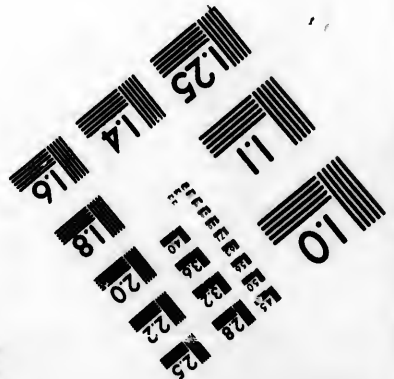
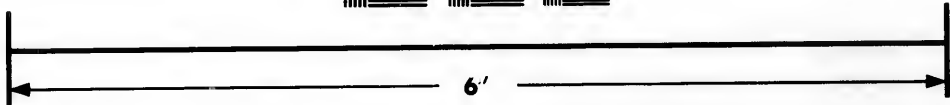
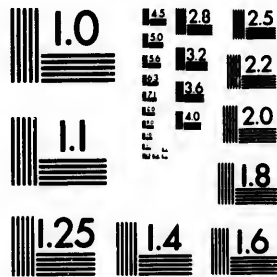

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.5 1.8 2.0 2.2 2.5
Es Es Es Es Es
1.5 1.8 2.0 2.2 2.5

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

1.5 1.8 2.0 2.2 2.5
Es Es Es Es Es
1.5 1.8 2.0 2.2 2.5

© 1984

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau du façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
				✓							

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

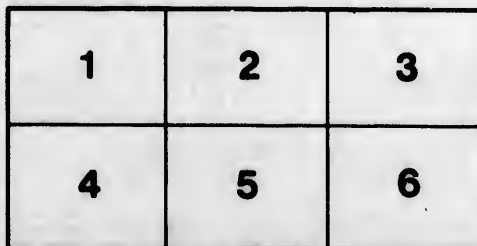
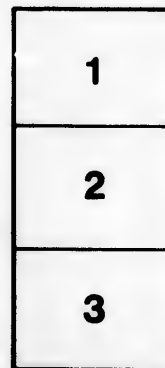
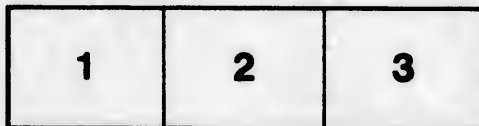
University of British Columbia Library

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

University of British Columbia Library

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
odifier
une
mage

rata
elure,
à

DE FRANKLIN-EXPEDITIE EN HAAR AFLOOP.

ONTDEKKING VAN DE NOORDWESTELIJKE DOORVAART DOOR MAC CLURE. -
HET VINDEN DER OVERBLIJFSELEN VAN DE FRANKLIN-EXPEDITIE
DOOR KAPITEIN MAC CLINTOCK.

III.

GEÏLLUSTREERDE
FAMILIE-BIBLIOTHEEK

TOT

VERSPREIDING VAN NUTTIGE KENNIS.

MET VELE HOUTGRAVUREN.

III.

DE FRANKLIN-EXPEDITIE EN HAAR AFLOOP.

8330

TE LEYDEN, BIJ A. W. SYTHOFF.

1862.

EK

OP.

De „Fox” in strijd met den ijstroom.

DE FRANKLIN-EXPEDITIE

EN HAAR AFLOOP.

ONTDEKKING VAN DE NOORDWESTELIJKE DOORVAART DOOR MAC CLURE. -
HET VINDEN DER OVERBLIJFSELEN VAN DE FRANKLIN-EXPEDITIE
DOOR KAPITEIN MAC CLINTOCK.

NAAR HET HOOGDUITSCH VAN

HERMANN WAGNER.

DOOR

CORSTIAAN DE JONG.

MET VELE HOUTGRAVUREN.

TE LEYDEN, BIJ A. W. SYTHOFF.

1862.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

SI
I.

II.

III.

INHOUD.

	Bladz.
SIR JOHN FRANKLIN.....	1.
I. FRANKLIN'S EERSTE REIS IN HET POOLGEDEELTE VAN AMERIKA.....	7.
FRANKLIN's reis naar de Hudsonsbaai. — Cumberlandhouse. — Krih-Indianen. — Pels-Compagnie. — Fort Tschipewyan. — Winterreizen. — Indiaansche stammen. — Fort Providence. — De hoofdman AKAITSCO. — Fort Enterprise. — Rendierjagten. — Reis op de Kopermijnrivier. — Eskimo's. — Vaart ter zee. — Terugkeer op de Hoods-rivier. — Tripe de Roche. — Hongersnood. — Moord en kannibalisme. — Hulp van Indianen.	
II. FRANKLIN'S TWEDE REIS IN DE POOLGEWESTEN VAN AMERIKA.....	42.
Over Nieuw-York naar Cumberlandhouse. — Het fort Franklin aan het Beerenmeer. — Eerste vaart op de Mackenzie-rivier. — De Scheele Indianen. — Garry-eiland. Terugkeer naar het fort Franklin. — Eerste winter aldaar. — Tweede dubbele expeditie op de Mackenzie-rivier. — FRANKLIN's en BACK's westelijke vaart in de IJzee. — Verkeer met roofzuchtige en met vredelievende Eskimo's. — Zeden der westelijke Eskimo's — Vaart in het kustwater. — Terugkeer. — RICHARDSON's vaart over kaap Bathurst naar de Kopermijnrivier. — Tweede winter. — Indiaansche overleveringen.	
III. FRANKLIN'S LAATSTE REIS NAAR DE NOORDPOOLZEE.....	70.
ROSS, BACK, DEASE en SIMPSON. — FRANKLIN als gouverneur op Van-Diemensland. — BARROW. — Nieuwe pool-expeditie. — Instructiën. — Bemanning en	

afvaart van de schepen. — Laatste berigten van het Walvisch-eiland en uit de Melville-baai. — Gissingen. — Aanstellen tot expeditiën ter opsporing van FRANKLIN.

IV. DE EERSTE DRIELEDIGE EXPEDITIE TER OPSPORING VAN FRANKLIN..... 85.

I. Expeditie van JAMES ROSS naar de Lancaster-sond. — Leopolds-eiland. — Noord-Sommerset. — Gedwongen terugtocht. — Ontvangst in Engeland. — De Noordster. — II. RICHARDSON's expeditie naar de Mackenzie-rivier. — RAE. — Kustvaart over kaap Bathurst. — Fort Confidence. — RAE's reize naar kaap Krusenstern. — III. MOORE's en PULLEN's expeditie door de Behringsstraat. — Vroegste vaarten in de Behrings-zee. — DESCHNEW. — BEHRING. — TSHIRIKOW. — KRANITZKY. — COOK. — KOTZEBUE. — De Plover en Herald. — Bootvaart naar de Mackenzie-rivier. — PULLEN's reis naar Wollaston-land.

V. HET OPSPORINGS-ESKADER VAN 1850 EN 1851..... 108.

GOODSIR — WILLIAM PENNY. — AUSTIN. — De Vereenigde Staten en Rusland. — Lady FRANKLIN. — Eerste Grinnell-expeditie. — FORSYTH. — JOHN ROSS. — Berigten der Eskimo's. — De Noordster. — Luitenant DE HAVEN. — Sporen aan kaap Riley en aan kaap Spencer. — FRANKLIN's eerste winterverblijf op het Beechey-eiland. Winter-ondernemingen van het opsporings-eskader. — Lot der Amerikanen. — Sledevaarten der Engelschen. — Oneenigheden. — Terugkeer.

VI. ONDERZOEKINGEN VAN HET JAAR 1852. DE NOORDWESTELIJKE DOORVAART. 149.

De „Enterprise” en „Investigator.” Vaart naar de Behringsstraat. — RAE's expeditie naar Wollaston-land en Victoria-land. — PIM's Siberisch plan. — Geruchten betreffende FRANKLIN's schepen. — De „Assistance,” „Resolute,” „Pioneer” en „Intrepid.” — KENNEDY's vaart. — Onderzoekingen op Noord-Sommerset en Prins-van-Wales-land. — INGLEFIELD. — KELLETT. — MAC CLURE vindt de noordwestelijke doorvaart.

VII. OPSPORINGS-EXPEDITIËN GEDURENDE DE JAREN 1853 EN 1854..... 182.

INGLEFIELD. BELLOT. BELCHER. KELLETT. RICHARD OSBORN. MAC CLINTOCK. MECHAM. ELISHA KENT KANE. — HAYES' bootvaart. Northumberland-eiland. Vaart op de ijsschol. Herbert-eiland. Birden-Bay. Kaap Parry. Netlik. KALUTUNAH. Hongersnood. Verkeer met Eskimo's. HAYES en de honden. SIX-SU. Terugkeer naar het schip. — Ontdekkingen van RAE.

VIII. IJSVAART IN DE BAFFINS-BAAI DOOR MAC CLINTOCK..... 216.

Expeditie van ANDERSON. — Uitrusting van de „Fox.” — MAC CLINTOCK's afvaart. — Frederiks-haven. — Fiskernaes. — Godhavn. — De Disko-bogt. —

Blads. Blads.
 Straat Waigat. — Upernivik. — De Melville-bogt. — Terugkeer door het ijs. —
 Bevrijding.

IX. MAC CLINTOCK'S VAART NAAR DE BELLOT-STRAAT. . . . . 234.

Terugkeer van de „Fox.” — Kustvaart langs Groenland. — Gevaar aan het Buchanan-eiland. — Eskimo's van de Smith-sond. — Het eiland Koburg. — Pondsbaai. — Kaparoktolik. — De Lancaster-sond. — Het Melville-eiland. — De Peel-sstraat. — De Bellot-sstraat. — De „Fox” in strijd met den ijsstroom. — Het „Vossengat.” — Ontwerpen tot sledevaarten. — Dierlijk leven.

X. MAC CLINTOCK'S VOORBEREIDENDE SLEDEREIZEN. . . . . 248.

Aanleg van dépôts. — Vaart op eene ijsschol. — Dood van BRAND. — Weersgesteldheid aan de Bellot-sstraat. — Sledevaart naar kaap Victoria. — Eskimo's aldaar. — Berigten betreffende FRANKLIN en de zijnen. — YOUNG's reize naar het Prins-van-Wales-land. — Reize van den scheepsgeneesheer. — Suiker in de Fury-baai.

XI. DE DRIE GROOTE SLEDEREIZEN VAN MAC CLINTOCK, HOBSON EN YOUNG. . . . . 259.

Reis naar de westkust van Boothia Felix. — Kaap Victoria. — Een Eskimosch dorp. — Nieuwe berigten. — King-Williams-land. — Matty-eiland. — Eskimo's op King-Williams-land. — Fiet Montreal-eiland in de Vischrivier. — Terugtogt langs de westkust van King-Williams-land. — Het geraamte. — Cairn aan kaap Herschel. — HOBSON vindt schriftelijke berigten. — Vermoedelijk lot van de Franklin-expeditie. — De gevondene boot. — Reis van HOBSON. — YOUNG's reize. — Aardrijkskundige uitkomsten. — Tehuisreis.

XII. EEN BLIK OM DE NOORDPOOL. Een overzicht van de Aardrijkskundig-natuurhistorische uitkomsten der Noordpool-expeditiën. . . . . 280.

De heerschappij van het onbewerktuigde. — IJsreuzen. — Het Rotsgebergte (Rocky Mountains). — De Aleutische eilanden en hunne vulkanen. — Zee-Alpen. — Rivieren. — De Fraser-rivier. — De noordelijke eilanden. — De geognostische bouw van Groenland. — Geologische formatiën. — Spitsbergen. — Zeestroomingen. — Drijfhout. — Binnenlandsch ijs van Groenland. — Warme bronnen. — Grondijs.

XIII. HET PLANTENKLEED VAN DE POOLLANDEN. . . . . 304.

Klimaat. — Winden. — Nevels. — Luchtspiegelingen. — Ijsblink. — Wouden van Noord-Kanada. — Boomgrens. Boschbranden. — Plantengroei der westkust. — Nuttige en gekweekte planten. — Plantengroei van Groenland. — Tundra. — Poolkruiden.

	Bladz.
XIV. HET DIERLIJK LEVEN AAN DE POOLWERELD.....	325.
Rijkdom der zee. — Walvisch. — Vinvisch. — Witvisch. — Zeehonden. — Haai- visch. — Kabeljauw. — Zalmforel. — Suotdolf. — Botvisschen. — Hond- tong. — Mosselen. — Muskusos. — Landdieren: rendier; vos. — Pelsdieren van het vastland; pelshandel-maatschappijen. — Zeeotters. — Buffels. — Konij- nen. — Zeebeer. — Zeeleeuw. — Amphibiën. — Wolf. — Eskimosche hond.	
XV. DE MENSCH AAN DE NOORDPOOL.....	345.
Eskimo's: bevolking van Groenland. — Europese volkplantingen in Groen- land. — Erik. — Helge. — Thorgils aan de oostkust. — Geschiedenis van de Deensche kolonie. — Eskimo's van het vastland. — De Indiaansche stam- men van het noorden. — Bewoners van de Aleutische eilanden.	

SIR JOHN FRANKLIN.

Met den naam van Sir JOHN FRANKLIN zijn de gewesten om de Noord-pool onafscheidelijk verbonden!

Waar vindt men een zóó uitgestrekt gebied, dat met het aandenken aan den persoon van eenen reiziger zóó onafscheidelijk verbonden is, als dit het geval is met de woestenijen van het hooge noorden van Amerika en de edele gestalte van Sir JOHN FRANKLIN!

Het witte sneeuwkleed en de donkere, schuimende ijszee vormen den duistereren achtergrond. Phantastisch gevormde ijsbergen, als geharnaste reuzenlegers voorttrekkende, ten hemel rijzende rotsklippen van oorspronkelijks gesteente, ongenaakbare rotspunten en eindeloos eentonige veenen vormen

de stoffaadje van dit droevige tafereel. Slechts enkele armzalige gewassen versieren eenige dagen de lijsten der natuurlijke zuilen en de zoomen van de spaarzaam en na lange tusschenpoozen vlietende beken. De van vet blinkende rolben, vlugten krijschende vogels en stomme visschen leveren het koor van het groote treurspel, waarvan SIR JOHN FRANKLIN de held is.

De middagzon van de noordpool verlicht de verwachtingen van zijn moedig aangezigt, — het bloedig vlammeende noorderlicht vertoont zelfs in een hui-veringwekkend rood, gelijk slechts een noordsche winter het voortbrengt, de onversaagdheid, standvastigheid en aanhoudenden ijver van den koenen zee-vaarder. Laurier en eik groenen, helaas, onder den poolcirkel, niet om het voorhoofd van den moedigen kampvechter; een noordsche winter levert geene halmen en schoone bloemen tot sieraad, zoo als de Ouden er op het slagveld vlochten tot hoogste eere teeken van den overwinnenden veldheer. Aan de pool der Aarde weeft slechts het bleeke maanlicht eenen tooverkrans om het koude voorhoofd van den zegevierend gevallen vlootvoogd, — en dan nog gelijk ijskristallen en zeesterren zich om een geknakt dennenboom slingeren!

Onderscheidene togten waren er, reeds vóór FRANKLIN, naar de kusten van de Noordelijke IJszee ondernomen, — maar geene wierp zoo rijke vruchten af als de door hem ondernomene.

Aanvankelijk zocht men in het noorden van Amerika eenen zoo kort mogelijken weg naar Oost-Indië, China en Japan, — later trachtte men naar winstgevend pelswerk en gemakkelijke wegen voor dezen voordeeligen handel. Door bedriegelijk zwavelkies werd gedurende eenigen tijd de goud dorst naar de noordkusten van Amerika gelokt, anderen werden verleid door den traanrijken walvisch en den elpenbeen leverenden walrus. Eindelijk traden vraagstukken der wetenschap zegevierend op den voorgrond, en verhieven de zuiver geestelijke belangen des menschdoms zich boven eene oogenblikkelijke stoffelijke winst. Deze op te lossen, ziedaar de verhevene taak, die Sir JOHN FRANKLIN zich stelde, — aan háár wijdde hij het beste gedeelte van zijn leven. Drie malen begon hij den strijd met de wedschpannige, zoo geheimzinnige magten van het ongenakbare gebied, — niet afgeschrikt door de doodsgesvaren, welke zich aan de hielen der poolreizigers vastklemmen. Drie malen trok hij uit, om voor zijn volk den roem te verwerven, eene doorvaart door de Noordelijke IJszee, van den Atlantischen naar den Grooten Oceaan, gevonden te hebben, drie malen ging hij, in dienst van de wetenschap, onder zeil, om den sluijer op te ligten, achter welken de poolwereld zich verbergt; — maar slechts twee malen keerde hij terug; de poolwereld, helaas, werd zijn

graf! Het treurig lot van dezen zeeman met zijne talrijke lotgenooten schokte in de laatste tien jaren de gemoederen van de geheele beschaafde wereld, en eerst onlangs gelukte het, de plaats op te sporen, waar hij en zijne 138 lotgenooten de eeuwige rust zijn ingegaan.

Sir JOHN FRANKLIN, de held van het noorden, leidde van zijne vroegste jeugd af een onrustig leven. Onder gevaren groeide hij tot man op. In het jaar 1786 aanschouwde hij het levenslicht te Spitsby in Lincolnshire, een graafschap aan de oostzijde van Engeland tusschen de Humber en de Washboezem. Ter naauwer nood 14 jaren oud, in October van het jaar 1800, trad hij in Britsche Zeedienst. Het was toen een roemrijke tijd voor de Engelsche marine; men streed met den onverwinbaren NAPOLEON! Terwijl men dezen de heerschappij op het vastland van Europa niet betwisten kon, spand men alle krachten in, om hem ter zee het hoofd te bieden. Weldra nam ook FRANKLIN deel aan de roemrijke daden van zijn volk. Onder HYDE PARKER en den »Held van Abukir" ¹⁾ verscheen op den 30sten Maart van het jaar 1801 een Engelsche vloot voor Kopenhagen, met den eisch dat Denemarken het door PAUL, keizer van Rusland, gevormde onzijdigheidsverbond zou verlaten. Toen Denemarken weigerde, aan dit verlangen te voldoen, richtten de Engelschen hun verwoestend vuur op de Deensche schepen en batterijen, en behaalden, in weerwil van eene bijzonder heldhaftige verdediging, eene volkomene overwinning. Ook JOHN FRANKLIN had medegevochten in dezen strijd, — eenen strijd, waarvan zijn admiraal, NELSON, die destijds reeds 105 gevechten had bijgewoond, zelf zeide, »dat hij eenen zóó vernietigenden nog nimmer had bijgewoond." In het midden der maand Februarij van het jaar 1804 nam JOHN FRANKLIN deel aan een zeegevecht, dat een Engelsch eskader, in de straat van Malakka, tegen een aantal Fransche oorlogschepen leverde. De laatsten hadden de op de tehuisreis zijnde rijke koopvaardij-schepen van de Oost-Indische Compagnie aangevallen, maar werden door de Engelschen met bebloede koppen afgeslagen. Een jaar later vocht de negentienjarige jongeling onder hetzelfde bevel bij kaap Trafalgar tegen de vereenigde Spaansch-Fransche vloot; hij vocht hier mede in eenen strijd, die wel is waar zijnen admiraal NELSON het leven kostte, maar met eene geweldige nederlaag van de Franschen eindigde. Negentien Fransche linieschepen werden gedurende een gevecht van slechts vijf uren, vier anderen onmiddellijk daarna genomen, en Engeland verwierf, door den behaalden buit en de nieuwe bevestiging zijner

¹⁾ NELSON.

zeeheerschappij, eene rijke schadeloosstelling voor de millioenen schats, waarmede het ten derden male eenen oorlog op het vastland tegen den Franschen Keizer voerde! In het jaar 1807 diende JOHN FRANKLIN op het smaldeel der Engelsche vloot, dat de Portugesche vorstenfamilie naar Brazilië begeleidde, en twee jaren later (1809) nam hij deel aan het bombardement van Vlissingen, dat met de overgave van deze vesting eindigde ¹⁾. In al de vermelde strijden, slagen en gevechten had hij zich door moed en onversaagdheid onderscheiden en steeds eervol de plaats bekleed, die hem aangewezen was. Dezelfde eigenschappen betoonde hij bij de expeditie tegen Nieuw-Orleans in den Engelsch-Amerikaanschen oorlog van het jaar 1813.

JOHN FRANKLIN maakte zich inmiddels niet alleen vertrouwd met de dienst op de oorlogsvloot, met de gevaren der zeegevechten; waarbij zijn moed verstaalde; maar ook de bezwaren en moeilijkheden van ontdekkingsreizen naar de landen der koude luchtstreek leerde hij vroegtijdig kennen. Reeds in het jaar 1803 had hij deel genomen aan de ontdekkingsreize, die, onder geleide van kapitein FLINDERS, naar de Zuidzee werd ondernomen, en op de koraalriffen van de Cato-bank leed hij de gevaren van eene schipbreuk. Zijne eigenlijke arktische loopbaan begon hij in het jaar 1818, toen, onder bevel van kapitein BUCHAN, eene expeditie naar Spitsbergen uitgezonden en hem het bevel over het tweede schip werd opgedragen. De expeditie had ten doel, zoo mogelijk tot aan de Noordpool door te dringen en de geheimen daarvan te ontsluijeren. Maar ten noordwesten van Spitsbergen stuitte zij op dezelfde hinderpalen, welke zich tot hiertoe in den weg van al dergelijke ondernemingen hadden gesteld. Ontzettende massa's drijfijis en geweldig groote ijsvelden dreven op de schepen af en dreigden meer dan eens, ze in den grond te boren. Vreeselijke stormen verhoogden de gevaarlijke stelling der vaartuigen, die zich eindelijk slechts konden redden door het ongehoorde waagstuk, dat zij zich in de hoofdmassa van het ijs inboorden en dit daardoor in eene beschermende borstwering tegen de stooten van de op- en nedergolvende ijsblokken deden verkeerren. BUCHAN besloot tot de tehuisreis, de overige hoofd-officieren eveneens, en slechts FRANKLIN aarzelde, daarin toe te stemmen. Hij deed den voorslag, om met slechts één enkel schip verder naar de Noord-

---

¹⁾ De Engelschen hadden tot vlootvoogd lord CHATTAM. Te Vlissingen voerde MONNET bevel en moest zich den 15^{den} Augustus, met bijna 6000 man gevangen geven. Reeds den 24sten December verlieten de Engelschen Vlissingen weder, waarna het bij Frankrijk bleef ingelijfd tot Mei 1814.

pool te stevenen, maar moest, toen de Opperbevelhebber zulks niet wilde vergunnen, eveneens den steven huiswaarts wenden. Aan kapitein BEECHEY hebben wij eene meesterlijke beschrijving van die reis te danken. Met bewondering spreekt hij over de standvastigheid, over den moed en den stelligen bedaarden toon, waarmede JOHN FRANKLIN bevelen gaf, toen de storm tot het gemelde waagstuk dwong. Steeds kwamen zijne buitengewone helderheid van geest, zijne voorzigtigheid, bedaardheid, gelijk ook zijne alles overwinnende tevredenheid uit, en de Britsche Admiraliteit wist, dat, indien zij te eeniger tijd eenen man van zulke geestesgaven noodig had, zij zulk eenen in niemand anders behoefde te zoeken dan in JOHN FRANKLIN. Reeds in het volgende jaar 1819 deed zich de gelegenheid op, om FRANKLIN een veld van werkzaamheid te openen, waarvoor hij als geschapen en met alle noodige eigenschappen uitstekend toegerust was. Engeland trachtte namelijk zijn overwigt ter zee op alle mogelijke wijzen te doen gelden en te bevestigen. Hiertoe behoorde ook, dat het de oplossing beproefde van een vraagstuk, dat voor alle zeevarende natiën eene zaak van eer was geworden en nog van den tijd der Spaansche heerschappij ter zee tot in den tegenwoordigen tijd was overgeërfd, de vraag namelijk: Is er eene voorlopende waterverbinding tusschen den Grooten en den Atlantischen Oceaan in het noorden van Amerika voorhanden, en in hoe ver zou zulk eene bevaarbaar zijn? En te gelijker tijd moest het immers ook in Engeland's belang liggen, om aangaande de gesteldheid van Amerika's hooge noorden zoo volledig mogelijk ingelicht te worden, dewijl die landen deels tot het gebied der Hudsonsbaai-maatschappij behoorden, deels deze onmiddellijk begrensden. Welligt konden door eene uitgebreide kennis van die landen voor den handel nieuwe voortbrengselen of afvoerwegen aangewezen, voor het vervoer nieuwe wegen gevonden worden!

Tot dit dubbele doel rustte de Britsche Admiraliteit zeer belangrijke reisondernemingen uit, zoowel te water als te lande, en daarbij gaf zij aan deze bevel, om op bepaalde punten zoo veel mogelijk elkander de behulpzame hand te bieden. En dus werd dan in het jaar 1819 kapitein PARRY met twee schepen uitgezonden, om de veel besprokene noordwestelijke doorvaart op te zoeken. Hij ontving in last, zich zoo dicht mogelijk bij de noordkusten van het vastland van Amerika te houden en in de streken van de Mackenzie- of van de Kopermijnrivier de behulpzame hand te bieden aan eene tweede expeditie, die te land van de Hudsonsbaai-eilanden af naar de monden dezer rivieren, zou trachten door te dringen. Tot opperbevelhebber van deze tweede expeditie benoemden de Lords den Britschen admiraal FRANKLIN.

De schietstroomen of stroomversnellingen van den Langen Val in Kanada.

I. Franklin's eerste reis in het poolgedeelte van Amerika.

FRANKLIN's reis naar de Hudsonsbaai. — Cumberlandhouse. — Krih-Indianen. — Pels-Compagnie. — Fort Tschipewyan. — Winterreizen. — Indiaansche stammen. — Fort Providence. — De hoofdman AKAITSCO. — Fort Enterprise. — Rendierjagten. — Reis op de Kopermijrivier. — Eskimo's. — Vaart ter zee. — Terugkeer op de Hoods-rivier. — Tripe de Roche. — Hongersnood. — Moord en kannibalisme. — Hulp van Indianen.

Aan FRANKLIN was voor de eerste maal het opperbevel over eene zelfstandige groote onderneming toevertrouwd. Den 23sten Mei 1819 zeilde hij aan boord van het schip »de Prius van Wales» van Engeland uit. Tegen

winden en de onstuimige zee veroorzaakten eene zeer langzame vaart, zoodat men eerst den 7^{den} Augustus aan den ingang in de Hudsons-straat bij het eiland Resolution aankwam. Buitengewoon was de massa drijfijis en ijsbergen, welke in dat jaar door de straat Davis naar de Atlantische Zee dreven. Herhaaldelijk geraakte het schip in groot gevaar; maar eindelijk kwam het toch gelukkig door de Hudsons-straat en Hudsons-baai, en landde den 30sten Augustus aan de York-factorij, den voornaamsten zetel van de Hudsonsbaai-maatschappij. Deze ligt westwaarts van kaap Tatnam op een vlak moerassig schiereiland, begrensd door de rivieren Hayes en Nelson. Hier won FRANKLIN den raad in van onderscheidene mannen, die, door hun langdurig verblijf in de noordelijke streken van Amerika; met de verschillende wijzen van reizen, de moeilijkheden daaraan verbonden, en met de middelen om deze te boven te komen grondig bekend waren. Hunne inlichtingen volgende, besloot hij, den weg over het fort Cumberlandhouse naar het Grootte Slavenmeer in te slaan. Zijne reisgenooten waren Dr. RICHARDSON, heelmester bij de Engelsche marine, verder de beide admiraliteitskadedetten BACK en HOOD, benevens de Engelsche matroos HEPBURN.

De reizigers scheepten zich in September op de Hayes-rivier in en kwamen nu eens door met bosch, dan eens over met gras begroeide vlakten, die evenwel steeds den indruk eener woestenis achterlieten, daar niets eenig spoor van het bestaan van menschen verraadde, en de doodsche stilte slechts zelden door het krassen van de aschgrauwe kraai werd afgebroken. De vaart had in het algemeen slechts langzaam plaats. Men moest tien stroomen en negen meren overtrekken, en om van de eene rivier tot de andere te komen, moesten de boot en de pakkaasje dikwerf mijlen ver gedragen worden. De rivieren waren rijk aan stroomversnellingen of schietstroomen en watervallen, en slechts zelden lang onafgebroken bevaarbaar. Van de roeiriemen konde men zich bijna nooit met eenig voordeel bedienen, meestal moest het scheepsvolk de boot van den oever af aan een touw tegen den stroom optrekken. En de oeverranden waren week en slijkerig, of wel zij bestonden uit zoo steile klippen, dat men er nauwelijks op de been konde blijven. Hier verhinderde een omgevalen boomstam, ginds een bijna ondoordringbaar woud, langs de rivier-oevers voort te gaan. Zoo kwam het, dat men dikwerf slechts één tot twee mijlen daags kon afleggen. De rigting van den weg was zuidwestelijk geweest; den 8sten October had men de noordzijde van het Winipeg-meer bereikt, welks water door een groote hoeveelheid witte klei-aarde, die daarin opgelost is, een vuil aanzien heeft. De Indianen schrijven die troebele tint

Pels-
Fort
en. —
op de
Hulp

e zelf-
zeilde
Tegen

toe aan een avontuur van den Boozen Geest. Op zekerén tijd, dus verhalen zij, gelukte het een oud listig wijf, den boozen geest, WISAKUTSCHACHT geheeten, te vangen. Zij riep aanstonds alle vrouwen van haren stam om zich heen, ten einde hem voor de plagen, waarmede hij de menschen kwelt, streng te tuchtigen. Geheel en al met bloed en vuil bedekt, stortte WISAKUTSCHACHT, toen het hem eindelijk gelukte te ontvlugten, zich in de heldere vloedén van het nabijzijnde groote meer. Maar al het wáter was niet voldoende, om hem weder schoon te wasschen; in tegendeel het werd zelf troebel en verkreeg sedert dien tijd den naam van Winipeg, d. i. troebel water. In het Winipeg-meer stort de Saskatschewan-rivier zich uit, die zich onder 85 graden lengte (ten westen van Ferro) tot het Dennen-eiland-meer verwijdt. Hier heeft de Hudsonsbaai-maatschappij het station Cumberlandhouse gevestigd, alwaar de reizigers den 23sten October aankwamen en een gedeelte van den winter doorbragten, ten einde hunne toebereidselen tot het verdere moeilijke gedeelte van hunne reis ten einde te brengen.

Hoewel Cumberlandhouse onder 54 graden noorder breedte, en dus met Lübeck en Cuxhaven in Duitschland ¹⁾ ongeveer onder denzelfden parallelcirkel ligt, heeft het toch dezelfde gemiddelde jaarlijksche warmte als de Noordkaap in Europa, namelijk nul graden Réaumur. In den winter staat de thermometer niet zelden op 40 tot 43 graden R.; de zomer daarentegen is heet te noemen, dewijl gedurende dezen hier dezelfde warmtegraad heerscht als te Parijs en te Brussel. In de omstreken leven de Krih-Indianen, ook wel Knistino's geheeten. Zij behooren tot de familie der Algontin-Lenape, die de streken ten zuiden van de Missinipi of Churchill-rivier bewoont. Herhaaldelijk kwam FRANKLIN met hen in aanraking. Hun geheele stam leed destijds ontzettend ten gevolge van de geringe opbrengst der jagt en visscherij. In den herfst brak de kinkhoest epidemisch onder hen uit, iets later de mazelen. Velen stierven, en de overlevenden waren deels zóó zeer verzwakt, dat zij de jagt en visscherij niet met eene behoorlijke uitkomst konden uitoefenen, deels waren zij zóó zeer door hunne bijgeloovige meeningen bevangen, dat zij liever de ziekte trachtten weg te trommelen en bezwoeren, dan dat zij de lijders verzorgd en hun beter voedsel verschaft zouden hebben. Het aantal bezweerders en tovenaars onder hen is vrij aanzienlijk. Door gloeiende kolen in te slikken en met verschillende andere kunsten voor den

¹⁾ Amsterdam ligt op 52° 22' 30" noorder breedte.

dag te komen, trachten zij hunne stamgenooten van de werkzaamheid hunner wonderkrachten te overtuigen. Te Cumberlandhouse zwetste op zekeren tijd een van hen, die wijd en zijd in groot aanzien stond, dat hij zich in een bezweringshuis, met behulp van twee of drie dienstbare geesten, zou bevrijden van alle boeijen, die men hem om handen en voeten zou leggen. Het huis werd weldra opgebouwd; de constructie was hoogst eenvoudig, dewijl men slechts vier wilgen in den grond stak, zoo dat zij eenen vierhoek vormden en hunne toppen op eene hoogte van ongeveer acht voet aan eenen ring bevestigde. Het geheele gebouw had slechts twee voet in middellijn. De bezweerder werd nu gekneveld en hem door een Engelsch matroos een touw van omstreeks twaalf ellen om het ligchaam, de voeten en de armen gebonden. Alzoo plaatste men hem in het bezweringshuis, dat men met de huid van een Amerikaansch rendier bedekte. In gespannen verwachting stond eene menigte Indianen daar om heen. Anderhalf uur was reeds verlopen, zonder dat men iets anders van tijd tot tijd gehoord had, dan eene soort van hymne van zeer eentoonige wijze. Reeds wilden de Engelschen zich verwijderen, toen onverwacht een hevig schudden van het geheele gebouw werd waargenomen. De Indianen riepen: »De geest komt, hij komt!» en waren stellig overtuigd, dat weldra de tovenaer vrij en ontdaan van zijne boeijen zoude verschijnen. Nu bleek het, dat deze zelfs niet één enkelen knoop had losgemaakt, maar, dewijl hij van koude rilde en beefde, met zijn ligchaam tegen de kanten van het gebouw gestooten had. Na verloop van een half uur bekende hij met schaamte de onmogelijkheid om zich te bevrijden en werd toen van zijne boeijen bevrijd. Hij had niet gedacht, dat een flink zeeman de knopen stijver weet dicht te halen dan zijne stamgenooten. Van de eerste gelegenheid, die zich aanbood, maakte hij gebruik om zijne biezen te pakken.

De godsdienstige begrippen der Krih-Indianen zijn zeer duister en gebrekkig. Even als bij onderscheidene volken vindt men ook bij hen de overlevering van eene algemeene overstroming, door welke de vroegere geslachten te gronde gingen. Deze werd veroorzaakt door de visschen, welke met den halfgod WISAKUTSCHACHT in strijd geraakt waren en dezen verdrinken wilden. Maar hunne tegenpartij bouwde zich een vlot en nam daarop zijn gezin en alle soorten van vogels en zoogdieren. Nadat hij eenigen tijd rondgevaren had, gaf hij aan onderscheidene watervogels bevel, naar den grond te duiken en wat aarde te halen. Maar deze verdronken allen. Nu bragt eene muskusrat het ontvangen bevel ten uitvoer en nam in haren mond eenig slijk mede naar boven. Dit nam WISAKUTSCHACHT en bouwde daaruit eene worring, even

als die van de ratten, en plaatste ze op het water. De kleine kegelvormige slijkheuvel werd van lieverlede aan zijnen voet al grooter en grooter en vormde zoo eene wijd uitgestrekte vlakke, die door den invloed van de stralen der Zon tot een vast aardrijk verhardde. Hoewel die halfgod in de geschapene wereld nog grooten invloed heeft, betoonen de Indianen hem toch slechts geringe achting. Zij brengen hem geene offers en worden dien ten gevolge, zoo als zij meenen, door hem onophoudelijk gekweld.

Eene soort van vereering bewijzen zij slechts aan den God KEPUTSCHIKAWN, dien zij somwijlen in menschelijke gestalte, maar gewoonlijk door een paar wilgenstruiken, die zij aan de toppen zamenbinden, voorstellen. Ieder voorwerp, dat maar eenige de minste waarde voor de Indianen heeft, kan hem geofferd worden. Over het geheel maakt men voor hem niet veel omslag; in de plegtigste gebeden laten zij somwijlen bedreigingen en verwijten invloeyen, in geval vroegere gebeden door den God niet verhoord zijn geworden. De offers worden gebracht in een zweethuis, dat uit zamengevlochten wilgen in den vorm van eenen bakoven opgerigt wordt en ruimte heeft voor tien tot twaalf personen. Aan het boveinde van het huis, tegenover de deur, wordt gewoonlijk het afgodsbeeld geplaatst en dit de aangeboden geschenken, welke in eenen zakdoek of spiegel, eene pan, een stuk lint, in tabak en andere zaken bestaan kunnen, om den hals gehangen. De offeraar is tevens de priester en begint gewoonlijk met in eene aanspraak den God de hooge waarde der aangeboden geschenken uiteen te zetten en hem te verzoeken, zich dankbaar te betoonen. Vervolgens heft hij eenen lofzang aan, welken de in het huis verzamelde personen medezingen. De inhoud daarvan zegt meestal niets anders, dan: »Ik wil met den God wandelen, ik wil met het dier gaan!» Tabak en berberisbladeren worden dan in een kalumet, eene soort van tabakspijp, geschud, over de heete steenen aangestoken en vervolgens wordt het mondstuk van de pijp met vele plegtigheden over het gelaat van den afgod gehouden. Nadat de pijp ten tweeden male over de heete steenen gedraaid en aan den grond is aangeboden, wordt zij naar alle vier de hemelstreken gehouden. En nu eerst veroorlooft de dienst doende priester zich, een paar trekken daaruit te doen en ze dan aan zijnen buurman ter linker zijde, en vervolgens aan de overigen, die in den kring zitten, over te geven. Aanspraken, die gewoonlijk vrij onbescheiden worden, en lofzangen wisselen nog onderscheidene malen af. De hitte maakt men, door water op de gloeiende steenen te gieten, nog ondraaglijker, tot dat men eindelijk de hut afbreekt en de in hun zweet badende afgodendienaars aan de lucht

blootstelt. Deze vernieuwen nogmaals hunne beden en rennen dan naar de naastbij zijnde rivier, waarin zij zich baden.

Het hier namaals stellen de Krih-Indianen zich voor als eene uitgestrekte vlakte, die wild in overvloed en vele nieuwe tenten voor de jagers oplevert. De weg derwaarts is moeilijk; een smalle, glibberige boomstam, die over een bruisenden stroom vol stinkend en troebel water gelegd is, moet overgetrokken worden. Slechts zij die hier op de Aarde een braaf leven geleid hebben, komen aan de overzijde en worden door hunne vroeger gestorvene vrienden plegtig begroet; de boozen daarentegen, zij die hunne handen met het bloed van hunne landslieden bevlekt hebben, vallen in de troebele golven, of worden door de gelukkige bewoners der vlakte daarin gestooten.

De Krih-Indianen onderscheiden zich door vele goede eigenschappen voordeelig van velen hunner bureu. Zij eerbiedigen eens anders eigendom, zijn tot den vrede geneigd, gastvrij en betoonen groote liefde jegens hunne kinderen. Op zekeren dag kwam een arme Indiaan, met zijn ééuig dood kind op den arm, met zijne half verhongerde vrouw in de gebouwen van het fort. Hij had, van de overigen afgedwaald, gejaagd en werd, toen de levensmiddelen reeds begonnen te ontbreken, door de koorts aangetast. De nood klom daardoor ten top punt; weken achtereen miste het gezin alle voedzame spijs. De man had gehoopt, te Cumberlandhouse onderstand te zullen vinden en zich daarom met de zijnen op weg derwaarts begeven, ten einde dit doel te bereiken. Maar toen hij aldaar aankwam, had juist zijn kind in zijne armen den laatsten snik gegeven. Men bood den ouders voedsel aan; maar — te vergeefs. Met sprekende gebaarden sloegen zij alle lansen van de hand. Slechts klágten over het geledene verlies kwamen over hunne lippen, en de smart was zóó geweldig, dat zij zelfs de kwellingen van den grooten honger tot zwijgen bragt.

Het is niet te ontkennen, dat de nood, waarin de Indianen bij geringe opbrengst van de jagt en visscherij geraken, meestal hunne eigene schuld is. In ieder jaar zijn er maanden, waarin de buit zóó rijkelijk is, dat deze, slechts ten deele opgespaard, toereikend voedsel zoude opleveren in tijden van gebrek. Maar de Indiaan zorgt bitter weinig voor de toekomst; heeft hij voedsel in overvloed, dan gaat hij verkwistend daarmede om en legt geen den minsten voorraad op voor het jaargetijde van gebrek. Deze zorgeloosheid, verder zijn bijgeloof, zijne zucht naar opschik en zijn misbruik van sterke dranken maken de grootste schaduwzijden uit van zijn karakter. De laatste ondeugd hebben zij eerst aangenomen, nadat zij met de Europeanen in aan-

raking gekomen zijn. Toen FRANKLIN die streken bereisde, nam hij haar herhaaldelijk waar in al hare afzigtelijkheid. Destijds verkeerden met alle Indianen in het Hudsonsbaai-gebied niet alleen de beambten der Hudsonsbaai-compagnie, maar ook nog die van eene tweede maatschappij, de Noordwest-compagnie, die in het jaar 1800 gesticht was geworden. Beide maatschappijen, die hare stations en gebouwen gewoonlijk dicht bij elkander hadden, trachtten elkander te benadeelen, en elk van beide stelde alle mogelijke middelen in het werk, ten einde de Indianen te bewegen om hun pelswerk uitsluitend aan haar af te leveren. Door niets waren deze inlanders ligter te winnen, dan door brandewijn, geweer, kruid en lood, en al die zaken werden dan ook in rijke hoeveelheid door beide maatschappijen verstrekt. Maar deze concurrentie leidde ten laatste niet alleen tot den geheelen ondergang van den pelshandel, maar ook tot den ondergang van de Indianen. Tot op het einde der 18de eeuw had het oorspronkelijk uitgezette kapitaal 60 tot 70 percent aan renten opgebracht, maar met het begin van deze eeuw daalden de dividenden van het jaar 1800 tot 1808 op 4 procent, in de volgende zes jaren tot op nul, en later moesten de aandeelhouders 100 percent bij hun kapitaal passen. Ten gevolge van deze ondervinding vereenigden in 1821 beide maatschappijen zich en besloten tevens, den brandewijn uit den handel met de Indianen geheel te verbannen. Sedert dit vreeselijke vergift voor ligchaam en ziel aan het roode ras niet meer wordt verstrekt, is het aantal Indianen in deze gebieden weder eenigzins vermeerderd.

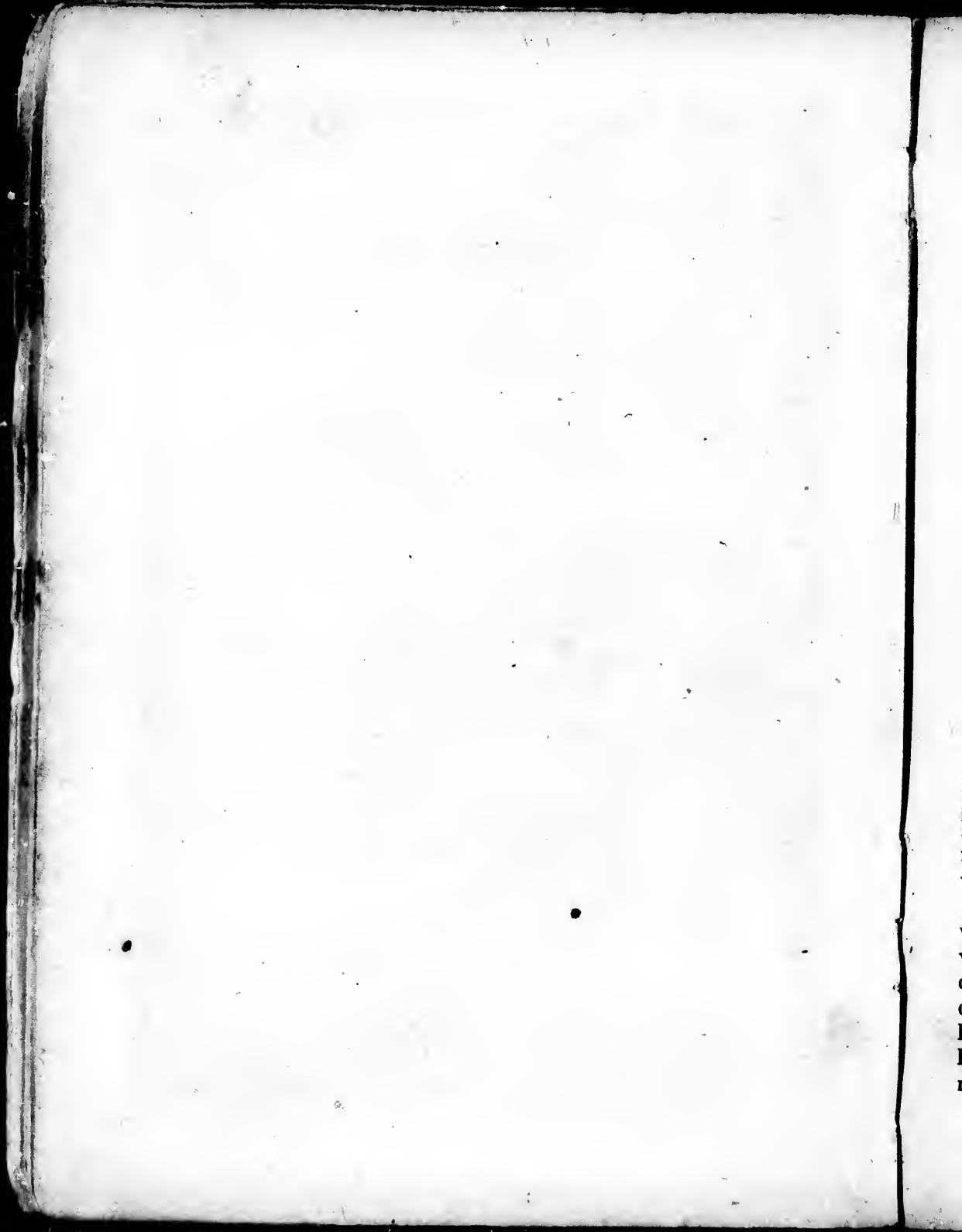
De naijver van beide maatschappijen had gelukkig in het algemeen geen storenden invloed op FRANKLIN's ontdekkingsreize. Door beide maatschappijen werd hij zoo bereidwillig mogelijk ondersteund en verkeerde met beide zeer vriendschappelijk. Nog midden in den ruwen winter van deze noordelijke streek, den 18^{den} Januarij 1820, bij eene koude van 30 tot 36 graden Réaumur beneden het vriespunt, begon hij, vergezeld door BACK en HEPBURN, zijne reis naar het fort Tschipewyan aan het Athabaska-meer. Dr. RICHARDSON en HOOD bleven te Cumberlandhouse achter, ten einde in het voorjaar gelegenheid te hebben, de omstreken te onderzoeken. De afstand van hier tot aan het fort Tschipewyan bedraagt, de verschillende omwegen medegerekend, omstreeks 215 Duitsche mijlen, en FRANKLIN had meer dan twee maanden noodig, voor dat hij bij het naastbij zijnde doel zijner reis aankwam. De uitrusting was thans van geheel anderen aard dan in het vorige jaar; thans had men sneeuwschoenen, sleden en honden noodig. Hoe zeer ook de Europeanen de Indianen in kunstvljijt overtreffen, hebben zij aan de sneeuw-

ar her-
dianen
agnie,
agnie,
e hare
kander
werk,
aar af
r bran-
n rijke
leidde
, maar
e eeuw
ten op-
van het
nul, en
n. Ten
appijen
ndianen
iel aan
eze ge-

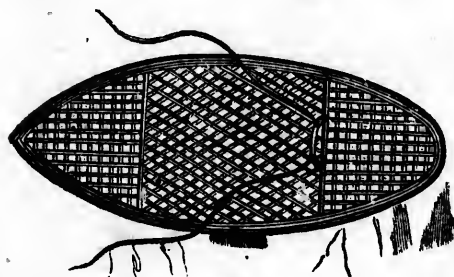
n geen
appijen
de zeer
rdelijke
eamur
, zijne
CHARD-
oorjaar
n hier
mede-
n twee
kwam.
e jaar;
ook de
eeuw-

Indiansche dans.

schoenen toch geene enkele verbetering kunnen aanbrengen. Deze worden vervaardigd uit twee ligte houten staafjes, welke aan hare einden vereenigd en in het midden door dwarshouten van een gebogen zijn. Bij het droogen aan het vuur geeft men aan de zijdelingsche staven zulk eene rigting, dat het voorste gedeelte van den schoen gelijk eene boot gekromd is, terwijl het achterste gedeelte in een scherpen kant uitloopt. De tusschenruimte tusschen de staven is buiten de dwarshouten met een fijn netwerk van riemen gevuld, dat ter plaatse, waar de voet gezet wordt, het dikst is. Hier gaan tevens riemen in de hoogte, ten einde den schoen aan den voet te kunnen vastmaken. De bevestiging geschiedt slechts los aan de hiel, zoo dat deze zich na iedere schrede opheffen en het achtergedeelte van den schoen na zich trekken kan. Daarentegen liggen de riemen vast over de teenen aan,

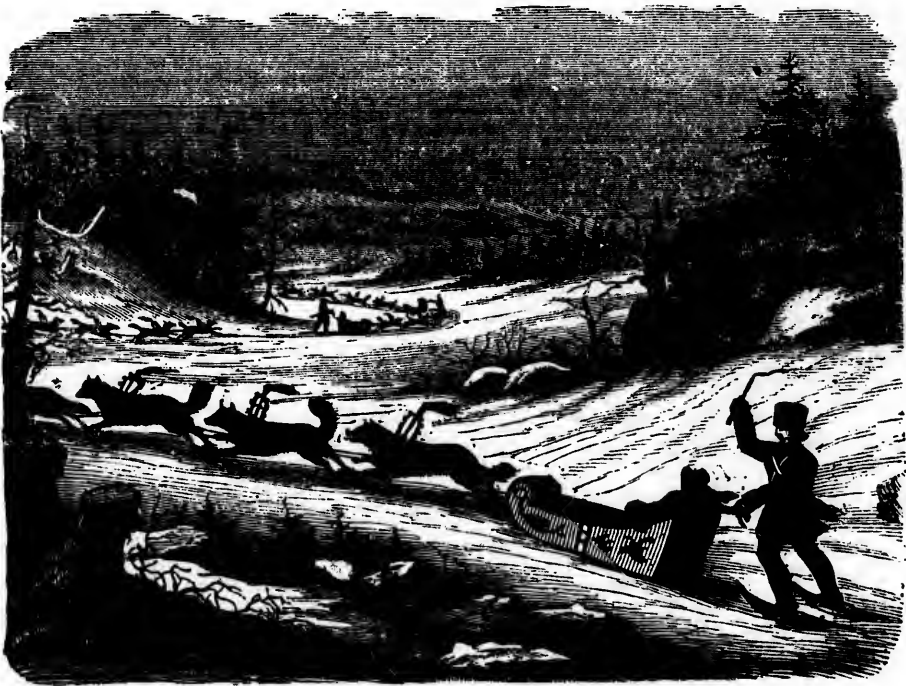
Een sneeuwschoen.

hoewel ook hier tusschen het hoofd-dwarshout en het volgende naar voren eene kleine ruimte is gelaten, ten einde de teenen zich bij het opheffen van de hiel een weinig kunnen nederbuigen en aan de punt zoo min mogelijk wrijving te verduren hebben. En in der daad slechts dan alleen worden de teenen ten gevolge van de omgeving verwond, wanneer men zich voor de eerste maal van deze schoenen bedient. In dit geval is echter de

pijn bijna onverdraaglijk, en te gelijker tijd worden de voeten, die steeds een gewigt van twee pond moeten naslepen, zeer vermoeid. Maar gewoonlijk houdt die toestand niet bijzonder lang aan. De lengte van de sneeuwschoenen bedraagt vier tot zes voet, en de breedte $1\frac{1}{4}$ tot $1\frac{3}{4}$ voet, naar gelang van de grootte van dengene die ze dragen moet.

De twee sleden, welke FRANKLIN medenam en die door honden getrokken werden, dienden enkel, om de voor de reis noodige levensmiddelen mede te voeren. Gewoonlijk bespant men eene slede met drie honden en laadt men omstreeks driehonderd pond op. Dit gewigt vermindert echter met den dag, dewijl men dagelijks levensmiddelen gebruikt. De honden van die streken behooren tot de vraatzuchtigste dieren en noodzaken de voerlieden, om de levensmiddelen, wanneer zij zijn afgeladen, zeer hoog op te hangen. Den matroos HEPBURN stalen zij op zekeren avond een gedeelte van zijnen voor-

raad bijna onder het hoofd weg, hoewel zij reeds een goeden voorraad voedsel naar binnen gewerkt hadden. Een ander maal hadden zij eene groote kist thee, in welker midden zich slechts een weinig vleesch bevond, geheel aan stukken gebeten, het vleesch er uit gehaald en de thee in het rond gestrooid. Op de hard bevrorene sneeuw en bij eene goede baan legt men met zulk een voertuig ongeveer vier Duitsche mijlen daags af; is de sneeuw

Rels in den winter in met honden bespannen sleden.

los, dan vordert de reis veel langzamer. De behandeling, welke de honden van de voerlieden te verduren hebben, is gewoonlijk zeer hard. Hoewel zij zitéén, om zoo te zeggen, het snelle reizen in deze koude luchtstreek mogelijk maken, in weerwil dat zij hunne meesters des nachts verwarmen, daar zij zich aan hunne zijde of aan hunne voeten neerleggen, wordt er toch, wanneer zij trekken moeten, onbarmhartig op hen losgeranseld, en worden zij onder onophoudelijk vloeken gedurig aangezet.

De meeste nachten bragten de reizigers onder den blooten hemel door. Kwam men aan de legerplaats, dan ruimde men de sneeuw tot op den grond weg, strooide dennentakken over de plaats en spreidde daarop het nachtleger. In het midden van de plaats stak men hier, waar men meestal nog hout in overvloed vindt, een vuur aan, ten einde althans met de voeten warm te liggen.

De reis ging aanvankelijk in zuidwestelijke rigting, langs de rivier Saskatschewan, tot aan den post Carlstonshouse, en eerst den 2sten Februarij sloeg FRANKLIN eene noordwestelijke rigting naar het Athabaska-meer in. Reeds den tweeden dag ontmoette hij eenen man, wiens levensloop zeker bijzonder avontuurlijk mag heeten. Het was de pelshandelaar ISBESTER, die in den winter bijna geen ander bedrijf uitoefende dan dat hij de woningen der Indianen afliep, om hun pelswerk te koopen. Thans zocht hij een Indiaansch gezelschap op, dat sedert de maand October niets van zich had laten hooren. Betreffende de verblijfplaats daarvan wist hij niets dan dat er beloofd was, dat men in een bepaald distrikt zoude jagen, zeker eene zeer gebrekkige opgave, wanneer men in aanmerking neemt, dat de Indianen dikwerf een gekozen jagtdistrikt moeten verlaten uit gebrek aan wild. Maar in weerwil daarvan was hij toch zeer welgemoed. Binnen zes of zeven dagen hoopte hij de gezochte personen zeker te zullen aantreffen, en voor een langeren tijd had hij zich ook niet van levensmiddelen voorzien. Het schrikte hem niet af, dat, in geval zijne onderneming mislukte, hij ongelukkig veel van den honger zou moeten lijden. »Eene week of wat geleden,» verhaalde hij, »heb ik vier dagen achtereen met mijne honden moeten vasten. De Indianen, die ik zocht, waren van woonplaats veranderd, en door de versch gevallen sneeuw was ieder spoor, waarheen zij zich gewend zouden kunnen hebben, uitgewischt. Ik zocht derhalve maar op goed geluk heen; mijn voorraad van levensmiddelen werd met den dag minder, en eindelijk had ik niets meer om van te leven. Vier dagen lang verdroeg ik met mijne honden den felsten honger; toen moest ik een dezer dieren van het leven berooven, maar welk? Terwijl ik nog hierover dacht, vond ik gelukkigerwijze een begaan pad en kwam daar langs bij de Indianen, van wie ik levensmiddelen ontving!» Den volgenden dag verliet ISBESTER het gezelschap.

Zulk een leven vol gevaren, vermoeijenissen en ontberingen leiden nog de meeste bedienden van de pelshandelmaatschappij, ja, alle beambten van die maatschappij zijn aan soortgelijke treurige ontmoetingen blootgesteld. De meesten zijn geboortig uit de Schotsche hooglanden of wel bewoners van de

orraad
grote
geheel
rond
t men
neeuw

honden
ewel zij
k moge-
en, daar
er toch,
worden

Orkney-eilanden, die door de maatschappij als jongelieden voor een bepaald aantal jaren aangenomen en gewoonlijk eerst naar een van de handelsposten in Kanada gezonden waren, ten einde zich aldaar op de verdere dienst voor te bereiden. Evenwel verlaten zij, zelfs ook wanneer hun diensttijd voorbij is, het land meestal nimmer weder, dat hun door de ondergane moeilijkheden nog des te dierbaarder schijnt te worden.

FRANKLIN kwam op deze reis onderscheidene malen in aanraking met de Steen-Indianen die met de Krihs een verbond van vriendschap gesloten hadden en met hen tot een en denzelfden taalstam behooren. Zij heeten ook Assiniboins of Assimipoytuk. Hunne gelaatstrekken zijn vriendelijk en aangenaam, hunne oogen levendig en vol uitdrukking; hun ligchaam is in den regel flink gebouwd, en licht koperkleurig. Een dik, pikzwart haar valt over de ooren en vormt een aangenaam contrast met den in eene soort van mergel wit geverwden buffelmantel. De meesten waren destijds nog met boog en pijlen gewapend, slechts enkelen bezaten een geweer. Van de Europeanen ruilen zij, behalve tabak, messen, brandewijn, kruid en lood, ook knoppen, welke zij aan snoeren in het haar dragen. Bij een ferm jager hangen niet zelden twee of drie dozijn aan beide zijden van het voorhoofd af. Aan het einde daarvan bevinden zich somwijlen kleine schelletjes, in welker geluid de dragers veel genoeg schijnen te vinden. Inzonderheid zijn deze Steen-Indianen berucht als paardendieven. Deze dieren beschouwen zij als gemeenschappelijk eigendom, dat de Groote Geest ten nutte van alle menschen geschapen heeft, en waarvan men zich, even als van het wild, mag meester maken. Bij hunne diefstallen gaan zij met de grootste sluwheid en koenheid te werk. Weinige jaren geleden hadden eenige Indianen de paarden zelfs middellijk van voor de poorten van Carltonhouse weggedreven, in weerwil dat men een geducht vuur op de dieven rigtte en eenigen van hen doodde. Reizigers, die zij overvallen, schudden zij gewoonlijk geheel uit, of zij vermoorden hen; en hoewel zij in hunne hutten jegens vreemdelingen gastvrij zijn, zenden zij toch, even als vele Arabische stammen, anderen van de hunnen uit, om de vreemdelingen te overvallen, wanneer deze hunne reis voortzetten.

In het fort Tschipewyan vertoefde FRANKLIN na zijne komst op den 2den Maart ongeveer vier maanden. Hij verwachtte de aankomst van Dr. RICHARDSON en HOOD, won berigten in betreffende de noordelijk gelegen landschappen en maakte de noodige toebereidselen om verder te reizen. Het werd vrij spoedig lente; snel ontloken de knoppen der boomen en ontkiemde het zaad.

De groote vlakke van Noord-Amerika, welke zich noordwaarts van 49 graden noorder breedte, en oostwaarts van het naar het noordwesten hellende Rotsgebergte of de Rocky Mountains uitbreidt, is het land van schilderachtige meren en trotsche romantische watervallen. Van het Bovenmeer af vindt men in noordwestelijke rigting eene reeks van groote en kleine waterbekkens, die bijna allen met elkander in verbinding staan en niet slechts voor de gesteldheid der oppervlakte van dit groote land hoogst kenmerkend zijn, maar waarvan ook het onderling verkeer grootendeels afhangt. De voornaamsten zijn: het Winipeg-, Deer-, Wollaston-, Athabaska-, Groote Slaven- en Beerenmeer. Het eerste beslaat eene oppervlakte welke met de grootte van het markgraafschap Moravië gelijkstaat, en het Groote Slavenmeer bedekt eene even groote vlakke als ons Vaderland. Aan deze eigenaardige schikking en vertakking van de binnenwateren is het hoofdzakelijk toe te schrijven, dat in deze noordelijke wildernis ter grootte van Europa, welke door de gesteldheid van het klimaat den toegang zoo moeilijk maakt, een aantal handelsposten konden aangelegd worden, die allen met elkander in verbinding staan. Merkwaardig is het, dat die reeks van meren dáár langs loopt waar twee verschillende geognostische distrikten aan elkander grenzen. In het oosten daarvan bestaat de bodem uit oorspronkelijk gesteente, graniet, gneis, glimmerschiefer, en deze rotssoorten vormen bepaaldelijk in het noorden een plateau van zeer ongelijke oppervlakte; westelijk daarentegen vertoonen zich laagsgewijze bergsoorten, zand- en kalkgesteente. Even zoo verschillend is het gesteld met den plantengroei: oostwaarts strekken zich bosschen uit, die echter evenmin het indrukwekkende karakter als den omvang van de Zuid-Amerikaansche maagdelijke wouden hebben; westwaarts daarentegen prairiën. Deze strekken zich slechts uit tot op de breedte van het Groote Slavenmeer (62°). De boomlooze vlakten, die verder noordwaarts liggen en de kusten der Ijszee omgorden, heeft men met den naam van Barren grounds of the Barrens (Tundra's) bestempeld. Er is niets akeligers en eenzamers denkbaar dan deze geweldige uitgestrektheden met hare moerassen of haar dorren, slechts met mos begroeiden bodem, met hare lage struiken of dwergachtige boomen. De Indianen, welke deze Barrens en die wouden bewonen, behooren allen tot de groote familie der Athabaska's of Gallitin's; zij bestaan echter uit eene menigte stammen. Men heeft daar Tschipewyer of Saw-isaw-dinneh, d. i. mannen van de opgaande Zon; verder Koper-Indianen, die zich Tantsawhot-dinneh of Berkenbastmannen noemen; Thlingscha-dinneh of Hondsrribben-Indianer; Edschawtawhot-dinneh of Boogman-

nen; Bever-, Digtwoud-, Berg-, Schaaps-, Hazen-Indianen en Scheelzieners of Loucheux, welke laatsten echter door een misverstand dien naam ontvangen hebben; want zij noemen zich Dhigothen-dinneh, d. i. mannen die de pijlen der vijanden vermijden, terwijl zij met het oog naar eene andere zijde zien. Met het fort Tschipewyan verkeerden inzonderheid de drie eerstgenoemde stammen.

Het woord Koper-Indianen zou daarop zinspelen, dat in vroeger tijd een schat van koper in de noordelijke gewesten gevonden werd. »Op zekeren tijd,» verhaalde een oude Tschipewyer, KONIJNENKOP geheeten, »kwam er eene afdeeling der Eskimo's, die oorspronkelijk verder noordwaarts aan gene zijde van het meer woonde, naar ons volk over; zij roofden eene vrouw en voerden haar als slavin naar hun land. Deze vrouw verdroeg haar ongeluk met groote gelatenheid, maar toch konde zij op den duur het verlangen naar haar geboorteland niet onderdrukken. Na een veeljarig verblijf onder hare schakers gelukte het haar eindelijk te ontkomen. Maar waarheen zoude zij zich wenden, nadat zij haren meesters ontkomen was. Zij dwaalde onderscheidene dagen rond, nu hier, dan ginds, en vond eindelijk een begaan pad, dat naar de zee leidde. Bij het zien van den Oceaan verdween al hare hoop, om ooit het vaderland, waarnaar zij zoo vurig verlangde, terug te zien. Troosteloos ging zij aan de kust zitten en weende. Toen kwam er een wolf, lekte haar de tranen van de wangen en ging te water. Zij zag tot hare vreugde, dat het water zeer ondiep was, en besloot oogenblikkelijk om door de zee te gaan. Zij had niets anders in hare handen dan twee stokken, om daarop te steunen. Twee dagen was zij reeds door het water gegaan, toen zij op den derden dag met ontzetting bemerkte, dat het dieper werd. Maar zij bleef vast besloten om haar voornemen ten uitvoer te brengen en wilde liever sterven dan terugkeeren. Hare standvastigheid werd met het gelukkigste gevolg beloond; want op den vijfden dag betrad zij de kust van haar vaderland. Maar de weg was nog ver tot de haren, en de winter stond voor de deur. Zij vervaardigde zich daarom een wapen, om wild te dooden en zich voor den winter met voedsel te kunnen verzorgen. Het gelukte haar, zoo veel rendieren te vellen, dat zij een half jaar van hun vleesch konde leven. Toen de sneeuw in groote hoeveelheid gevallen was, bouwde zij zich eene sneeuwhut, zoo als de Eskimo's plegen te doen. Bij den terugkeer der lente kroop zij uit hare hut en zag in de verte eenen berg, die een schitterend lichtend schijnsel om zich heen verspreidde. Zij ging er heen en bemerkte, dat de geheele berg uit koper bestond. Van het metaal nam zij zóó veel mede als zij dragen kon,

en ging vervolgens hare stamgenooten opzoeken. Het geluk wilde, dat zij na eenigen tijd hare eigene bloedverwanten aantrof; deze kenden de groote waarde van het koper en brandden van begeerte om den berg te zien. De geheele stam brak toen derwaarts op; maar toen men aldaar was aangekomen, was hunne vreugde zóó buitengewoon en uitgelaten, dat hunne geleidster zich bedroefd van de haren afwendde en zich naar den top des bergs begaf. Naauwelijks was zij daar aangekomen of de bodem opende zich en verslond haar en den berg tevens. Sedert dezen tijd vindt men het koper slechts in kleine stukken over de vlakte verspreid."

De meer noordelijk wonende Hondsrribben-Indianen leiden hunnen oorsprong af van eenen hond. Ongeveer vijf jaren vóór de aankomst van FRANKLIN wist een dweeper hun met den grootsten nadruk diets te maken, dat het zondig was, de met hen verwante dieren nog langer voor zich te laten werken. Dien ten gevolge besloten allen eendragtig, hunne honden — niet in vrijheid te stellen, maar — te dooden. Sedert dien tijd moesten zij hunne sleden zelve trekken, een lastpost, die hoofdzakelijk op de vrouwen rustte.

Nadat FRANKLIN in het fort Tschipewyan het gunstige jaargetijde had afgewacht, en Dr. RICHARDSON en HOOD van Cumberlandhouse bij hem gekomen waren, brak men den 18^{den} Julij 1820 op, ten einde zoo snel mogelijk de noordelijke IJsee in de streek van de monding der Kopermijnrivier te bereiken. Tot het reisgezelschap behoorden, behalve de reeds genoemde heeren, nog twee tolken en zeventien Canadasche reisbedienden, die FRANKLIN deels hier, deels reeds vroeger had aangeworven. Op de laatsten rustte inzonderheid de taak, om in drie bastkano's de pakkaadje en de levensmiddelen mede te voeren. Ongelukkig konde het fort de expeditie noch met levensmiddelen, noch met kruid en lood, noch ook met brandewijn ondersteunen, en de uitrusting was derhalve in dit opzigt beperkt tot den voorraad, dien men vroeger zelf uit de meer zuidelijke streken had medegebragt. Maar toch koesterde men de hoop, aan het Groote Slavenmeer Indianen te ontmoeten en van hen levensmiddelen te koopen. Het voornaamste voedsel voor den reiziger vormt in deze streken het zoogenaamde pemmikaan. Dit is gedroogd en door de Indianen op eene huid met steenen geklopt vleesch van de buffels of Amerikaansche bisons ¹⁾, dat met gesmolten vet vermengd en in de huid des diers ingeslagen wordt. 50 pond vleesch en 40 pond vet leveren eenen zak

¹⁾ *Bos Americanus*, GMELIN.

pemmikaan, en twee van die zakken maken een toereikenden last uit voor de bedienden bij het overtrekken van draagplaatsen ¹⁾).

De bastkano's, welke het gewone middel van vervoer zijn, worden wel is waar aan scherpe steenen ligt beschadigd, maar zij hebben het voordeel, dat zij van gering gewigt en veerkrachtig zijn, niet zeer diep te water gaan en dat hare herstelling slechts korten tijd vereischt. De buitenzijde bestaat uit dikken en taaijen berkenbast, welke in eenige, vrij gelijke stukken gesneden is. De laatsten worden met draden, die men, door herhaald splijten, uit den wortel der dennenboomen verkrijgt, zamengenaaid, en de naalden met pijnboomenhars overtrokken, ten einde ze waterdigt en glad te maken. Het boord is van pijnboomen- of ceder-hout, en ongeveer drie duim breed; aan de benedenzijde zijn ribben van dennenhout ingevoegd, welke de gedaante hebben van halfcirkelvormige bogen. Stevigheid verkrijgt het geheele vaartuig vooral dâardoor, dat tusschen de ribben en den bast een bekleedsel van latten is aangebragt; dat tevens het buitenbekselsel voor beschadiging van binnen af vrijwaart. De lengte van deze kano's bedraagt tusschen den voor- en den achterstevan 35 voet, de grootste breedte in het midden 5 voet. Naar de beide einden worden zij steeds smaller, en tevens ongeveer één voet hooger dan in het midden. Zij dragen een gewigt van 30 tot 40 centenaars behalve de bemanning, en zij gaan geheel beladen niet dieper dan anderhalven voet in het water. Over ondiepten en drooge plaatsen kunnen zij ligt heen gebragt worden, dewijl zij ledig slechts tusschen de 300 en 400 pond wegen. Met buitengewone snelheid roeijen de Indianen en Kanadiërs ze in rustig water voort, en zelfs wanneer de vaart groote moeilijkheden oplevert, leggen zij daarmede gemiddeld dagreizen van 12 tot 15 Duitsche mijlen af.

De reis ging ¹⁾ de Slavenrivier af, en weldra bereikte het gezelschap het Groote Slavenmeer en het op de noordwestzijde daarvan liggende fort Providence, dat de Noordwest-maatschappij had opgerigt. De grootste plaag op deze reis waren de ontzettende zwermen moskieten, die zich gedurende den zomer inzonderheid zuidwaarts van dat meer vertoonon. Zij gelijken in het algemeen in gedaante op de Afrikaansche en Europesche; wat de kleur betreft, is de grootere soort bruin, de kleinere zwart. De snuit is zóó lang

¹⁾ Draagplaatsen noemt men vlakke waterscheidingen, omdat men zonder veel moeite daar ter plaatse booten uit de eene rivier in de andere kan overdragen. Zie ROSSMAESSLER, *Het Water*, vertaald door T. C. WINKLER, p. 421 (Haarlem, bij WEEVERINGH. 1858).

KA.

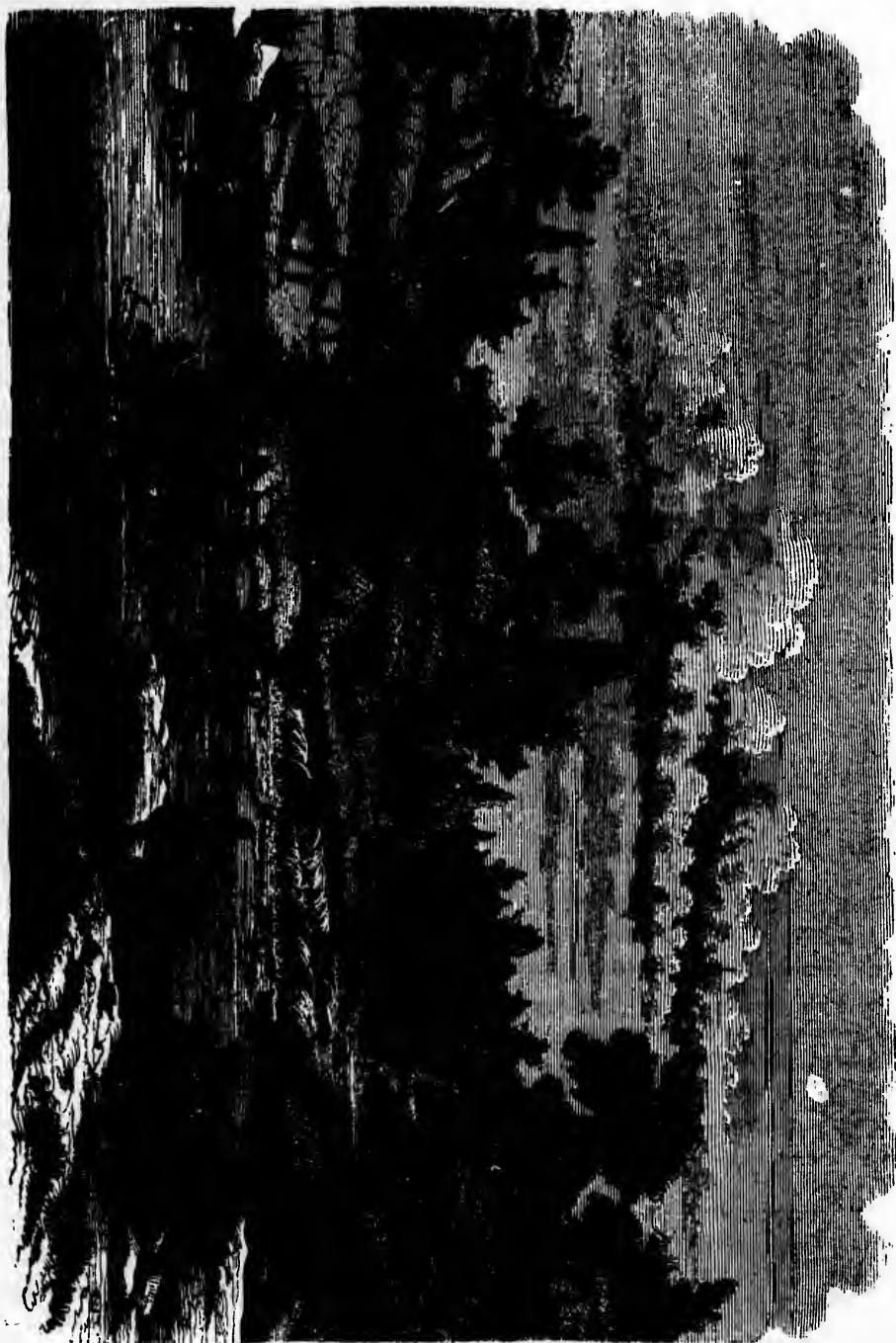
ast uit voor

rden wel is .
oordeel, dat
ter gaan en
bestaat uit
en gesneden
en, uit den
n met pijn-
. Het hoord
aan de be-
ante hebben
tuig vooral
an latten is
n binnen af
oor- en den
et. Naar de
voet looger
ars behalve
halven voet
een gebragt
wegen. Met
ustig water
leggen zij

elschap het
fort Provi-
e plaag op
urende den
ken in het
e kleur be-
s zóó lang

r veel moeite
SSMAESSLER,
1858).
Vert.

Indiënen met berkenbastboenen aan eene draagplaats.

e
n
c
z
n
v
e
z
n
H
zi
ze
af
te
w
pi
va
re
da
gr
ein
wi
Da
ha
he
als
vra
da
oob
van
het
hek
ver
te
te
ont
1

en toegespitst, dat het dier daarmede zelfs de huid van eenen buffel doorboren kan. De wonden zwellen wel is waar niet, maar zijn zeer pijnlijk. Om de steken van deze plaaggeesten te ontgaan, nemen de buffels gedurende den zomer de wijk naar de meer zuidelijk gelegene vlakten, en de rendieren naar de kusten van de Poolzee.

Den 30sten Julij ontmoette FRANKLIN in het fort Providence den hoofdman van de Koper-Indianen, AKAITSCO (d. i. Grootvoet) geheeten. Daar FRANKLIN er zeer veel belang bij had, dezen man voor zich te winnen, ten einde door zijne tusshenkomst levensmiddelen te erlangen, zoo deed hij alle mogelijke moeite om een blijvenden en gunstigen indruk bij hem te weeg te brengen. Hij en zijne medgezellen trokken daarom hunne monteringen aan en hingen zich medailles om den hals. AKAITSCO kwam te scheep. Toen hij landde, zette hij zijn gelaat in eene zoo ernstig mogelijke plooi en begaf zich met afgemeten en waardige schreden naar het fort, daarbij noch ter regter noch ter linker zijde om zich heen ziende. In de groote zaal van het gebouw werd hij aan FRANKLIN en diens reisgenooten voorgesteld. Nadat hij zijne pijp gerookt, wat brandewijn met water gedronken en het glas aan ieder van de zijnen, die onmiddellijk op den vloer waren gaan zitten, had toegereikt, hield hij eene lange aanspraak, waarop hij zich reeds sedert eenige dagen had voorbereid: »Ik verheug mij,» dus sprak hij onder anderen, »zoo groote hoofdliden in mijn land te zien, en ik ben bereid hen tot aan het einde hunner reis te vergezellen. Mijn volk is wel is waar arm, maar welwillend gezind jegens de Blanken, die ons zoo veel weldaden bewezen hebben. Dat er een groot geneesheer onder u is, hebben wij reeds vernomen. Wij hadden gehoopt, dat hij de dooden weder in het leven zou terug roepen, en het spijt ons zeer, dat hem dit niet mogelijk is; want nu zijn wij te moede alsof onze vrienden ons ten tweede male ontrukkt zijn geworden!» Ten slotte vroegde hij, wat het eigenlijke doel van de expeditie was. FRANKLIN gaf daarop het volgende ten antwoord: »De grootste hoofdman der wereld, die ook over de handelsmaatschappijen in dit land gebiedt, en wien het geluk van alle volken zeer na aan het hart ligt, zendt ons tot zijne kinderen in het noorden, die, zoo als hij gehoord heeft, groot gebrek aan koopwaren hebben. Hij gaf ons den last om eenen weg te water op te sporen, ten einde vervolgens goederen op groote schepen en in geweldige hoeveelheden derwaarts te kunnen overbrengen. Wij zijn intusschen niet gekomen om zelve handel te drijven, maar enkel om, ten beste van alle volken en ook van uw volk, ontdekkingen te doen; volgaarne nemen wij den bijstand van uwen stam

aan, die ons leiden en voedsel wil verschaffen en al zijne diensten volkomen beloofd zal krijgen."

Nadat AKAITSCO zich nogmaals had verbonden om FRANKLIN te vergezellen, werd hem eene medaille om den hals gebangen, en ontvingen hij en de zijnen doeken, tabak, messen, dolken, geweren en brandewijn ten geschenke. Reeds na verloop van weinige dagen nam men vol verwachting de reis aan naar streken, die nog nooit door den voet van eenen Europeaan betreden waren. Den 20sten Augustus bevond men zich op 64½ graad noorder breedte en 96° wester lengte van Ferro, alwaar FRANKLIN het winterkwartier opslaan en voorraad achterlaten moest, dewijl AKAITSCO, in weerwil van zijne vroegere belofte, hardnekkig weigerde, in dit jaar verder voort te trekken, dewijl, naar alle voorteekens, de winter zeer vroeg zouden invallen. FRANKLIN noemde de blokhuzen, die hij bouwde, Fort Enterprise, en vermoedde niet dat zij de plaats van namelooze ellende en jammer zouden worden. De geheele zomer van het jaar 1820 was hiermede voorbijgegaan, zonder dat het doel der reis bereikt geworden was. Men had niet meer dan 138 Duitse mijlen afgelegd. Wel is waar maakten BACK en HOOD, en later FRANKLIN met Dr. RICHARDSON een kort uitstapje naar de zuidelijke gedeelten van de Kopermijnrivier, maar deze togten hadden geene andere uitkomst dan dat men zich van de nabijheid van dien stroom overtuigde.

Tot den 14^{den} Julij van het volgende jaar moest men te Fort Enterprise vertoeven. De eerste en gewigtigste zaak was, voor levensmiddelen te zorgen. De Indianen waren op de jagt vrij gelukkig, en de Kanadasche reisbedienden konden ter naauwer nood de helft van het wild aanbrengen, dat zij nedervelden. Rendieren zag men in grooten getale, dikwerf in kudden van vele honderden stuks bijeen. Eigenaardig is de soort van jagt, die bij de Hondsrribben-Indianen gebruikelijk is. De jagers gaan paarsgewijze, en de voorste draagt in de eene hand een rendiergewei, waaraan nog ten deele de huid van den kop vastzit; in de andere hand houdt hij een kleinen bundel takken. Hier tegen wrijft hij het gewei van tijd tot tijd en bootst daarbij de aan het dier eigene bewegingen na. Een ander treedt naauwkeurig in de voetstappen van den voorsten jager, onder wiens armen de tromp van het geweer, dat de tweede in horizontale rigting houdt, uitsteekt. Beide jagers dragen aan het voorhoofd eenen band van wit bont, en de voorste heeft er eveneens eenen om elk handgewricht, omdat de rendieren voor de witte kleur het minst schrikken. Slechts van lieverlede naderen zij de kudde, heffen daarbij de beeren zeer langzaam op en zetten ze stootsgewijze weder neder, even als

ten volkomen
e vergezellen,
hij en de zij-
n geschenke.
g de reis aan
aan betreden
order breedte
artier opslaan
n zijne vroe-
trekken, de-
en. FRANKLIN
rmoedde niet
n. De geheele
dat het doel
itsche mijlen
KLIN met Dr.
an de Koper-
dan dat men

ort Enterprise
en te zorgen.
reisbedienden
zij nedervel-
van vele hon-
Hondsribben-
oorste draagt
uid van den
takken. Hier-
aan het dier
etstappen van
weer, dat de
agen aan het
eneens eenen
ur het minst
en daarbij de
der, even als

het rendier pleegt te doen. Zoodra een stuk uit de kudde op dit ongewoon verschijnsel opmerkzaam is geworden, staat men stil en bootst men de bewegingen van het dier na. Op die wijze is het voor de jagers mogelijk, zich midden onder de kudde te begeven en op hun gemak de beste stukken wild uit te zoeken. Is dit geschied, dan schuift de achterstaande man het geweer van zijnen kameraad vooruit, het gewei valt op den grond, en beide jagers vuren bijna op hetzelfde oogenblik. De geheele kudde gaat dan op de vlugt; de jagers zetten ze achterna, laden al loopende en vuren ten tweeden male, zoodra de bang gewordenen dieren blijven stilstaan. Daardoor geraakt de kudde al meer en meer in verwarring, loopt heen en weder, en dikwerf gelukt het dan, een groot gedeelte daarvan binnen eenen omtrek van een paar honderd schreden neder te vellen.

In het pakhuis was van lieverlede het vleesch van 100 rendieren, voorts 1000 pond vet en eene vrij aanzienlijke hoeveelheid gedroogde visch geborgen; ook had men bovendien 80 stuks wild op onderscheidene plaatsen in de sneeuw bewaard en met sneeuw bedekt, ten einde bij tijd en wijle daarover te kunnen beschikken. Daarentegen waren echter het kruid en lood bijna geheel verschoten, de tabak en brandewijn verbruikt, en de werktuigen zóó versleten, dat zij bijna geheel onbruikbaar waren geworden. Uit dien hoofde begaf BACK zich naar het fort Providence en toen hij aldaar geenen voorraad vond, weder terug naar Tschippewyan, ten einde te trachten zich de ontbrekende voorwerpen aan te schaffen. De winter was sedert Januarij over het geheel zachter dan gewoonlijk; althans herinnerden de Indianen zich niet, nog ooit zulk zacht weder in deze maanden gehad te hebben. Den tijd bragt men door met het uitwerken der dagboeken, en verder met het lezen van tijdschriften en dagbladen, welke men uit Europa had ontvangen. Al hoorde men de staatkundige gebeurtenissen ook een half jaar later, boezemden zij toch niet minder belang in en politiseerde men met denzelfden ijver, alsof men zich te midden van de wereldgebeurtenissen bevond. HOOD teekende afbeeldingen van vogels, visschen, planten, en hij en RICHARDSON maakten zich bekend met de aardkundige gesteldheid der landstreek.

Gedurende den winter kwamen er nog twee Eskimo's aan, van wie de een de Engelsche taal sprak. Zij waren afkomstig uit de ten noordwesten van de Hudsonsbaai gelegene landen en zouden het verkeer gaande houden van de expeditie met de bewoners van de kusten der Noordelijke IJszee. De naam van den een was TATTANNÖUCK (d. i. Buik), die van den ander HOÛTOEROCK (d. i. Oor). In het Fort Churchill had men hun de namen AUGUSTUS en

JUNIUS gegeven. Beide waren niet te bewegen om in de blokhuizen te wonen; onmiddelijk na hunne aankomst bouwden zij zich sneeuw hutten.

Den 14^{den} Junij 1821 was alles zoo ver in gereedheid, dat men de reis naar de Noordelijke Poolzee konde aannemen. AKAITSCO en onderscheidene stamgenooten vergezelden FRANKLIN tot aan het distrikt der Eskimo's, d. i. tot ongeveer tien mijlen van de kust der IJzee. Gelukkig bereikte men den

Aan de kust van de noordelijke IJzee.

18^{den} Julij den mond van de Kopermijnrivier, nadat men 83 Duitse mijlen had afgelegd en over eene uitgestrektheid van 29 mijlen de bastkano's en de pakkaadje over sneeuw en ijs had getrokken. De vaart op de Kopermijnrivier was met groote moeilijkheden gepaard gegaan en had de reis zeer vertraagd. Een uitstapje, dat men naar de Kopermijnbergen ondernam, leverde niet veel nieuws; ook van den grooten rijkdom aan koper merkte FRANKLIN weinig; enkele gedegen stukken van dit metaal waren de geheele buit. Het

huizen te won-
nutten.

men de reis
onderscheidene
skimo's, d. i.
ikte men den

wel slagen der vele onderneming hing enkel dáárvan af, of men Eskimo's aantrof en met hen een vriendschappelijk verkeer konde aanknoopen; want slechts op deze wijze mogt men hopen, levensmiddelen in toereikende hoeveelheid te verkrijgen. Ongelukkig ontmoette men slechts enkele gezinnen, en deze betoonden zich, in weerwil van de vriendschapsbetuigingen der tolken zóó wantrouwend, dat zij met achterlating van een groot deel hunner have de vlugt namen. Slechts een oud man, die de overigen niet konde volgen, bleef achter. Hij had niets anders dan den dood verwacht. FRANKLIN gaf hem vele geschenken; maar in weerwil daarvan vermeden de Eskimo's ook in het vervolg alle verkeer.

Tot aan de kust van de Poolzee had een commies van de Northwest-compagnie, WENTZEL geheeten, die bij de Koper-Indianen zeer gezien was en hunne taal sprak, de expeditie vergezeld. Thans keerde deze met vier Kanadiërs terug en ontving in last, in het fort Enterprise een magazijn van levensmiddelen door de Indianen te laten aanleggen en aldaar eenen brief achter te laten, met berigten betreffende het verblijf der Indianen gedurende de maanden September en October. Op deze wijze meende FRANKLIN onder alle omstandigheden eenen hongersnood te zullen kunnen ontgaan.

De verdere onderzoekingen der expeditie, die thans uit nog slechts 20 personen bestond, strekten zich uit tot de aan den mond der Kopermijnrivier oostwaarts gelegene zeekust. In dezelfde broze berkenkano's, waarin men den stroom af was gevaren, gaf men zich over aan de onstuimige baren der zee en zeilde herhaaldelijk tusschen drijvende ijsschotsen, welker scherpe kanten de ligte vaartuigen ieder oogenblik met den ondergang bedreigden. Niet minder dan 42 dagen duurde deze avontuurlijke vaart. Eerst zeilde FRANKLIN door den Krooningsboezem naar het oosten, onderzocht daarop de sond, waarin de Hoods-rivier zich uitstort, verder Bathurst-invaart en de Melville-sond. Hier noodzaakten de slechte toestand der booten, de geringe voorraad van levensmiddelen en het koude jaargetijde hem tot den terugtogt. De noordelijkste punt, welke hij aan de Melville-baai bereikte, noemde hij Point Turnagain (d. i. Kaap Keer-terug); deze ligt op 68° noorder breedte, 92° westwaarts van Ferro. Men had in rechte lijn slechts een veertigtal Duitsche mijlen afgelegd en was 130 mijlen verwijderd van de onder 70° wester lengte liggende Repulse-baai, die men had hopen te bereiken. Het onderzoek van de vele, diep in het land dringende bogten, dat aanvankelijk FRANKLIN's plan volstrekt niet geweest was, had te veel van den kostbaren tijd weggenomen. Den 18^{den} Augustus nam men de terugreis aan.

itsche mijlen
kano's en de
Kopermijnri-
eis zeer ver-
am, leverde
te FRANKLIN
ele buit. Het

Daar men aan de Hoods-rivier wild hoopte te vinden, zeilde men onmiddellijk derwaarts terug. Van hier af bedroeg de afstand tot aan het fort Enterprise slechts ongeveer 40 Duitsche mijlen, en men mogt met allen grond hopen, dit nog vóór het invallen van den winter te bereiken. Deze hoop zou echter niet vervuld worden!

Den 25sten Augustus liep men in de Hoods-rivier binnen. Ten einde zoo snel mogelijk voort te komen, liet men hier alle pakkaadje, die naar eenigzins gemist kon worden, achter. Slechts kruid en lood, netten, bijlen, ijshaken, sterrekundige werktuigen, eenig linnengoed en drie ketels nam men op den verderen togt mede. Uit de beide grootere kano's vervaardigde men twee kleinere, lichtere, ten einde met deze de rivieren en meren, welke men mogt aantreffen, over te steken. In weerwil dat men zich zoo veel mogelijk behielp, had ieder bediende toch omstreeks 90 pond te dragen. De streek, welke men nu betrad, was vlak, maar hoogst onvruchtbaar, en slechts zelden vertoonde zich eenig spoor van wild. Reeds in het begin van September woedden er zoo geweldige sneeuwstormen, dat de reizigers genoodzaakt waren, dagen achtereen in de tenten te blijven. De temperatuur daalde tot -23° Réaumur; hout was er nergens te vinden, en zonder vuur moesten de reizigers op den hard bevroren grond liggen. Het laatste pemmikaan was reeds op den 1sten September verdeeld geworden, en eenig meel met enkele bouillontabletjes was alles wat er van hunnen voorraad was overgebleven. Men moest dus wel opbreken, in weerwil van den storm en de sneeuwjagt. Meermalen werden de dragers van de kano's door den storm op den grond geworpen en bovendien het eene vaartuig zoo zeer beschadigd, dat het niet meer te gebruiken was. Men bezigde den bast en het geraamte daarvan, om een vuur aan te leggen, waarop men uit den laatsten voorraad eenen maaltijd bereidde. De weg liep door losse en diepe sneeuw, later door half bevroren poelen en beken, en dikwerf moesten al de reizigers tot aan de knieën door het water waden en in hunne doornatte kleederen, die weldra van de koude verstijfden, verder trekken.

Na verloop van veertien dagen kwam men in eene meer bergachtige streek, waar de bodem met groote steenen bedekt was. Hoewel ook hier de moeilijkheid om vooruit te komen grooter werd, leverden de rotsen toch één hulpmiddel in den nood. Zij waren bedekt met een voedend korstmoss, dat de Kanadiërs Tripe de Roche (rotsdarm) noemen, en tot de afdeeling der navelkorstmossen (*Gyrophora*) behoort. Alle Gyrophoren onderscheiden zich door een vliezig kraakbeenachtig, bladachtig, eenbladerig loof, dat in

onmiddelijk
rt Enterprise
rond hopen,
p zou echter

a. Ten einde
e, die naar
tten, bijlen,
ketels nam
vervaardigde
neren, welke
zoo veel mo-
dragen. De
r, en slechts
van Septem-
genoodzaakt
r daalde tot
uur moesten
mikaan was
met enkele
vergebleven.
sneeuwjagt.
den grond
dat het niet
aarvan, om
nen maaltijd
alf bevroren
knieën door
an de koude

atige streek,
de moeije-
n toch één
korstmos,
de afdeeling
derscheiden
oof, dat in

het middelpunt navelsgewijs verdikt, en overigens vrij en naar den grond gedrukt is. De vruchtdoosjes zijn verheven, tepelvormig. De smaak van het Tripe de Roche is wel is waar walgelijk en het voedsel in geenen deele gezond, maar toch redde deze plant de reizigers van den hongerdood.

Den 14^{den} September kwamen zij aan eene omstreeks 300 ellen breede afvloeiing van het Rum-meer. De bedding was rotsachtig en ongelijk, en het water vloeide met groote snelheid. »Nadat wij eene plaats hadden opgespoord,» dus verhaalt FRANKLIN, »waar de waterspiegel kalm was, werd de

kano boven eene stroomversnelling te water gelaten, en ST. GERMAIN, SALOMON, BELANGER en ik namen daarin plaats, om over te steken. Aanvankelijk ging alles goed; maar midden in den stroom was het zwaar geladen vaartuig slechts met groote moeite te besturen. Het kwam dicht bij de stroomversnelling; BELANGER wilde het gevaar afwenden, verloor bij het roeijen het evenwigt, en de kano sloeg om. Gelukkigerwijze konden wij ons daaraan zóó lang vasthouden tot dat wij naar eene rots gedreven werden, alwaar het water ons slechts tot aan den gordel reikte. Hier kregen wij, in weerwil van de sterke strooming, vasten voet en maakten wij de kano weder vlot. BELANGER hield ze daar op vast, terwijl ST. GERMAIN mij er in tilde en vervol-

gens zelf zeer behendig er in sprong. Maar hoe zouden wij onzen derden lotgenoot redden? Het was onmogelijk, hem in te nemen; want het vaartuig zoude, zoodra hij den voet verwijderd had van de rots, waarop hij stond, den stroom af gedreven zijn. Wij moesten hem daarom thans in deze gevaarlijke stelling achterlaten. Nog waren wij geen 60 voet voortgevaren, toen de boot op eene klip onder water stootte en water schepte. De plaats was gelukkigerwijze ondiep. Wij schepten de boot ten tweeden male uit en

Navelkorstmossen (Gyrophora).

bereikten met veel moeite eindelijk de overzijde. Maar nu moest BELANGER uit zijne gevaarlijke stelling verlost worden. Hij stond midden in de stroomversnelling tot aan den gordel in het ijskoude water, en zijn met natte klederen bedekt bovenlijf was aan een sterken wind blootgesteld. ST. GERMAIN trachtte op den terugweg hem in te nemen; maar hij werd met zijne kano de stroomversnelling af gedreven en was, toen hij landde, van koude en afmatting niet in staat tot verdere pogingen. Thans deed ADAM eene poging om BELANGER te hulp te komen, maar met even ongunstig gevolg. Vervolgens beproefden wij, hem eene van onze bretels gemaakte lijn te doen toekomen; maar ook dit redmiddel mislukte, daar de strooming haar met zulk een geweld aangreep, dat zij brak. Toen eindelijk BELANGER's krachten bijna uitgeput waren, bereikte hem de kano, welke men aan een dun, tot onze netten behoorend touw vastgebonden. Daaraan hield hij zich vast en werd, hoewel bijna bewusteloos, door de stroomversnelling getrokken. Dr. RICHARDSON liet hem aanstonds uitkleeden en in wollen doeken wikkelen. Twee Kanadiërs gingen bij hem liggen om hem te verwarmen; maar toch duurde het eenige uren voor dat hij weder geheel was bijgekomen.

Hoe gevaarlijk de overvaart der anderen ook was, had zij den volgenden dag toch gelukkig plaats. Maar op de verdere reis kwam men slechts zeer langzaam vooruit. Honger, koude en andere moeilijkheden hadden de meesten zóó zeer ontzenuwd, dat zij slechts kleine dagmarschen konden maken. Acht dagen achtereen was, behalve twee patrijzen, geen ander voedsel over hunne lippen gekomen dan wat Tripe de Roche, IJslandsche mos en eenig gebraden leder van versleten schoenen en riemen. De mossen had men met veel moeite van onder de sneeuw gehaald en moest ze dikwijls, wanneer het aan vuur ontbrak, nuttigen, zonder dat men den bitteren smaak door afkoken eenigzins konde temperen. Men begrijpt dus ligtelijk, welk eene vreugde de reizigers gevoelden, toen zij eene kudde wild in de verte ontwaarden en het hun gelukto, vijf reeën te vellen. Met een waren geeuw honger aten zij zelfs de maag en de ingewanden van deze dieren. De huiden namen zij mede, ten einde de volgende dagen daarvan te leven. Maar de hongersnood zoude weldra weder op nieuw en in nog verschrikkelijker mate beginnen.

Den 26sten September kwamen de reizigers bij de Kopermijnrivier aan. Hoe zoude men over dezen 400 voet breeden stroom komen zonder eene boot? De dragers hadden de laatste boot, welke men nog bezat, zonder verlof te vragen, weggegoorpen, ten einde hunnen last wat te verligten. En bovendien

st BELANGER
de stroom-
t natte klee-
t. ST. GERMAIN
zijne kano
oude en af-
eene poging
olg. Vervol-
e doen toe-
ar met zulk
achten bijna
n, tot onze
st en werd,
r. RICHARD-
kelen. Twee
och duurde

volgenden
slechts zeer
n de mees-
len maken.
oedsel over
s en eenig
d men met
s, wanneer
maak door
welk eene
e ontwaar-
euwhonger
den namen
e hongers-
r mate be-

aan. Hoe
ene boot?
verlof te
bovendien

waren de bedienden zoo neerslagtig, dat vrees voor straf en hoop op belooning geen den minsten invloed meer op hen uitoefenden en zij zich herhaaldelijk schuldig maakten aan pligtverzuim en ongehoorzaamheid. Acht dagen achtereen trok men langs den oever des strooms heen en weder en peinsde men op middelen, om aan de overzijde te komen. Men bond een vlot zamen uit wilgentakken; maar, daar deze nog groen waren, bleken ze te zwaar te zijn om twee mannen te dragen, en bovendien had men ook geene riemen om het te besturen. Dr. RICHARDSON deed den voorslag om den stroom, welks warmtegraad slechts $+ 2\frac{1}{2}^{\circ}$ Réaumur bedroeg, met eene lijn over te zwemmen en het vlot naar de overzijde te trekken. Maar die onderneming begon al dadelijk met een ongeluk. Toen namelijk de koene man op het punt stond om te water te gaan, trad hij op eenen dolk en verwondde zich den voet tot op het been. Daardoor liet hij zich echter toch niet afschrikken. Maar weldra werden bij het zwemmen zijne armen stijf en verloor hij de kracht om ze te bewegen. Hij volhardde intusschen in zijn voor nemen en zwom op den rug bijna tot aan de overzijde. Plotseling begaf hem alle kracht, en tot aller ontzetting zonk hij. Bijna levenloos werd hij aan de lijn naar den oever teruggetrokken en hier bij een groot vuur van wilgentakken verwarmd.

Ongelukkigerwijze lag thans de sneeuw aan den rivier-oever zóó hoog, dat men zelfs niet eens genoeg Tripe de Roche konde verzamelen, en allen geraakten zoo uitgeput, dat men ter nauwer nood op de been kon blijven. Men kan dus wel begrijpen, hoe verheugd men was, toen RICHARDSON op zekeren dag onder de sneeuw de huid en de beenderen van een door eenen wolf genuttigd rendier vond. De beenderen brandde en de huid kookte men met het leder van eenige schoenen tot eenen brij. Dit nare gereg was een waar feestmaal voor de ongelukkigen! Nog altijd bevond men zich radeloos aan den oever van de rivier. Eindelijk deed ST. GERMAIN den voorslag, om uit het wasdoek, waarin het beddegoed op de reis gepakt werd, eene kano te vervaardigen. Van wilgentakken vlocht men een geraamte voor eene boot, overtrok dit vervolgens met het doek en bestreek de naden met pijnboomenhars. Den 4^{den} October was dit werkstuk voleindigd; men bragt de boot te water, en allen stonden in angstige verwachting aan den oever, toen ST. GERMAIN zich inschepte. Het stoute waagstuk gelukte, en allen kwamen, met behulp van dit brooze vaartuig, gelukkig over den stroom. Hoogst gunstig werkte het gelukken van den overtocht op de bedienden. Hunne neerslagtigheid week; zij drukten den officieren hartelijk de hand en meenden, dat het ergste

nu voorbij was, daar men nu binnen weinige dagen, hoe afgemat men ook zijn mogt, het fort Enterprise toch wel zoude bereiken.

De krachtigsten van de expeditie waren nog BACK, de tolk ST. GERMAIN en de Kanadasche bedienden SALOMON, BELANGER en BEAUPARLANT. Deze werden aanstonds met de noodige instructiën naar het fort afgevaardigd, ten einde van daar levensmiddelen voor de langzaam volgende ongelukkigen te gaan halen en de Indianen van hunnen nood kennis te geven. Men hoopte, dat de vroeger teruggezonden commies WENTZEL zijnen last, om aldaar levensmiddelen bijeen te brengen, volvoerd en een schriftelijk berigt achtergelaten zoude hebben, uit hetwelk men zou kunnen opmaken, waar de Indianen jaagden. De overigen vervolgden eerst ten acht ure des anderen daags, half verstijfd van koude, in hunne doornatte kleederen, de reis. Voedsel hadden zij reeds sedert twintig uren niet genoten, daar zelfs geen Tripe de Roche aan dezen oever te vinden was geweest. Eerst tegen den middag waren zij zoo gelukkig, een kleinen voorraad van deze plant bijeen te brengen. De sneeuw lag hoog, en men kwam slechts zeer langzaam vooruit. HOOD was geheel uitgeput; maar toch gelukte het hem nog, met behulp van RICHARDSON, den trein langzaam te volgen. FRANKLIN bevond zich bij de voorhoede en liet van tijd tot tijd halt houden, ten einde aan de overigen den tijd te geven, om hen in te halen. Nadat men anderhalve Duitsche mijl meer gekropen dan gegaan was, gevoelden allen zich zóó uitgeput, dat zij het nachtleger moesten opslaan. Maar hoe kon die rust sterkte geven, daar het aan krachtig voedsel ontbrak! Reeds den volgenden dag konden twee Kanadasche reisbedienden het overige gezelschap niet meer bijhouden. Dr. RICHARDSON keerde, in weerwil van zijn gezwollen voet, terug, om zijnen ongelukkigen togtgenooten hulp te verleen. Hij vond echter, daar de storm de sporen der voetstappen had verwaaid, slechts den eene, en dat wel in eenen zóó zeer verzwakten toestand, dat het onmogelijk was, hem slechts één enkelen stap verder te brengen. Met dit treurige berigt keerde hij naar de overigen terug. JEAN BAPTISTE BELANGER begaf zich op weg, ten einde den ongelukkige hulp te verleen, maar te vergeefs; hij kon hem niet op de been brengen. De overigen verklaarden allen, dat zij te zwak waren, om hunnen lotgenoot tot aan het vuur op de rustplaats te dragen, en dus moest men den ongelukkige wel aan zijn lot overlaten.

Andermaal begreep men, dat het noodzakelijk was, de dragers op de eene of andere wijze zoo veel mogelijk van hunnen last te ontdoen. Maar hoe kon dit geschieden, wanneer men zich niet wilde berooven van de meest nood-

zakelijke voorwerpen? Toen sloegen HOOD en Dr. RICHARDSON voor, om, daar zij onmogelijk met de overigen gelijken tred konden houden, op de eerst volgende rustplaats, waar hout en Tripe de Roche voor een tiental dagen voorhanden was, achter te blijven en voor de bewaring van de voorwerpen, die nog eenigzins konden ontbeerd worden, zorg te dragen. Rampen ketenen de menschen meestal vaster aan elkander dan genot; de wederkeerige deelneming en zelfopoffering sluiten sterkere banden dan het gemeenschappelijk genot van hetgeen slechts aangename gevoelens te weeg brengt. Met een des te meer bezwaard gemoed nam FRANKLIN daarom het besluit, om zijne vrienden in den nood alleen te laten. Maar dit was de éénige weg, om het grootste gedeelte der deelnemers aan de expeditie te redden. Op een van de volgende dagen kwam men bij een vrij uitgestrekt wilgenbosch, waarnaast op de naastbijzijnde rots Tripe de Roche in overvloed te vinden was. Hier sloeg men de eene tent steviger dan gewoonlijk op, verzamelde eenig hout en nam afscheid van HOOD en RICHARDSON, alsmede van HEPBURN, welke laatste zich vrijwillig had aangeboden om hier achter te blijven.

Hoewel FRANKLIN met zijne togtgenooten, die thans slechts nog hunne kleederen, eene enkele tent, wat kruid en lood en de dagboeken der officieren te dragen hadden, den volgenden dag niet meer dan ééne Duitsche mijl aflegden, verklaarden toch tegen den avond twee Kanadiërs, JEAN BAPTISTE BELANGER en MICHEL, dat zij de reis niet verder konden voortzetten; zij verzochten verlof om naar hunne achtergebleven lotgenooten te mogen terugkeeren. Den volgenden morgen herhaalden zij dit verzoek. FRANKLIN sprak hun moed in het lijf en zeide, dat men zich thans dicht bij het fort Enterprise bevond. Maar ook deze laatste straal van hoop maakte geen indruk op hen, zoodat FRANKLIN hun verlof gaf om terug te keeren. Tevens gaf hij hun den last, om RICHARDSON en HOOD bekend te maken met de nabijheid van een pijnboomenbosch, dat betere bescherming zoude opleveren dan de wilgenstruiken. Ook den volgenden dag zagen weder twee andere bedienden, PERRAULT en FONTANO, zich genoodzaakt, van de voortzetting der reis af te zien en terug te keeren. Duizeling overviel hen, en verschillende andere teekens bewezen hunne volslagen uitputting. Zij kwamen wel is waar eenigermate bij, toen zij wat thee en gebrand leder genuttigd hadden; maar daardoor waren zij toch slechts in zóó verre versterkt, dat zij de legerplaats in het pijnboomenbosch konden hopen te bereiken. FONTANO was een Italiaan van geboorte; hij had zijne laatste krachten ingespannen om FRANKLIN te kunnen volgen, vooral omdat deze de belofte gedaan had, hem, wan-

neer zij de reis overleefden, niet alleen mede naar Engeland te nemen, maar hem ook de middelen te zullen verschaffen om naar zijn vaderland terug te keeren. Nog in het afscheids-uur sprak hij over zijnen vader, terwijl hij FRANKLIN aan de vroeger gedane belofte herinnerde.

Thans was het reisgezelschap tot op vijf personen zamengesmolten, namelijk FRANKLIN, ADAM, PELTIER, BENOIT en SAMANDRÉ. De Eskimo AUGUSTUS was vooruitgegaan, en hem hoopte men in de nabijheid van het fort Enterprise te zullen aantreffen. Weldra kwam men in naauwkeurig bekende streken, hetgeen den moed der ongelukkige reizigers zeer deed herleven. Herhaaldelijk ontwaarde men kudden rendieren; maar het gelukte nimmer, zelfs slechts één enkel te schieten. ADAM, de beste schutter van de vijf, was te zwak, om het wild te jagen en het geweer zonder beven vast te houden. Tripe de Roche en oude schoenen bleven dus ook thans het éénige voedsel van de hongerige en van koude half verstijfde reizigers. Het fort Enterprise was van dit pijnboomenbosch slechts $4\frac{1}{2}$ Duitse mijlen verwijderd. Maar hoe groot was deze afstand voor die uitgeputte mannen! Men had drie dagen noodig om dat korte eind af te leggen.

Eindelijk — op den 11^{den} October — zag men het vurig gewenschte doel voor zich liggen. De gemoederen werden beurtelings door hoop en vrees geslingerd; niemand wist, of men verlossing of nieuwe rampen te wachten had. Sprakeloos trad men naar de gebouwen van het fort. Maar — groote God! — wie beschrijft den schrik en de ontzetting der teleurstelling, toen men een geheel verlaten verblijf, geen magazijn van levensmiddelen, geen berigt betreffende de verblijfplaats der Indianen vond! Slechts een briefje van BACK ontdekte men, waaruit bleek, dat deze twee dagen hier vertoefd had en toen vertrokken was, om de Indianen op te zoeken of, in geval deze te verwijderd waren, het fort Providence te bereiken. Thans scheen den mannen, die zoo koen alle moeilijkheden en gevaren getrotseerd hadden, de laatste moed te ontzinken.

Van lieverlede kwam men eenigzins tot bedaren. Men herinnerde zich, dat men in het voorjaar, bij het aannemen van de reis, eenige rendierhuiden geworpen en een vaatje zout achtergelaten had. Beide zocht men op, en zoo ook de beenderen uit den aschhoep. Daar de laatsten eene zoo bijtende spijs opleverden, dat lippen en verhemelte er door verwond werden, kookte men ze met Tripe de Roche en maakte ze daardoor eenigzins eetbaar. Van de vroegere vertrekken werd er, zoo goed mogelijk, een tot verblijf ingerigt. De vensters, die vroeger met ruiten van pergament voorzien waren, spijkerde

men digt met planken. De vloer van de overige vertrekken moest tot brandhout dienen, en op die wijze vond men althans eenige beschutting tegen den storm en de felle koude, die gemiddeld den lagen thermometer-stand van — 21 tot 23° Réaumur bereikte. Toen FRANKLIN den volgenden morgen opstond, was zijn ligchaam, vooral aan de handen en voeten, zóó zeer gezwollen, dat hij slechts weinige schreden konde gaan. ADAM kon zonder hulp van anderen nauwelijks opstaan, en de overigen waren slechts weinig sterker. Gelukkigerwijze kwam des daags te voren de Eskimo AUGUSTUS aan, die op den weg, welken hij volgde, eenig wild gevonden en daardoor in lang zoo veel niet geleden had. Door dezen hoopte men thans ook van versch vleesch voorzien te zullen worden.

Van den vooruitgezonden BACK ontving men den 13^{den} October hoogst bedroevende berigten. Hij had geen spoor van Indianen gezien en vraagde FRANKLIN'S verdere bevelen. De bode, SALOMON BELANGER, kwam half bevroren en bijna sprakeloos aan. Hij had het ongeluk gehad, in eene stroomversnelling te vallen, en zijne kleederen waren geheel met eene ijskorst bedekt. Met de grootste zorg en hartelijkheid werd hij door allen, zelfs door de zwaksten, verpleegd. Men wreef hem, trok hem andere kleederen aan en goot hem wat warme soep in de keel, zoodat hij weldra weder zoo ver bijkwam, dat hij de aan hem gerigte vragen konde beantwoorden. FRANKLIN besloot, zelf naar het fort Providence te gaan en BACK aan het Rendierenmeer te ontmoeten; na verloop van vijf dagen zond hij BELANGER, die inmiddels weder in krachten gewonnen had, met de noodige instructiën in dien geest naar BACK af. Twee dagen later begaf FRANKLIN zelf zich op weg, vergezeld van BENOIT en AUGUSTUS. PELTIER en SAMANDRÉ hadden vrijwillig den voorslag gedaan, om bij den altijd nog zeer zwakken ADAM achter te blijven. Alle drie betoonden bij het afscheid veel moed en onderwerping. FRANKLIN was, in weerwil dat hij al zijne krachten inspande, den eersten dag niet in staat meer dan ééne Duitsehe mijl in zes uren tijds af te leggen; den volgenden dag had hij het ongeluk, tusschen twee steenen te vallen en zijne sneeuwschoenen te breken. Nu was het hem nog minder mogelijk, met de beide bedienden gelijken tred te houden, en hij besloot uit dien hoofde terug te keeren en zijne beide reisgenooten alleen den weg naar het Rendierenmeer te laten vervolgen. Schriftelijk gaf hij BACK in last, om zoodra mogelijk eenen voorraad levensmiddelen naar het fort Enterprise te zenden.

Toen FRANKLIN aldaar terugkwam, vond hij SAMANDRÉ uiterst kracht- en moedeloos. Op PELTIER kwam dus al het werk neder: hout halen, de bezor-

ging der levensmiddelen, vuur aansteken, koken en wat dies al meer zij; en hij was niet in staat, zoo veel spijs te bereiden, dat men twee maaltijden daags konde houden! Het was dus wel een geluk, dat FRANKLIN weder terug kwam. Deze fungeerde thans als kok, PELTIER stampte beenderen, en op die wijze kon men dagelijks des morgens en des avonds eenen, hoewel zeer flaauwen maaltijd houden. ADAM en SAMANDRÉ wilden hunne legerstede niet verlaten; zij schenen het besluit genomen te hebben om te sterven, want zij weigerden standvastig eenig voedsel tot zich te nemen. Eerst na vele beden bragt men hen hiertoe. Tot hiertoe hadden de reizigers hun leven hoofdzakelijk met Tripe de Roche gerekt; maar thans was de koude zóó fel geworden, dat zelfs dit onder de sneeuw hard bevroren was en ter naauwer nood van den bodem konde gescheiden worden. Zij voelden, dat hunne krachten van dag tot dag verminderden, en dat de geringste inspanning hun onmogelijk werd. Zelfs het opstaan, wanneer zij gezeten hadden, viel hun zeer moeilijk, en dikwerf moest de een den ander op de been helpen.

Toen zij den 29sten October des avonds om het vuur zaten en over de te verwachten hulp spraken, hoorden zij plotseling eenig geraas in het zijvertrek. »Indianen!» riep PELTIER verheugd uit; maar hij zag zich onmiddellijk daarna zeer pijnlijk teleurgesteld, toen RICHARDSON en HEPBURN, elk met zijn pakje op den rug, binnentraden. »Komt gij alleen?» vraagde FRANKLIN bezorgd, »waar is onze vriend HOOD, en waar zijn de overigen?» »HOOD en MICHEL zijn dood, PERRAULT en FONTANO hebben onze tent niet bereikt, noch ook iets van zich laten hooren,» luidde het hol en dof klinkende antwoord van RICHARDSON. Men brak het gesprek af, ten einde de treurige stemming, waarin deze mededeeling de zieken bragt, niet te verergeren; maar ook het overige, wat men elkander had mede te deelen en te vragen, was weinig geschikt, om bemoedigend te werken. »Ik schrikte toen ik u zag; wat zijt gij vermagerd en wat ziet gij er naar uit! Geeft uwe stem wat meer klank; zij herinnert aan het graf!» zeide RICHARDSON en bemerkte niet, dat hij zelf uit niet veel meer dan vel en been bestond, en dat de klank zijner eigene stem slechts weinig leven verraadde. Met vreugde werden allen vervuld, toen HEPBURN eenen patrijs voor den dag haalde, dien hij onder weg geschoten had. RICHARDSON plukte de slag- en staartvederen uit, hield den patrijs een paar minuten over het vuur en verdeelde hem daarop in zes portien, die door de meesten gretig verslonden werden. Het was de eerste bete vleesch sedert 31 dagen!

Wij zullen thans het gewigtigste mededeelen van hetgeen RICHARDSON en

al meer zij;
 ee maaltijden
 weder terug
 n, en op die
 hoewel zeer
 egerstede niet
 erven, want
 erst na vele
 s hun leven
 koude zóó fel
 ter nauwer
 hunne krach-
 panning hun
 en, viel hun
 helpen.

n over de te
 n het zijver-
 onmiddellijk
 RN, elk met
 de FRANKLIN
 ?" »HOOD en
 bereikt, noch
 de antwoord
 e stemming,
 maar ook het
 was weinig
 ag; wat zijt
 meer klank;
 dat hij zelf
 zijner eigene
 ervuld, toen
 schoten had.
 s een paar
 die door de
 h. sedert 31

HARDSON en

HEPBURN hadden ondervonden, sedert zij zich van FRANKLIN scheidten. In deze afdeeling der expeditie had de moord in zijne afschuwelijkste gedaante gewoed! Wij weten reeds, dat MICHEL en JEAN BAPTISTE BELANGER naar RICHARDSON, HOOD en HEPBURN terugkeerden, dewijl zij verklaarden niet verder te kunnen gaan. Slechts MICHEL kwam echter bij hen aan en haalde hen over om het pijnboomenbosch te gaan opzoeken. Betreffende BELANGER zeide hij, dat deze niet in staat was geweest, hem te volgen, en dat hij zeker wel verdwaald zoude geraakt zijn. Hij bragt tevens eenen haas en eenen patrijs mede, die hij des morgens geschoten had. Men prees hem als het werktuig, waardoor de Voorzienigheid hen allen wilde redden. HOOD nam hem bereidwillig onder zijnen buffelmantel, om hem tegen de koude te beschutten. Den volgende dag bragt men het kruid en lood, benevens andere zware voorwerpen naar het pijnboomenbosch, maar des avonds keerde men toch weder naar de tent terug; slechts MICHEL verzocht, den nacht onder den blooten hemel te mogen doorbrengen. Toen men des anderen daags ter bedoelder plaatse aankwam, was MICHEL nergens te vinden. Laat in den avond kwam hij aan en zeide, dat hij rendieren gejaagd, maar er ongelukkig geen enkel getroffen, daarentegen eenen door de rendieren doodgestooten wolf gevonden had. Men schonk aan zijne woorden onbepaald geloof, — maar weldra bemerkte men, dat het medegebragte vleesch menschenvleesch was!

MICHEL'S handelwijze, die reeds vroeger tot veel wantrouwen aanleiding had gegeven, werd thans steeds meer in het oog vallend. Hij begaf zich herhaaldelijk op de jacht, maar wilde niemand bij zich hebben; nimmer bragt hij den nacht in de tent, maar steeds onder den blooten hemel door; overigens namen zijne krachten van dag tot dag toe. Dikwerf keerde hij, wanneer hij, volgens zijn zeggen, uitgegaan was om te jagen, zeer spoedig terug en maakte de wonderlijkste uitvlugten, indien men meer van hem wilde te weten komen. Later weigerde hij bepaald, op de jacht te gaan en hout te hakken, en dreigde, hen allen te zullen verlaten en zich alleen naar het fort Enterprise te zullen begeven. Toen HOOD hem het afschuwelijke van zijne handelwijze onder het oog bragt, zeide hij onder anderen: »Wat zou het jagen helpen, er is immers geen wild! Gij zoudt er het best bij staan, wanneer gij mij om het leven bragt en tot voedsel nuttigdet!» Den 20sten October gelastte men MICHEL weder te vergeefs, om op de jacht te gaan. RICHARDSON verliet daarom de tent, om wat Tripe de Roche te gaan verzamelen, en HEPBURN was in de nabijheid bezig met het vellen van eenen boom. HOOD zat voor de tent bij het vuur, en alleen MICHEL was bij hem. Nauwelijks

had RICHARDSON zich een tiental minuten verwijderd, of hij hoorde een schot vallen, en werd welura daarna door HEPBURN met groote ontzetting geroepen. IJlings keerde hij naar de tent terug; daar zag hij zijnen vriend HOOD, het voorhoofd met eenen kogel doorboord, dood bij het vuur liggen! In het eerste oogenblik geloofde hij, dat de ongelukkige HOOD in eenen aanval van vertwijfeling zich zelve van het leven beroofd had; maar weldra daarna kwam MICHEL's gedrag hem zóó raadselachtig voor, dat hij het noodig vond, de wonde nog eens nader te onderzoeken. Toen bemerkte hij tot zijne ontzetting, dat de kogel door het achterhoofd binnengedrongen was. Het geweer, dat bij den doode lag, behoorde tot de langste soort, en dat HOOD zelf het had afgedrukt, was bij de rigting, die de kogel genomen had, eene bepaalde onmogelijkheid. Er bleef dus niets anders over dan aan te nemen, dat MICHEL hem had doodgeschoten. Deze hierover ondervraagd wordende, ontkende die daad wel is waar ten stelligste, maar zijn gedrag werd sedert dezen tijd hoogst onrustbarend voor zijne beide lotgenooten.

Den 23sten October braken alle drie op naar het fort Enterprise. »MICHEL», dus verhaalde Dr. RICHARDSON, »prevelde steeds binnensmonds, hij wilde niet naar het fort trekken en trachtte mij over te halen, zuidwaarts de bosschen te reizen, alwaar hij ons den geheelen winter zoude kunnen voeden. Deze handelwijze verontrustte mij en ik drong er bij hem op aan, dat hij ons verlaten en zich alleen naar het zuiden begeven zoude. Daardoor werd hij echter nog boosaardiger en gaf tevens in duistere bewoordingen te kennen, dat hij zich den volgenden dag van allen dwang zoude bevrijden. Vooral gaf hij zijn gemoed lucht tegenover HEPBURN, dien hij beschuldigde, kwaad van hem gesproken te hebben. Ook nam hij eenen zoo aanmatigenden toon tegen mij aan, dat ik volkomen tot de overtuiging geraakte, dat hij ons als geheel in zijne magt beschouwde. In vloeken gaf hij zijnen haat lucht tegen de Blanken of Franschen, zoo als hij hen, even als de reisbedienden, gewoonlijk doen, noemde, terwijl hij er eenigen aanklaagde, dat zij zijnen oom en nog twee van zijne bloedverwanten gedood en opgegeten hadden. Kortom, toen ik zijne wijze van handelen nauwkeurig wikte en woog, kwam ik volkomen tot de overtuiging, dat hij ons bij de eerste de beste gelegenheid zoude opofferen. Gedurende den loop van den dag had hij reeds meermalen de opmerking gemaakt, dat wij denzelfden weg volgden, dien FRANKLIN had ingeslagen en dat hij alleen dán konde hopen te regt te komen, wanneer wij ook des avonds voortreisden. In allen gevalle stond dus zijn besluit vast, om ons zoo spoedig mogelijk uit den weg te ruimen. HEP-

BURN en ik waren niet krachtig genoeg meer, om zelfs eenen openlijken aanval het hoofd te bieden. Overigens was hij, behalve met zijn geweer, met twee pistolen, met een Indiaansch bajonnet en mes gewapend. Toen wij des middags bij eene rots aankwamen, waarop eenig Tripe de Roche groeide, hield hij stil, onder voorwendsel van dit korstmos te willen gaan zoeken en zeide dat hij ons wel zoude inhalen. Thans waren HEPBURN en ik voor de eerste maal sedert HOOD's dood alleen, hetgeen MICHEL tot op dit oogenblik zorgvuldig had trachten te voorkomen. HEPBURN deelde mij nog andere gewichtige omstandigheden mede, welke hij in MICHEL's gedrag had opgemerkt en die met mijne waarnemingen volkomen overeenstemden. Ik werd daardoor nog te meer in mijne meening versterkt, dat wij ons leven bepaald slechts door dezen mensch op te offeren konden redden. Zoodra MICHEL dan weder bij ons teruggekeerd was, schoot ik hem eenen kogel door het hoofd!" Eigene veiligheid gebod het, dezen mensch te dooden. Het bleek thans, dat hij geen Tripe de Roche had opgezameld, maar slechts zijn geweer in orde had gebragt, waarschijnlijk ten einde gedurende het in gereedheid brengen der legerplaats zijne medereizigers van kant te maken. De honger had hem aanvankelijk tot woeste vertwijfeling, en deze hem vervolgens tot het kannibalisme gebragt. Hij behoorde tot den stam der Irokezen; bij de zuidelijke Indiaansche stammen had hij zich langen tijd opgehouden, en veel van hunne denkwijze overgenomen. Hoewel zijn vroeger gedrag niet berispenswaardig was geweest, bleek het thans duidelijk dat zijne beginselen, in tijd van nood geen steek hielden. Zeer zeker had hij ook BELANGER en PERRAULT gedood en zich met hunne lijken gevoed!

Zes dagen hadden RICHARDSON en HEPBURN noodig gehad om het fort Enterprize te bereiken. Het gezelschap was door hunne komst weder tot zes personen aangegroeid. Hun toestand werd hoe langer hoe wanhopiger. SAMANDRÉ en PELTIER kwijnden met den dag meer weg; zij waren ter naauwer nood meer in staat om op te staan en konden slechts fluisterend spreken. Op den 1sten November verloor de dood beide van hun lijden. Hunne lijken werden in het afgelegenste gedeelte van het gebouw gebragt; om hen te aarde te bestellen of hen in de naastbij zijnde rivier te begraven, daartoe waren de krachten der vier overigen niet in staat. De dood der beide deelgenooten in al de ondergane rampen schokte de gemoederen der overlevenden zeer. Zij wisten niet, hoe lang zij nog op hulp zouden moeten wachten; maar allen zagen in, dat zij hunne treurige omstandigheden niet langer dan nog een paar weken op zijn hoogst zouden kunnen verduren. Dr. RI-

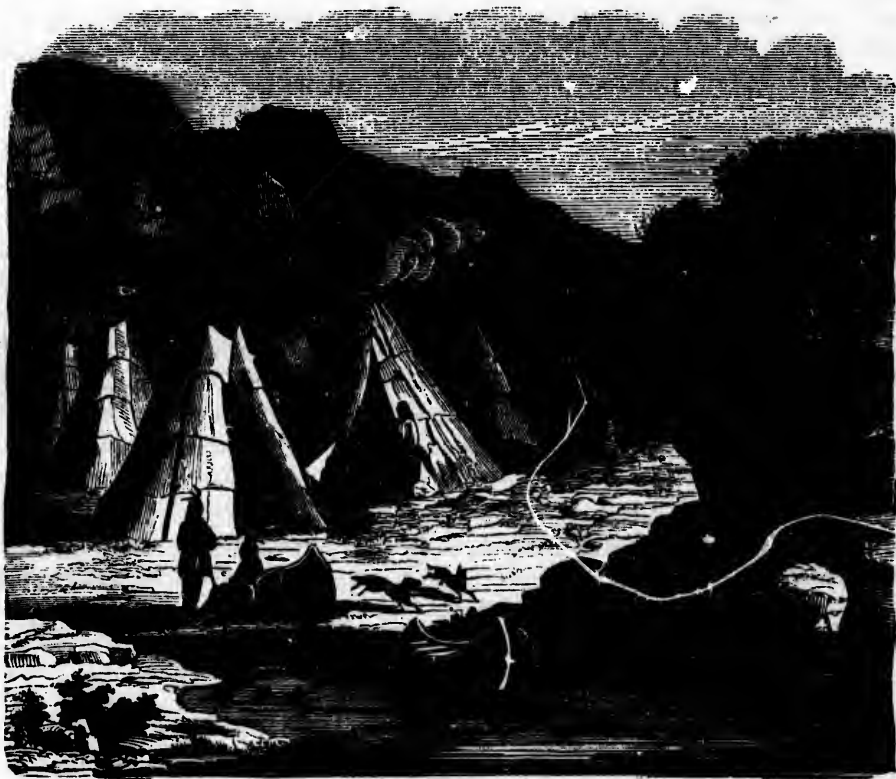

CHARDSON en HEPBURN waren de eenigen die nog eenigermate in staat waren, hout in de gebouwen te hakken en aan te dragen; maar ook hunne krachten namen hoe langer hoe meer af. Op den 6^{den} November had de laatste een half uur noodig, om een paar spaanders hout te hakken, en de eerstgenoemde even veel om ze binnenshuis te brengen, hoewel de afstand slechts een veertigtal schreden bedroeg. FRANKLIN was niet in staat het geringste te verrigten. Reeds op den 3^{den} November had men de laatste beenderen tot meel gestampt, en in eenige huiden bestond toen de geheele verdere voorraad van levensmiddelen. Merkwaardig was het, dat de kwallingen des hongers thans bij allen ophielden; zij konden uren achtereen slapen en hadden meestal aangename droomen. Maar nu begonnen toch ook de krachten des geestes zeer te verminderen. De een hield den ander voor dom, en meende dat ieder ander meer raad en bijstand noodig had dan hij zelf. De geringste omstandigheden veroorzaakten tusschen allen dikwerf de ergerlijkste tooneelen. Raadde, bij voorbeeld, de een den ander aan, op eene warmere en gemakkelijker plaats te gaan zitten, en was deze dan doof voor dien welgemeenden raad, dan gaf hij aanstonds zijnen toorn lucht in hevige bewoordingen, nam ze wel is waar weder terug, maar veroorloofde ze zich toch na verloop van weinige minuten weder op nieuw. Bij eene dergelijke gelegenheid vond HEPBURN zijn eigen gedrag zoo vreemd en wonderlijk, dat hij de volgende woorden uitte: »Lieve hemel, als wij ooit weder in Engeland terugkomen, zal het mij benieuwen, of wij ons gezond verstand weder terug krijgen!»

Eindelijk, het was de 7de November, sloeg het uur der verlossing. Toen RICHARDSON en HEPBURN op dezen dag bezig waren met hout hakken, hoorden zij eensklaps een schot en ontdekten aanstonds onmiddellijk in de nabijheid drie Koper-Indianen. BACK had dezen Indiaanschen stam na lang zoeken eindelijk gelukkig bereikt en AKAITSCO overgehaald, drie mannen met gedroogd rendierenvleesch af te zenden. Deze kwamen weldra aan en bragten de zoo lang verwachte krachtige levensmiddelen, waarnaar men zoo lang gesmacht had. Welk eene vreugde heerschte er nu bij die uitgehongerde wezens! FRANKLIN, RICHARDSON en HEPBURN verslonden, in weerwil dat zij zeer goed wisten, hoe nadeelig een haastig eten na een zoo langdurig vasten is, snel en onvoorzigtig het aangeboden voedsel, en zij konden zich later dit handelen tegen beter weten aan, slechts uit de groote zwakte van hunnen geest en wil verklaren. ADAM, die er zelf niet bij konde komen, werd door de Indianen veel verstandiger behandeld. Zij gaven hem slechts weinig voedsel op eens, maar herhaaldelijk. Met het uur kon men hunne krachten zien toeneemen. Een van

de Indianen keerden weldra na zijne aankomst tot AKAITSCO terug, de beide anderen, KROMVOET en RAT geheeten; bleven in het fort achter, ten einde de lijders te verzorgen, tot dat zij sterk genoeg zouden zijn om verder voort te reizen. Thans brandde er steeds een groot vuur in het vertrek, dewijl de Indianen gemakkelijk hout in groote hoeveelheid konden aanbrengen, en de reizigers gevoelden zich nu sedert langen tijd eerst weder een weinig op hun gemak. Ja, zij kwamen, toen zij ten gevolge van het krachtige voedsel de koude minder gevoelden, op de gedachte, dat de weersgesteldheid zachter was geworden. Tot den 13^{den} November hadden de Indianen weder op be- rigten van AKAITSCO gewacht. Toen deze niet kwamen, meenden zij, dat hunnen teruggekeerden makker eenig ongeluk was overkomen en zij verlie- ten uit dien hoofde het fort, nadat zij FRANKLIN en ieder van zijne lotge- nooten eene handvol vleesch hadden gegeven, — weinig voorwaar na den pas aangewakkerden eetlust! Men moest dien ten gevolge de volgende dagen weder van rendierenhuid leven. Gelukkigerwijze zou deze nieuwe nood slechts kort duren. Reeds des anderen daags kwamen KROMVOET, THUIYORRE en DE GEK, benevens de vrouwen der beide laatsten met versche levensmiddelen aan, en sedert dien tijd leed men volstrekt geen gebrek meer. Zes- en dertig dagen hadden FRANKLIN en zijne overgeblevene reisgenooten nu in het fort, in die hut van ellende, jammer en wee, doorgebracht! Op den 16^{den} November braken allen op naar de legerplaats van AKAITSCO. Met groote deelneming behandelde gedurende deze reis de Indianen de verzwakte mannen; zij stonden hunne sneeuwschoenen af en gingen zonder, zij liepen dicht naast hen, ten einde hen te kunnen opbeuren, wanneer zij vielen. Nadat men $\frac{3}{4}$ mijl op den eersten dag vooruit was gekomen, moest men halt houden, daar RICHARDSON van uitputting niet verder voort kon. De Indianen sloegen eene legerplaats op en betoonden eene menschlievend- heid, die zelfs aan de beschaafde volken tot voorbeeld zou kunnen strekken. Na verloop van tien dagen kwam men in AKAITSCO's legerplaats aan. Alle in de tent verzamelde Indianen betuigden hunne deelneming daardoor, dat zij gedurende een kwartier uurs een diep stilzwijgen bewaarden en eerst na het eten een gesprek aanknoopten. AKAITSCO bewees de grootste oplettendheid en gastvrijheid. Hij kookte zelfs voor de reizigers, wat hij niet eens voor zich zelven deed. Gedurende den dag bezochten al de leden van den stam de vreemdelingen, ten einde hen van hunne deelneming te verzekeren. Ook een groot deel der Indiaansche gezinnen verkéerde in diepen rouw wegens het verlies van drie bloedverwanten, die in de maand Augustus bij het om-

slaan van eene kano het leven hadden verloren. BACK was reeds naar het fort Providence vooruitgereisd. Uit zijne brieven vernam men met teleurstelling, dat de in het voorjaar voor de Indianen bestelde zaken nog niet aangekomen waren. Toen AKAITSCO dit vernam, wankelde hij geenzins in

Eene Indlaansche legerplaats.

zijne welwillende gezindheid, maar ging voort, de reizigers met de meeste liefde te verzorgen.

Thans werd het ook opgehelderd, hoe het kwam, dat het fort Enterprise niet van levensmiddelen voorzien was geweest. De commies der Noordwestmaatschappij was geenzins de schuld hiervan, zoo als men aanvankelijk had gemeend. Deze had op zijne terugreis van de Poolzee gedurende elf da-

gen achtereen zelf geen ander voedsel genoten dan Tripe de Roche, en de Indianen hadden, toen hij deze ontmoette, eveneens groot gebrek aan levensmiddelen, daar zij van het fort Providence geen kruid en lood konden ontvangen, dewijl zulks aldaar nog niet aangekomen was. Toen zij zich later daarvan voorzien hadden, had het zoo even vermelde ongeluk plaats, dat drie van hunne beste jagers verdronken, waardoor de geheele stam in zulk eenen rouw werd gedompeld, dat men ter naauwer nood voor zich zelven, en dus nog veel minder voor anderen, voor het noodzakelijkste zorgde.

Op den 11^{den} December bereikte FRANKLIN het fort Providence en bevond zich toen voor de eerste maal gedurende dezen zoo kouden winter in eene behoorlijk ingerigte woning. Vier dagen daarna nam hij voor goed afscheid van de Indianen, nadat hij hun nog een vaatje grog en wat tabak ten geschenke had gegeven. Voor hunne bewezene diensten beloofde hij hen met eene som gelds, welke de Pelshandel-maatschappij hun in het volgende voorjaar zoude uitbetalen. De tolk ADAM ontving zijn ontslag en bleef bij de Indianen achter. FRANKLIN begaf zich met RICHARDSON en HEPBURN naar het slechts weinige dagreizen verwijderde fort op het Rendieren-eiland, alwaar hij BACK ontmoette. Deze had eveneens met ontzettenden hongersnood te kampen gehad, maar slechts éénen man, namelijk BEUPARLANT, verloren. Het gezelschap bragt het overige gedeelte van den winter in dit fort door en herstelde gedurende dezen tijd weder geheel. Op den 26sten Mei 1822 brak men op naar het fort Tschippewyan en Noowayhouse. Hier gaf FRANKLIN aan de Kanadiërs hun ontslag. Hij zelf reisde met Dr. RICHARDSON en HEPBURN over het fort York naar Engeland terug.

naar het
teleurstel-
niet aan-
eenzins in

et de meeste

rt Enterprise
r Noordwest-
aanvankelijk
rende elf da-

II. Franklin's tweede reis in de poolgewesten van Amerika.

Over Nieuw-York naar Cumberlandhouse. — Het fort Franklin aan het Beeren-meer. — Eerste vaart op de Mackenzie-rivier. — De Scheele Indianen. — Garry-eiland. Terugkeer naar het fort Franklin. — Eerste winter aldaar. — Tweede dubbele expeditie op de Mackenzie-rivier. — FRANKLIN's en BACK's westelijke vaart in de IJzee. — Verkeer met roofzuchtige en met vredelievende Eskimo's. — Zeden der westelijke Eskimo's. — Vaart in het kustwater. — Terugkeer. — RICHARDSON's vaart over kaap Bathurst naar de Kopermijnrivier. — Tweede winter. — Indiaansche overleveringen.

Welk een onwrikbare roed, welk eene standvastigheid, welk eene grootheid van ziel zijn er noodig, om na zulke bedroevende ervaringen, na zulk een lijden en rampen, na zulk een verschrikkelijken tijd niet terug te deinzen voor eene tweede reis naar die onherbergzame poolgewesten!

Nauwelijks zijn er drie jaren verloopen, of wij vinden FRANKLIN, niet afgeschrikt door den nood en de gevaren der eerste expeditie, gereed om zich uit een gelukkig huiselijk leven los te rukken en, de roeping van wetenschap, van eer en plicht volgende, op het punt om zich andermaal in de akelige woestenijen van Amerika's poolgewesten te wagen.

Weldra na zijne terugkomst was FRANKLIN in het huwelijk getreden met de dochter van den architect PORDON, en kort vóór zijne tweede reis werd er uit dien echt eene dochter geboren, het eenige door FRANKLIN nagelatene kind ¹⁾. Maar zijne gemalin verkeerde sedert dien tijd in een hopeloozen toestand en stierf dan ook reeds den tweeden dag na het vertrek van haren echtgenoot. In weerwil van hare ziekte, bijna reeds met den dood worstelende, had zij, groot van karakter éven als haar gemaal, in het geheim eene vlag geborduurd en stelde hem deze bij zijn vertrek ter hand, met de bede, dat hij ze bij zijne gelukkige aankomst in de Poolzee zoude hijschen en laten wapperen.

Op den 16^{den} Februarij 1825 scheepte FRANKLIN zich te Liverpool in, met zijne vroegere reisgenooten Dr. RICHARDSON en BACK, benevens met den thans in dienst tredenden admiraliteitskadet KENDALL en den natuuronderzoeker DRUMMOND. De expeditie was ditmaal veel beter voorbereid en uitgerust. Reeds in het vorige jaar waren de noodige bevelen gegeven, om levensmiddelen voor haar bijeen te brengen en hetgeen men verder meer behoefde. Ook voor meer bruikbare instrumenten en voor steviger kano's voor de vaart op de Poolzee, alwaar de bastkano's ieder oogenblik door het ijs vernield konden worden, was er gezorgd. De booten waren ditmaal gebouwd uit het vaste mahagonie- en het ligte esschenhout en met het bekende Mackintosh-linnen overtrokken.

De taak, welke de koninklijke regering FRANKLIN gesteld had, was de volgende: Hij moest in het voorjaar van 1826 de Mackenzie-rivier tot aan den mond stroom afwaarts varen en van hier af aan langs de kust van Amerika deels naar het oosten tot aan den mond van de Kopermijnrivier, deels naar het westen tot aan de Ijskaap (144° westwaarts van Ferro) trachten door te dringen. Deze expeditie geschiedde weder niet afzonderlijk, maar was in

---

¹⁾ Zij is gehuwd met den geestelijke JOHN PHILIPP GELL, die vroeger directeur van het Christ's College te Hobart-Town, later geestelijke in eene voorstad van Londen was en tegenwoordig de betrekking bekleedt van tweeden bisschop van Nieuw-Zeeland.

erika.

ren-meer. —
nd. Terugkeer
peditie op de
— Verkeer
Eskimo's. —
Bathurst naar

welk eene
vende erva-
en tijd niet
olgewesten!

verbinding gesteld met drie andere, namelijk met de gelijktijdige ondernemingen van PARRY, LYON en BEECHEY. De beide eersten hadden in last, te

De waterval van Montmorency in Kanada.

scheep tot aan Kaap Keer-Weerom (Point turn again), welke FRANKLIN op zijne eerste reis bereikt had, te zeilen; en de laatste, om FRANKLIN van de Behrings-kaap af naar de Ijskaap te gemoet te stevenen.

ge onderne-
in last, te

e FRANKLIN
ANKLIN van

FRANKLIN's vaart in het jaar 1825 had buitengewoon snel plaats; hij begaf zich over Nieuw-York naar den Niagara-waterval en door de schilderachtig schoone gebieden van de vijf groote Kanadasche meren, uit welker omtrek de nevensstaande houtgravure een van de aldaar zoo talrijke natuurfereelen in den waterval van Montmorency voorstelt. Van hier af voer hij in noordwestelijke rigting over het Winipeg-meer naar Cumberlandhouse, alwaar hij reeds op den 15^{den} Junij aankwam. De verdere weg tot aan het Groote Slavenmeer was dezelfde dien hij vroeger had ingeslagen. Uit dit waterbekken stroomt op de westzijde de Mackenzie-rivier. Op de laatste voer men tot aan het punt, waar zij de afvloeiing van het noordwestelijk gelegene Beerenmeer opneemt. Onder weg ontmoette men meermalen Koper-Indianen, die zich vroeger als zoo ware vrienden in den nood hadden betoond. Zij waren zeer blijde, de hun reeds bekende Blanken weder te zien en ontvingen rijke geschenken. Velen van hen, welker hartelijke diensten men nog trouw in het geheugen bewaarde, waren niet meer in leven; een aanval van de Hondsrribben-Indianen in het voorjaar had hun gewelddadigen dood veroorzaakt. De daardoor zoo zamengesmolten stam was niet te bewegen, om de expeditie te vergezellen. »Onze harten,» dus sprak de hoofdman AKAITSCO, »zullen met u zijn; maar wij willen ons niet weder begeven naar die oorden, waar de gebeenten van onze vermoorde broeders liggen! Onze gramschap zou bij het zien van hunne graven opgewekt worden en wij, door de herinnering aan de wijze waarop zij stierven, in verzoeking geraken om den strijd op nieuw te beginnen. Laat de Hondsrribben-Indianen, die aan de oevers van het Beerenmeer leven, hoewel zij onze vijanden zijn, de expeditie met vleesch voorzien!»

Op de westzijde van de Mackenzie-rivier stonden wijd en zijd de wouden in den brand, en de hoog opstijgende rook beperkte het uitzigt naar het Rotsgebergte zeer. FRANKLIN kon niet te weten komen, of deze uitgestrekte boschbranden door de nalatigheid der Indianen, die hunne vuren gewoonlijk niet uitdooven, ontstaan waren, dan of zij met voorbedachten rade door hen waren te weeg gebracht.

Het was bepaald, dat de geheele expeditie den volgenden winter aan het Groote Beerenmeer zoude doorbrengen, alwaar men reeds sedert het voorjaar begonnen was een fort te bouwen, dat ter eere van den bevelhebber »Fort Franklin» werd genoemd. Reeds op den 7^{den} Augustus bevond FRANKLIN zich slechts vier dagreizen van deze plaats verwijderd. Dewijl in de volgende vier of vijf weken nog geen vorst te vreezen was, zoo nam hij het besluit,

nog in dit jaar met KENDALL tot aan de zee kust door te dringen, ten einde zoo mogelijk van de Schele Indianen en de Eskimo's berigten in te winnen betreffende den stand der ijsmassa's gedurende de lente en den herfst. Met de leiding van den nog te voltoojen opbouw van het fort belastte hij den luitenant BACK, terwijl Dr. RICHARDSON zich weldra naar het noordelijk gedeelte van het Beerenmeer begaf.

Toen FRANKLIN de Mackenzie-rivier stroom-afwaarts voer, nam hij herhaaldelijk waar, dat Indianen van tijd tot tijd eenig vettig slijk van den oever haalden, ten einde dit te kaauwen. In jaren van gebrek, hoorde hij, eten zij dit ook, even als de Otomaken in Zuid-Amerika eene zekere soort van aarde ¹⁾. FRANKLIN kwam in de verzoeking om dit goedkoope voedingsmiddel ook eens te proeven; hij vond den smaak wel is waar niet onaangenaam melkachtig, maar gebruikte deze goedkoope gave der natuur voorloopig toch liever om er de muren in het fort mede te laten aanstryken.

Groot opzien bij de Indianen baarde op de geheele vaart de boot, dewijl deze met zeilen voorzien en aan de zijden beschilderd was. De Indianen hadden tot hertoe slechts bastkano's gezien, maar weldra leerden zij de doelmatigheid van dit scheepje kennen. Bij de zoogenaamde »Lage Schele Indianen," een zeer vredelievende volksstam, trok bovendien de Eskimo AUGUSTUS, die weder als tolk aan de expeditie deelnam, aller opmerkzaamheid tot zich. Op de uniformen van FRANKLIN en KENDALL, ja, zelfs op hun aangeboden geschenken, sloegen zij ter nauwer nood acht; maar dien Eskimo liefkoosden zij, dansten en speelden om hem heen en betuigden op allerlei wijze hunne vreugde, dat zij hem bij zich zagen. Deze was geheel in zijne rol, hij nam iedere uitbarsting van bijval, iederen handdruk vriendelijk en genadig aan, maar liet zich daarbij toch volstrekt niet storen in de bereiding van zijn ontbijt, iets waaraan hij steeds alle mogelijke zorg besteedde. Toen FRANKLIN op het punt was zich weder in te schepen, verzocht een oude Indiaan hem ten dringendste, zóó lang te wachten, tot dat zijn zieke zoon was aangekomen. Deze verscheen weldra en leed, naar het scheen, aan koorts. FRANKLIN gaf hem, bij gebrek aan andere geneesmiddelen, een paar koppen warme thee met brandewijn vermengd, en dit bekwam den zieke zeer goed; na een paar dagen was deze althans geheel hersteld.

¹⁾ Hierover kan men naslaan: A. VAN HUMBOLDT's *Natuurbeschouwingen*, vertaald door Dr. E. M. BEIMA, I. pag. 138 Aanteekening 50. Verl.

De Schele Indianen gelijken wat hun voorkomen en hunne zeden betreft op de Eskimo's aan den mond van de Mackenzie-rivier; slechts puijen hunne oogen meer uit en zijn wijder geopend. Het tusschenschot van den neus doorboren zij gewoonlijk, ten einde, even als de Eskimo's, beenderen of kleine snoeren van schelpen er door te kunnen steken. Hunne zomerdragt bestaat in een lederen jak, dat zich naar voren en achteren in eene punt verlengt. De aan de schoenen genaaide kousen zijn uit dezelfde stof vervaardigd. Alle buitenranden der kleederen zijn ingeknipt en met roode of gele aarde geverwd, zoodat het schijnt, dat ze met gekleurde franjes bezet zijn. Als sieraad, dat het meest op prijs gesteld wordt, beschouwen zij glazen parelen, die aan snoeren om den hals gedragen worden. Vele jaren lang ruilden zij tegen hun pelswerk niets anders in dan glazen parelen. De vrouwen onderscheiden zich in hare kleeding van de mannen slechts doordat zij eenen kap dragen, die wijd genoeg is om tevens een kind daarin te bergen.

Men naderde nu de plaatsen, waar de Eskimo's leven. Tusschen hen en de Indianen had vroeger voortdurend vijandschap bestaan; vóór weinige maanden was echter de vrede gesloten geworden. In weeril daarvan vermeden de beide volken echter alle ontmoetingen in groote troepen. Het eerste voorwerp dat men in de verte bemerkte, was een ronde berg. Men hield hem voor dien, waarop, in het jaar 1795, LIVINGSTONE met zijne lieden, des daags vóór dat hij vermoord werd, zijne legerplaats had opgeslagen; — voorzeker wel een slecht voorteeken voor iederen bijgeloovige! Maar FRANKLIN zeilde bedaard voort. Hij zag wel is waar eene menigte door de Eskimo's gebouwde hutten, maar nergens de sporen, dat deze in de laatste tijden bewoond geweest waren. In het midden van de maand Augustus bereikte hij de hooge zee. De zoute smaak van het water, het herhaaldelijk verschijnen van zeehonden, zwarte en witte walvisschen, die in de golven speelden, leverden het zekerste bewijs, dat men zich werkelijk in de arktische ijszee en niet meer in een verwijderden riviermond bevond. FRANKLIN stuurde in noordelijke rigting tot aan het Garry-eiland en liet aldaar de zijden vlag ophijgschen, welke zijne gemalin hem bij het afscheid had ter hand gesteld. Rustig en majestueus breidde de heldere waterspiegel zich vóór hem uit; slechts eenige eilanden en donkere omtrekken van het Rotsgebergte vertoonden zich in het verschieft aan zijn oog. Dit alles stemde hem vrolijk en ernstig tevens, maar het zien van de Britsche vlag vervulde hem daarbij met innigen weemoed. Hij dacht aan zijne kranke gemalin, aan de zijnen in het vaderland, en had veel moeite om zijner bezorgdheid het hoofd te bieden, ten einde de vreugde

zijner manschappen niet te verstoren, die de wapperende Britsche vaan op dit afgelegen eiland in de Poolzee met gejuich begroetten. Een weinig brandewijn, dat men voor deze gelegenheid bespaard had, verhoogde de algemeene vreugde nog. Men dronk op het welzijn van den Britschen Koning en van den Bevelhebber der expeditie. Ook FRANKLIN en KENDALL hadden een weinig rum voor zich bewaard voor deze gelegenheid. Maar ditmaal zonde hun het genot daarvan letterlijk verbitterd en verzout worden. BAPTIST had, in de vrolijke opgewondenheid waarin de aanblik der zee hem bragt, in de plaats van zoet water, zeewater in de glazen geschonken, en men bemerkte deze vergissing eerst, toen de rum reeds aangengelgd was. De grog was volstrekt niet te gebruiken en konde slechts nog tot een plengoffer dienen.

Een hevige storm verhinderde FRANKLIN, verder westwaarts voort te zeilen. Hij liet den steven wenden en voer de Mackenzie-rivier tot aan den mond van de afvloeiing, die uit het Beerenmeer komt, stroom-opwaarts. Ook thans gelukte het hem niet, verbindtenissen met Eskimo's aan te knopen, dewijl alle hutten ledig stonden. Eenige geschenken, zoo als ketels, messen, bijlen, vijlen, ijshaken, glazen paalen, blaauwe en roode doeken liet hij voor hen op verschillende plaatsen aan hooge staken ophangen, ten einde in het volgende jaar des te gemakkelijker het vertrouwen te winnen, in geval zij gedurende den winter de verlatene woningen bezocht hadden. De vaart op de rivier ging somwijlen met de grootste moeilijkheden gepaard, welke door de thans invallende vorst nog aanzienlijk vermeerderd werden. Evenwel kwam FRANKLIN op den 5^{den} September in goeden welstand met al zijne onderoorigen in het naar hem genoemde fort aan het Beerenmeer aan.

Daar ook Dr. RICHARDSON van zijn uitstapje naar het noordelijk gedeelte van het Beerenmeer was teruggekeerd, waren nu alle aan de expeditie deelnemende personen weder bijeen. Hun aantal bedroeg, hoewel men de meeste Kanadasche reisbedienden had teruggezonden, die bepaaldelijk tot het vervoeren van de pakkaadje en de levensmiddelen mede hierheen waren gegaan, altijd nog 50 mannen van allerlei volken: Engelschen, Schotten, Kanadiërs, Tschippewaeërs, Hondscribben-Indianen en Eskimo's. Slechts negen Kanadiërs had men bij zich gehouden, daar negentien Britsche matrozen en reisbedienden de expeditie begeleidden. Men verminderde het geheele gezelschap tot op dertig, terwijl men op eenen afstand van één tot twee mijlen nog twee huizen aan het Beerenmeer bouwde, en er het overige gedeelte der bemanning in plaatste, ten einde gedurende den winter aldaar te visschen. Tegen het einde van den zomer en het begin van den herfst ving

men in de uitgezette netten dagelijks 300 tot 800 visschen. Rendierenwild leverden de Indiaansche jagers. De bewoners van het fort hielden zich gedurende den winter eveneens bezig, gedeeltelijk met jagt en visscherij, gedeeltelijk met het vellen en hakken van brandhout. De officieren deden thermometrische, magnetische en meteorologische waarnemingen en werkten de gemaakte schetsen uit. Ook gaven zij aan de Engelsche matrozen en reisbedienden driemaal 's weeks, van zeven tot negen uur, les in het lezen, schrijven en rekenen, en Dr. RICHARDSON hield voor de overige officieren voordragten over geologie. Op die wijze was gedurende den langen winter ieder bezig, en de verveling, die vreeselijke vijand, gelukkig verjaagd.

Op den 23sten September werd het laatste gebouw voltooid, de vlaggestok opgestoken, en had het hier te lande gebruikelijke feest plaats. In de eerste plaats begroette men den vlaggestok. Al de aanwezige manschappen, met uitzondering van de officieren, plaatsten zich, omringd door de aanwezige Indianen, hunne vrouwen en kinderen, op eene rij en zonden eene deputatie af aan hunne bevelhebbers, ten einde deze tot het feest uit te noodigen. Toen deze verschenen, gaf men hun de met blaauwe linten versierde geweren en noodigde hen uit, naar een stuk geld te schieten, dat aan den vlaggestok bevestigd was. Vervolgens werden er twee salvo's gelost en trokken allen onder luide hoerah's en het spelen van eenen marsch naar de groote voorzaal van het fort, alwaar een glas werd géledigd op de gezondheid van Zijne Majesteit den Koning van Engeland en op den gelukkigen afloop der expeditie. Des avonds begon de dans op het geluid van eene viool en twee doedelzakken; deze duurde onafgebroken voort tot dat het daglicht reeds lang was aangebroken.

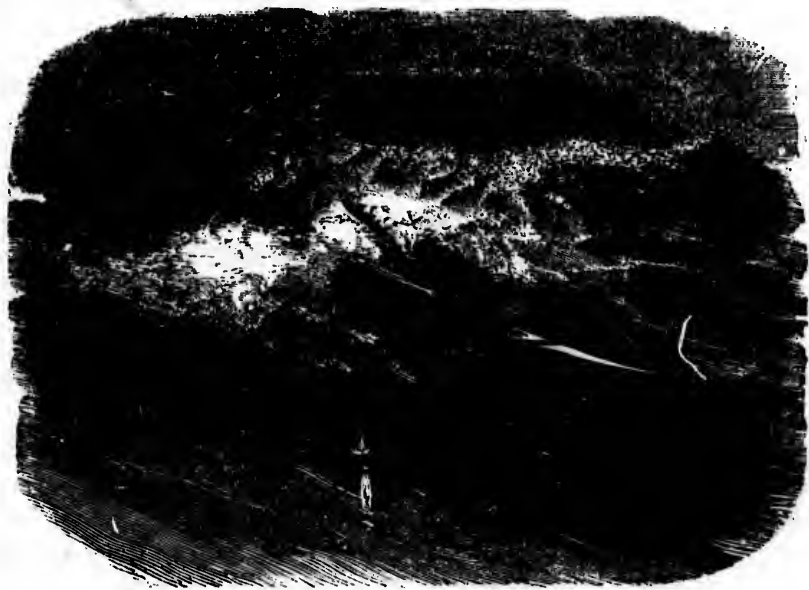
Het voornaamste voedsel bestond in visschen, van welke ieder man zeven stuks daags ontving. Slechts éénmaal moest het rantsoen gedurende een paar dagen tot twee of drie stuks per hoofd verminderd worden. Het rendierenvleesch, dat de Indianen geleverd hadden, bespaarde men grootendeels voor de expeditie in den volgenden zomer. Dikwijls kwamen er, ook midden in den winter, Indianen aan, die vleesch tegen andere artikelen inruilden, of, omdat zij ziek waren, geneeskundige behandeling verzochten, zoodat er steeds een levendig verkeer plaats had. Intusschen leverde dit talrijke bezoek niet zelden onaangenaamheden op van allerlei aard. Inzonderheid waren het de Hondsrribben-Indianen die herhaaldelijk de uitgezette vischnetten plunderden en stalen. Aanvankelijk naderden zij met groot wantrouwen, omdat zij gehoord hadden, dat de aan de expeditie deelnemende Schotten Montagnards waren, een naam, die hun zelve door de pelshandelaars dikwerf werd ge-

geven. Zij voelden zich zeer beleedigd, dat men geheel vreemde mannen tot hunnen stam wilde rekenen. Maar weldra werd dit misverstand opgehelderd; en toen waren zij tevreden met de verklaring, dat Montagnards geene andere beteekenis heeft dan Bergbewoners.

Groote vreugde heerschte er in de in het koude noorden staande gebouwen op den 25sten December, den eersten Kerstdag. Terwijl de storm woedde en de thermometer op — 30° Réaumur stond, brandde er ook hier, in dezen anders zoo eenzamen hoek der Aarde, op den geheiligden avond een kerstboom, dien de timmerman MATTHEWS met papierknipsels en gesneden speelgoed had opgesierd. Wat waren de kinderen der Indiaansche jagers verbaasd bij het zien van die lichtjes en al de andere heerlijkheden; en onbegrijpelijk scheen het hun, alsook hunnen vaders en moeders, dat de Engelschen rozijnen uit brandenden brandewijn aten. Op den eersten feestdag dischte men het beste op wat de voorraad opleverde, en des avonds werd er een luisterrijk bal gegeven. Ongeveer zestig personen, de Indianen, die toeschouwers waren, daaronder begrepen, namen daaraan deel. Wat een mengelmoes van talen hoorde men in dien kleinen kring! Hier hoorde men Engelsche, Schotsche en Fransche woorden, ginds Indiaansche en Eskimosche; Engelsche liederen wisselden af met Schotsche en Fransche. Maar allerwege heerschte de volkomenste eendragt en ongestoorde vreugde.

Nadat de manschap tot Junij van het volgende jaar (1826) in het fort Franklin vertoefd had, werd de eigenlijke expeditie begonnen. Op den 24sten Junij zeilde men naar de Mackenzie-rivier uit. Reeds te voren ontving FRANKLIN de blijde tijding, dat de Eskimo's de in het vorige jaar achtergelaten geschenken gevonden hadden en verheugd waren, de blanke mannen in hun land te zien. Na verloop van tien dagen kwamen de schepen op de plaats van de Mackenzie-rivier, waar deze zich in onderscheidene armen verdeelt. Hier verdeelde de expeditie zich in twee afdeelingen. De eene, onder bevel van FRANKLIN, stuurde in den westelijken arm, om zoo mogelijk tot aan de Ijskaap of tot aan de Kotzebue-invaart door te dringen, alwaar men het Engelsche schip Blossom, waarover kapitein BEECHEY bevel voerde, hoopte te vinden; de andere, onder bevel van RICHARDSON, wendde zich naar den oostelijken arm, en had in last, de zeekusten tot aan den mond van de Kopermijnrivier te gaan opnemen. Elke afdeeling had twee goed gebouwde sterke schepen en levensmiddelen voor tachtig dagen. FRANKLIN werd vergezeld door den luitenant BACK, den Eskimo AUGUSTUS en veertien man; Dr. RICHARDSON, door KENDALL en elf man.

De streek, waarin men nu kwam, verkreeg een hoe langer hoe woester voorkomen. Onder 68° 36' noorder breedte vond men de laatste dennenboomen. Slechts armzalige dwergboompjes zag men verder nu en dan. Toen FRANKLIN op den 7^{den} Julij de hooge zee bijna bereikt had, bemerkte hij voor de eerste maal, op een oostelijk gelegen eiland, een groot aantal Eskimo's bij hunne tenten. Op zijn schip, »de Leeuw» geheten, bragt hij onmiddellijk alles in gereedheid, om een vreedzaam verkeer met hen te kunnen aanknoopen. De tot geschenken en tot den handel bestemde voorwerpen wer-

Een Eskimo in zijnen kajak.

den uitgepakt, de overige artikelen zorgvuldig verborgen, maar tevens ook de wapenen in gereedheid gebragt, ten einde daarvan, hoewel uitsluitend in geval van nood, gebruik te kunnen maken. FRANKLIN had besloten, alleen door AUGUSTUS vergezeld, zich tot de Eskimo's te begeven, en gaf thans luitenant BACK in last, de schepen in de nabijheid van den oever te brengen en de manschappen gereed te houden om hem te hulp te komen, bijaldien de inboorlingen vijandelijkheden in den zin hadden.

Met gespannen zeilen en wapperende wimpels stuurde men naar de tenten.

Een half uur van den oever verwijerd was het water zóó ondiep, dat de booten den grond raakten. Ten gevolge daarvan liet FRANKLIN zijn aanvankelijk plan varen en deed door roepen en teekens aan de Eskimo's te kennen geven, dat zij nader bij moesten komen. Onmiddellijk staken drie mannen in hunne kajak's, dat zijn booten die slechts één persoon kunnen dragen en waarvan slechts de mannen zich bedienen, van wai, en weldra volgden de overigen zóó snel, dat de geheele ruimte tot aan de Britsche schepen van inboorlingen wemelde. Met groote snelheid kwamen zij aanroeijen in hunne vaartuigen, die in vorm veel op weversspoelen gelijken, negen el lang en anderhalf voet breed zijn. Ook umiaks, dat wil zeggen grootere booten, die voor vrouwen en kinderen bestemd zijn en waarin plaats is voor zes of zeven personen, kwamen van lieverlede aan. In de drie voorste kajak's zaten mannen van hooger leeftijd, die waarschijnlijk gekozen waren, om met de vreemdelingen onderhandelingen aan te knopen. Zij naderden zeer voorzigtig en hielden stil op eenigen afstand, waar zij de woorden van den tolk AUGUSTUS konden verstaan. Deze noodigde hen nogmaals uit, zette het doel van het bezoek uiteen en deelde hun mede, dat er geschenken voor hen gereed lagen. Toen zij vernamen, dat de vreemdelingen slechts eene noordwestelijke doorvaart zochten, ten einde, wanneer dit doel bereikt was, met groote handelsschepen en vele goederen weder tot hen te komen, hieven zij in verrukking de handen omhoog en vervulden de lucht met oververdoovende vreugdekreten.

Nadat FRANKLIN eenige geschenken uitgedeeld had, boden de drie bedagde lieden bereidwillig hunne sieraden, welke zij in de wangen droegen, en verder hunne wapens en messen, in ruil aan. Weldra waagden ook de overigen, ongeveer 250 tot 300 man sterk, zich digter bij en wilden deel nemen aan den handel. Het geraas en geschreeuw werd eindelijk zóó groot, dat FRANKLIN besloot hen te verlaten. Maar toen hij zijne schepen deed wenden, geraakte hij weldra aan den grond vast, daar de ebbe inmiddels zeer snel was ingetreden.

Tot hiertoe hadden de Eskimo's geene de minste blijken gegeven van vijandelijke bedoelingen. Maar plotseling had er een toeval plaats, dat zeer gevaarlijke gevolgen had. Door eenen roeijer van »de Leeuw" werd een kajak omver geworpen, en de daarin zittende man kwam in gevaar van te verdrinken, daar hij met het hoofd reeds diep in het slijk gezakt was. Men hielp hem aanstonds hier uit, nam hem in het schip op, opdat het water uit zijne boot zou kunnen geschept worden en bedekte hem met eenen

mantel, ten einde hem voor de koude te vrijwaren. Hoe onaangenaam zijn toestand aanvankelijk was, was hij toch weldra weder verzoend, toen hij eenige geschenken ontvangen had. Tot ongeluk van onze reizigers bemerkte hij nu echter, dat er in »de Leeuw» nog vele andere voorwerpen waren, welke hij, in zijn kajak zittende, nog niet had kunnen zien. Dit wekte zijne hebzucht op, en toen men hem niet alles gaf wat hij eischte, moedigde hij zijne staingenooten aan, om het schip te beklimmen en het te komen plunderen. Onmiddellijk beproefden onderscheidene jonge mannen aan boord te sprin-

Mes van eenen
Eskimo.

gen; de aandrang werd hoe langer hoe heviger, en ter naauwer nood kon de manschap het tegen hen allen uithouden. Toen deden twee hoofdlieden den voorslag, dat men hen in de schepen zoude opnemen; in dat geval zouden de overigen blijven waar zij waren. Gedurende eenigen tijd hielden zij woord, en van dezen tijd maakte de manschap gebruik om de schepen vlot te maken. Met het eene, »het Vertrouwen», gelukte dit, maar »de Leeuw» bleef onbeweeglijk, weshalve de luitenant BACK met het eerstgenoemde schip terugkeerde en beide met een kabel bevestigde. Inmiddels had de Eskimo, wiens kajak omgeworpen was, een pistool gestolen. Toen hij zag dat hij ontdekt was, ging hij ijlings op de vlugt en nam bovendien ook nog den mantel mee met welchen men hem toegedekt had. Sedert dit oogenblik kwam de neiging om te stelen ook bij de anderen boven, en noch de opgenomene hoofdlieden, noch ook de bemanning konden hen volkomen van het schip houden. In digte drommen waadden de jongere Eskimo's, daar het water door de ebbe zoo ondiep geworden was, dat het een volwassen man ter naauwer nood tot aan de knie reikte, om de Engelsche schepen heen; en zij betoonden zich buitengewoon sluw en behendig in het ontdekken

van voorwerpen, die zij bereiken konden. Van het beklimmen der booten werden zij echter gelukkig afgehouden.

FRANKLIN liet thans, door tusschenkomst van AUGUSTUS, aan de hoofdlieden, die in »de Leeuw» zaten, weten, dat al dat geraas en getier hem zeer verveelde en geenzins zoude bijdragen om hem tot het geven van goederen te bewegen; maar dat hij daarentegen, bijaldien zij nu aftrokken, later met meer handels-artikelen zou terugkomen. In schijn ontvingen zij die mededeeling met groote vreugde, verkondigden ze aan hunne stamgenooten, sprongen

onder het luide geroep »Teyma, Teyma" (dat wil zeggen vriendschap) uit het schip, en begaven zich met vele anderen naar den oever. Maar weldra keerden allen weder terug en betoonden zich nog veel oproeriger. De terugtogt scheen slechts gediend te hebben, om een bepaald plan van aanval te beramen. De sterkste inboorlingen sprongen uit hunne kajak's, maakten »het Vertrouwen" los van »de Leeuw," en trokken beide schepen naar den wal. Te zelfder tijd sprongen er twee over boord van het laatste schip, grepen FRANKLIN bij de armen en dwongen hem, bedaard te blijven zitten. Toen hij hen herhaaldelijk van zich afschudde, kwam er nog een derde bij, plaatste zich vóór hem, en verhinderde hem het geweer of den dolk op te heffen. Weldra waren beide schepen aan den oever. De inboorlingen trokken hunne messen, ontblootten zich tot op de heupen en begonnen nu, in weerwil dat zij bij voortdoring »Teyma" schreeuwden, te plunderen. »Het Vertrouwen" lag het eerst aan de beurt. Eene menigte sprong over boord, men greep wat men vatten kon, en reikte het snel over aan de in eene rij geschaarde vrouwen, die alles snel in veiligheid bragten. De luitenant BACK, die op »Het Vertrouwen" bevel voerde, trachtte den aanval krachtig, maar met omzigtigheid, af te weren en ontrukte weder vele voorwerpen aan de plundersaars; — maar de strijd was al te ongelijk, het aantal vijanden te groot, zoodat er veel verloren ging. Een Eskimo had zelfs de onbeschoftheid eenen Kanadiër zijn mes te ontrukken en hem de knopen van zijn buis te snijden; drie anderen grepen den luitenant BACK zelven, hieven hunne messen op, en eischten al wat hunne aandacht trok; zij waren vooral belust op zijne vestknoopjes, waarop een anker stond. Het was te vreezen, dat de Eskimo's hoe langer hoe stouter en onbeschofter in hunne eischen zouden worden en zonder bloedvergieten niet meer af te weren zouden zijn, daar zij alle verschooning als zwakte beschouwden en zich bij hunne groote meerderheid voor meester van het schip hielden. Intusschen moest men thans op alle mogelijke wijzen het uiterste trachten te vermijden, daar de schepen vóór het opkomen van den vloed niet van de plaats te brengen waren. Het was dus zeer gelukkig voor de expeditie, dat eenige thans aankomende Eskimo's de meening van hunne stamgenooten niet deelden. Inzonderheid nam een jong hoofdman den luitenant BACK in bescherming en bevrijdde hem van degenen die hem aanvielen; ook de overige inboorlingen, die zich op »het Vertrouwen" bevonden, verdreef hij en gelastte hun, de gestolen voorwerpen terug te geven.

Met des te grooter haast stormden nu al de plundersaars naar »de Leeuw," waarop FRANKLIN bevel voerde. Slechts gedurende een korten tijd was de

manschap in staat, hen door stooten met de geweerkolven terug te houden, weldra raakte men handgemeen, hetgeen aan degenen, die aan het gevecht geen deel namen, gelegenheid verschafte, om nog veel te stelen. De Eskimo's trokken hunne messen, zwaaiden hunne dolken en wonden eenen matroos, zoodat deze het geweer reeds ophief en vuren wilde. Toen zond BACK den vermelden jongen hoofdman te hulp, en deze verjoeg een deel der zijnen uit het schip. Maar op den achtersteven duurde het gevecht steeds voort; het dreigde een bloedig karakter te zullen aannemen. Maar plotseling gingen alle Eskimo's haastig op de vlugt en verborgen zich achter het aan den oever liggende drijfhout of achter hunne booten. Der bemanning van »het Vertrouwen" was het, na geweldige inspanning, gelukt, het schip vlot te krijgen, en BACK hield toen het oogenblik voor gunstig, om met meer kracht op te treden. Zijn commando: »Legt aan!" bragt onder de Eskimo's, toen zij al die geweren op zich gericht zagen, een panischen schrik te weeg. Het vaarwater was thans zoo diep, dat beide schepen zich ongeveer een paar honderd schreden van den oever konden verwijderen. Toen de Eskimo's zich van hunnen schrik hersteld hadden en zich nu gereed maakten tot verdere vijandelijkheden, deed FRANKLIN hun door AUGUSTUS te kennen geven, dat ieder, die hen op schotwijdte naderde, onmiddellijk zoude nedergeschoten worden.

Vijf uren moest FRANKLIN nog op de laatste plaats met zijne schepen blijven liggen, voordat hij verder kon zeilen. Een groot aantal inboorlingen stond aan den oever en noodigde AUGUSTUS uit, bij hen te komen. Deze verzocht verlof daartoe en begaf zich daarop naar zijne stamgenooten, ten einde aan deze hunne slechte handelwijze te verwijten. Het gesprek, dat men op de schepen hooren kon, werd weldra zeer levendig. »Gij hebt u slecht gedragen," schreeuwde AUGUSTUS, »geheel anders dan het eenen Eskimo betaamt. Eenigen hebben zelfs mij, uwen landsman, bestolen; want de mantel, dien gij gestolen hebt, behoorde mij. Maar daarover wil ik niet verder spreken; het doet mij innig leed, dat gij de blanke mannen, die enkel gekomen zijn, om vreedzaam en vriendschappelijk met u te verkeereren, door uwe gewelddadigheden waarschijnlijk voor altijd van u gestooten hebt. Mijn stam was vroeger even arm en ongelukkig als gijlieden; toen kwamen de blanke mannen te Churchill, waar ik woon, en voorzagen ons van alles wat wij noodig hebben. Ziet mij maar eens aan, hoe goed ik gekleed ben! Heeft iemand onder u zulk eenen mantel met zulke blanke knopen? En wat zijn uwe glaspereelen bij mijne medailles vergeleken? Alles, wat gij noodig hebt,

uwe vischhaken, uwe ketels, uwe messen, uwe dolken, uwe kleederen, vervaardigen de blanke mannen veel beter, dan gij het kunt. Geeft terug, wat gij gestolen hebt, en zij zullen u weder bezoeken; want zij houden veel van de Eskimo's en willen met hen even zeer in vriendschap leven, als met de Indianen. Maar geloof niet, dat zij bang voor u zijn! Dat zij zoo gematigd tegen u waren, hebt gij te danken aan hunne lankmoedigheid, maar geen zins aan hunne zwakte. Zij bezaten de magt, om u vreeselijk te straffen en velen van u te dooden; want zij hebben allen geweren, waarmede zij u in de nabijheid en uit de verte kunnen nederschieten. Ook mij hebben zij een geweer geschonken, en ik zoude, indien een blanke man gevallen was, onmiddellijk zijnen dood op u gewroken hebben!" Deze boetpredikatie bleef niet zonder goede werking. De Eskimo's lieten FRANKLIN door AUGUSTUS verzeeken, dat er nimmer weder iets dergelijks zoude voorvallen, daar zij vurig verlangden óók zulke voordeelen te genieten, als hunne broeders te Churchill. FRANKLIN verlangde, tot bewijs van hunne opregtheid, eenige gestolene voorwerpen terug. Deze werden in der daad onmiddellijk van een naburig eiland gehaald, zoodat er, behalve eene baal wollen dekens en het boegsprietzeil, niets van waarde ontbrak. De gestolen artikelen konden grootendeels gemist worden en zouden, indien de Eskimo's zich rustig gehouden hadden, van lieverlede onder hen verdeeld geworden zijn.

Met het aanbreken van den nacht begaven de Eskimo's zich naar hunne tenten, en FRANKLIN zeilde eenige uren later, toen de vloed opgekomen was, anderhalve mijl stroom-afwaarts. Een storm noodzaakte hem daarop, de schepen te lossen en aan wal te gaan. Al de manschappen waren door den ingespannen arbeid en de opgewondenheid zeer vermoeid; zij sliepen den volgende morgen tot elf uur. Juist toen zij begonnen waren, het takelwerk en de zeilen te herstellen, van welke door de Eskimo's eenige gedeelten waren afgesneden, ontwaarde BACK in de verte een groot aantal kajak's en umiak's, die met groote snelheid voortgeroeid werden. Onmiddellijk laadden men de schepen weder en bragt ze in diep water, waar men hopen kon, de inboorlingen, al waren er ook nog zoo veel, in bedwang te houden en de herhaling van tafereelen als die van den vorigen dag te verhinderen. Weldra waren eenige kajak's zóó dicht bij gekomen, dat men de woorden der daarin zittenden konde verstaan. De vooraan varende Eskimo hield eenen ketel in de hoogte en schreeuwde met luider stem, dat hij dezen wilde teruggeven, en dat de niet ver van hem verwijderde umiak alle overige gestolen voorwerpen bevatte. FRANKLIN achtte het echter niet raadzaam, om

wille van die weinige artikelen, een zoo groot aantal inboorlingen te laten naderen. Hij liet hun zeggen: »Behoudt wat gij hebt, en verwijdert u!» Maar in weerwil daarvan roeiden zij toch voort en keerden eerst terug, toen men eenen kogel in de rigting van de voorste boot afschoot.

FRANKLIN vernam later, bij de terugreis, dat de Eskimo's thans werkelijk plan gehad hadden, al de manschappen te vermoorden en zich van de scheepslading meester te maken. De teruggebragte ketel zou als het ware tot lokaas dienen, tot dat zij geheel door de inboorlingen omringd waren en

Een Eskimo.

een aanval konde gedaan worden. Des daags te voren was men het over het handelen jegens de Blanken niet eens geworden. Sommigen hadden ook toen reeds voor den dood gestemd, anderen daarentegen wilden hunnen stamgenoot AUGUSTUS, nog anderen al de manschappen gered hebben. De laatsten beloofden zich uit een herhaald verkeer met de Blanken grooter voordeelen, dan uit het berooven der schepen konden voortspruiten. Den volgende morgen beraadslaagden alle medeleden van den stam, toen zij de schepen slechts weinige uren van zich verwijderd zagen, op nieuw. Het zien van de gestolen voorwerpen ver-

hitte de gemoederen zóó zeer, dat zij de gedane belofte geheel vergaten en besloten, allen zonder onderscheid te dooden. Zelfs ook AUGUSTUS verdiende geene verschooning, daar hij zóó geheel op de hand der Blanken was, dat hij opgehouden had, een Eskimo te zijn. Zonder het te weten, was FRANKLIN met de zijnen een groot gevaar ontkomen, toen men, door het afvuren van een geweer, de nadering der Eskimo's krachtig voorkwam.

Toen FRANKLIN des daags daarna de Poolzee bereikte, was deze nog stijf bevroren. Hij beklom eene hoogte in de nabijheid en bemerkte, zoo ver het

oog reikte, niets dan vast zamenhangende, zeer onregelmatig opgestapelde ijsmassa's. Maar weldra kwamen deze in beweging, zij golfd en neder, schoven over en onder elkander, een geluid, als dat van den donder, wisselde af met het doffe bruisen der zee: kortom het indrukwekkende tooneel van eenen ijsgang in de Poolzee vertoonde zich aan zijne blikken. De schepen werden aan land getrokken, en men gaf zich over aan de blijde hoop, dat men weldra de hooge zee zou kunnen bevaren.

Te acht uur: den morgen begaven allen zich ter ruste, met uitzondering van de uitgezet: wachten. Lang zou de slaap echter niet duren. Reeds na verloop van een half uur wekten de schildwachten de vermoeiden door het geschreeuw: »Eskimo's!» uit den slaap. Een troep van deze was toevallig op de legerplaats van onze reizigers gestooten, en juist op het punt, de uit de tenten tredenden met pijlschoten te begroeten, toen AUGUSTUS' stem dit verhinderde. »De blanke mannen,» zeide deze, »zijn niet gekomen, om u te verdringen of te dooden, maar om met u handel te drijven en de zee te onderzoeken, opdat zij u dikwijls, en dat met groote schepen, en met veel koopwaren zullen kunnen bezoeken.» FRANKLIN en BACK gaven ieder van hen een geschenk, ontvingen daarvoor eenige pijlen in de plaats, en daarop volgde een vriendschappelijk onderhoud. AUGUSTUS maalde zijnen broederen hun toekomstig lot met zóó schitterende verwen af, dat zij van vreugde allerlei lichtsprongen maakten, en dringend den wensch te kennen gaven, om hunne bloedverwanten uit de ongeveer een uur verwijderde legerplaats te mogen gaan halen.

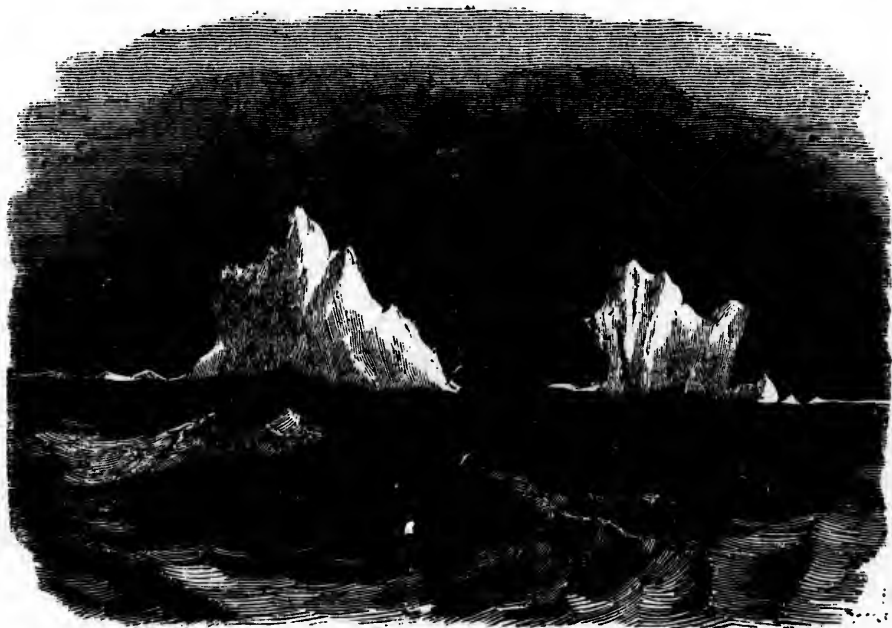
FRANKLIN gaf hiertoe verlof, maar gebruikte te gelijker tijd, ten einde eenen al te onstuimigen aandrang te verhinderen, den maatregel van voorzigtigheid, dat hij, vóórdat zij vertrokken, op een paar honderd schreden afstands van de tent eene lijn afstak en bepaalde, dat geen Eskimo die zou mogen overschrijden. Op deze grenslijn zouden geschenken gegeven en ruilhandel gedreven worden. AUGUSTUS vergezelde het gezelschap en maakte hen bekend met de vernielende kracht der geweren. Na verloop van eenige uren keerde hij met twintig mannen en twee bejaarde vrouwen terug. Allen bleven op de grenslijn staan en waren ongewapend. Glazen parelen, vischhaken, elzen, bijlen, vijlen, vuurstalen, onechte edelgesteenten werden hun ten geschenke gegeven en maakten hunne bewondering gaande. Maar de grootste verbazing betoonden zij, toen AUGUSTUS zijne beste kleederen, en daarbij al zijne sieraden en medailles had aangedaan. Gedurende ruim een half uur rigtte hunne aandacht zich op niets anders, dan op al dien opschik; zelfs de ge-

schenken, welke zij ontvangen hadden, vergaten zij daarbij. »Ja,» sprak een oud man, toen hij de medailles betastte, »deze moeten door een groot blank volk gemaakt zijn, dat zóó is, als gij het ons beschreven hebt; en dan die ankerknoopen! Wie van ons zou die uit het harde metaal kunnen snijden? Wij maken ook veel uit de dierenhuiden, maar wie van ons zou daaruit zulke schoone kleederen kunnen vervaardigen?» Na vele vergeefsche moeite gelukte het eindelijk, een antwoord te ontvangen op de vraag, wanneer het ijs van den oever weg zoude gaan? »Zoodra er een landwind opsteekt,» zeide een der aanzienlijksten van hen; »en dán blijft het in de hooge zee, tot dat de sterren weder verschijnen.» Des avonds verlieten allen onze reizigers; maar reeds den volgenden morgen keerden zij, vergezeld van hunne vrouwen en kinderen, weder terug. Ook deze ontvingen nu glazen parelen, naai- en breinaalden, ooringen, vingerhoeden en verschillende zaken van weelde ten geschenke. Zij schikten zich aanstonds daarmede op, terwijl de mannen dansten en daarbij hunne ontvangene geschenken lieten zien. De een had een grooten stokvischhaak, de ander eene els door het tusschenschot van den neus gestoken, een derde schudde zijn snoer van glazen parelen, en een vierde vertoonde met veel welgevallen zijn mes en bijl.

Onder de aangekomenen bevonden zich betrekkelijk veel oude lieden, die echter allen nog zeer krachtig en bedaard schenen. Slechts aan één gebrek leden zij: hunne oogen waren ontstoken. Wat hun uiterlijk voorkomen betreft, bij hen staken de wangbeenderen minder naar buiten uit, dan bij AUGUSTUS en de meer oostwaarts wonende Eskimo's, maar de kleine oogen en de breede neus; de karakteristieke kenmerken van den geheelen volkstam, deelden zij met deze. Het haar der mannen hing lang af; slechts bij eenigen was er op de kruin eene plaats kaal geschoren. De vrouwen hadden het in drie vlechten gevlochten, van welke twee aan beide zijden afhingen en aan het einde met parelsnoeren verlengd waren; de derde vlecht was om het hoofd gewonden en met snoeren van witte, of blauwe glazen parelen of wit leder opgebonden.

Hoe eenvoudig de zeden en de levenswijze van deze natuurmenschen ook zijn mogen, openbaart zich bij hen toch op menigvuldige wijzen de liefde tot den opschik. Allen droegen, bij voorbeeld, in het tusschenschot van den neus beenderen of schelpen, en door de onderlip waren aan beide zijden gaten geboord, in welke ronde stukjes elpenbeen met eene groote glazen parel in het midden hingen. Deze sieraden stelden zij op zoo hoogen prijs, dat zij er nimmer toe konden besluiten, ze te verkoopen. Degenen welke niet

genoeg door de fortuin begunstigd zijn, om zich elpenbeen of glazen pellen te koopen, namen in de plaats daarvan steentjes en stukjes been. Het doorsteken der lippen heeft plaats in het vijftiende levensjaar. De vrouwen waren allen getatoueed, en wel met zes blauwe lijnen, loodregt van de bovenlip tot aan de kin. Zeer voelden eenige meisjes zich in hare ijdelheid gestreeld, toen de luitenant BACK haar portret maakte en hare beeldtenis, zoo als zij zeiden, fraai genoeg vond, om ze naar het vaderland der blanke

Vaart in de Noordelijke IJzee.

mannen mede te nemen. De wapenen voor de jagt, boog en pijl, waren niet alleen zeer praktisch ingerigt, maar ook zeer net en sierlijk bewerkt.

Toen men hun de verraderlijke aanvallen van hunne broederen aan den mond van de Mackenzie-rivier mededeelde, verklaarden zij, dat zij deze handelwijze bepaald afkeurden. »Ook met ons,» voegden zij hierbij, »strijden zij gewoonlijk, wanneer wij hen ontmoeten; zij trachten ons te bestelen en ons nadeel toe te brengen. Gewoonlijk wonen zij aan den oostelijken oever

van de Mackenzie-rivier. Wanneer gij weder Eskimo's ziet, die dwars over het gelaat getatoueed zijn, vertrouwt ze dan niet; zij behooren tot dien stam. Op ons kunt gij u veilig verlaten, en wij zijn bereid, u te vergezellen en te verdedigen, wanneer gij terugkeeren moet. Later hebt gij niets meer van hen te vreezen, daar zij de westzijde der rivier verlaten, zoodra het ijs aan de zeekust verdwenen is." In der daad betoonde deze stam zich steeds zeer betrouwelijk en eerlijk. Een van hen kwam zelfs, toen FRANKLIN de legerplaats verlaten had, eenen zak pemmikaan en eenige andere artikelen achterna dragen, die bij toeval waren blijven liggen.

De winterwoningen van deze Eskimo's zijn van drijfhout gebouwd, en wel in dier voege, dat de wortels der boomen naar boven gerigt zijn en de zoldering helpen vormen. Zij bevatten meestal slechts één tot drie vertrekken en eenen kelder, die tot voorraadmaterie dient. Gewoonlijk hebben zij twee openingen, door welke men in het inwendige kan komen, de eene naar het noorden en de andere naar het zuiden; maar beide zijn zóó laag, dat men slechts kruipende daar binnen kan komen. Verder bezitten zij geene andere opening dan een gat in de zoldering voor het ontwijken van den rook. Deze kan naar goedvinden, even als eene deur, met eenen sneeuwklomp gesloten worden. Wanneer deze woningen geheel met sneeuw bedekt zijn en eene lamp of een vuur daarin brandt, zijn zij zeer warm, maar de daarin heerschende warmte is naar onze begrippen niet zeer aangenaam.

Daar deze Eskimo's niet alleen van de jagt, maar ook van de vischvangst leven, kennen zij vele soorten van dieren, welke in de nabijzijnde Poolzee en in de Mackenzie-rivier voorkomen, zeer naauwkeurig. Toen men hun tekeningen van walvisschen en van zeehonden voorlegde, herkenden zij deze dieren op het eerste gezicht; de walrus daarentegen was hun geheel vreemd, waaruit FRANKLIN het besluit opmaakte, dat dit dier in die gedeelten der zee niet voorkomt.

Onze reizigers verkeerden met dezen stam der Eskimo's gedurende drie achtereenvolgende dagen; toen stak er een sterke landwind op en schoof de ijsmassa's van den oever weg. Onmiddellijk scheepte men zich in, maar men kwam niet verder dan omstreeks eene halve mijl. Ook in het verder voortzetten der reis werd de expeditie dikwerf door ijs, dat met de kust zamenhing, verhinderd. Dagen achtereen was men veroordeeld te wachten, en in vele gevallen konde men dan de reis slechts enkele mijlen vervolgen. Daar de streek slechts weinig belangrijks opleverde en het verkeer met de Eskimo's, hoe verder men westwaarts kwam, des te zeldzamer plaats had, zoo behoort

den de uren, gedurende welke men aan de kust het losgaan van het ijs afwachtte, tot de meest vervelende. Wanneer de sterrekundige waarnemingen plaats gehad hadden, de kust opgenomen was en de weinige aanwezige planten en steenen verzameld waren, was er niets meer te doen. In spel en lektuur had men geen den minsten lust, daar aller gedachten op de stijve onbeweeglijke ijslaag gerigt waren. Eene wandeling was meestal onmogelijk, wegens den moerassigen bodem, waarin men tot aan de hielen wegzakte. Daarbij kwam nog, dat in de maand Junij de Zon onderscheidene weken achtereen niet onderging en alzoo niet eens de afwisseling van dag en nacht eene verandering in dat eentonige leven bragt. Het gedeelte der manschap, dat geen horologie bezat, bevond zich gedurende die weken dikwijls in de grootste verwarring wat den tijd betrof. Slechts het uur van middernacht konde men ongeveer bepalen, wanneer de Zon niet met wolken bedekt was. Op den 30sten Julij ging de Zon reeds weder te elf ure des avonds onder, en het thans snel plaats hebbende korten der dagen vervulde FRANKLIN nu met groote bezorgdheid. Hij was nog niet ver ten westen van de Mackenzie-rivier gekomen; kon hij nu hopen, dat zijne verdere reis sneller zou plaats hebben en dat hij nog in dezen zomer de Kotzebue-invaart zoude bereiken, alwaar hij kapitein BEECHEY wenschte te ontmoeten? In zijne lastbrieven was uitdrukkelijk bepaald, dat hij tusschen den 15^{den} en 20sten Augustus naar het fort FRANKLIN moest terugkeeren, in geval het hem onmogelijk was, tegen het begin van den herfst tot aan de Behrings-sstraat door te dringen. Wel is waar werd hij in de eerste veertien dagen van Augustus zeldzamer door ijsmassa's opgehouden, maar toch had hij in het midden van deze maand altijd nog slechts de helft van den weg tot aan die straat afgelegd. Het kostte hem een harden strijd, dat hij thans tot de terugreis moest besluiten. Maar een verdere togt moest al te gewaagd schijnen en zou al de manschappen in groote gevaren gebragt hebben. Een gedeelte van hen leed thans reeds vrij hevig ten gevolge van het herhaalde waden door het ijskoude water bij het trekken der schepen aan het land en door de zee. Overigens had men nog slechts voor vier weken levensmiddelen en viel er op jagtbuit niet te rekenen, daar de rendieren en het overige wild reeds naar het zuiden afrokken. Alzoo werd de terugkeer door de omstandigheden verhinderd, en uit latere ervaring bleek ten duidelijkste, dat FRANKLIN zeer wijs gehandeld had, toen hij hiertoe besloot. Door kapitein BEECHEY was hem eene bark te gemoet gezonden, en deze was ook zoo ver langs de kust oostwaarts gezeild, dat de afstand tot de tegenwoordige verblijfplaats onzer reizigers slechts zeven gra-

den, dus ongeveer 36 mijlen, beliep; maar deze had den 25sten Augustus het hoofd-eskader reeds weder bereikt. FRANKLIN zou ze dus toch niet ontmoet hebben, daar zij de terugreis eerder aannam, dan hij aan het uiterste westelijke punt van zijn reis aankwam. In het geheel had hij de noordkust van Amerika over eene uitgestrektheid van ongeveer twaalf graden, dat is van omstreeks zestig mijlen, onderzocht en opgenomen. Het rif, waarop hij het besluit nam om de terugreis aan te nemen, noemde hij »Rif Keerom;» hij bepaalde de aardrijkskundige ligging daarvan op 131° 12½' wester lengte van Ferro en 70° 26' noorder breedte.

De terugvaart naar het fort Franklin leverde weinig moeilijkheden op. Een aanval van de Berg-Indianen, die zich door de reizigers in hunnen handel met de Eskimo's benadeeld waanden, werd door de welwillende en vriendschappelijke gezindheid der laatsten verijdeld. Twee Eskimo's, aan wie men vroeger geschenken had gegeven, kwamen ademloos aangelopen bij de tenten van FRANKLIN, die aan de kust waren opgeslagen, en deelden het dreigende gevaar mede. Gelukte het, dus zeiden zij, aan die Indianen niet, de expeditie te land te overrompelen, dan was het hun voornemen, de schepen over de ondiepten van de Mackenzie-rivier te helpen wegtrekken en ze daarbij zóó te beschadigen, dat ze geheel onbruikbaar werden. FRANKLIN gaf onmiddellijk bevel, de legerplaats op te breken en de booten te water te laten. Gelukkig bereikte men de Mackenzie-rivier eerder, dan die gevaarlijke vijanden, en door eenen storm werd het water aan den mond zóó hoog opgestuwd, dat alle ondiepten zonder verdere moeilijkheden konden bevaren worden. Den 21sten September kwam FRANKLIN met al zijne manschappen in het naar hem genoemde fort aan. Dr. RICHARDSON, dien hij hier wedervond, was reeds vóór drie weken teruggekeerd.

De laatste had zijne taak, om de kusten tot aan den mond van de Kopermijnrivier te onderzoeken, in de betrekkelijk korte tijdruimte van vijf weken gelukkig volbragt. De afstand bedraagt in de regte lijn ongeveer 20°, dat wil zeggen omstreeks 112 Duitsehe mijlen, en over deze geheele uitgestrektheid had hij de kust met uitzondering van het Eskimo-meer opgenomen. Door ijsmassa's was hij slechts in de tweede helft van den weg eenige malen opgehouden geworden. Eskimo's had ook hij slechts aan den mond van de Mackenzie-rivier aangetroffen, en het scheen, dat deze stam zich uit zijn wijd uitgestrekt gebied voor den zomer naar die rivier had teruggetrokken. RICHARDSON's verkeer met deze mannen van het noorden bleef steeds zeer vreedzaam. Vijandelijke ondernemingen, welke zij meermalen in den zin

hadden, lieten zij steeds varen bij den kreet »Nu wärluk'' (dat wil zeggen: handel); overigens betoonden zij zich bevattelijk en voorkomend, maar eveneens diefachtig. Het doel van het roer, welks inrigting hun nog geheel onbekend was, begrepen zij onmiddellijk, en zoo ook de voortreffelijke bouwder schepen. Toen RICHARDSON zich van zijnen zakkijker bediende, zagen zij het nut van dit werktuig aanstonds in en noemden het »Iti-yawga h'' (dat wil zeggen: oog in de verte). Daar hunne grootere booten, die meer dan één persoon kunnen dragen, slechts door vrouwen en kinderen bestegen en geroeid worden, zoo dachten zij, dat het niet meer dan natuurlijk was, dat de geheele bemanning der Engelsche schepen uit vrouwen bestond, en zij vraagden daarom in hunne eenvoudigheid aan den tolk ULIGBUCK, of alle blanke vrouwen baarden droegen. Hoogst eigenaardig is de wijze, waarop zij hunne geschillen gewoonlijk beslechten. Deze levert tevens een bewijs van hunne natuurlijke koelbloedigheid. Beide tegenpartijen treden voor elkander heen, en de een om den ander houdt het hoofd eenigzins naar voren, om zich eenen slag met de vuist te laten geven. Deze afwisselende kloppartij op het hoofd zetten zij zoo lang voort, tot dat een van beide van uitputting nederstort. Daarbij beschouwen zij het als eene groote lafhartigheid, den slag op de eene of andere wijze te ontwijken.

Het noordelijkste punt, dat RICHARDSON bereikte, was kaap Bathurst (110° wester lengte van Ferro). Van daar af nam de kust tot aan de Kopermijnrivier eene zuidoostelijke rigting aan en verhief zich meestal steil uit zee. Zij bestond over eene groote uitgestrektheid uit met aardhars doortrokken lei, dat op vele plaatsen in den brand geraakt was. De nare indruk, dien de geheele streek te weeg bragt, werd door deze brandende oeverranden nog verhoogd. Zij vervulden wijd en zijd de lucht met een heeten, zwaveligen reuk, die sterk tegen de koude zeewinden afstak. De achtergebleven slakken, de aluin die zich gevormd had, en de zamengebakken klei gaven aan zulke plaatsen het voorkomen, alsof met blinde verwoestingswoede eene van tighelsteenen gebouwde bloeiende stad in eenen puin hoop verkeerd was.

Op den 8sten Augustus kwamen de reizigers bij de Kopermijnrivier aan. Zij bevoeren deze slechts weinige mijlen stroom-opwaarts; vervolgens trokken zij de booten aan land en lieten ze met alles, wat men niet zeer bepaald noodig had, achter, om de voetreis naar het Beeren-meer te ondernemen. De voorwerpen, welke men achter moest laten, waren nog zóó veel in getal, dat een groot aantal Eskimo's vele jaren daaraan genoeg had. Zeer groot zal zeker de vreugde der laatsten geweest zijn, indien zij onverwacht de menigte

vischhaken, snoeren, bijlen, messen, vijlen, vuurstalen, ketels, kammen, elzen, naalden, stukken doek, linten en glazen paarden gevonden hebben. Dat deze volksstam de streek jaarlijks bezocht, getuigden de in de nabijheid gebouwde woningen.

Na eenen togt van acht dagen, die zonder ongelukken plaats had, strekte het Beeren-meer zich voor de blikken der reizigers uit. Eene boot, die men tot hunnen overtocht van het fort Franklin had afgezonden, nam hen op en bragt hen in het winterkwartier terug. Na de aankomst van FRANKLIN was het aantal bewoners hetzelfde als in het vorige jaar. Het fort was behoorlijk van levensmiddelen voorzien, en allen vertoefden nog eenen winter in deze koude en onherbergzame streek. Den tijd bragt men op soortgelijke wijze door als vroeger. Zelfs eene koude van $-37\frac{5}{2}^{\circ}$ Réaumur, bij welke het kwikzilver vast bevroor, zoodat men het als een kogel uit een pistool kon afschieten, was niet in staat, de thans reeds aan moeilijkheden en de gestrengste koude gewende mannen in hunne dagelijksche bezigheden te belemmeren.

Herhaaldelijk had men ook in dezen winter verkeer met Indianen. Zij hadden door de jaren achtereen onderhouden vriendschappelijke betrekkingen meer vertrouwen gekregen; en daardoor gelukte het thans, uitsluitel te erlangen betreffende zaken, waarover zij vroeger slechts weinig berigt hadden willen geven. Van bijzonder gewigt was het voor FRANKLIN, hunne godsdienstige begrippen te leeren kennen, en hij deed alle moeite, om dienaangaande een en ander te weten te komen. Hoewel het niet te ontkennen is, dat deze op zoo lagen trap van beschaving staande volken meestal hoogst duistere, onzamenhangende en verwarde begrippen van godsdienstig geloof bezitten, was het aan den anderen kant toch niet onbelangrijk, hunne overleveringen te leeren kennen, die zich aan andere, vooral Aziatische, schakelen. Al die Indianen gelooven aan een Grooten Geest, die hen en de wereld geschapen heeft. Volgens de meening der Hondscribben-Indianen woont Hij in het land van de blanke mannen, die door Hem inzonderheid bevoorreed worden. Hier laat Hij zijne zon eeuwig mild en warm schijnen; want de winden, die van daar waaijen, zijn nimmer koud. De eerste mensch, dien hij schiep, heette TSCHAPEWIH. Deze vond op de Aarde eenen overvloed van voedingsmiddelen en gaf aan zijne kinderen twee soorten van vruchten, witte en zwarte, maar verbood hun, van de laatste te eten. Nog ontbrak de Zon op de Aarde. TSCHAPEWIH ondernam daarom eene groote reis, om deze in de wereld te brengen. Gedurende deze afwezigheid waren zijne kinderen gehoorzaam en aten slechts van de witte vrucht. Maar toen hij de zijnen

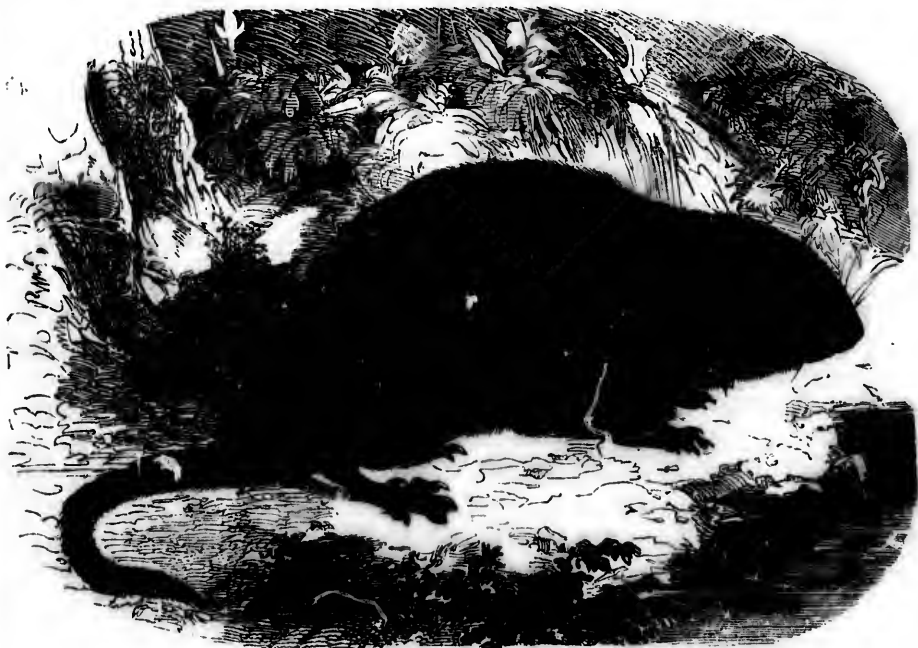
ten tweeden male verliet, om de Maan ter verlichting van den nacht te gaan halen, overtraden zij zijn gebod en aten van de zwarte vrucht, nadat de witte geheel verteerd was. »Ziekte en dood over u en uwe nakomelingen!» sprák TSCHAPEWIIH, in toorn uitstoken, bij zijne terugkomst, »dat zij de straf voor uwe zonde; en het land, waar gij woont, zij vervloekt, zoodat het enkel slechte vruchten zal voortbrengen!» Hij zelf aanschouwde nog lang de thans beginnende ellende der zijnen; want hij werd zeer oud, en konde niet sterven, tot dat eindelijk een uit zijnen stam hem op zijne eigene bedden eenen bevertand in het hoofd sloeg.

Een van zijne nakomelingen, die denzelfden naam droeg, woonde met zijn gezin aan eene straat tusschen twee zeeën. Hier had hij eenen dam aangelegd, om visschen te vangen. Deze kwamen weldra in zoo groote menigte, dat de straat verstopt werd en het water het land overstroomde. De jongere TSCHAPEWIIH bouwde daarom eene kano, besteed die met zijn gezin en nam alle soorten van viervoetige dieren en vogels daarin op. De wind dreef haar weken lang op den onafzienbaren vloed heen en weder, en nergens verkon- ùigde het minste teeken, dat het water viel. Toen zocht TSCHAPEWIIH zich zelve te helpen. Uit een weinig slijk, dat wist hij, kon hij eene nieuwe aarde vormen. Maar van waar zou hij dit bekomen? Hij zond eenen bever uit, opdat deze op den bodem der zee duiken en hem aarde brengen zoude. Maar de bever moest die onderneming met den dood bekoopen. Nu ontving een muskusrat denzelfden last. Deze bleef lang uit, maar keerde eindelijk, hoewel dood moede, met een weinig aarde tusschen de pooten terug. Vol vreugde liefkoosde TSCHAPEWIIH het dier en gaf het tot voedsel het beste dat hij had. De aarde nam hij, vormde ze tusschen de vingers en legde haar op het water, alwaar zij in grootte dagelijks toenam en aliengskens een eiland in den uitgestreken oceaan vormde. Een wolf was het eerste dier, dat hij op dezen nieuw ontstanen bodem plaatste. Maar deze was te zwaar voor het drijvende eiland, zoodat dit door den last dreigde om te slaan. De wolf ontving daarom bevel, steeds aan den buitensten rand met de grootste snelheid rond te loopen. Op die wijze geraakte het land wel is waar in eene gestadige schommeling, maar werd het omslaan toch verhinderd; eerst na verloop van eenigen tijd werd het eiland zóó groot en vast, dat het alle aan boord van de kano aanwezige dieren konde opnemen en dragen. Ten laatste ging TSCHAPEWIIH met zijn gezin zelf aan boord. Toen hij aan land trad, stak hij een stuk hout in den grond, dat met verbazende snelheid tot eenen dennenboom, welks top den hemel aanraakte, opgroeide. Een eekhoortje

nt te gaan
nadat de
belingen!"
ij de straf
zoodat het
g lang de
en konde
gene bede

e met zijn
angelegd,
nigte, dat
e jongere
u en nam
dreef haar
as verkon-
EWIH zich
ne nieuwe
nen bever
gen zoude.
u ontving
eindelijk,
terug. Vol
beste dat
egde haar
een eiland
r, dat hij
voor het
De wolf
otste snel-
r in eene
; eerst na
t het alle
agen. Ten
aan land
elheid tot
ekhoortje

klouterde daar langs op en werd door zijn voormaligen verzorger achtervolgd. Maar deze kon het niet bereiken, hoewel hij de jagt voortzette, tot dat hij de sterren bereikte. Hij zag ze schitteren in al hare pracht, en vond een fraai breed pad, dat midden door haar heen leidde. Daar op legde hij zijnen strik, om het eekhoortje te vangen, neder en begaf zich vervolgens naar de Aarde terug, zonder in de verte te vermoeden, welk een groot onheil hij aangerigt had. Dit pad was het, hetwelk de Zon alle dagen, terwijl zij

Muskusrat (*Fiber Zibethicus* 1).

scheen, doorwandelde. Tegen den middag werden plotseling de Hemel en de Aarde verduisterd. »Wat hebt gij in den Hemel gedaan, dat wij het vriendelijke daglicht ontberen?» vraagden allen met groote bezorgdheid aan TSCHAPEWIH. Deze raadde aanstonds de oorzaak van de verduistering, namelijk, dat in den strik, in de plaats van het eekhoortje — de Zon gevangen was

1) Ook wel Ondatra of Castor Zibethicus geheeten.

geraakt. Hij dacht nu over de middelen, om de aangerigte schade weder goed te maken. Aan onderscheidene dieren gaf hij last, den dennenboom te beklimmen en de Zon los te maken. Maar door de hevige hitte verbrandden zij allen tot asch. Eindelijk bereikte een mol gelukkig den breeden weg aan den hemel. Deze woelde zich onder den weg aan den hemel heen en weder, en knaagde eindelijk den strik door, die de Zon gevangen hield. Maar toen hij nieuwsgierig den straat een weinig uit zijn donkeren gang stak, werd hij door den fellen glans verblind, en zijn neus en tanden verkregen een voorkomen alsof zij verbrand waren.

In den loop van het volgende jaar vergrootte het eiland zich tot de uitgestrektheid van het tegenwoordige vastland van Amerika. TSCHAPEWIH trok nu strepen over de oppervlakte, diepte eenige plaatsen uit en vormde op die wijze rivieren en meren. Thans wees hij aan alle zoogdieren, vogels en vischen hunne woonplaatsen aan en voorzag ieder dier met bijzondere eigenschappen. Allen vermaande hij, steeds op hunne hoede te zijn, omdat de mensch hen overal zou vervolgen. En in geval zij toch gevangen werden, moesten zij zich maar daarmede troosten, dat zij bij hunnen dood op eene zaadkorrel geleken, die tot een nieuw leven ontwaakt. Hoe voortreffelijk TSCHAPEWIH alles ook meende in orde gebragt te hebben, moest hij toch spoedig ontwaren, dat niemand in allen deele daarmede tevreden gesteld was. De dieren wilden liever lang zonder vervolging leven en dan als een steen zijn, die, wanneer hij in zee geworpen wordt, zich voor altijd aan de blikken der menschen onttrekt. Zijn gezin beklaagde zich, dat men, omdat er van de zwarte vrucht gegeten was, sterfelijk was geworden. Maar TSCHAPEWIH maakte geene de minste verandering in zijne inrigtingen; slechts aan enkele menschen schonk hij de gave, om veelbeteekenende droomen te droomen, ziekten te genezen en alzoo het menschelijk leven te verlengen.

Lang leefden zijne nakomelingen bijeen. Toen gebeurde het, dat bij een spel eenige jonge lieden toevallig verslagen werden. Dit veroorzaakte eenen strijd, die de verstrooijing van het menschedom ten gevolge had. Een Indiaan sloeg zijne nieuwe woonplaats op aan de oevers van een meer, en nam eene teef benevens hare jongen mede. Wanneer hij uitging om te visschen, bond hij telkens de dieren met zorg in zijne hut vast, opdat zij niet zouden wegloopen. Reeds meermalen had hij de opmerking gemaakt, dat, wanneer hij zijne tent naderde, hij daarin stemmen als die van kinderen hoorde. Ten einde die zaak te onderzoeken, besloot hij de dieren te verrassen. Op zekeren dag hield hij zich, alsof hij op de jagt wilde gaan, maar verborg

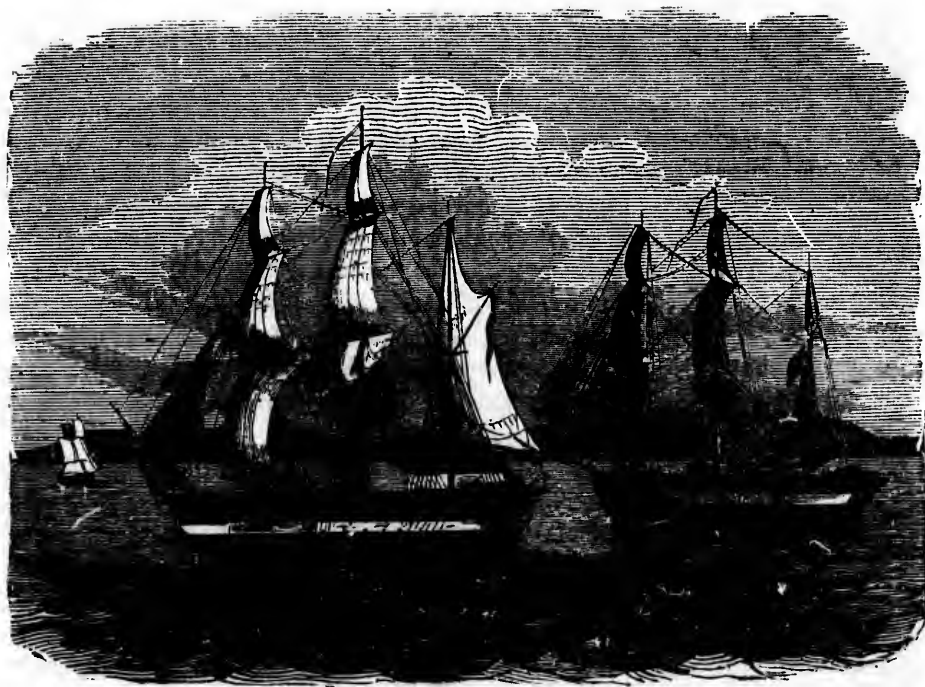
zich in de nabijheid. Weldra hoorde hij weder menschelijke stemmen; snel sprong hij nu in de tent en zag tot zijne vreugde eenige schoone kinderen, die speelden en lachten, terwijl afgestroopte hondenvellen naast hen lagen. Onmiddellijk wierp hij de laatsten in het vuur. De kinderen behielden hunne gedaante en werden de stam-ouders van de Hondscribber-Indianen.

Volgens eene andere overlevering bestond de Aarde oorspronkelijk uit een uitgestrekt meer, waarin geen wezen zich ophield, behalve een geweldig groote vogel, wiens oogen vuur, wiens blikken bliksemstralen en wiens vleugelslag donder was. Toen deze in het water dook, verhief zich het vastland en dreef sedert dien tijd op de oppervlakte. Nu riep die almachtige vogel alle dieren en de menschen uit de Aarde te voorschijn; aan de laatsten gaf hij eene pijl met het bevel, deze zorgvuldig te bewaren. Maar de Tschippewaeërs waren zoo onverstandig, dat zij haar verschoten. Sedert dien tijd is de vogel verloornd en heeft hij zich nimmer weder laten zien.

Wij keeren nu terug tot onze reizigers in het fort Franklin. Dr. RICHARDSON had het reeds in den herfst van 1826 verlaten en zich naar Cumberlandhouse begeven, om aldaar gedurende den winter natuurhistorische onderzoekingen te doen. FRANKLIN reisde hem den 20sten Februarij van het volgende jaar achterna, terwijl BACK in het fort achterbleef, tot dat de rivieren vrij van ijs waren.

Van Cumberlandhouse keerden FRANKLIN en Dr. RICHARDSON over Montreal en Nieuw-York naar Engeland terug, alwaar beide den 26sten December aankwamen en eervol ontvangen werden. Kapitein BACK liep veertien dagen later te Portsmouth binnen.

De Erebus en Terror.

III. Franklin's laatste reis naar de Noordpoolzee.

ROSS. BACK. DEASE en SIMPSON. — FRANKLIN als gouverneur op Van-Diemensland. — BARROW. — Nieuwe pool-expeditie. — Instructiën. — Bemanning en afvaart van de schepen. — Laatste berichten van het Walvisch-eiland en uit de Melville-baai. — Gissingen. — Aanstalten tot expeditiën ter opsporing van FRANKLIN.

Gedurende de volgende achttien jaren zien wij FRANKLIN op een geheel ander tooneel werkzaam. Wel is waar rustten de ondernemingen, om eene noordwestelijke doorvaart te ontdekken, in geen deele, maar FRANKLIN nam daaraan geen deel. JOHN en JAMES ROSS vonden op eene reis van vier

en een half jaar de magnetische noordpool op den 1sten Junij 1831 en onderzochten het land Boothia Felix; BACK deed met ontzettende gevaren gedurende 1833 tot 1835 eene vaart op de Groote Vischrivier, welke later, naar hem, Back-rivier werd genoemd, en stond in het volgende jaar aan het hoofd van eene nieuwe expeditie naar de Repulse-baai, ten einde de leemten aan te vullen, die nog tusschen de Furry- en Hekla-straat, de Prins-Regents-invaart en den mond der Back-rivier bestonden; twee beambten van de Hudsonsbaai-maatschappij, WARREN DEASE en THOMAS SIMPSON, bevoeren van 1837 tot 1839 in booten de geheele Amerikaansche noordkust van 139° tot 77° wester lengte van Ferro, dus in een directen afstand van 62° (ongeveer 350 Duitse mijlen); FRANKLIN daarentegen zien wij deels als bevelhebber van een oorlogschip in de Middellandsche zee, deels als gouverneur op Van-Diemensland werkzaam op een veel uitgestrekter veld. Met onverflaauwde belangstelling volgde hij al de ondernemingen, die den kring der aardrijkskundige kennis uitbreidden in een gebied, welks onderzoeking hij sedert zijne eerste reis als zijne levenstaak beschouwde. Het koloniaal-bestuur, met zijne kleingeestige kwellingen en groote verantwoordelijkheid, was geen amht voor hem, en des te meer wenschte hij daarvan ontslagen te worden, omdat hij, in weerwil van zijn getrouw en naauwgezet bestuur, de erkennung zijner diensten door den toenmaligen, voor de koloniën benoemden staats-sekretaris niet konde verwerven. Zijne vroegere opgeruimtheid verdween geheel, zijn levenspad was als in nevelen gehuld. Met vreugde bood hij daarom aan de Admiraliteit zijne krachten aan, toen deze in het jaar 1844 andermaal tot het uitrusten van eene expeditie ter ontdekking van de noordwestelijke doorvaart besloten had. In den strijd met de noordsche elementen hoopte hij zijne vroegere frischheid van geest weder terug te zullen erlangen en de pijnlijke drukking af te schudden, welke sedert de op Van-Diemensland doorgebrachte dagen op hem rustte.

Gedurende achttien jaren had de Admiraliteit alle ontdekkingsreizen naar de noordelijke koude luchtstreek niet alleen nagelaten, maar dergelijke ondernemingen van bijzondere personen zelfs ook minder begunstigd. Het scheen, dat het met ijs omgorde noorden aan zich zelf overgelaten en de vragen betreffende de noordwestelijke doorvaart voor altijd onopgelost zouden blijven. Te vergeefs had men in den tijd van 1817 tot 1828 alle scherpzinnigheid ingespannen, om de zich achter ijswallen verbergende geheimen te ontwaarsien; de knapste zeelieden hadden het beproefd, maar nimmer waren zij met hunne schepen ver buiten de Lancaster-sond en de Hudsons-baai geko-

Van-Diemensland. —
 vaart van de
 baai. — Gis-

een geheel
 ingen, om
 r FRANKLIN
 s van vier

men; de uitkomsten van al die voortreffelijk toegeruste en stoute ondernemingen beantwoordden noch aan de ijverige pogingen en moeilijkheden, noch ook aan de gebragte offers. Uit dien hoofde bekoelde van lieverlede de ijver, en de Admiraliteit trok den vroeger op de ontdekking van de noordwestelijke doorvaart gestelden prijs van 20,000 pond sterling (£ 240,000) op den 15^{den} Julij 1828 weder geheel in.

Intusschen leefde er nog één man, die gedurende zijn geheele leven er naar gestreefd had, om aan zijn volk den roem te verschaffen van de volkomene onthulling der geheimen van het donkere ijzige noorden. Die man was JOHN BARROW, sekretaris van de Britsche Admiraliteit. Hij was grondig vertrouwd met al de ontdekkingen, welke door den ijver van zijn volk in de meest verschillende deelen der Aarde sedert eene reeks van eeuwen gedaan waren; hij had eenen JAMES COOK, eenen FLINDERS, eenen MUNGO PARK, die zich door hunne ondernemingen wereldberoemd hadden gemaakt, van aangezigt tot aangezigt gekend en was sedert 1817 de ziel der ontdekkingsreizen naar de Noordelijke IJzee geweest. Thans was zijn haar vergrijsd, hij zelf, een meer dan tachtigjarig grijsaard, op het punt om zijne langjarige verdienstelijke loopbaan vaarwel te zeggen. Konde hij dezen stap doen, zonder nogmaals der Admiraliteit den gedurende zijn geheele leven gekoesterden lievelingswensch dringend op het hart te drukken? Toen kapitein JAMES ROSS van zijne vierjarige reis naar de Zuidelijke IJzee met de schepen Erebus en Terror was teruggekeerd, en zijne lotgevallen en ontdekkingen de aandacht der geheele beschaafde wereld tot zich trokken, toen stond hij nogmaals op in de zitting der Admiraliteit en bragt met welsprekendheid en bijna jeugdig vuur op omvattende wijze en op smeekenden toon de gronden ter sprake, die voor de uitrusting van eene nieuwe expeditie naar het noorden pleitten. Hij toonde aan, hoe weinig er nog ontbrak ter bereiking van het sedert eeuwen nagestreefde doel, hoe gering de afstand was, die de tot hiertoe reeds bekende punten van elkander scheidt; hij wees er op, dat ten gevolge van de verkregene kennis van het noorden de gevaren ieder jaar minder werden, en dat de laatste expeditiën zonder belangrijke verliezen waren teruggekeerd; hij wendde zich met geestdrift tot het vaderlandsch gevoel van zijn volk, dat na zóó vele vergeefsche pogingen niet ter halver wege mogt blijven staan en de vruchten van zijne bemoeijingen door een vreemd volk laten inoogsten. Toen ontvlamde de vroegere hoop nog eenmaal, de om raad gevraagde zeehelden FRANKLIN, PARRY, JAMES ROSS en SABINE deden eveneens uitspraak ten vóórdeele van de onderneming, en de Admiraliteit

nam toen het besluit, om eene laatste beslissende expeditie uit te rusten.

Ter naauwer nood was dit besluit bekend geworden, of velen der officieren en matrozen deden aanzoek, om op de rollen der manschappen voor de expeditie te worden ingeschreven. Hun aantal was zóó groot, dat men eene zorgvuldige keuze kon doen. De rampen en ontberingen der vroegere reizigers waren vergeten; daarentegen schitterden in een helder licht de avonturen die zij beleefd, de ervaringen die zij opgedaan, de kennis waarmede zij de wetenschap verrijkt hadden, en de bevorderingen en onderscheidingen die hun bij hunne terugkomst waren ten deele gevallen. Waren de reisbeschrijvingen van eenen JAMES COOK, PARRY, FRANKLIN, ROSS thans nog, na zoo vele jaren, niet de lievelingslektuur van jong en oud, wekten zij zelfs niet de aandacht en belangstelling van degenen, wien de wetenschappelijke beteekenis van die reizen vrij onverschillig was? En vatte men eindelijk de reeds verkregene uitkomsten te zamen, dan was er van het door PARRY bereikte punt tot aan de Behrings-sstraat immers nog slechts een afstand van ongeveer 250 Duitsche mijlen te bezeilen, een afstand dien men met behulp van den stoom in korten tijd hoopte af te leggen. Daarbij kwam nog, dat het de bereiking gold van een doel, waaraan men sedert eeuwen zoo veel kracht en moeite gewijd had, en dat tevens de eer des te grooter zoude zijn, tot de eindelijk gelukkige bereiking van het zoo lang beoogde doel medegewerkt te hebben. Uit dit alles is zeker de groote toevloed van liefhebbers voor die onderneming te verklaren. De weinigen die tot de uitverkorenen behoorden maakten met van vreugde stralende blikken hunne kameraden deelgenooten van het hun te beurt gevallen geluk. Vol ijver en staarogend bestudeerden zij de beste kaarten der noordelijke streken, ten einde zich met het veld hunner toekomstige werkzaamheid vertrouwd te maken.

Aanvankelijk was FITZ JAMES tot bevelhebber van de expeditie bestemd. Maar toen FRANKLIN verklaarde, dat hem, als den oudsten noordpoolvaarder, deze plaats in zekeren zin van regtswege toekwam, kon de Admiraliteit niet twifelen, aan wien zij de leiding daarvan zoude toevertrouwen. Niemand had persoonlijk zoo veel ondervinding betreffende het reizen in die gebieden opgedaan als JOHN FRANKLIN, en met den rijkdom van zijne ervaring verbond hij eene kracht en energie, eene voorkomendheid en humaniteit, die voor de onderneming het gunstigste gevolg beloofden. Slechts lord HADDINGTON wenschte, om de meest welwillende redenen, den edelen zeeheld terug te houden. »Hij heeft,» dus sprak hij, »eervol tot aan zijn zestigste jaar gediend; mij dunkt, dat hij zich nu de rust op zijne lauweren moest gunnen!» Toen zeide PARRY:

»Indien wij hem niet laten medegaan, zal hij binnen korten tijd van harteer sterven.» En toen de edele Lord persoonlijk zijne bedenkingen vertrouwelijk aan FRANKLIN te kennen gaf en glimlagchend verklaarde: »Wij hebben de beste reden van de wereld, om u geen deel aan de expeditie te laten nemen; want in het berigt is opgegeven, dat gij reeds zestig jaar oud zijt!» gaf FRANKLIN snel en ernstig ten antwoord: »Dat berigt is valsch, ik ben eerst negen-en-vijftig jaren oud!» Op geene wijze was HADDINGTON in staat hem te bewegen, van het bevel af te zien.

De beide schepen, die tot de vaart uitgerust werden, waren de Erebus en Terror, welke reeds op de beroemde vaart van kapitein JAMES ROSS naar de zuidpoolstreken de beste proeven van hunne bruikbaarheid en stevigheid afgelegd hadden. Volgens de beproefdste methoden waren zij op nieuw in gereedheid gebracht voor de gevaarlijke reis tusschen ijsmassa's en ijsbergen. Beide waren zeilschepen en stoombooten te gelijk. Voor de eerste maal zou de kracht van den stoom den zwakken mensch in zijn reusachtigen strijd met de geweldige ijsblokken ondersteunen. De stoomwerktuigen, elk van 20 paardenkrachten, waren zóó ingerigt, dat ze opgeheschen en nedergelaten konden worden. Zij moesten bepaaldelijk dán in gebruik genomen worden, wanneer de schepen in naauwe, door ijsmassa's ingeslotene kanalen bij tegenwind of windstilte zeilden. Maar al te dikwijls had men de ervaring opgedaan, dat de beste tijd om vooruit te komen verstreek, omdat gunstige wind en open vaarwater maar zelden te gelijker tijd aanwezig waren. Een voortdurend gebruik der stoomwerktuigen verbood de betrekkelijk geringe voorraad steenkolen, dien men konde innemen. De ruimte had men bepaald noodig voor de levensmiddelen en andere behoeften van onderscheiden aard. Met voorraad was men voor drie jaren zoo ruim mogelijk voorzien. Ook de natuurkundige werktuigen en toestellen waren zoo voortreffelijk, dat zij aan alle mogelijke eischen voldeden. Eene kleine, maar met zorg gekozene boekverzameling bevond zich aan boord, ten einde de reizigers in den langen winternacht der poolgewesten op te vrolijken en tot leering te strekken. Kortom, nog nimmer was eene onderneming zóó doelmatig met alles toegepast geworden als deze, en zelfs de ervarenste zeelieden koesterden geen den minsten twijfel meer, dat het lang beoogde doel thans zou bereikt worden.

Bij de lastbrieven werd FRANKLIN de taak gesteld, zoo snel mogelijk naar de Lancaster-sond en de Barrow-sstraat tot aan kaap Waker door te zeilen en van hier af in eene rechte lijn naar de Behrings-sstraat te sturen, bijaldien de stelling en de uitgestrektheid van het ijs en de thans nog onbekende

eilandengroepen zulks vergunden. Uit dien hoofde moest hij geenen tijd verliezen, om de aanwezige zuidelijke en noordelijke boezems en uitgangen der Barrow-straat te onderzoeken. Ook waarschuwde men hem voor de, naar vroeger opgedane ondervinding, nuttelooze pogingen, om van kaap Dundas ten zuiden van het Melville-eiland in zuidwestelijke rigting te willen doordringen, omdat de ijsmassa's, welke PARRY aldaar waargenomen had, van grooten omvang waren en oogenschijnlijk in vasten toestand verkeerden.

In geval onoverkomelijke hinderpalen de vaart in deze rigting onmogelijk maakten, gaf men hem in last, door het Wellington-kanaal tusschen Devon en Kornwallis naar de in het noorden gewenschte opene Poolzee te sturen. Wanneer het hem mogelijk was, hier slechts tot 112° wester lengte van Ferro door te dringen, meende men, dat de grootste moeilijkheden overwonnen zijn zouden, daar ten westen van dien graad de in deze IJszee zoo merkwaardige eilandenvorming ophoudt. Alle zeilen bijzettende, zou hij alsdan de Amerikaansche noordkust en de Behrings-straat kunnen bereiken. Van hier moest hij zich naar de Sandwichs-eilanden begeven en onmiddellijk eenen officier met berigten betreffende zijne ontdekkingsreis naar Panama afvaardigen. Voor het overige gaf men hem in zijne handelingen alle mogelijke vrijheid en liet het meeste aan zijne beslissing over, dewijl het de onderzoeking gold van nog geheel onbekende streken. Men vertrouwde aan zijn beleid en naauwgezetheid de zorg toe voor de gezondheid der manschappen, voor het onderhoud der schepen en voor het verkrijgen van de grootst mogelijke wetenschappelijke uitkomsten. Gedurende zijne vaart in de IJszee moest hij berigten betreffende zijne reis naar Engeland verzenden, door nu en dan behoorlijk gesloten flesschen of koperen cylinders over boord te werpen, waarin een blad papier met naauwkeurige opgaven van de aardrijkskundige ligging der plaats waar hij zich bevond, voorts andere gewigtige bijzonderheden, en eindelijk het verzoek aan den vinder, om het gevondene aan de Admiraliteit te Londen te doen toekomen.

Op den 18^{den} Mei 1845 lagen beide schepen, behoorlijk bemand en uitgerust, te Greenhithe in de Theems. Aan boord van elk schip bevonden zich 12 officieren en 57 zeelieden en matrozen, dus te zamen 138 man behalve de Opperbevelhebber. De kapitein van de Terror was FRANS RICHARD CROZIER, die de laatste twintig jaren reeds aan de poolvaarten deelgenomen en dat schip onder het opperbevel van JAMES ROSS naar de Zuidpoolzee gebragt had. FITZJAMES, de commodore van de Erebus, had zich in 1835 tot 1837 op de Euphraat-expeditie onderscheiden en later op de Chinesche wateren geva-

ren. Onder de overige officieren ging ieder door voor een bijzonder degelijk beoefenaar van een bepaald wetenschappelijk of praktisch gebied; de een was een geleerd natuuronderzoeker, de ander een man van algemeen wetenschappelijke kennis, een derde een ervaren reiziger. BLENKY, de ijsmeester van de Terror, had onder JOHN ROSS vier jaren achtereen op de Victory in het noordelijke ijs overwinterd; REID, die van de Erebus, had vele gevaren

Kasarsoak, Deense volkplanting in de Disko-bogt.

op Groenlandsche walvischvaarten doorgestaan; OSMAR de betaalmeester, was met kapitein BEECHEY aan de Behrings-sstraat geweest, en de geneesheer GOODSIR als geleerd natuuronderzoeker bekend. Alle officieren te zamen genomen vereenigden een grooten rijkdom der meest verschillende kundigheden en ondervinding; en zij waren met geestdrift vervuld voor het plan, welks uitvoering aan hen werd toevertrouwd. Stoute verwachtingen bezielde hunne

harten en het gemoed der deelnemende zeelieden en matrozen, toen zij den volgenden dag, den 19^{den} Mei, Greenhithe verlieten. Onder luide hoerah's ligtte men de ankers, vreugde straalde op ieders gelaat. »Goede reis! Naar de Behrings-sstraat!» klonk het van de lippen der aan den oever staande menigte.

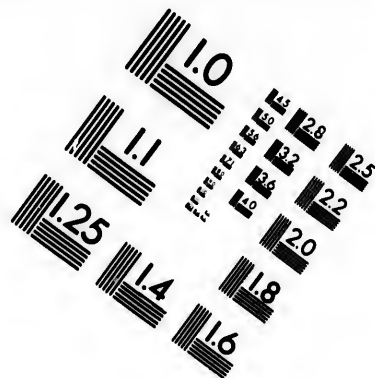
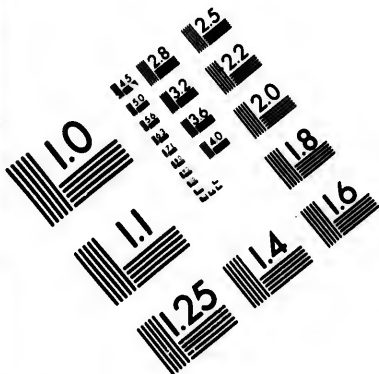
Eene maand lang zeilde FRANKLIN in noordwestelijke rigting door den Atlantischen Oceaän, vervolgens stevende hij door de Davis-sstraat de Baffins-baai binnen en landde voor de eerste maal aan het Walvisschen- en Disko-eiland onder 70° breedte, ten westen van Groenland. Van hier zond hij den 12^{den} Julij het transportschip, dat hem tot hiertoe vergezeld had, met depeches aan de Admiraliteit en brieven voor bloedverwanten of vrienden naar Engeland terug. De vaart had de officieren en manschappen nader met elkander bekend gemaakt, en allen gevoelden zich even zeer door de banden van vriendschap en van pligt tot elkander aangetrokken. De brieven ademen de vrolijkste stemming, die onder allen heerschte. FRANKLIN scheen bij zijne onderneming als het ware verjongd; in hem kenden zij den zorgenden, ondervindingrijken, krachtig naar het doel strevendenden aanvoerder.

FRANKLIN schrijft aan den admiraal CORRY, dat allen met gelijken ijver in de vervulling van hunnen pligt bezielde zijn en dat hij zich gelukkig gevoelt, het opperbevel over zulke manschappen te voeren. Van de onderneming verwacht hij de gunstigste gevolgen, daar, er, in weerwil van den strengen winter in het afgelopen jaar, de beste uitzigten bestonden, om de ijsmassa's, welke den ingang tot de Lancaster-sond versperren, weldra te kunnen doorbreken. — FRANKLIN was weder in het huwelijk getreden. — Zijnen vriend SABINE verzoekt hij, zijne gemalin en dochter troostend ter zijde te staan, indien hij op den bepaalden tijd niet teruggekeerd was. Hij had voorraad voor drie jaren en zou, wanneer hij in het eerste en tweede jaar het doel niet bereikte, ook in het derde jaar nog eene poging aanwenden, om door te dringen, in geval de gezondheidstoestand en andere gewigtige omstandigheden zulks veroorloofden.

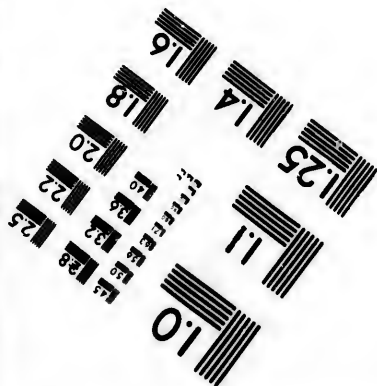
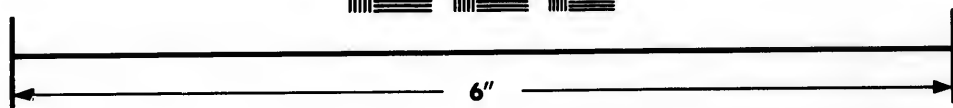
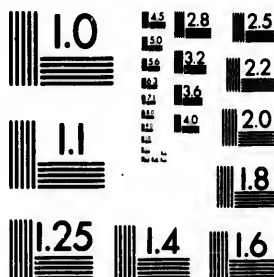
Vol geest verzoekt FITZJAMES aan zijne vrienden, om de volgende, voor hem bestemde brieven maar over Petersburg naar Petropawlosk in Kamtschatka te zenden, indien hij in Junij van het volgende jaar nog niet in het vaderland was teruggekeerd; dáár zouden ze hem zeker geworden. Zijn dagboek bevat voortreffelijke karakterteekeningen van de deelgenooten aan de expeditie, en is een sprekend getuigenis van de ongestoord goede verstandhouding, waarin allen onderling verkeerden. Ieder schildert hij af naar zijne bijzondere

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

28
25
22
20
18

10

eigenaardigheden, en menigeen heeft hij eene zwakheid afgekeken, die als doelwit voor zijnen humor dient. Over FRANKLIN spreekt hij steeds in uitdrukkingen van de innigste hoogachting en vereering, van de getrouwste verknoechtheid en liefde. Niets zal mij, dus verzekert hij plegtig, van hem scheiden, dan de dood alleen. Hij prijst verder het zorgvuldig bestuur, dat zich gelijkmatig over het grootste zoowel als over het geringste uitstrekt en allen in opgeruimde stemming houdt en met geestdrift vervult; vooral ook doet hij den geloovig vromen zin uitkomen, waarmede FRANKLIN de zijnen op zon- en feestdagen tot de gemeenschappelijke godsdienstoefening verzamelt, en het gebed en de preek voorleest. FRANKLIN's woorden komen uit het hart en gaan tot het hart.

BLENKY schrijft aan zijne vrouw: »Wij zijn allen gezond en tevreden, en verwachten met vertrouwen, dat wij onze taak gelukkig zullen ten einde brengen. Bijaldien ik tegen het einde van het jaar 1848 of in het voorjaar van 1849 nog niet teruggekeerd ben, maak u dan volstrekt maar niet bezorgd; want dan bestaat er des te meer zekerheid, dat wij de noordwestelijke doorvaart gevonden hebben. Ja, al mogten wij ook zes of zeven jaren afwezig zijn, verlies zelfs dan nog de hoop niet, maar vertrouw op de Voorzienigheid die ons in behouden haven zal doen aanlanden!»

De Kapitein van het terugkeerende transportschip bragt eveneens de berigten van de opgeruimde gemoedsgesteldheid en van de standvastige begeerte der manschappen, om hun doel te bereiken, indien dit slechts mogelijk was. Door den langdurigen omgang met de manschappen van beide schepen had hij de overtuiging verkregen, dat nog nooit eene zoo uitgelezen schaar ter uitvoering van eene dergelijke onderneming bijeen was geweest en dat de doorvaart óf door hen óf nimmer zoude gevonden worden.

Na de afvaart van het Walvisschen-eiland zeilden de schepen met allen spoed verder; de harde strijd met de koude noordsche stormen, met de hooge geestachtige ijsbergen was begonnen, en de aan klippen rijke rotskust van Groenland vermeerderde nog de gevaren. Het transportschip zocht zoo snel mogelijk naar Engeland terug te keeren, en zijne bemanning dacht met bezorgdheid aan de thans zwaarder geladen Erebus en Terror. Maar gelukkig hadden deze vaartuigen den eersten strijd doorgestaan; want nog op den 22sten Julij werden beide schepen door eenen walvischvaarder, den kapitein MARTIN, in de zes graden noordelijker liggende Melville-baai aangetroffen. Te dezer tijde waren de manschappen bezig, deels met gevogelte te schieten, deels met het geschotene in te zouten. FRANKLIN verzekerde aan kapitein MARTIN,

dat hij voor vijf jaren levensmiddelen had, en dat hij des noods zelfs wel zeven jaren daarmede zou kunnen toekomen. Hij verzocht kapitein MARTIN des middags ten eten; maar deze moest voor die vriendelijke uitnoodiging

Kaap York' in de Melville-baai.

bedanken, omdat de wind gunstig voor hem was. Vier dagen later, den 26sten Julij, zag de walvischvaarder, kapitein DANNET, de schepen een weinig ten westen van de Melville-baai. Zij wierpen naast elkander het anker uit op

een lagen ijsberg en zochten naar eenen waterweg, die hun de vaart naar de Lancaster-sond mogelijk zoude maken. Zeven officieren van de expeditie, en onder deze de commodore FITZJAMES, roeiden in eene boot naar DANNETT en noodigden hem tegen den volgenden dag aan hunne tafel. Ook deze bedankte voor de uitnoodiging, dewijl hij van den gunstigen wind voor de tehuisreis gebruik wilde maken. Bij zijne terugkomst berigtte hij, dat het weder

De Erebus en Terror in de Melville-baal.

in de volgende drie weken, nadat hij van de expeditie gescheiden was, buitengewoon gunstig was geweest, zoodat in allen gevalle de schepen in het jaar 1845 reeds een goed eind voortgekomen waren.

Sedert dien tijd verlieden er twee jaren, zonder dat men in Engeland weder eenige berigten betreffende FRANKLIN ontving. Natuurlijk werd deze duisternis, in welke de expeditie gehuld was, op de meest verschillende wijzen beschouwd. Sommigen zagen daarin een goed teeken, anderen werden

vaart naar
expeditie,
r DANNETT
k deze be-
de tehuis-
het weder

met angstige zorg vervuld. In het eerste jaar ná de afvaart waren echter de meeste stemmen op de zijde van degenen, die aan de geheele onderneming het beste gevolg beloofden. FRANKLIN moest toch, hoe meer hij zijn doel naderde, in steeds meer onbekende streken doordringen, en van daar berigten te verzenden, werd immers van dag tot dag moeilijker, ja eindelijk geheel onmogelijk! Geen walvischvaarder kwam verder dan de Barrow-straat, nergens bestond eenig verkeer met de bewoners van die Pool-Archipel, en hoe kon men dan berigten erlangen aangaande de vorderingen der expeditie? Het vinden van flesschen of cylinders, die FRANKLIN in last had van tijd tot tijd in zee te werpen, was te zeer aan het toeval onderworpen, en het geheele middel van verkeer te onzeker, dan dat men uit het gemis van berigten, welke op deze wijze verkregen zouden worden, tot een mislukken van de onderneming konde besluiten. De meesten verwachtten dus in de eerste jaren vol vertrouwen de eerste brieven van de manschappen der expeditie niet van de uit de Baffinsbaai terugkeerende walvischvaarders, maar veeleer van den post uit West-Indië en Panama. Maar toen ook in het tweede jaar alle berigten uitbleven, vermeerderde de bezorgdheid, hoewel men toch nog geen voedsel gaf aan het verschrikkelijke denkbeeld, dat beide schepen met man en muis waren vergaan, en dat dus de geheele voortreffelijke uitrusting slechts gediend had, om een aantal der uitstekendste mannen in de armen van een stelligen dood te voeren. Tegen het aannemen van zulk een ongelukkig afloop pleitten de ervaringen der laatste dertig jaren. De koene zeelieden waren immers, hoewel zij in nog zoo gevaarlijke toestanden verkeerd hadden en bijna reeds aan den ondergang gewijd schenen; altijd nog gered geworden en gelukkig in hun vaderland teruggekeerd! En moest men dit dan niet veeleer aannemen van de Franklin-expeditie, die beter dan alle vroegere uitgerust en met alle hulp- en veiligheidsmiddelen zoo rijkelijk voorzien was? Zelfs wanneer het allerergste geval had plaats gehad, dat beide schepen in weerwil van hunne stevige bouwde, waardoor zij het zuidpool-ijs reeds getrotseerd hadden, door ijsbergen verpletterd waren geworden, behoefde men toch nog niet aan te nemen, dat zulks een algemeen ondergang van al de reizigers ten gevolge zoude hebben. Reeds menige walvischvaarder had zijn vaartuig zien verbrijzelen en zich gelukkig op ijsschotsen of ijsbergen gered, tot dat de omstandigheden hem de vaart in eene boot vergunden, of wel een ander vaartuig tot zijne hulp opdaagde. Zoude zulk eene redding onder 139 bevaren zeelieden aan niet één enkel man gelukt zijn, die bepaalde berigten betreffende den afloop der expeditie had

was, bui-
en in het

Engeland
werd deze
schillende
n werden

kunnen brengen! En was het dán nog wel te vreezen, dat dit ongeluk met beide schepen plaats zoude gehad hebben? Zouden verder beide schepen te zelfder tijd gestrand of door het vuur verteerd zijn! Zou FRANKLIN de terugreis niet hebben aangenomen, wanneer één van zijne vaartuigen door zulk eene ramp getroffen was geworden, te meer daar alsdan de overgebleven levensmiddelen slechts korten tijd toereikend zouden zijn voor de geheele bemanning?

De eerste, die zijne vrees te kennen gaf, reeds op eenen tijd dat de nog meest gunstige verwachtingen heerschten betreffende het lot der expeditie, was JOHN ROSS, de Nestor der poolvaarders. Op den 28sten September 1846 — dus slechts zestien maanden na FRANKLIN's vertrek — deed hij bij de Admiraliteit aanzoek, dat men hem eene expeditie zoude toevertrouwen ter opsporing van de vermisten. Men eerde zijne menschlievende aanbieding, maar wees zijn verzoek van de hand, dewijl men die bange voorgevoelens nog niet beaamde. Maar JOHN ROSS hield niet op met bidden en smeeken. Op den 27sten Januarij en den 9^{den} Februarij bestormde hij de Admiraliteit op nieuw en beriep zich daarbij op vertrouwelijke mededeelingen van FRANKLIN, volgens welke deze waarschijnlijk was afgeweken van de ontvangene instructiën. Thans eischte de Admiraliteit van de voornaamste noordsche zeehelden, bepaaldelijk van PARRY, RICHARDSON, SABINE en JAMES ROSS, ambtshalve inlichtingen, ten einde hare verdere gedragslijn daarnaar te rigten. Al die degelijke mannen deden echter uitspraak ten nadeele van JOHN ROSS en hielden het voor ongelooflijk, dat de regtschapene en openhartige FRANKLIN in het geheim besloten zou geweest zijn, van de ontvangene instructiën af te wijken. Bijaldien hij bezwaren had gevonden in de uitvoering van de ontvangen voorschriften, zoude hij die zeker zonder terughouding zoowel aan de Admiraliteit als aan andere vrienden te kennen hebben gegeven. Maar JOHN ROSS liet zich daardoor niet geruststellen; hij deelde zijne onheilspellende voorgevoelens en zijne plannen mede aan de Koninklijke Maatschappij der Wetenschappen en het Aardrijkskundig Genootschap te Londen. Dien ten gevolge begonnen er nieuwe onderzoekingen en beraadslagingen, en weldra maakten de openbare bladen zich meester van het onderwerp en bespraken het van de meest verschillende kanten. Daardoor werd de deelneming der natie in het lot der vermisten steeds levendiger, en de Admiraliteit zag zich eindelijk genoodzaakt tot de verklaring, dat zij reddings-expeditiën zoude uitrusten, in geval er op het einde van het jaar 1847 nog geene voldoende berigten waren ingekomen.

Het jaar 1847 verliep zonder stellige tijding te brengen. De laatste wal-

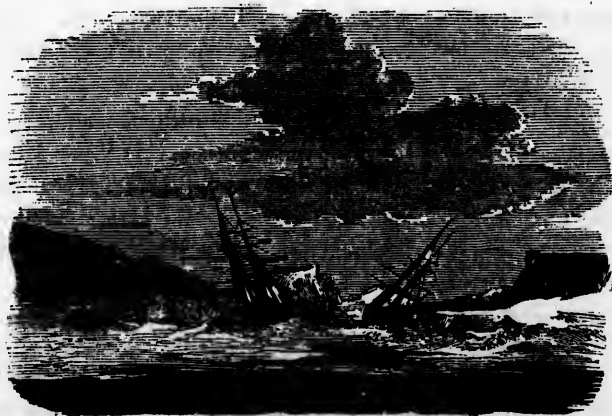

vischvaarder keerde terug, zonder een spoor van de Erebus of van den Terror gevonden te hebben; Dr. RAE keerde terug van zijne koene ontdekkingsreis naar het Melville-schiereiland en de Boothia-golf, zonder van de Eskimo's het geringste berigt betreffende aldaar geweest zijnde blanke mannen vernomen of eenig ander bewijs van het verblijf der beide schepen opgedaan te hebben. Alle walvischvaarders, van welke in 1846 geen door de Lancaster-sond en in 1847 slechts HARRISSON een kort eind in de Barrowstraat gekomen was, verzekerden, dat beide jaren voor de scheepvaart in het noorden buitengewoon ongunstig geweest waren. De uitrusting van reddings-expeditiën begon, maar daarbij ook eene moeilijkheid van bijzonder ingewikkelden aard. Waar, in welke zeeën, straten of boezems zoude men de vermisten opzoeken? Volgens zijne lastbrieven kon FRANKLIN van uit de Barrowstraat eene drievoudige rigting genomen hebben: eene zuidelijke naar de Peelstraat, eene westelijke naar de Melville-sond, en eene noordelijke naar het Wellingtonkanaal. Het vinden van berigten aangaande de expeditie op hooge punten onder signaalpalen was te zeer aan het toeval onderworpen; dan dat men dáárop met eenige zekerheid had kunnen rekenen. Nog grooter werden de moeilijkheden der reddingstaak, toen men overwoog, dat omstandigheden van zeer onderscheiden aard FRANKLIN konden genoodzaakt hebben om van zijne instructiën af te wijken. Bovendien had hij zich tegen velen uitgelaten, dat hij langs de rij af alle golven en kanalen wilde onderzoeken, die eenen toegang tot de vermoede opene Poolzee beloofden, bijaldien in de hem voorgeschrevene straat de doorvaart onmogelijk zijn zou; zelfs ook voor het doorzoeken van de Walvisch-, Jones- en Smithsond, die zoo ver naar het noorden voeren, zoude hij niet terugdeinzen. En de jongere manschappen hadden nog stoutter plannen gekoesterd. FITZJAMES zocht de doorvaart slechts op zeer hooge breedte en hoopte zelfs, in eene rechte lijn de noordpool over te varen en aan de Aziatische kust te landen.

Bij deze bonte verwarring der meeningen vormde voor de Admiraliteit de gegevene instructie het éénige zekere steunpunt voor de uitrusting eener eerste reddings-expeditie. Zij nam aan, dat aan gene zijde van kaap Waker de schepen op een of ander punt moesten aangetroffen worden, en derwaarts rigtte zij hare onderzoekingen. De taak, welke zij zich stelde, was driedelig. In de eerste plaats was het noodig, schepen in de Lancaster-sond en de Barrowstraat af te zenden, om de vermisten op hunnen waarschijnlijk ingeslagen weg te volgen; vervolgens was het noodzakelijk, de noordkust van Amerika te onderzoeken of de gebieden, welke FRANKLIN en den zijnen waar-

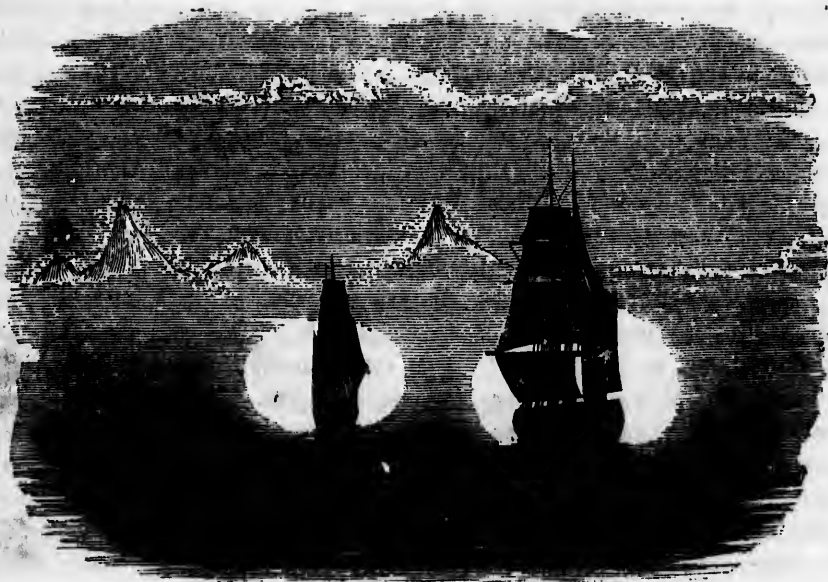
schijnlijk tot toevlugtsoord gediend hadden, indien hunne schepen werkelijk verongelukt waren; en eindelijk moesten schepen van de Behrings-straat af FRANKLIN te gemoet gezonden worden, ten einde zij hem zouden kunnen ondersteunen, indien hij werkelijk zijn doel bereikte. Drie verschillende expeditiën waren dus noodzakelijk, om deze drieledige taak te vervullen. De tweede rigtte haren koers onmiddellijk naar den mond van de Mackenzie-rivier, waarheen ook door de beide andere togten moesten ondernomen worden, ten einde de verkregene uitkomsten aan elkander mede te deelen en daarnaar de verdere onderzoeksplannen te regelen.

Wij zijn met ons verhaal thans gekomen aan eenen tijd, waarin het meest grootsche reddingswerk, dat ooit door eene natie werd ondernomen, eenen aanvang nam en in het leven trad met eene zorgvuldigheid en onzigtigheid, die aller hoop voor de vermisten deed aanwakkeren. Eeuwig zullen deze ondernemingen in de geschiedenis als gedenkteekenen van menschlievendheid en zelfopoffering schitteren; eeuwig zullen zij luide getuigen, wat volken vermogen, wanneer de geestdrift eenmaal ontgloeid is voor het bereiken van een verheven doel; ten eeuwige dage zullen de standvastigheid en de heldenmoed van koene mannen; de zelfopofferende trouw en liefde van eene vrouw, als sterren van de eerste grootte schitteren over den duisteren grafnacht van de in dienst des vaderlands en der wetenschap gestorvenen.

n werkelijk
gs-sstraat af
len kunnen
lende expe-
n. De tweede
rivier, waar-
orden, ten
laarnaar de

het meest
nen, eenen
uzigtigheid,
en deze on-
lievendheid
volken ver-
en van een
de helden-
ene vrouw,
fnacht van

De Interprise en Investigator.

IV. De eerste drieledige expeditie ter opsporing van Franklin.

- I. Expeditie van JAMES ROSS naar de Lancaster-sond. — Leöpolds-eiland. — Noord-Sommerset. — Gedwongen terugtogt. — Ontvangst in Engeland. — De Noordster. — II. RICHARDSON's expeditie naar de Mackenzie-rivier. — RAE. — Kustvaart over kaap Bathurst. — Fort Confidence. — RAE's reize naar kaap Krusenstern. — III. MOORE's en PULLEN's expeditie door de Behrings-sstraat. — Vroegste vaarten in de Behrings-zee. — DESCHNEW. — BEHRING. — TSCHIRIKOW. — KRANITZKY. — COOK. — KÓTZE BUE. — De Plover en Herald. — Bootvaart naar de Mackenzie-rivier. — PULLEN's reis naar Wollaston-land.

Thans beginnen de reusachtige pogingen om de vermisten in de woestenijen van de Poolzee op te sporen! Van die drie expeditiën wijdden men de meeste opmerkzaamheid en zorgvuldigheid aan die welke FRANKLIN op zijnen weg zoude volgen. Men kon het zich niet verbloemen, dat voor

deze de groote moeilijkheden, die de natuur haar in den weg legde, nog zeer vermeerderden, doordat men nog steeds geen berigt had erlangd betreffende de door FRANKLIN ingeslagene rigting; hierdoor bleef dus het geheele plan, waarop de reddings-expeditie steunde, hoogst onzeker. In weerwil daarvan koesterde men toch de grootste verwachtingen. Aan de spits stond een bevelhebber, die reeds herhaaldelijk met gelukkigen uitslag den vreeselijken strijd met de magten der noordelijke en zuidelijke koude luchtstreken had doorgestaan, namelijk JAMES ROSS; de officieren (onder deze MAC CLURE, MAC CLINTOCK, BARNARD en anderen) vormden een nieuwen jeugdigen en krachtigen stam van Britsche zeehelden. De manschappen onderscheidden zich even zeer door vastberadenheid als door degelijkheid, en de voor de vaart uitgekozen schepen, de »Enterprise» en de »Investigator», stonden in stevigheid en duurzaamheid ten minste gelijk met de »Erebus» en »Terror», maar overtroffen ze in grootte. Daar het voor de expeditie intusschen volslagen onmogelijk was, het geheele, zoo ontzettend uitgestrekte gebied, waarin de vermisten konden rondzwerven, in bijzonderheden naauwkeurig te onderzoeken, trachtte de Admiraliteit te gelijker tijd den ijver voor onderzoek bij bijzondere personen op te wekken. Zij loofde premiën uit voor degenen, die stellige sporen van FRANKLIN in de Lancaster-sond of verder westwaarts zouden vinden, en stelde op den 6^{den} Maart 1848 het bedrag daarvan op 100 guinjes (ƒ 1100); later vermeerderde zij die som aanmerkelijk, in geval men stellige berigten betreffende het verblijf der schepen bragt. Te zelfder tijd beloofde Lady FRANKLIN 1000 pond sterling (ƒ 12000) aan de walvischvaarders die de vermisten buiten de gewone gebieden der walvischvangst, bij voorbeeld in de Prins-Regents-Invaart en in de Jones- of Smith-sond, te hulp zouden komen, en deed eene dringende openlijke uitnoodiging, om onderzoekingen te doen, vóoral ook in die golven en bogten, welke bij de door de regering uitgeruste expeditie ondoorzocht moesten blijven. De Admiraliteit had namelijk, na herhaalde beraadslagingen, vastgesteld, dat JAMES ROSS zoo snel mogelijk de Barrow-sstraat moest trachten te bereiken en eerst van hier af het eigenlijke reddingswerk, dat wil zeggen het naauwkeurig onderzoek van de boezems, straten en eilanden zoude beginnen. Vond men in het noorden en zuiden van deze straat, vooral ook in het Wellington-kanaal, geene sporen van FRANKLIN, dan ontving hij den last, met het schip Enterprise naar de winterhaven van het Melville-eiland of naar Banks-land te sturen, terwijl het tweede schip aan de kusten van Noord-Sommerset of zuidwaarts van kaap Walker achterblijven en aldaar overwinteren moest. Van

elk schip moesten dan gedurende den herfst en het volgende voorjaar togten ondernomen worden, en wel door het eerste naar de noordkust van Amerika van kaap Bathurst af tot kaap Krusenstern of Hearne, en door het tweede naar Noord-Sommerset en Boothia. Op deze wijze hoopte men de noordelijke eilandenzee, vooral het Wollaston- en Victoria-land nader te leeren kennen, tevens aan de tweede expeditie de behulpzame hand te bieden, en alzoo eindelijk te komen op het punt waar FRANKLIN zich bevond. In het voorjaar van 1849 zoude dan eene mede uitgezondene stoomboot naar de Lancaster-sond terugkeeren en aldaar van schepen, welke uit Engeland waren afgezonden, nieuwe instructiën ontvangen.

Hoewel men de uitrusting der schepen met allen mogelijken spoed voortzette, kon men die echter eerst in de maand Junij voltoojen. Het publiek, onbekend als het was met de oorzaken van de vertraagde afvaart, werd reeds ongeduldig en gaf zijne ontevredenheid in de levendigste uitdrukkingen te kennen. Hoe wil men, dus uitte men zich, gunstige uitkomsten verwachten van de expeditie, wanneer het niet gelukt, te regter tijde de ijsmassa's in de Baffins-baai door te zeilen en in de Lancaster-sond voort te komen! Maar toen JAMES ROSS op den 12^{den} Junij 1848 de Engelsche kusten verlaten had en de eene maand later betreffende hem ingekomen berigten gunstig luiden, verminderde de bezorgdheid een weinig. Reeds op den 13^{den} Julij waren de schepen tot Uppernivik, de noordelijkste Deensche kolonie op de westzijde van Groenland, aangekomen, en zochten nu langs den kortsten weg de Lancaster-sond te bereiken. De walvischvaarders onderscheiden drie straten, die van de oostzijde naar de westzijde van de Baffins-baai voeren: eene zuidelijke, middelste en noordelijke. De eerste, die op ongeveer 68 graden breedte ligt, is echter vóór de tweede helft van den zomer zelden te bevaren; zij wordt daarom inzonderheid op de tehuisreis gekozen. De tweede, tusschen 70 en 74 graden breedte, is wegens de geweldige ophooping van het ijs eveneens vrij onzeker, en niemand kan bepaald op haar rekenen. De derde daarentegen, onder den 75sten graad, is, hoewel zij zich op hoogere breedte bevindt, gewoonlijk het vroegst vrij van vast zamengesloten ijs, en op haar worden uit dien hoofde de meeste vaarten naar de Lancaster-sond tusschen de drijvende massa's pakijs ten uitvoer gebracht. Ook JAMES ROSS zag zich genoodzaakt, aan de westkust van Groenland naar het noordwesten tot in de streek van de Melville-baai te sturen, ten einde van hier af de vaste, nog onbeweeglijke ijsmassa's van de middelste passage om te varen. Intusschen ging daarmede een groot deel van den kostbaarsten tijd verloren. Terwijl FRANKLIN

waarschijnlijk reeds op het eind van Julij langs den middelsten weg naar het westen gezeild was, gelukte het JAMES ROSS eerst op den 20sten Augustus, bij een sterken noordoostenwind, met volle zeilen van de Melville-baai af het pakijs op eene gelukkig gekozene plaats te doorsnijden. De schepen hadden vele hevige schokken te verduren, maar zij behielden hunne stevigheid en bleven zonder aanmerkelijke beschadiging.

JAMES ROSS stuurde nu zuidwestwaarts voort naar de Ponds-baai, dewijl hij aldaar deels Eskimosche volksstammen, deels walvischvaarders hoopte aan te treffen, die hem welligt berigten betreffende FRANKLIN konden geven. In beide opzichten werd hij echter bitter te leur gesteld. De kust was zóó onherbergzaam, dat zij noch aan menschen, noch ook aan dieren tot verblijf konde strekken, en aan geen van de walvischvaarders was het in dit jaar mogelijk geweest, door de ijsmassa's aan de westzijde van de Baffins-baai te komen, en op die wijze de gebieden te bereiken, waar voor hen de rijkste buit te vinden was. Op alle mogelijke wijzen trachtte JAMES ROSS hier en gedurende de geheele verdere vaart zijne aanwezigheid zoo ver mogelijk bekend te maken: om het half uur werden er geweerschoten gelost, bij nevelachtig weder liet hij vuurpijlen op; maar nimmer werd een gegeven teeken beantwoord, en te vergeefs onderzocht hij met verrekijkers de afgelegenste punten om signaalpalen of andere kenteekens van het verblijf van menschelijke wezens te ontdekken. Al wat men vond was eene bijna onleesbare plaat, die PARRY 29 jaren vroeger aan de Possessie-baai had nedergelegd.

Daar het jaargetijde reeds te ver gevorderd was, dan dat nog eene volkomene oplossing van het door de Admiraliteit gestelde vraagstuk zou hebben kunnen plaats hebben, nam kapitein ROSS het besluit, op het Leopolds-eiland te overwinteren, en de vermisten uit te noodigen hem aldaar op te zoeken. Op de vernuftigste wijze trachtte men die uitnoodiging ter kennis van de vermisten te brengen. Met groote letters schreef men de plaats van de zamenkomst aan hooge rotswanden, onder hooge signaalpalen legde men brieven neder, en cylinders wierp men in zee, in de hoop dat de een of ander met de daarin voorhandene uitnoodiging door FRANKLIN's manschappen zoude gevonden worden. Overigens was de ligging van het Leopolds-eiland, als het ware het kruisingspunt van de Lancaster-sond en de Prins-Regents-Invaart, van dien aard, dat men konde aannemen, dat de gezochten hier moesten aankomen, bijaldien zij, na het verlies van hunne schepen, zich naar de Possessie- of Ponds-baai trachtten te redden, ten einde hier door de walvischvaarders opgenomen te worden. Maar wie beschrijft den pijnlijken toestand

van kapitein ROSS, toen het in het begin van September reeën, dat het zelfs ook hem onmogelijk zou zijn, dat eiland te bereiken. Gesteld dat FRANKLIN's manschap zoo gelukkig was, eene van de talrijk verspreide uitnoodigingen te vinden, moest deze dan niet aan de ontzettendste ellende worden prijs gegeven; indien op de bepaalde plaats noch schepen noch voorraad gevonden werden? ROSS was namelijk reeds voorbij het Leopolds-eiland naar de Wellington-sstraat gevaren, toen onverwacht een ontzettend groot ijsveld de zee tusschen hem en dat eiland bedekte en hem den terugweg afsneed. Thans was het zaak, alles in te spannen, om weder naar de bepaalde overwinteringshaven terug te keeren. Hevige stormen, gepaard met nevelachtig weder vermeerderden de talrijke gevaren; onderscheidene dagen duurde de vreeselijke strijd voort, ieder uur moest men zich op het vergaan van het eene of van het andere schip voorbereiden; — maar eindelijk werden de inspanning en standvastigheid van ROSS en zijne manschappen met goed gevolg bekroond en bereikte men gelukkig het beoogde doel.

De schepen werden zoodra mogelijk in veiligheid gebragt en alle toebeheidselen voor den eersten tijd gemaakt. De winter met zijne koude eentoonigheid viel ongewoon vroeg in. Hoewel de expeditie met voorraad van allerlei aard rijkelijk voorzien was, hoewel zij over alle middelen konde beschikken, om het verblijf gedurende den winter in dat woeste oord draaglijk te maken, kon toch de manschap eene zekere neerslagtigheid niet van zich afweren, daar het niet te ontkennen was, dat men van de grootsche plannen tot hiertoe slechts weinig had ten uitvoer gebragt. Eerst bij het naderen van de lente begon de vroegere opgewektheid en het vroegere vertrouwen te herleven. Toen ondernam men met sleden uitgestrekte togten door bijna geheel Noord-Sommerset. Alle nasporingen bleven echter zonder eenig gevolg; nergens vond men zelfs het geringste spoor van de vermisten, en ROSS kwam toen tot de overtuiging, dat FRANKLIN verder westwaarts moest doorgedrongen zijn. In weerwil daarvan liet men geen middel onbeproeft, om de gezochte manschappen van de aanwezigheid eener hulp-expeditie te overtuigen. Men ving een groot getal witte vossen, hing ze koperen halsbanden om, welke berigten betreffende hier en daar begraven levensmiddelen en de verblijfplaats der schepen bevatten, en stelde ze dan weder in vrijheid. Daar men geloofde, dat deze dieren op grooten afstand hun voeder zochten, zoo meende men te meer regt te hebben tot de hoop, dat ten minste één daarvan door FRANKLIN's manschappen zoude geschoten worden. Op het Leopolds-eiland liet ROSS een huis bouwen en legde daarin levensmiddelen neder voor twaalf maanden, alsmede kleedingstukken en brandstoffen.

In het volgende jaar 1849 werden de beide schepen »Enterprise» en »Investigator» getroffen door een aantal rampen, welke de zich daarop bevindende bemanning onmogelijk in staat was af te wenden. De ijsmassa's kwamen zóó laat in beweging, dat eerst op den 28sten Augustus na geweldige inspanning de hooge zee konde bereikt worden. Kanalen had men door het ijs moeten hakken, ten einde eenen weg te banen van de haven naar het opene vaarwater. Tot den 1sten September — dus slechts vier dagen — rigtte JAMES ROSS den koers naar het Wellington-Kanaal. Een wijd uitgestrekt ijsveld verhinderde hem echter, in rechte rigting voort te sturen, en toen hij nog trachtte eene doorvaart te vinden of anders om het ijsveld heen te varen, verhief zich onverwacht een hevige wind en omringde de schepen met groote massa's

Sledevaart op Noord-Sommerset.

drijfijis. Ongelukkigerwijze viel de vorst in, het drijfijis sloot zich zamen tot vaste massa's en noodzaakte de schepen geheel stil te blijven liggen. Met ijszagen ter lengte van 13 voet trachtte men een kanaal door het ijs te maken, — maar te vergeefs! De zagen waren te kort in vergelijking met de dikte van het ijs. Na verloop van eenige dagen bemerkte men, dat de geweldige ijsschol, die de schepen omringde, zich in matige beweging stelde naar de Lancaster-sond. Zij dreef dagelijks ongeveer twee tot drie mijlen oostwaarts, en de schepen moesten noodzakelijk met haar mede. Alzoo kwam men geheel tegen zijnen zin in de Baffins-baai, alwaar het ijs in zuidelijke rigting verder dreef. Met gespannen aandacht en bange vrees had men al de bewegingen daarvan waargenomen, terwijl men vreesde, dat de schepen op ondiepten zouden stranden. In de nabijheid van de Ponds-baai traden plotseling eene menigte reusachtige ijsbergen in den weg en maakten de manschappen

in de zwakke vaartuigen nog meer bezorgd. Maar hetgeen men vreesde werd een middel tot behoud. Het geheele ijsveld, welks omtrek JAMES ROSS op 12 tot 13 Duitsche mijlen schatte, loste zich bij het eerste stooten op den volgenden ijsberg, als door eene onzichtbare magt gedreven, op in talloze kleine stukken, zoodat de schepen weldra met volle zeilen de opene zee konden bereiken. Vijf- en twintig dagen achtereen was men ingesloten en ten spele van den wind en het ijs geweest. Het jaargetijde was zóó ver gevorderd, dat men op gunstige uitkomsten niet meer hopen kon; want de weg naar de Lancaster-sond was reeds versperd. Dus bleef er voor JAMES ROSS niets anders over, dan óf in de Baffinsbaai te overwinteren, óf naar Engeland terug te keeren. Uit bezorgdheid voor zijne manschappen besloot hij tot het laatste, zonder in de verte te vermoeden, dat men hem en de zijnen, die ten gevolge van het mislukken hunner plannen en de ondervondene teleurstellingen en rampen, toch al reeds treurig genoeg gestemd waren, bij de terugkomst in het vaderland met verwijtingen van allerlei aard zoude overladen.

Onderscheidene omstandigheden werkten zamen, om zijne onverwachte verschijning, voor Scarborough in het graafschap York aan de oostkust van Engeland, op den 3^{den} November 1849 voor zijne medeburgers zoo onwelkom te maken. Volgens het voor de jaren 1848 en 1849 vastgestelde reddingsstelsel had men op zijne expeditie de grootste hoop gebouwd; voor drie jaren was zij met levensmiddelen voorzien, en thans, reeds in het tweede jaar, keerde zij terug zonder het eigenlijke doel harer taak, de Melville-baai, bereikt en zonder zelfs één enkel voldoende bericht betreffende FRANKLIN ingewonnen te hebben. Van Uppernivik had JAMES ROSS, onder dagteekening van 12 Julij 1848, aan de Admiraliteit het bericht doen toekomen, dat zijne beide schepen in de Lancaster-sond van elkander zouden scheiden, ten einde zoowel de noord- als de zuidkust van deze straat te kunnen onderzoeken, en voorts dat in het volgende jaar de »Investigator», nadat dit schip zijnen voorraad in de Leopolds-haven had achtergelaten, naar Engeland zoude terugkeeren, terwijl alleen met het andere schip, onder zijn bevel, de nasporingen tot 1850 zouden voortgezet worden. De laatste bepaling verwekte ontevredenheid bij de Admiraliteit; zij vermeende niet te mogen toestaan, dat JAMES ROSS met slechts één schip de vaart in het meest onbekende gedeelte van de IJszee ondernam en zich en zijne reismakkers op die wijze aan veel grooter gevaren blootstelde. Zij trachtte uit dien hoofde den terugkeer van de »Investigator» te verhinderen en zond in 1849 een sterk gebouwd

schip, de »Noordster,» onder bevel van den scheepsbouwmeester SAUNDERS af, ten einde het naar huis stevenende schip te gelasten, naar het verlatene tooneel zijner werkzaamheid terug te keeren en het met nieuwen voorraad te ondersteunen. Ook liet zij door walvischvaarders cilindrs met lastbrieven, welke voor de »Investigator» bevelen bevatten, om zich weder met het schip »Enterprise» te vereenigen, in de Baffins-baai uitwerpen. Alles was er op berekend, dat beide schepen in het jaar 1849 hetgeen in het vorige jaar verzuimd was zouden inhalen, alsmede dat zij zelfs in 1850 hunne onderzoekingen aan de Melville-baai zouden voortzetten, bijaldien alsdan hunne taak nog niet was vervuld. Deze verwachtingen, het geheele doel der uitrusting van de »Noordster» en alle daarop gebouwde ontwerpen waren ten eenen male

Nachtleger op de landreis.

verijdeld, toen beide schepen zoo onverwacht de vaderlandsche haven binnenliepen. Kapitein SAUNDERS had, zonder de bedoelde ontmoeting te kunnen doen plaats hebben, in de Davis-sstraat en de Baffins-baai gekruist; na vele vruchteloze pogingen zag hij zich gedwongen in de IJzsee te overwinteren, vanwaar hij eerst in het jaar 1850 de terugreis naar Engeland konde aannemen.

Bijna gelijktijdig met JAMES ROSS — slechts drie dagen later, op den 6den November — keerde ook RICHARDSON, die over de tweede expeditie naar de noordkust van het vastland van Amerika bevel had gevoerd, in het vaderland terug. Ook zijne onderneming was als geheel en al mislukt te be-

ter SAUNDERS
het verlatene
wen voorraad
t lastbrieven,
met het schip
s was er op
t vorige jaar
ne onderzoe-
hunne taak
er uitrusting
n eenen male

schouwen, en de berigten aangaande deze droegen nog meer er toe bij, om de ontevredenheid der Engelsche natie over de onverwachte terugkomst van kapitein ROSS ten toppunt te doen stijgen. Deze moest een zeer hard oordeel over zich hooren vellen, een oordeel, dat zeker aan onregtvaardigheid grensde, daar men hem zelfs verweet, dat hij niet met de noodige geestkracht naar de bereiking van het beoogde doel gestreefd had.

FRANKLIN was nu reeds $4\frac{1}{2}$ jaar afwezig, en nog altijd bleef het bericht van den walvischvaarder DANNETT het laatste, dat men betreffende zijne expeditie had ontvangen.

De onderneming, aan welker hoofd Dr. RICHARDSON stond, was, hoewel men niet zoo groote verwachtingen daarvan koesterde als van de naar de Barrow-sstraat afgezondene, toch niet minder voortreffelijk uitgerust. Den Bevelhebber daarvan kennen wij reeds uit de eerste en tweede reis van FRANKLIN. Zeker was hij wel de meest geschikte persoon, dien de Admiraliteit ooit daarvoor kon kiezen. Een groot gedeelte van de te onderzoeken gewesten had hij zelf bereisd, en aldaar veel ondervinding opgedaan; door de banden der vriendschap was hij met FRANKLIN ten naauwste verbonden, en de levendigste belangstelling bezielde hem voor de geheele onderneming. Reeds lang had hij zich niet alleen de moeilijkheden van zulk eene onderneming voor den geest gesteld, maar was hij ook bedacht geweest op de middelen, om daaraan met zoo goed mogelijk gevolg het hoofd te bieden. Hij wist, hoe voordeelig het was, de medewerking te winnen van de Hudsonsbaai-maatschappij, en wendde zich daarom onmiddellijk tot deze, ten einde hare ondersteuning te verzoeken. Met groote bereidwilligheid trad het bestuur in dit verzoek, en de destijds te Londen aanwezige gouverneur SIMPSON beloofde den krachtigsten bijstand, met al de hulpmiddelen, die der maatschappij ten dienste stonden. Uit zijne verklaringen bleek het RICHARDSON aanstonds, dat in de jaren 1846 en 1847 de buffeljagten aan de Saskatschewan zeer karige opbrengsten hadden opgeleverd, en dat dien ten gevolge, wat de proviandering betrof, op de maatschappij slechts zeer weinig konde gerekend worden. De noodzakelijkste levensmiddelen voor de reizigers, alsmede voor FRANKLIN en zijne lotgenooten, moesten dien ten gevolge in Engeland aangekocht en naar Amerika overgevoerd worden. Het was dus zaak, een voedingsmiddel op te sporen, dat, bij den betrekkelijk geringsten omvang en gewigt, de meeste voedende bestanddeelen bevatte. Als zoodanig kende RICHARDSON het pemmikan, dat hij echter in eene tot hertoe ongekenne mate en op veel doelmatiger wijze bereidde, dan de Indianen van Amerika. Terwijl deze de reepen

aven binnen-
g te kunnen
nist; na vele
verwinteren,
konde aan-

op den 6den
expeditie
oerd, in het
slukt te be-

vleesch, nadat ze van het vet en de beenderen gezuiverd zijn, in den rook droogen en ze vervolgens tusschen twee steenen over eene buffelhuid tot poeder wrijven, bediende RICHARDSON zich, tot het verdampen van de vloeistof en tot het uitdroogen, van den grooten eest te Clarence Yard en liet de drooge stukken in eenen molen fijn malen. Ten einde het voedend vermogen en de smakelijkheid te vermeerderen, werd niet alleen het beste vleesch op de markt te Londen aangekocht, maar ook het verkregene vleeschmeel bovendien nog met gesmolten spek, met de beste Zante-krenten en met fijn gewreven suiker vermengd. De geheele massa werd bij de 85 pond in 198 tinnen bussen gestampt, en door eene laag vet alsmede door hermetische sluiting der tinnen bussen tegen bederf gevrijwaard. Zij woog dus, behalve de verpakking, 16,830 pond en met deze, daár iedere bus drie pond zwaar was, 17,424 pond. Het gewigt van het ossenvleesch was door het uitdroogen meer dan een vierde verminderd geworden. De aangekochte 35,650 pond leverden namelijk, nadat zij gedroogd waren, slechts omstreeks 8000 pond. De kosten der toebereiding medegerekend, kwam het pond pemmikaan op ongeveer één gulden te staan. De expeditie werd bovendien voorzien met 8 centenaars meel, 88 pond thee, 2 centenaars chocolade, 4½ centenaars spek en 6 centenaars scheepsbeschuit, alsmede in ruime mate met kleedingstukken, kruid en lood, enz. Het is dus niet te ontkennen, dat de uitrusting in allen deele voortreffelijk was. Inzonderheid verkreeg men door die toebereiding van het pemmikaan een voedingsmiddel, dat niet alleen welsmakend was en een vier maal grooter voedend vermogen bezat, dan een gelijk gewigt van het beste ossenvleesch, maar dat ook voor vele jaren duurzaamheid beloofde.

Mannen uit de meest verschillende standen meldden zich aan, om aan deze expeditie deel te nemen. RICHARDSON had echter besloten, behalve de bedienden, slechts éénen begeleider mede te nemen, dewijl voor een grooter reisgezelschap het vervoer der levensmiddelen met veel meer moeilijkheden gepaard ging. Zijne keuze was niet twijfelachtig, nadat JOHN RAE, handels-opzichter van de Hudsonsbaai-maatschappij, die eerst onlangs van eene gelukkige ontdekkingsreis in de noordoostelijke kuststreken van het vastland van Amerika teruggekeerd was, zijne diensten had aangeboden. Als bedienden vergezelden hem 5 matrozen en 15 werklieden. Het aantal der eersten bepaalde hij dáárom tot zoo weinigen, omdat het uit vroeger opgedane ondervinding was gebleken, dat zeelieden tot voetreizen veel minder bruikbaar zijn, vóóral wanneer zij nog met pakkaadje belast worden. Reeds op den 15^{den} Junij 1847 zeilden deze mannen met den voorraad, de booten voor de rivier- en

den rook
elhuid tot
de vloei-
en liet de
vermogen
leesch op
leeschmeel
a met fijn
n 198 tin-
e sluiting
ehalve de
nd zwaar
itdroogen
550 pond
000 pond.
nikaan op
en met 8
aars spek
gstukken,
g in allen
ebereiding
d was en
ewigt van
l beloofde.
aan deze
de bedien-
ter reisge-
heden ge-
ls-opzigter
kkige ont-
n Amerika
ergezelden
paalde hij
dervinding
jn, vóóral
5den Junij
rivier- en

Dr. Richardson's bootvaart in de Poolzee.

kustvaart en verdere behoeften, op twee vaartuigen van de Hudsonsbaai-maatschappij van Engeland uit naar de York-factorie in de Hudsons-baai, terwijl RICHARDSON en RAE eerst in het volgende jaar zouden volgen, ten einde gedurende den winter nog bijeen te zijn met JAMES ROSS en de overige leden der reddings-expeditie.

Hoe voortreffelijk alles in gereedheid was gebragt, en hoe gelukkig de expeditie aanvankelijk scheen te zullen afloopen, had men toch weldra met onderscheidene tegenspoeden te worstelen. De ijsgang in de Hudsons-baai had vrij laat plaats, en de transportschepen konden eerst na vele vertragingen de York-factorie bereiken. De waterstand in de rivieren was, ten gevolge van den droogen zomer, buitengewoon laag, en het was uit dien hoofde niet eens mogelijk, al den uit Engeland medegebragten voorraad te Cumberlandhouse, alwaar de manschappen zouden overwinteren, te brengen. Zelfs een gedeelte der levensmiddelen moest men in de York-factorie achterlaten, hoewel men in dit opzigt niet op ondersteuning van de Hudsonsbaai-maatschappij konde rekenen. Voorts was de heerschende stemming der bewoners van de Hudsonsbaai-landen bepaald tegen de expeditie; slechts de hoogere ambtenaren betoonden eenige deelneming, hunne ondergeschikten waren bevreesd voor de moeilijkheden van het verblijf aan de koude en woeste kusten van de IJzsee, en de meesten, zelfs voor een betrekkelijk zeer hoog loon, niet te bewegen, om aan de reis deel te nemen. Eerst na veel moeite gelukte het, zestien, in dienst van de Hudsonsbaai-maatschappij staande reizigers voor de onderneming te winnen.

Op den 25sten Maart 1848 verlieten RICHARDSON en RAE de Engelsche kust. Zij reisden over Nieuw-York en de vijf Kanadasche meren naar Cumberlandhouse en legden dezen verren weg van ongeveer 1500 mijlen in de betrekkelijk korte tijdruimte van 80 dagen af, zoodat zij reeds op den 13^{den} Junij ter laatst genoemder plaatse aankwamen. De transportmanschap had reeds sedert 14 dagen het winterverblijf verlaten en was, onder bevel van den handels-opzichter BELL, met den voorraad naar de Mackenzie-rivier opgebroken. RICHARDSON en RAE haalden hen echter weldra in, daar het vervoer van de pakkaadje en de booten over de draagplaats aan het Methy-meer veel tijd roofde. Tot hiertoe had de Hudsonsbaai-maatschappij voor deze plaats veertig paarden onderhouden. Maar deze waren in het voorjaar allen bezweken aan eene besmettelijke ziekte, zoodat thans al wat men wilde vervoeren op de schouders der mannen moest gedragen worden. Aan het Athabaskameer scheidden RICHARDSON en RAE van elkander, elk met een gedeelte der

bemannig, ten einde zoo snel mogelijk de Mackenzie-delta te bereiken, en van daar af te trachten de eigenlijke taak, het onderzoek van de oostelijk gelegene kust, te volbrengen. Zij kwamen aan bij den mond der Mackenzie-rivier op den 31sten Julij, en voeren toen, nadat zij, volgens afspraak, aan de scheidingspunt pemmikaan-voorraad en eene flesch met berigten betreffende hunne verdere plannen hadden begraven, de IJsee binnen. Aan de geheele kust woonden stammen Eskimo's, met wie de reizigers een vriendschappelijk verkeer aanknoopten. Ten einde den begraven voorraad voor hen te verbergen, stak men boven de plaats daarvan een vuur aan en liet de asch liggen. Een signaalpaal, dien men vervolgens aldaar oprigtte, moest den aldaar aankomenden Engelschen de bewaarplaats aanwijzen. RICHARDSON won nauwkeurig alle berigten in bij de Eskimo's, of er blanke mannen met groote schepen in die streken geweest waren, hij trachtte op alle wijzen de deelneming dezer Wilden voor FRANKLIN en de zijnen op te wekken en hun het doel zijner reis duidelijk te maken; maar de Eskimo's verzekerden allerwege, dat zij in de laatste jaren geen blanke mannen gezien hadden, en dat zóó groote schepen, als de beschrevene, de zee aan hunne kusten nimmer hadden bevaren. Tot aan kaap Bathurst had de vaart snel en gemakkelijk plaats, maar van daar af begon de strijd met het drijfij, die, hoe verder men naar het oosten kwam, des te hardnekkiger werd. In de Delphins- en Unionsstraat, welke Wollaston-land van het vastland van Amerika scheidt, hoopten het drijfij, de blokken pakij en de ijsschotsen zich met zóó groot geweld op, dat aan het voortzetten van de scheepvaart niet te denken viel; nog veel minder was het mogelijk, de tegenoverliggende eilandenkust met eene boot te bereiken. Met een gevoel van diepe smart wendden zich de blikken daarheen; want het vermoeden lag voor de hand, dat op deze nabijzijnde en toch onbereikbare eilanden FRANKLIN zijne toevlugt zou kunnen gezocht hebben! Moest men hem niet aan de diepste ellende ten prooi laten, in weerwil dat men slechts weinige mijlen van hem gescheiden was! De booten had men aan land getrokken en zij werden op de schouders der mannen met al den voorraad verder gedragen, daar men nog altijd de hoop bleef koesteren, aan gene zijde van kaap Krusenstern een open vaarwater te vinden. Onder onbeschrijflijke gevaren was men eindelijk tot hiertoe gevorderd; met de bijl had men zich niet zelden eenen weg moeten banen, en het was meermalen gebeurd, dat men na drie uren hard werken niet meer dan een honderdtal schreden had afgelegd. In de nabijheid van de laatstgenoemde kaap beklom Dr. RICHARDSON eene hoogte, ten einde naar een bevaarbaren waterweg te

a te bereiken,
 n de oostelijk
 er Mackenzie-
 praak, aan de
 n betreffende
 n de geheele
 ndschappelijk
 en te verber-
 e asch liggen.
 n aldaar aan-
 won naauw-
 en met groote
 ijzen de deel-
 en en hun het
 den allerwege,
 n, en dat zóó
 immer hadden
 kkelijk plaats,
 rder men naar
 s- en Unions-
 neidt, hoopten
 groot geweld
 ken viel; nog
 kust met eene
 ich de blikken
 eze nabijzijnde
 unnen gezocht
 laten, in weer-
 De booten had
 nannen met al
 leef koesteren,
 vinden. Onder
 d; met de bijl
 was meermalen
 een honderdtal
 e kaap beklom
 n waterweg te

zoeken. Maar zoo ver zijn oog reikte, aanschouwde hij niets dan eene wild bruisende zee vol ijs; zelfs de laatste hoop verdween hier geheel. Uit dien hoofde en dewijl de manschappen van de ondervondene vermoeyenissen zeer uitgeput waren, liet RICHARDSON hier de eene boot met de geheele lading in eene rotskloof achter en zette vervolgens den togt voort naar de Kopermijn-rivier. In het begin van de maand September bereikte hij den mond daarvan en wegens het gevorderde jaargetijde bleef hem nu geene andere

Gezigt op het land.

keuze over, dan het aan het Beerenmeer gebouwde winterverblijf op te zoeken. In de droefgeestigste stemming na zoo vele bittere teleurstellingen, die hij had ondervonden, gaf hij de noodige bevelen tot den terugtogt. Zes vaten pemmikaan en de kruidvoorraad van eene boot werden onder eene kalksteenrots voor toekomstige bezoekers begraven, de tenten, eenig keukenge-reedschap en ander huisraad, alsmede de tot hiertoe met zoo veel inspanning van krachten medegevoerde booten aan de rondzwerfende Eskimo's overge-

laten, en de ter voortzetting van de reis noodige voorwerpen in draagbare bundels van 60 tot 70 pond bijeengepakt.

Op den 3^{den} September begonnen de 18 mannen hun moeilijken terugtocht onder eene hevige sneeuwjagt; na 12 dagen reizens bemerkten zij gelukkig het fort Confidence aan het Beerenmeer, dat gedurende den zomer door de overige manschappen onder de leiding van den handels-opzigter BELL was gebouwd. Met een bezwaard hart schreef Dr. RICHARDSON in de eerste dagen na zijne aankomst een reisbericht en zond het onmiddellijk naar het vaderland. Hij zelf verliet met al zijne Europesche medgezellen het winterverblijf op den 7^{den} Mei van het volgende jaar 1849 en landde den 6^{den} November te Edinburg.

RAE beproefde gedurende dezen tijd nogmaals, de kusten van Wollaston en Victoria, welke men destijds nog als twee afzonderlijke eilanden beschouwde, te bereiken. Maar ook deze proef mislukte volkomen wegens de geweldige ijsmassa's in de Delphins- en Union-sstraat. Op den 30sten Julij kwam hij bij kaap Krusenstern aan; drie weken vertoefde hij aldaar, om de overvaart mogelijk te maken. Reeds was hij bijna twee mijlen ver in de Poolzee gevaren en hoopte gelukkig bij de tegenovergestelde kust aan te komen, toen een in wilde draaikolken voortgaande stroom pakijs hem dwong om terug te keeren. Aan den mond van de Kopermijnrivier vond hij den in het vorige jaar nedergelegden voorraad pemmikaan en buskruid gaaf weder, de booten daarentegen waren door de Eskimo's bijna geheel aan stukken geslagen, daar zij beproefd hadden, het zich daaraan bevindende ijzer er af te rukken.

De einduitkomst van deze tweede expeditie was dus even ontmoedigend, als die van de eerste. Men had op zijn hoogst uitgemaakt, dat de kust van het Noord-Amerikaansche vastland van de Mackenzie- tot aan de Kopermijn-rivier door FRANKLIN en zijne lotgenooten nog niet betreden was, en voorts slechts den troost, dat de op verschillende punten begraven voorraad door de vermisten, in geval zij aldaar later aankwamen, tot hulp zoude kunnen strekken.

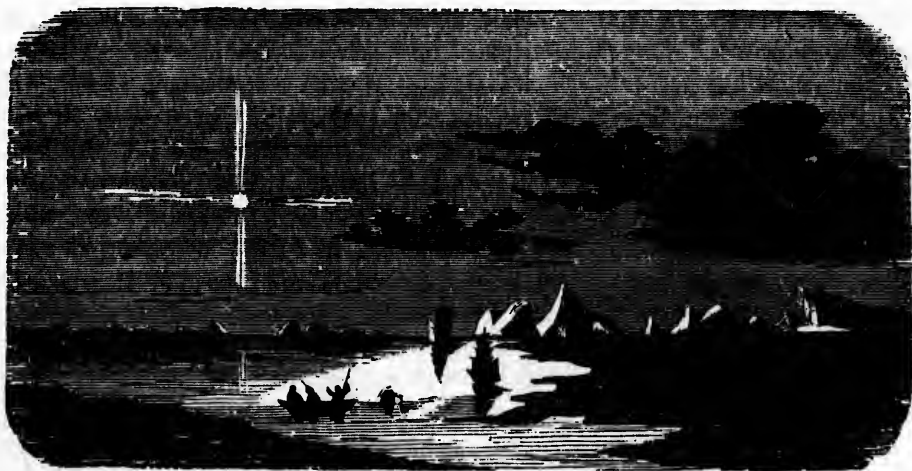
Daar men zich in Engeland van de eerste en tweede expeditie veel gunstiger uitkomsten beloofde, had men betrekkelijk veel minder opmerkzaamheid geschonken aan de derde, naar de Behringsstraat afgezondene. Ten allen tijde is dat gedeelte der zee door de Europeanen minder bezocht geworden, en zelfs toen Amerika in zijne oostelijke omtrekken reeds lang bekend was

in draagbare
lijken terug-
rkten zij ge-
e den zomer
ppzigter BELL
in de eerste
lijk naar het
het winter-
de den 6^{den}

Wollaston
beschouwde,
de geweldige
kwam hij bij
de overvaart
e Poolzee ge-
komen, toen
om terug te
in het vorige
er, de booten
eslagen, daar
rukken.
ntmoedigend,
de kust van
n de Koper-
eden was, en
ven voorraad
p zoude kun-

itie veel gun-
merkzaamheid
ene. Ten allen
ht geworden,
g bekend was

en koene zeevaarders de Hudsons-sstraat en Baffins-baai onderzocht hadden, bleef het altijd nog een vraagstuk, of Azië en Amerika zamenhangen of wel door eenen arm der zee van elkander gescheiden zijn. Daarbij kwam nog, dat de eerste vaarten, welke, door de Behrings-sstraat, door de Russen waren gedaan, aan de overige Europesche natiën bijna geheel onbekend bleven. Vergelijkt men kaarten van Noord-Amerika uit de beide vorige eeuwen met die van den tegenwoordigen tijd, dan ziet men de wonderlijkste, lijnregt van elkander afwijkende omtrekken, hoewel toch uit de meesten blijkt, dat men aan het bestaan van eene noordwestelijke doorvaart niet twijfelde.

De Herald en Plover in de Behrings-zee.

De eerste, die, voor zoo ver schriftelijke berigten dienaangaande voorhanden zijn, de Behrings-sstraat doorvoer, was de Kozak DESCHNEW. Hij was een afstammeling van JERMAK, die onder de regering van IWAN den Tweede (1533—1584) de uitgestrekte noordelijke gebieden van Azië ontdekte en aan den Russischen sceptor onderwierp, en behoorde tot het aantal koene gelukzoekers, die op zeer broze vaartuigen, zonder bijzondere kennis der wiskunstige zeevaartkunde, zonder veel hulp- en beschermings-middelen, zich aan de zee toevertrouwden en door de vaart in nog onbekende gedeelten der zee hun geluk trachtten te vestigen. Reeds in het jaar 1648 omzeilde hij de noord-oostelijkste punt van Azië en stuurde langs de oostkust van dit wereld-

deel tot aan den boezem en de rivier Anadir (tusschen 63 en 64° noorder breedte). Toen later door de Russen ook het schiereiland Kamtschatka veroverd was, werden andere koene mannen van dit volk, voornamelijk kooplieden, door den winstgevendenden pelshandel gelokt naar de eilandenzee, die zich, onder den naam van Aleutische eilanden, van Kamtschatka af naar het westelijke schiereiland van Amerika Aljaska uitstrekt. Deze waagden zich steeds al verder en verder, en zij ontzagen zich zelfs niet, drie- tot vierhonderd mijlen ver eene door onophoudelijke stormen verontruste zee te bevaren en dan eene koude en woeste kust te volgen, ten einde met levensgevaar het rijke pelswerk dier gebieden van de inboorlingen aan te koopen. Die herhaalde vaarten trokken eindelijk de aandacht der Russische regering. Zij zond zeeofficieren af, om de ligging van zekere kustpunten aan de IJszee en het noordelijk gedeelte van den Grooten Oceaan naauwkeurig te bepalen. Het was PETER de Groote die nog op zijn sterfbed den Deen BEHRING met deze taak belastte. De laatste reisde te land van Petersburg door Rusland en Siberië naar Nischnei Kamtschatkoi Ostrog aan de oostzijde van Kamtschatka, maar konde van daar eerst drie jaren later, in 1728, zijne ontdekkingsreize beginnen. Hij zeilde langs de Aziatische kust door de naar hem genoemde zeestraat tot aan kaap Serdze Kamen op 67° 18' noorder breedte en stelde voor de eerste maal wetenschappelijk vast, dat de beide groote landmassa's van Azië en Amerika niet zamenhangen. De Amerikaanse kust had hij noch aangedaan noch zelfs gezien, en men wist thaus slechts uit de vergelijking van zijne berigten met de ontdekkingen van GWOSDEW, die in 1730 de westkust van Amerika tusschen 65 en 66° breedte onderzocht, dat beide vastlanden zeer dicht bij elkander moeten komen. De keizerin ANNA zond BEHRING ten tweeden male uit, ten einde, nu men de invaart in de IJszee eenmaal kende, ook de zoo dikwijls te vergeefs gezochte noordwestelijke doorvaart op te sporen. Met zijne vroegere reisgenooten SPANGENBERG en TSCHIRIKOW begon hij in 1733 zijne tweede reize. Maar daar de Russische regering geen flauw denkbeeld had van de hiermede gepaard gaande moeilijkheden, was de geheele uitrusting zóó gebrekkig, dat eerst vijf jaren later een schip onder kapitein SPANGENBERG kon worden uitgezonden, om de Kurilische eilanden te onderzoeken. De schepen namelijk, op welke men den gevaarlijken togt wilde wagen, moesten eerst nog gebouwd worden aan de oostkust van Azië. Aldaar vertrapten het onherbergzame klimaat, het volslagen gebrek aan timmerhout, de moeilijkheid van het vervoer van boomstammen, enz. den bouw zeer, en slechts aan den

moed en de groote standvastigheid der officieren was het toe te schrijven, dat de geheele onderneming eindelijk toch nog haar bestemming kreeg. In het jaar 1739 keerde SPANGENBERG van de Kurilische eilanden terug, maar ook thans was de bouw van het tweede schip nog niet zoo ver gevorderd, dat men had kunnen uitzeilen. Eerst in de maand Junij 1741 verliet BEHRING met TSCHIRIKOW, die op het tweede schip bevel voerde, Kamtschatka, om zijne groote ontdekkingsreis te beginnen. Hij zocht echter de noordwestelijke doorvaart niet in de IJszee, maar zuidelijker, voer om het schiereiland Alaska heen en stuurde langs de Amerikaansche kust oostwaarts tot aan de Behringsbaai (59° 18' noorder breedte, 122° wester lengte van Ferro). Op de terugreis werd hij zoo gevaarlijk ziek aan de scheurbuik, dat hij het bevel van het schip aan den luitenant WAXEL moest toevertrouwen. Ook een groot gedeelte der overige manschappen leed hevig aan dezelfde ziekte, en om de maat der rampen vol te meten, strandde het schip in de nabijheid der kust van Kamtschatka. Wel is waar was men dicht genoeg bij de kust, om den oever van het Behrings-eiland te bereiken, maar men was ook van alle hulpmiddelen ontbloot, en dat nog wel in eenen tijd, dat de winter voor de deur stond. Bij de nijpende koude kwam weldra de kwellende honger, en BEHRING zelf, alsmede bijna al zijne reisgenooten vonden den dood op dat onherbergzame eiland. BEHRING was op het laatst zóó verzwakt, dat hij zich niet het minst meer konde bewegen. Hij liet zich door zijne reisgenooten in eene grot leggen, om eenigermate tegen den storm beveiligd te zijn. Maar deze deed onafgebroken zand op hem stuiven; in weerwil daarvan verzocht hij aan de zijnen, hem maar rustig te laten liggen. Slechts weinige uren verlieten er, en toen was hij levend begraven.

Het tweede schip, onder bevel van kapitein TSCHIRIKOW, had zich, gedurende de reis, van BEHRING gescheiden en kwam, nadat het tot 56° breedte langs Amerika's westkust was doorgedrongen, gelukkig te Kamtschatka aan.

Op deze reizen was geenzins de geheele kuststreek naauwkeurig opgenomen; het waren altijd slechts enkele weinige punten, welker ligging men had vastgesteld, en deze waren somwijlen zelfs door eenen afstand van 100 mijlen van elkander gescheiden. Steeds bestond dus de mogelijkheid, dat tusschen deze eene tweede doorvaart naar de IJszee bestond, en het bekende noordwestelijke deel van Amerika dus een eiland vormde. De onrustige periode der Russische geschiedenis, de herhaalde troonsomwentelingen en eindelijk de Zevenjarige Oorlog verhinderden der Russische regering, te dezen opzichten nieuwe plaatsbepalingen te laten doen. Eerst in het jaar 1768 gaf

de keizerin KATHARINA de Tweede aan kapitein KRANITZIJN last, de door de pelshandelaars en door BEHRING bekende eilandengroepen op te nemen en tot aan het vastland van Amerika te volgen. Deze, alsmede BRAGIN en SAIKOF, die in 1772 bijzondere ondernemingen in die streken leidden, stelden de ligging, de grootte en het aantal der zich boogvormig van Aljaska naar Californië uitstreckende Aleutische eilanden vast, hoewel hunne bepalingen geene aanspraak op de naauwkeurigheid van die van COOK hebben. Een groot Russisch eskader zoude in 1788 de ontdekkingen voltoojen en om de noordkust van Amerika heen eene reis om de wereld doen. Reeds waren de bevelhebbers en geleerden, die daaraan deel zouden nemen, benoemd, ook GEORG FORSTER had reeds eene uitnoodiging ontvangen om zich aan te sluiten; toen barstte de oorlog met de Porte uit en drong de onderneming voor altijd op den achtergrond.

Inmiddels had JAMES COOK, de grootste zeeheld van de achttiende eeuw, ook deze noordelijk gelegene gebieden bezocht. Twee maal had hij de Aarde reeds omgezeild, tot op 71° breedte was hij in de Zuidelijke IJszee doorgedrongen, en op zijne derde reis, van 1776 tot 1779, wilde hij van de Behringsstraat uit door de Noordelijke IJszee den Atlantischen Oceaan trachten te bereiken. Van het Aleutische eiland Unalashka wendde hij den steven naar de Bristolbaai en van daar af door de Behringsstraat naa. de IJzekaap; want het ijs stelde hier aan de voortzetting van zijne reis onoverkomelijke hinderpalen. Na vele vruchteloze pogingen, om door de ijsmassa's heen te breken, besloot hij op het einde der maand Augustus 1778 tot den terugtocht. Daar hij de zee aan de westkust van Amerika grootendeels ondiep vond, had hij niet eens de omtrekken van dit deel der Aarde volkomen kunnen opnemen en de afzonderlijke boezems kunnen onderzoeken. Hij wilde in het volgende jaar inhalen wat hij thans had moeten verzuimen, en de poging vernieuwen, om voorbij de IJzekaap de kust van Amerika te onderzoeken. Maar zijn leven werd niet lang meer gespaard. Op den 14den Februarij 1779 werd hij op een van de Sandwicks-eilanden ¹⁾ gedood, bij een gevecht, dat door dieverij van de inboorlingen was veroorzaakt.

---

¹⁾ Op Oewhijhe of Owaihi.

Lang bleef het door hem bereikte noordelijkste punt, de IJskaap, het uiterste waarheen de zeelieden konden doordringen. OTTO VON KOTZEBUE, de tweede zoon van den bekenden schrijver, kwam als bevelhebber van eene expeditie, die de Russische graaf ROMANZOFF op eigene kosten uitrustte, in het jaar 1816 niet verder dan tot $67\frac{1}{4}^{\circ}$ breedte. Aan hem hebben wij vooral het naauwkeurige onderzoek van de naar hem genoemde Kotzebue-sonde te danken. Dat eene bark van kapitein BEECHEY in 1826 tot aan kaap Barrow kwam, en WARREN DEASE en THOMAS SIMPSON de geheele Amerikaansche noordkust van 139° tot 77° wester lengte van Ferro in booten bevoeren, daarvan hebben wij vroeger reeds melding gemaakt.

Uit dit korte overzicht der reizen, die te scheep naar de Behringsstraat en vandaar naar de IJzee ondernomen werden, blijkt, dat aan deze vaarten ten allen tijde, in vergelijking met de uit het oosten naar de Poolzee volbragte, slechts gering gewigt gehecht werd. Het zal ons daarom dan ook niet bevreemden, dat men ook onder de expeditiën ter redding van FRANKLIN die met de meeste hoop op gelukkig gevolg afzond, welke uit het westen de Poolarchipel moesten naderen. Streng genomen had nog slechts COOK op dezen weg de noordwestelijke doorvaart gezocht. Maar gelijk het zoo dikwijls gaat in het leven, zoo ging het ook hier: waar men de minste verwachting heeft, vindt men soms het kostbaarste. Wij zullen in het vervolg van ons verhaal zien, dat van uit de Behringsstraat de het eerst in Europa bekend geworden oplossing gelukte van het vraagstuk, dat sedert eeuwen de zeevarende natiën bezig hield. Echter gelukte dit nog niet aan de in 1848 uitgezondene expeditie. Zij had slechts ten doel, om aan de vermisten bij hunne mogelijke komst aan de westelijk van den mond der Mackenzie-rivier gelegene noordkust van Amerika opneming en verzorging te verzekeren.

Deze expeditie stond onder het bevel van den kapitein MOORE, die op den 31sten Januarij 1848 met het schip »Plover» Engeland verliet. Deze moest zich in de haven van Panama vereenigen met kapitein KELLETT, die sedert jaren met het opnemen der metingen aan de kusten van Midden- en Zuid-Amerika bezig was, zich door diens schip »Herald,» naar de Behringsstraat laten vergezellen en met voorraad voor den winter doen voorzien. Beide schepen misten elkander echter ten gevolge van windstilte en het slechte zeilvermogen van de »Plover.» De Engelsche Admiraliteit had gehoopt, dat kapitein MOORE in de eerste dagen van Julij de Behringsstraat zoude kunnen doorzeilen. Maar hij bevond zich te dezer tijde eerst aan de Zuid-Amerikaansche kust van Peru en ontving dus van den Opperbevelhebber van

het Britsche zee-eskader in de Stille Zee bevel, den steven onmiddellijk te rigten naar Petropawlosk in Kamtschatka en onder weg slechts bij de Sandwicks-eilanden aan te leggen. Even zoo ontving kapitein KELLETT last, de aankomst van de »Plover» te Panama niet af te wachten, maar onmiddellijk zee te kiezen en zich naar Petropawlosk te begeven. Maar toen deze aldaar aankwam, vond hij de »Plover» niet. Dit bragt hem in niet geringe verlegenheid; hij toefde acht dagen voor dat hij zijne vaart voortzette, en stuurde, daar de »Plover» toen nog niet aangekomen was, naar de Norton en Kótzebue-sonden. Maar overal bleven zijne nasporingen vruchteloos. Daar zijne taak enkel geweest was, voor de stationering van de »Plover» zorg te dragen en het doel zijner vaart dus voor dit jaar toch verijdeld was, nam hij den 29sten September de terugreis aan en liep den 24sten October de haven van Mazatlan aan de Mexicaansche kust binnen.

In weerwil van al zijne pogingen konde kapitein MOORE in dat jaar niet verder dan het Tschuktsche schiereiland doordringen. Hier dwong de koude hem, negen maanden te blijven liggen in de haven van Anadyr. Petropawlosk had hij wegens ongunstige winden in het geheel niet kunnen aandoen. In het volgende jaar stuurde hij naar de Kotzebue-sond en ontving hier het eerst berigt, dat in den vorigen herfst kapitein KELLETT te vergeefs naar hem gezocht had. Hij rustte onmiddellijk de boot-expeditie uit naar den mond van de Mackenzie-rivier; maar nauwelijks hadden de daartoe bestemde booten hem verlaten, of de »Herald» onder kapitein KELLETT verscheen, en nu was de te vergeefs beproefde vereeniging eindelijk daar. De booten werden onmiddellijk teruggeroepen, daar thans na de aankomst van de »Herald» de uitrusting werkelijk voltooid konde worden.

Den bevelhebber MOORE stond nu eene boven alle verwachting rijke hoeveelheid levensmiddelen ten dienste. Het was aan zijne manschappen niet alleen gelukt, een door kapitein BEECHEY in 1826 bij eene rots op het Chamisso-eiland begraven groot vat meel te vinden, maar tevens ontving hij ook de hulp van eenen man, die met zeldzame zielegrootheid tot de grootste opofferingen bereid was. ROBERT SCHEDDEN, vroeger stuurman bij de Britsche Marine, die met zijn jagt »Nancy Dawson» eene reis om de wereld deed, had te Hongkong de uitrusting van expeditiën ter redding van FRANKLIN vernomen en was hiervoor met zulk eene geestdrift bezield geworden, dat hij onmiddellijk het besluit genomen had, om zich met zijn schip aan het reddingswerk aan te sluiten. In de Kotzebue-sond vereenigde hij zich met de boot-expeditie en vergezelde deze tot aan kaap Barrow. Maar hier bleek het, dat

middelijk te
rechts bij de
ELLETT last,
naar onmid-
ar toen deze
niet geringe
voortzette, en
de Norton-
vruchteloos.
de »Plover»
verijld was,
14ten October

dat jaar niet
er dwong de
an Anadyr.
niet kunnen
d en ontving
t te vergeefs
itie uit naar
e daartoe be-
TT verscheen,
ar. De booten
n de »Herald»

ng rijke hoe-
schappen niet
het Chamisso-
g hij ook de
grootste opof-
ij de Britsche
e wereld deed,
FRANKLIN ver-
orden, dat hij
n het reddings-
met de boot-
bleek het, dat

zijn zwak vaartuig ongeschikt was, de gevaarlijke reis door de IJszee voort te zetten. Tot den terugtogt genoodzaakt, schonk hij met de grootste belangeloosheid een ruim gedeelte van zijn rijken voorraad zoowel aan den Bevelhebber der boot-expeditie als aan MOORE en KELLETT.

Ongeukkiglijk droeg deze edele man reeds de kiem in zich van eene doodelijke ziekte. Het keerkringsklimaat, waarheen hij nu vertrok, schijnt zijnen dood slechts nog meer te hebben verhaast. Hij stierf den 17^{den} November 1849 in de haven te Mazatlan.

»Nancy Dawson's» afscheid van de »Herald» en »Plover.»

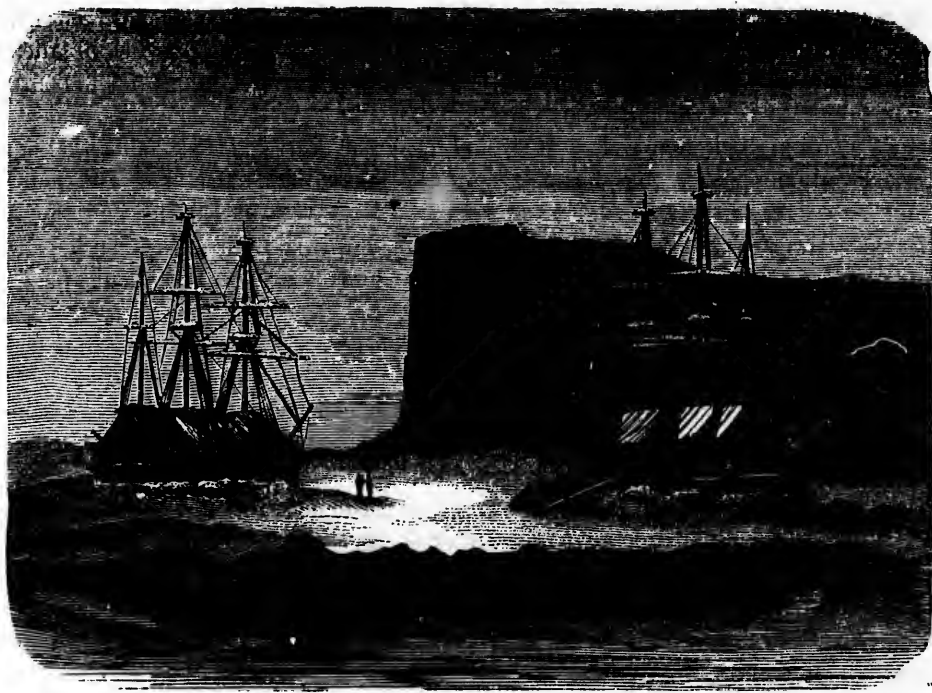
De boot-expeditie had den 25sten Julij de Kotzebue-sond verlaten. Zij stond onder bevel van den luitenant PULLEN, die zijne moeilijke taak op de schitterendste wijze volbragt. Hij zeilde met 4 booten en 25 man uit, nam levensmiddelen in voor 70 dagen, alsmede 20 vaatjes pemmikaan, welke lasten op verschillende punten der kust voor de vermiste manschappen moesten begraven worden. Toen ROBERT SCHEDDEN bij kaap Barrow omkeeren moest, zond ook hij de beide grootste booten terug en behield slechts de

beide kleinere walvischbooten, die voor de vaart het meest geschikt waren. De manschap bestond nu, behalve zijn persoon, slechts nog uit twee stuurlieden en elf matrozen; van levensmiddelen was men voorzien voor 90 dagen. De kleine booten waren zóó zwaar geladen, dat de golven dikwerf over boord sloegen; ja, eenmaal was het gevaar van zinken zelfs zoo groot, dat men zich op geene andere wijze konde redden, dan door 300 pond meel en 200 pond aardappelen in zee te werpen. De vaart tot aan den mond van de Mackenzie-rivier duurde 32 dagen. Steeds bleef PULLEN zoo dicht mogelijk bij de kust, eensdeels om met de inboorlingen in verkeer te treden, en anderendeels om ieder teeken, dat door de vermiste manschappen mogt zijn opgerigt, te kunnen zien. Maar niet het minste teeken verkondigde, dat ergens een van de ongelukkige lotgenooten van FRANKLIN den voet aan deze kusten gezet had. Den winter bragt de manschap der boot-expeditie door in het fort Simpson. Toen deze in het volgende jaar reeds op de terugreis was naar Engeland, ontving PULLEN aan het Groote Slavenmeer eenen boodschap van de Admiraliteit, welke hem de tijding bragt van zijne eervolle bevordering tot commandeur, en hem voorts gelastte, nogmaals langs de kusten van de IJszee door te dringen en eene bootvaart te beproeven naar Wollastonland en Banks-land. Deze expeditie in het jaar 1850 bleef echter ongelukkig geheel en al zonder goede gevolgen. Terwijl de weersgesteldheid gedurende de vaart op de Mackenzie-rivier zeer zacht was geweest, werd zij aan de kusten van de IJszee bitter koud. In het midden van den zomer zagen zij zich eensklaps te midden van het onherbergzaamste winterlandschap geplaatst. In den strijd met nevelachtig weder, koude stormen en snel voortdrijvende ijsmassa's kwam PULLEN niet verder dan tot kaap Bathurst. Van eene overvaart naar Banks-land moest hij geheel afzien, en zich eindelijk nog gelukkig achten, dat hij zonder aanzienlijk verlies weder terugkeerde bij de Mackenzie-delta. Drie jaren had hij in het ruwe noorden doorgebracht, toen hij, bitter teleurgesteld, over de York-factorij naar zijn vaderland terugkeerde.

Door de »Plover» en »Herald» was de zomertijd van 1849 gebruikt tot eene ontdekkingsvaart in het noordelijk van de Behrings-sstraat liggende gedeelte van de IJszee. In weerwil van alle moeite was het echter niet mogelijk, verder dan tot 72° 51' door te dringen. Zij zagen vóór zich een tot hiertoe onbekend, ver uitgestrekt land, maar waren niet in staat het te bereiken, hoewel opene waterwegen daar heen leidden, dewijl de zee te ondiep was. De IJszee schijnt in dit gedeelte een geheel ander karakter te hebben dan in de streek van Spitsbergen, de Smith-sond en het Wellington-kanaal.

Terwijl EDWARD PARRY hier in 1827 tot 82° 40', kapitein MARTIN en Dr. WITWORTH in 1837, en Dr. KANE in 1854 tot 82° 30' naar het noorden kwamen, was noordwaarts van de Behrings-sstraat de door MOORE en KELLETT bereikte hoogte toenmaals de verste, tot welke men gekomen was. Pakijs-massa's bemoeijelijkten wel is waar het verder doordringen ook aanmerkelijk, maar nimmer ijsbergen, die hetzij wegens de geringe diepte van het water niet zoo ver naar het zuiden gevoerd worden, of wel wegens de geringe hoogte van het nog onbekende land zich niet vormen kunnen. In allen gevalle is echter ook hier eene wijde uitgestrekte landvorming voorhanden, die de zee in een noordelijk en in een zuidelijk bekken scheidt, van welke het eerste voor het menschelijk onderzoek zeker nog wel lang onbereikbaar zal blijven.

Overzien wij nogmaals kortelijk de op zoo groote schaal en zoo vol verwachting uitgeruste expeditiën van de jaren 1848 en 1849, dan maken zij met betrekking tot de verkregene uitkomsten eenen zeer ontmoedigenden indruk. Aangaande het lot der vermisten had men niets vernomen, dan alleen dat het vastland van Amerika van de Behrings-sstraat af tot aan de Kopermijn-rivier door hen nog niet was betreden geworden; maar den weg, dien zij welligt hadden ingeslagen, had men niet verder kunnen nagaan dan tot aan de Barrow-sstraat, en noch het Wellington-kanaal noch de Melville-sond waren onderzocht.

FRANKLIN's eerste winterkwartier op het Beechey-eiland.

V. Het opsporings-eskader van 1850 en 1851.

GOODSIR. — WILLIAM PENNY. — AUSTIN. — De Vereenigde Staten en Rusland. — Lady FRANKLIN. — Eerste Grinnell-expeditie. — FORSYTH. — JOHN ROSS. — Berigten der Eskimo's. — De Noordster. — Luitenant DE HAVEN. — Sporen aan kaap Riley en aan kaap Spencer. — FRANKLIN's eerste winterverblijf op het Beechey-eiland. Winterondernemingen van het opsporings-eskader. — Lot der Amerikanen. — Sledevaarten der Engelschen. — Oneenigheden. — Terugkeer.

Het mislukken van al deze onderzoekingen deed de bezorgdheid over FRANKLIN's lot ten top stijgen. Alle hoop was nu eensklaps vernietigd, en wanhoop bij velen in hare plaats gekomen. Allen erkenden oogenschijnlijk de onmagt en ontoereikendheid der menschelijke middelen tegenover de vree-

selijke krachten der natuur. Toen er nu van tijd tot tijd bedrieglijke geruchten inkwamen, die de hoop op nieuw deden herleven, werd, dewijl men zich maar al te ras van hunne onwaarheid overtuigde, de toestand hoe langer hoe onaangener. Inzonderheid waren het de walvischvaarders, die voorgaven in de laatste jaren uit den mond der Eskimo's allerlei raadselachtige berigten vernomen te hebben, volgens welke de vermiste schepen nu eens in de Prins-Regents-invaart, dan eens in het Wellington-kanaal, of wel aan gene zijde van de Melville-baai aanwezig zijn zouden. Ten einde het daadzakelijke van die geruchten te weten te komen, ondernam de geneesheer ROBERT ANTHRUSTER GOODSIR, de broeder van een der vermisten, in het jaar 1849, gemeenschappelijk met den walvischvaarder WILLIAM PENNY, eene vaart in de Baffins-baai en de Lancaster-sond. Maar hoewel de reis gelukkig afliep, was het éénige gevolg daarvan toch alléén, dat men tot de overtuiging geraakte, dat men met het aannemen van de bedrieglijke berigten der Eskimo's niet omzigtig genoeg konde zijn. Dikwerf bragt reeds de onvolkomene kennis van de taal dezes volks groot misverstand te weeg. Het verhaal van GOODSIR betreffende zijne in de Poolzee doorgestane gevaren droeg slechts nog meer er toe bij, om het wanhopige van alle gekoesterde verwachtingen te vergrooten.

Te midden van al deze ontmoedigende ervaringen, te midden van deze treurige en onaangename stemming, doet het goed, te zien, hoe eene overheid, in het volle bewustzijn van haren pligt, zich boven alle wederwaardigheden tot de mannelijkste handelingen verheft. De Engelsche Admiraliteit had geen oogenblik getwijfeld, of het tot hiertoe mislukken harer ondernemingen tot het opgeven of tot het voortzetten der reddings-expeditiën moest lijden. Zoo lang, volgens de waarschijnlijkste berekeningen, ook slechts een klein gedeelte der bemanning van de »Erebus» en »Terror» nog in leven zijn konde, zóó lang voelde zij zich ook gedrongen het uiterste op het spel te zetten, om aan die ongelukkigen redding te brengen. En FRANKLIN had immers zelf verklaard, dat hij levensmiddelen voor vijf jaren had, en zelfs in het hooge noorden was immers eene aanvulling van dien voorraad niet onmogelijk? Het was toch bekend, dat kudden rendieren jaarlijks Wollaston- en Victoria-land bezoeken, dat talrijke zeevogels zich in die streken ophouden; en zou de jagt der vermiste manschappen dan nimmer iets hebben opgeleverd? En al ware ook een groot gedeelte van hen aan doodelijke ziekten bezweken, mogt men dan nog wel aannemen, dat allen daardoor aangetast waren geworden. Dit bragt de Admiraliteit tot de overtuiging, dat nog geenzins het uiterste tijd-

usland. — Lady
Berigten der
kaap Riley en
eiland. Winter-
Sledevaarten der

orgdheid over
ps vernietigd,
ogenschijnlijk
nover de vree-

punt ter redding van de ongelukkigen voorbij was. Maar de grootste spoed was dringend noodig. Kan men zich een ontzettender tafereel denken dan den toestand der vermisten, die vijf jaren geleden met de blijdste verwachtingen hun vaderland verlieten en thans, welligt tot weinigen geslonken, van alle middelen tot den terugtogt beroofd, ziek en gebrekkig, in de akelige woestenij der noordelijke luchtstreken smachtend naar hulp uit het vaderland uitzagen. Zonder toeven toog dus de Admiraliteit aan het werk, om deels door het uitloven van belooningen een algemeenen wedijver voor het opzoeken der vermisten op te wekken, deels ook door het uitrusten van nieuwe expeditiën op veel grooter schaal den hulpbehoevenden onmiddellijk bijstand te verleen. Reeds in Maart 1849 maakte zij bekend, dat zij eene som van 20,000 pond sterling of 100,000 dollars beloofde aan ieder — tot welk volk en land hij ook behoorde, — die de deelnemers aan de Franklin-expeditie zou kunnen redden. Te gelijker tijd verhoogde Lady FRANKLIN de door haar toegezegde belooning tot 3000 pond sterling. Maar dewijl, zoo als weldra bleek, van de walvischvaarders, in weerwil van deze belooningen, weinig voor de redding te hopen was, dewijl deze al te zeer afhingen van de eigenaars der schepen, en zij aan deze voor het leven en de gezondheid der manschappen, alsmede voor de hun toevertrouwde schepen verantwoordelijk waren, zoo bleef ook thans het meeste en gewichtigste aan de Engelsche marine overgelaten. En deze hield haar ouden roem glansrijk staande. Niet alleen enkele schepen, maar geheele vloten lagen in het voorjaar van 1850 zeilree, alsof het een stouten veldtogt gold tegen een magtigen vijand des vaderlands.

Bovenal kwam het er thans op aan, een nieuw plan voor het grootsche reddingswerk te ontwerpen. Het jaar 1845 was, volgens de ingewonnen berichten, voor de scheepvaart buitengewoon gunstig geweest. Men mogt dus wel aannemen, dat FRANKLIN daarin ver naar het westen was doorgedrongen, althans verder dan JAMES ROSS hem op zijnen weg gevolgd was. PARRY, RICHARDSON, BEECHY, SABINE waren bijna eenstemmig van gevoelen, dat het Melville-eiland of Banks-land, of eenig ander eiland in de nabijheid van de Melville-sond waarschijnlijk het lijdenstooneel van de vermisten zijn moest. Uit deze meening was het tevens te verklaren, dat alle nasproingen van JAMES ROSS in de Baffins-baai en de Lancaster-sond vruchteloos moesten blijven, daar deze straten door FRANKLIN zeker zeer snel doorgezeild waren. De eerste taak, welke de Admiraliteit aan de uit te zenden expeditiën stelde, was derhalve, de Melville-sond te bereiken en van daar af sledevaarten naar alle hemelstreken in de uitgestrekte Archipel te ondernemen. Daar in-

tusschen onderscheidene omstandigheden FRANKLIN konden gedwongen hebben, door de Jones-sond te sturen, zoo werd ook dit gedeelte mede opgenomen in den kring der onderzoekingen. Een zoo uitgestrekt en ingewikkeld gebied, vereischte aanzienlijke middelen en krachten. Maar de natie en de regering deinsden voor geene opoffering terug, beide betoonden zich even groot van ziel, toen het te doen was om den hulpeloozen bijstand te verleenen en menschenlevens te redden.

Op den 5^{den} Februarij 1850 stond Sir HARRY INGLIS op met den eisch, dat alle berigten en mededeelingen, die op de tot hiertoe ondernomene reddings-expeditiën betrekking hadden, geheel zouden voorgelegd worden, ten einde, zoo als hij met nadruk opmerkte, aan het Lagerhuis de gelegenheid te geven, om zijne deelneming in het lot van FRANKLIN en zijne moedige togtgenooten te kennen te geven. Hij voegde hier bij: »Deze mannen brengen nu, bijaldien God hun leven nog gespaard heeft, reeds den vijfden winter onder jammer en ellende in de poolstreken door. Zij trokken uit ter bevordering van de nationale eer en in het belang der wetenschap; en kan een volk dan zijne eigene kinderen aan een zoo treurig lot overlaten? Onze eer, de pligt der menschlievendheid, eischen de uitgestrektste nasporingen, en dat wel zoo spoedig mogelijk. Honderden personen, welker echtgenooten en broeders tot de manschappen van de Erebus en Terror behooren, zweven tusschen hoop en vrees; en moeten wij dan niet het uiterste wagen, om hun lijden te verzachten? Algemeen bewondert men de gelatenheid van Lady FRANKLIN en hare onvermoeide opofferingen; hoe lang zal zij nog te vergeefs aanmoedigen tot de uiterste pogingen? Sedert het begin van het jaar 1848 kent zij geene andere levenstaak, dan voor de vermisten werkzaam te zijn. Zij begeeft zich naar de kusten en havensteden en doet in de hutten der Noordsche walvischvaarders onderzoek naar haren edelen Gemaal en zijne lotgenooten; zij is de troost en de steun van al de achtergelatenen. Zij offert haar eigen vermogen, hare, have en goed op; met welsprekende taal, die uit een diep gevoelend hart voorkomt, moedigt zij aan tot krachtig handelen; zal de natie bij haar achterstaan?» — Met algemeene tevredenheid, werd daarop de verklaring ontvangen van den Lord Sir BARING, die de plannen der Admiraliteit voor het jaar 1850 uiteenzette. Inzonderheid deed deze uitkomen, dat het doel der expeditiën uitsluitend de redding der vermisten was, maar geen bepaald wetenschappelijk karakter had; alsook dat op de kosten, die zij onvermijdelijk na zich sleepten — al waren ze ook nog zoo aanzienlijk, — niet zoude gelet worden.”

In het jaar 1850 zond de Admiraliteit tien behoorlijk bemande en met alle hulpmiddelen rijk voorziene schepen naar de Noordelijke IJszee. De aankoop en de uitrusting van een en ander kostte bijna twee millioen gulden. Daar nu bijzondere personen en maatschappijen gelijktijdig vijf andere schepen verstrekten, zoo was in dat jaar, behalve de reeds vermelde boot-expeditie van PULLEN, en behalve de nog niet teruggekeerde »Noordster,» de bemanning van vijftien schepen werkzaam ter opsporing van de vermisten. De kracht van den stoom zou de naderende redders in snelle vaart door de zich in het ijs openende waterwegen voeren, met aanzienlijke hoeveelheden buskruid zoude men des noods wegen door de stijve ijsmassa's doen springen; het gebulder van het geschut en andere ver doordringende geluiden zouden aan de vermisten de nabijzijnde hulp verkondigen, en duizend andere middelen had de menschelijke scherpzinnigheid uitgedacht, om het vinden te bespoedigen en hunnen toestand draaglijk te maken. Inzonderheid verdient de uitvinding van Mr. SHEPHERD vermelding, die eene karrevracht kleine luchtballen vervaardigd had, welke met honderden kleine papierstrooken gevuld en dan opgelaten konden worden. Eene kleine handpers en letters bevonden zich aan boord, ten einde de papierstrooken te kunnen bedrukken met berigten betreffende de verblijfplaats der reddende schepen en de hier en daar nedergelegde levensmiddelen. Zoodra de luchtballen op eene bepaalde hoogte gekomen waren, werd het buitenste omkleedsel door eenen zelfontploffing los gemaakt, en de dunne, 5 duim lange en 2 duim breede papierstrooken verstrooiden zich alsdan, door den wind gedreven, wijd en zijd over de vlakte. De te Londen met dezen toestel genomene proeven beantwoordden volkomen aan de gekoesterde verwachting. Zelfs in de verst verwijderde graafschappen, werden papierstrooken, welke men met zulke luchtballen had afgezonden, op het veld teruggevonden en van daar naar de hoofdstad gezonden. Ook eene soort van telegraaf had men uitgedacht, die bij de te ondernemen togten het onderling verkeer mogelijk zoude maken.

Onder de mannen, die plannen ter redding van FRANKLIN bij de Admiraliteit indienden en tevens aanzoek deden, om aan de expeditiën deel te mogen nemen, trok vooral één de algemeene opmerkzaamheid in hooge mate. Zijne naauwkeurige kennis van de Baffins-baai en de aangrenzende gedeelten der zee, zijn gezonde, het juiste snel treffende blik had zelfs de ervaren poolvaarders dikwerf in verbazing gebracht. Daarbij bezat hij een open en opgeruimd karakter en betoonde hij de levendigste belangstelling in het lot der Franklin-expeditie. Die man was de walvischvaarder-kapitein WILLIAM PENNY van Alberdeen.

Bij zijne kameraden stond hij, als ervaren, stout en steeds gelukkig zeeman, hoog in aanzien; gaarne won men zijnen raad in, en vol vertrouwen volgde men dien steeds op. Hij had de afgelegenste plaatsen, die aan de walvischvangst in de Poolzee een rijken buit beloofden, bezocht en toch nimmer schade, laat staan schipbreuk geleden. In het voorjaar was hij de eerste die zee koos, in den herfst de laatste die terugkeerde. Sedert dertig had hij reeds op de Poolzee rondgezwakt; reeds als twaalfjarige knaap had hij zijnen vader op de walvischvaart vergezeld. Hem belastte thans de Admiraliteit met de leiding der eerste, naar de Baffins-baai bestemde expeditie, ten einde, zoo als zij zeiden, »de kracht der Britsche marine met de ondervinding en den scherpen blik van eenen walvischvaarder te vereenigen.» In het algemeen volgde dit ligchaam thans de stelling, dat men aan de bevelhebbers der ondernemingen de grootst mogelijke vrijheid moest vergunnen. Zij belastte uit dien hoofde PENNY niet alleen met den aankoop der schepen, maar verklaarde ook, dat zij het niet raadzaam achtte, hem eene bepaalde gedragslijn in het kiezen van den weg voor te schrijven. PENNY koos twee sterke, onlangs eerst afgewerkte schepen, het eene van 230, het andere van 100 tonnen last. Hij gaf daaraan de veel beteekenende namen »Lady Franklin» en »Sophia,» den eersten ter herinnering aan FRANKLIN's zwaar beproefde gemalin, den tweeden tot aandenken aan diens nicht, Mis SOPHIA CRACROFT, die zich als trouwe deelgenoot in het lijden van Lady FRANKLIN de algemeene liefde en achting had verworven. Aan de uitrusting der schepen wijdde hij de grootste zorg, levensmiddelen nam hij voor drie jaren aan boord voor zijne 46 man. Ten einde alle vertraging der afvaart te vermijden, zette hij niet alleen alle werklieden tot spoed aan, maar sloeg zelf ook de hand aan het werk. Op den 13^{den} April 1850 stak hij van Aberdeen in zee, om, volgens het door hem zelven ontworpen plan, eerst de Jones-sond te onderzoeken en van daar in de Wellington-straat te komen.

De tweede groote expeditie van dit jaar, welke manschappen grootendeels tot de Britsche marine behoorden, en die eveneens voor de Barrow-straat bestemd was, werd, inzonderheid op aanbeveling van PARRY, aan kapitein AUSTIN toevertrouwd. Zij bestond uit de beide zeilschepen »Resolute» en »Assistance,» en de beide schroefstoombooten »Pioneer» en »Intrepid.» De uitrusting van deze vier schepen kostte niet minder dan 114,513 pond sterling (of f 1.374.156). Bij de Penny-expeditie beliepen de gezamenlijke onkosten slechts 15,170 pond sterling (f 182,040); uit deze cijfers blijkt duidelijk, dat men van de Austin-expeditie de grootste verwachtingen koesterde. En

bovendien had deze twee stoombooten, elk van 60 paardenkracht, van welke men zich buitengewone uitkomsten beloofde. Zij zouden, dus meende men, dikwijls de hinderpalen van het ijs ter zijde stellen en bij windstille de schepen snel voorwaarts slepen kunnen. De bemanning op de vier vaartuigen bedroeg 180 zeelieden en matrozen. Op den 5^{den} Mei 1850 ligtte het eskader te Woolwich de ankers, vergezeld door de heilwenschen der natie. Zijne taak was hoofdzakelijk, in de volgende drie jaren de Melville-sond te doorzoeken en door slede-expeditiën de nasporingen over de geheele zich aldaar ver uitstreckende eilandenzee uit te strekken.

Maar ook van het westen uit trachtte de Admiraliteit dat punt te bereiken. Zij vatte het plan van den grooten COOK weder op, iets wat des te meer bewondering verdient, omdat men sedert den tijd van dezen zeeheld slechts ontmoedigende ondervinding in die gedeelten der zee had opgedaan. PARRY en JAMES ROSS inzonderheid moedigden tot die onderneming aan en deden den voorslag, de beide schepen »Enterprise» en »Investigator», welke op de laatste vaart in de Barrow-straat hunne uitstekende deugdzaamheid bewezen hadden, tot deze expeditie te gebruiken. Kapitein COLLINSON werd tot bevelhebber benoemd en commodore MAC CLURE als gezagvoerder op de »Investigator» onder hem gesteld. De »Plover», onder bevel van MOORE, zoude als stations-schip in de nabijheid van de Behrings-straat blijven liggen, en de »Herald» onder bevel van KELLETT, jaarlijks de expeditie met voorraad van de Sandwichs-eilanden voorzien. Reeds op den 20sten Januarij 1850 verlieten COLLINSON en MAC CLURE de Engelsche kusten, ten einde zoo mogelijk tegen den 1sten Augustus de Behrings-straat te bereiken. Ook deze onderneming was berekend op drie jaren.

De grootsche uitrustingen en pogingen der Admiraliteit vonden niet alleen bij de Engelsche natie en de geheele beschaafde wereld den levendigsten weerklink, maar zij dreven ook het met den Britschen stam verwante volk in de Vereenigde Staten aan tot werkzame deelneming in het werk der redding. Men nam hier vooral in aanmerking, dat FRANKLIN reeds bij zijne eerste reizen in het poolgedeelte van Amerika zich hoogst verdienstelijk had gemaakt door het onderzoek van dit werelddeel, alsmede dat de vruchten van zijne laatste onderneming niet uitsluitend door Engeland, maar bepaaldelijk ook door Amerika, en in het algemeen door de wetenschappelijke wereld geplukt waren. Toen dus in het jaar 1847 Lady FRANKLIN zich vol vertrouwen wendde tot den President der Vereenigde Staten, ZACHARY TAYLOR, met de bede, dat ook zijn land eene reddings-expeditie zoude uitrusten, ont-

ht, van welke
meende men,
ilte de schepen
uigen bedroeg
et eskader te
ie. Zijne taak
ond te door-
le zich aldaar

ht te bereiken.
es te meer be-
eeheid slechts
edaan. PARRY
aan en deden
welke op de
heid bewezen
erd tot bevel-
p de »Investi-
RE, zoude als
liggen, en de
voorraad van
1850 verlieten
mogelijk tegen
onderneming

en niet alleen
a levendigsten
verwante volk
met werk der
reeds bij zijne
dienstelijk had
t de vruchten
maar bepaal-
happelijke we-
zich vol ver-
HARY TAYLOR,
uitrusten, ont-

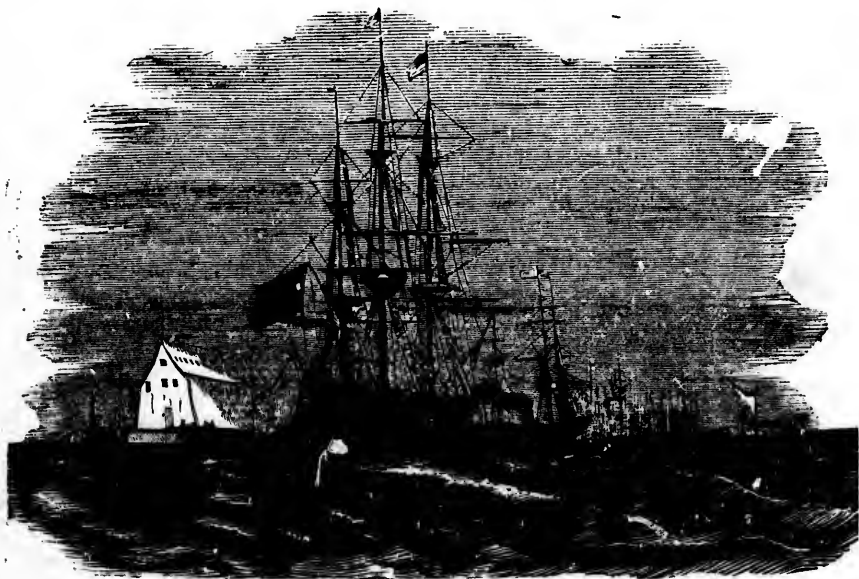
ving zij onmiddellijk de gewenschte toezegging. Drie jaren te voren had zij een gedeelte van dit land bezocht en was zij overal ontvangen met de treffendste bewijzen van deelneming; waarmede men de destijds door haren Gemaal ondernomene opsporing van eene noordwestelijke doorvaart volgde. Thans herinnerde zij zich deze en schilderde op waarlijk roerende wijze hare diepe bezorgdheid en bange voorgevoelens. Na een kort overzigt van den gang der tot hiertoe plaats gehad hebbende reddings-expeditiën gegeven, haar ongunstigen afloop aangetoond en de moeilijkheden van alle nasporingen op een zoo uitgestrekt en ingewikkeld gebied aangetoond te hebben, vervolgt zij haar schrijven aan den President aldus: »Des te meer koester ik de hoop, dat gij het eener groote en stamverwante natie waardig zult achten, de aan gelegenheid der menschlievendheid, voor welke ik uwe deelneming afsmeek, in den nationalen geest op te nemen en tot de uwe te maken. Met een ontroerd gemoed denk ik aan het voorbeeld der Keizerlijk Russische regering, welke, ten gevolge van een door den Russischen Gezant ingediend geschrift, in dezen zomer van uit de Behrings-sstraat onderzoek naar de verloren schepen heeft laten doen. Welk een verheven schouwspel voor de wereld, wanneer drie volken, de magtigste op de Aarde, hunne bemoeijingen tot het in der daad Christelijke werk vereenigen, ten einde hunne aan de ellende prijs ge-gene broeders te redden! Ik zal in de verte niet trachten, voorstellen te doen aangaande de wijze, waarop de welwillende opofferingen het doelmatigst zouden kunnen geschieden. Dit kan ik echter niet onvermeld laten: Indien de voorgevoelens van mijn hart, die ik niet durf uit te spreken, zich vervullen, en in den nu te verwachten wedijver de Amerikanen het geluk mogten hebben, aan mijn volk den roem van de ontdekking der noordwestelijke doorvaart te ontrooven en onze koene zeevaarders uit hun jammerlijken toestand, bij de gedachte waaraan reeds het hart zamenkrimpt, te redden, dan zoude ik het wel is waar betreuren, dat aan mijne brave landslieden het loon voor zoo veel moeite en opofferingen niet ten deele gevallen is, maar ik zou toch ook de levendigste vreugde gevoelen, dat wij aan Amerika de herstelling van ons geluk te danken hebben. Onder den invloed van de zware beproeving, waaronder ik, en honderden met mij gebukt gaan, heb ik wat te sterke uitdrukking gegeven aan de angstige stemming van eene gade en van eene dochter; maar met vertrouwen hoop ik, dat gij het aan mijne persoonlijke bezorgdheid zult toeschrijven en daarmede verontschuldigen, dat ik zoo zonder vrees op uwe edele gezindheid gebouwd heb en dat gij u de hulde zult laten welgeval len, welke ik breng aan uw hoogen rang en aan de natie, die u tot uwe verhe-

vene betrekking benoemd heeft." — Van de zijde des Presidents en der uitvoerende magt werd alles in het werk gesteld, om nog in het jaar 1849 eene expeditie naar de Poolzee te zenden, en alles ging zóó gelukkig, dat men op de snelste uitvoering konde hopen. Maar weldra deden zich onvoorziene moeilijkheden in menigte op. De keuze der schepen, de beste wijze van uitrusting en bemanning, en vele andere in acht te nemen omstandigheden vereischten menigvuldige beraadslagingen en voorstellen, die eerst moesten onderzocht worden, zoodat daarmede de beste tijd van het jaar verstreek. Lady FRANKLIN wendde zich daarom nog eenmaal tot het Amerikaansche volk, en het treffende tafereel, dat zij van den toestand der ongelukkigen in de eeuwig verstijfde, verschrikkelijke wildernissen ophijs, bragt den diepsten indruk te weeg. De President TAYLOR haastte zich, eene boodschap bij beide huizen van het Congres in te dienen, waarin hij de uitrusting van eene reddings-expeditie op de dringendste wijze aanbeval. Hoe weinig nu ook deze wetgevende lichamen zich tegen zulk eene onderneming verzetten, dreigde zij toch voor dit jaar andermaal schipbreuk te lijden; want binnen twee jaren was men nog niet verder gekomen dan tot woorden. Toen kwam een rijk koopman te Nieuw-York, HENRY GRINNELL geheeten, tot het hooghartige besluit, om voor zijn vaderland op te treden en de eer daarvan door het uitrusten van eene expeditie op eigene kosten te redden. Twee brikken, »Advance» en »Rescue» genaamd, die hij met een groot gedeelte van zijn vermogen aangekocht en met bewonderingswaardige mildheid uitgerust had, stelde hij ter beschikking van het Congres en verzocht slechts, dat de bemanning zoude zamengesteld worden uit officieren en matrozen der Amerikaansche marine, en dat beide schepen het karakter van staatschepen erlangen zouden. Thans ging het Congres eindelijk van woorden tot daden over. Men nam GRINNELL's aanbieding aan en willigde diens verzoek in. De uitrusting werd snel voltooid, en de burgers wedijverden onderling om daartoe iets van het hunne bij te dragen; zelfs dames zochten door het voorbereiden en afleveren van allerlei spijzen voor de manschappen der expeditie het verblijf in het noordsche klimaat te verligten. Met het bevel der schepen werd luitenant DE HAVEN belast. De interessantste persoon onder diens 32 reisgenooten was ontegenzeggelijk de later zoo beroemd geworden ELSHA KENT KANE. Wat de grootendeels jonge manschappen in ondervinding over de scheepvaart in het noorden misten, hoopten zij door moed en onverschrokkenheid aan te vullen. Het doel der expeditie was het bereiken van de opene Poolzee ten noorden van het Wellington-kanaal.

Z
uitg
te
eila
Ban
wen
Pe

tot
strel
niets
jaar
men
beke
moe
te

Zoo dreven dan nu twaalf groote, zoo rijkelijk en uitstekend mogelijk uitgeruste schepen den strijd met de geheimzinnige magten van het noorden te gemoet. Allen waren bestemd tot het onderzoeken van de ingewikkelde eilandenwereld ten noorden van de Barrow-straat en de Melville-sond en het Banksland. Lady FRANKLIN kon zich echter maar niet aan de gedachte gewennen, dat nu op eens alle nasporingen op lagere breedten, vooral in de Peel-sond en in Boothia, zouden opgegeven worden. Hoe weinig ook de

De „Advance” en „Rescue” in de haven.

tot hertoe verkregene uitkomsten voor het verblijf der vermisten in deze streken schenen te spreken, zeide een onbestemd voorgevoel haar toch, dat niets natuurlijker was, dan dat haar Gemaal zijne toevlugt tot den in het jaar 1825 door PARRY aldaar begraven voorraad van het schip »Fury” genomen had, alsmede dat hij van daar af zoude getracht hebben, de hem reeds bekende kusten van het noordelijke Amerika te bereiken. Hoe juist haar vermoeden was, zal uit het vervolg van ons verhaal blijken, en het is wel zeer te betreuren, dat men aan haren voorslag zoo weinig gewigt heeft gehecht.

Zij legde meer dan *f* 36,000 uit, hare vrienden droegen omstreeks *f* 10,000 bij, en met deze som kocht zij het klipperschip »Prince Albert,» rustte het uit, belastte FORSYTH met het bevel daarover, en deze zeilde toen op den 5^{den} Junij met 18 manschappen de andere schepen achterna.

Dit schip was wel het laatste, dat in 1850 naar het hooge Noorden uitzeilde, maar toch moeten wij nog eene andere onderneming herdenken, welke in hetzelfde jaar valt. De 74-jarige JOHN ROSS, de Nestor der Poolvaarders, had herhaaldelijk zijne diensten bij de Admiraliteit aangeboden; meer dan eens diende hij reddingsplannen in, en tot in bijzonderheden afdalende berekeningen der kosten; hij trachtte aan te toonen, dat het tot hiertoe mislukken der ondernemingen vooral dáaraan was toe te schrijven, dat men zijnen raad in den wind had geslagen, en voorts, dat hij de meest geschikte persoon was, om eene expeditie te leiden. Maar alles bleef zonder gevolg! Men erkende de vereerenswaardige gezindheid, waaruit deze rusteloze, zelfopofferende werkzaamheid voor FRANKLIN voortvloeide, maar men kon een zeker wantrouwen tegen de uitvoering van zijne voorstellen niet van zich afwerpen, te meer daar nog, reeds sedert het jaar 1818, eene ongunstige meening tegen hem heerschte, en bovendien eenige tegenstrijdigheden en onbidelijkheden in zijne tegenwoordige beweringen voorkwamen. Toen hij eindelijk tot de overtuiging kwam, dat hij bij de Admiraliteit te vergeefs op de vervulling van zijne wenschen wachtte, wendde hij zich met zijne voorstellen en plannen tot de Hudsonsbaai-maatschappij, die het als eenen eerepligt beschouwde, ook eene werkzame rol bij het reddingswerk te spelen. Hier vond hij onmiddellijk de gewenschte deelneming. De Maatschappij trok eene som uit voor dit doel. Door bijdragen van bijzondere personen verhoogde ROSS die zoo ver, dat hij twee kleine vaartuigen, de »Felix» en de »Mary» konde uitrusten, waarmede hij, vrij van alle lastige verantwoordelijkheid, naar eigen goed vinden de Poolzee wilde onderzoeken. Op den 23sten Mei stak hij van de Schotsche kust in zee.

Wien vervulde deze lange reeks van heldhaftige en grootsche ondernemingen niet gelijktijdig met hoop en met bewondering? Geene kleingeestigheid, geene flauwhartigheid komt hier op; — volken worden tot den edelsten wedijver aangemoedigd, — bijzondere personen en regeringen tot de vrijwilligste bijdragen gedreven, — en honderden mannen trekken uit, op eigen gevaar niet lettende, om aan een werk der menschlievendheid hunne beste krachten te wijden. Wij volgen hen thans op hunne moeilijke paden, en wij zullen weldra een aantal van hen op een klein eiland vereenigd vinden, alwaar zij het

verlatene winterverblijf van FRANKLIN en de zijnen ontleken, en dus de eerste sporen der vermisten vinden.

Het jaar 1850 was voor de scheepvaart in de Baffins-baai buitengewoon ongunstig. Zelfs aan de Groenlandsche kust, alwaar bijna ieder jaar, reeds op het einde van Mei en in het begin van Junij, zich een bevaarbare waterweg, van het Walvisch-eiland naar de Melville-baai, door het terugtreden der ijsmassa's vormt, was in dit jaar de scheepvaart aan zeer vele hinderpalen en beletselen onderworpen. De eerste die hier aankwam was PENNY. Reeds in de eerste dagen van Mei bereikte hij het Walvisch-eiland. Van hier af had hij echter eene volle maand noodig, om op het ongeveer 30 mijlen verwijderde Upernivik te komen; en ook in de beide volgende maanden kwam hij zoo langzaam vooruit, dat hij zoowel door het eskader van AUSTIN, als door de schepen van kapitein ROSS en den commandeur FORSYTH ingehaald werd. Dikwerf werden de vaartuigen door nieuwe ijsvormingen omringd, of door hevige stormen en digte nevels tot stilstand gedwongen. In het begin van Augustus vinden wij al de Britsche schepen, die naar de Baffins-baai afvoeren, in de ijsdoolhoven van de Melville-baai, en toen wachtten zij aldaar met verlangen naar het oogenblik, dat een weg zich voor hen zoude openen door de onstuimig golvende ijsmassa's naar de Lancaster-sand. Ook kapitein AUSTIN was het, in weerwil dat hij stoomschepen had, niet mogelijk, zich vroeger eene baan naar het westen te breken. Het grootste voordeel uit deze teleurstellende vertragingen had PENNY getrokken. Hij was te Upernivik aan land gegaan, had met de aldaar wonende Eskimo's verkeer aangeknoopt en van hen menigen behartenswaardigen wenk, betreffende het beschermen tegen ziekten en andere gevaren van het noordsche klimaat, opgedaan. Het was zijn plan geweest, eenige Eskimo's tot deelneming aan de vaart over te halen; maar in dit opzigt leden zijne pogingen schipbreuk. Noch het uitzigt op hooge belooning, noch ook de belofte, dat men aan de deelnemers een gemakkelijk onderkomen zoude bezorgen, noch ook de opwekking van hun medelijden, waren in staat, enkelen van dit volk over te halen, om hun land voor eenigen tijd te verlaten. Daarentegen was hij zoo gelukkig, eenen ambtenaar van het Deensche gouvernement, PETERSEN geheeten, die met eene Eskimosche vrouw gehuwd, en dien ten gevolge ook met de taal, de zeden en gebruiken van dit volk naauwkeurig bekend was, over te halen om mede te reizen. Deze man heeft aan de expeditie, door zijne kennis en

door de hooge belangstelling, welke hij voor de reddings-aangelegenheid betoonde, dan ook zeer belangrijke diensten bewezen. Thans haalde hij PENNY over, om een aantal sleden en sterke Eskimosche honden aan te koopen, ten einde zich in het volgende voorjaar daarvan op zijne togten te kunnen bedienen. Ook was hij vertrouwd met de wijze waarop de Eskimo's gewoonlijk zeehonden vangen, en kon, bijaldien het noodig mogt zijn, PENNY's manschappen deze kunst leeren.

Aan de kust van Groenland.

Hoe ontmoedigend en nederdrukkend het lange en werkeloze wachten op het openbreken van het ijs ook ware, had het althans de goede zijde, dat al de bevelhebbers nogmaals in de gelegenheid waren, te beraadslagen over hunne verdere plannen, en bepaalde afspraken konden maken. Onder deze bevelhebbers bekleedde de 74-jarige JOHN ROSS wel de voornaamste plaats. In weerwil van zijn hoogen leeftijd geleet hij in zijn voorkomen op eenen held der Oudheid, en zijne gestalte was zoo indrukwekkend, dat de manschappen van de overige, zelfs ook van de Amerikaansche schapen, hem met eene soort van

erbieid beschouwden. Hij was van een krachtigen ligchaamsbouw, had een deftig voorkomen, in zijne oogen straalde het vuur van zelfbewusten heldenmoed, in het gelaat getuigden talrijke likteekens van zijne krijgsbedrijven, en in vaste houding staarde hij steeds, bedaard, en in het gevoel van de eindelijke overwinning, van af het verdek van zijn klein commodore-schip naar de golvende zee. Aan degenen, die hem op zijn schip bezochten, liet hij veelbeduidend twee paar postduiven zien. De terugkomst van het eene paar in Engeland zou de blijde tijding brengen, dat FRANKLIN gevonden was, — die van het andere daarentegen, dat de schepen in het ijs vastzaten. Maar deze Nestor der poolvaarders had ook zijne gebreken, onder welke wel het ergste zijne ijdelheid was, verbonden met een eigenzinnig vasthouden aan eene eenmaal uitgesproken meening. Ongelukkig zouden ook deze op zijne tegenwoordige vaart zich maar al te zeer doen gelden. JOHN ROSS had te Holsteenborg in Groenland aan het einde van de Davis-sstraat den Eskimo ADAM BECK in dienst genomen, die het Deensch zoo wat verstond. Hij hoopte dezen man bij het verkeer met de volken in de noordelijke gebieden als tolk goed te zullen kunnen gebruiken, dewijl hij zelf de Deensche taal magtig was. BECK was een vrolijke, slimme kwant, die door zijn luimig karakter weldra een geliefd persoon op de schepen werd. In de eerste plaats trachtte hij zich het vertrouwen en de liefde van den ouden kapitein ROSS te verwerven; en dit gelukte hem zóó voortreffelijk, dat deze bij den minsten twijfel aan de bekwaamheden en aan het karakter van zijnen gunsteling geweldig kwaad werd.

Bij kaap York (zie de afbeelding op bladz. 79) werd een van de schepen door inboorlingen bezocht. Onmiddellijk haalde men den nieuwen tolk, om hem met zijne stamgenooten te laten spreken. Hij sprak lang met hen, maar betoonde gedurende het geheele onderhoud eene opmerkelijke stuurschheid en koelheid. Daarbij werd hij van lieverlede al ernstiger en treuriger, en schreef onder uitbarstingen van hevige smart herhaaldelijk het jaartal 1846 neder. Hoe meer tijd er verliep, des te geheimzinniger werd zijn gedrag. De matrozen, die niets kwaads vermoedden, lachten hem uit; maar dit scheen zijne treurigheid slechts te vermeerderen. Des avonds begaf hij zich naar de kajuit van de »Prins Albert,» alwaar onderscheidene officieren zijne tot hertoe onverstaanbare woorden met behulp van een Eskimoosch woordenboek trachtten te ontraadselen, en toen tot hunnen schrik het volgende verhaal vernamen, dat hij zeide uit den mond van zijne stamgenooten gehoord te hebben: »Verder naar het noorden, aan de Groenlandsche kust, strand-

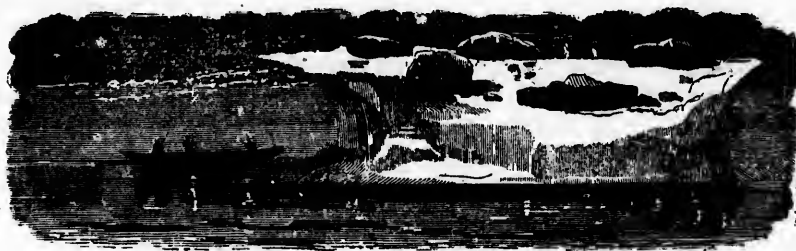
den in 1846 twee groote schepen, welker officieren de uniform der Engelsche marine droegen. Het grootste gedeelte der manschappen kwam bij de schipbreuk om; de geredden sleepten eenigen tijd hun armzalig leven voort onder eene tent, maar werden eindelijk door een woesten Eskimo-stam overvallen, en allen gedood. Een heuvel in de nabijheid bergt hun gebeente!" Nog troostte men zich bij deze ongelukkige tijding met de hoop, dat men BECK's woorden verkeerd verstaan had. Maar weldra kwam JOHN ROSS zelf binnen, en aan dezen herhaalde hij het geheele berigt in de Deensche taal. Het bragt aanvankelijk een diepen indruk te weeg; allen waren er diep door geschokt, en onder de manschappen verspreidden zich de verschrikkelijkste geschiedenissen van vermiste schepen en verslagen Engelschen. Het was niet te ontkennen, dat FRANKLIN mogelijkerwijze de doorvaart ook, in strijd met zijne instructiën, op hoogere breedte zou kunnen gezocht hebben; het geheele verhaal kwam overeen met verschillende in Engeland te kennen gegeven meeningen en geruchten, en werd bovendien dáárdoor ondersteund, dat men in de Lancaster-sond geene sporen van de aanwezigheid der vermisten ontdekt had. Nadat echter de eerste overweldigende indruk voorbij was en men weder bedaard was gaan overleggen, verkregen van uur tot uur de gronden voor de onwaarschijnlijkheid en ongeloofwaardigheid van het verhaal meer en meer grond. Bij eene gemeenschappelijke beraadslaging der officieren verklaarden enkelen ronduit, dat het geheele verhaal stellig op een misverstand moest berusten; anderen namen aan, dat er zekere daadzaken konden bestaan, welke door het gerucht fabelachtig waren gewijzigd. Alleen JOHN ROSS trachtte de juistheid der opgaven staande te houden en geraakte zeer vertoornd, toen men de verdenking uitsprak, dat zijn tolk het geheele verhaal, om de eene of andere eigenbelangzuchtige reden, had verzonnen. Hoe zou men het zich verklaren, dat de geredde manschap van de zoo voortreffelijk uitgeruste expeditie door de slechts hier en daar verspreid wonende Eskimo's zoo jammerlijk konde vermoord worden? Indien het gelukt was eene tent aan land te brengen, waarom zou het dan onmogelijk geweest zijn, levensmiddelen en wapenen te redden? En waardoor zou de toestand zóó hulpeloos geweest zijn, dat van de mannen niet één zoo veel kracht bezeten had, om Upernivik te bereiken? En inzonderheid moest het opvallen, dat geen enkele van al de walvischvaarders berigt zou ontvangen hebben betreffende dien ongelukkigen afloop, daar toch velen van hen met de Eskimo's omgaan; maar nóg véél meer, dat de tolk PETERSEN, die weinige dagen te voren met dezelfde Eskimo's had gesproken, van dergelijke geruch-

ten niets vernomen had. Intusschen moest de werkelijke stand van zaken eerst worden opgehelderd, vóór dat men aan eene verdere vaart naar de Baffins-straat konde denken. Alle onderzoek in het westen moest immers zonder gevolg blijven, wanneer de vreeselijke oplossing van het gezochte geheim hier te vinden was.

Het snelst was zeker eene opheldering van den waren stand der zaken te wachten, wanneer men den tweeden tolk PETERSEN hier kon doen komen. Deze was met PENNY's schepen reeds in noordelijke rigting verder gezeild. Eene stoomboot werd ze achterna gezonden en haalde PENNY reeds na weinige uren in, zoodat nog denzelfden dag eene behoorlijke confrontatie van de Eskimo's met ADAM BECK en PETERSEN konde plaats hebben. En toen kwamen alle aanwezigen, met uitzondering van den ouden ROSS, tot de vaste overtuiging, dat het geheele verhaal van BECK niets anders was dan een samenweefsel van leugens, uitgedacht met het doel om zijnen terugkeer naar het vaderland mogelijk te maken en te bespoedigen. PETERSEN verstond niet alleen de taal der noordelijke Eskimo's veel beter, dan BECK, maar de inboorlingen beantwoordden zijne vragen ook met veel grooter vertrouwelijkheid. De inhoud van hun verhaal was slechts deze geweest, dat een Europeesch schip — men vermoedde aanstonds te regt de »Noordster" — iets verder noordwaarts overwinterd had, en dat in de beide laatste jaren vele Eskimo's wegens gebrek aan levensmiddelen en door ziekten waren overleden. In weerwil hiervan drong ook thans JOHN ROSS, die zijnen gunsteling steeds nog bleef voorspreken, er op aan, om op die plaats te onderzoeken, of het vermelde schip werkelijk de »Noordster" geweest was. Twee schepen van kapitein AUSTIN zeilden naar de bedoelde havenplaats, en JOHN ROSS wilde er niet van afzien, ze te vergezellen. Men onderzocht de aldaar verlatene hutten der Eskimo's en vond de stelligste bewijzen, dat in der daad de »Noordster" aldaar had overwinterd. Nu eindelijk verklaarde ook ROSS, dat FRANKLIN's schepen hier niet gestrand konden zijn. Evenwel wist ADAM BECK weldra daarna zijn ligtgeloovigen meester weder zóó voor zich in te nemen, dat deze later andermaal beweerde, dat zijn gunsteling de waarheid had gesproken en daarover in eenen hoogst onaangename twist met PENNY geraakte, waarin de openbare meening algemeen ten gunste van den laatste uitspraak deed.

Het was vooral jammer, dat deze zoo ligtvaardig verzonnen en zoo hardnekkig verdedigde leugens van ADAM BECK in eenen tijd vielen, dat de wateren vrij van ijs waren en de vaart naar de Lancaster- en Jones-sond mogelijk was. Niet minder dan vijf dagen had men in nuttelooze beraadslagingen geheel ver-

zuimd. Reeds op den 10^{den} Augustus openden zich de stijve ijsmassa's, maar eerst op den 15^{den} Augustus stuurde men naar het westen. Acht dagen daarna vinden wij al de schepen in de Barrow-sstraat; want ook PENNY had zijn met zoo groote voorliefde gekoesterd plan, om door de Jones-sond heen te dringen, wegens het ijs moeten laten varen. Het aantal schepen was thans, daar inmiddels ook de Amerikaansche expeditie er bij gekomen was en de »Noordster» hier kruiste, om zijnen voorraad aan de reeds lang teruggekeerde en reeds weder naar de Behrings-sstraat vertrokken schepen de »Enterprise» en »Investigator», af te staan, tot twaalf geklommen. De weersgesteldheid was in die dagen zoo geweldig nevelachtig, dat de scheepsmeester SAUNDERS, die op de »Noordster» bevel voerde, van elf hem voorbij zeilende schepen slechts twee, de beide laatsten onder bevel van PENNY, te zien kreeg. Hij hoorde nu het eene nieuws na het andere, ontving andere bevelen van de Admira-

Het onderzoek van drijvende ijsbergen met rolsteenen.

liteit en nam de tehuisreis aan, nadat hij vooraf zijnen voorraad op het kleine eiland Wollaston aan de Navy-Board-invaart had nedergelegd. Het gevaarlijkst was tot hiertoe de reis voor de Amerikaansche schepen geweest. Luitenant DE HAVEN had zich door zijne koenheid en onverschrokkenheid laten verlokken, langs de vroeger vermelde middelste straat naar de Lancaster-sond door de ijsmassa's te willen heenbreken. Zijne schepen werden echter door nieuwere ijsvormingen drie weken achtereen ingesloten en kwamen in gevaar, door op elkander stootende ijsbergen verbrijzeld te worden. Slechts aan de rustelooze werkzaamheid zijner manschappen had hij de redding uit dit vermetele waagstuk te danken. Met behulp van ijszagen en touwen gelukte het hem eindelijk, na geweldige inspanning, de Melville-baai te bereiken. Zijne daarbij nog onervarene jonge manschappen hadden zich in deze moeilijkheden voorbeeldeloos goed gehouden. Te midden van de grootste

gevaaren waren niet alleen hun moed en vastberadenheid de zelfde gebleven, maar zij hadden zelfs ook hunne opgeruimdheid behouden. Reusachtige ijsbergen hadden zij beklommen, hunne grootte gemeten, ten einde het gewigt te kunnen bepalen, en steeds was men er op bedacht geweest, het onderzoek zoo ver maar eenigzins mogelijk was uit te strekken.

Betreffende het onderzoek van de Lancaster-sond had men het volgende plan vastgesteld: De commandeur FORSYTH zou den zuidrand, kapitein OMMANNEY, aan wien het schip »Assistance» en de stoomboot »Intrepid» toevertrouwd waren, den noordrand, en kapitein AUSTIN met de schepen »Resolute» en »Pioneer» de Ponds- en Possessie-baai onderzoeken. De commandeur FORSYTH was de eerste die het Leopolds-eiland bereikte, alwaar JAMES ROSS anderhalf jaar geleden een winterverblijf gebouwd en levensmiddelen voor twaalf maanden achtergelaten had. Den toegang tot de haven vond hij door ijs geheel versperd. Hij zond uit dien hoofde eenigen van zijne togtgenooten in eene gutta-percha-boot aan land, deels om berigten betreffende zijne vaart neder te leggen, deels om zich te overtuigen, of de voorraad nog voorhanden, of wel door de leden der Franklin-expeditie ontdekt geworden was. Met bevende hand opende men den cylinder, welke de berigten van JAMES ROSS bevatte, en vond met aangename verrassing daaronder een blad, dat er eerst in den laatsten tijd kon bijgekomen zijn. Maar op de vreugde volgde weldra de bittere smart der teleurstelling. Het blad was er bij gevoegd door den scheepsmeester SAUNDERS, die te vergeefs getracht had, een gedeelte van zijnen voorraad over het ijs hierheen te doen brengen. Het door JAMES ROSS gebouwde huis en zoo ook de voorraad bevonden zich nog in voortreffelijken toestand.

Van het Leopolds-eiland rigtte FORSYTH zijnen koers naar het zuiden in de Prins-Regents-inyaart, ten einde op die wijze digter bij het hem aangewezen oord ter onderzoeking, namelijk Boothia-land, te komen. Deze straat had in haar midden een smal, van ijs vrij kanaal, waarop hij snel hoopte voort te komen. Maar reeds den volgenden dag stootte hij op vaste massa's pakijis, die hem noodzaakten terug te keeren. Hij trachtte nu door de Peel-sond Boothia te bereiken, maar moest ook dit plan opgeven, dewijl een ondoordringbare ijswal zich van het Leopolds-eiland tot aan het Wellingtonkanaal uitstreckte en den ingang tot deze sond versperde. Op den 25sten Augustus kwam hij in de nabijheid van kaap Riley, in het zuidwesten van Noord-Devon (74° wester lengte van Ferro en 74½° noorder breedte). Hier trok een opstaande vlaggestok zijne aandacht. Weldra ontmoette hij de Amerikaansche expeditie en vernam van haren aanvoerder, den luitenant

DE HAVEN, het verrassende berigt, dat hier sporen van de vermisten waren ontdekt door kapitein OMMANNEY, en weldra daarna ook door hem. Onmiddellijk vaart hij in eene boot naar den wal. De kaap verheft zich terrasgewijze of eene hoogte van 800 voet. Aan den voet der kalksteenklippen vond hij onder den vlaggestok eerst een kort berigt van kapitein OMMANNEY, waaruit hem bleek, dat deze hier eene menigte voorwerpen had bijeenverzameld, welke ontwijfelbaar door manschappen van de Britsche marine aldaar moesten achtergelaten zijn. Niet ver van daar aanschouwde hij vijf kringvormige door kalksteenwallen omgevene ruimten, die zonder twijfel door menschenhanden waren daargesteld, en ter oprigting en bevestiging van tenten gediend hadden. Bij verdere nasporingen vond hij verschillende overblijfselen van voorwerpen, welke door de vroegere bewoners van die tenten waren achtergelaten: lappen zeildoek, een eind kabeltouw, beenderen, houtspaanders, enz. Deze bewezen dat geene Eskimo's, maar beschaafde menschen hier hunne woning moesten opgeslagen hebben, ja, uit de in het touw ingesponnen roode en gele draden bleek het, dat dit bepaald voor de Britsche marine gemaakt was. Tevens zag men uit den toestand dezer overblijfselen, dat zij uit de laatste jaren afkomstig moesten zijn. Daar nu sedert PARRY geen Europeesch schip tot in deze verre doodsche oorden was doorgedrongen, zoo was het naauwelijks aan twijfel meer onderhevig, dat hier FRANKLIN en zijne lotgenooten eens hadden vertoefd, en dat al de gevondene overblijfselen van zijne expeditie afkomstig waren. Vol vreugde over deze gewigtige ontdekking nam FORSYTH onmiddellijk de terugreis naar Engeland aan.

Kapitein OMMANNEY had zich van kaap Riley verder westwaarts naar kaap Hotham van het eiland Kornwallis begeven, ten einde hier, volgens den last van zijnen opperbevelhebber AUSTIN, het Britsche marine-eskader weder te ontmoeten. Het Amerikaansche schip »Rescue» vergezelde hem op deze vaart en had met de beide Britsche vaartuigen het ongeluk, door het ijs ingesloten te worden. Twee weken achteree moest OMMANNEY werkeloos op die plaats blijven liggen; aan de Amerikanen gelukte het reeds vroeger, zich te bevrijden en tot hun hoofdschip »Advance», dat nog altijd in de nabijheid van kaap Riley kruiste, terug te keeren. Intusschen was ook PENNY op zijnen weg naar het Wellingtonkanaal in de nabijheid gekomen van de kaap, welke zoo gewigtige ophelderingen had gegeven. Toen hij van den luitenant DE HAVEN de verrassende tijding had vernomen, stuurde hij onmiddellijk naar het westen, ten einde kapitein OMMANNEY midden in het ijs op te zoeken, en bij hem de gevondene voorwerpen in oogenschouw te ne-

men. Hij overtuigde zich, dat deze ontegenzeggelijk op FRANKLIN wezen, dewijl zich daaronder zelfs tinnen bussen bevonden met etiketten van GOLDNER, aan wien in 1844 de leverantie voor de Franklin-expeditie was toevertrouwd. »Als een bloedhond zal ik verder zoeken!» riep hij uit en zailde zoo spoedig mogelijk naar de oostzijde van het Wellington-kanaal terug. Toen ijsmassa's voor zijne schepen den weg versperden, zette hij een gedeelte zijner manschappen bij kaap Spencer, in het zuidwesten van het eiland Noord-Devon, aan land, ten einde deze verder noordwaarts te brengen. Weldra onderkende hij duidelijk sporen van sleden uit de laatste jaren. Zij leidden langs de kalksteenkust naar eene ongeveer anderhalve Duitsche mijl verwijderde hoogte. Op deze stond eene hut; hare zijwanden waren van steen, de vloer met kleine steenen geplaveid. Daarbij bevond zich een vuurhaard, bedekt met asch en kolen, en eenig gebroken keukengereedschap. Verschillende voorwerpen lagen dicht daarbij, of waren door den wind tusschen de rotsen gedreven geworden. Men ontdekte gescheurde handschoenen, versleten strikken, lapjes doek en katoen, beenderen, vederen van allerlei gevogelte, stukken beschreven papier, een Engelsch dagblad van het jaar 1844, en ook eene tinnen bus, welke den naam droeg van MAC DONALD, die op de »Terror» als hulpgeneesheer was aangesteld geweest. Hoewel nu PENNY enkel vermoedens konde opperen over het doel der gebouwde hut, moesten allen toch die zekerheid erlangen, dat zij ontwijfelbaar door FRANKLIN's manschappen gebouwd en gebruikt was, alsmede dat de gevondene voorwerpen door hen waren achtergelaten.

Het punt, waar de hut stond, was van kaap Riley slechts $2\frac{1}{2}$ Duitsche mijlen verwijderd. Men vermoedde, dat deze kleine streek nog veel in zich zoude bergen, dat tot opheldering van FRANKLIN's lot zou kunnen strekken. PENNY beschouwde het daarom als zijne eerste taak, dit terrein planmatig te doorzoeken. Hij stuurde dien ten gevolge zuidwaarts naar het kleine eiland Beechey, in de hoop aldaar nog de Amerikaansche schepen te vinden en deze tot deelneming aan zijne onderzoekingen over te halen.

Het kleine eiland ligt voor het eiland Noord-Devon in het zuidwesten. Een woeste bergketen vol scheuren en kloven, die kan beschouwd worden als de voortzetting van de gebergten op het naburige grootere eiland, loopt langs de zuidzijde van het oosten naar het westen, en wendt zich dan plotseling in een regten hoek naar het noorden. Het eiland verkrijgt daardoor de gedaante van een regthoekigen driehoek, van welke twee zijden naar de Barrow- en Wellington-sstraat gekeerd zijn, en de derde naar Noord-Devon.

De kusten hellen naar het zuiden en het westen zeer steil af, naar het noordoosten zijn zij daarentegen zeer vlak. Eene ruime baai scheidt het eiland van het in de nabijheid liggende Noord-Devon. Voor deze baai, en wel westwaarts van haar, kwam PENNY op den morgen van den 27sten Augustus aan. Hij vond hier den kapitein JOHN ROSS en den luitenant DE HAVEN, die door de ijsmassa's verhinderd waren verder door te varen, en hij beraadslaagde onmiddellijk met beide over het plan der thans te beginnen nasporingen. Een gedeelte zijner manschappen had de schepen verlaten, om op het kleine eiland de onderzoekingen van den vorigen dag, die aanvankelijk met zulk een gelukkig gevolg bekroond waren, voort te zetten. Slechts een korte tijd was er verloopen, toen een van deze rondlopende manschappen in volle vaart naar de kust terug snelde, en men, uit zijnen mond, den indrukwekkenden kreet hoorde: »Begraafplaatsen! Kapitein PENNY, FRANKLIN's winterkwartier!» Zeer ontroerd sprongen de bevelhebbers, die nog bij elkander zaten te beraadslagen, op, en snelden over het ijs naar de klippen. Zij waren weldra over den kam der kalksteenhoogten en bereikten het vlakke strandgebied op de noordoostzijde. En welk een tafereel vertoonde zich hier aan hunne blikken? Op eens zagen zij zich verplaatst in een gebied, waarop vóór weinige jaren een groot gewoel en een zeer bedrijvig leven moesten geheerscht hebben. Dáár waren niet enkele sporen van sleden en voetpaden, maar 'k doorkruisten deze elkander in alle rigtingen. Tinnen bussen van GOLDNER, waarvan men tot hertoe slechts weinigen gevonden had, lagen hier met honderden regelmatig opgestapeld. Hier onderkende men uit de in het rond verspreid liggende houtspaanders en splinters duidelijk de werkplaats der timmerlieden, ginds uit het aambeeldblok, uit de kolen, uit de ijzerslakken en het hamerslag die der smeden. Digt bij den oever stonden nog de waschvaten; het waren scheepstonnen, die, zoo als het gebruik is bij de matrozen, midden door gezaagd waren, en dicht daarbij vond men de overblijfselen van waschhuizen en tenten. Iets verder noordwaarts trokken vier voet dikke en vijf voet hoge steenen wallen, welke duidelijk slechts met aanmerkelijke krachtsinspanning hadden kunnen opgerigt worden, de aandacht. Zij hadden, zoo als bij nader onderzoek bleek, eens het winterverblijf gevormd voor FRANKLIN en de zijnen. Inwendig was het door tusschenschotten in onderscheidene afdeelingen verdeeld, van welke de eene tot magazijn, eene andere tot schrijnwerkerswerkplaats had gediend. Op eene, tegen den invloed van het weder bijzonder beschermde plaats onderkende men duidelijk, uit de ligging van de opgestapelde steenen, dat aldáár eens de sterrekundige en meteorologische werktuigen

r het
iland
west-
aan.
door
magde
Een
iland
n ge-
was
vaart
nden
ier!"
e be-
eldra
d op
blik-
inige
bben.
door-
arvan
erden
preid
eden,
erslag
varen
door
uizen
nooge
nning
nader
ijnen.
ver-
werk-
onder
gesta-
uigen

De graven op het Beechey-eiland.

op
sie
kv
en
in
ste
bl
op
m
in
te
na
ve

e
z
b
d
k
t
k
N
v
h
r

opgesteld waren geweest. Ja, men vond eindelijk zelfs een klein tuintje, sierlijk met mos omringd, waarin men kruiden tegen de scheurbuik had gekweekt, en waarin thans, na verloop van vier jaren, nog eenige anemonen en papavers bloeiden. Maar het indrukwekkendst was het kleine kerkhof, dat in zijnen schoot drie lotgenooten van FRANKLIN verborg. Aan eene met verstand gekozene, naar het oosten dalende helling, die door eene kloof eenen blik op kaap Riley vergunde, waren de drie graven zoo eenvoudig mogelijk opgericht, van brokken steen en eiken planken. De overlevenden hadden geene moeite ontzien, om deze gedurende een aantal jaren aan den verwoestenden invloed der natuur te onttrekken en ze voor ontwijding door wilde dieren te beveiligen. Aan ieders hoofdeinde was eene plaat bevestigd, in schrift den naam en den sterfdag van den aldaar rustenden persoon vermeldende. De vertaling dier inschriften luidt aldus:

Aan de nagedachtenis van WILLIAM BRAINE, zeeman aan boord van het koninklijke schip Erebus. Hij overleed op den 3^{den} April 1846, in den ouderdom van 32 jaren. Kiest u heden, wien gij dienen zult. JOSUA XXIV: 15.

Aan de nagedachtenis van JOHN HARTNELL, onderbootsman op het koninklijke schip Erebus. Hij overleed op den 4^{den} Januarij 1846, in den jeugdigen leeftijd van 25 jaren. HAGGAI I: 5. Nu dan, also zegt de Heer der heerscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.

Aan de nagedachtenis van JOHN TORRINGTON, die overleed op den 1sten Januarij van het jaar onzes Heeren 1846, aan boord van het koninklijke schip Terror, in den leeftijd van 20 jaren.

Alle bevelhebbers en manschappen gevoelden zich, bij het zien van deze eenvoudige gedenkteekenen, onwillekeurig weemoedig gestemd; zij herkenden, zowel in de verstandige regeling van het geheel, als ook in de keuze der bijbelteksten, de vrome, Christelijke denkwijze van FRANKLIN.

De grafschriften zijn de tweede, en wel schriftelijke oorkonde betreffende de geschiedenis der Franklin-expeditie. Daaruit blijkt, dat FRANKLIN op het kleine Beechey-eiland zijn eerste winterkwartier had opgeslagen en zich destijds nog in het bezit bevond van beide schepen. PENNY, ROSS en DE HAVEN kwamen dáárin in gevoelen overeen, dat de baai tusschen het eiland en Noord-Devon de veilige en beschermende haven was geweest, waarin heide vaartuigen gedurende den winter van 1845 op 1846 voor anker gelegen hadden; zij gaven uit dien hoofde daaraan den naam van Erebus- en Terror-baai. Alle bijzondere omstandigheden wezen er voorts op, dat destijds de

manschappen allen nog eene goede gezondheid genoten en nog niet bezocht waren door eene verwoestende ziekte. Allerwege had de ijverigste en orde-lijkste werkzaamheid geheerscht; jagten waren ondernomen geworden, ten einde den voorraad te vermeerderen, sledetogten, om het land te onderzoeken; schietoefeningen hadden plaats gehad, de wetenschappelijke waarnemingen waren niet nagelaten, ja, tot eigen vreugde en genot had men met zichtbare voorliefde zelfs een klein tuintje onderhouden. De gevondene talrijke tinnen bussen bewezen, dat men met voorraad rijkelijk voorzien was, de achtergelaten kolen, dat men brandstoffen in voorraad had gehad. Het verlies van drie man was waarschijnlijk het eenige gedurende dezen geheelen winter geweest, en dit mocht op een aantal van 138 man gering heeten.

Nog verkeerde men onmiddellijk onder den geweldigen indruk, dien de gedane ontdekkingen maakten, toen den volgenden dag kapitein AUSTIN met zijne schepen, van de Lancaster-sond af, kaap Riley naderde. Door de manschappen van eene door PENNY uitgezondene boot had hij reeds berigt ontvangen aangaande de tot hiertoe met zoo gelukkig gevolg bekroonde nasporingen. Zijne schepen gingen eveneens noordwestwaarts van het Beechey-eiland naast die van de overige expeditiën voor anker liggen, zoodat thans hier vaartuigen van alle reddings-expeditiën verzameld waren. AUSTIN gaf uit dien hoofde aan deze baai den veelbeteekenenden naam van »Vereenigings-baai." Ook zijne manschappen namen nu deel aan de verdere nasporingen, die vooral ten doel hadden, schriftelijke berigten betreffende FRANKLIN's lotgeval- len en verdere plannen te vinden. In de eerste plaats rigtte men den weg naar de steenhoopen, waarvan men reeds onderscheidene op het eiland had opgemerkt. Het verst zichtbaar was die welke op den hoogsten top van den berg in het zuidelijk gedeelte des eilands opgericht was geworden. Men keerde hem steen voor steen om, woelde in den bodem tot twaalf voet diepte, — maar al dit zoeken bleef te vergeefs! Even nutteloos was het slechten van de overige steenhoopen. Nu zocht men verder in ieder gedeelte van het eiland, doorwoelde den bodem met spade en houweel, waar men slechts konde vermoeden dat een of ander berigt zoude nedergelegd kunnen zijn, men ledigde iedere tinnen bus die men vond, men groef in de binnenruimten van het voorraadhuis, op de werkplaatsen der verschillende arbeiders, in het tuintje, kortom alles, behalve de graven, welke men uit een gevoel van eerbied voor de dooden onaangeroerd liet, werd in zijne rust gestoord; maar de bodem bleef stom, nergens vond men eenig inschrift of eenig beschreven blad, dat eenig gewichtig uitsluitsel opleverde; slechts de armzalige overblijfselen, die

bewezen dat FRANKLIN met de zijnen lang op dit eiland had vertoefd, vermeerderden van uur tot uur. Op de volgende dagen ging men ook de sledesporen na, welke zich op het naburige eiland Noord-Devon bevonden. Maar ook dit leidde tot geene andere uitkomsten, dan de reeds verkregene. Met hoe meer vertrouwen men op het vinden van schriftelijke berigten had gehoopt, des te meer ontmoedigend was de indruk, dien de geheele nutteloosheid van alle nasporingen te weeg bragt. Had FRANKLIN in der daad geene schriftelijke berigten achtergelaten, welligt dewijl het ijs zóó snel oprak, dat men zich moest haasten, om het opene vaarwater te bereiken; of waren er wél zoodanige voorhanden, maar de signaalpalen door den storm in eenen afgrond gedreven of door beeren weggesleept, zoodat het achtergelatene geschrift ten allen tijde voor de later aankomenden verborgen bleef, — wie zal dit durven beslissen?

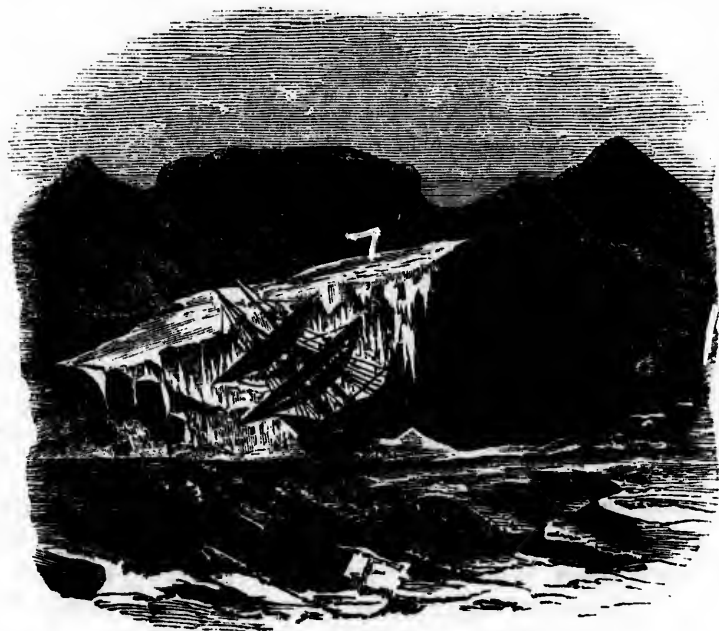
Aan de vermoedens betreffende den weg, dien FRANKLIN van hier af zou ingeslagen hebben, was thans weder eene zeer vrije speelruimte gegeven. Onder de bevelhebbers heerschten dienaangaande de meest verschillende meeningen, en ten gevolge daarvan weken de plannen, die zij voor de verdere nasporingen in meer afgelegene gewesten ontwierpen, zeer van elkander af. Voor dit jaar althans viel er nauwelijks meer op te rekenen, dat zij met hunne schepen verre punten zouden kunnen bereiken. Reeds de ontdekkingen op het Beechey-eiland waren bijna voortdurend door digte nevelen en sneeuw-jagten bemoeijelijkt; thans nam men ook andere stellige voorboden van den winter waar. De trekvogels zag men in talrijke vlugten naar de zuidelijke streken vliegen; de stormen werden bij voortduring vreeselijker, en de nieuwe ijsvormingen al sterker. Van den 3^{den} tot den 5^{den} September waren al de Engelsche schepen genoodzaakt in de Vereenigings-baai te blijven liggen; toen eerst klaarde het weder op, en alle bevelhebbers maakten daarvan gebruik, om in die weinige dagen, dat men nog op open vaarwater konde hopen, zoo ver mogelijk voort te dringen. Kapitein AUSTIN stuurde naar kaap Hotham, ten einde de schepen van kapitein OMMANNEY te ontmoeten, en kapitein PENNY naar het Wellington-kanaal. De laatste werd vergezeld door kapitein JOHN ROSS met het schip »Felix;” zijn tweede vaartuig »Mary” liet hij als reserve-schip in de Vereenigings-baai achter, nadat het door bijdragen van alle schepet rijkelijk met voorraad voorzien was. Het laatste moest voor ieder der manschappen tot toevlugtsoord dienen, bijaldien zij door de eene of andere ongelukkige gebeurtenis van hun schip beroofd mogten worden. Luitenant DE HAVEN had slechts twee dagen deel genomen aan de nasporingen op het

Beechey-eiland; reeds op den 28sten Augustus was hij naar het Wellingtonkanaal vertrokken. Hij wilde alles in het werk stellen, om de in het noorden aanwezige opene Poolzee te bereiken; maar hij moest van zijn stout voornemen afzien en terugkeeren. Op zijne terugreis ontmoette hij PENNY, die zich nu met hem naar kaap Hotham tot het eskader van AUSTIN begaf. Deze was bijna op dezelfde onvrijwillige wijze tot de terugreis genoodzaakt geworden, als kapitein JAMES ROSS in het jaar te voren. Zijne schepen werden onverwacht op de vaart door eenen storm beloopt, met geweldige ijsbrokken omgeven en onophoudelijk naar de Lancaster-sond gedreven. Drie dagen achtereen bleven zij in dezen gevaarlijken toestand; toen bemerkte men midden in het ijs eene smalle strook, waar het ijs zich pas gevormd en nog slechts eene dikte van zes duim bereikt had. Tegen deze altijd nog aanzienlijke ijslaag stoomde nu het stoomschip »Pioneer» op. De strijd was hevig; maar de kracht van den stoom behaalde eindelijk de overwinning. Het schip was stevig genoeg, om al de vreeselijke stooten uit te houden, het verbrijzelde de ijslaag, trok het tweede vaartuig »Resolute» achter zich heen en kwam gelukkig, onder het vreugdegejuich der geredde manschappen, in een open vaarwater, en weldra daarna bij kaap Hotham aan.

Ook kapitein OMMANNEY had groote gevaren op zijn schip »Assistance» moeten doorstaan. Het werd niet alleen de eene maal door ijsmassa's op zijde gelegd, zóó dat men ieder oogenblik vreesde, dat het zou omslaan, maar ook geraakte het eene andere maal zoo zeer tusschen ijsblokken geklemd, dat men zich op zijne geheele verbrijzeling moest voorbereiden. Reeds had men de noodzakelijkste behoeften, voedsel en kleeding, in bundels gepakt, en de meeste levensmiddelen op het dek gebragt, toen als door een wonder de dreigende massa's terugweken.

Zoo had nu andermaal de drang der omstandigheden tegen alle verwachting al de schepen op één punt en wel tusschen kaap Hotham en het Griffith-eiland vereenigd. Daar men eerst op den 15^{den} Augustus van de Groenlandsche kust naar de Lancaster-sond konde doordringen, zoo had men tot hertoe ongeveer vier weken aan het opsporingswerk gewijd. Deze korte tijd was ook in dat jaar de eenige, welke de vaart in de Poolzee vergunde. Thans — het was op den 10^{den} September — zag men zich genoodzaakt, naar de havenplaatsen ter overwintering van de schepen te stevenen en te beraadslagen over de inrigting der winterkwartieren en de toebereidselen der volgende slede-expeditiën in het voorjaar. Kapitein AUSTIN vond met zijne vier schepen in eene bogt van het Griffith-eiland een veilig toevlugtsoord,

kapitein PENNY en JOHN ROSS met hunne drie schepen in de Assistance-baai, een weinig westwaarts van kaap Hotham aan de zuidzijde van het eiland Kornwallis. De Amerikanen zagen zich daarentegen door verschillende redenen genoodzaakt, om de terugreis aan te nemen. Hunne vaart behoort tot de meest avontuurlijke, welke ooit zijn ondernomen, en hunne ontmoetingen tot de vreeselijkste en verschrikkelijkste, welke de geschiedenis der poolvaarten vermeldt.

De „Assistance” door het ijs op zijde gelegd.

De Grinnell-expeditie was wel is waar voor drie jaren uitgerust geworden, maar de lastbrieven van den luitenant DE HAVEN bevatten toch het bepaalde bevel, om alle overwintering te vermijden, bijaldien het niet gelukt was, een standpunt te winnen, van waar in het volgende voorjaar de ondernemingen met goed gevolg voortgezet konden worden. Volgens den loop, dien tot hiertoe de expeditie genomen had, was het uitzigt voor het volgende jaar vrij ongunstig; althans kon men niet hopen, daarin door het Wellington-kanaal naar de vermoede opene Poolzee te komen, welker bereiking DE HAVEN'S

eigenlijke taak was geweest. In den haast, waarmede de toebereidselen tot de onderneming gemaakt waren, had men voorts zeer veel vergeten, wat het doorstaan der moeilijkheden van een noordschen winter konde verligten. De Amerikanen bemerkten dit eerst goed, toen zij de in dit opzigt voortreffelijke uitrusting der Engelschen leerden kennen. Hunne schepen hadden geene verwarmingstoestellen, hunne kleedingstukken waren niet warm genoeg voor de te verwachten koude. Daarbij kwam nog, dat zij ook niet toereikend met geschikte sleden voorzien waren, ten einde in het voorjaar togten daarmede te kunnen ondernemen. Zij zouden dien ten gevolge bijna negen maanden tot eene volslagen werkeloosheid veroordeeld geweest zijn, wanneer zij den winter in eene veilige haven doorgebracht hadden. Ja, zelfs na verloop van dezen tijd was het nog de vraag, of zij het opene vaarwater zouden kunnen bereiken, daar niet zelden de kusten met dikke ijsmassa's omgeven zijn, en om door deze heen te breken, bezaten zij niet zoo werkzame middelen als de Engelschen. Al deze overwegingen bevestigden het besluit, om het hooge noorden te verlaten.

De terugkeer zou den 10^{den} September beginnen. Maar reeds de aanvang werd gekenmerkt door een ongeluk, dat de afvaart voor drie dagen vertraagde. Beide schepen lagen rustig naast elkander voor anker. Toen werd de brik »Rescue" door eene plotselinge windvlaag zoo onverwacht van haar anker losgeslagen en in de met drijfijz gevulde zee geslingerd, dat twee mannen, die tot haar behoorden en dicht daarnaast in eene boot zich bevonden, onmogelijk het schip konden bestijgen. Op het hoofdschip »Advance" zag men slechts, dat de zoo snel ontvoerde manschappen de zeilen anders rigtten; vervolgens maakte een dikke sneeuwjagt allen verderen blik in het verschiep onmogelijk. De storm hield eenen dag aan, en nu eerst gelukte het aan de doodelijk verontruste zeelieden, hoewel met eenigzins beschadigd vaartuig, zich weder met het hoofdschip te vereenigen. Dit nam hierop, ten einde eene herhaling van de scheiding te verhinderen, de »Rescue" op sleeptouw en rigtte zijnen koers naar het oosten. Met goed gevolg werd op den volgenden dag kaap Hotham omgevaren, en met gespannen zeilen en bij gunstigen wind gelukte het, door het zich nieuw vormende ijs heen te breken. Maar weldra begon er windstilte en grootere koude. Snel schoten de kleine ijschotsen tot eene ontzettend groote schol zamen, en binnen weinige uren waren de schepen geheel in hunne verdere vaart gestremd. Men beproefde nu de kust te bereiken, ten einde hier een winterleger op te slaan, en van daar af, in het volgende voorjaar, te land het Wellington-kanaal te onder-

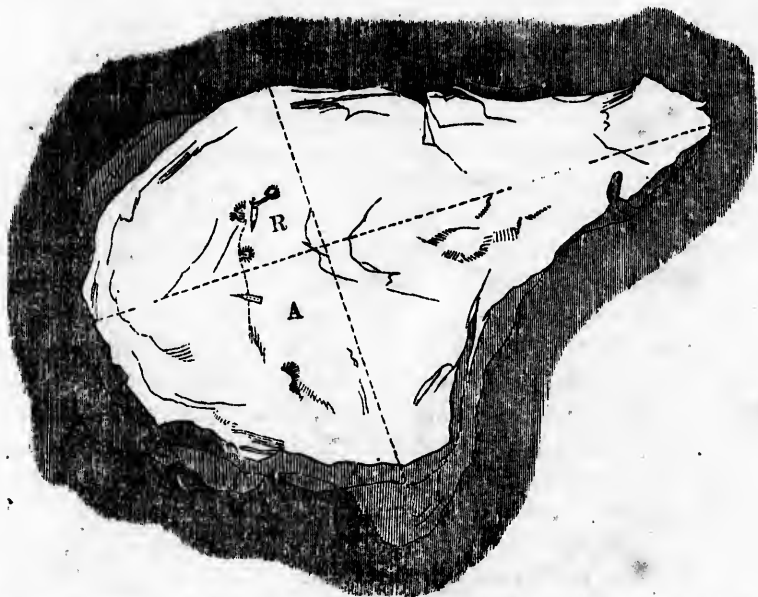

zoeken. Maar alle inspanning bleef te vergeefs, men was een niet los te maken gevangene van het ijs, en onbarmhartig ten speelbal van wind en stroom. En beide waren niet zoo medelijdend als het jaar te voren; zij voerden de schepen niet oostwaarts naar het Vaderland; maar onophoudelijk naar het noorden in het Wellington-kanaal. Zeer zeker kwam men nu tegen wil en dank op hogere breedte, dan ooit op deze plaats door eenigen Europeaan was bereikt geworden; maar noch het weder, noch de in November beginnende duisternis veroorloofden, eenigzins naauwkeurige onderzoekingen te doen. Dr. KANE had aanvankelijk het voornemen, zich met eenige lotgenooten naar de Assistance-baai te begeven, maar het »tumult der ijsvelden" was zóó ontzettend, dat hij wanhoopte, het vaste land te zullen bereiken. Tot het einde van November dreven de schepen in het Wellington-kanaal heen en weder. De omvang en de gedaante van het omsluitende ijsveld waren aanvankelijk aan gestadige afwisseling onderworpen. Nieuwe er bijkomende schollen schoven zich meermalen in dier voege onder en over de oude, dat er bergen van 20 tot 30 voet hoogte ontstonden, of wel zij deden onder het vreeselijkste gekraak de massa's, waarop zij stootten, aan stukken springen en bedreigden ieder oogenblik het vaartuig met een wissen ondergang. Eerst in de maand November nam het ijsveld eene meer bepaalde gedaante aan.

Aan het noordelijkste punt, waartoe men gekomen was, bemerkte men de buiging van het kanaal naar het westen, en, ongeveer 10 mijlen verder noordwaarts, de onduidelijke omtrekken van eene uitgestrekte landvorming, waaraan men den naam van Grinnell-land gaf. Hoe verder men overigens naar het noorden kwam, des te rijker ontwikkeld vertoonde zich het dierlijk leven, en deze waarneming scheen het vermoeden te bevestigen, dat digter bij de noordpool een zachter klimaat heerscht.

Terwijl men tot hertoe gemeend had, dat, bij het toenemen van de lage temperatuur, eindelijk een volkomen stilstand der ijsmassa's zoude plaats hebben, deed men thans de tegenovergestelde ervaring op. Het ijs-eiland met de schepen stelde zich tegen het einde van November in beweging naar de Barrow-sstraat en de Lancaster-sond. Nog meer dan zes maanden moesten de lijdelijke zeelieden in hunnen ijskerker doorbrengen en onophoudelijk verder voortgedreven worden. Dikwijls stonden zij, met eenen bundel der noodzakelijkste levensbehoeften in de hand en de slede naast zich, op het oogenblik te wachten, dat zij, na de verbrijzeling hunner schepen, op ijsschollen een wanhopig toevlugtsoord zouden moeten zoeken; dikwerf werd »hun ijsveld" door aandrijvende ijsblokken zeer hevig geschokt en onder een hevig ge-

drnisch, als dat des donders, veelvuldig gespleten; ja, op zekeren tijd gebeurde het zelfs, dat het schip »Assistance» aan het drijven kwam en eenige uren zich verder voortbewoog in eene nauwe waterstraat, tot dat deze zich op nieuw sloot. Meermalen werden de schepen zóó hevig op zijde geworpen, dat men ter nauwer nood nog het omstorten meende te kunnen verhinderen. De vinnige koude had het zamenstellen van eenen verwarmingstoestel noodzakelijk gemaakt; maar deze was, dewijl men er in het Vaderland niet op

De Advance (A) en Rescue (R) ingesloten in de drijvende ijschol op den 31sten Mei 1851.
Lengte der schol $1\frac{1}{2}$ mijl. Breedte $\frac{3}{4}$ mijl.

bedacht was geweest, zóó onvolkomen, dat men, bij hevige stooten, alle mogelijke maatregelen van voorzigtigheid in praktijk moest brengen, ten einde te voorkomen dat het schip in den brand geraakte. Bij al die gevaren werden eenigen van het volk nog door de scheurbuik aangetast; ja, na verloop van onderscheidene maanden gevoelden allen zich lichamelijk zeer verzwakt. In weerwil van al die rampen verloor de dappere schaar, die, behalve één man, de Poolzee nog niet gezien had, geen oogenblik den moed, de standvastigheid of den ijver. Van lieverlede gewende men zich aan de afwisseling

van het uiteengaan en weder op elkander stooten van de ijsmassa's alsook aan de overige verschrikkelikheden, welke hen ieder uur omringden, en zonder bezorgdheid of angst leefde men in de indrukwekkend vreeselijke natuur. Inzonderheid toen, na den winternacht van negentig dagen, de Zon weder boven den gezigteinder verscheen en de dagen snel in lengte toenamen,

Het openbreken van de ijschol op den 5den Junij 1851.
Advance (A), Rescue (R); tusschen de beide schepen het vroegere pad.

groeide de hoop meer en meer aan. Het insluitende ijsveld was in zekeren zin een tijdelijk verblijf geworden; daarop vermaakte men zich met schaatsenrijden en balspel, en maakte men soms wandelingen van uren achtereen. Het Kerstmis- en Nieuwjaars-feest vierde men op de vrolijkste wijze, en een arktisch theater zorgde er voor, allen vrolijk en opgeruimd te houden.

KANE opende zelfs eenen cursus van natuurwetenschappelijke voordragten en had de oplettendste toehoorders.

In het midden van Januarij 1851 bewogen de schepen zich met hunnen ijskerker in de Baffins-baai naar het zuiden, en eerst op den 5^{den} Junij werden zij in de Davis-sstraat bij kaap Walsingham verlost. Door den invloed van den uit het zuidoosten komenden warmeren zeestroom ging het geheele onmetelijke ijsveld zonder geweld en gedruisch en met ongelooflijke snelheid in duizenden stukken uiteen. In zekeren zin veroorzaakte het bij de geredden een weemoedig gevoel, toen zij op eens gescheiden werden van al de plaatsen, waaraan zoo vele dierbare herinneringen waren verbonden, toen zij de brokken hunner schaatsenrijdersbaan, hunner speelplaatsen, hunner standplaats voor wetenschappelijke waarnemingen voorbij zich heen zagen drijven. Maar hunne vrijheid begroetten zij toch met groot gejuich.

Men zal het bijna ongelooflijk vinden, dat deze mannen, die ter naauwer nood aan een wissen dood ontsnapt en gedeeltelijk zeer lijdend van ligchaam waren, thans nog niet aan de terugreis dachten, maar wel aan het voortzetten van hunne onderneming. Officieren en manschappen stemden overeen in het verlangen, om de vaartuigen en zich zelve op nieuw aan de gevaren der poolgewesten bloot te stellen. Op het Walvisschen-eiland dacht luitenant DE HAVEN zijnen reisgenooten eene korte verademing te schenken, en vervolgens op nieuw den steven naar het Wellington-kanaal te wenden. De gezondheidstoestand der bemanning verbeterde, nadat men geland was, binnen weinige dagen aanmerkelijk, de voorbijzeilende walvischvaarders verzorgden de schepen zoo mild mogelijk met versche levensmiddelen: kortom alles scheen aanvankelijk eene gelukkige uitkomst te beloven. Maar de onderneming leed schipbreuk, doordat het niet gelukte, door het middeljs van de Baffins-baai heen te breken. Toen men de doorvaart wilde dwingen, geraakte men andermaal in gevaar, door het ijs omsloten te worden en een tweeden winter in de IJzsee te moeten doorbrengen. De redding gelukte wel is waar, maar het jaargetijde was toch reeds zoo ver gevorderd, dat men onmogelijk konde hopen, datgene te bereiken, waarnaar men in het vorige jaar te vergeefs gestreefd had. Zonder toeven nam men de terugreis aan. Op den 30sten September 1851 liepen de beide schepen de haven van Nieuw-York binnen en werden hartelijk begroet door de in grooten getale verzamelde menigte, inzonderheid door den hooghartigen Grinnell.

Terwijl deze mannen in hunne negen maanden geduurd hebbende gevangenschap beproevingen, gevaren en verschrikkelikheden van allerlei aard in

ho
gr
ren
He
sch
gl
sle
het
ver
Dik
Ter
van

weg
tein
kwa
In
heers
was.
trouv
een
De
goede
muzi
zoo
en g
III

hooge mate doorstonden, vertoefden de manschappen der Engelsche expeditie grootendeels bedaard en met een zeker welbehagen in hunne winterkwartieren. In October werden al de zeven schepen tot winterverblijven ingerigt. Het dek voorzag men met een dak, men bedekte dit, alsook de zijden der schepen, 2 voet dik met sneeuw, men maakte de bovenzijde der sneeuwwallen glad en bestemde ze tot wandelplaatsen, voor het geval dat door storm of slecht weder alle andere uitstapjes onmogelijk werden. Even zoo rigtte men het dek in tot een uitspannings-terrein voor het volk. De verwarmings- en verlichtings-toestellen alsook de kleedingstukken bleken voortreffelijk te zijn. Dikwijls legden de manschappen van beide schepen bezoeken bij elkander af. Ten einde, zelfs in het duister en bij de hevigste sneeuwjagten, den weg van het eene schip naar het andere te vinden, had men palen in het ijs tot

Winterkwartier in de IJzee.

wegwijzers geslagen. Groote vrolijkheid verwekte het telkens, wanneer kapitein PENNY met zijn span Newfoundlandsche honden het eskader van AUSTIN kwam bezoeken.

In het sterkste contrast met het vrolijke verkeer, dat in de havenplaatsen heerschte, stond de woeste eentoonige natuur, waarin alles doodelijk verstijfd was. Beeren en vossen waren de eenige dieren, die haar ook thans nog getrouw bleven. Het diepe stilzwijgen werd slechts bij opkomenden vloed door een ver klinkend gekraak van de ijsmassa's afgebroken.

De officieren deden van hunnen kant alles om de manschappen in eene goede stemming te houden. Men verschafte hun luimige lektuur, men gaf muzikale uitvoeringen, gemaskerde bals, en men opende een tooneel, dat zoowel door de schitterende decoratiën alsook door de originele costumes en geestige zinspelingen op sommige personen der bemanning, aangenaam

bezig hield, en men gaf voorts iedere maand een tijdschrift in het licht, waarin allen bijdragen mogten leveren. Weken achtereen was het voor velen eene lievelingsbezigheid, uit de harde witte sneeuw allerlei beeldhouwwerken te vervaardigen: huizen, standbeelden als onderzins, ja, zelfs eene obelisk, eene sphinx, enz. verhieven zich in de nabijheid van het eene schip. Alle feest- en gedenkdagen herdacht men op dezelfde wijze als in het Vaderland; inzonderheid vierde men groote feesten op den 22sten October, den gedenkdag van den zeesrijd bij Trafalgar ¹⁾. Op den 6^{den} October liet JOHN ROSS het medegenomene paar duiven vliegen, dat bestemd was, om in Engeland te verkondigen, dat de schepen waren vastgevroren. Men plaatste de vogels in eenen korf, bevestigde dezen aan eenen luchtbol, die na verloop van 24 uren door eene lont van zijn hulsel ontdaan zoude worden en aan de gevangene duiven de vrijheid hergeven zou. Er waaide een gunstige noordwestenwind, toen de luchtbol omhoog steeg. De directe afstand bedroeg ongeveer 750 Duitse mijlen. Konde men verwachten, dat deze dieren, enkel door het instinkt geleid, dien grooten afstand gelukkig zouden afleggen? En toch had dit plaats met een van hen! Na verloop van vijf dagen bereikte de eene bode het Vaderland en werd op den til van miss DUNLOP te Ayr in Engeland, tot groote verbazing van alle bewoners der plaats, gevonden.

Voor de vermisten konde men in den langen winternacht slechts weinig doen. Men ving vossen, hing ze tinnen halsbanden om, welke berigten bevatten, en joeg ze onder het gefluit en geschreeuw van het scheepsvolk weder in de wildernis; de officieren lieten SHEPHERD's luchtballen op, welke strooken papier met berigten op verren afstand moesten brengen. — Bij het wederkeeren van het daglicht hield men zich vooral ernstig bezig met de uitrusting van slede-expeditiën. Verschillende voorstellen om het trekken gemakkelijker te maken, werden gedaan en onderzocht. Inzonderheid wilde men zich de kracht van den wind door uitgespannen zeilen en vliegers ten nutte maken, en men bragt te dien einde een en ander bij de sleden aan. Kapitein AUSTIN organiseerde drie groote slede-ondernemingen, van welke de eene, onder kapitein OMMANEY, met 7 sleden en 52 man, de zuidelijk en zuidwestelijk gelegene streken van kaap Walker onderzocht; de andere, onder luitenant

¹⁾ De slag bij Trafalgar had plaats in 1805, tusschen de Engelsche en Spaansch-Fransche vloten. De Engelschen streden onder bevel van NELSON, die, hoewel hij hier den grootsten roem behaalde, hier het leven verloor, en COLLINGWOOD; de Spaanschen onder GRAVINA, de Franschen onder VILLENEUVE.

ALDRICH, met 2 sleden en 16 man, het nog onbekende kanaal in het noorden van het eiland Byam Martin; en de derde, onder luitenant MAC CLINTOCK, met 5 sleden en 36 man, het Melville-eiland onderzocht. PENNY rigtte ook thans zijne opmerkzaamheid op het Wellington-kanaal en drong langs beide zijden daarvan naar het noorden door. De mannen, die uitgezonden werden, wisten bij voorraad, dat voor hen thans een tijd van groote inspanning en ontberingen zoude aanbreken. Onder het beeld van den strijd met de arktische elementen stelden zij zich daarom hunne onderneming het liefst

Kajuits-leven in de poolnacht.

voor, en daarmede overeenkomstig rustten zij hunne sleden toe. Op ieder daarvan waaide eene bijzondere vlag, welke de manschappen niet zonder zekeren blijden hoogmoed beschouwden. Hier wapperde het wapen van een Engelsch graafschap, ginds het Malthezer kruis, elders dat van St. George, of de kenteekenen van eenige andere orde. Op iedere slede was verder eene veelbeteekenende zinspreuk aangebragt. Woorden, als: »Heer, regeer ons!» »Weest maar niet bezorgd!» »Volhardt tot het einde!» »Vertrouwt en weest standvastig!» »Let op het einde!» zouden den moed en de opgeruimde stem-

arin
eene
en te
eene
st- en
nder-
g van
mede-
erkon-
eenen
n door
duiven
oen de
uitsche
nkt ge-
plaats
met Va-
groote

weinig
n bevat-
k weder
strooken
weder-
trusting
kelijker
zich de
maken,
n AUSTIN
nder ka-
westelijk
luitenant

n-Fransche
n grootsten
GRAVINA,
Vert.

ming bewaren, wanneer, onder de grootste moeilijkheden en bezwaren, de voortzetting der reis nauwelijks nog mogelijk scheen. Overigens had ieder van de sleden ook een bijzonderen naam ontvangen, die vecibeduidend in de harten der strijders weerklonk.

In weerwil dat men met de grootste omzigtigheid alles had ter zijde gelegd wat slechts eenigzins kon ontbeerd worden, was de noodzakelijke pakkaadje, welke men moest medenemen, toch nog een vrij aanzienlijke last. Men had levensmiddelen noodig voor 70 tot 80 Jagen, keukengereedschap, linnengoed, kleederen, tenten, gereedschap voor het werken in de sneeuw, mackintosh-kleeder tot onderlagen der slaapsteden, wollen dekens, eene boot van gutta percha, schietgeweer, schrijfgereedschap, cylinders voor de neder te leggen oorkonden, geneesmiddelen, en honderd andere kleinigheden, welker gebruik den beschaaften mensch tot gewoonte geworden is. De boot diende voorts, behalve tot het overzetten over opene kanalen en rivieren, ook tot bekleedsel van de geheele pakkaadje. De sleden waren stevig bewerkt; van hare duurzaamheid hing het gelukken der geheele onderneming, ja, het leven der manschappen af. Het gewigt van iedere slede bedroeg 440 pond, dat van de overige pakkaadje omstreeks 800 pond, zoodat ieder van de zes of zeven man, welke de sleden moesten voorttrekken eenen last van 200 pond voor zijne rekening had. Men hoopte gemiddeld $2\frac{1}{2}$ Duitsche mijlen daags af te leggen. Daar het nu noodzakelijk scheen, de nasporingen tot op eenen afstand van 100 mijlen uit te strekken, zoo had men iedere slede moeten voorzien met levensmiddelen voor 80 dagen. Dit was onmogelijk, indien men de krachten der manschappen niet al te zeer wilde uitputten. Reeds bij eenen last van 200 pond, dien men ieder man wilde laten voorttrekken, was de voorraad levensmiddelen niet langer toereikend dan voor 50 dagen. Men bestemde daarom de helft van de uitgezondene sleden tot proviand-sleden, die niet aan de geheele expeditie zouden deel nemen, maar ze slechts ongeveer 15 tot 16 dagen ver zouden vergezellen. Uit deze nam men gedurende dien tijd alles wat men noodig had. Vóór hunnen terugtocht naar de schepen werd dan het grootste gedeelte der levensmiddelen, waarmede zij nog beladen waren, op eene bepaalde plaats begraven. De tweede helft der expeditie behoefde dus bij den terugkeer slechts tot dit punt met den voorraad toe te komen.

Op den 15^{den} April stelden de drie expeditiën zich in beweging. Gewoonlijk reisde men gedurende den nacht, ten einde de schadelijke werking te ontgaan, welke de verblindende witheid der sneeuw bij zonneschijn veroorzaakt. Toen op den laatsten April kapitein OMMANEY bij helder lichten dag opbrak

en zijnen weg, tegen de zonnestrallen in, voortzette over de glinsterend witte vlakte, waarop het oog te vergeefs naar een rustpunt zocht, klaagden des avonds niet alleen al zijne reisgenooten over pijn in den oogappel, maar den volgenden morgen waren van de 30 man niet minder dan 17 volkomen blind. Men denke zich den ontzettenden toestand der reizigers, door diepe duisternis omhuld in eene eindeloze sneeuwwoestijn, vele dagreizen ver van de schepen verwijderd. Gelukkig ging de kwaal even snel over, als zij opgekomen was; reeds op den tweeden dag was men weder in staat om den weg voort te zetten. Hoewel men sedert deze gebeurtenis steeds den warmeren dagtijd om te rusten gebruikte, was toch de koude dikwerf nog zoo vinnig, dat men van de vorst niet slapen kon. De dikste wollen dekens en kleedingstukken waren niet altijd voldoende, om de noodige lichaamswarmte te doen behouden. Het moeilijkst was telkens het eerste uur van den marsch, daar gedurende den rusttijd het leder der schoenen gekrompen, en zoo hard als ijzer geworden was. Bij die rampen kwamen nog de bezwaren van den ongebaanden weg, van de herhaalde stormen en sneeuwvjagten. Neemt men dit alles in aanmerking, dan schijnt het bijna ongelooftijk, dat toch, door de standvastigheid van die moedige mannen, zoo verre einden afgelegd en onderzocht werden.

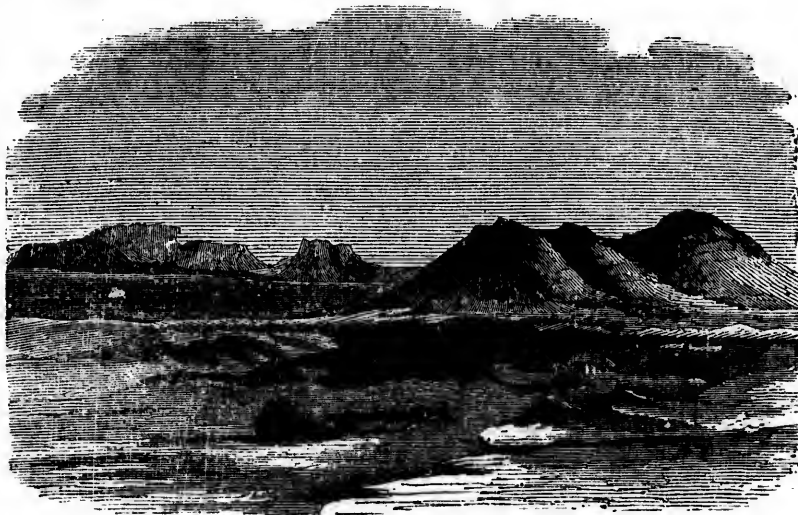
De nieuwe aardrijkskundige ontdekkingen van OMMANNEY bedroegen in lengte meer dan 125 Duitsche mijlen. Hij verdeelde bij kaap Walker zijne manschappen in drie afdeelingen. De eene onderzocht de door ons reeds meermalen vermelde Peel-sond, die thans eerst nauwkeuriger bekend en met dezen naam genoemd werd; de tweede en derde wendden zich naar de noordkust van het Prins-van-Wales-land. De Ommanneyen Osborn-baai dragen hare namen naar de aanvoerders van deze beide laatste afdeelingen. De merkwaardigste verschijnselen op deze reizen vormden voorzeker de herhaaldelijk gevondene, reeds sedert eeuwen verlatene Eskimohutten. Zij bewijzen, dat ook deze woeste landschappen eenmaal bewoond werden door menschen, die intusschen hetzij door het ruwe klimaat bezweken, of wel zich naar meer zuidelijke streken begaven. Van de aanwezigheid van FRANKLIN bemerkte men nergens het geringste spoor, de ijsmassa's in de Peel-sond schenen zeer oud, en dit leidde ongelukkigerwijze tot de verkeerde meening, dat hij deze gebieden onmogelijk konde bezocht hebben. Men hield het in de eerste jaren voor overbodig, hier of verder zuidwaarts andermaal nasporingen te doen. En toch was FRANKLIN juist door de Peel-sond heengedrongen! —

Van de beide andere slede-expeditiën legde MAC CLINTOCK, die in het algemeen reeds bij de uitrusting der expeditie door zijne wijze raadgevingen zich de grootste verdiensten had verworven, het grootste eind af. Hij onderzocht de zuidkust van het Melville-eiland tot aan kaap Dundas en doorreisde in het geheel 190 Duitse mijlen op de uit- en tehuisreis. Zijne nieuwe aardrijkskundige ontdekkingen waren intusschen gering, dewijl PARRY 31 jaren vroeger te scheep deze kusten bereikt had. Men vond talrijke voorwerpen die het stellige bewijs leverden, dat PARRY in vroeger tijd aldaar was geweest; maar op een verblijf van FRANKLIN in deze gebieden wees niets. De dierenwereld was hier zoo weinig schuw, dat ze sedert vele jaren door geen mensch in hare levenswijze konde gestoord zijn. In de winterhaven kwam meermalen een haas zóó dicht bij de manschappen, dat deze hem bijna hadden kunnen grijpen. Rendieren en muskus-ossen, waarvan MAC CLINTOCK er een dertigtal zag, gingen nimmer op de vlugt en zouden gemakkelijk te vellen geweest zijn. Ook luitenant ALDRICH, die het bevel over de derde expeditie voerde en aan de oostzijde van het Melville-eiland tot 76° noorder breedte doordrong, nam op zijnen weg onderscheidene malen rendieren waar, en dus schijnt de meening onjuist, dat al die dieren tegen den winter zich verder zuidwaarts naar de kust van het Amerikaansche vastland terugtrekken.

Op den 4^{den} Julij waren al de slede-expeditiën naar de schepen teruggekeerd. Hoe groot de moeilijkheden ook geweest waren, had men toch slechts het verlies van éénen man te betreuren. Hij behoorde tot de reisgenooten van MAC CLINTOCK, en werd op den achtsten dag na de afreize zóó hevig ziek ten gevolge van de koude, dat men hem met de proviand-sleden moest terugzenden. Bij de schepen aangekomen, stierf hij den volgenden dag. Het Griffith-eiland is zijn eenzaam graf geworden.

De uitrusting van PENNY's slede-expeditiën bleek in onderscheidene opzigten gebrekkig te zijn. Reeds na zes dagen moesten deze terugkeeren, dewijl het keukengeredschap bijna onbruikbaar geworden was, en er verliepen 14 dagen vóór dat men op nieuw kon opbreken. Indien PENNY zijne Newfoundlandse honden niet gehad had, zoude het hem onmogelijk geweest zijn, de herhaald vergeefsche heen- en terugreizen te volbrengen. Met behulp van die honden doorreisde hij gewoonlijk in twee uren een eind weegs, dat zijne manschappen met de sleden naauwelijks in 10 uren konden afleggen. Twee van zijne expeditiën onderzochten de oostzijde van het Wellingtonkanaal, tot 76½° noorder breedte, eene derde de zuidzijde van Noord-Devon; hij zelf drong langs de westzijde van het kanaal door tot aan het

Baillie-Hamilton-eiland (76° n. b.). Reeds onderweg trok het zijne aandacht, dat het ijs in het noorden vuil en brokkelig was; maar ten hoogste gevoelde hij zich verrast, toen hij op dit eiland een open waterweg vond, en alles er op wees, dat op hoogere breedte een vermeerderd natuurleven zich ontwikkelde. Van daar kwamen massa's versch drijfhout, hier nestelden eider-ganzen en konings-eenden, terwijl de walrussen, die zich gaarne in de nabijheid van het ijs ophouden, zuidwaarts naar de Barrow-sstraat zwommen. De opene waterweg strekte zich uit zoo ver hij zien kon, en hij zou er

PRNNY met zijne slede.

alles voor over gehad hebben, bijaldien hij thans eene boot tot zijne beschikking had gehad. Onmiddellijk zeilde hij naar de Assistance-baai terug, en weldra was met hulp van JOHN ROSS eene boot in gereedheid gebracht. Maar toen hij na verloop van eene maand aan den rand der van ijs vrije wateren aankwam, was er zeer veel veranderd. Een hevige noordwestenwind dreef onophoudelijk massa's drijfijis in den nog open waterweg, storm en regenachtig weder begonnen, en deze bemoeijelijkten zijn verderen weg zóó zeer, dat hij alleen de eilanden tot aan het Baring-eiland konde onderzoeken. Hij had plan gehad om eene vaart te doen van onderscheidene honderd mijlen naar het noorden, maar moest nu terugkeeren, dewijl het

kruijen van het ijs maakte, dat de schepen in de Assistance-baai hunne bemanning noodig hadden. Maar hij had de vaste overtuiging verkregen, dat FRANKLIN hier, en nergens elders de noordwestelijke doorvaart zoude gezocht hebben, en werd in dit vermoeden versterkt, door het vinden van twijfelachtige teekens der vermisten, namelijk verkoolde splinters dennenhout en een stuk olmhout. Op den 25sten Julij bereikte hij zijne schepen weder.

Het verkeer met het eskader van kapitein AUSTIN was thans zeer bemoeijelijk. De ijsmassa's, die zoo lang eenen verbindingsweg gevormd hadden, waren gedeeltelijk overstroomd, gedeeltelijk doorgebroken. Toen kapitein OMMANEY op den 21sten Julij zich van de Assistance-baai naar het Griffith-eiland begaf, kwam hij met zijne vier medgezellen in het grootste gevaar. Hij had het eerste gedeelte van den weg in eene boot afgelegd, maar deze teruggezonden, toen hij geloofde vast ijs voor zich te hebben, waarop hij tot zijne schepen zou kunnen komen. Reeds drie uren was hij met de zijnen bedaard voortgetrokken, toen zij onverwacht eene breede, van ijs vrije watervlakte voor zich zagen en tot hunnen schrik bemerkten, dat het geheele ijsveld, waarop zij zich bevonden, onophoudelijk naar het oosten dreef. Reeds beschouwden zij zich als reddeloos verloren; toen gelukte het hun eene kleinere ijsschol te bereiken, op welke zij over den waterarm trachtten te komen. De geweren dienden tot roeiriemen; uiterst voorzigtig moest iedere beweging plaats hebben, dewijl de schol zeer bros en hare ontbinding nabij was. Onder onbeschrijflijke moeite en angst kwam men eindelijk op het tegenoverliggende vaste ijs aan en konde zonder verdere hinderpalen het overige van den weg afleggen.

In het midden van de maand Augustus werden de schepen uit hunne gevangenschap bevrijd. Maar de nu beginnende scheepvaarttijd des zomers van 1851 is een rampzalig tijdvak in de geschiedenis der pool-ontdekkingsreizen.

Tusschen de bevelhebbers braken oneenigheden van den noodlottigsten aard uit, die alle groote ondernemingen voor dit jaar verijdelden. AUSTIN en zijne manschappen waren mismoedig over de nuttelosheid van hunne nasporingen; reeds begon de neerslagtigheid nadeelig te werken op den gezondheidstoestand van sommige manschappen, zoodat men van eene overwintering de treurigste gevolgen moest vreezen. PENNY daarentegen was vol van de vrolijkste verwachtingen; hij en de zijnen zagen met eene zekere bevrediging en met een zeker welbehagen neder op den uitslag hunner onderzoekingen. Zij hadden, naar hunne meening, de plaats gevonden, waarheen alle verdere nasporingen zich moesten rigten; zij hadden een groot ge-

deelte van het Wellington-kanaal onderzocht en door de ontdekking van een open vaarwater op hoogere breedte het geheele vraagstuk der redding in zekeren zin op een nieuw standpunt gebracht; zij hadden, in weerwil van de grootste inspanning, in het voorjaar lichamelijk toch veel minder geleden dan AUSTIN's manschappen. En vooral zagen officieren en matrozen met een zekeren hoogmoed op hunnen Bevelhebber, die overal zelf vooraan de eerste was, en niet, zoo als AUSTIN, op zijn commodore-schip bleef. Onder hem waren zij in het minst niet bevreesd voor de moeilijkheden van een tweeden winter, en wel des te minder, omdat er thans eenig uitzigt begon te bestaan, dat men het reddingswerk tot een gelukkig einde zoude brengen. Toen nu, na de geopende scheepvaart, beide bevelhebbers na eene lange scheiding in zoo verschillende stemmingen voor de eerste maal weder vergaderden, kwamen zij betreffende de verdere, ter redding van FRANKLIN uit te voeren plannen tot geen besluit. AUSTIN had volstrekt niets op met PENNY's stoute plannen en wees diens verzoek, om hem eene stoomboot toe te vertrouwen, ter onderzoeking van het Wellington-kanaal en voor de vaart op de van ijs vrije Poolzee, van de hand; zijne bedenkingen en tegenwerpingen bragten PENNY — in het algemeen geen vriend van lange beraadslagingen, maar een man van zaken — in de grootste onrust, die eindelijk tot de grootste verontwaardiging overging, toen hij begon te vermoeden, dat uit wantrouwen in zijne mededeelingen, uit flauwe vooroordeelen, en misschien ook uit ijverzucht op zijnen roem, zijn verzoek van de hand gewezen werd. AUSTIN gevoelde zich beleedigd en wilde nu zelf een gedeelte van PENNY's plannen ten uitvoer brengen; althans beproefde hij, door de Jones- en Smith-sond in de opene Poolzee door te dringen. Maar zijne onderneming was nutteloos; hij keerde hierop met zijn eskader naar het Vaderland terug, alwaar hij in October 1851 aankwam. Ook PENNY moest besluiten de terugreis aan te nemen, dewijl hij zonder stoomboot zijn lievelingsplan niet konde ten uitvoer brengen. Hij snelde op het stoomschip »Tartarus,” dat hem in de nabijheid der Orkney-eilanden in het gezigt kwam, zijne schepen vooruit en kwam reeds in September te Londen aan. JOHN ROSS begroette gelijktijdig met AUSTIN's eskader de vaderlandsche kust.

Zoo waren dan nu alle schepen, welke men naar de Barrow-sstraat had uitgezonden, weder vereenigd. Zij hadden het tooneel van den strijd verlaten, zonder de vermisten te hebben opgespoord; alles was daardoor diep geschokt. PENNY verklaarde, dat hij enkel teruggekomen was met het plan om aan de Admiraliteit eene stoomboot te verzoeken, waarmede hij op nieuw

naar het Wellington-kanaal wilde vertrekken. Het meerendeel van het Engelsche volk uitte zich te zijnen gunste, met misnoegen daarentegen over AUSTIN. Zelfs lady FRANKLIN, die het jaar te voren haar schip »Prins Albert» andermaal uitgerust en onder het bevel van den luitenant KENNEDY ter doorzoeking van de gebieden in het zuiden en westen van de Prins-Regents-invaart had afgezonden, was thans overtuigd, dat haar Gemaal zijnen weg door het Wellington-kanaal had genomen. AUSTIN bragt natuurlijk alles in het midden tot zijne verdediging. Daardoor ontbrandde een hevige strijd. De Admiraliteit stelde, ten einde den waren stand van zaken uit te maken, eene commissie zamen. Het oordeel van deze viel voor PENNY, die zijne woorden niet altijd even goed wist te wikken en te wegen, persoonlijk wel is waar ongunstig uit, maar zijne zaak behaalde toch eene schitterende zegepraal; want de commissie beval aan, AUSTIN's eskader andermaal uit te zenden en hem met het onderzoek van het Wellington-kanaal te belasten. PENNY verzocht dringend, aan deze expeditie deel te mogen nemen; maar dit werd geweigerd. Eerst in de maand November van het volgende jaar werden zijne verdiensten, nadat zelfs in het Parlement stemmen te zijnen gunste zich verheven hadden, door de Admiraliteit erkend.

Togt met proviand-sleden.

ngel-
AUS-
bert”
door-
ents-
weg
es in
d. De
aken,
zijne
k wel
de ze-
uit te
lasten.
maar
le jaar
zijn

De „Investigator” in het kustwater.

VI. Onderzoekingen van het jaar 1852. De noordwestelijke doorvaart.

De „Enterprise” en „Investigator.” Vaart naar de Behrings-sstraat. — RAE's expeditie naar Wollaston-land en Victoria-land. — PIM's Siberisch plan. — Geruchten betreffende FRANKLIN's schepen. — De „Assistance,” „Resolute,” „Pioneer” en „Intrepid.” — KENNEDY's vaart. — Onderzoekingen op Noord-Sommerset en Prins-van-Wales-land. — INGLEFIELD. — KELLETT. — MAC CLURE vindt de noordwestelijke doorvaart.

Voordat wij overgaan tot de geschiedenis van deze laatste groote expeditie in de Barrow-sstraat, moeten wij nog een paar woorden zeggen betreffende de onderneming, die, te gelijk met AUSTIN en PENNY, van de Behrings-sstraat af naar de Melville-sond zoude doordringen. Ontegenzeggelijk

neemt deze, onder al de Franklin-expeditiën, wegens de aardrijkskundige ontdekkingen, welke zij deed, eene van de voornaamste plaatsen in; voor haar was het weggelegd, het sedert eeuwen te vergeefs beproefde vraagstuk, het vinden van eene noordwestelijke doorvaart, op te lossen. Toen men in 1852 op nieuw aanstalten maakte tot eene expeditie naar de Barrow-straat, was betreffende haar verloop slechts de aankomst der schepen in de Behrings-straat en de IJszee bekend. Wij zullen thans ook slechts dit gedeelte van hare vaart mededeelen, dewijl hare verdere lotgevallen naauw verbonden zijn met die van de manschappen, die na AUSTIN en PENNY de archipel van de Poolzee van uit de Baffins-baai onderzochten.

Zoo als reeds vermeld is, waren de beide deugdzaame schepen »Enterprise» en »Investigator» voor de expeditie bestemd. COLLINSON en MAC CLURE voerden daar bevel op, terwijl de »Plover», onder bevel van MOORE, als stationschip in de nabijheid van de Behrings-straat blijven, en kapitein KELLETT met de »Herald» de schepen van af de Sandwichs-eilanden provianderen zou. Het zeilvermogen van de beide eerste schepen stond onderling in eene zeer slechte verhouding. Reeds op de vaart door den Atlantischen oceaan bleef de »Investigator» ver achter, en zes dagen na het uitloopen uit de Engelsche haven werd deze voor de laatste maal door de »Enterprise» gezien. Hoewel in de lastbrieven, betreffende het doordringen aan gene zijde van de Behrings-straat, aan den opperbevelhebber COLLINSON alle mogelijke vrijheid gelaten was, had men hem toch met grooten nadruk gewaarschuid voor eene scheiding van beide vaartuigen. Welligt nooit is een lastbrief minder nagekomen dan bij deze onderneming. Wel is waar verwachtte COLLINSON het schip, dat bestemd was om hem te vergezellen, in de straat van Magelhaens, alwaar het, zoo als hij wist, door eene stoomboot op sleeptouw genomen werd en alzoo de schade weder kon inhalen. Maar sedert dien tijd kwam de »Enterprise» in weerwil van de stormachtige vaart, zoo veel vooruit, dat, toen de »Investigator» op het volgende vereenigingspunt der schepen, in de haven van Honolulu, aankwam, het hoofdschip reeds afgezeild was en eene vereeniging van beide schepen nimmer weder plaats vond. COLLINSON had wel is waar op het schip, dat hem moest vergezellen, eenige dagen gewacht; maar toen hij den noodigen voorraad aan boord had genomen en alles tot de vaart in de IJszee behoorlijk in gereedheid was gebracht, was hij zonder dat schip naar de Behrings-straat doorgezeild. Uit de voor MAC CLURE achtergelaten bevelen bleek het, hoe weinig hij nog op eene hereeniging van beide schepen in dit jaar rekende, en dat hij bepaald het besluit genomen had, alleen met

het schip »Enterprise» de vaart naar de Melville-sond te wagen. MAC CLURE zoude, al naar gelang van de omstandigheden, óf moeten trachten te volgen, óf het stationsschip »Plover» in de Behrings-straat af te lossen, of wel naar Valparaiso in Chili terugkeeren.

Men kan denken, hoe smartelijk de laatste door deze wending der zaken werd aangedaan. Zijn besluit stond aanstonds vast, om alles in het werk te stellen, ten einde het hoofdschip nog te bereiken en aan het reddingswerk deel te kunnen nemen. Van niets had hij grooter afkeer, dan zich tot werkeloosheid in de volgende jaren veroordeeld te zien. Hij wist, dat COLLINSON, volgens ouderwetsche nautische voorschriften, langs eenen zeer aanmerkelijken omweg naar de Behrings-straat zoude stevenen, dat deze voorts, ten einde de gevaarlijke scheepvaart in de nabijheid van de Aleutische eilanden te vermijden, en gebruik te maken van den gunstigen, aan de kusten van Kamtschatka heerschenden westenwind, zich westwaarts tot naar Petropawlowsk wenden zou. Gelukte het nu MAC CLURE, in regte rigting de Behrings-straat te bereiken, dan moest hij, bij gunstige vaart, zoo al niet eerder, dan toch gelijktijdig met het hoofdschip aldaar aankomen. Voor zijne koene vastberadenheid was het waagstuk niet te groot, en de onvermijdelijke noodzakelijkheid scheen van hem een werk te vorderen, dat onder andere omstandigheden de grootste roekeloosheid zou geweest zijn. In voorbeeldeloos korte vaart — in slechts 23 dagen — legde hij het ontzettend groote, even onbekende als gevaarlijke eind van omstreeks 700 mijlen tot aan den ingang in de IJszee af. Een gunstige zuidenwind, die meermalen in een orkaan dreigde over te gaan, dreef zijn schip pijlsnel over de golven voort. Toen hij in de nabijheid van de Kotzebue-sond het stations-schip »Plover» in het gezigt kreeg, en berigten inwon betreffende COLLINSON, ontving hij ten antwoord, dat de »Enterprise» hier volstrekt nog niet gezien was. Zonder rust te nemen zeilde hij verder; ieder uur tijdverlies scheen hem verraad aan het edele werk der redding. Ook hij had, even als COLLINSON, het besluit genomen, om alleen met slechts één schip regt uit naar het Melville-eiland te stevenen, en van daar af in alle boezems en baaijen naar de vermisten te zoeken. Aan eenen terugkeer naar de Behrings-straat dacht hij niet meer; van uit de Baffins-baai wilde hij zijn vaderland weder bereiken. Zijne manschappen waren krachtig, stout in al hunne ondernemingen en bereid, der wereld voor onderscheidene jaren vaarwel te zeggen. Weinige dagen daarna ontmoette hij kapitein KELLETT, van wien de beslissing over de vergunning tot de door hem beslotene onderneming afhing. Het oogenblik was

ernstig en bedenkelijk. Welk eene verantwoordelijkheid laadde deze op zich, wanneer hij, in strijd met de letter van zijne lastbrieven, eene scheiding van de beide naar hetzelfde doel bestemde vaartuigen toestond en nu de manschappen van het eene of van het andere in het uiterste gevaar geraakten; en toch was FRANKLIN's redding welligt slechts door dit koene waagstuk en door de uiterste bespoediging van de verdere vaart mogelijk! KELLETT onderzocht naauwkeurig alle ruimten van het schip; alles was in voortreffelijken toestand, allerwege heerschte eene voorbeeldeloze orde en de grootste netheid. En inzonderheid maakte de geestdriftige stemming van de geheele bemanning eenen zoo grooten indruk op hem, dat hij de toestemming tot de afvaart onmogelijk langer konde weigeren. Hij vulde uit zijn schip »Herald» den voorraad van de »Investigator» aan, en reikte MAC CLURE tot afscheid de hand. Weldra daarna werd hij echter door de gedachte aan de moeilijkheden en gevaren, welke die koene mannen in slechts één broos vaartuig te gemoet gingen, zóó zeer overmand, dat hij hun, die reeds met volle zeilen naar het noorden stевenden, de vraag liet doen: »Was het niet beter de verdere vaart nog 48 uren uit te stellen?» MAC CLURE antwoordde met de gedenkwaardige woorden: »Gewigtige p g t! Voorwaarts op mijne eigene verantwoordiging!»

Onder de aan deze expeditie deelnemende manschappen bevond zich ook een Duitscher, die op vereerende wijze tot medewerking en bevordering van haar doel werd geroepen. Wij bedoelen JOHANN AUGUST MIERTSCHING uit Herrnhut in Saksen, lid van de Herrnhutter broedergemeente en zendeling te Okak in Labrador. Het was vooruit te zien, dat de expeditie aan de noordwest- en noordkust van Amerika veelvuldig gelegenheid zoude hebben, om met Eskimo's te verkeerē. Des te meer wenschelijk moest het dus schijnen, eenen met hunne taal bekende man onder de deelnemers te tellen. Dikwijls toch reeds was er uit gebrek aan goede tolken een onaangenaam misverstand ontstaan en waren de onwaarschijnlijkste geruchten in omloop gebracht? De Admiraliteit wendde zich in de eerste plaats tot de Moravische broedergemeente te Londen, welke zendelingen onder de Eskimo's had uitgezonden, ten einde door hunne tusschenkomst eenen met de taal der Eskimo's vertrouwden man voor de onderneming te winnen. Ongelukkig vertoefde destijds echter geen zendeling van deze gemeente, die daartoe geschikt zoude geweest zijn, te Londen. Ten gevolge daarvan zocht men bij het zendelingsbestuur te Herrnhut hulp. Hier was MIERTSCHING destijds juist van een bezoek van zijn zendelingsstation Okak aangekomen. Onmiddellijk werd hij door het bestuur der

Kerk uitgenoodigd, om zich aan het reddingswerk aan te sluiten. Hoewel het besluit hem zwaar viel, om zich van zijne roeping voor een onbepaalden tijd te scheiden, gaf hij toch onmiddellijk aan die uitnoodiging gehoor en nam de reis naar Londen aan. Steeds spreken de bekend geworden Engelsche berigten over hem zeer gunstig, en het gelukte hem, zich binnen korten tijd de achting en liefde zoowel van de officieren alsook van de zeelieden en matrozen te verwerven. In zijn eersten brief klaagt hij zeer over het heimwee. De tweede brief uit Honolulu berigt onder anderen het volgende over de tucht op de Engelsche schepen: »De manschap bestaat enkel uit echte zeelieden, die door de magt der wet in orde worden gehouden. Een vergrijp, hetzij in woorden hetzij in daden, wordt daardoor bestraft, dat aan den schuldige, nadat hij twee dagen opgesloten geweest is, op den derden dag eenige dozijnen slagen op den blooten rug worden gegeven. Toen ik eenen daardoor ontvleeschten rug voor de eerste maal zag, werd ik er naar van.» — Weldra zoude hij gelegenheid hebben, om zijne kennis in het verkeer met de Eskimo's in praktijk te brengen.

Hoe snel en gelukkig MAC CLURE zijne vaart van de Sandwicks-eilanden af naar de IJszee ten uitvoer gebragt had, blijkt inzonderheid daaruit, dat COLLINSON, die zes dagen vroeger van Honolulu nitzeilde, eerst veertien dagen later de Behrings-sstraat bereikte. Op den 14^{den} Augustus kwam deze bij kaap Lisburne aan, alwaar hij de beide schepen »Herald" en »Plover" hoopte te vinden. Maar deze hadden zich ongelukkigerwijze op dezen dag eenige mijlen van de kust verwijderd, en zoo trof COLLINSON het ongeluk, dat hij alle berigt betreffende MAC CLURE ontbeerde. In zijne verdere handelingen openbaart zich eene buitengewone vastberadenheid en een koene ondernemingsgeest. De scheepvaartstijd was hem voor dit jaar zeer schraal toegemeten, en des te meer trachtte hij er gebruik van te maken. Even als MAC CLURE wilde hij ook regt door naar Banks-land stevenen, en de schaal van het geluk, dat hem tot hiertoe zoo ongunstig was geweest, scheen thans naar zijne zijde over te zullen slaan. Het gelukte hem, in een open water-arm naar het noorden tot 72° 40' breedte door te dringen, welke hoogte in deze gebieden nog nooit ¹⁾ door Europeanen bereikt was geworden. Maar hier belemmerden ondoordringbare massa's pakij's zijnen weg. Hij wendde zich daarop oostwaarts, maar

¹⁾ De Nederlanders BARENTSZ en DE RIJP hadden reeds in het jaar 1596 den 80sten breedtegraad overschreden! Zie onder anderen: Kane, de Noordpoolvaarder (Leiden, A. W. SYTHOFF 1861) p. 10.

vond weldra dezelfde hinderpalen. Geenzins gaf hij echter zijne hoop op. Onder 134° wester lengte van Ferro keerde hij terug en zocht nu in de eerste plaats westelijk op nog hoogere breedte eene doorvaart, die hem dan naar Banks-land zoude brengen. In de nabijheid van 145° lengte drong hij zelfs tot 73° 19' breedte door; maar daarop was eveneens iedere weg naar het noorden en oosten door ijsmassa's versperd. Er bleef hem geene andere keuze, indien hij niet met zijn schip volkomen ingesloten worden en ver van eene beschermende haven overwinteren wilde. Op den 31sten Augustus kwam de Amerikaansche kust weder in het gezigt en hij zeilde nu naar de Grantley-haven, alwaar hij, volgens de berigten, die eene aan kaap Hope opgevischte flesch bevatte, stellig op eene ontmoeting met KELLETT en MOORE konde rekenen. Na met deze mannen beraadslaagd te hebben, besloot hij te Hongkong te overwinteren, en den luitenant BARNARD met twee andere manschappen te Michaelowski, de voornaamste plaats der Russische volkplantingen in de Norton-Sond aan land te zetten, ten einde door deze op de plaats zelve ingewonnen inlichtingen te erlangen betreffende de veelyuldig verspreide geruchten van gestrande schepen en vermoorde personen of verder in het westen wonende Blanken. BARNARD vergezelde den Russischen Gouverneur op een uitstapje ver in de binnenlanden, maar had het ongeluk, op den 24sten Februarij 1851 in de nabijheid van Darabin, bij een onverwachten aanval door Indianen, zwaar gewond te worden. Reeds op den volgenden dag overleed hij. COLLINSON ontving het treurige bericht daarvan, toen hij in Julij daarna hem op zijne tweede reis naar de IJzee weder wilde opnemen. Hij had zich te Hongkong op nieuw voor drie jaren met voorraad voorzien, ten einde andermaal den vreeselijken strijd der redding van de sedert zeven jaren vermisten te wagen.

Wij laten thans hem en MAC CLURE over aan hun eenzaam lot in de treurige woestenij van het noorden en wenden ons weder naar Engeland, waarheen kapitein KELLETT met zijn inspectieschip »Herald» in hetzelfde jaar terugkeerde, dewijl de Admiraal van het Britsche Zuidzee-eskader voor den toevoer van proviand door andere schepen van Valparaiso af liet zorgen. De »Plover» bleef als stations-schip in de volgende jaren onafgebroken in de wateren ten noorden van de Behrings-sstraat. De manschappen werden onderscheidene malen verwisseld en voltallig gemaakt, en ook de commodore MOORE, dewijl zijne gezondheid een grooten schok had ondergaan, in 1852 door den commodore MAGUIRE afgelost. Toen men in denzelfden tijd in Engeland aan de uitrusting van eene nieuwe expeditie dacht, ontbraken betref-

fende MAC CLURE sedert twee jaren, en betreffende COLLINSON sedert één jaar alle berigten. Men wist niets anders dan dat elk van hen met vrolijk vertrouwen en koenen, vastberaden geest van de Behrings-straat naar de noordsche kampplaats gestevend was.

Zeven volle jaren waren er nu verlopen sedert de onverklaarbare verdwijning van FRANKLIN. Alle pogingen tot redding waren vruchteloos geweest. Het geheele stelsel der vroegere expeditiën, dat men eens zoo bewonderd en

Sledevaart op Wollaston-land.

als ontwijfelbaar tot het doel leidend geprezen had, was nu geheel uitgeput. Van het Amerikaansche vastland had men de geheele noordkust, van de Behrings-straat af tot aan de Kopermijnrivier, reeds in 1849 en 1850 doorzocht en met alle hulpmiddelen tot levensonderhoud en woning voorzien. De Lancaster-sond, de Barrow-straat, het Wellington-kanaal, de Peel-sond en de naburige ver uitgestrekte eilandenwereld waren in de volgende jaren herhaaldelijk het tooneel van de naauwkeurigste nasporingen geweest, en door de vernuftigste uitvindingen had de menschelijke scherpzinnigheid getracht, berigten over dat geheele, wijd uitgestrekte gebied te verspreiden. Maar geen

daarvan scheen de vermisten bereikt te hebben; hun tegenwoordig verblijf, zeker een der treurigste, bijaldien zij nog leefden, was en bleef onbekend. Het vinden van de plaats van het eerste winterkwartier op het kleine, tot hiertoe niet in aanmerking genomen eiland in de nabijheid van kaap Riley, en de ontdekking van eene opene plaats der Poolzee waren de voornaamste uitkomsten van al deze nasporingen. Men zal het dus verklaarbaar vinden, dat thans, nadat alle nasporingen in het zuidelijk gedeelte van die eilandenwereld vruchteloos waren gebleven, aller blikken zich rigtten naar dat tot hiertoe steeds met wantrouwen beschouwde opene gedeelte der zee. In deze meening werd men nog meer versterkt, toen men het berigt ontving, dat RAE in het voorjaar en den zomer van 1851 de geheele zuidkust van Wollaston-land had onderzocht, zonder ergens zelfs ook het geringste teeken te vinden, waaruit men tot de aanwezigheid van de vermisten konde besluiten. Zijne vroegere boot-expeditiën in 1848 en 1849 hadden dáárop schipbreuk geleden, dat het hem door de geweldige massa's drijfijz onmogelijk gemaakt werd, over de Delphin- en Union-sstraat te komen. Thans besloot hij dus, reeds in het voorjaar op te breken en de straat over te gaan, terwijl het ijs nog onbeweeglijk vast stond. Met slechts vier man begaf hij zich op weg; eene door honden getrokken slede droeg de noodige levensmiddelen. In ieder opzigt legden zoowel hij als zijne reisgenooten zich alle mogelijke ontberingen op. Zoo nam hij, bij voorbeeld, geene tent mede, maar verkoos het, in sneeuwbanken te overnachten en uit te rusten. De levensmiddelen bespaarde hij, zoo ver dit zonder nadeel voor de gezondheid slechts eenigzins mogelijk was. Gelukkigerwijze ontmoette hij onder weg veel eiderganzen en patrijzen, en de honden vingen lemmingen ¹⁾, die in groot aantal voorhanden waren, tot voedsel. Op den 25sten April 1851 verliet hij het fort Confidence, alwaar hij zich gedurende den vorigen winter opgehouden en tot de reis voorbereid had. Na verloop van zes dagen kwam hij aan den mond van de Kopermijn-rivier aan en vond de gesteldheid van het ijs van dien aard, dat hij onmiddellijk, zonder door zoeken naar een geschikten overtocht opgehouden te worden, zijnen weg in rechte rigting naar Wollaston-land konde voortzetten. Na andermaal zes dagen betrad hij dit woeste, hoog met sneeuw bedekte land, wendde zich aanvankelijk oostwaarts, en toen in westelijke rigting tot 99° 20' wester lengte van Ferro. Tot op 70° breedte vond

¹⁾ Noordsche trekmuizen (*Hypudaeus Lemnus* ILLIGER, *Mus Lemnus* L).

hij verscheidene volkplantingen van Eskimo's, bij wie hij te vergeefs de naauwkeurigste nasporingen deed naar blanke mannen. Dit volk was hier bijzonder onschuldig en goed geaard; zeehonden en zeedieren schenen hun toereikend voedsel te verschaffen. In Julij en Augustus deed hij nog eene gelukkige bootvaart langs de kusten van Victoria-land, stelde den samenhang van dit land met Wollaston-land wetenschappelijk vast en nam de geheele zuidkust van het groote eiland van $99^{\circ} 20'$ tot $84^{\circ} 20'$ op. De zoo verdienstelijke werkzaamheden van den ondernemenden reiziger deden hem den grootsten bijval verwerven bij het Aardrijkskundig Genootschap te Londen, dat hem voor zijne verrigtingen de gouden medaille toekende.

Een gelukkige Eskimo.

Het is te beklagen, dat RAE zijne nasporingen in de Victoria-sstraat niet 20 tot 30 Duitse mijlen verder noordwaarts konde uitstrekken; hij zoude alsdan zonder twijfel het geheim, dat over de vermisten zweefde, onthuld hebben. Thans droegen zijne berigten slechts daartoe bij, om de valsche meening te bevestigen, dat FRANKLIN, in strijd met zijne lastbrieven, uitgelokt door de opene Poolzee, op veel hooger breedten de noordwestelijke doorvaart had gezocht, maar door de ijsmassa's, die haar tot ten noorden van de Behrings-sstraat nog verder omgorden, niet had kunnen heenbreken. Ja, som-

migen gingen in hunne vermoedens zelf zóó ver, dat FRANKLIN's manschappen naar Oost-Siberië, of wel op nog geheel onbekende eilanden in het noorden van de Behrings-straat omgekomen waren. Vooral de luitenant PIM, die in Junij 1851 met kapitein KELLETT van de Behrings-straat teruggekeerd was, hield op deze meening een reddingsplan. Hij wilde over Petersburg, Moskau, Tobolsk en Jakutzk die nog ondoorzochte eilandenwereld trachten te bereiken, na de treurige wildernissen van de Tschuktschen doorzocht en overal bij de noordelijkst woiende Eskimo's naar FRANKLIN's lot onderzoek gedaan te hebben. Wel is waar weigerde de Admiraliteit bepaald hare deelneming aan deze onderneming, maar het Aardrijkskundig Genootschap te Londen moedigde daartoe aan, in geval de Russische regering de aanstalten tot de uitvoering zelve ter hand nam, en bijzondere personen waren bereid om den luitenant PIM met geld te ondersteunen. LADY FRANKLIN verklaarde, 500 pond sterling (£ 6000) te willen bijdragen, de minister lord RUSSELL zeide eene gelijke som toe en lord PALMERSTON bestreed de reiskosten tot Petersburg. PIM reisde werkelijk op den 20sten November 1851 van Londen uit en kwam na verloop van weinige weken te Petersburg aan. Hier werd hij wel is waar met groote belangstelling ontvangen, ontving ook verlof, om Siberië in alle rigtingen te bereizen; maar de daadzakelijke deelneming aan de uitrusting en de leiding der expeditie wees de Russische regering af. Hij zag zich dien ten gevolge genoodzaakt, zijn plan te laten varen en naar Engeland terug te keeren.

Hoe verder men het verblijf der vermisten naar het noorden verplaatste, des te droeviger waren de beelden, die men zich van hun lot ontwierp. Aan welk eenen nood, aan welk een lijden moest de zeker door ziekte verzwakte schaar blootgesteld zijn, bijaldien zij niet bij een vreeselijk onheil spoorloos onder ijsblokken van die woeste zee begraven geworden was? De ontzettende tafereelen, die men beschreef, vonden steeds ijverige lezers, verhitten de gemoederen en waren meestal de bodem, waarin de onwaarschijnlijkste geruchten betreffende de redding van enkelen van FRANKLIN's manschappen wortelden. Nu eens beweerde men in Kamtschatka en Siberië, dan eens op de Sandwichs-eilanden, of wel in andere afgelegene deelen der Aarde afdeelingen van hen gezien, of ook flesschen met stellige berigten gevonden te hebben. Hier was het eenen goochelaar gelukt, aan de geheime krachten der natuur de oplossing van het raadsel te ontlokken, ginds had eene helderziende in den magnetischen slaap, of wel tafel- en klopgeesten in het vreeselijk duister eenig licht gebragt. Wij zullen over al die geruchten het stilzwijgen bewaren en bepalen ons slechts tot de mededeeling van een merkwaardig

verhaal, dat in het voorjaar van 1852 eene onbeschrijflijke ontroering veroorzaakte en langen tijd zóó stellig werd medegedeeld, dat zelfs de Admiraliteit het noodig oordeelde, naauwkeurig onderzoek dienaangaande te doen. Op den 20sten Maart van dat jaar ontving zij van een ondergeschikt scheeps-beampte het berigt, dat een koopvaardijkapitein, die niet genoemd wilde zijn, in April van 1851 in de nabijheid van Newfoundland op eenen afstand van $1\frac{1}{4}$ tot $1\frac{1}{2}$ Duitse mijl eenen ijsberg had gezien, door welchen twee groote driemastschepen zonder eenige bemanning en zonder booten ingesloten waren. Zeer zeker moest dit berigt betrekking hebben op de vaartuigen »Erebus» en »Terror,» die te midden van een ontzettend uitgestrekt ijsveld van de Poolzee naar den noordelijke Atlantischen oceaán gedreven en hier in het water verzonken zijn zouden. Hoe wonderlijk het ingekomen berigt ook klonk, wendde de Admiraliteit toch onmiddellijk alle moeite aan, om den waren stand dier zaak uit te maken. Weldra bleek het, dat het bedoelde ijsveld door de »Renovation» op de overvaart van Limerick naar Quebec gezien was geworden. De kapitein van het schip, COWARD geheeten, bevond zich destijds te Venetië, de stuurman daarentegen te Limerick, en een met bijzondere onderscheiding genoemde passagier vertoefde te Prescott in Opper-Kanada. In alle drie plaatsen werden de ooggetuigen gehoord; zij bevestigden, hoewel met enkele afwijkingen, de gedane mededeeling en voegden er bij, dat de ziekte van den kapitein en de bange vrees van den stuurman verhinderd hadden, den ijsberg te naderen. Eene dergelijke waarneming wilden ook de passagiers van een Mecklenburgsch landverhuizers-schip eenige dagen later, toen het ijs zijne ontbinding nabij was, gedaan hebben. Hoewel men de onhoudbaarheid van die berigten zoo duidelijk mogelijk bewees, doordat de medegedeelde beschrijving van de geziene schepen niet in overeenstemming gebragt konde worden, met het voorkomen van de »Erebus» en »Terror,» waren er echter vele ligtgeloovigen, die tot in den laatsten tijd de waarheid van die berigten bleven beweren, en eerst door MAC CLINTOCK's ontdekkingen van het tegendeel overtuigd werden.

De Admiraliteit liet zich door dergelijke geruchten en verhalen op geenlei wijze in hare plannen van den weg brengen. Zij had besloten in het jaar 1852 nog eene groote reddings-expeditie uit te zenden en deze te belasten met het onderzoek van het Wellington-kanaal en de opene Poolzee, alsmede met het ondersteunen van MAC CLURE en COLLINSON, wier aankomst op Banks-land of op het Melville-eiland men vermoedde. Tot dit einde werd het vroegere eskader van AUSTIN, alsook de zeilschepen »Assistance» en

»Resolute” met de sleepstoombooten »Pioneer” en »Intrepid” uitgerust. Het kleine Beechy-eiland bestemde men tot grondslag voor de onderneming. Hier zou een proviand-depot opgericht en de »Noordster” onder bevel van PULLEN als stations-schip geplaatst worden gedurende den geheelen duur der nasporingen. Tot opperbevelhebber werd kapitein EDWARD BELCHER benoemd. Hij ontving den last, om met de beide schepen »Assistance” en »Pioneer” tot aan het noordelijk gedeelte van het Wellington-kanaal door te dringen, terwijl kapitein KELLETT zich met de beide andere vaartuigen naar het Melville-eiland wenden en van hier af berigten, niet alleen betreffende FRANKLIN, maar ook aangaande MAC CLURE en COLLINSON, zoude inwinnen. Op den 21sten April 1852 verliet het eskader de Theems; eene uitgelezen bemanning, die zich gedeeltelijk reeds verdienstelijk had gemaakt op het noordsche strijdperk, bevond zich aan boord. Wij maken hier melding van mannen als MECHAM, MAC CLINTOCK, OSBORN, PIM, MAC DOUGALL.

De eerste berigten aangaande het verloop van deze laatste groote expeditie bragt luitenant KENNEDY naar Engeland over. Vroeger hebben wij er reeds kortelijk melding van gemaakt, dat de hooghartige lady FRANKLIN ook in het vorige jaar geene offers voor de uitrusting van haar schip: »Prins Albert” geschuwd had. In hare waarlijk heldhaftige trouw was zij bereid, haar geheele vermogen ten offer te brengen, indien zij konde hopen, daarmede haren Gemaal of diens manschappen te redden. Deze expeditie, aan welker spits KENNEDY stond, was de eenige, die in het jaar 1851 van de Engelsche kust naar het Noorden stevende. Zij telde achttien leden, onder wie de 62-jarige HEPBURN, die dertig jaren te voren FRANKLIN, op zijne eerste reis naar de kusten van de Poolzee, onder alle gevaren en in den grootsten nood getrouw had bijgestaan. Uit Frankrijk was de luitenant JOSEPH RÉNÉ BELLOT overgekomen, ten einde aan het reddingswerk deel te nemen. Eene maand lang moest KENNEDY in de Baffins-baai kruisen, voordat het hem gelukte, door het middeldijs heen te breken. Gedurende dezen tijd ontmoette hij het Amerikaansche eskader onder DE HAVEN, en weldra knoopten de officieren der drie vaartuigen vriendschappelijke verbindtenissen aan. Voor het eerste jaar moest KENNEDY's werkzaamheid zeer beperkt blijven, dewijl hij eerst op den 10^{den} September in de nabijheid van het Leopold-eiland aankwam. Het was een groot geluk voor hem, dat JAMES ROSS vroeger op dit kleine eiland een voorraadshuis had opgericht, waarin zich nog voor een jaar levensmiddelen voor de vermisten, en wel in voortreffelijk bewaarden toestand bevonden. Anders zoude hij ontwijfelbaar van gebrek hebben moeten omkomen. In de Loop,

berigten betreffende AUSTIN en PENNY, of wel van eene afdeeling der vermisten te zullen vinden, had hij met vier begeleiders eene gutta-percha-boot bestegen, ten einde door de ijsmassa's eenen toegang naar de kust van dat eiland op te sporen. Ter naauwer nood had hij het land bereikt en eene hooge klip aan den oever beklommen, of een hevige orkaan bracht het ijs in beweging en dreef het schip zoo snel voort, dat het weldra uit den gezigtsskring van hem en zijne reisgenooten verdween. De nacht brak aan, de orkaan woedde steeds voort. De aan land getrokken boot verleende slechts eene armzalige beschutting tegen wind en storm. Met smachtende blikken wendden bij het aanbreken van den morgen aller oogen zich naar de plaats waar het schip voor de laatste maal gezien was. Te vergeefs wachtte men op zijne aankomst, en dus zagen de vijf mannen zich genoodzaakt in de Leopolds-haven in het door ROSS opgerigte huis een onderkomen en voedsel te zoeken. Zes bange weken moesten zij hier doorbrengen; want eerst na verloop van dien tijd werden zij door BELLOT naar de overige manschappen, die met het vaartuig in de Batty-kaai overwinterden, afgehaald. De onderzoeking van Noord-Sommerset en het Prins-van-Wales-land had lady FRANKLIN inzonderheid aan den luitenant KENNEDY aanbevolen. Nog gedurende den langen winternacht, toen slechts het schijnsel der Maan en der sterren, en de glans van het noorderlicht de baan verlichtten, nam hij met onderscheidene zijner reisgenooten den togt aan naar Furey-Beach, ten einde hier te onderzoeken, of bij den voorraad, die, twintig jaren geleden, JOHN ROSS aldaar begraven had, ook sporen van de vermisten te vinden waren. De levensmiddelen waren nog onaangeroerd en onbedorven, en zij vormden voor de in het voorjaar te ondernemen grootere sledetogten eene hoogst gewenschte tegemoetkoming. Op den 29sten Maart begonnen KENNEDY en BELLOT met zes mannen hunne land-expeditie, eene der meest uitgestrekte die ooit in het noorden zijn gedaan. In 79 dagen legden zij 275 Duitse mijlen af. Op vier sleden, welke deels door mannen, deels door honden, waarvan men er slechts vijf had kunnen magtig worden, getrokken werden, vervoerde men de noodzakelijkste behoeften. Met blij vertrouwen verduurde men alle ontbering en moeilijkheden, ten einde de reis zoo ver mogelijk te kunnen uitstrekken. Men overnachtte, even als RAE, in sneeuwhuizen ten einde de pakkaadje niet met tenten te bezwaren, en men had gedurende den winter onderscheidene mannen in het bouwen daarvan behoorlijk onderrigt. Geheel Noord-Sommerset werd planmatig onderzocht en daarbij vastgesteld, dat het een eiland is, dat door de Bellot-sstraat van Boothia gescheiden wordt; voorts

ging men de Peel-sond over en trok langs de oostkust van het Prins-van-Wales-land naar het noorden; maar nergens ontdekte men zelfs slechts het geringste teeken, dat de vermisten hier ooit vertoefd hadden, zelfs ook niet van de aanwezigheid van BROWNE, die slechts een jaar vroeger gedeeltelijk dezelfde gebieden had bezocht. Wie had kunnen denken, dat men de plaats waar de »Erebus'' en »Terror'' door FRANKLIN's manschappen verlaten werden, tot op 30 mijlen genaderd was! Teruggekeerd zijnde naar de haven, gelukte liet KENNEDY eerst op den 6^{den} Augustus, het schip, nadat het 330 dagen vastgevroren was geweest, weder in de opene zee te brengen. Hij stuurde naar kaap Riley en het Beechey-eiland, alwaar hij tot zijne verrassing den luitenant PULLEN vond met het stations-schip »Noordster'' en van hem het verblijdende berigt betreffende de uitrusting eener groote expeditie ontving. Terwijl hij hier AUSTIN's eskader nog hoopte aan te treffen en voor vele personen daarvan brieven aan boord had, was dit reeds lang naar het Vaderland teruggekeerd, en slechts aan diegenen konde hij de brieven afgeven, die na hunne terugkomst thans andermaal op de vaart waren naar de Poolzee. Na eene korte ontmoeting met PULLEN zeilde hij door de Lancaster-sond en de Baffins-baai naar Engeland terug en bereikte dit op den 7^{den} October 1852. Zijne berigten schenen den laatsten twijfel op te heffen, dat FRANKLIN in het noorden de doorvaart gezocht had.

De rusteloos voor de redding van haren Gemaal werkzame lady FRANKLIN gevoelde zich des te meer gerust gesteld, doordat zoowel aan den kapitein BELCHER, als ook aan den kapitein INGLEFIELD, aan wien zij de leiding van eene nieuwe, grootendeels op hare kosten uitgeruste expeditie had toevertrouwd, het onderzoek van de noordelijke zee op hoogere breedten opgedragen was. Wie bewondert niet de edel gezinde en hooghartige vrouw, die met onwankelbaar vertrouwen en standvastigheid hare hoop op redding der ongelukkigen bleef vasthouden en met onvermoeiden ijver alles aanwendde wat de verlossing der in ellende smachtenden zou kunnen te weeg brengen! Daar de Admiraliteit door BELCHER's eskader slechts de gebieden ten noorden van het Wellington-kanaal liet onderzoeken, maar evenwel eene gelukkige vaart FRANKLIN tot noordelijk van de Behrings-sstraat in korten tijd konde gebragt hebben, zoo schuwde zij geene offers, om ook naar deze streken eene expeditie te laten vertrekken. Zij had, ondersteund door een aantal vrienden, de schroefstoomboot »Isabel'' aangekocht en den kapitein BEATSON gewonnen, om deze naar de kusten van Siberië en de eilanden aan gene zijde van de Behrings-sstraat te brengen. Deze onderneming scheen het plan te zullen ten

uitvoer brengen, dat de luitenant PIM vroeger bij de Russische regering te vergeefs had voorgesteld. Ongelukkig kon echter de uitrusting van het schip in het voorjaar van 1852 niet tijdig genoeg voltooid worden, zoodat de expeditie tot het volgende jaar moest worden uitgesteld. Ten einde nu het vaartuig gedurende den geheelen zomer niet nutteloos in de haven te laten liggen, besloot lady FRANKLIN, het, onder bevel van INGLEFIELD, ter onderzoeking van het noordelijk gedeelte der Baffins-baai uit te zenden. Eerst op den 10^{den} Julij verliet deze de Engelsche kust. De aardrijkskundige wetenschap had destijds nog niet vastgesteld, of de Whale-, Smith- en Jones-sond groote boezems van Groenland waren, of wel toegangen vormen tot de groote Poolzee. INGLEFIELD heeft de verdienste, het bestaan van twee groote ingangen aangewezen te hebben. Hij drong in de Smith-sond door tot aan kaap Alexander (78 $\frac{1}{4}$ ° noorder breedte) en zag als verste punt een klein eiland, dat hij Louis Napoleon noemde. De strenge koude, welke nu inviel, noodzaakte hem tot de terugreis. Hij bezocht vervolgens op den 7^{den} September nog het Beechy-eiland en liet zich naar de grafsteden van de genoemde drie lotgenooten van FRANKLIN brengen ¹⁾. Hoog lag de sneeuw over het geheele eiland en over de graven; slechts na veel inspanning kwam men bij de laatsten. INGLEFIELD kon de verzoeking niet wederstaan, om een van de doodkisten te laten openen. Dit was geenzins eene schending dier stille rustplaats uit kwalijk geplaatste nieuwsgierigheid; het geschiedde om de gewigtige reden, dat men wenschte te weten, of de aldaar rustende mannen welligt ten gevolge van scheurbuik en andere verwoestende ziekten waren omgekomen. De zekerheid dienaangaande was van te meer gewigt, omdat, bijaldien men duidelijke kenteekenen van die ziekten bij de begravenen onderkende, de dood van allen, die zeven jaren geleden met FRANKLIN waren heengegaan, te vreezen was, en alsdán natuurlijk eene wezenlijke aanleiding om nog verdere reddings-expeditiën uit te rusten wegviel. De ijzerhard bevroren bodem werd met groote moeite opgebroken; het lijk — dat van WILLIAM HARTNELL — was in de ijzige koude ongeschonden bewaard gebleven en vertoonde zelfs niet het geringste spoor van scheurbuik of eenige andere ziekte. Te regt vermoedde men dus, dat FRANKLIN's manschappen het eerste winterkwartier in goeden welstand verlaten hadden.

De berigten, welke INGLEFIELD, en weinige weken vroeger KENNEDY, betreffende het verloop van BELCHER's expeditie naar Engeland overbragt, luid-

¹⁾ Zie pag. 129.

den vrij gunstig. Kapitein BELCHER had de Wellington-sstraat open gevonden en was met de beste verwachtingen op den 14^{den} Augustus naar het noorden gezeild; KELLETT had eenen dag later zijne koers gerigt naar het Melville-eiland, en luitenant PULLEN was met het bouwen van een ruim houten huis bezig geweest, dat men uit de in de Melville-baai verzamelde wrakken van twee gestrande walvischvaarders dacht op te rigten. Noch aan den ingang van de Wellington-sstraat, noch aan dien van de Melville-sond had men dus gelijke hinderpalen gevonden als in de vroegere jaren, en men beloofde zich van den verderen voortgang der ondernemingen de gunstigste uitkomsten. Het was dus zeer natuurlijk, dat men in het jaar 1853 in Engeland met groot ongeduld verdere berigten te gemoet zag. De Admiraliteit rustte, deels om met het verdere verloop der expeditie bekend te worden, deels om den voorraad op het Beechey-eiland aan te vullen, de stoomboot »Phoenix” en het transportschip »Breadalbane” uit, en vertrouwde aan den in het vorige jaar teruggekeerden kapitein INGLEFIELD het opperbevel. Alzoo vertoefden er ook in dit jaar, even als in het vorige, negen grootē Britsche schepen in de wijd uitgestrekte eilandenzee ten noorden van Amerika, ten einde nasproingen te doen betreffende FRANKLIN en diens lotgenooten, of wel om die door het aanvoeren van levensmiddelen en anderen voorraad mogelijk te maken. Ook de Fransche luitenant ter zee BELLOT, die te vergeefs de nationale eer ter uitrusting van eene Franklin-expeditie ingeroepen en te vergeefs zijne regering zoo dringend mogelijk daartoe uitgenoodigd had, was thans weder teruggekeerd, ten einde onder INGLEFIELD's manschappen opgenomen te worden. De scheepvaart in de Lancaster-sond was in dit jaar buitengewoon moeilijk. Acht dagen achtereen versperde een ijswal volkomen den weg, en toen INGLEFIELD eindelijk bij het Beechey-eiland aankwam, was het hem onmogelijk in de Erebus- en Terror-baai binnen te loopen, dewijl reusachtige ijsblokken den ingang volkomen afsloten. Hij stevende uit dien hoofde naar kaap Riley en zocht in de nabijheid daarvan eene veilige havenplaats, van waar hij zijnen voorraad naar het stations-schip kon doen overbrengen. Weldra daarna ontmoette hij de manschappen van de »Noordster” zelve. De verwachtingen, die men van BELCHER's expeditie gekoesterd had, waren in vele opzichten schitterend geregvaardigd. INGLEFIELD vernam nieuws van den meest verrassenden aard. Het gewigtigste van dat alles was zeker, dat eene door KELLETT uitgezondene expeditie den sedert drie jaren verdwenen MAC CLURE met zijne manschappen op de »Investigator” had gevonden, en dat deze koene zeeheld twee noordweste-

lijke doorvaarten had ontdekt; ja, op het Beechey-eiland wachtte een van diens officieren, met name CRESSWELL, op het eerst terugkeerende schip, ten einde de berigten betreffende die ontdekkingen naar Engeland over te brengen.

Kapitein KELLET was op den 7^{den} September 1852 onder den lengtecirkel van de winterhaven bij het Melville-eiland aangekomen, maar had de kust aldaar zóó dicht met ijs bedekt gevonden, dat zij hem geen veilig toevlugtsoord konde aanbieden. Hij zag zich daardoor genoodzaakt, nadat hij eenigen voorraad op het vastland had nedergelegd, ten dienste van de in het voorjaar te ondernemen grootere landreizen, 7 tot 8 mijlen naar Dealy-eiland terug te zeilen. Hier sloeg hij het winterkwartier op en zond onmiddellijk vijf sleden met levensmiddelen uit, welke op grooten afstand begraven moesten worden, ten einde aan de reizigers in het voorjaar tot onderstand te kunnen dienen. Den luitenant MECHAM voerde zijn weg voorbij de zandsteenrotsen, in welke nabijheid PARRY eens overwinterd had, en die MAC CLINTOCK in het jaar tevoren had bezocht. Een inschrift herinnerde aan PARRY's winterverblijf te dier plaatse van 1819 tot 1820. MECHAM vond de oorkonde, die MAC CLINTOCK aldaar had achtergelaten, en daarnaast — men verbeelde zich zijne verbazing! — een eerst in het voorjaar nedergelegd berigt. Had FRANKLIN met de zijnen op deze plaats vertoefd, of welke andere menschen waren er hier geweest? In de grootste opgewondenheid opende hij het berigt en zag, dat het van MAC CLURE's hand afkomstig was. Deze had eene soort van testament aan die plaats toevertrouwd. Konde hij al niet hopen, dat de afgelegene zandsteenrotsen spoedig weder door Europeanen zouden bereikt worden, dan meende hij toch niet te mogen nalaten, een kort berigt aangaande zijne vaart, zijne ontdekkingen, de plaats van zijn schip en betreffende de nutteloosheid zijner nasporingen naar FRANKLIN hier neder te leggen. Aan welke gevaren toch waren hij en de zijnen nog blootgesteld vóórdat zij gezamenlijk den vaderlandschen bodem weder konden betreden! Hoe ligt was het mogelijk, dat dit blad het eenige getuigenis werd van zijn onverschrokken moed, van zijne trouw in de vervulling van zijnen plicht voor de tegenwoordige en voor de toekomstige wereld! Hij eindigt met de woorden: »Indien men niets meer van mij en van mijne manschappen hoort, dan neme men gerust aan, dat wij óf in het poolijs geraakt, óf wel ten westen van het Melville-eiland vergaan zijn. In beide gevallen zoude het ongeluk nog verergeren, bijaldien men schepen tot onze redding uitzond; want ieder schip dat in het poolijs geraakt, is reddeloos verloren!

Gaarne had KELLETT zich nog in dit jaar met MAC CLURE in verbinding gesteld, maar de lange winternacht brak aan, en men moest de ontmoeting dus tot het voorjaar uitstellen. Maar nauwelijks was de duisternis voorbij, of luitenant PIM van de »Resolute» en de scheepsgeneesheer Dr. DOMVILLE werden met negen man ter opsporing van de »Investigator» afgezonden. Zes honden trokken de slede met levensmiddelen. Toen men op den 6^{den} April 1853 in de nabijheid van de Genade-bogt (Bay of Mercy), alwaar de »Investigator» sedert anderhalf jaar vastgevroren lag, aankwam, snelde luitenant PIM de zijnen vooruit, ten einde de manschappen, die hij in het jaar 1850 voor de laatste maal op de »Herald,» noordelijk van de Behrings-straat gezien had, te begroeten. Reeds van verre bemerkte men op de »Investigator» het naderen van eene menschelijke gedaante. Verbaasd vroegde men zich af, wie daar komen kon; want niemand vermoedde, dat het aan de winterhaven nedergelegde geschrift reeds ter kennis van Europeanen gekomen was. Eindelijk onderkende men duidelijk gelaats-kleur en -trekken en aanschouwde, tot ieders verbazing — een Moorengelaat. Luitenant PIM had het gelaat, ter beschutting tegen de koude, zwart gekleurd, eene hoogst praktische vinding, die op de »Investigator» nog onbekend was. Reeds begon men te wanhopen, dat men zich bij dit wezen, dat als het ware uit eene andere wereld hier heen gekomen was, zou kunnen doen verstaan; zelfs de uitgebreide taalkennis van den bekwamen tolk MIERTSCHING moest als ontoereikend beschouwd worden. Intusschen vroegde men, toen de gedaante digt genoeg bij was, naar naam en woonplaats. Wie waagt het, nu het indrukwekkende oogenblik te schilderen, toen men tot antwoord ontving: »Luitenant PIM van de »Resolute,» vroeger op de »Herald!» Als een tooverkreet weergalmden die woorden onder onbeschrijflijk gejuich van mond tot mond. Alle rampen waren in eens vergeten, met onuitsprekelijke vreugde verdrong men zich uit het luik van het vastgevroren schip naar den aankomenden redder; zelfs de zieken verlieten hunne hangmatten. Het was de eerste maal in de geschiedenis, dat mannen van wie de eenen van de Behrings-straat, en de anderen van den Atlantischen Oceaen uitgevaren waren, elkander in deze noordelijke zee de hand reikten. Reeds had MAC CLURE aan zijne manschappen, die door driejarige ontberingen, door reeds plaats gehad hebbende beperking in het verbruik van levensmiddelen en door ziekten zeer geleden hadden, aangekondigd, dat de eene helft het schip verlaten en deels door de Hudsonsbaai-landen, deels over de Leopolds-haven en de Lancaster-sond, het vaderland zou trachten te bereiken. Hij zelf wilde met het overige krachtige gedeelte nog het jaar 1853 op het

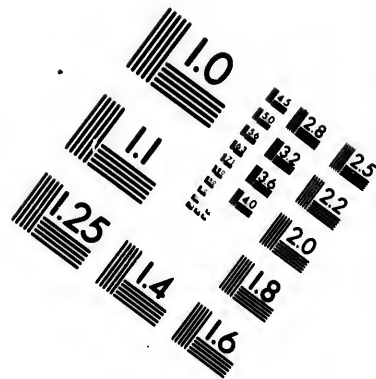
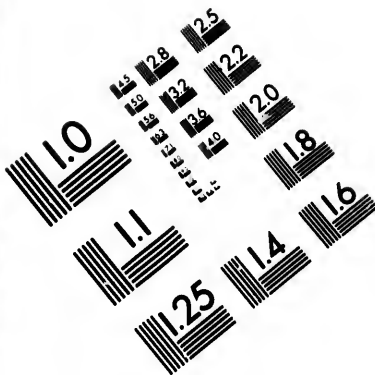

vaartuig blijven toeven en afwachten, of het ijs in de Genade-bogt losgaan en de voleindiging der doorvaart mogelijk worden zou. De sleden voor de afreis waren gedeeltelijk reeds gepakt, want na negen dagen zou de scheiding plaats hebben.

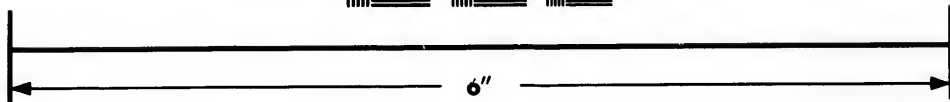
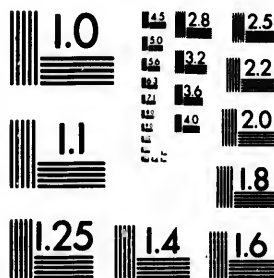
Wij keeren thans terug tot de lotgevallen van MAC CLURE, dien wij in 1850 verlieten, toen hij, na de inspectie van zijn vaartuig door kapitein KELLETT, met blijden moed en koene vastberadenheid naar de IJszee uitzeilde. Als stout in zijne plannen, hebben wij hem reeds op zijne vaart in directe rigting van de Sandwichs-eilanden naar de Behrings-zee leeren kennen. Even zoo koen en vastberaden ging hij ook thans op zijn doel af. In rechte rigting wilde hij naar Banks-land stevenen. Maar hoe dikwijls hij zulks ook beproefde, hij slaagde er niet in, door de ijsmassa's heen te dringen; telkens moest hij naar de kust van het vastland terug; tijd en krachten waren te vergeefs aan eene gevaarvolle onderneming gewijd. In de laatste uren van den 2^{den} Augustus, voer hij om kaap Barrow heen. Het was een liefelijke poolnacht, die eigenlijk nog geen nacht is, welken een der reizigers beschrijft »als een zacht schemerlicht, dat, gelijk een zilveren lint, het heden met den morgen vereenigt, terwijl onder het sterrenlooze hemelgewelf avond en morgen hand in hand in onmiddellijke nabijheid zitten." Al loopt de Zon ook onafgebroken aan het hemelgewelf zonder onder te gaan, kenmerkt toch de natuur op eene eigenaardige wijze den tijd van 8 uur des avonds tot 4 uur van den morgen. De vogels zoeken hunne stille rustplaats, de planten laten hare bladeren hangen, het licht is matter, de tint van het land en de zee minder scherp. In zulk eenen nacht werd voor de eerste maal de noordwestpunt van Amerika door een groot Britsch schip omgevaren, en de manschappen gevoelden zich oogenschijnlijk beter te moede, toen nu het vaartuig zijnen koers naar het Vaderland rigtte.

Eene naauwe waterstraat tusschen eene lage, bijna havelooze kust op de eene zijde en vreeselijke massa's pakij's op de andere voerden verder naar het oosten. Daarin geraakte de »Investigator" tot aan kaap Pitt, alwaar eenigen van de manschappen aan land gezet werden, ten einde eenen steenhoop op te rigten en een kort berigt daaronder neder te leggen, dat het schip hier voorbij gezeild was. De afgezondenen ontmoette drie Eskimo's die zich aanvankelijk zeer schuw betoonden. Zij naderden eerst, toen men de gewone vriendschapsteekenen, waarbij drie malen de handen boven het hoofd worden opgeheven, had gewisseld. Men begroette elkander wederkeerig, waarbij de neuzen tegen elkander gewreven worden, en MIERTSCHING, die hunne taal

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

22 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.5 128
1.6 32 25
1.8 22
2.0

1.5
1.6
1.8
2.0

goed verstond, vernam weldra de oorzaak hunner groote vrees. »Wij zagen gisteren, tot onze groote verbazing op de zee wandelende hooge boomen. Al onze broeders snelden naar den oever, ten einde het wonderbare verschijnsel van nabij te beschouwen. Weldra vonden wij, dat die boomen stonden op een »snel voortgaand eiland'' waarop menschen leefden. Ter naauwer nood vertrouwden wij onze oogen, toen wij bemerkten, dat de bewoners het eiland

Eskimo's groetende en door verschillende standen de aanwezigheid van zeehonden te kennen gevende.

zelfs ook wisten te sturen. Zulk eene magt en kracht is onbegrijpelijk, en al onze broeders geraakten dus in vrees, en verwijderden zich, toen eene boot den oever naderde. Wij met ons drieën bleven achter, ten einde nog verdere waarnemingen te doen." MIERTSCHING zette hun uiteen, dat het »snel gaande eiland'' niets anders was dan een groote kajak of umiak, en dat de daarop wonende blanke mannen door een groot koning waren afgezonden,

Vij zagen
omen. Al
rschijnsel
onden op
wer nood
het eiland

nen gevende.

pelijk, en
toen eene
einde nog
het »snel
en dat de
gezonden,

ten einde eenige verloren broeders op te sporen. Wanneer zij blanke mannen in nood zagen, moesten zij hen maar bereidvaardig ondersteunen! »Blanke mannen,» gaven zij ten antwoord, »hebben wij in dit jaar gezien; zij voeren in eene boot naar het oosten.» Zeer zeker had dit berigt betrekking op PULLEN's boot-expeditie, en geenzins op FRANKLIN's manschappen, betreffende welke zij geen uitsluitel konden geven. De geheele Eskimo-stam, waartoe de drie achtergeblevenen behoorden, bestond uit tien familiën en was eerst vóór weinige dagen aan dit gedeelte der oostkust aangekomen, om op zehonden te jagen. Of er verder noordwaarts nog meer eilanden waren, dit wisten de inboorlingen, die gedurende den loop van het gesprek steeds meer vertrouwen wonnen, niet op te geven, dewijl zij zich in hunne kajak's, zoo als zij zeiden, slechts eene dagreize van de kust verwijderden. Daarentegen beeerden zij zeer stellig, dat gedurende den zomer de zee steeds eenige mijlen van den oever open is, en dat in deze bevaarbare straat hoogst zelden zwaar ijs komt.

Op de verdere vaart kwam de »Investigator» op onderscheidene kleine eilanden. Op een daarvan ontwaarde de scheepswaker een aantal mannen, die rondom een hoogen staak stonden, waaraan eene vlag, die uit zehonden-vellen bestond, wapperde. Men zette eene boot uit, ten einde met de bewoners in verkeer te treden. Deze gingen wel is waar aanvankelijk, toen men naderde, voor korten tijd op de vlugt, maar daarop vatten zij nieuwen moed, keerden terug, plaatsten zich in eene lijn en hieven, ten teeken van vriendschap, drie maal de handen boven het hoofd op. Op den gewonen begroetingsvorm, het tegen elkander wrijven der neuzen, volgde eene krachtige omarming. Het waren Eskimo's, die nog nooit eenen Blanke gezien hadden en niet een enkél Europeesch handelsartikel bezaten. Zij leven slechts gedurende den zomer op deze woeste eilanden; gedurende den winter trekken zij iets meer naar het zuiden, naar streken met eenigzins zachter klimaat. Hunne vrouwen en kinderen woonden op een van de naburige eilanden. MAC CLURE schonk aan de mannen eene bootsvlag ter herinnering aan het eerste oorlogschip, dat in deze wateren gevaren had. Zij waagden het eerst, deze aan te raken, toen MIERTSCHING hun uiteen had gezet, dat die vlag afkomstig was van een groot hoofdman der Blanken, en dat zij daarmede alle blanke mannen zonder vrees zouden kunnen naderen. Weldra daarna verwijderden allen zich zoo haastig mogelijk en begaven zich naar hunne vrouwen, ten einde deze bekend te maken met hetgeen zij gezien hadden. Toen men hun den volgenden dag vergunde het schip te bezoeken, betoonden zij zich zeer

diefachtig; inzonderheid het schoone geslacht had de gaaf, het gestolene zeer sluw te verbergen.

MAC CLURE kon zich nog maar niet verzoenen met de gedachte, dat hij in het »landwater» blijven en de wegen der vroegere boot-expeditiën langs de kust volgen moest. Op den 18^{den} Augustus trachtte hij voor de laatste maal in rechte rigting door de ijsmassa's naar Banks-land te stevenen; maar die poging viel even ongelukkig uit als alle vroegere, en hij zag zich genoodzaakt terug te keeren. Hij zeilde nu langs de kust van het Noord-Amerikaansche vastland voorbij den mond van de Mackenzie-rivier, voer om kaap-Bathurst heen en sloeg eerst in de nabijheid van kaap Parry (106° wester lengte van Ferro) de noordelijke rigting in naar Banks-land.

Het belangrijkste punt op deze groote uitgestrektheid was voorzeker kaap Bathurst. Terwijl elders armoede, onvruchtbaarheid en woestheid de eentoonige kusten van de Poolzee kenmerken, onderscheidt deze plaats zich door eenen meer ontwikkelden plantengroei, door eene aanzienlijke hoeveelheid wild, rendieren en gevogelte, en door eenen nog grooteren rijkdom aan walvisschen en andere zeedieren. Deze eigenschappen van dat landschap schijnen steeds een groot aantal Eskimo's derwaarts te lokken. RICHARDSON ontmoette er in het jaar 1848 omstreeks driehonderd. MAC CLURE vond een dertigtal tenten en negen winterverblijven, en later zagen de manschappen van de »Investigator," toen zij in de ijswoestijnen van Banks-land waren ingesloten, met een zeker verlangen herhaaldelijk op kaap Bathurst terug. De vrolijkheid der inboorlingen, het klimaat en de voortbrengselen hadden de aangenaamste herinneringen nagelaten. Verrassend was het berigt, dat men hier van eenen Eskimo ontving, dat door iemand van zijnen stam »een Blanke" gedood was. MIERTSCHING bemerkte namelijk bij eenen hoofdman een oude metalen knoop als oorsieraad, en op zijne vraag, hoe deze in het bezit van dat voorwerp gekomen was, ontving hij het volgende ten antwoord: »Bij kaap Warren landden Blanken en bouwden een huis; later trokken zij landwaarts in; maar een van hen scheidde zich van de overigen en werd door een van mijne broeders gedood. Men sneed onderscheidene van die knopen van zijne kleederen af." De tolk deed alle moeite om te weten te komen, of dit eerst vóór korten tijd had plaats gehad, dan of het reeds langer geleden was. De inboorlingen geraakten echter in dit opzigt zóó zeer met elkander in tegenspraak, dat het onzeker bleef, of die gebeurtenis in het jaar te voren, of wel ten tijde dat de hoofdman nog een kind was, had plaats gegrepen. Gaarne zoude MAC CLURE het graf van den Blanke, dat men hem wijzen wilde, nader

onderzocht hebben; maar de weersgesteldheid noodzaakte hem, naar het schip terug te keeren. MIERTSCHING hield het geheele verhaal voor niets dan eene overlevering, waaraan eene gebeurtenis uit vroeger tijd ten grondslag lag. Bij een nader onderzoek van het, volgens hunne opgave, door de Blanken gebouwde huis, bleek althans, dat dit eenen zeer hoogen ouderdom had. Het was geheel vervallen en eene broeiplaats geworden van eiderganzen en ander gevogelte; ook voetstappen van vossen en wild merkte men daarbij op. Waarschijnlijk matigde het tegenwoordige geslacht zich de eer aan van eene daad, welke de voorvaderen hadden volvoerd.

Op den 31sten Augustus ontdekte MAC CLURE de zoo even vermelde groote legerplaats der Eskimo's van dertig tenten. Alles geraakte aldaar in de levendigste beweging; de mannen trachtten in de grootste overijling hunne kajaks te bereiken, roeiden naar hen toe, trokken hunne messen en spanden de bogen. Maar toen zij de vriendschapsteekenen bemerkten, staken zij de pijlen weder in de kokers en hielden slechts de messen nog in de hand. In korten tijd was men echter zóó dicht bij gekomen, dat men de gesprokene woorden wederkeerig kon verstaan. MIERTSCHING verzocht den aanroeienden inboorlingen, ook hunne messen af te leggen. »Goed» zeiden zij, »indien gij uwe geweren ter zijde stelt!» Dit laatste geschiedde, en van nu af was alle wantrouwen verdwenen; ja, toen men eens van wapens verruilde, en de Eskimo's de geweren, de Engelschen de messen droegen, had het den schijn, dat er een volkomen verbond van vriendschap was gesloten. De meeste bewondering veroorzaakte onder de inboorlingen de tolk MIERTSCHING, omdat deze hunne taal en gewoonten zoo naauwkeurig kende. Zij beschouwden hem als huns gelijke en deden hem de vriendelijkste aanbiedingen om bij hen te blijven; de hoofdman bood hem zijn vijftienjarige dochter tot vrouw aan, en beloofde hem tot uitzet eene tent, benevens alles wat verder tot de huishouding van eenen Eskimo behoort, bijaldien hij met haar in den echt wilde treden. Daar er van lieverlede wel honderd bewoners van het dorp waren bijeengekomen, achtte MAC CLURE het niet raadzaam, de geschenken te laten zien; hij kende bij ondervinding hunne hebzucht, die hen maar al te ligt in verzoeking zoude brengen, om door oneerlijke middelen meer te eischen dan men zoude kunnen geven. Men bragt daarom de boot zeer dicht aan wal en trok eene lijn, waar over geen Eskimo mogt komen.

MIERTSCHING deelde de geschenken uit. Aanvankelijk bleef de orde vrij wel bewaard; maar later werd het schoone geslacht zóó luidruchtig en veel eischend, dat MAC CLURE en de zijnen zich in de boot moesten begeven,

indien zij niet in het water wilden gedrongen worden. Men stootte de boot een twintigtal ellen van den oever af, maar men bleef toch altijd nog door ongeveer veertig inboorlingen omringd, die door het water waadden en tot groote opmerkzaamheid en voorzigtigheid noodzaakten, bijaldien men niet wilde bestolen worden. Zelfs toen MAC CLURE naar het schip terugvoer, werd hij

Een begeleider van MAC CLURE.

door eene menigte Eskimo's in hunne kajaks vergezeld. Op den volgenden dag herhaalden zij hun bezoek en verhaalden aan MIERTSCHING, dat zij gedurende den nacht een groot feest gevierd en gehoopt hadden, dat de vreemdelingen aan land komen en hunne gasten zijn zouden. Wij hadden, verklaarden zij, het beste bereid, walvisschenvleesch en zalm gekookt, wild gebraden en spek geroosterd; ook vele pelzen hebben onze jagers medege-

de boot
nog door
tot groote
iet wilde
werd hij

bragt, om die tegen andere voorwerpen te verruilen. De ligging van het schip was intusschen niet van dien aard, dat het verlaten kon worden. De meeste dingen, die deze natuurmenschen op het schip zagen, wekten niet weinig hunne verbazing; het meest waren zij verwonderd over de spiegels, als de snelste en bekwaamste schilders. Overigens scheen het hun op het schip zeer goed te bevallen; zij dansten met elkander en met de Engelsche matrozen en waren niet tot weggaan te bewegen, dan nadat men hun verklaard had, dat men voornemens was naar het pakijs te gaan, en dat men nu niet weder in de nabijheid van hunne tenten zou komen. Voor het pakijs schenen zij eene groote vrees te koesteren, dewijl zij dit als het land van de witte beeren beschouwden.

Weinige dagen vóór dat men den koers van het schip naar het noorden rigtte, trok nog een opvallend verschijnsel de aandacht der schepelingen. Op eenen afstand van omstreeks drie mijlen zag men groote rookmassa's opstijgen, en de waker in den mastkorf verzekerde zeer stellig, dat hij duidelijk onderscheidene personen in witte hemden, en ook witte tenten op eene rots konde onderscheiden. Dit verschijnsel vereischte zeker een naauwkeurig onderzoek, dewijl het vermoeden voor de hand lag, dat verongelukte Europeanen met voordacht vuren brandden, ten einde zich te doen opmerken. MAC CLURE zond eene boot af. Maar het onderzoek te dier plaatse leverde geheel andere uitkomsten. De rook steeg op uit vijftien kleine bergen van een vulkanisch voorkomen en een zwavelrijken bodem; het land daar om heen bestond uit blaauwe klei en had vele diepe insnijdingen en watergoten. Men had hier te doen met eenen aardbrand, waarschijnlijk ontstaan door zelfontvlaming van steenkolen of van sterk met aardhars doortrokken en aan zwavelkies rijke klei, welke in het noorden van Azië en Amerika herhaaldelijk zijn waargenomen. In Europa vindt men dergelijke slechts ¹⁾ aan den beroemd geworden berg bij Duttweiler in het Pruisische gebied van Trier, en op eenige plaatsen aan de Engelsche kusten; in het noordelijke Azië daarentegen, in Siberië, alwaar met uitzondering van Kamtschatka werkzame vulkanen geheel ontbreken, zijn er talrijke bergen, die, hoewel zij uit klei en zandsteen bestaan, toch branden. In Amerika vond MACKENZIE in 1783, zoo als wij vroeger reeds hebben medegedeeld, brandende oevers op sommige

¹⁾ Ook in Bohemen, Saksen, Hessen, Frankrijk, enz. Men raadplege daarover: SOMMER's tafereel van het heelal 2de deel p. 198, en voorts VON HUMBOLDT's Kosmos 4de deel p. 251, enz.

volgenden
at zij gedu-
de vreem-
adden, ver-
oekt, wild
rs medege-

plaatsen aan de naar hem genoemde rivier, en RICHARDSON nam brandende wanden waar aan de kusten van de Poolzee. Ook in het gebied van de Boven-Missouri heeft men verslakte pseudovulkanische vormen in de nabijheid van rookende heuvels ontdekt; ja, de inboorlingen noemen eene kleine rivier van die streken zelfs »rivier der rookende aarde,» of in hunne taal Mankizitah-watpa. Van menschen en tenten vonden de door MAC CLURE ter onderzoeking van het verschijnsel afgezondene manschappen niet het geringste spoor; de waker had zich hierin vergist.

Op den 7^{den} September 1850, dus vrij laat in het jaar, bereikt de »Investigator» de zuidpunt van Banks-land. MAC CLURE gaf daaraan den naam van Lord-Nelson's-Head en voer met onderscheidene begeleiders in eene walvischboot en eenen kotter naar land, ten einde het in naam van de Britsche Koningin in bezit te nemen. Het eiland, welks zuidelijk gedeelte hij, ter eere van den eersten Lord der Admiraliteit, Barings-land noemde, bood van eenen 500 voet hoogen heuvel een schoon gezicht. Het was geheel met mos begroeid en schemerde in het frische groen; een krans van schoon gevormde bergen en blauwe meren breidde zich uit voor de verraste zeevaarders. Sporen van rendieren en wild gevogelte vertoonden zich in menigte. Vooral verwekte het opene vaarwater de grootste vreugde, dat men aan de oostzijde van het eiland vond en eenen toegang tot de Melville-sond beloofde. MAC CLURE had aanvankelijk aan de westzijde van Banks-land hopen te overwinteren; maar daarin werd hij door het ijs verhinderd. Hij zag zich genoodzaakt noordoostwaarts te sturen en kwam weldra in eene naauwe waterstraat, die Banks-land van een ander eiland, door hem Prins Alberts-land genoemd, afscheidt. Onder vele gevaren, die door storm en nevel nog verhoogd werden, kwam hij daarin tot 73° 7' naar het noorden. Hij was slechts nog zeven tot acht mijlen van den uitgang daarvan verwijderd; toen vror hij vast, zonder eene beschermende haven bereikt te hebben. De storm dreef reeds de dagen te voren onafzienbare ijsmassa's op hem af, door welke, in weerwil van de geweldigste inspanning niet heen te breken was. Tot aan den 8sten October had het schip nog menigen stoot te verduren en ontging meermalen slechts op bijna wonderbare wijze den ondergang. Geheele rust in de ijsmassa's kwam er eerst op den 21sten October.

Hoewel MAC CLURE geen oogenblik uit het oog verloren had, dat zijne eigenlijke taak was, den vermisten FRANKLIN met zijne manschappen te redden, maar geenzins om op ontdekkingen uit te gaan, vereenigde thans toch alles zich, om hem, zelfs tegen zijnen wil, tot ontdekker van de sedert

eeuwen gezochte doorvaart te maken. Het ijs had hem genoodzaakt, zijn plan geheel te wijzigen, van de vaart ten westen van Banks-land af te zien en in de Prins-van-Wales-sstraat binnen te loopen. Thans was hij daarin zóó ver doorgedrongen, dat hij slechts nog ongeveer veertig mijlen verwijderd was van het punt dat PARRY eens bereikt had. FRANKLIN kon immers van uit de Melville-sond, de noordwestelijke doorvaart door eene zuidelijk tusschen eilanden heen loopende straat gezocht hebben? En was het dus niet van het hoogste gewigt, de nasporingen in dit gebied voort te zetten, alsmede om die tot voorbij het Melville-eiland te vervolgen, ten einde eene vereeniging met de naar de Barrow-sstraat afgezondene manschappen te doen plaats hebben? Immers was voor de plannen van de laatsten dit berigt een beslissend punt, dat op Banks-land nergens sporen van de vermisten te vinden waren geweest! Zeker verklaarde zich daaruit, dat MAC CLURE, zonder zich aan eene schending van zijne instructie schuldig te maken, zijn geheele streven daarheen konde rigten om de noordwestelijke doorvaart te voleindigen. »Hoe zal ik,» dus schrijft hij in zijn bijzonder dagboek, »de spanning mijner gevoelens schilderen! Zoude het mogelijk zijn, dat dit kanaal (het Prins-van-Wales-kanaal) tot de Barrow-sstraat leidt? En zou dit de zoo lang gezochte noordwestelijke doorvaart blijken te zijn? Zoude aan een zoo gering wezen als ik ben gelukken, wat de bekwaamste en wijsste mannen sedert eeuwen te vergeefs hebben beproefd? Maar alle eer behoort aan Hem, die ons zóó ver geleid heeft. Zijne wegen zijn niet onze wegen, en de middelen waarvan Hij zich bedient gaan onze kennis en bevatting te boven. Bij Hem wordt de wijsheid der wereld eene dwaasheid.»

Op den 10^{den} October besteeg MAC CLURE bij stil schoon weder eenen 1500 voet hoogen berg, om naar eene opene plaats in de zee noordwaarts te zien of het einde des eilands te verkennen. Voorliggende bergen beperkten echter het uitzigt, en hij moest de terugreis aannemen, zonder zekerheid betreffende de uitgebreidheid van het eiland te hebben verkregen. Toen hij het schip had verlaten, was hij veilig over vaste ijsmassa's aan land gekomen; thans moest hij tot zijnen schrik bemerken, dat de ijzige laag een honderdtal ellen van de kust teruggeweken wás. Hij liep nu met zijne medgezellen eenige uren langs den oever heen en weder en hoopte eene ijsschol te zullen vinden, die, bij wijze van eene boot, tot den overtocht zou kunnen dienen. Ongelukkig had de wind ook dit door den nood aangeboden redmiddel ontvoerd, en reeds begon het zeer duister te worden, terwijl de koude zich steeds nijpender deed gevoelen. Men schoot nu signalen af, ten einde aan het overige scheepsvolk

berigt te doen toekomen. Deze werden gelukkigerwijze gehoord, hoewel dan ook eerst laat in den nacht, en op het schip haastte men zich, om met booten te hulp te komen. Zeer voortreffelijk bleken hierbij de booten volgens HALLKETT's vinding te zijn. Eene gewone boot over de ruwe oppervlakte van het ijs heen te brengen, zoude veel tijd en kracht vereischt hebben; die van HALLKETT is daarentegen zóó ligt, dat een enkel man ze op den schouder kan dragen. Haar gewigt bedraagt niet meer dan een 25-tal ponden, en bovendien geeft zij nog het voordeel, dat zij, ter besparing van ruimte, zamengedrukt en voor het gebruik weder opgeblazen kan worden. Twee van die booten droeg men thans tot aan het open water, en het gelukte, de geheele expeditie, welke, in den grimmigen poolnacht van — 18° Réaumur, zonder beschuttingsmiddelen tegen koude en honger, aan de grootste gevaren was blootgesteld, te redden.

Weldra daarna begaf MAC CLURE zich andermaal op weg, ten einde zich te vergewissen, of zijn vermoeden betreffende den samenhang der straat, welke hij binnengelopen was, met de door PARRY ontdekte Melville-sond juist was of niet. De 26ste October 1850 was de dag; waarop hij van de hoogte der Peels-rots in de schemering van de morgenzon de uitmonding van de Prins-van-Wales-sstraat in de Melville-sond duidelijk onderkende. De noordwestelijke doorvaart, dat raadsel, dat, sedert eeuwen, mannen van de meest verschillende volken naar de ijzige poolstreken gevoerd, volken tot eenen wedstrijd gebragt en honderden menschenlevens gekost had, was van nu af aan geen vraagstuk meer, maar eene stellige daadzaak, en MAC CLURE de man door wien de eerste oplossing in Europa bekend werd. Thans snelde hij, verheugd over de gedane ontdekking, zijne begeleiders vooruit, ten einde aan zijne makkers op het schip de tijding over te brengen en een feest aan te rigten ter viering van de gelukkige gebeurtenis. De 26ste October bleef voortaan voor hem en voor de zijnen een hoogst gewigtige dag. Men vierde hem in de volgende jaren 1851 en 1852 in eenen naauw besloten kring; want tot hertoe had de afgezonderde schaar nog niemand gevonden, aan wien men het zoo hoogst merkwaardige berigt had kunnen mededeelen.

Ten einde de kennis van deze eilandenwereld, die nog nooit door eenen Europeaan betreden was geworden, uit te breiden en de nasporingen naar FRANKLIN voort te zetten, rustte MAC CLURE in het voorjaar van 1851 vier slede-expeditiën uit. De daartoe uitgekozen mannen liepen vele weken achtereen in de met sneeuw en ijs bedekte eenzame streken heen en weder,

en onder vele gevaren gelukte het hun, de noordkust van Prins-Alberts- en Banks-land van 90° tot 100° wester lengte van Ferro, en de zuidkust van beide eilanden van de Prins-Alberts-sond onder 93½° tot 105° wester lengte van Ferro op te nemen. Het belangrijkste berigt, dat een van deze expeditiën medebragt, was wel, dat men achttien inhoorlingen, welke op het ijs hunne legerplaats hadden opgeslagen, bij de zehondenjagt had verrast. Deze menschen, die de uiterste voorposten van het menschelijk geslacht naar het noorden vormen, waren hoogst eenvoudig in hunne zeden en zeer welwillend gezind; zij leefden als het ware nog in de onschuld van het Paradijs, nog niet bedorven door den invloed van het verkeer met beschaafde natiën. Nog nooit hadden zij Europeanen gezien; het ijzer en zijn gebruik was hun geheel onbekend; Europesche waren kenden zij niet; hunne pijlen en lanzen waren met koper beslagen. Het dialect van hunne taal kwam overeen met hetgeen op Labrador gesproken wordt, meer dan met dat aan den mond van de Mackenzie-rivier en kaap Bathurst. Zij eerbiedigden het eigendom der vreemdelingen en trachtten noch door list noch ook door geweld zich in het bezit daarvan te stellen; ja, zij waren zelfs moeilijk te bewegen om iets aan te nemen, bijaldien zij niet het een of ander in ruil daarvoor te geven hadden. Hoewel men overal op het eiland talrijke sporen aantrof van reeds lang verlatene, met mos begroeide en verweerde Eskimosche woningen, was er toch bij deze inhoorlingen geene overlevering bewaard gebleven betreffende hunne voorouders, die vroeger deze streek bevolkten. Zij leefden slechts voor het tegenwoordige, onbekommerd over het verledene en de toekomst. Zeer vertrouwd daarentegen waren zij met de ligging en uitgebreidheid der eilanden en kusten, welke zij jaarlijks gaan bezoeken om te jagen of te visschen. MAC CLURE liet hun eene kaart zien van Wollaston-land en zij vulden die aan met onderscheidene eilanden, welke daar niet op waren aangewezen. Aan voedsel scheen het hun nooit te ontbreken; zeker is Banks- en Prins-van-Wales-land het vruchtbaarste gebied in deze noordsche eilandenwereld. Rendieren, muskus-ossen, hazen en andere dieren vinden op de alluviale vlakten en in de dalen weidegronden, zeevogels in de nabijzijnde zee toereikend voedsel, en wild gevogelte van verschillenden aard schijnt dit eiland tot broeiplaats te hebben uitgekozen. De jagt gedurende den winter leverde daardoor ook nog al veel op, en het was zeker aan het gebruik van versch vleesch toe te schrijven, dat het scheepsvolk, met uitzondering van drie matrozen, die bevroren ledematen hadden, even gezond en krachtig het winterkwartier kon verlaten als het in het jaar te voren van Engeland was uitgezeld.

Het opbreken van het ijs, waarbij men voor het vaartuig het ergste gevreesd had, liep gelukkig af. Intusschen moest men er van afzien, door de Prins-van-Wales-sstraat in de Melville-sond te komen. De geweldige ijs-schol, waarop men sedert tien maanden had geankerd, bewoog zich onop-houdelijk naar het zuiden voort, en eerst op den 17^{den} Julij kon men haar verlaten. Eene maand dreef het schip in de genoemde straat heen en weder, herhaaldelijk in gevaar, door ijsblokken verpletterd te worden. MAC CLURE veranderde nu van plan; hij zeilde om kaap Nelson's-Head heen en trachtte langs de westzijde heen te varen, ten einde op deze wijze de Melville-

Een noordsch ijsblok.

sond binnen te loopen. Deze vaart behoort tot een der verschrikkelijkste welke ooit tusschen ijsmassa's gedaan zijn, en MAC CLURE en zijne manschappen betoonden daarbij eenen heldenmoed, eene standvastigheid, beleid en kracht, die de algemeene bewondering van alle tijden verdienen. Op den 20sten Julij zocht men tegen het vreeselijke pakij's bescherming achter een klein, maar zeer zwaar ijsblok, dat onder de kiel van het schip heenschoot en het meer dan 6 voet in de hoogte hief. Weinige dagen daarna werd de voorsteven op gelijke wijze zóó hoog opgeheven, dat men in de grootste vrees verkeerde, dat het vaartuig zoude omkantelen. Dit waren uren van

het ergste
zien, door
eldige ijs-
nich onop-
men haar
en weder,
MAC CLURE
n trachtte
Melville-

groot gevaar, maar ook van onwrikbaren moed. MAC CLURE was onvermoeid waakzaam en ontbrak nooit waar de nood het hoogst was; onafgebroken, met ijver en beleid stond het scheepsvolk hem ter zijde en vloog op zijne wenken. Zoo gelukte het, uit de nabijheid van de gevaarlijke ijsmassa's te komen. Eischte de nood het, dan leverde hij de meest grootsche middelen tot redding. Eenmaal werd de »Investigator" zóó tusschen ijsblokken voortgedrongen, dat het schip aan den voor- en achtersteven zeer beschadigd werd. Grootte balken, die men van de boorden ter bescherming had afgelaten, waren als glas verbrijzeld geworden en hadden slechts weinig dienst gedaan. De herstelling gelukte, toen de drukking der ijsmassa's eenigzins verminderde en het schip op eene vaste ijsvlakte werd omgelegd. Maar het drijven van het ijs begon op nieuw weder, en het vaartuig geraakte tusschen den oever en eenen uit den grond gestooten ijsberg zóó zeer beknelde, dat het moest vergaan, bijaldien de kolossus weder in beweging kwam. Toen nam MAC CLURE het uiterste redmiddel te baat, namelijk de ijsmassa's door buskruid te doen springen. Op drie plaatsen werden er mijnen aangelegd, waardoor eene vreeselijke ontploffing volgde. Op het schip, dat slechts weinige schreden verwijderd was, trilden de masten en het dek, en de kabel werd weggevoerd; de woeste drift der voorbijdrijvende schollen rukte gedeelten van het koperbeslag los, en rolde ze als vellen papier zamen; maar het schip stond den schok door, geen vaste band week, geen lek ontstond er. Men had nu op eene gelukkige verdere vaart gehoopt; maar het ijs kwam weder tot staan en noodzaakte de koene zeehelden, nog elf dagen op deze plaats te vertoeven. Toen zich daarop bij opgekomen zuidenwind en zachtere weersgesteldheid een smalle waterweg vertoonde, moest men eerst 150 pond buskruid verschietsen, ten einde de ijsmassa's te verwijderen, welke aan het onderdeel van het schip waren vastgevroren. En weinige dagen daarna zag men zich andermaal door drijvende, 16 tot 18 voet hoge ijskolossen van alle kanten zoo hevig bedreigd, dat men op het ergste voorbereid moest zijn. Kruid-ontploffingen van 65 pond veroorzaakten slechts eene geringe verandering onder deze vreeselijke vijanden. Eerst toen men eene rumton met 255 pond buskruid, welke men, 30 ellen van het schip verwijderd, vijf vademen diep tusschen de ijsblokken had afgelaten, liet ontploffen, barstten deze in kleine stukken uiteen. Onder zulke strijden en zorgen kwam men eindelijk om de noordwestpunt van het Banks-eiland op den 24sten September in eene stille, volkomen veilige baai, welke men, in de dankbare gevoelens voor de redding, de »Genade-bogt" (Bay of Mercy) noemde. Reeds op den

ikkelijkste
ijne man-
id, beleid
n. Op den
achter een
eenschoot
werd de
e grootste
uren van

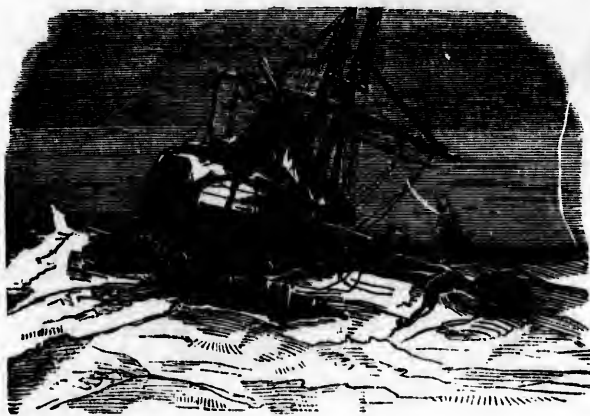
volgenden dag was het schip stijf vastgevroren en wacht, bijaldien het niet verbrijzeld is geworden, tot op dezen dag op de verlossing uit zijne ijsboeijen. Noch in den zomer van 1852, noch ook in dien van 1853 brak het ijs in de Genade-bogt op. MAC CLURE bragt met zijne lotgenooten aldaar twee treurige winters door; inzonderheid begon de moed te ontzinken, toen men ook in het jaar 1852 te vergeefs op de verdere vaart hoopte. Verschillende ziekten wierpen een deel der manschappen op het ziekbed, en de dagelijksche rantsoenen levensmiddelen moesten verminderd worden, in weerwil dat men op de jagt nog al wild opdeed. Men begrijpt dus de vreugde van allen, toen men op den 6^{den} April 1852 zoo onverwacht hulp kreeg door den luitenant PIM van de »Resolute.»

Van dien tusschentijd maakte MAC CLURE gebruik, om de opneming van Banks-land te doen voltoojen. Reeds in October 1851 bereikte men aan de noordkust het punt, waartoe men in het vorige jaar van uit de Prins-van-Wales-straat met sleden was doorgedrongen, en dus was het nu aardrijkskundig uitgemaakt, dat de afgelegde weg langs de west- en noordzijde van Banks-land eene tweede noordwestelijke doorvaart vormt. Intusschen moest de praktische beteekenis van MAC CLURE's ontdekkingen voor den handel en het verkeer, bij de geweldige moeilijkheden, die de ontzettende natuurkrachten daar tegen stelden, geheel op den achtergrond treden. Daarentegen nemen zij eene der voornaamste plaatsen in onder de wetenschappelijke uitkomsten, welke tot hiertoe in de poolgewesten gedaan werden, en zijn eene eerezuil voor Engeland; dat eindelijk volvoerde wat bijna onmogelijk scheen.

Reeds op den 7^{den} April 1853 begaf MAC CLURE zich met acht der zijnen op weg naar het Dealy-eiland, alwaar kapitein KELLETT met de »Resolute» en de »Intrepid» overwinterde; acht dagen daarna volgden 26 man, meest zieken en die verpleging noodig hadden. Elf van de laatsten, onder deze de luitenant CRESSWELL, zetten hunnen weg onverwijld voort naar het Beechey-eiland, en keerden op de »Phoenix» onder kapitein INGLEFIELD nog in hetzelfde jaar naar Engeland terug. MAC CLURE daarentegen begaf zich weder naar de »Investigator» en wachtte daarop nog tot na den zomer van 1854 op het losgaan van het ijs, ten einde de doorvaart te voleindigen. Maar toen ook in dit jaar alle hoop vervloog, om het vaartuig uit zijnen kerker te bevrijden, verliet ook hij het en nam met de achtergeblevene manschappen eveneens de reis aan naar het Beechey-eiland, alwaar de »Noordster» als stations-schip nog voor anker lag.

INGLEFIELD, die op den 7^{den} October 1853 met luitenant CRESSWELL te

Londen aankwam, had niet alleen de belangrijke tijding mede te deelen van de ontdekking van twee noordwestelijke doorvaarten, maar ook jobstijdingen en rampen van allerlei aard, waardoor de expeditiën van BELCHER en INGLESFIELD getroffen waren geworden. De stemming, welke zijne berigten bij het Engelsche volk deden ontstaan, was dus zeer gemengd. Hier vergoot men tranen van vreugde over het wedervinden van de »Investigator” en over de gedane ontdekkingen, ginds tranen van teleurgestelde verwachting over den hopeloozen stand der nasporingen naar FRANKLIN en de zijnen. Inzonderheid vervulden drie zaken de gemoederen met groote smart: het vergaan van het transportschip »Breadalbane,” de dood van BELLOT, en de teruggaande beweging van BELCHER. Wij keeren thans terug naar het tooneel, alwaar deze gebeurtenissen in het jaar 1853 plaats vonden, en volgen nu verder den loop van BELCHER's en INGLESFIELD's expeditiën.

het niet
isboeien.
het ijs in
wee treu-
men ook
e ziekten
che rant-
men op
en, toen
luitenant

ning van
n aan de
rins-van-
kskundig
n Banks-
en moest
andel en
uurkrach-
en nemen
komsten,
e eerezuil

er zijnen
Resolute”
n, meest
deze de
Beechey-
g in het-
ch weder
van 1854
maar toen
ter te be-
schappen
ster” als

SWELL te

Fiskernaes in Zuid-Groenland.

VII. Oopsporings-expeditiën gedurende de jaren 1853 en 1854.

INGLEFIELD. BELLOT. BELCHER. KELLETT. RICHARD OSBORN. MAC CLINTOCK. MECHAM. ELISHA KENT KANE. — HAYES' bootvaart. Northumberland-eiland. Vaart op de ijschol. Herbert-eiland. Birden-Bay. Kaap Parry. Netlik. KALUTUNAH. Hongersnood. Verkeer met Eskimo's. HAYES en de honden. SIX-SU. Terugkeer naar het schip. — Ontdekkingen van RAE.

INGLEFIELD vond, toen hij op de »Noordster» aankwam, den luitenant PULLEN niet aldaar. Deze had, dewijl hem sedert langen tijd alle berigten betreffende de schepen van BELCHER ontbraken, door bezorgdheid gedreven, zich naar het noorden begeven, ten einde aldaar berigten dienaangaande in te winnen. INGLEFIELD reisde hem achterna, dewijl hem door de Admiraliteit

inzonderheid was belast, berigt te geven betreffende de vorderingen der nasporingen in het Wellington-kanaal. Aan kaap Rescue konde hij echter reeds omkeeren, dewijl hij uit een aldaar nedergelegd berigt zag, dat PULLEN BELCHER ontmoet had en reeds weder naar het Beechey-eiland vertrokken was. Hij had ongelukkigerwijze dezen op zijnen weg gemist; anders had hij de terugreis onderscheidene dagen vroeger kunnen aannemen. Een nog eigenaardiger ongeluk was het, dat hij op den terugtocht ook den luitenant BELLOT misliep, die hem met vier begeleiders achterna was gezonden, ten einde hem PULLEN's aankomst op het kleine eiland te melden. Thans volgden er nu onderscheidene dagen van den vreeselijksten orkaan, die alle ondernemingen in de poolzeeën met den ondergang bedreigde. De storm woedde zóó geweldig, dat zelfs de mannen die reeds onderscheidene winters in het ijs hadden doorgebracht, betuigden er nog nooit zulk eenen te hebben waargenomen. De ijsmassa's geraakten in de onstuimigste beweging, met ongelooflijke snelheid dreven de grootste ijsbergen op de golven en sloten opene waterwegen, die sedert jaren bevaarbaar waren geweest. Door de geweldige drukking van het ijs werden de beide schepen van INGFIELD uit hunne standplaats aan kaap Riley, in weerwil van alle inspanning, naar de Barrowstraat gedrongen, terwijl de manschappen nog bezig waren, den voorraad aan land te brengen. Op den morgen van den 21ster Augustus steeg het gevaar ten toppunt. Een door den hevigsten zuidoost-storm tegen het schip gedreven ijsveld dreigde dit te verbrijzelen. De »Phoenix," waarop INGFIELD zich bevond, hield den stoot uit; maar niet zoo gelukkig kwam het transportschip »Breadalbane" er af, dat, door het ijs aan de stuurboordzijde doorbroken, eene prooi der golven werd en binnen weinige minuten in de onstuimige zee spoorloos verdween. Slechts met de grootste moeite gelukte het aan de bemanning, zich nog te redden.

Gelijktijdig met deze ramp ontving men een berigt, dat allen nog dieper schokte, dan het vergaan van het schip. De vier begeleiders van BELLOT keerden zonder hem terug. De stormen van den 18^{den} Augustus hadden hem in de golven van het Wellington-kanaal zijn graf doen vinden. Volgens de van PULLEN ontvangene instructiën, was hij langs de oostzijde van dat kanaal naar het noorden gereisd, daarbij rekenende op eene duurzame sterkte van het ijs. Bij den hoogst moeilijken togt over de ruwe oppervlakte van het ijs kwam men slechts langzaam vooruit. Op den vijfden dag ontwaarde men kaap Bowden, en verder verwijderd het Grinnell-voorgebergte. BELLOT sprak den zijnen moed in het lijf en troostte hen met de hoop, dat men op het

1854.

K. MECHAM.
de ijschol.
pd. Verkeer
ontdekkingen

luitenant
e berigten
gedreven,
gaande in
dmiraliteit

laatstgenoemde punt zoude uitrusten. Maar op denzelfden dag stak die hevige zuidoost-storm op, maakte de ijsmassa's van de kust los en bemoeijelijkte de bootvaart over den ontstanen zeestroom naar den oever. Twee malen was de poging om er over heen te komen reeds mislukt; toen deed BELLOT den voorslag, de boot te verligten. Slechts twee van zijne begeleiders zouden plaats daarin nemen, het tegenoverliggende land trachten te bereiken en door een touw met de achtergeblevenen eene verbinding daarstellen. De vaart gelukte, en door herhaald heen en weder trekken had men de pakkaadje en den voorraad aan de kust gebragt. Maar nu bemerkte BELLOT tot zijnen schrik, dat de ijsschol, waarop hij zich bevond, snel van den oever af en naar het midden van het kanaal dreef. Hij gaf bevel het touw los te maken, opdat de boot op de schol zou kunnen getrokken worden. De beide geredden aan den oever zagen slechts, dat de losgerukte ijsvlakte met de drie lotgenooten zonder ophouden voortdreef en weldra onder de sneeuwjagt verdween. Zij hoopten, dat de stevigheid van het ijs aan de vloed en geruimen tijd wederstand zoude bieden en alzoo aan hunne ongelukkige lotgenooten gelegenheid zoude bieden, om zich met behulp van de boot te redden. Des anderen daags begaven zij zich eenige uren zuidwaarts, ten einde bij kaap Bowden uit te rusten. Weldra na hunne aankomst verschenen BELLOT's beide lotgenooten, maar, tot diepe smart van allen, zonder hem. Zij waren geheel uitgeput en sedert dertig uren zonder eenig voedsel geweest. Hunne tent hadden zij wegens het slechte weder niet op de ijsschol kunnen opslaan, en niets had hen aanvankelijk beschutting verleend tegen den storm, de sneeuwjagt en de koude, tot dat zij naar BELLOT's aanwijzing met hunne messen eene holte in den ijsberg groeven, haar met ijsschollen omringden en op die wijze eene ijshut oprigten. Op den morgen van den 18^{den} Augustus besteeg BELLOT ten derden male den ijsberg dicht aan den rand, ten einde naar redding uit te zien. Een viertal minuten later volgden beide bootslieden zijne schreden; maar zij zagen niets meer van hem dan zijnen stok, in de opene groeve der wilde golven aan den voet des ijsbergs. Zonder twijfel had een hevige windvlaag den koenen man gegrepen en van het gladde ijs in zee doen storten. Ook de boot was in BELLOT's doodsuur verloren gegaan. De beide bootslieden redden zich na eenige uren op een vaststaand ijsveld en kwamen van daar op eene ijsschol met behulp van de nog aanwezige roeiriemen aan land. De Britsche natie liet in het volgende jaar een gedenkteeken tot aandenken aan BELLOT op het Beechey-eiland oprigten.

Ook betreffende den voortgang van BELCHER's expeditie luidden de berigten

die hevige
 eijelijkte de
 len was de
 BELLOT den
 ers zouden
 bereiken en
 n. De vaart
 akkaadje en
 tot zijnen
 oever af en
 te maken,
 de geredden
 drie lotge-
 t verdween.
 ruimen tijd
 enooten ge-
 reddden. Des
 le bij kaap
 LOT's beide
 aren geheel
 Hunne tent
 opslaan, en
 de sneeuw-
 ne messen
 den en op
 augustus be-
 einde naar
 ieden zijne
 de opene
 el had een
 ijs in zee
 gegaan. De
 ijsveld en
 zige roei-
 lenkteeken
 e berigten

niet zoo gunstig, als in het vorige jaar; want men was er niet toe gekomen, in de opene Poolzee ten noorden van het Wellington-kanaal nasporingen te doen betreffende de vermisten. Wel is waar was kapitein BELCHER veel verder naar het noorden, dan zelfs PENNY, doorgedrongen en had reeds op den 17^{den} Augustus 1852 op 76½° breedte voor een nog onbekend land geankerd, maar hij moest ook tot zijn verdriet waarnemen, dat reeds thans de ijsmassa's zich vast zamensloten en de verdere vaart geheel verhinderden. Gelukkig vond hij in de nabijheid eene haven, welke aan zijne schepen eene veilige ligplaats voor den winter verschafte.

De slede-expeditiën, welke hij en KELLETT — de laatste van het Dealy-eiland af — deels in den herfst van 1852, deels in het voorjaar van 1853 op de gewone wijze uitrustten, hebben wel is waar de aardrijkskunde met de uitgebreidste en gewigtigste ontdekkingen verrijkt, dewijl door deze een veel grooter gebied dan door eenige andere pool-expeditie, die van MAC CLURE zelfs niet uitgezonderd, werd onderzocht en de reeds verkregene uitkomsten tot een volledig geheel afgesloten werden; maar tot de opheldering van de duistere geschiedenis van FRANKLIN en zijne manschappen konde men niet geraken. Eene merkwaardige, vijf voet hooge en drie voet beneden den beganen grond aangelegde pyramide van steenen, die zóó zwaar waren, dat één enkel man niet in staat was er een te dragen, werd door BELCHER op Grinnell-land tot op den grond toe geslecht, zonder sporen van menschen of andere voorwerpen te vinden. Nemen wij daarbij in aanmerking, dat MAC CLURE's ontdekkingen zich beperken tot de ruimte tusschen 71° en 74¼° noorder breedte en 90° en 108½° wester lengte van Ferro, die van BELCHER's officieren daarentegen zich uitstrekken over het geweldig uitgestrekte gebied van 74¼° tot bijna 78° noorder breedte en van 71° tot 107½° wester lengte, dan kunnen wij ons een beeld ontwerpen van de rustelooze werkzaamheid en de grootsche verrigtingen van de laatste expeditie in aardrijkskundig opzigt. Tot hiertoe wist men alleen, dat tusschen de noordkust van Amerika, het Melville-eiland van PARRY, het Wellington-kanaal van PENNY en de Jones-sond van BAFFIN eene reeks van eilanden zich uitstrekt; maar hoe deze gevormd en vertakt zijn, daarover ontbraken alle berigten. De expeditie van BELCHER verspreide eenig licht in deze duisternis en toonde aan, dat Noord-Devon, Cornwallis, het Melville- en Prins-Patrick-eiland gedeelten zijn van eene uitgestrekte eilandenzee, die tusschen 77° en 78° breedte hare noordelijke grens heeft. BELCHER zelf nam op twee reizen het Wellington-kanaal, Grinnell-land, Noord-Devon, de zuidkust van Noord-Cornwallis en de Victoria-

archipel op en toonde aan, dat de Jones-sond zamenhangt met de opene Poolzee. Te gelijker tijd bevestigde hij in de hoofdzak de uitkomsten der onderzoekingen van PENNY, wiens scherp en geoefend oog den uitgang der Wellington-sstraat zonder sterrekundige bepalingen vrij juist had onderkend. De onderzoekingen van RICHARD en OSBORN strekten zich uit over de noordkust van het Cornwallis-eiland en de noordkust van het Melville-eiland, terwijl MAC CLINTOCK en MECHAM van het Dealy-eiland uit, de een het noordelijke, de ander het zuidelijke gedeelte van de Melville-, Eglinton- en Prins-Patrick-eilanden doortrokken en op de kaart plaatsten. Nergens vond men in deze woeste, grootendeels bergachtige landstreken menschelijke bewoners, ja, met uitzondering van een enkel punt, niet eens sporen van vroegere volkplantingen. Op Grinnell land namelijk ontdekte BELCHER oude bouwvallen van onderscheidene goed gebouwde en met zoo buitengewone zorg opgerigte huizen, dat hunne daarstelling ter nauwer nood aan Eskimo's kon worden toegeschreven. De bodem was geplaveid en met kiezel bedekt, de steenen niet enkel opgestapeld, maar als dubbele muren in den bodem aangebragt. Het geheele gebouw verraadde een hoogen ouderdom, en niets was er te vinden, dat eenig uitsluitel betreffende den stichter zou hebben kunnen geven.

Wat de dieren- en plantenwereld van deze ijzige gebieden betreft, geen deel, zelfs het noordelijkste niet, ontbeerde alle bewerktuigd leven. De meeste dieren en planten werden op het Melville-eiland, de minsten op het Prins-Patrick-eiland gezien; ja, in het noordoosten van het eerste eiland nam HAMILTON zelfs waar, dat, hoe verder men naar het noorden naar kaap Richard kwam, des te meer de plantengroei toenam. Op het Melville-eiland was wild in overvloed, inzonderheid muskus-ossen, rendieren, sneeuwhoenders, eider- en rotganzen; hazen daarentegen slechts in geringen getale. De muskus-stieren blijven gedurende den geheelen winter op het eiland, zij zijn ligt te schieten en houden zich in drooge dalen op. MAC CLINTOCK doodde een van die dieren en geeft aangaande den doodstrijd daarvan de volgende beschrijving: »Een Spaansch stierengevecht kan geen denkbeeld hiervan geven, en zelfs de ijsbeerenjagt is kinderspel daarbij. De groote stier was door de long geschoten, en het bloed stroomde uit zijne neusgaten op de witte sneeuwvlakten. Zoo als hij daar stond, in volle woede, bereid en toch niet in staat, om ons aan te vallen, waren zijne kleine, maar vurige oogen bijna onder de borstelige maan verborgen. Zijn geheele ligchaam was krampachtig geschokt in den strijd des doods; de schok deelde zich mede

aan het lange ruige haar en den wolligen pels, en zelfs de geweldige maan rigtte zich omhoog; en als het ware allen moed en alle smart in zijn binnenste zamensluitende, stond het majestueuse dier daar, zonder het minste geluid te doen hooren; maar het wilde bliksemen van het vuur zijner oogen, en zijne dreigende houding waren veel indrukwekkender dan het vreeselijkste gebrul. In zich zamenzinkend gaf deze koning onder de dieren van de pool-wildernissen den laatsten snik.

Een Muskus-os 1).

De luitenant MECHAM vond op de zuidkust van het Melville-eiland op eene plaats niet minder dan zeventig stuks muskus-ossen, die binnen eenen omtrek van eene halve Duitsche mijl rustig weidden. Toen hij ze naderde, verdeelden zij zich in afdeelingen van ongeveer vijftien stuks, ieder waarvan, door twee of drie zeer groote bullen geleid, onderscheidene manoeuvres uitvoerde, die zoo snel en regelmatig waren, dat zij zich het best met die der kavallerie-

1) *Ovibos; Bos moschatus.*

eskadrons laten vergelijken. Eene van de afdeelingen galoppeerde onderscheidene malen tot op schotwijdte aan en vormde, met de bullen voorop, eene geheel-regte lijn met eene ontzagwekkende rij hoornen. Eindelijk kwamen zij zelfs tot op ongeveer zestig ellen in de nabijheid aansnuiven en woelden de sneeuw op. Toen luitenant MECHAM schoot, maakte de geheele kudde regtsonkeerd en was weldra uit het gezigt verdwenen.

De rendieren komen op het Melville-eiland in het begin van April aan en houden zich eveneens op in drooge kale gronden van beschermde dalen. Bij het zien van de reizigers betoonden zij doorgaans de grootste nieuwsgierigheid; eens volgden zes stuks hen bijna eene mijl ver. Werden zij wantrouwend en schuw, dan liepen zij rond in kringen, die steeds kleiner werden.

Aan insekten waren deze streken zeer arm; slechts eenige zwarte spinnen, een paar rupsen en weinige vliegen werden waargenomen.

In de Hardinge-bergen in de nabijheid der kust op het Prins-Patrick-eiland deed MECHAM eene zeer belangrijke ontdekking. Hij merkte namelijk een vrij aanzienlijk aantal groote boomstammen op, die op den grond en gedeeltelijk onder de oppervlakte des bodems van die gescheurde, door diepe insnijdingen, kloven en afgronden zich onderscheidende bergmassa verspreid lagen. Velen daarvan hadden eenen omtrek van 4 voet bij eene lengte van 30 voet. De basten waren nog onverteerd, maar het hout reeds vrij vermolmd. Naar alle waarschijnlijkheid waren het berkenboomen. In allen gevalle zijn deze als drijfhout van den mond der Mackenzie-rivier af hierheen gevoerd en door geweldige ijs- en watervloeden in het binnenland gebragt. Een niet minder belangrijk verschijnsel waren de walvisch-geraamten, die men herhaaldelijk aantrof aan berghellingen, zelfs op eene hoogte van 500 tot 800 voet. De wijze waarop deze in hunne tegenwoordige stelling zijn gekomen is slechts door eene opheffing des bodems te verklaren.

In het midden van Julij 1853 waren al de slede-expeditiën naar de winterkwartieren der schepen teruggekeerd. De moeilijkste en gevaarlijkste reis had MAC CLINTOCK gehad, toen hij van de noordpunt van het Prins-Patrick-eiland naar de Polynia-eilanden vertrok. De geheele dampkring was eene zee van sneeuw en ondoordringbare nevels, en deze verhinderden, wanneer men op de gewone wijze voortging, zelfs het waarnemen van het kompas. Ten einde de rigting niet te verliezen, moest MAC CLINTOCK zijne toevlugt daartoe nemen, dat hij ruggelings voor de slede liep en alzoo met zijn eigen ligchaam eenigermate het kompas voor het bedekt raken met sneeuwvlokken bewaarde.

Zoowel aan het Dealy-eiland, als in de Northumberland-sond, alwaar kapitein BELCHER overwinterde, wachtte men nu met ongeduld op het losgaan van het ijs; maar in deze verwachting werd men deerlijk te leur gesteld. Reeds in het vorige jaar had kapitein BELCHER er van afgezien de noordelijke Poolzee te bevaren, dewijl hij daarin slechts eenen ontzettend woesten chaos van voortjagende, hoog opeengestapelde reusachtige ijsblokken zag. »Indien onze ongelukkige landgenooten,» dit bekent hij openlijk, »hier door, de ijsmassa's aangevallen en voortgesleurd zijn, dan is er geene de minste hoop meer op hun behoud!» Maar nu zou hem door den storm in de Augustus-dagen ook de terugkeer naar het Beechey-eiland worden afgesneden. Na eene korte vaart vrozen de schepen in de Disaster-baai andermaal vast, en zelfs de kracht van het buskruid was toen niet meer voldoende, om de ijskluisters te slaken. In het volgende jaar verhinderden massa's pakijs alle beweging, en zelfs door eene opoffering van 800 pond buskruid kwam men ter naauwer nood een kwartier uurs vooruit. Met een derden vreeselijken poolwinter in het verschieft zag BELCHER zich gedwongen tot het hedroevende besluit, om zijne schepen te verlaten en de manschappen over het ijs naar het Beechey-eiland te brengen. In den zomer van 1854 scheidde men met groote aandoening van de vaartuigen »Assistance en »Pioneer,» die men lief gekregen had en in zekeren zin als een tweede vaderland beschouwde, en bereikte gelukkig de »Noordster» op het Beechey-eiland. Door gelijke rampen werd kapitein KELLETT getroffen. Wel is waar verbrak de Augustus-orkaan de ijswallen van de Melville-sond, maar nog vóór den ingang in de Barrow-sstraat werden KELLETT's schepen »Resolute» en »Intrepid» andermaal door het ijs omsloten. Op BELCHER's bevel verliet KELLETT met zijne manschappen op den 15^{den} Mei 1854 de beide vaartuigen en begaf zich naar het Beechey-eiland, ten einde gemeenschappelijk met de manschappen der expeditiën van BELCHER en MAC CLURE de terugreis naar het vaderland op de »Noordster» aan te nemen.

Reeds had men de beschermende haven op den 26sten Augustus verlaten, toen men aan kaap Riley den kapitein INGLEFIELD ontmoette, die in 1854 andermaal door de Admiraliteit was uitgezonden, ten einde berichten betreffende den voortgang der expeditiën in te winnen en het bevel tot den terugtogt over te brengen, in geval de oudere officieren van een langer vertoeven eindelijk toch geene gewigtige gevolgen der nasporingen verwachten mogten. Nadat hij eene eereschuld der Britsche natie had afbetaald, namelijk, op last zijner regering, voor den Franschen luitenant ter zee BELLOT een gedenkteeken op het Beechey-eiland had opgericht, keerde hij te gelijk met de »Noordster»

terug. De manschappen der vijf verlatene schepen telden in het geheel 263 koppen, van welke die van de »Investigator» bijna vijf jaren van het vaderland verwijderd geweest waren. Een van de vaartuigen, de »Resolute», nam in het volgende jaar zonder kapitein, stuurman en matrozen de terugreis door de Barrow-straat aan. De zeestroom had het tot zuidwaarts van kaap Walsingham in de Davis-straat gebragt, alwaar het door een Amerikaanschen walvischvanger gevonden en gered werd. De overigen zijn welligt reeds lang verbrijzeld en door de golven verzwolgen, of wachten misschien in hunne ijsboeijen nog op eene langzame verwoesting.

BELCHER werd in Engeland, waar hij in October 1854 aankwam, met algemeene ontevredenheid ontvangen. Men verweet hem, dat hij de vaart in de open gevondene onstuimige Poolzee, welke hij met booten had doorgezeid, met zijn stoomschip niet gewaagd had, alsmede dat hij vijf sterke, nog onbeschadigde schepen aan het verderf had prijs gegeven. Geen Engelsch dagblad, zelfs niet de groote *Times* of andere periodieke geschriften, namen, zoo als vroeger, berigten op betreffende de expeditie; geen wetenschappelijk blad verkondigde de gewigtige aardrijkskundige uitkomsten van haar onderzoek. De kapitein BELCHER, en zoo ook de bevelhebbers KELLETT, RICHARDS en MAC CLURE, werden voor den krijgsraad gedaagd. Deze kwam op den 17^{den} October 1854 bijeen. Het vonnis betreffende MAC CLURE kon niet twijfelachtig zijn. Hij had zich, met groot verzet, door de beslissing van kapitein KELLETT als ouder officier, genoodzaakt gezien de »Investigator» te verlaten. Zijne ondernemingsgeest, zijne standvastigheid en tegenwoordigheid van geest werden op de schitterendste wijze erkend, en hij ontving, met de uitdrukking van den meest vereerenden bijval, zijnen degen terug. Ook de kapitein KELLETT en de commandeur RICHARDS kwamen eervol af van het onderzoek, dewijl zij slechts BELCHER's bevelen hadden ten uitvoer gebragt. BELCHER verdedigde zich in eene redevoering van onderscheidene uren tegen het verwijt van gebrek aan moed, vastberadenheid en tegenwoordigheid van geest, hij deed alle mogelijke moeite om aan te toonen, dat zijn terugkeer noodzakelijk was, en schilderde in de krachtigste woorden de moeilijkheden, gevaren en strijden, welke hij op zijne poolvaarten had moeten verduren. Daar men hem niet schuldig konde verklaren wegens schending van zijne instructie werd hij wel is waar vrijgesproken, maar men liet in het oordeel het toevoegsel »met eere» weg en gaf hem zijnen degen stilzwijgend terug, ten teeken, dat men met zijne handelwijze niet tevreden was.

De ontdekking van MAC CLURE en zijn in alle omstandigheden zoo ferm

gedrag werd ook van andere kanten roemvol erkend. De Koninklijke Aardrijkskundige Maatschappij te Londen wees hem de gouden patroons-medaille van het jaar 1854 toe; weldra na zijne terugkomst werd hij tot kapitein bevorderd; Koningin VICTORIA verleende hem den titel van baron, het Parlement eenen prijs van 10000 pond sterling (*f* 120000), met de bepaling dat de helft dezer som onder de officieren en manschappen zou verdeeld worden. De Admiraliteit schonk hem een kostbaar gouden uurwerk, en de Aardrijkskundige Maatschappij te Parijs hare groote gouden medaille voor het jaar 1854. Nog vóór zijne terugkomst had men, ter eere van zijnen officier GRESSWELL, die met het bericht van de ontdekkingen vooruitgereisd was, een openbaar feest aangerigt ter viering van den verjaardag der ontdekking van de noordwestelijke doorvaart, en zelfs de oude PARRY was te dien einde vijftig mijlen ver gekomen en had met geestdrift gesproken over de oplossing van het vraagstuk, waaraan hij zelf zijne jongelingsjaren had gewijd.

Van al de manschappen, die de Engelsche regering had afgezonden ter opsporing van FRANKLIN en de zijnen, vertoefden nu nog slechts die van de »Enterprise», onder bevel van COLLINSON, op het noordsche strijdperk. Wij verlieten dezen in 1851, toen hij op het punt stond, om van de Behringsstraat naar Banks-land te stevenen. Bijna op denzelfden weg als MAC CLURE kwam hij in de Prins-van-Wales-straat, maar zag zich in het eind daarvan eveneens door ijsmassa's tot den terugtocht genoodzaakt. Nadat hij daarin had overwinterd, beproefde hij eveneens, om de westkust van Banks-eiland heen te zeilen. In deze poging was hij echter niet zoo gelukkig als MAC CLURE. Hij kwam niet geheel tot 73° noorder breedte en stuurde nu oostwaarts in die lange waterstraat, welke zich tusschen het vastland van Amerika en de noordelijk liggende eilanden-wereld uitstrekt. Aan de zuidkust van Victoria-land vertoefde hij gedurende den winter van 1852 op 1853, met behulp van sleden drong hij zelfs tot aan kaap Pelly in de Victoria-straat door. Hij was van allen het dichtst bij de plaats genaderd, waar de schepen »Erebus» en »Terror» verlaten waren geworden; slechts weinige mijlen scheidden hem daarvan. In weerwil daarvan was er door hem niets gevonden geworden, wat er op konde wijzen, dat FRANKLIN en zijne manschappen hier geweest waren. Na een lang en gevaarvol dwalen in die naauwe straat ten noorden van het vastland van Amerika, en na andermaal in de Camden-baai overwinterd te hebben, kwam hij eindelijk op den 19^{den} Augustus 1854 gelukkig weder in de Behrings-straat aan. Zijn schip had hij onder de ontzettendste gevaren weten te behouden. Hoewel men, op eene expeditie van KELLETT'S

manschappen berigten, betreffende den voortgang zijner onderneming gevonden had, dacht men in Engeland toch reeds aan de uitrusting eener nieuwe expeditie om hem te hulp te komen, toen men het bericht ontving van zijne gelukkige aankomst te Port Clarence.

Sedert dezen tijd heeft de Britsche Admiraliteit geene nieuwe expeditie uitgerust ter ontdekking van de laatste lotgevallen en de nalatenschap van de ongelukkige manschappen der Franklin-expeditie. Men beschouwde de vermisten als in de dienst des Vaderlands gestorven, en men schraptte ze van de scheepslijsten. En toen op den 24sten Februarij 1857 NAPIER het voorstel deed, om nog eene laatste poging te wagen tot opheldering van het geheimzinnige duister, verklaarde sir CHARLES WOOD, als vertegenwoordiger van het oppertoezigt over het zeewezen: »dat hij het reeds ten tijde van het besluit tot de expeditie van FRANKLIN betreurd had, dat de Regering zoo veel op het spel had gezet, om wille van eene zoo geringe ontdekking als die van de zoogenaamde noordwestelijke doorvaart." Voortaan gingen alle verdere ondernemingen, waarvan wij nog melding te maken hebben, uit van bijzondere personen en van de Noord-Amerikaansche regering. Hare uitrusting had plaats met veel geringer onkosten, en deze expeditiën zijn in zoo ver niet te vergelijken met de grootste van de Britsche marine; maar hare uitkomsten, waren zoowel wat het eigenlijke doel als de wetenschappelijke nasporingen betreft; niet minder schitterend.

In de Vereenigde staten van Noord-Amerika zond HERMAN GRINNELL de brik »Advance" in het jaar 1853 andermaal uit onder bevel van Dr. ELISHA KENT KANE, die, niet afgeschrikt door de duizendvoudige gevaren van de jaren 1850 en 1851, niets vuriger wenschte, dan het veld der nasporingen op nieuw te betreden. KANE rigtte de kiel van zijn schip naar de Smiths-sond, ten einde, zoo mogelijk, door dit nog weinig bekende kanaal in het uiterste noorden van Groenland, naar de vermoede opene Poolzee door te dringen, iets dat in aller hoofden spookte, en in welke zee men FRANKLIN eindelijk hoopte te zullen vinden. Welke lotgevallen hij gedurende twee winters ondervonden heeft, en hoe hij ten slotte, zonder bepaalde uitkomsten, even als al de anderen die vóór hem uitgetrokken waren, te Upernivik terugkeerde: dit alles kan de lezer beschreven vinden in Kane, de Noordpoolvaarder; togten en ontdekkingen van de tweede Grinnell-expeditie ter opsporing van John Franklin, in de jaren 1853, 1854 en 1855 (Leiden, A. W. Sythoff 1861), naar welk werk wij hier met te meer nadruk verwijzen, omdat de lichamelijk zoo zwakke, geestelijk zoo

reusachtig krachtige man, zelf de pen ter hand genomen en op waarlijk treffende wijze in dit boek alle genot en smart van het leven in de poolgewesten uitvoerig beschreven heeft ¹⁾).

Onze lezers zullen zich nog wel herinneren, dat vóór het begin van den tweeden winter (23 Augustus 1854) een gedeelte van KANE's manschappen, onder de leiding van Dr. HAYES en den tolk PETERSEN, er de voorkeur aan gaf, om met boot en slede naar het zuiden te trekken, ten einde, zoo mogelijk, de Deensche volkplantingen aan de Groenlandsche kusten te bereiken. Die avontuurlijke vaart, waarvan in KANE's zoo even aangehaald werk niet nader melding gemaakt is, willen wij nu, althans ten deele, aan onze lezers mededeelen, dewijl zij ons te gelijker tijd, aan het einde van het geheele overzicht der poolvaarten, een getrouw beeld geeft van de ellende en de geweldige moeilijkheden, welke de reizigers in die gebieden treffen en aan den anderen kant het tafereel van KANE's expeditie voltooijen.

---

¹⁾ KANE's werken dragen in het oorspronkelijke tot titel: *The United-States-Grinnell expedition in search of Sir John Franklin. A personal narrative.* New-York 1853. En: *Arctic explorations: The second Grinnell-expedition in search of Sir John Franklin.* Philadelphia 1856. *Vert.*

gevonden
er nieuwe
van zijne

expeditie
schap van
de de ver-
pte ze van
het voorstel
het geheim-
rdiger van
de van het
ng zoo veel
ing als die
alle verdere
van bijzon-
rusting had
zoo ver niet
uitkomsten,
nasporingen

GRINNELL de
Dr. ELISHA
aren van de
nasporingen
de Smiths-
anaal in het
lzee door te
FRANKLIN ein-
twee winters
omsten, even
terugkeerde:
d poolvaar-
nell-expe-
1853, 1854
hier met te
geestelijk zoo

De boot zakt door.

De bootvaart van Dr. Hayes in de Poolzee.

DR. KANE bleef met de helft der manschappen bij het vastgevroren schip in de Rensselaer-haven, — Dr. HAYES en PETERSEN trokken met hunne lotgenooten naar het zuiden. KANE had hun eene walvischboot, eene reddingsboot, drie sleden en voor vijf weken levensmiddelen medegegeven en hun, hoewel hij die onderneming bepaald afkeurde, toch eene hartelijke opneming beloofd, bijaldien zij onverrigter zake mogten terug keeren. Tot aan kaap Alexander, aan de invaart van de Baffins-zee in de Smiths-straat, ging alles vrij wel. De sleden zakten wel is waar nu en dan door het ijs en het water, en moesten dan ontladen of stuksgewijze opgevischt worden, maar verder

gebeurde er niets buitengewoons. Inmiddels was het reeds half September geworden, en de boot was door de vaart zóó lek geworden, dat zij ten dringendste eenige herstelling noodig had. Men zocht uit dien hoofde eene legerplaats op het Northumberland-eiland en maakte het zich daar zoo gemakkelijk als maar mogelijk was. Terwijl men zich reeds gewend had aan de gedachte, dat er buiten hen geen menschelijk wezen op het eiland te vinden was, verscheen de Eskimo AMALALEK, met wien men den vorigen winter reeds kennis had gemaakt, toen hij het schip een bezoek had gebracht. Hij hief groetende de armen naar den hemel en begon, nadat hij vol waardigheid op een rotsblok was gaan zitten, op levendige wijze te verhalen, dat hij met zijne vrouw en met eenen broeder en diens gezin eene hut bewoonde, aan de oostzijde van het eiland, welke anderhalf uur van de legerplaats der Amerikanen verwijderd was. De weg daarheen kon hetzij over den zeer steilen berg, of wel ten tijde van de ebbe langs de kust genomen worden. De man droeg eenen rok van vogelvellen, met de vederen naar binnen gekeerd; de broek was van beerenvel met de lange haren naar buiten gekeerd, de laarzen bestonden uit zeehonden-, en de kousen uit honden-vel. Hij was, dus verhaalde hij, op de jagt en voornemens vossen-vallen te plaatsen. Tot lokaas had hij een paar stukken half verrot walrus-senvleesch en een paar zeevogels bij zich, tot eigen proviand eene met traan gevulde blaas, waaruit hij van tijd tot tijd eenen slok nam en die hij tot hetzelfde einde ook aan de vreemdelingen toereikte. Terwijl hij zoo zat te babbelen, draaide hij eenen van de vogels den hals om, stak den wijsvinger van de rechterhand onder de halshuid, stroopte die zoo langs den rug af en had in een oogenblik den geheelen vogel gevild. De lange nagel van den duim diende tot mes; daarmede schildte hij van het borstbeen twee vette stukken vleesch af en hood ze den Amerikanen aan, die zich echter daarmede verontschuldigten, dat zij reeds ontbeten hadden. Daarentegen kochten zij hem voor drie naainalden het overschot af van zijnen traan, tot brandstof bij het koken, en ook den tweeden vogel. Hij bedelde nog een stuk hout af voor eenen zweepsteel en zeide verder, dat zijn broeder hun, in ruil van een mes, zeker wel eene goede hoeveelheid vleesch van eenen pas gevangen walrus zoude willen afstaan.

PETERSEN en GODEFREY begaven zich aanstonds op weg naar de hut en ontmoetten onderweg de vrouw van AMALALEK met haren neef, een aardigen jongen, maa: een grooten guit. Dewijl haar zwager naar het andere einde van het eiland op de vossenjagt was gegaan, was er geen vleesch te koop,

evroren schip
en met hunne
eene reddings-
even en hun,
ijke opneming
Tot aan kaap
at, ging alles
en het water,
maar verder

en des anderen daags werd het weder zóó gunstig, dat men scheep ging, ten einde langs den kortsten weg kaap Parry te bereiken.

Ter naauwer nood dobberde men met frisschen moed in zee rond, of het weder sloeg om. De hemel werd bewolkt, een dikke nevel omsluisjerde alles, ook het einddoel der reis; de temperatuur daalde snel, en de in digte vlokken vallende sneeuw vormde op het water eene dikke laag, welke het roeijen uiterst moeilijk maakte.

Het kompas, dat men bij deze verlegenheid voor den dag haalde, ontzeide alle dienst, en dewijl men tusschen drijvende ijsvelden geraakte en daardoor het spoor geheel bijster werd, hield men het voor zaak, maar stil te blijven liggen tot dat het weder opklaarde. Eene groote schol oud ijs, die in den weg kwam drijven, werd tot eiland en legerplaats gebruikt, en daarop de tent opgeslagen. De booten had men aan de zijden van de schol vastgemaakt. Het slechte weder duurde steeds voort, en de nacht begon te vallen. De reizigers kropen zoo dicht bijeen, als maar eenigzins mogelijk was, zonder in staat te zijn de dekens uit te spreiden. Eindelijk verzamelden zij eenen ketel versch gevallen sneeuw, waren zoo gelukkig de lamp aangestoken te krijgen, na verloop van een uur de sneeuw aan het smelten, en na een tweede uur het water aan de kook te brengen. Een verkwikkende kop koffij verwarmde het treurig bijeen zittende gezelschap, en verjoeg eenigermate de droefgeestige stemming, die zich van allen meester maakte.

Aan slapen viel niet te denken, de nacht kwam allen eindeloos lang voor. Op de beperkte ruimte tusschen de tent en het water stapte de schildwacht heen en weder, die ieder uur werd afgelost. In de dicht geslotene tent begon, door de opeengedrongen menschen en door den rook van de tabakspijpen, de temperatuur eenige graden hooger te worden, en na de koffij werd ook de gemoedsstemming der ongelukkigen een weinig beter. Men verhaalde elkander geschiedenissen om van te rillen, GODEFREY gaf eenige Neger-liederen ten beste, PETERSEN deelde een en ander mede uit zijne jeugd te Kopenhagen en op IJsland; JOHN vertelde veel uit zijn vagebondenleven in San Francisco en Makao, enz. Het was een wonderlijk zamengeraapt gezelschap, dat hier in den donkeren stormnacht op de ijsschol in de Poolzee rondreed. In dezelfde tent zaten bijeen: een Duitsch sterrekundige, een matroos van Baltimore, een landbouwer uit Pennsylvanie, een kuiper uit Groenland, een Iersch patriot, een bootsman uit het verre westen, en een student in de geneeskunde uit Philadelphia!

Terwijl men alzoo, al rookende en onder het verhaal van tafereelen uit

elkanders leven, bijeen zat, brak er een hoek van de ijsschol af, waarop eene van de tentstijlen rustte. Twee-mannen, die juist in dezen hoek lagen, zakten door, en hun last trok bijna de anderen mede. Gelukkigerwijze hielden de beide andere stijlen het nog uit, zoodat er geen erger ongeluk uit voortvloeide. Op den morgen sneeuwde het altijd wel is waar nog hevig, maar weldra klaarde de lucht toch in zoo ver op, dat men de nabijheid van een groot voorwerp onderkende. Zonder nog te weten, of men eenen ijsberg of land voor zich had, snelde men in de booten en werkte zich door de half bevroren sneeuw en het dunne ijs verder. Thans onderkende men de kust, welker vlak strand bestrooid lag met rotsblokken. Twee vogels, die als boden van het land opvlogen, werden geschoten en leverden een ontbijt. Men trok de booten aan land en sloeg de tent op. In de nabijheid van de laatste rigtte men voor de lamp van den kok een schutdak op, dat ook bij den hagelstorm, die onmiddellijk daarna begon te woeden, voortreffelijke diensten bewees.

Thans waren de zwaar beproefden eindelijk in staat, hunne geheel doornatte kleedingstukken met drooge te verwisselen en zich door een rustigen slaap te verkwikken, terwijl de kok, in zijne geïmproviseerde keuken, huiverend van de koude en terwijl sneeuw en hagel om hem heen woeden, zijne kunst beproefde. De toestand van den spijskunstenaar aan de noordpool was waarlijk om wanhopig te worden. Zes uren van de meest troostelooze inspanning had hij van zijnen kant noodig, om eenen poolvos zoo wat te koken en cenigermate eetbaar te maken. Ten einde te beletten dat de vlam uitging, moest hij zijn eigen ligchaam als windscherm gebruiken, waarbij natuurlijk zijn gezicht en handen geheel door het roet zwart gemaakt werden, en de oogen voortdurend overliepen van de tranen. In weerwil van alle maatregelen van voorzigtigheid werd de kookvlam vijf maal achtereen uitgeblazen, en telkens was hij dan genoodzaakt, eerst met staal en vuursteen den tonder aan den brand te maken, daarbij de vallende sneeuwvlokken met voorovergebogen ligchaam van de glimmende vonk afhoudende. Eenmaal had hij juist een half uur noodig alleen om de lamp weder aan het branden te krijgen, die de wind juist had uitgeblazen in het oogenblik, dat het water op het punt was om aan de kook te komen. Toen hij daarop den tonder aan het gloeijen had gebragt, rukte eene plotselinge windvlaag hem uit de doos en verstrooide hem over de geheele plaats. Nadat eindelijk de onderscheidene tondervonken weder zamengelezen waren en de lamp weder brandde, was het water in den pot reeds bevroren. Des namiddags om drie uur was de man eindelijk zoo gelukkig, zijne slapende lotgenooten,

die sedert 24 uren niets over hunne lippen gehad hadden, tot een lucullisch maal te kunnen wekken. Maar zelfs nu nog was het met zóó veel moeite verkregen voedsel niet zonder veel inspanning te nuttigen; want juist toen het gezelschap was gaan zitten om te eten, rukte de wind de tent neder en dwong de arme reizigers, die eerst weder op te rigten. Na het eten ging men voort met slapen en ruimde den kok het warmste plaatsje in.

Daar buiten viel de sneeuw en de hazel zoo digt, dat men geen vijftig schreden voor zich heen konde zien, de storm woedde en jaagde de wolken voorbij; binnen korten tijd waren de booten en de geheele, onder steenhoopen verborgen, voorraad met hooge sneeuw overdekt. De tent werd bijna begraven, het strand met geweldige ijsblokken bedekt. Eerst tegen middernacht bedaarde de orkaan, en nadat de hemel was opgeklaard, werd het mogelijk te bepalen, op welke plaats men zich bevond. De kusten van het vastland, dat in kaap Parry uitloopt, lagen aan de linker, en het Northumberland-eiland aan de rechter zijde. De reizigers waren dus ver opwaarts in de Walvischsond gedreven geworden en bevonden zich op het Herbert-eiland.

Achter de legerplaats verhieven zich steile klippen van zandsteen en lei, die op eenen grondslag van oorspronkelijk gesteente rustten. Dr. HAYES ondernam het, met GODEFREY de hoogvlakte van het eiland te beklimmen, in de hoop van aldaar wild aan te treffen; in weerwil van den moeilijken togt in de diepe sneeuw ontwaarde men slechts van verre eenen vos en vond men verder niets meer dan het spoor van eenen haas. Gelukkiger was PETERSEN geweest. Hij had in de tent liggen slapen, toen hij door een zijner makkers gewekt werd met het berigt, dat op eene opene plaats in zee elf meeuwen waren waargenomen. Onmiddellijk springt PETERSEN op, sluipt er naar toe, schiet er negen, en is gelukkig genoeg ze ook op te vissen en zoo aan het gezelschap voorraad voor twee maaltijden te verschaffen. De voornaamste zorg was nu de zoo onontbeerlijke brandstof. Men had nog altijd gehoopt, dat men bij geluk, ook een zeehond of een walrus onder schot zoude krijgen, maar hoewel nu en dan van verre zulk een dier zichtbaar werd, betoonde het zich steeds zoo schuw, dat men het niet magtig kon worden. Het spek was zoo goed als opgebrand, en men begon reeds te vreezen, dat men zou gedwongen worden, om het vogelwild rauw te verorberen; ook had men geen drinkwater. Eindelijk was een van het gezelschap zoo gelukkig, althans in dit laatste te voorzien, daar hij eene kleine beek ontdekte, zoodat men den volgenden avond weder een kop koffij kon zetten. Gedurende den dag was het vrij rustig gebleven, maar des avonds stak de storm van

nieuws weder op, en de temperatuur daalde daarbij aanmerkelijk. Het gezelschap was weder in de tent verbannen, daar men niet den minsten lust had om bezit te nemen van de uiterst onzindelijke Eskimo-hutten, die men in de nabijheid ontdekte en die eerst kortelings verlaten schenen te zijn. Den volgenden middag draaide de wind naar het noordoosten, de wolken verdeelden zich, de thermometer rees zelfs twee graden boven het vriespunt. Weldra werd het ijs weder uit de sond gedreven en bemerkte men plaatsen die vrij van ijs waren. Maar de ijsgordel aan de kust verhinderde de afvaart nog steeds. Op den volgenden morgen baande men met stokken en haken door het kustijs eenen weg voor de boot en roeide men in het opene vaarwater vol moed voort, een ligte bries uit het oostnoordoosten bespoedigde de vaart, en men bereikte omstreeks vijf Duitsche mijlen boven kaap Parry de kust.

Toen het gezelschap langs de Noordkaap van Birden-bay voorbijvoer, hoorden zij tot hunne verbazing menschelijke stemmen aan land. Uit den eigenaardigen kreet: »Huk! Huk!» leidde men af, dat het Eskimo's waren, en men ontwaarde weldra eenen man met eenen knaap aan het strand. Men legde aan, en terwijl de knaap, over de rotsen terugklouterende, verdween, knoopte PETERSEN met den man een gesprek aan en hoorde van hem, dat hij KALUTUNAH heette en de angelok (toovenaar) van zijnen stam was. Men had hem reeds in den vorigen winter op het schip leeren kennen.

De woningen der horde — dit vertelde de angelok — waren niet ver verwijderd en de jongen was reeds vooruitgezonden, om de aankomst der Amerikanen te verkondigen. Hij noodigde hun uit, hem daarheen te volgen en beloofde vleesch en traan in overvloed. Inmiddels verschenen er reeds mannen, vrouwen en kinderen met een aantal huilende honden in den grootsten haast en verkondigden hunne komst reeds van verre door luid vreugdegeschreeuw en welkomstgroeten. De Amerikanen zagen zich voorzigtigheids-halve genoodzaakt, de boot van wal te stooten, — den angelok namen zij tot diens vreugde mede in het vaartuig, en terwijl de Eskimo's langs het strand den weg naar de woningen insloegen, volgde men hen al roeiende. De angelok was bijzonder vereerd dat hij in eene zoo groote boot mogt varen en riep zijnen landslieden telkens toe: »Tek-kona!» (ziet mij aan). In weerwil van de inspanning der roeijers ging de vaart in de boot slechts langzaam voort, want de bogt was bedekt met drijvende ijsschotsen en half bevroren sneeuw. Het werd daardoor nacht voor dat men het dorp bereikte. Al de Eskimo's boden de behulpzame hand om de pakkaadje uit de boot aan wal te brengen; daarbij hadden zij er bijzonder veel genoeg in, de bewegingen van de

Amerikanen na te bootsen, en begonnen telkens luidkeels te lagchen, wanneer hun iets mislukte. Men sloeg de tent op tusschen twee groote rotsen, die ter regter en ter linker zijde van de landingsplaats stonden, en bezigtigde daarop het uit twee steenen hutten bestaande dorp, dat rondom omgeven was met eene woestijn uit rotsen, ijs en sneeuw, en meer geleeek op eene legerplaats van wilde dieren, dan op verblijven voor menschen.

De Eskimo's betoonden zich hoogst gastvrij en voorkomend; zij trachtten als om strijd de wenschen der reizigers te raden en te vervullen. Nauwelijks merkten zij, dat de reizigers water noodig hadden, of aanstonds snelde een meisje, door een dozijn juichende kinderen gevolgd, naar het dal en vulde den ketel. De vrouw des tovenaars kwam aandragen met een stuk zeehonden-vleesch en, als bijzondere lekkernij, met een stuk van de lever van dit lievelingswild. De kooklamp der Amerikanen wekte het medelijden dezer traankundige pelsmenschen, zij staken luide den gek met de spaarzaam brandende pit van zeildoekvezels, en met het borrelend brandende gezouten spek; in weinige minuten was deze vervangen door verschen traan en eene pit volgens de regelen der kunst vervaardigd. De reizigers wilden hunne dankbaarheid betoonen voor de menschlievende ontvangst en boden den Eskimo's daarom wat scheepsbeschuit en koffij aan. Waartoe de eerste dienen moest, konde geen van de Eskimo's raden, tot dat zij zagen, welk gebruik de Amerikanen daarvan maakten. Zij beproefden nu ook ze te nuttigen, maar vonden de beschuit voor hunne tanden te hard en staken ze, na vergeefsche moeite om ze te verorberen, in de algemeene voorraadkamer: in de laarzen. Nog wonderlijker scheen het hun toe, dat de Amerikanen het zwarte vleesch-nat wilden drinken; zij maakten allerhande vreemde grimassen, en slechts de heksenmeester kwam er toe om den tooverdrank op te slurpen.

De avond was bijzonder zacht, en de reizigers staken na den maaltijd hunne tabakspijpen aan. Hierover geraakten de Eskimo's in de grootste verbazing en verkeerden, wegens de ernstige gelaatstrekken van de rookers, aanvankelijk in de meening, dat dit een bijzonder plechtig godsdienstig feest was, tot dat een van hen begon te glimlagchen. Daarop barstten allen in een uitbundig gelach uit, en trachtten de Eskimo's de gebaarden der rookers na te doen; zij bliezen de wangen op en liepen daarbij juichend heen en weder, tot dat eindelijk KALUTUNAH, die het verst in beschaving gevorderd was, om eene pijp verzocht, ten einde die vreemde kunst ook eens te beproeven. Volgens de ontvangene inlichtingen ademde hij den rook diep en ferm in, maar trok weldra daarna zulk een potsierlijk gezigt, dat zijne landslieden zich bijna ziek lachten.

Aan iedere vrouw gaf men eene naald ten geschenke, en de vreemdelingen ontvingen in ruil daarvoor wat traan. Toen HAYES daarna een mes liet zien, scheen men te vreezen dat de vreemdelingen in ruil daarvoor aanzienlijke geschenken zouden eischen, welke hunne krachten te boven gingen, en een oud Eskimo'sch vrouwtje, dat door de overigen met bijzondere achtting scheen behandeld te worden, begon een zoo treurig tafereel op te hangen van de slechte omstandigheden des dorps, dat men zoude gevreesd hebben, dat allen op het punt waren om van honger te sterven. PETERSEN hield daarop eene aanspraak tot de vergaderde Eskimo's en verklaarde, dat de blanke mannen rijk zijn aan ijzer, hout, naalden, messen en andere heerlijkheden, en tevens dat zij hier slechts geland waren, om de Eskimo's met hunnen overvloed gelukkig te maken. Zij verlangden geene betaling voor hunne gaven, maar zouden gaarne aannemen, wat men van den overvloed zou willen afstaan. De hoofdman antwoordde hierop even plegtig: »De blanke mannen zullen traanvleesch ontvangen.» Onmiddellijk daarna verwijderden zich de verschillende leden der familie, en ieder keerde terug met een stuk vet, waarvoor eenige stukjes hout, een dozijn naalden en twee messen werden gegeven. Het aldus verkregene traanvleesch vulde een vaatje, bovendien ontving men ook nog eenen zak vol mos voor lampenpitten.

Tegen middernacht begaven de Amerikanen zich ter ruste; nu en dan kwam echter nog de een of andere Eskimo aansluipen, om zijn hoofd even in de tent te steken en eens na te gaan, wat de vreemdelingen toch wel uitvoerden. Werd hij daarbij opgemerkt, dan liep hij weg als een kind, dat op een verboden weg wordt betrapt.

Maar ook de Amerikanen werden door nieuwsgierigheid geplaagd. De nacht was heerlijk schoon en Dr. HAYES, die met STEPHENSON, die de wacht had, voor de tent zich over de toekomst onderhield, kreeg lust, de Eskimo's eens in hunne huishouding te gaan opzoeken, dewijl er uit de hutten een luid gelach weerklonk. Van buiten zag de hut er uit als een ouderwetsche oven; een kokervormige gang van twaalf voet lengte leidde naar binnen, en Dr. HAYES kroop op handen en voeten door dezen tunnel naar binnen. KALUTUNAH hoorde hem komen, kwam hem te gemoet, grijnsde hem zoo vriendelijk aan als maar eenigzins mogelijk was, en klopte hem, ten teeken van geruststelling, op den rug. Een bundel mos, dat hij in het vet doopte, diende tot fakkels, de angelok kroop daarmee vooruit en schoof eenige knorrende honden ter zijde, die in den nauwen doortogt lagen. Eindelijk werd het licht, en bevond HAYES zich in het binnenste der woning, die echter zoo laag was, dat

hij niet overeind daarin staan kon. De geheele kleine ruimte was letterlijk volgepropt met menschelijke wezens van allerlei ouderdom en geslacht. Met luid gelach werd de gast ontvangen, en terwijl men zoo dicht mogelijk bijeenkroop, maakte men de eenige zitplaats, die aanwezig was, vrij voor HAYES; maar nu moest de doctor het zich ook laten welgevalven, dat hij op zijne beurt door zijne gastheeren ter dege werd opgenomen. Alles wat hij bij zich droeg werd gemonsterd. Inzonderheid wekte zijn lange baard de algemeene belangstelling, iets nieuws voor de Eskimo's, daar deze op zijn hoogst eenige weinige stijve haren op de bovenlip krijgen; de baard werd bevoeld en gestreken, en de bezitter daarbij vriendelijk op den rug geklopt, terwijl een half dozijn kinderen aan zijne armen en beenen gingen hangen. Een volkomen raadsel voor de Eskimo's waren de wollen kleedingstukken, zij

Hut van eenen Eskimo.

konden maar niet begrijpen, van welke soort van dieren deze vellen afkomstig waren; want dat men kleederen uit iets anders dan vellen konde maken, was hun onverklaarbaar. De jongens keken de zakken na en haalden hetgeen daar in zat voor den dag. Een van hen kreeg, tot algemeene vrolijkheid, de tabakspijp in handen en liet ze van mond tot mond de rondte doen. KALUTUNAH trok HAYES' mes uit de scheede, drukte het aan zijn hart en was bezig het met groote slimheid in de laars weg te moffelen, toen de doctor hem door hoofdschudden zijn misnoegen te kennen gaf.

Inmiddels nam onze Amerikaan het binnenste der woning eens goed op. De bouwstoffen, die van buiten wegens de sneeuw niet te onderkennen waren, vertoonden zich hier duidelijk; zij bestonden uit steenen, walvischen andere beenderen en mos; daarover lagen als dak groote stukken lei, en de bodem was met vlakke steenen bevloerd. De achterste helft was ongeveer

een voet hooger dan de voorste en met hooi belogd, waarover beeren- en hondenvellen waren uitgespreid. In de hoeken ter zijde van den ingang had men soortgelijke ophoogingen. Een van de laatste plaatsen was ingenomen door eene teef met hare jongen, op de tweede een voorraad vleesch geborgen. In de voorzijde van de hut bevond zich een venster, waar door heen door een vierkant stuk darm eenig licht naar binnen drong. De wanden in het rond waren behangen met zeehonden- en vossenvellen; eenige stukken been tusschen de steenen geklemd droegen harpoenlijnen. Aan de eene zijde van den doctor zat eene oude vrouw, aan de andere eene jongere; beide zorgden met groote vlijt voor de walmende roetgevende traanlamp. Eene derde vrouw deed hetzelfde werk bij eene lamp in eenen hoek. Iedere lamp was gesneden uit zeepsteen in den vorm van eene schelp en had ongeveer acht duim in middellijn. Drie duim boven de vlam hing een langwerpige vierkante pot, waarin iets langzaam kookte. Over den kookpot was eindelijk nog eene stelling uit beerenbeenderen, waar op handschoenen, laarzen, kousen en andere kledingstukken waren opgestapeld om te droogen.

Hoewel er behalve de lampen geen ander vuur in de woning brandde, heerschte daarin toch, door de talrijke menschen voortgebracht, eene benaauwde hitte. Twee gezinnen woonden gemeenschappelijk daarin, bovendien waren er nog onderscheidene personen uit de andere hut op dit oogenblik daarin tegenwoordig, zoodat HAYES dertien personen telde, waarbij hij opmerkt, dat hij er ligt nog een paar over het hoofd kan gezien hebben. De lucht in de hut was natuurlijk zoo dik, dat men ze, zoo mogelijk, met een mes zou hebben kunnen snijden! De uitwasemingen van meer dan een dozijn menschen, welker lichamen, even als hunne kledingstukken, nooit waren gewasschen, de lucht der half verrotte stukken vel, vet en vleesch, die overal verspreid lagen, de menigte adem halende honden, de stinkende walm der lampen: dit alles te zamen maakte die lucht zoo, dat een vreemdeling moest vreezen, hier aanstonds te zullen stikken. HAYES zweette als onder de keerkringen; ter naauwer nood bemerkten de inboorlingen dit, of een half dozijn jongens begonnen hem rok en laarzen uit te trekken, ten einde het hem wat aangener te maken. Intusschen bedankte HAYES voor die vriendelijkheid met de opmerking, dat hij weder naar de zijnen terug moest keeren. De tweede, voor hem veel ergere nitnoodiging, om namelijk »niet te gebruiken" durfde hij echter uit eigenbelang niet van de hand wijzen. Een jong Eskimosch meisje, dat intusschen geenzins tot het »schoone" geslacht behoorde, goot uit den vermelden tooverketel een weinig in een lederen schotel, proefde

eerst zelve het brouwsel, of het wel goed was, en reikte vervolgens den donkeren drank, over een aantal ruigharige hoofden heen, aan den vreemdeling toe. HAYES begreep, dat hij de martelaar moest zijn voor het welzijn van zijne manschappen, sloot kloekmoedig de oogen, zette voorloopig eenige oogenblikken alle gedachten aan iets lekkers uit het hoofd en slokte een mondvol naar binnen. Gelukkig hoorde hij eerst later, toen het geen tijd meer was om te braken, dat hij een mengsel van bloed, traan en zeehondendarmen had gedronken. Hij gevoelde zich in zekeren zin gered, toen hij door den tunnel eindelijk weder buiten kwam en de vrije lucht inademde. De angelok vergezelde hem met zijne dochter, elk met eene mosfakkel in de hand, tot aan de tent, en hier rustte hij uit van het zweet en den drank, tot dat het morgenrood hem met zijne lieden wekte, om op te breken.

Bij al de welwillendheid van dit Eskimo-volkje werd echter het erfelijke gebrek van het stelen op eene onaangename wijze bij hen opgemerkt; de reizigers waren op het punt om hunne boot van wal te stooten, toen men de bijl vermiste. PETERSEN beschuldigde de Eskimo's onmiddellijk, dat zij haar hadden gestolen. De grijze hoofdman zwoer bij hoog en laag, dat zijn volk nooit stal, en een tweede man bevestigde die woorden, maar maakte zich juist daardoor verdacht. Toen men goed op hem lette, bemerkte men aanstonds, dat de schelm op de gestolene bijl stond, en die met zijne breede beerenlaarzen trachtte te bedekken. Toen de Eskimo zag dat hij betrapt was, beurde hij de bijl lagchende op en bood met de andere hand een paar pelshandschoenen tot verzoening aan.

De bogt was met dun ijs bedekt, en de vaart ging daardoor langzaam voort; de vertrekkenden werden door de afscheidskreten der Eskimo's vergezeld. Na een zeer ingespannen dagwerk bereikten de reizigers eerst kaap Parry en zagen zich hier weder door het oude vaste ijs opgehouden. Het was reeds nacht geworden, en daardoor niet meer te onderkennen, of het ijs zich ver in de zee uitstreckte. De zee was onstuimig geworden, en men zocht nu een nachtkwartier aan het strand.

Op den volgenden morgen bragt een naauwkeurig onderzoek slechts weinig hoop, dat de onderneming zou gelukken. Van het Northumberland-eiland af had het vroeger den schijn gehad, dat de zee naar het zuiden open was, of dat er althans door breede kanalen eene vrije doorvaart door het ijs mogelijk zoude zijn, — thans, van kaap Parry af, waarop men de meeste hoop had gevestigd, ontwaarde men met schrik, dat het ijs juist aan de kust vast lag, waar het anders toch gewoonlijk het eerst open was. Men

volgens den
en vreemde-
het welzijn
oopig eenige
slokte een
et geen tijd
en zeehon-
ed, toen hij
nt inademde.
mosfakkel in
den drank,
breken.

het erfelijke
gemerkt; de
n, toen men
llijk, dat zij
aag, dat zijn
maar maakte
merkte men
zijne breede
betrapt was,
en paar pels-

oor langzaam
Eskimo's ver-
ers eerst kaap
ehouden. Het
nnen, of het
den, en men

lechts weinig
and-eiland af
n open was,
door het ijs
en de meeste
juist aan de
en was. Men

beproofde in eenige kanalen vooruit te dringen, maar men kon het niet ver brengen, — sommigen liepen door in het hooge ijs, anderen waren eindelijk vastgevroren en werden zelfs door den vloed niet losgemaakt. Door het ijs heen te komen was niet mogelijk; evenmin kon men er over heen. In de Booth-sond (Booth-Bai) in het midden tusschen kaap Parry en het zuidwaarts daarvan gelegene Saunders-eiland, bereikte men eindelijk het land weder, en tevens ook het uiterste einde van de vaart. De genoemde baai heeft ongeveer eene Duitsche mijl in doormeter en van den Oceaan af slechts eenen zeer smallen ingang. In haar midden ligt de Fitzclarencrock, een afgestompte rokskegel van 250 voet hoogte. Op eene plaats schuift zich eene gletschertong van het binnenste des lands uit naar de baai, welker oevers met eene troosteloos eenzame vlakte en met kale rotsen omzoomd zijn.

Uitzigt van kaap Parry.

Reeds naderde de verschrikkelijke tijd van den winternacht, de hoog, dien de Zon beschreef, werd al kleiner en kleiner, — de levensmiddelen waren zeer verminderd, de brandstoffen nog meer. Op den 28sten September sloegen de manschappen hunne legerplaats in dezen treurigen hoek der Aarde op, met de zekerheid voor oogen, dat aan geen ontkomen naar het zuiden te denken viel. In weerwil daarvan verloor men geenen tijd met nuttelooze klagten. De booten werden aan land gebracht en omgekeerd, toen de tent opgerigt, de overige gereedschappen daarbij verborgen, en vervolgens keek men eens rond, of er ook eene plaats was, waar men eene winterhut zoude kunnen oprigten. Eene rotsspleet bood het gewenschte toevlugtsoord; zij was ongeveer acht voet breed, van onderen vlak, aan de eene zijde zes, aan de andere drie tot vier voet hoog. Negen dagen werkens waren er noodig, om

de steenen aan te brengen, die men noodig had om de opening te sluiten. Ieder blok moest met moeite worden uitgebroken. Even zoo moeilijk ging het losmaken van de bevrorene moszoden, welke men tot het toestoppen der reten noodig had. Velen hadden in dien tusschentijd tot taak, levensmiddelen aan te brengen, maar konden die toch slechts met de grootste moeite los krijgen; PETERSEN had wel een aantal vossenvallen uitgezet, maar ving niets. De voorhanden voorraad was bij vol rantsoen hoogstens slechts nog voor twee weken voldoende, — men trachtte zich daarom zoo veel mogelijk in het verbruik te beperken; maar daardoor werden de meesten ziek en krachteloos, en aten, ten einde den knagenden honger eenigermate te stillen, hetzelfde korstmos (*Tripe de Roche*), dat wij reeds als armzalig voedingsmiddel bij FRANKLIN's expeditie langs de Kopermijn-rivier hebben leeren kennen (zie bladzijde 26). Bij al het nare van die spijs was zij bovendien op deze plaats nog vrij zeldzaam en kon slechts met groote moeite van onder de hooge, vastbevroren sneeuw worden voor den dag gehaald. De meesten moesten weldra ook van dit voedingsmiddel afzien, dewijl het hevige diarrhee veroorzaakte.

Als eene weldaad te midden van al dien jammer begroette men de ontdekking van een klein meer met zoet water niet al te ver van de legerplaats. De ijslaag daarop was slechts anderhalf voet dik en verborg een onuitputtelijken voorraad van het heerlijkste water. Men konde nu een groot gedeelte van de kostbare brandstof besparen, dat men vroeger had noodig gehad, om de sneeuw te smelten. Maar zelfs het ligten van dezen schat ging met vele moeilijkheden gepaard. Dr. HAYES verhaalt in zijn dagboek zulk eenen togt naar het water, dien hij zelf op den 3^{den} October ondernam. Een geweldige sneeuwstorm was reeds des daags te voren begonnen te woeden, had den geheelen nacht aangehouden en woedde nog steeds voort. De sneeuw viel in buitengewoon digte vlokken en had zich rondom de tent hoog opgestapeld. HAYES en GODEFREY moesten voor de zieken zorgen en beproefden in de nog niet voltooide hut eene kookstelling op te rigten. Zij konden slechts door het dak, dat uit zeildoek gemaakt was, daar binnen komen, dewijl de sneeuw alles in het rond begraven had. Zij lieten een vaatje traan, de lamp en den ketel naar beneden, maar vonden daar binnen ook alles vol sneeuw, die het aansteken van het vuur hoogst moeilijk maakte. GODEFREY nam op zich, voor het laatste te zorgen, en HAYES begaf zich met den ketel op weg. Hij kroop weder door het gat in het dak naar buiten, en werkte zich, tegen den storm in, door hooge sneeuwwhoopen tot aan het meer. Nadat hij op eene plaats de

dikke sneeuw had weggebragt, sloeg hij met de bijl de ijslaag door en was na eenen arbeid van drie kwartier zoo gelukkig den ketel met water te vullen en den terugweg te kunnen aannemen.

Hij had thans den wind in den rug, maar vond zijne voetstappen verwaaid, viel niet ver van de bijna bereikte hut over een verborgen steenklomp en liet toen het met zoo veel moeite verkregene water in de sneeuw vallen. Er bleef hem niets anders over, dan den weg nóg eens af te leggen. Twee volle uren waren er verlopen, toen HAYES eindelijk met zijnen voorraad water in goeden welstand bij GODEFREY aankwam. Deze had inmiddels koffij gebrand, maar toen was de vlam van de lamp hem voor den neus uitgegaan, en de rook had hem in het naauwe gat half verstikt. Zijn gelaat was door het roet zoo zwart als dat van eenen Moor geworden. Nadat er weder een uur tijds verlopen was, had hij eindelijk de koffij gereed; te gelijker tijd waren ook eenige stukken varkensvleesch verwarmd en wat brood in water geweekt. Het geheele gezelschap bewees duchtig eer aan dien karigen maaltijd, en men wikkelde zich vervolgens in de wollen dekens en buffelhuiden, ten einde den slaap te zoeken.

De tent bestond uit dun hennep-linnen en moest, bij elf voet lengte en acht voet breedte, plaats verschaffen aan acht personen. Op den bodem waren wel is waar buffelhuiden uitgespreid; maar dewijl de deur niet goed konde gesloten worden, dreef de storm de sneeuw voortdurend naar binnen. Ieder had het zich zoo gemakkelijk en warm als maar eenigzins mogelijk was trachten te maken. Een steen moest tot hoofdkussen dienen, dekens en vellen de plaats van bedden vervangen. Van het koude linnen hing de bevroren adem een duim lang als sneeuwkrystallen af, die bij de geringste beweging naar beneden vielen. Bij de vele bestaande ontberingen voegde zich nog de verveling. Na het ontbijt werd wel is waar eene ochtendwandeling in de sneeuw en den storm beproefd, maar de snijdeud scherpe wind dreef de lotgenooten weldra weder in de tent en in de pelzen terug. Men trachtte kaart te spelen, rookte tabak, of beproefde eenige bladzijden met potlood in het dagboek te schrijven. Het meest droeg nog PETERSEN, door zijn onuitputtelijken rijkdom aan aardigheden en anekdoten, bij om het gezelschap wat op te monteren. Met iederen dag werd de spijsvoorraad kleiner, zonder dat men konde hopen, nieuw voedsel magtig te worden. De jagt leverde niets op, en men zag met schrik den vreeselijken honger al nader en nader komen.

Toen, na verloop van onderscheidene dagen, de storm eenigzins minder begon te woeden, zette men het bouwen van het begonnen huis voort. Eindelijk

konde men er in trekken en ook eene soort van oven daarstellen. PETERSEN was zoo gelukkig eenige vogels te schieten, en zoo vierde men met gekoekt gevogelte en een kop koffij den intogt. In de hut was men voor den weder opkomenden storm eenigzins meer beschut, dan vroeger in de tent. Daar buiten bouwde de sneeuw hooge er wallen rondom op, en daar men de lamp, om den traan te besparen, wat zuinig moest branden, heerschte er slechts een zwak schemerlicht in het binnenste van de hut. Maar nog donkerder was de blik van de aldus onder de sneeuw bedolven reizigers voor de toekomst. Gedurende twaalf dagen had men, in weerwil van alle mogelijke moeite, slechts een zeventiental vogels kunnen schieten, een paar vossen en eenen haas in de verte gezien en geen spoor van eenen beer ontdekt. De omtrek leverde niets dan ongezond rotsmos, en dat nog wel in zeer geringe hoeveelheid. Uit dien hoofde konde men slechts uit de verte hopen op de volkplanting van Eskimo's, welke men op eenen afstand van acht Duitse mijlen noordwaarts had aangetroffen, en men wachtte nu slechts nog op het ophouden van den storm, ten einde eene reis derwaarts te wagen. Op zekeren namiddag hoorde men plotseling, toen de meesten van het gezelschap, wegens den verstikkenden rook, in de buffelhuiden gekropen waren, buiten om de hut een ongewoon geraas. Aanvankelijk twijfelende, of het 't brommen van eenen beer of wel de stem van eenen vos geweest was, opende men de deur, werkte zich door de hooge sneeuw heen naar buiten en onderscheidde nu duidelijk menschelijke stemmen. Men deed den welkomstgroet der Eskimo's: »Huk! Huk!» hooren, en weldra daarna kropen twee Eskimo's de hut binnen, die met hun digt kleed van ijs en sneeuw, die in klompen op hunne pelzen bevroren was, meer hadden van sneeuwmannen, dan van menschen. Zij droegen kousen van beerenvel en rokken van vossenpelzen, die van boven met eene kap het hoofd bedekten. Het lange zwarte haar, dat onder dien kap uitkeek, de wenkbrauwen, alsmede de weinige haren, die op de kin den baard moesten voorstellen, waren met rijp bedekt.

Voor deze onder de sneeuw bedolven, half verhongerde reizigers was het beerenvleesch een heerlijk gezigt, waarvan elk der beide aangekomen Eskimo's een ferm stuk in de linker hand droeg, terwijl zij in de rechter hand de zweep hielden.

Een van de beide Eskimo's was KALUTUNAH, een oude bekende van Netlik, dien men drie weken geleden voor de laatste maal had gesproken. Hij was van zijnen kant even zeer verheugd over het onverwachte wederzien en maakte

en. PETERSEN met gekoekt or den weder de tent. Daar nen de lamp, hte er slechts og donkerder voor de toe- lle mogelijke ar vossen en beer ontdekt el in zeer ge- verte hopen and van acht te nu slechts rts te wagen. van het ge- ropen waren, ende, of het geweest was, naar buiten ed den wel- aarna kropen s en sneeuw, van sneeuw- el en rokken edekten. Het wen, alsmede a, waren met

igers was het men Eskimo's gter hand de e van Netlik, ken. Hij was ien en maakte

het zich met zijnen makker zonder veel complimenten in de hut zoo gemak- kelijk mogelijk. Zij trokken de met ijs bedekte opperkleederen, laarzen en handschoenen uit en vergenoegden zich met het hemd uit vogelhuiden. Zij gaven hun beerenvleesch om te koken, hunnen traanvoorraad voor de lampen ten beste, en verhaalden vervolgens onder luid gelach, hoe zij hier gekomen waren. Den vorigen dag hadden zij met hunne hondensleden eene beerenjagt naar kaap Parry ondernomen. Hier had de storm hen op het ijs overvallen; aanvankelijk trachtten zij zich in eene sneeuw hut te verbergen, maar de vrees, dat het ijs losgaan en hen in zee voeren zou, bewoog hen, die weder te verlaten en naar de kust te gaan. Zij hadden deze in nabijheid van de hut bereikt en hunne honden achter eene rots in de nabijheid vastgebonden.

Sledezweep van eenen Eskimo.

Gedurende den nacht sneeuwde het zóó ge- weldig, dat men in de vroege eenen tunnel van zes voet lengte van de deur af moest graven, vóór dat men in de vrije lucht kwam; storm en sneeuw duurden voort, de honden huilden van de koude en den honger, en Dr. HAYES was bijna door de woeste dieren aangeprepen en opgevreten geworden, toen hij, door KALUTUNAH vergezeld, in hunne nabijheid was gekomen. Juist op het punt om naar de hut terug te keeren, hoorde hij achter zich een geraas, en zag dicht op zijne hielen dertien woest blaffende honden, een van welke reeds éenen sprong naar den Doctor Jeed. Gelukkigerwijze konde hij het dier nog grijpen en de helling afslingeren, maar de anderen, die bij HAYES geen wapen zagen, maakten zich gereed, om op hem aan te vallen

en hem te verscheuren. Tot zijn geluk zag hij, een vijftal schreden van zich verwijderd, de zweep half onder de sneeuw bedolven liggen, welke KALUTUNAH toevallig, toen hij de hut binnentrad, daarheen had geworpen. Met een wan- hopigen sprong vloog HAYES over een van de grootste dezer wolfachtige dieren heen, greep den gevreesden Eskimo-schepter en deelde regts en links de

krachtigste slagen uit, zoodat de honden huilend en knorrend weder achter de rots teruggingen. HAYES merkt hierbij betreffende het karakter van deze voor de Eskimo's zoo eindeloos gewigtige dieren op, dat het veel overeenkomst heeft met dat van den wolf. Slechts de vrees houdt deze dieren in toom, de zwakke of een kind is voor hen niet veilig, wanneer de honger hen kwelt. Later werd aan de poolvaarders te Proven in Zuid-Groenland verhaald, dat een kleine jongen, de kleinzoon des Gouverneurs, die van huis naar eene van daar ter naauwer nood twintig schreden verwijderde hut wilde gaan, onderweg struikelde, en voor de oogen van de ontzette moeder, oogenblikkelijk door meer dan honderd honden verscheurd en verslonden werd.

Eskimosche lans,
vervaardigd van
narwalhoorn.

Men begon nu onderhandelingen met de beide Eskimo's, die zich gereed maakten om te vertrekken, en kwam met hen overeen, dat zij de manschappen zouden verzorgen met vleesch, en in ruil daarvoor messen, naalden, hant en andere voor hen zeer kostbare zaken ontvangen zouden. Intusschen bleek het uit KALUTUNAH's gedrag, dat hij in stilte allerlei nevenbedoelingen koesterde, die niets minder ten doel hadden dan zich op de gemakkelijkste wijze in het bezit te stellen van al de have der Amerikanen, inzonderheid van hunne geweren. De Eskimo's vertrokken met de belofte, dat zij spoedig zouden terugkeeren, maar lieten zoo wat twee weken op zich wachten. Deze tijd was verschrikkelijk voor de arme verlatenen. Ieder had aanvankelijk slechts nog 36 scheepsbeschuiten en drie kannen broodpoeder tot voorraad. Met moeite scharrelde men weder eenig mos van onder de sneeuw en kookte het met vleeschbeschuit tot eene karige spijs, die daarenboven nog onderscheidene nadeelen voor den gezondheidstoestand opleverde. Aanvankelijk had men de dagelijkse rantsoenen verminderd; maar dewijl men hierdoor alle

kracht verloor, zoo werd er besloten, dat men voortaan het er wat beter van nemen en vervolgens, indien er geene uitkomst kwam, gelaten den hongerdood afwachten zoude, dewijl de jagt niet het allerminste opleverde.

Eindelijk, toen de nood het hoogst was geklommen, kwamen de Eskimo's aan, en met het beerenvleesch, dat zij medebragten, kwam er weder eenige vrolijkheid in de donkere, vochtige en koude hut. PETERSEN gaf een pakje diggen

weder achter
 kter van deze
 veel overeen-
 deze dieren in
 eer de honger
 Groenland ver-
 Gouverneurs,
 nood twintig
 eg struikelde,
 ogenblikkelijk
 en verslon den

ide Eskimo's,
 en kwam met
 verzorgen met
 om de andere
 n. Intusschen
 stille allerlei
 a doel hadden
 ezit te stellen
 d van hunne
 ofte, dat zij
 t twee weken
 voor de arme
 36 scheeps-
 voorraad. Met
 er de sneeuw
 ge spijsz, de
 den gezond-
 de dagelijk-
 hierdoor alle
 er wat beter
 ten den hon-
 leverde.

de Eskimo's
 weder eenige
 pakje egeen

ten beste, dat hij nog bespaard had, en bij het schijnsel van de weder met traan gespijsde lamp dronk men koffij, speelde men een partijje whist en las men een paar hoofdstukken uit Walter Scott voor.

Hoewel de Eskimo's nog eens met toevoer van vleesch aankwamen, konden men zich op hen toch volstrekt niet verlaten, dewijl men hunne trouweloosheid en verraderijen reeds voldoende had leeren kennen. Nadat men vele plannen, om zich uit dezen hachelijken toestand te redden, voorgeslagen en weder verworpen had, keurde men eindelijk PETERSEN's plan goed, om naar de brik »Advance» terug te keeren en zich met de overigen onder KANE's bevel weder te vereenigen. Ten einde deze reis van 75 Duitsche mijlen te kunnen doen, bood PETERSEN zich aan, om naar Netlik te gaan en met de Eskimo's te onderhandelen. Toevallig verscheen juist KALUTUNAH op denzelfden morgen, dat PETERSEN wilde afreizen, en nam hem met GODFREY op zijne slede mede. Na verloop van vier dagen kwamen beide geheel afgemat en wanhopig weder bij hunne kameraden aan. Zij hadden Netlik op de slede bereikt, na verloop van omstreeks negen uren, en waren aanvankelijk zeer vriendschappelijk ontvangen en verzorgd. Men gaf hun rijkelijk voedsel en herbergde in elke hut een van hen. Toen den volgende dag al de mannen, zoo als zij zeiden, op de jagt gingen, keerden tegen den avond slechts weinigen van hen terug. Onder degenen die ontbraken was ook KALUTUNAH. Toen de laatste den daarop volgende dag eveneens wegbleef, begon PETERSEN wantrouwen te koesteren, maar werd gedeeltelijk weder gerustgesteld door de geweldige drukte, die om en in de hutten heerschte en die door hem in verband werd gebracht met de deelneming der Eskimo's aan de reis der Amerikanen. De vrouwen naaiden vol ijver aan handschoenen en zeehondenlaarzen en verzorgden de vreemde jagers met hunne hondensleden, die aankwamen.

Op den derden dag keerde KALUTUNAH eerst weder terug en had een vreemden Eskimo medegebragt, SIX-SU geheeten, zóó woest en sterk, als onze reizigers er nog geenen gezien hadden. De onaangename indruk, dien het woeste voorkomen van dezen man deed ontstaan, werd nog daardoor versterkt, dat hij zich bij deze gelegenheid er op beroemde, dat hij twee mannen van zijnen stam had gedood, dewijl die lompe jagers toch tot niets nut waren. Toen PETERSEN nu, nadat er twaalf goed bespannen hondensleden bijeen waren, eene bepaalde verklaring verlangde, wanneer men de reizigers naar het schip zoude brengen, lachte men hem honend uit en voerde hem te gemoet, dat men er nimmer aan gedacht had dit te doen. Eene hondenslede aan hem te verkoopen werd bepaald geweigerd, en SIX-SU, de woeste

aanvoerder, meende, dat men de have der Amerikanen wel op goedkooper wijze konde magtig worden.

Thans kon PETERSEN er wel geen oogenblik aan twifelen, dat die Wilden het ergste voor hadden, te meer omdat men hem bij herhaling zeide, dat hij nu maar wat moest gaan slapen. Hij wist, dat de Eskimo's van meening zijn, dat ieder Blanke een gevaarlijken tooverstaf, een pistool, bij zich draagt, dat men hem eerst gedurende den slaap wilde afnemen, ten einde hem dan met des te minder gevaar van kant te helpen. PETERSEN nam dus eindelijk den schijn aan, dat hij zeer vermoeid was en begon te snorken, alsof hij vast sliep. Onmiddellijk begonnen nu de om hem heen verzamelde Eskimo's te beraadslagen over de beste wijze, waarop men zich in het bezit zoude kunnen stellen van de schatten der Blanken. Men kwam overeen, dat men PETERSEN en GODFREY maar eerst zoude doodslaan, om dan daarna de overigen in de hut te gaan overvallen. SIX-SU voerde het hoogste woord en begon PETERSEN reeds te gevoelen, waar of het gevreesde pistool zat, toen GODFREY, volgens afspraak, buiten aan het venster verscheen en PETERSEN bij zijnen naam riep. De laatste hield zich, alsof hij ontwaakte, en niets wist van hetgeen er met hem was voorgevallen. Hij kroop naar buiten en vond een groot aantal mannen, vrouwen en kinderen om zijn geweer staan, dat echter niemand durfde aanraken. Toen verklaarde hij, terwijl hij zijne buks opnam, dat hij op de beerenjagt wilde gaan, en liet aan de verbaasde Eskimo's zijnen voorraad kogels zien, waarbij hij de opmerking maakte, dat één enkele daarvan voldoende was, om den grootsten beer en den sterksten mensch te dooden. De beide Amerikanen besloten den verren weg nu maar te voet af te leggen, in weerwil dat zij meer dan zestien uren in de felle koude te loopen hadden.

Ter naauwer nood hadden zij zich een half uur verwijderd, toen de Eskimo's de sleden aanspanden en eene ware drijfjagt met hunne honden op de voortvlugtigen openden. Deze zagen wel in, dat zij, met slechts één geweer gewapend, tegen de menigte, met werpspietsen en messen voorziene vijanden en hunne honden niets zouden kunnen uitrigten. Beide beschouwden zich dus reeds als verloren, en besloten nu althans den aanvoerder SIX-SU voor zijn verraad te doen boeten, zoodra deze op schotswijdte kwam, vóórdat men hen zelve zoude kunnen dooden. Maar zoodra zij zich tot hunne verdediging gereed maakten, zwenkte de geheele troep met de sleden regts af, waarschijnlijk ten einde een openbaren strijd te ontwijken en in eene hinderlaag op de half bevroren reizigers te loeren. PETERSEN trok met GODFREY

zoo snel mogelijk verder, voorzigtig iedere plaats ontwijkende, waar eene hinderlaag had kunnen zijn.

Zoo ontkwamen beide het doodsgevaar en hadden slechts nog den moeilijken strijd met vermoeijenis, koude, honger en slaapzucht te overwinnen. Na eene wanhopige inspanning van vier-en-twintig uren kwamen zij eindelijk doodelijk afgemat bij de hunnen in de hut aan.

Alle verdere pogingen, om van de Eskimo's sleden en honden in koop of ter leen te verkrijgen, waren te vergeefs, en Dr. HAYES nam daarom een zeer gevaarlijk middel te baat. Toen namelijk kort daarna de Eskimo's de hut weder bezochten, diende men hun opium toe en nam met hunne sleden den terugtogt naar de brik aan. Maar die geharde natuurkinderen kwamen weldra weder bij en zetten de vlugtelingen achterna. Zij haalden hen in, maar lieten zich eindelijk tevreden stellen en werden nu van de eene Eskimokolonie naar de andere overgebracht. Inzonderheid waren de laatste dagen der reis hoogst gevaarvol, ja, een van de zeelieden viel reeds half verstijfd van de slede en kon ter naauwer nood nog verder vervoerd worden. Zoo kwamen zij eindelijk bij het vastgevroren schip weder aan, en werden hier, hoewel men hen aanvankelijk als voortvlugtig beschouwd had, liefderijk opgenomen en verzorgd. Uit Kane, de Noordpoolvaarder (Leiden, Sythoff, 1861) is het verder bekend, op welke wijze KANE met zijne manschappen zich eindelijk voortwerkte naar de Deensche volkplantingen en aldaar de beide schepen ontmoette, welke waren afgezonden om hem op te zoeken.

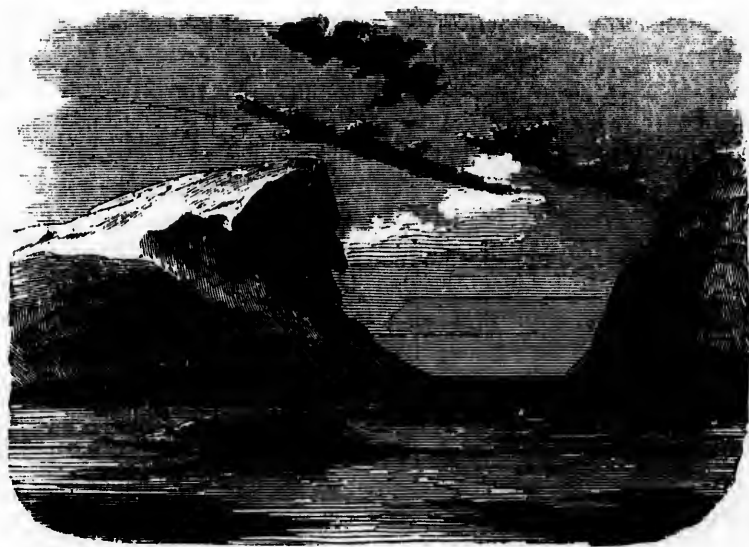
Niemand werd door de nutteloosheid van alle tot hiertoe geschilderde ondernemingen dieper en smartelijker teleurgesteld dan de hooghartige lady FRANKLIN, die de eene hoop op redding na de andere in rook zag vervliegen. Door eene ondersteuning, welke de senaat en de bewoners van Van-Diemensland, in dankbare herinnering aan de verdiensten van hun vroegeren Gouverneur, hadden bijeengebragt, was het haar mogelijk, hare schroefstoomboot »Isabel» in het voorjaar van 1853 andermaal uit te rusten en het plan der nasporingen in de gebieden aan gene zijde van de Behrings-sstraat weder op te nemen, die de luitenant PIM vroeger van uit Russisch Siberië had trachten te bereiden. Tot opperbevelhebber benoemde zij den luitenant KENNEDY; maar reeds in November van datzelfde jaar kwam het treurige bericht, dat het scheepsvolk, ten gevolge van oneenigheid, te Valparaiso, uiteengegaan was. Het schijnt dat aan de gestrengheid, waarmede de luitenant KENNEDY de matig-

heidswet handhaafde, de voornaamste reden van die oneenigheden moet worden toegeschreven.

Negen volle jaren waren er nu sedert het onverklaarbare verdwijnen van FRANKLIN in de noordsche ijswoestijn verloopen. Volgens bepaalde plannen had men het geheele uitgestrekte gebied te vergeefs onderzocht; slechts een kleine hoek in het oosten, ten noorden van de door BACK ontdekte groote Visch-rivier, was ondoorzocht gebleven. En juist deze was het ijzingwekkende tooneel geweest, waarop het treurig lot van FRANKLIN en de zijnen was beslist geworden. Van twee kanten was men in de vorige jaren dit oord tot op weinige mijlen genaderd, maar toch was het tooneel van den strijd en het lijden van FRANKLIN's heldhaftige schare nog niet betreden geworden. Ook thans was het meer een gevolg van het toeval, en niet van opzettelijke nasporingen, dat men eindelijk den sluijer van dit afgrijselijke tooneel konde opheffen. Dr. RAE, dien wij reeds onder de poolreizigers, die FRANKLIN trachtten op te sporen, hebben leeren kennen, was op den 15^{den} Augustus 1853 naar zijne vroegere legerplaats aan de Repulse-baai teruggekeerd, ten einde van hier af zijn werk, het opnemen van Boothia-land, weder te beginnen. Aan de Pelly-baai, alwaar hij op den 17^{den} April 1854 aankwam, ontving hij van eenen Eskimo de eerste duistere tijding aangaande het ontzettende uiteinde van de Franklin-expeditie. Door dezen, en later ook door andere inboorlingen werd hem medegedeeld, dat zij in het voorjaar van 1850, toen zij aan de noordkust van het King-Williams-eiland met de robbenvangst bezig geweest waren, blanke mannen, ongeveer veertig in getal, gezien hadden, die over het ijs naar het zuiden trokken en eene boot met zich voerden. »Door teekens,» voegden zij hierbij, »gaven zij ons te kennen, dat hun schip in het ijs verbrijzeld was; allen, met uitzondering van den Aanvoerder, verkeerden in een ellendigen toestand en leden gebrek aan levensmiddelen. Eenige weken later vonden wij dertig lijken van blanke mannen aan de kust van het Amerikaansche vastland, eene goede dagreis ten noordwesten van eene groote rivier, en vijf anderen op een eiland in de nabijheid.» RAE ontving deze berigten aanvankelijk met wantrouwen, maar hoe digter hij kwam bij het tooneel dier ramp, des te zekerder werd bij hem de overtuiging, dat dit verhaal althans ten deele gegrond zijn moest. Hij zag namelijk bij die Wilden eene menigte voorwerpen, welke zonder twijfel tot de »Erebus» en »Terror» en aan de manschappen van deze vaartuigen behoord hadden. Het waren brokstukken van uurwerken, kompassen, verrekijkers, geweren, alsmede ook zilveren lepels en vorken, zilveren platen, die nog

de namen, wapens en voorletters van FRANKLIN en andere officieren droegen. Een groot gedeelte daarvan kocht hij weder in en verscheen daarmede op den 22sten October 1854 in het gebouw der Britsche Admiraliteit, alwaar zijne onverwachte boodschap des te grooter opzien baarde, omdat men algemeen van meening was, dat ten zuiden van den 75sten graad noorder breedte naar FRANKLIN's verblijf niet meer behoefde gezocht te worden. De kring der bloedverwanten en vrienden van de vermisten geraakte door deze mededeelingen in eene koortsachtige opgewondenheid, en de geheele beschaafde wereld zag verdere berigten met de grootste spanning te gemoet. Dr. RAE sloeg wegens zijn slechten gezondstoestand het bevel over eene expeditie naar die gebieden af, welke nog alleen opheldering schenen te zullen geven. ANDERSON en STEWART, die zich in het jaar 1855 met achttien man derwaarts begaven, keerden binnen korten tijd terug, zonder bij het reeds bekende iets wezenlijk nieuws te voegen. Eerst voor den kapitein MAC CLINTOCK was het weggelegd, den ingewikkelden knoop van het geheimzinnige drama te ontwarren.

VIII. *Y*svaart in de Baffins-baai door Mac Clintock.

Expeditie van ANDERSON. — Uitrusting van de „Fox.” — MAC CLINTOCK's afvaart. — Frederiks-haven. — Fiskernaes. — Godhavn. — De Disko-bogt. — Straat Waigat. — Upernivik. — De Melville-bogt. — Terugkeer door het ijs. — Bevrijding.

Van de noordkust van het Amerikaansche vastland en van de talrijke eilanden, die zich ten noorden daarvan bevinden, was nu, zoo als reeds gezegd is, een betrekkelijk klein oord, de streek om King-Williams-land, tegenover den mond van de Groote Vischrivier, meer bij toeval dan wel opzettelijk, niet onderzocht geworden; alle expeditiën hadden hier regts omkeerd gemaakt, want geen signaalsteen, geen het minste spoor, wat het ook ware, vond men, dat zoude hebben kunnen aansporen, om den togt verder voort te zetten. Terwijl reeds de omstandigheid, dat van lieverlede alle andere streken te vergeefs onderzocht waren geworden, tot het denkbeeld moest leiden, dat hier in het nog onbezochte terrein de vermisten toch zeker wel te vinden zouden zijn, werd nu, door Dr. RAE's laatste expeditie;

voor verdere onderzoekingen een bepaald terrein, en wel een vrij bepaald omschreven, aangewezen. Men wist thans eindelijk, wáár men moest zoeken! De Engelsche regering zond ook, gelijk wij reeds vermeld hebben, in het jaar 1855 eene kleine expeditie, onder bevel van ANDERSON, langs de Visch-rivier uit; maar deze was voor haar doel niet behoorlijk uitgerust, konde zich zelfs niet eens eenen tolk aanschaffen, en hare twee broze bastbooten waren bijna onbruikbaar geworden, nog vóórdát zij de plaats harer bestemming bereikten. De vondsten dezer expeditie bepaalden zich tot sporen, die schenen te bewijzen, dat een overschot van FRANKLIN's lieden werkelijk aan den mond van de Visch-rivier was geland en tot aan de Franklins-watervallen de binnenlanden was doorgedrongen.

Dewijl de regering alle deelneming bepaald van de hand wees, toefde lady FRANKLIN geen oogenblik, om de zaak zelve in handen te nemen en alle middelen, die haar slechts ten dienste stonden, voor eene nieuwe bijzondere onderneming, nu de vijfde van dien aard, te besteden. Onderscheidene beproefde vrienden, in de eerste plaats de beroemde geleerde MURCHISON, stonden haar getrouw met raad en daad ter zijde, en weldra was er, bij inschrijving, eene aanzienlijke som ter ondersteuning van de onderneming bijeengebragt. De expeditie was zoo beknopt mogelijk zamengesteld, één enkel klein schip zoude afgezonden worden, en daar toevallig eene fraaije schroefstoomboot van 177 tonnen last, de »Fox», te koop was, werd deze voor 2000 pond sterling (£ 24000) aangekocht. Vele hoog geplaatste zee-officieren boden zich aan om het opperbevel belangeloos op zich te nemen; men koos kapitein LEOPOLD MAC CLINTOCK, die reeds aan drie vroegere pool-expeditiën van 1848 tot 1854 op roemvolle wijze deel had genomen. Hij aanvaardde dezen post van vertrouwen met des te meer lust, omdat, zoo als hij zegt, zijn geheele hart aan die zaak hing. Ook van den kant der zeelieden kwamen zoo talrijke aanbiedingen, dat die kapitein eene uitstekende keus had en zich met krachtige, beproefde mannen konde omringen, die bijna allen reeds in het hooge noorden hadden gediend. De Deen PETERSEN, een oude kennis voor de lezers van PENNY's en KANE's reizen, die zijn halve leven in de Poolwereld had doorgebracht, kwam op den eersten wenk van Kopenhagen over, ten einde zijne vroegere betrekking, die van tolk bij de Eskimo's, weder op te nemen. De kleine, maar uitgelezene manschap bestond, de tolk en drie officieren daaronder begrepen, uit vijf-en-twintig koppen.

Voor de uitrusting waren, dewijl het schip op den 1sten Julij in zee zoude steken, slechts weinige weken gegeven, en dus moest er met alle mogelijke

inspanning voortgewerkt worden. De »Fox'' moest zijne elegante inrigtingen als pleiziervaartuig verliezen en zich door dubbele betimmering met planken van buiten, door sterke lange en dwarse balken, standers als anderzins van binnen eerst in eenen noordpoolvaarder laten veranderen; het vaartuig bekam een grooteren stoomketel, eene meer massive schroef, en de boegspriet zoo veel ijzerbelegsel, dat zij op eenen geweldig grooten, scherp en bijtel geleeek. Men nam voor 28 maanden levensmiddelen aan boord. De regering droeg nu, hoewel zij het uitzenden van eene expeditie had geweigerd, ook mildelijk bij tot de behoeften. De Artillerie schonk alle wapenen, geschut, buskruit, raketten, enz.; de Admiraliteit gaf een grooten voorraad pemmikaan, verder ijswerktuigen (zagen, ankers, haken), een winterverblijf, geneesmiddelen, boeken, kaarten, sterrekundige werktuigen en muziek-instrumenten, noordsche kleedingstukken en andere behoeften meer ten beste.

Onder toenemende algemeene belangstelling werden aldus de toebereidselen tot de onderneming voltooid, en ter vastgestelder tijde aanvaardde het kleine vaartuig zijne lange, eenzame reize. Lady FRANKLIN had MAC CLINTOCK, op zijn verzoek om lastbrieven, vergund, geheel naar zijn beste weten te handelen; in een hartelijk scirrijven wees zij als hoofddoel aan: de redding van mogelijk nog levende deelnemers aan de Franklin-expeditie; in de tweede plaats het toetsen van de in allen gevalle zeer gewigtige documenten der expeditie; en de erkenning der mogelijke aanspraken van haren Gemaal op de ontdekking eener doorvaart.

Op den 12^{den} Julij kwam het zuideinde van het met ijs omgorde Groenland in het gezicht. Van Januarij tot Julij wordt deze kust gewoonlijk ontoegankelijk gemaakt door een breeden gordel van zwaar ijs, dat van Spitsbergen af komt aandrijven, zich om de zuidpunt van Groenland heen legt en aan de westkust daarvan een groot eind naar het noorden opschiet. De Zuid-Groenlandsche havens worden gedurende het grootste gedeelte van den zomer versperd door dit ijs, dat door de handelsschepen te regt gevreesd wordt; voor de Groenlanders daarentegen is dit drijfijz eene groote weldaad, want het brengt hun een onnoemelijk aantal robben, alsmede ook vele beeren, en dezelfde stroom voert het niet minder hooggeschatte drijfijz out uit de groote Siberische rivieren aan.

Om de kust te bereiken, moest men door den ijsgordel heen breken; tusschen dezen en het land blijft steeds eene strook water vrij van ijs, ten gevolge van den naar het noorden gaanden stroom. Na een langen en harden strijd tusschen de kracht van het ijs en den stroom bleef de laatste over-

te inrigtingen
met planken
als anderzins
het vaartuig
in de boegspriet
cherpen bijtel
. De regering
weigerd, ook
nen, geschut,
d pemmikaan,
f, geneesmid-
nstrumenten,

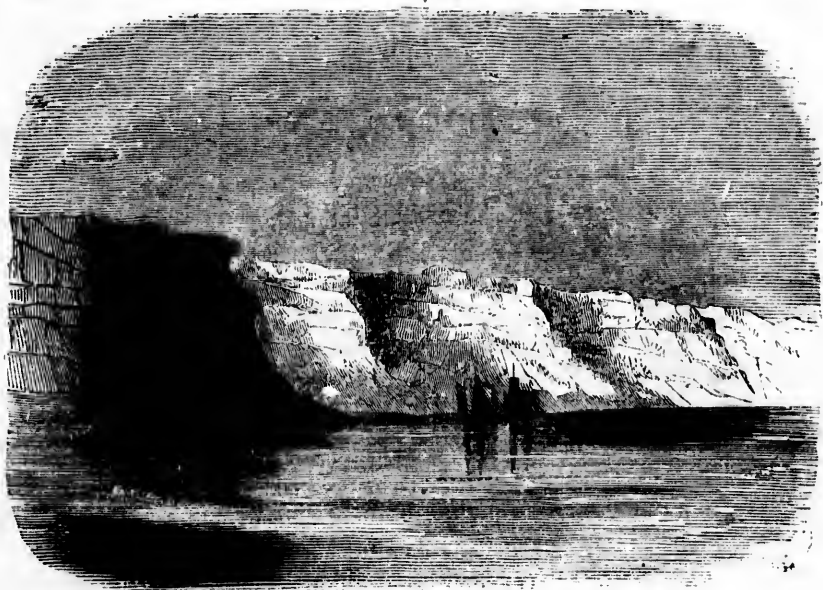
toebereidselen
de het kleine
CLINTOCK, op
veten te han-
redding van
in de tweede
cumenten der
n Gemaal op

de Groenland
ontoganke-
pitsbergen af
gt en aan de
e Zuid-Groen-
n zomer ver-
wordt; voor
ant het brengt
, en dezelfde
ote Siberische

breken; tus-
ijs, ten ge-
n en harden
laatste over-

winnaar; het schip kwam op den 20ten Julij in het vrije water en in de kleine, maar veilige Frederiks-haven.

Het prachtige voorkomen van de Groenlandsche kust bij helder zonnelicht, met hooge bergen en gletschers in het verschiep, en de talloze kleine eilanden, landtongen en fiorden ¹⁾ oefent eene zekere betoovering uit op

Omenaks Fiord aan Groenlands westkust.

ieder, die ook niet voor de eerste maal deze waterstraat ziet. Intusschen worden dergelijke tafereelen dikwerf afgebroken door stormen, regens en donkere nevels, en moet er dus voor de vaart door die klippenrijke wateren een loods worden genomen. Als zoodanig verkregen onze reizigers eenen Eskimo, en wel den broeder van den door KANE bekend geworden HANS,

¹⁾ Fiorden zijn smalle, maar lang uitgestrekte inbuigingen der zee in de steile kust, die, voor de winden en de golven der buitenzee beschut, bijna overal goeden achtergrond en daar voortreffelijke havenplaatsen aanbieden, waar het steile strand het landen onmogelijk maakt. Men vindt ze vooral aan de noord- en westkust van Skandinavië. *Vert.*

die eene bijzondere bekwaamheid in zijn beroep betoonde en door zijn innemend gedrag bewees, dat ook de Eskimo nog wel voor een hooger trap van beschaving vatbaar is.

In het verdere vervolg van de noordvaart werd Fiskernaes aangedaan, een enkel Deensch woonhuis, door Eskimo-hutten omringd en in eenen hoek aan den voet van steile rotsen verborgen, en vervolgens op den 31sten Julij te Godhavn of Cively op het eiland Disko eene korte rust gehouden. De Disko-bogt, in den zomer met hare schoone landschappen, is zeker wel het bekoorlijkste punt van de Groenlandsche kust. De heuvels vertoonen eene voor die breedten ongewoonrijke en bonte Flora; het water wemelt van de heerlijkste forellen, op het land vindt men hazen, vetganzen en somwijlen groote kudden rendieren, waarvan niemand weet, van waar ze komen, noch ook waar zij heengaan. Zeer zeker kennen zij de topographie van Groenland beter dan de mensch, die slechts aan den kustzoom zijn bestaan vindt en het voor onmogelijk of nutteloos houdt, door te dringen in de gletscherwereld, die hem van de binnenlanden scheidt.

Eskimosche hond.

Bij onze reizigers had het ophouden op de verschillende plaatsen hoofdzakelijk ten doel, sledehonden aan te koopen, die onontbeerlijke hulpmiddelen bij de noordsche reizen; van liever hadden zij er nu een dertigtal bijeengebragt en eenen Eskimo als drijver daarvoor aangenomen.

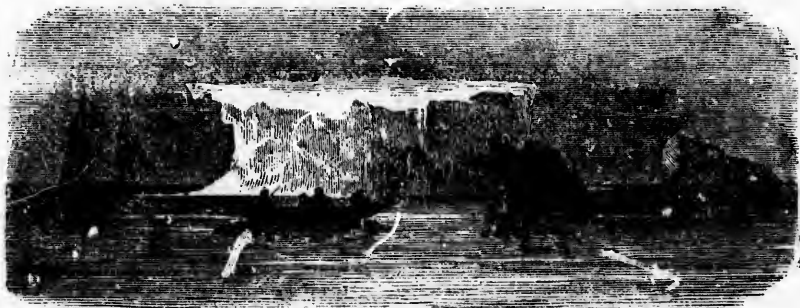
Op den 4^{den} Augustus lag het schip in de straat Waigat tusschen Disko en het vastland, met bergen van 3000 voet hoogte aan beide zijden. Op sommige punten bestaan de kusten uit lage zandsteenrotsen, waartusschen steenkolenvlotten laagsgewijze liggen. De steenkolen zijn gemakkelijk te bewerken, en het schip vulde, voor zoo ver de vereischte spoed het vergunde, zijnen voorraad steenkolen aan. De naburige volkplantingen maakten in den lateren tijd geen gebruik meer van deze lagen, maar vinden het voordeliger, steenkolen uit Denemarken te laten komen, en aan de inboorlingen al hunnen tijd te laten voor de robbenvangst. Den volgenden dag ging de vaart verder met gunstigen wind en goede hoop; want walvischvaarders hadden gezegd, dat in de gevreesde Melville-baai al het ijs opgebroken en de doortogt dus waarschijnlijk mogelijk was. Op den 6^{den} Augustus werd de laatste Europesche volkplanting, Upernivik bereikt, en

nadat men nog eenige honden had aangekocht, werd de reis toen onmiddellijk voortgezet.

Het schip was nu in zee en in het gezigt van het eerste moeilijke gedeelte zijner taak, namelijk om zich naar de Lancaster-sond voort te werken. Het groote bekken, dat den naam van Baffins-baai draagt, vriest iederen winter geheel toe; in het voorjaar breekt de ontzettende ijslaag op, beweegt zich voort naar het zuiden en schuift zich zamen tot eene ontzaggelijke massa pakijs, die gewoonlijk het middelijs genoemd wordt en den waterweg van het oosten naar het westen meestal versperd houdt. Zoo als wij reeds vermeld hebben, kan nu drieërlei gedaan worden: of met gebruikmaking van mogelijk voorhanden spleten voort te dringen, of om de hindernis naar regts of naar links, noord- of zuidwaarts heen te varen. Maar er zijn jaren, waarin van al die drie maatregelen niet eene uitvoerbaar is. De vraag, hoe het middelijs er wel uitzag, was dus voor ons reisgezelschap van het hoogste gewigt. De kustvaart tot aan Disko was door herhaalde noordenwinden bemoeijelijkt geworden; intusschen hoopte men, dat juist deze in het noordelijke ijs ruim baan zou maken; toen moest men te Upernivik tot groote verbazing vernemen, dat te dier zelfde tijde hier boven enkel zuidenwinden geheerscht hadden, die eer geschikt waren, om eene ijsverstopping te veroorzaken.

Op den 8sten Augustus stootte men ongeveer achttien mijlen van Upernivik op den rand van het middelijs; men volgde dezen een paar dagen zuidwaarts, vervolgens weder noordwaarts, maar eene doorvaart werd er niet gevonden. De noordvaart bragt het schip op den 12^{den} Augustus in de beruchte Melville-bogt, en hier vond men ongelukkig de ijswallen met de eilanden als in een vergroeid, zonder twijfel ten gevolge van de lang aanhoudende zuidenwinden. Hier was nu ruimschoots gelegenheid, de grootsche gletschers der kust en de onder gedonder en gekraak plaats hebbende geboorte van hare vreeselijke kinderen, de groote ijsbergen, op zijn gemak te bewonderen, welke echter, in weerwil van hunne dikwerf ontzettende grootte, toch slechts voor kleine randsplinters van de moeder-gletscher kunnen doorgaan. Maar dit alles konde het gedwongen stil liggen niet goedmaken. Woest, zonder vogels of andere wezens, was de natuur; de felle glans van het daglicht was pijnlijk, en het dofte licht van de middernachts-zon, waarbij zij slechts even boven den gezigteinder stond, gaf verreweg den aangenaamsten tijd des dags. Slechts een noordenwind konde eene verandering in dezen toestand brengen; na drie dagen pijnlijk daarop gewacht te hebben, stak deze wel in waar op, maar hij was niet hevig genoeg om de zware, den doortogt ver-

sperrende ijsbergen de bogt uit te schuiven. Intusschen scheen de stand der zaken in het algemeen toch eenigzins beter te worden, en dus besloot de Kapitein op den 15^{den} Augustus weder in zuidwestelijke rigting om te keeren en te zien, of verder van de kust af ook de eene of andere gunstige gelegenheid mogt opgekomen zijn. Ook bevond men in der daad, dat de staande ijsvelden aanmerkelijk lossers geworden waren en er hoe langer hoe meer water tusschen kwam. Des anderen daags stak er een zuidoostenwind op, en nu werden schroef en alle zeilen te baat genomen, in de hoop, dat men nu zeer spoedig uit de Melville-bogt en in het opene water zoude komen. Een paar dagen ging ook de vaart met en tusschen het ijs zeer naar wensch, maar reeds op den 19^{den} Augustus verkregen de zaken bij den aanhoudenden

Ijs-studiën in de Melville-baai.

sterken zuidoostenwind een zeer winterachtig en bedenkelijk aanzien. De wind perste de ijsvelden nauwer zamen, en herhaaldelijk konde het schip noch voor- noch achterwaarts. Roer en schroef werden thans ingenomen, en onze koene zeevaarders moesten zich nu met geduld wapenen. Men moest het aanzien, dat de ijsvelden van lieverlede hoe langer hoe onbeweeglijker werden, en dat bij de toenemende koude de waterruimten daartusschen al meer en meer verdwenen. Hoe angstig lette men thans op het ijs, op de weersgesteldheid, op den barometer- en thermometer-stand! Maar het jaargetijde was ook te ver gevorderd, dan dat er nog veel te hopen zoude geweest zijn. Overigens deden onze mannen al hun mogelijke best en werkten nog menigen dag wakker aan hunne bevrijding. Want hoewel ook de ijslaag reeds zoo gesloten was, dat men mijlen ver daarover gaan konde, in zoo ver men nu

en dan eene spleet ontweek, werd er toch zelfs van deze kleine gelegenheden nog gebruik gemaakt, en zoo bragt men — thans door warpen (winden) — het vaartuig op eenen dag welligt eene geheele, op eenen anderen omstreeks eene halve scheepslenkte, of ook slechts een tiental voeten van de plaats. MAC CLINTOCK klaagt hier over de geringe grootte van zijn schip, en over de zwakte van zijne krachten; hij meent, dat eene sterkere stoomboot met meer manschappen onder gelijke omstandigheden zich zeer goed hier door zou hebben kunnen heenwerken.

Op het einde van de maand Augustus waren er van de 42 Duitse mijlen, die de rechte afstand door de Melville-bogt bedraagt, ongeveer 38 afgelegd; de laatste tien met het drijfsijs hadden veertien dagen vereischt. Het schip bevond zich niet al te ver meer verwijderd van het noordelijke voorgebergte der kust; maar de uitzigten om dit voorbij te komen, waar dan het van ijs vrije, zoogenaamde noordwater bereikt zoude geweest zijn, verdwenen steeds meer, even als de nog spaarzaam voorhandene waterplekken tusschen de ijsvelden. Pas had een storm van twee dagen uit het zuidwesten al wat nog vloeibaar was doen verstijven en alle ijsvelden tot een gebracht, alsof hij het harde lot der reizigers wilde bezegelen, om, zonder beschermende haven, in het vrije ijs te moeten overwinteren, gedurende eenen maanden langen nacht, nu eens hier, dan ginds geschoven te worden, zonder te weten, waar en hoe de moeilijke vaart zoude eindigen. Maar de omstandigheden veranderen dikwijls en geven steeds op nieuw aansporing en hoop; zachter weder maakt het ijs wederom los, waterstrepen vertoonen zich op nieuw. Daarbij is de geheele ijsstreek langzaam aan het afdrijven naar het westen; wel is waar zeer langzaam, want in de eerste September-weken bedroeg het negen zeemijlen of 2½ Duitse mijlen. Stonden er niet juist in het westen zes tot zeven kolossale ijsbergen in den weg, die althans ten tijde van de ebbe, op den grond schijnen vast te zitten, dan ging het drijven zonder twijfel sneller. Tot 250 voet hoog steken deze reusachtige gevangenwachters uit het water, en tot vijftig voet hoogte siegeren de aandringende ijsschollen er tegen op. Langer dan drie weken duurde het, voor dat het schip, voortgeschoven gelijk de wijzer van een uurwerk, op gelijke hoogte met deze, en eindelijk er voorbij kwam! Nu werd het tooneel weldra levendiger, de ijsvelden lieten het schip uit de lange omarming los, traden steeds verder uiteen en verstrooiden zich naar alle rigtingen. Op den 18^{den} September konde men eindelijk zeggen, dat men zich in het verlangde noordwater bevond; maar ongelukkig was dit nu alles te laat, en hetgeen bij het ver gevor-

derde jaargetijde komen moest, bleef niet uit! De wisseling van den toestand was door eenen plotseling opgekomen noordwestenwind bewerkt geworden, en deze bragt bepaald vorstweder met zich, zoodat de vorming van nieuw ijs nu snel voortging. Waar een kanaal zich in het ijs vertoonde, was het in korten tijd met jong ijs vast bevroren, en zoo had het schip de oude klusters slechts afgestreken, om in nieuwe boeijen geslagen te worden. Nu stond het vast, dat men in het ijs moest overwinteren. Maar MAC CLINTOCK's degelijke manschappen lieten zich daardoor niet ontmoedigen of uit hunne opgeruimde stemming brengen. Men werkte ijverig aan tenten, sledetuig en dergelijke zaken meer; men maakte alle toebereidselen voor de overwintering en het verlaten van het schip, indien dit noodig mogt worden. Men was althans met alle behoeften behoorlijk voorzien, en ook voor de honden was er gezorgd; want PETERSEN en de Eskimo CHRISTIAN hadden bestendig met goed gevolg op robben gejaagd en een grooten voorraad van dit wild bijeengebragt. Bij den arbeid zorgde men ook voor afleiding bij het nu beginnende eentoonige leven; er werden wedloopen en andere spelen gehouden; het nieuwe ijs leverde aan de schaatsenrijders flinke banen, — het oude ijs was een voet hoog met sneeuw bedekt; — een fraai draaiorgel, een geschenk van Prins ALBERT, werd voor den dag gehaald en vlijtig gedraaid.

Hoe bepaald intusschen de gevangenschap van het schip in het ijs was, was het stilliggen toch slechts betrekkelijk: de geheele uitgestrekte vlakte was altijd nog langzaam drijvende, met dit verschil, dat dit thans, sedert het begin van de wisseling der weersgesteldheid, onmiddellijk naar het zuiden plaats had. De dagen verloopden nu zonder afwisseling, de eene even als de andere; de weersgesteldheid is meestal rustig en de koude wel uit te staan; de omtrek stil en woest, ter naauwer nood vliegt er nu en dan een raaf, of vertoont zich eene naar het zuiden trekkende vlugt eenden, of bespeurt men eenen beer, die zich echter, zoodra hij de honden maar hoort of bespeurt, op een eerbiedigen afstand houdt. Hoewel zich aanvankelijk ook nog robben op het ijs lieten zien, waren zij toch bij het doffe October-licht zoo schuw geworden, dat de jagers ze in het geheel niet meer onder schot konden krijgen. Tegen het einde van de maand October staken er hevige winden op, met sneeuwjagten afwisselende, uit het noordwesten en zuidoosten; uit dien hoofde voorzag men het schip met een dak, en eindelijk maakte men er nog sneeuwwallen om heen, terwijl het van boven met eene dikke laag sneeuw werd bedekt. Op die wijze werd het schip zoo diep in zijnen wintermantel gehuld, dat slechts nog de masten uitstaken, want ook de lichtluiken

waren overtollig geworden, sedert op den 1sten November de Zon afscheid had genomen. Binnen in het schip was het zeer bewoonbaar en warm, en het geheele gezelschap gezond en tevreden. Ten einde den vrijen tijd nuttig te besteden, stichtte de scheepsdoctor eene school voor de manschappen, naar de aardrijkskundige breedte zeker eene »hooge» school, hoewel dan ook slechts lezen, schrijven en rekenen benevens natuurkundige onderwerpen behandeld werden. In den nacht van den 28sten October, bij stil weder, terwijl de Volle Maan en het sterrengeflonker den middernacht bijna zoo helder als den dag maakten, begon, tot algemeene verbazing, vrij dicht in de nabijheid van het schip het ijs te kruijen, met eene onstuimige beweging, hetgeen zich den volgenden middernacht in nog sterkere mate herhaalde. Een woest gedruisch als van kanongedonder, ruischen, knarsen, steunen en stooten der opsteigerende, vier voet dikke ijsschotsen was wel geschikt, om zelfs den stoutmoedigsten man met schrik te vervullen; maar in de onmiddellijke nabijheid bleef alles rustig, en men verkreeg bij deze gelegenheid de troostrijke overtuiging, dat het schip in een oud vast ijsveld geklemd, bijna zoo veilig als in de haven lag. Zoo konde men bedaard toeschouwer blijven bij natuurstrijden, waaraan geen voorwerp door menschenhanden vervaardigd wederstand kan bieden. MAC CLINTOCK schrijft dit verschijnsel bij rustig weder toe aan den vloed, die bij Volle Maan hooger dan gewoonlijk rijst.

Op den 2^{den} November klonk plotseling de kreet: Te wapen! Een beer dicht bij het schip in gevecht met de honden! Het arme bruintje was, zeker met het plan om eenen hond te veroveren, reeds tot dicht bij hunne legerplaats voortgeslopen; men bemerkte de wachters hem, en op hun geschreeuw vlogen de honden op het dier af en omringden het met een vreeselijk wolvengehuil. Op eene zwakke plaats van het ijs zakte de beer door, en weldra daarna bezweek hij door de hem toegediende kogels. Het was een volkomen volwassen mannetjesbeer, voeder voor de honden voor bijna eene week.

Het ijs vertoonde ook verder eenige beweeglijkheid, en met de weder ontstaande spleten en gaten kwamen er ook weder eenige robben. Op den 15^{den} November werd de vijftigste gevangen, en deze gelukkige uitkomst der jagt onder eene flesch Champagne-wijn gevierd.

De maand November bragt vele hevige winden, snijdend koude, afwisselende met merkwaardig warme. Vandaar brak het ijs nu eens op, waren er overal waterlijnen en gaten, dan weder was alles in eene enkele stijve ijslaag verkeerd, in hare ongekende uitgestrektheid een waar ijsvastland. Zuidoostenwind heerschte meestal, met noordwestenwind afwisselende, zij schoven dit

renzenvlot steeds naar elkander toe; tusschen het opbrekende oude ijs vormden zich voortdurend nieuwe partijen, de geheele vlakke nam alzoo steeds in uitgebreidheid toe, en dit toenemen was voor het schip de oorzaak van eene derde verschuiving naar het westen. Uit deze gecombineerde bewegingen ontstond de merkwaardige zigzagsgewijze figuur, die MAC CLINTOCK op een kaartje heeft afgetekend. Wel is waar is »loop" hier geene juiste uitdrukking meer, dewijl slechts eene langzame, lijdelijke verandering van standplaats volgde, welke ook twee groote naburige ijsbergen, die maanden achtereen

Bezoek van eenen ijsbeer.

de begeleiders van het schip bleven, juist op dezelfde wijze moesten medemaken.

Op den 4^{den} December werd het eentoonige winterleven door een treurigen pligt afgebroken. SCOTT, de machinist, was in het ruim van het schip gevallen en dien ten gevolge overleden. Eene lijkplegtigheid ter zee heeft altijd iets eigenaardigs en treffends, en hoe veel meer dan in de gevevene omstandigheden, in de yzingwekkende stilte van den noordschen winternacht, gevangen in eene eindlooze ijswoestijn. Het lijk werd, onder de gebruikelijke

le ijs vormden
zoo steeds in
zaak van eene
e bewegingen
NTOCK op een
te uitdrukking
n standplaats
den achtereen

noesten mede-

een treurigen
het schip ge-
ee heeft altijd
evene omstan-
ternacht, ge-
gebruikelijke

The hagratenis in het pool-tijs.

plegtigheden, op eene slede een kort eind van het schip afgebragt, alwaar een gat in het ijs werd gehouwen, en hier in de diepte nedergelaten.

„Onvergetelijk,” zegt MAC CLINTOCK, „zal mij dit tooneel steeds zijn. Daar ligt de eenzame »Fox,” zoo volkomen aan de bewoonbare wereld ontrukkt, bijna begraven in de sneeuw, de vlaggen ter halver stok (teeken van rouw) geheschen; de scheepsklok luidt met plegtige treurslagen; de kleine lijkstaatsie beweegt zich, geleid door lantaarns en signaalpalen, langzaam over de ruwe oppervlakte van de bevroren zee, midden in de troosteloze duisternis van eenen poolwinter, bij doodsche stilte, strenge koude, donkeren, dreigenden, bewolkten hemel, en dat alles nog verhoogd door een dier merkwaardige verschijnselen van de Maan, welke zelfs hier zeldzaam zijn: een volkomen lichtkring om de Maan, een dwars daar door gaande streep van bleek licht, boven de Maan de boogen van twee andere lichtkringen, en daarbij niet minder dan zes bijmanen. De dampige luchtzee gaf aan het merkwaardige schouwspel, dat meer dan een uur duurde, iets waarlijk geestachtigs.”

Verrassend is het, onze poolgasten met den meest gevreesden vijand, de koude, tot hiertoe zoo weinig in aanraking gekomen te zien. September, October, November verliepen onder afwisselend dooiweder en vorst. De thermometer daalde zelden diep onder nul. Eerst op den 30sten November kondigde zich een ander begin aan met het dalen van de temperatuur tot 64° Fahrenheit beneden het vriespunt (ongeveer — 29° Réaumur); maar ook dit bleef eene uitzondering, want de maand December was weder meer of minder rustig, meestal frisch en aangenaam voor lichaams oefeningen in de open lucht. De manschappen oefenden zich in het opbouwen van sneeuw hutten, eene vaardigheid, die voor uitstapjes in den winter en het vroege voorjaar van het grootste belang konde worden. Deze hutten namen zelfs van zelve in haar binnenste eene opvallend hoogere temperatuur aan dan de buitenlucht, hoewel het ook daar geheel rustig was, en wel bedroeg het verschil niet minder dan 17° Fahrenheit (9° Réaumur), een bewijs, dat de zee zelfs door ijs van vier voet dikte warmte naar boven kan uitstralen.

Wat bij ons de kortste dag is, de 21ste December, vormt in het noorden het midden, dus het meest nachtelijke punt van den langen poolnacht. Ten tijde van den middag konde men gewonen courantendruk met moeite lezen, maar toch slechts een paar bladzijden, of men kreeg pijn in het oog.

Het Kerstfeest en de Nieuwjaarsdag werden op de vaderlandsche wijze en in hartelijke vrolijkheid gevierd. De toestand van de reizigers was, nadat men er eenmaal in berust had, dat men met iederen dag verder van het

doel afkwam, toch zoo gunstig, als men maar konde hopen. Langzaam, maar bepaald, bewoog de geheele ijswereld, onder den invloed van de bestendige noordenwinden, zich naar het zuiden, staan blijvende, wanneer de winden waren gaan liggen, en meer of minder vooruit komende, wanneer deze zwakker of sterker opstaken. Zoo al niet eerder, konde men toch in den Atlantischen Oceaan stellig de bevrijding uit de ijsboeijen verwachten. In de maand December was de vooruitgang 67 zeemijlen (17 geographische) geweest, in de eerste helft van Januarij bijna even veel, zoodat men zich te dier tijde slechts nog 115 mijlen (29 Duitsche) ten noorden van Upernivik bevond. De noordenwinden waren, in weerwil van de plaats vanwaar zij kwamen, meer warm dan koud, er was veel water en zoo ook veel nieuw ijs; de oude ijsvelden werden daardoor steeds zeldzamer, en de oude getrouwe schol, die het schip in haren schoot droeg, was eindelijk wijd en zijd de eenige van hare soort. Sedert het midden van Januarij had men weder voor een paar dagen daglicht, en op den 28sten dier maand verscheen, voor de eerste maal sedert 89 dagen, weder een gedeelte der Zon boven den gezigt-einder. Niettegenstaande de reizigers noch lichamelijk noch geestelijk met kwalen bezocht waren, werkte toch het wederverschijnen van het schitterende gesternte des dags wonderbaar opwekkend op hen. Alles werd levendiger; verre jagttogten werden ondernomen, die, zelfs al leverden zij niets op, toch als wandelingen waarde hadden. Overigens werd op den 27sten Februarij de jagt daadzakelijk geopend, dewijl op dezen dag de eerste robben in het loopende jaar geschoten werden; want de robben kwamen aanstonds weder te voorschijn, zoodra de algemeene ijslaag den Zusammenhang begon te verliezen. Van nu af aan bragt het jagtgeluk herhaaldelijk robben, daarbij ook verschillende vogels en eenmaal eenen verrassend vetten blaauwen vos. Waarvan de blaauwe en witte poolvossen, die volstrekt niet zeldzaam waren, in zulke ijswoestijnen hun levensonderhoud vinden en zelfs vet worden kunnen, schijnt raadselachtig genoeg. Aan het land jagen zij hazen, die natuurlijk op het ijs niet verwacht kunnen worden; alzoo moeten er toch zekere wintervogels (dovekins) in grooter getale op het ijs aanwezig zijn, dan men gewoonlijk aanneemt, dewijl men ze wegens hun wit winterkleed zoo moeilijk in de zee kan onderkennen. Bovendien bragt het menigvuldig zamen-gaan van beeren- en vossen-sporen op het vermoeden, dat het Noordsche Reintje den Grooten Heer volgt, om zich den mogelijken afval van diens robbenmaaltijden ten nutte te maken. Overigens geloofde PETERSEN, dat de noordsche vossen zich in het goede jaargetijde voorraad voor het slechte

verzamelen, dien zij in holen of spleten weten te bewaren. Zoo nam hij eens in Groenland eenen vos waar, terwijl deze een eidergans-nest geheel uitplunderde, de eijeren een voor een er uithaalde en in den snuit voortdroeg; een ander maal zag hij, dat een vos eenen gang in de sneeuw groef, die naar zijnen voorraad van eijeren leidde.

Bij het wedergekeerde daglicht kon men thans eerst zien, welke geweldige ijsbewegingen er gedurende den langen nacht hadden plaas gegrepen, terwijl men zich verbeeld had, dat alles stil en onveranderlijk was geweest; men zag thans, hoe groote gevaren der verwoesting men, zonder het zelf te weten, ontgaan was.

De maand Februarij was merkwaardig zacht, bewolkt en winderig; de eigenlijke winterkoude was reeds sedert den 10^{den} dier maand geweken. De barsten van de algemeene ijslaag en de daardoor ontstaande watertongen waren steeds talrijker geworden, en uit dien hoofde had het drijven naar het zuiden ook sneller plaats gegrepen; men bevond zich op den 1sten Maart weder op 70 graden breedte en hoopte nu weldra verlost te zullen worden van de ijsboeijen. Het schip werd van zijn sneeuwpanter ontdaan en weder voor de zeevaart ingerigt. Zijn binnenste, dat er afschuwelijk roeterig en beroekt uitzag, werd ter dege schoongemaakt.

Zonder bijzondere voorvallen ging het schip met het ijs verder voort, steeds te midden daarvan, de Davis-sstraat af. Er vonden weder eenige robben en vogels geschoten worden. Op den 3^{den} en 4^{den} Maart heerschte er storm, met hevigen wind en hagel gepaard. Op den 7^{den} konde men weder de hooge bergen van het eiland Disko op eenen afstand van omstreeks twintig Duitsche mijlen naar het oosten zien. Het schip was nog altijd op zijne onderlaag vastgevroren, hoewel de laatste reeds vele duchtige stooten te verduren had gehad. Zoo barstte eenmaal het ijs op den geringen afstand van dertig voet van het schip, en het laatste bekwam daardoor eenen zoo hevigen stoot, dat ieder met verbazende vlugheid naar het dek rende. Eene andere plotselinge verscheuring van dien aard had plaats, toen MAC CLINTOCK eens bij zonsondergang van het bezoek van een naburigen ijsberg terugkeerde. Hadde hij zich op de andere zijde bevonden, dan, verhaalt hij, zoude hij de zwarte waterstreep met genoegten beschouwd hebben; maar zóó sneed zij hem den terugweg naar de schepen af en gaf daardoor noodzakelijkheid tot eene nachtelijke wandeling op het ijs, die veel te lang duurde om aangenaam te zijn; want onze Kapitein moest bijna zes Duitsche mijlen afleggen, vóór dat hij eenen overgang vond en het schip weder bereikte.

Van den 16^{den} af namen de zaken een bedenkelijken keer; het scheen, dat de lange vaart met eene korte katastrofhe zoude eindigen. Groote spleten braken overal op, de afzonderlijke velden van het vier voet dikke ijs dreven in verschillende rigtingen, verbrijzelden tegen elkander aan de hoeken en randen, en de brokstukken velden als eene hooge zee op en neder. Op den 22sten woedde er een zoo hevige storm uit het zuidoosten, met zoo digte sneeuwjagt, dat men noch zien noch hooren konde wat op een twintigtal schreden afstands plaats greep; des nachts daarna geraakte eindelijk het schip met een geweldig gekraak los van zijne onderlaag en boog voor het geweld van den storm. Nog hield het reusachtige bolwerk, dat het schip droeg, het dapper uit, maar met ieder uur verloor de massa door de aanstormende schotsen, en steeds nauwer werd de kring der verwoesting om het schip heen. Rondom het kraken en bruisen van het verbrijzelende ijs, te midden daarvan het schip, voor den storm in zijne wieg heen en weder gaande en ten gevolge van deze wrijving stennende en krakende alsof het om hulp schreeuwt, — hoe zal dit alles afloopen! De booten, de sleden, levensmiddelen en andere behoeften zijn in gereedheid gebragt, voor het geval dat het noodig wordt, het schip haastig te verlaten: dít is alles, wat in deze benarde omstandigheden te doen is. Overigens geduld en de moed maar niet verloren!

In der daad ging het gevaar eindelijk ook gelukkig voorbij. De ijsmassa's, en met deze het schip kwamen al voortdrijvende in streken, waar zij ruimte hadden, om zich meer uit te breiden, eene gelegenheid, waarvan zij, tot vreugde der bedrukte reizigers, ook snel gebruik maakten. Zoo was ook het einde van de maand Maart gekomen; men schoot weder dikwijls robben, men zag overal beerensporen en ontmoette herhaaldelijk walvallen, ook eenige walvisschen, die naar het noorden trokken. In weerwil van eenigen teruggang door tegenwinden was men in deze maand ongeveer honderd mijlen verder de Davis-sstraat afgekomen. In de eerste dagen van April brak de vriendelijke oude schol, die het schip zoo lang op haren rug had gedragen, van lieverlede in onderscheidene stukken; ook deze krisis liep zoo gelukkig af, als men maar wenschen konde, en het schip werd, hoewel dan ook met groote inspanning, te water en aan het drijven gebragt. Daarna heerschten tot toegift nog de verschrikkelijkste stormen met hevige koude; maar toch bleef het ijs althans rustig. De pijpen der kagchels wilden bij zulk weder niet trekken, zoodat het uitzigt, om binnen in het schip te stikken, verbonden met de vrees, dat het ijs bij herhaling weerspanning zoude worden, den Paasch-

maandag juist tot geen van de aangenaamste maakte. Tot troost dreef men thans steeds verder voort naar het zuiden.

Op een roemloozen terugtogt of liever terugschuiving, met geheel andere gevoelens dan vóór acht maanden op de uitreize, passeerde men op den 12^{den} April den poolcirkel, evenwel met het vaste besluit, om onmiddellijk weder den steven te wenden, zoodra men de ijskluisters had afgeschud. Voorloopig kon men echter niets anders doen dan onwillekeurig den algemeenen stroom volgen; tot grootere veiligheid legde men het schip meestal met ankers en kabels aan een van de groote drijvende schollen vast, en wanneer deze aan stukken ging, zocht men eene andere op. Gewoonlijk had de vaart te dezer tijde nog bovendien in een digten nevel plaats. Op den 17^{den} April was het weder helder en veel water vrij geworden; in aller ijl werd nu het roer ingehangen en heesch men de zeilen, ten einde zoo mogelijk in oostelijke rigting uit de ijsdrift te komen; vóór de eerste maal sedert geruimen tijd voer het schip naar eenen zelfgekozen koers; maar reeds in denzelfden nacht sloot alles zich weder; den volgenden morgen zag men rondom niets dan ijs, en wel ijs van de jongste dagteekening, naauwelijks twee dagen oud.

Beeren, de onvermijdelijke stoffaadje der noordsche reizen, die op de geheele ijsvaart hunne tegenwoordigheid nu en dan verkondigd hadden, werden thans menigvuldiger, hoewel het naastbij zijnde land meer dan honderd geographische mijlen verwijderd was. Men kan, verhaalt MAC CLINTOCK, deze dieren dus ter naauwer nood landdieren noemen; het gebroekene ijs, waarop wij dreven, en dat onophoudelijk, en thans reeds met groote snelheid naar den Grooten Oceaan afdrijft, zoude hen ten verderve voeren, indien zij niet even goed te huis waren in het water. Op hunne jagten worden zij door den reuk geleid, en loopen daarom bestendig tegen den wind in, of wel dwars er door heen; en daar deze meestal noordelijk is, worden zij door hetzelfde instinkt, dat hen naar hunnen buit voert, tevens ook van de zee af, en in de rigting van land en vaster ijs geleid. — Bij een paar geschoten beeren nam men waar, dat de bovendeelen der voorklaauwen glad onthaard waren. PETERSEN verklaarde dit daaruit, dat de beer, wanneer hij eenen zeehond beloert, op de voorklaauwen nederhurkt en zich door naschuiven met de achterpooten zachtens voortbeweegt, tot dat hij zich op weinige ellen afstands van zijnen buit bevindt, dien hij dan door eenen sprong zeker in zijne magt brengt, om het even of hij op het water of op het ijs ligt. Den mensch grijpt de beer in Groenland nimmer aan, wanneer hij niet gewond of geplaagd wordt, en nog merkwaardiger is het, dat hij ook de Eskimosche

graven zonder uitzondering onaangeroerd laat, maar daarentegen de geheel gelijke steenkegels, waarin de Eskimo zijn zeehondenvleesch bewaart, zeer goed weet te onderscheiden en die regelmatig plundert.

Op een donkeren winterdag ging een inboorling van Upernivik uit, om naar zijne netten te zien. Een zeehond was daarin gevangen geraakt. Terwijl nu de jager op het ijs knielt, om hem los te maken, ontvangt hij eenen

Een beer berooft een Groenlander van zijn avondeten.

mep op den rug, van zijnen kameraad, naar hij meent, en ziet daarom verder niet achter zich heen; maar weldra volgt er een tweede, met veel meer kracht aangebrachte, die hem snel doet omzien. Daar ontwaart hij tot zijne niet geringe verbazing, dicht naast zich, eenen beer van een zeer grimig voorkomen. Een tooneel van de pijnlijkste spanning had er nu kunnen volgen, wanneer bruintje niet zoo bijzonder praktisch was geweest: aanstonds

egen de geheel
bewaart, zeer

rnivik uit, om
geraakt. Terwijl
angt hij eenen

n ziet daarom
ede, met veel
twaart hij tot
en zeer grim-
er nu kunnen
est: aanstonds

greep hij, zonder zich verder aan den man te laten gelegen liggen, den zeehond en begon dien op te kluiven. Men kan denken, dat de man er niet aan dacht, vriend bruin in zijnen maaltijd te storen.

Nog eene vervelende week en een paar verschrikkelijke dagen, en het schip was eindelijk (op den 26sten April) gelukkig uit het ijs verlost. Maar het scheen, dat ook in deze laatste dagen alle gevaren, die op de geheele groote terugreis reeds waren doorgestaan, zich nog weder in eene korte tijdruimte zouden herhalen. Het gevaar lag hier in de hoog gaande golven van den Grooten Oceaan, in welker bereik men nu gekomen was. De lange, majestueus voortrollende zeegolven, van vijf tot tien voet hoogte, hebben voor den zeeman niets afschrikkends, zoo lang zij slechts uit water bestaan; geheel anders wordt daarentegen de zaak, wanneer drijvende ijsvelden en ijsbergen mede in het spel komen; het is onmogelijk, het dolle oproer, de stooten en verbrijzelingen af te malen, die alsdan moeten plaats hebben. En door zulke strijden van ontzettende natuurkrachten moest het schip zich nu gedurende twee achtereenvolgende dagen doorslaan, of liever doorboren; nu eens met zeil-, dan eens met stoomkracht drong het steeds meer en meer in het oproer, steeds oostwaarts regt tegen de aanstormende ijsgolven in: er was geen andere reddingsweg! En het kleine schip hield al deze vreeselijke stooten dapper uit; schroef en roer braken niet, hoewel iedere minuut daarvoor te vreezen was; het verlies van een van beide zou de stellige ondergang geweest zijn! Wij gunnen aan de zwaar beproefden het zalige gevoel, na eene gevangenschap van 220 dagen, na eene gedwongen reis van 300 Duitse mijlen, zich eindelijk weder vrij te gevoelen en te gaan waarheen ze willen!

De „Fox” in de winterhaven aan de Bellot-straat.

IX. Mac Clintock's vaart naar de Bellot-straat.

Terugkeer van de „Fox.” — Kustvaart langs Groenland. — Gevaar aan het Buchanan-eiland. — Eskimo's van de Smith-sond. — Het eiland Koburg. — Ponds-baai. — Kaproktolik. — De Lancaster-sond. — Het Melville-eiland. — De Peel-straat. — De Bellot-straat. — De „Fox” in strijd met den ijstroom. — Het „Vossengat.” — Ontwerpen tot sledevaarten. — Dierlijk leven.

De eerste geschikte haven, die men konde opzoeken, was het Groenlandsche Holsteenborg, dat op den 28sten April bereikt werd en na zoo vele vermoeijenissen eene aangename rust, maar tot proviandering van het schip slechts geringe hulpmiddelen opleverde. Op den 8sten Mei voer men verder, en op den 12^{den} ankerde het schip weder in de nabijheid van

het Disko-eiland. Dertien Engelsche walvischvaarders waren hier reeds aangekomen, en twee waren er verder in het gezigt. Men verkwikte zich in het verkeer met deze aan versch rundvleesch en groenten, en verslond bovendien gretig de nieuwstijdingen van het laatste jaar, gedurende welken tijd de wereldgeschiedenis voor onze reizigers had stilgestaan. Nog meer naar hunnen smaak waren uitstekende zeemosselen, die hier in menigte voorhanden waren. Men kalefaatte het vaartuig, jaagde en kocht, van de Deensche vrienden te Godhavn, al wat er maar aan eet- en drinkbare waren te missen viel. Ook een tweede Eskimosche knaap met toebehooren — geweer, kajak en slede — werd in dienst genomen.

Op den 25sten Mei verliet het schip het gastvrije Godhavn en lag des daags daarna weder in de straat Waigats bij de steenkolenvloten, welke de natuur hier een ieder om niet levert; daarop spoedde men zich haastig voort. Op den 31sten Mei werd op de hoogte van Upernivik aan eenen ijsberg het anker uitgeworpen. Hier lag de geheele vloot der walvischvaarders op eenen afstand van weinige mijlen in het rond, niet in staat om verder naar het noorden door te dringen. De winter was zacht geweest, het weder reeds tamelijk warm, en het ijs zag er al vrij verweerd uit; maar heerschende zuidenwinden verhinderden, dat het verder voortdreef en zich verstrooide. Er heerschten dus al zoo wat dezelfde omstandigheden, als het jaar te voren, dat wil zeggen, de vooruitzigten waren niet gunstig. De »Fox» stoomde langzaam van Upernivik voort en zocht zijnen weg tusschen kusten, klippen en ijs heen, iets wat bij de vele belemmeringen steeds met geweldige moeilijkheden gepaard ging. Op den 7^{den} Junij had de geheele reis bijna met eene schipbreuk afgeloopen. Eene overvroren rotsklip te midden van drijvende ijsschollen is, zelfs voor het geoefende zeemansoog, gewoonlijk moeilijk te onderkennen, en tegen eene zoodanige liep de Fox in de nabijheid van het kleine Buchan-eiland op. Onmiddellijk na dat ongeluk begon de vloed te vallen en ging het schip op zijde liggen; zijn stand werd op het laatst zoo gevaarlijk, dat de kleinste stoot toereikend zoude geweest zijn, om het geheel om te doen storten, waarbij het dan onvermijdelijk water geschept zoude hebben en gezonken zou zijn. En ijsflarden waren er genoeg in de nabijheid, waaraan zulk eene vriendschapsdienst toe te vertrouwen was, maar gelukkig gingen juist alle winden liggen, en uit dien hoofde bleef ook het ijs rustig. Elf bange uren bleef het schip zoo op de rotsen hangen, voor dat het zich met den stijgenden vloed van lieverlede weder oprigtte en eindelijk onbeschadigd weder vlot raakte. De omstandigheid, dat de nachtelijke vloed

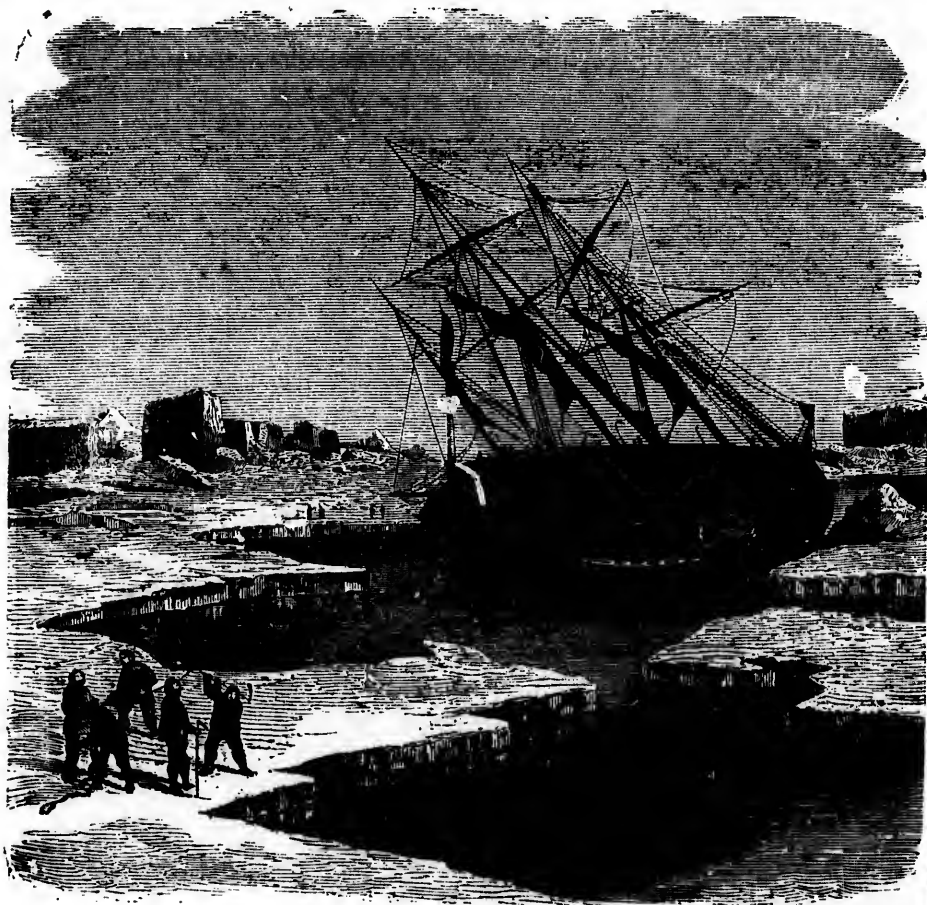
straat.

aan het Buchan-
onds-baai. — Ka-
Peel-straat. — De
sengat.” — Ont-

was het Groen-
ereikt werd en
proviandering
8sten Mei voer
nabijheid van

hooger rijst, dan de des daags plaats hebbende, had dezen gelukkigen afloop mogelijk gemaakt.

In het algemeen waren de uitzigten voor de passage van de Melville-bogt

De „Fox” aan de klippen van het Buchan-eiland.

nu weldra verbeterd; er was vaarwater langs den rand van het vaste ijs; de kleine stoomflottilje van walvischjagers, die te dezer tijde door de straat voeren, kwam met hare sterkere machines vooruit en werd door de „Fox”

elukkigen afloop
de Melville-bogt

weldra uit het gezicht verloren. Deze baande zich eenen weg, zoo goed en zoo kwaad als het ging; aan angstige en gevaarvolle dagen, aan tijdverlies, door dat men acht dagen in het drijfijs moest ronddwalen, ontbrak het ook ditmaal volstrekt niet, maar met inspanning en geduld sloeg men er zich toch door heen, en de gedachte, dat men ditmaal twee maanden vroeger ter plaatse was dan in het vorige jaar, gaf goeden moed. Maar niet alleen in den storm en het oproer der natuur liggen de gevaren van eene ijsvaart — zij loeren allerwege. Bij het helderste, rustigste weder kan de vaart tusschen ijsschollen, al zien deze er ook nog zoo glad en onschuldig uit, toch slechts weinige duimen boven den waterspiegel uitsteken en zich met buitengewone langzaamheid bewegen, maar toch zelfs voor sterke schepen gevaarlijk worden. Een zoodanig, de »Prinses Charlotte,» was een paar jaren te voren onder zulke omstandigheden verloren gegaan. Men moest tusschen twee ijsbergen heen varen, en reeds was dit bijna ten uitvoer gebragt, toen het ijs toch nog het schip van beide zijden als eene tang aangreep en het verbrijzelde alsof het eene noot was. Het zonk en de manschappen stonden op het ijs, gelukkig, dat zij de booten althans nog hadden kunnen redden, — en deze zoo ontzettende als onverwachte lotwisseling had binnen weinige minuten plaats gegrepen.

Eindelijk was onze »Fox» de onherbergzame Melville-baai uit en stoomde nu in goed vaarwater ferm voort; maar reeds wachtte onze reizigers al weder eene beproeving! Eene rij van vastzittende ijsbergen had zich dwars van het land tot aan het staande ijs gezet; tusschen deze zuilen hadden zich ijsvelden als reusachtige deurvleugels ingehangen; naar gelang van wind en vloed openden zij zich een weinig, maar toch niet voldoende om er door heen te kunnen, en sloten zich even zoo regelmatig weder. En hier voor stil te liggen, zes tot acht dagen achtereen, bij schoon weder, bij gunstigen wind, en terwijl eenige honderden schreden verder het schoonste vaarwater open ligt, is zeker wel eene sterke geduldproef! Eindelijk, op den 28sten Junij, werd het mogelijk, door de tooverpoort heen te sluipen, en zonder verder oponthoud werd nu Kaap Yorl bereikt.

Hier zag men inboorlingen, die over het landijs kwamen aanloopen, en men legde aan, om een kort onderhoud met hen te hebben. Een troep van acht man kwam aan boord; onmiddellijk herkenden zij den tolk PETERSEN weder, want het waren dezelfde menschen, met wie de Kane-expeditie vroeger verder boven in de Smith-sond kennis had gemaakt. Zij verhaalden van KANE'S weggeloopte bediende, den Eskimo HANS, dat hij gehuwd in de Walvis-

in het vaste ijs;
door de straat
door de »Fox»

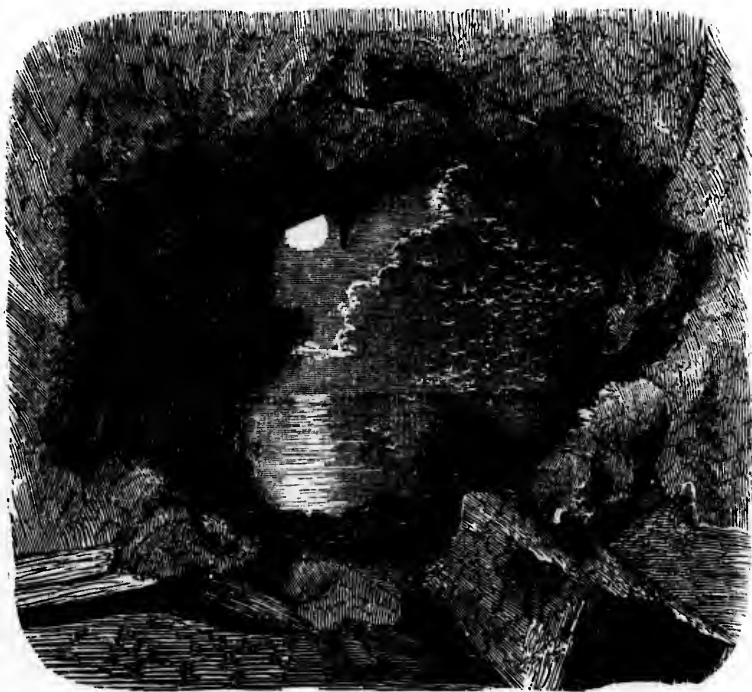
schen-sond leefde en hartelijk naar Groenland terug verlangde; maar hij had noch slede, noch honden, noch kajak, want de mannen hadden hunne honden ten gevolge van eene besmettelijke ziekte verloren. De Wilden betoonden eene toemeloose vreugde over het verschijnen van de blanke mannen, dansen en walsten als of ze bezeten waren; men gaf hun eenige geschenken, bestaande uit messen en naalden, omdat zij zich jegens Dr. KANE en zijne lieden zoo goed gedragen hadden, en na een uur vertoefd te hebben werd de reis verder voortgezet. Maar het gewenschte noordwater betoonde zich niet zoo gastvrij als men wel gewenscht had; want reeds des anderen daags zag men weder niets dan ijs voor en naast zich, oud pakij's, dat tegen de rotskust ter regter zijde vast zat en alle gelegenheid om verder te komen afsneed. Vijf dagen lag het schip hier weder in gevangenschap en werd menigmaal op bedenkelijke wijze opgeheven, geschoven en gesmeten. Men ging aan land, hield eene razzia (strooptogt) onder de myriaden in de klippen huizende kleine alken ¹⁾ en hunne eijeren, maar moest van de hoogten af zien, dat zeewaarts alles met ijs bedekt was. Eindelijk, in den nacht van den 2^{den} Julij, stak er een fiksche wind op en verstrooide het ijs zoo ver, dat men tegen den avond in tamelijk open water kwam. En nu hoerah naar het westen! Vaarwei Groenland!

Lustig stroomde het schip voort, en ieder haastte zich, om brieven te schrijven en ze aan de walvischvaarders mede te geven, die men nu weldra dacht te ontmoeten. Maar reeds na eene vaart van slechts vijftien mijlen ontmoette men al weder staand ijs, pakij's naar het westen, zuiden en zuidoosten; men beproefde daarom zijn geluk in het noorden, tot dat men zich na verloop van een paar dagen overtuigd had, dat juist hier niet de geringste hoop bestond. Daarentegen vertoonden de in het westen staande ijsvelden steeds nog eenige mogelijkheid om er door heen te komen in enkele bestaande spleten, en men nam deze maatregel, dewijl men geene andere keuze had. Met goeden wind drong het schip in het ijs en schoot er omstreeks vijftien mijlen ver door heen; maar toen hielden de waterstrepen op, en ook naar achteren had alles zich weder gesloten. Men moest nu weder eenige dagen gevangen blijven; vervolgens werkte men zich weder wat vooruit, lag weder vast, en zoo afwisselend verder. Bij deze gevaarlijke en inspannende wijze om vooruit te komen, zegt MAC CLINTOCK, schenen ons de acht dagen,

¹⁾ Zie over deze vogels: VROLIK, Het leven en maaksel der dieren, 2de deel p. 388. Vert.

die sedert de afvaart van Kaap York verlopen waren, wel eenige maanden.

Op den 11^{den} Julij werd eindelijk het Koburg-eiland voor de Jones-sond en vrij water daar beneden bereikt. De kust van het westelijke land was nog sterk met ijs bezet; de vaart nam nu in zuidelijke rigting haren loop. Toen het schip de kleine eilanden bij Kaap Horsburgh passeerde, werd het door Eskimo's aangeroepen, en men legde aan om een kort onderhoud

Nestplaats van Noordsche zeevogels.

te hebben. Het waren drie gezinnen; zij hadden sedert 1854 geen schip gezien, en de oude hoofdman informeerde, hoe het met zijnen vriend, den kapitein INGLEFIELD, ging. Deze medeleden van den overal verstrooiden volksstam waren uit zuidelijke streken gekomen, de bevroren Lancaster-sond met hondensleden overgetrokken en hadden de laatste vier jaren aan deze kust geleefd. Zij zagen er vet en welgedaan uit, maar beklaagden zich, dat

brieven te
nu weldra
tien mijlen
en en zuid-
t men zich
niet de ge-
staande ijs-
n in enkele
ndere keuze
r omstreeks
pen op, en
eder eenige
voornit, lag
nspannende
acht dagen,

en, 2de deel
Vert.

alle rendieren waren heengegaan, en wenschten van onze reizigers te vernemen, werwaarts die dieren zich toch wel begeven hadden. De hun gedane geschenken, bestaande in hout, messen en naalden, namen zij met buitengewone vreugde aan.

Men voer al verder voort, en eindelijk was men zoo ver gekomen, dat men den eigenlijken weg naar het tooneel der onderneming, de Lancaster-

Eskimosche hoofdman.

sond, voor oogen had. Deze was opgepropt vol met ijsvelden en ijsbergen, en een storm uit het oosten trachtte daar nog meer bij te brengen. Het schip zocht een onderkomen aan de kust ter regter zijde, in de nabijheid van Kaap Warrender, en moest al weder tien dagen achtereen op eenen omkeer der zaken wachten. Eerst op den 17^{den} Julij gaf het ijs zoo ver ruimte, dat de »Fox» er door heen naar de zuidelijke landzijde van de sond konde komen. Het volgende doel der reis was nu de verder zuidwaarts ge-

legene Ponds-baai, eene toevlugtshaven van de walvischvaarders en eene goede wachtplaats voor schepen, die door de Lancaster-sstraat willen en te vroeg komen. Het omvaren van de kust ging met buitengewone moeilijkheden gepaard; want lang aanhoudende oostenwinden hadden ijs in menigte hier aangedreven. Voor de Ponds-baai trof men ook drie van de vooruitgegangene walvischvaarders weder aan. Zij hadden dezelfde gevaren als de »Fox» doorgestaan, maar verheugden zich toch met de goede vangst, die zij reeds gedaan hadden.

De Ponds-baai is eene bevoorregte plaats van, om zoo te zeggen, zuidelijk karakter. De zeven tot acht honderd voet hooge heuvels der kust waren tot boven aan met fraai groen bekleed; de geheele kleine plantenwereld stond in bloei, en menig uit het vaderland bekend gewas, zoo als de boterbloem, zuring, paardenbloem, verheugde het oog. Daar achter staande, veel hoogere bergruggen beschermen dezen aanleg der natuur. Verder naar binnen bestaan de oevers van de baai of liever van de sond (Eclips-sond) uit hooge indrukwekkende granietrotsen, die zich steil uit het water verheffen en geen weg te land verschaffen, en hier, in eene woest romantische streek, eene kleine dagreize van den mond opwaarts, stond op een smallen kant bijna aan de zee en met een dreigenden reuzengletscher dicht achter zich, het zomerdorp Kaparoptolik, zeven tenten met 25 inwoners, de geheele bevolking van het land tusschen dit punt en de Lancaster-sond. Zij betuigden allen eene uitgelatene vreugde over de aankomst der blanke mannen, wel is waar niet geheel zonder eigenbelang, want het woord Killetay (geef wat) mengde zich wat al te dikwijls in het onderhoud. Zij zijn sedert eenige jaren, waarin zij nu en dan met walvischvaarders verkeer hebben, zeer voor den ruilhandel ingenomen en verzamelen tot dit doel balein en narwalhoornen; daarvoor verlangen zij vijlen, messen, naalden, en vooral zagen, een werktuig, waarmede zij eerst sedert korten tijd vertrouwd zijn geworden, en dat hun onbetaalbare diensten bewijst bij het slopen van onderscheidene oude scheepwrakken, die zij hier en daar aan de kusten, hoewel dan ook op afstanden van dertig en meer mijlen, weten te liggen. MAC CLINTOCK'S vragen hadden natuurlijk juist op dergelijke zaken betrekking, op schipbreuken en omgekomen blanke menschen; ook werd hunne have scherp nagekeken. Hun weinigje huisraad bestond gedeeltelijk uit oude planken, duigen en dergelijken, en ook hunne verhalen betroffen slechts vroegere tijden. Zij hadden kennis van het verschijnen en overwinteren van blanke mannen, welke zich zonder veel moeite tot PARRY'S ondernemingen, gedeeltelijk ook tot Dr. RAE'S

s te verne-
nun gedane
met buiten-

komen, dat
e Lancaster-

en ijsbergen,
brengen. Het
de nabijheid
een op eenen
t ijs zoo ver
van de sond
uidwaarts ge-

overwinteringen in de Repulse-baai lieten terugbrengen, hoe ver de laatste ook verwijderd is. Want bij de vele reizen, welke de Eskimo's deels ter opsporing van nieuwe jagtplaatsen, deels wegens den ruilhandel ondernemen, worden zij ook met de nieuwtjes bekend. Maar betreffende het lot van de Franklin-expeditie was niet het allermiste te vernemen. Alle hier levende, mannen, en eene oude vrouw niet minder, bevestigden hunne aardrijkskundige kennis daardoor, dat zij alle kustlijnen, zoowel als de overlandwegen naar de hun bekende punten, waar oude scheepswrakken liggen, met natuurlijke vaardigheid op papier teekenden. Deze menschen maakten in het algemeen eenen zeer voordeeligen indruk en betoonden zich zindelijker, krachtiger en meer ontwikkeld dan de Groenlandsche Eskimo's.

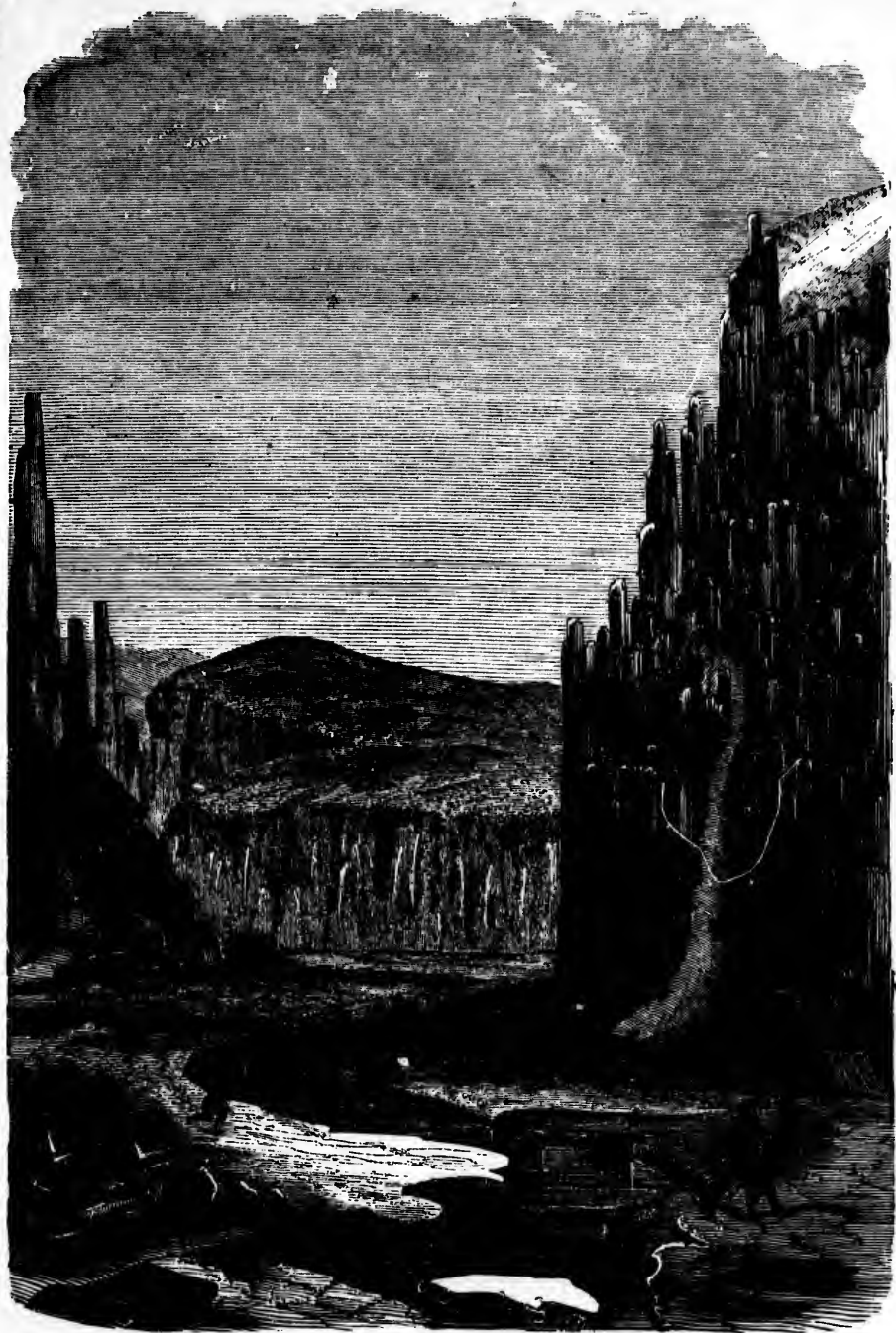
Op den 6^{den} Augustus verliet de »Fox» de Ponds-baai en stoomde weder naar het noorden. De vaart door de Lancaster-sond geschiedde onder hevige stormen, maar op den 11^{den} kwam men toch gelukkig bij de kaap Riley aan, in welker nabijheid het kleine Beechey-eiland ligt, dat als FRANKLIN's eerste winterkwartier en vervolgens als station van de opsporings-expeditie zoo bekend geworden is.

Op het Beechey-eiland heeft men, zoo als wij reeds verhaalden, van regeeringswijze een voorraadmagazijn gebouwd, waarin nog tegenwoordig levensmiddelen, kleedingstukken, booten, sleden, enz. zijn bewaard. MAC CLINTOCK bevond, dat storm, vochtigheid en ijs schade daaraan hadden toegebracht, welke hersteld werd, maar dat overigens alles onaangeroerd was gebleven, en dat noch beeren of vossen, noch Eskimo's schade hadden gedaan, de laatsten zonder twijfel slechts om reden, dat zij deze plaats in het geheel niet bezoeken; want een verder oostwaarts in de Lancaster-sond opgerigt voorraadmagazijn hadden zij geheel uitgeplunderd en vernield. MAC CLINTOCK vulde zijnen voorraad aan uit het magazijn op het Beechey-eiland en volbragt eenen liefdepligt, met tot aandenken van JOHN FRANKLIN en diens lotgenooten eene marmeren plaat op te rigten, welke, door lady FRANKLIN verstrekt, door hare lotgevallen op reis nog inzonderheid tot een aandenken aan de zeevaarders was toegewijd. Zij was door de weduwe FRANKLIN naar Amerika overgezonden, ten einde door de expeditie van den kapitein HARTSTEIN, welke ter opsporing van KANE werd uitgerust, medegenomen te worden. HARTSTEIN deed, zoo als men weet, het Beechey-eiland niet aan, en daarom legde hij bij zijne tehuisreize het gedenkteeken op het Disko-eiland neder, alwaar het eindelijk door MAC CLINTOCK werd opgenomen en de plaats zijner bestemming bereikte.

ver de laatste
no's deels ter
ondernemen,
het lot van de
hier levende,
aardrijkskun-
verlandwegen
gen, met na-
aakten in het
n zindelijker,

toomde weder
onder hevige
de kaap Riley
als FRANKLIN'S
rings-expeditie

len, van rege-
oordig levens-
MAC CLINTOCK
en toegebracht,
was gebleven,
en gedaan, de
in het geheel
sond. opgericht
MAC CLINTOCK
nd en volbragt
us lotgenooten
LIN verstrekt,
enken aan de
naar Amerika
TSTEIN, welke
en. HARTSTEIN
rom legde hij
er, alwaar het
er bestemming

Dorp en gletscher van Kaparaktalik (Groenland).

De
ziger
voorn
op d
nemi
groot
kust
de g
geleg
men
vend
naar
vol
twin
deelt
deed
doen
weg
land
noen
zeke
vast
bep
Som
van
over
nog
van
voor
zeke
dat
Op
regte
nog
er u
toch
door

De kusten bij kaap Riley bevatten oveneens steenkolenlagen, en de reizigers vertoefden hier eenige dagen, hoofdzakelijk met het doel, om eenen voorraad steenkolen in te nemen. Nadat men dit gedaan had, ging de vaart op den 16^{den} Augustus verder. Het eerste inleidende gedeelte van de onderneming was thans voleindigd, en nu begon er een tweede, dat zeker van grooter belang was. In eenen dag werd kaap Hotham op de tegenoverliggende kust van het Wellington-kanaal bereikt, en tot groote verbazing vond men de geheele Barrow-straat volkomen vrij van ijs. Een op kaap Hotham aangelegd voorraadmagazijn vond men door de beeren hevig verwoest, maar men konde toch nog een paar bruikbare booten medenemen. Van hier stevende men verder in zuidelijke rigting de Peel-straat binnen en onmiddellijk naar het eigenlijke doel der reize, strijdende met storm, nevel en regen, en vol hoop en vrees. Ongelukkig bevond men, na eene vaart van omstreeks twintig mijlen, dat men niet verder voort kon: het zuidelijke naauwere gedeelte van de Peel-straat was volkomen door het ijs verstopt. MAC CLINTOCK deed, wat hij als een vastberaden zeeman, die geenen tijd te verliezen heeft, doen moest: hij maakte onmiddellijk regtsomkeerd, ten einde een anderen weg naar het zuiden te beproeven. In vroegere jaren was er tusschen de landen Noord-Sommerset en Boothia een kanaal gezien en Bellot-straat genoemd geworden; maar niemand had het nog bevaren, en het was vrij onzeker, of het wel een doorgaande waterweg was en of het niet bestendig vastgevroren of op andere wijze onbruikbaar was. Deze weg moest thans beproefd worden, en reeds na verloop van drie dagen had de „Fox” Noord-Sommerset omgevaren en verscheen op den 20sten voor den oostelijken ingang van de Bellot-straat. Onderweg bezocht men kaap Leopold, eene vroegere overwinteringsplaats van PARRY, en onderzocht en gebruikte eenen aldaar nog liggenden voorraad. Zulke plaatsen, waar ook alle latere bezoekers berigten van zich plegen achter te laten, vindt men nog onderscheidene. Zoo, bij voorbeeld, verder zuidwaarts aan dezelfde kust de Fury-spits, en het is voorzeker wel steeds een groote troost voor noodlijdende reizigers, dat zij weten, dat er zulk een dépôt in bereikbare nabijheid is.

Op den 21sten Augustus stevende de „Fox” om de uiterste landpunt ter regter zijde — door ROSS Possession point genoemd — ten einde met de nog zoo twijfelachtige Bellot-straat nader kennis te maken. Drijfsijs stroomde er uit, maar met gespannen zeilen en stoomkracht, drong het kleine schip toch werkelijk en bijna ter halverwege in de ruwe en ongestuvige straat door. Aan beide zijden verheft zich de kust in duizelend hooge, loodregte

granietwanden, waarboven nog hooge, met eeuwige sneeuw bedekte bergspitsen uitsteken. Daartusschen ligt een breed diep kanaal, dat echter weder op eene kwade plaats met het noordsche algemeene slot, een ijswal, versperd was. Intusschen hadden de zeevaarders toch reeds onderkend, dat deze opening tusschen het land eene punt is, door welke zeestroomen bestendig heen en weder gaan, en dus beschouwden zij deze toevallige versperring als tijdelijk, en althans van korten duur. Men besloot derhalve te wachten, natuurlijk buiten voor den ingang in den eenen of anderen veiligen landhoek. Maar naauwelijks had de »Fox» aan den terugkeer gedacht, of hij verkreeg een zeer onstuimig gezelschap: de vloed verhief zich, wierp hem den geheelen ijsvoorraad achterna, en met razende snelheid werden ijs en schip tusschen de rotsen door en het kanaal uit gedreven. Nadat het schip een honderdvoudig vernietigingsgevaar was ontkomen en zich uit het ijs weder bevrijd had, ging het op zijne oude plaats onder de Possession-point weder voor anker liggen. Als verkenning beschouwd, had men over dit uitstapje eenige reden tot tevredenheid. Het kanaal, in zijne vorming geheel overeenkomende met eene Groenlandsehe fiord, is slechts vijf Duitsche mijlen lang, op zijne smalste plaats naauwelijks één vierde mijl breed; in zijn midden aangekomen zijnde, kon men de beide zeeën zien, die het verbindt. De vloed slaat van het westen door het kanaal, en bij de ebbe stroomt het water weder van het oosten terug — een onophoudelijk komen en gaan. Daar, volgens andere onderzoekingen, het zuidelijke land, Boothia, een schiereiland is en met het vastland van Amerika zamenhangt, zoo vormt de Bellot-sstraat tevens den zuidelijksten waterweg tusschen het oosten en het westen, de eenvoudigste en welligt meest praktische noordwestelijke doorvaart, dewijl men van het oosten doorkomende, slechts altijd het land ter linker zijde behoeft te volgen, om ten slotte in de Behrings-sstraat aan te komen. Voor het tegenwoordige kon de »Fox» er echter niet door; bij een later onderzoek stootte men op eene zelfde hinderpaal als vroeger, en wel op juist dezelfde kritische plaats, en dien ten gevolge besloot men, naar een mogelijk meer zuidelijk liggend kanaal om te zien, dat achter het Levesque-eiland zoude uitmonden. Een kanaal vond men hier nu wel is waar niet, maar, wat ook niet te verwachten was, eene schoone en veilige haven, waarin men het anker uitwierp. Allen gingen aan land, en men verheugde zich in de jagt en in de indrukwekkend schoone natuurtafereelen, die hier door bergen, rotsen en meren gevormd werden, versierd met fraai zomergroen. Maar tot eene lange rust was er geen tijd; op nieuw drong men in de Bellot-sstraat door, maar met geen

beter gevolg, dan vroeger; men begreep nu, dat de westelijke zee, waarin men met zoo veel moeite trachtte door te dringen, nog zeer veel ijs moest bevatten, terwijl de oostelijke daarvan geheel vrij was.

Dat men in een tijdvak van zoo bittere teleurstelling en vergeefsche inspanning nog »amusementen" konde hebben, schijnt vreemd: laat ons dus eens hooren, waarmede de manschappen van de »Fox" zich op zekeren avond vermaakten. In eene kleine, geenzins veilige inham der kustrotsen te midden van het kanaal, zóó klein dat het scheepsvolk haar het »Vossengat" noemde, ligt het scheepje op eene gunstige gelegenheid te loeren. Groote blaauwe ijsbergen en ijsblokken dwarrelen, als het ware als of zij éénen wil hadden, door het nauwe kanaal heen; velen zijn zoo groot en zwaar, dat zij bij zes tot zeven vademmen water nog grond vatten; anderen komen in de vele draaikolken en erlangen daardoor rigtingen en aanzienlijke snelheden in tegenovergestelden zin. Zoo was er dan bestendig-aanleiding tot de hevigste botsingen: de zware ijsbergen stortten zich als dol over elkander heen en verbrijzelden zich in kleine brokken, die dan rustig met elkander verder voortdreven. Naar die strijden staarde de zeeman met inspanning en genoegen; en toch was het zijn ergste vijand, die hier voor zijne oogen heen dreef.

Naar den toestand van de zaken moest MAC CLINTOCK zich nu met de gedachte vertrouwd maken, dat hij ditmaal zijn doel wel niet bereiken, maar veeleer gedwongen zijn zoude, om oostwaarts van de Bellot-straat te overwinteren. Voor dit geval moest men op tweeërlei zaken bedacht zijn: in de eerste plaats moest men trachten, de eene of andere vlakke, eenen dalweg of keten van meren te vinden, die eene overlandreize met de sleden naar de westelijke kust vergunde, want de Bellot-straat zelve, bij haar eeuwig oproer, zoude in allen gevalle eerst laat toevriezen en ook dan nog zoude men slechts met veel gevaar daarin voort kunnen komen. Voorts scheen het raadzaam, acht tot tien mijlen meer zuidwaarts, een magazijn van levensmiddelen op te rigten, ten einde mogelijke verbindtenissen met Eskimo's in dezen herfst of in het vroege voorjaar gemakkelijker te maken. Deze laatste maatregel werd op den 26sten en 27sten Augustus ten uitvoer gebracht.

In de allereerste plaats moest men nu nader onderzoeken, hoe het in de westelijke zee of de Peel-straat met het ijs stond. MAC CLINTOCK begaf zich met dit doel op den 1sten September met eene boot-expeditie door de Bellot-straat. De laatste was thans geheel vrij van ijs, en zoo kwam men ongehinderd door haar heen jusqu'à la mer, eene uitdrukking welke nog niet

juist hetzelfde beteekent als *jusque dans la mer*. MAC CLINTOCK beklom de 1600 voet hooge, phantastisch gevormde rotskust aan zijne regter zijde en kwam zoo op een schoon uitzigt, maar te gelijk ook tot de overtuiging, dat het naar den stand der zaken, bezwaarlijk te hopen was om verder te komen. Eindelooze ijsvelden; hoewel in schijn gebroken en sterk verweerd, lagen langs de kust en bedekten bijna de geheele Peel-sstraat; niets wees er op, dat stroomingen of stormen, waarvan er reeds genoeg hadden plaats gegrepen, eene verandering zouden te weeg brengen. De westkust van de Peel-sstraat werd duidelijk onderkend, even zoo ter regterzijde in het noorden de Four river point, de landspits van de Bogt der Vier Rivieren. Aldaar was het punt, alwaar JOHN ROSS in 1849 niet verder kon; op die spits stonden hij en MAC CLINTOCK, en staarden even zoo gespannen hierheen, als de laatste thans derwaarts. Dit was de gelegenheid, bij welke de Bellot-sstraat voor het eerst werd gezien.

Ook eene ontdekking deed MAC CLINTOCK op zijne tegenwoordige rotswandeling van elf uren, welke zeer welkom was: onmiddellijk ten noorden van de Bellot-sstraat ligt, als een tweede niet gereed gekomen exemplaar daarvan, een drie mijlen lang smal meer, dat van de eene kust naar de andere dwars door het eiland heen loopt. Dit gaf alzoo den schoonsten weg voor sledetogten door eene overigens geheel onbegaanbare rotswereld.

Eenige dagen later werd nogmaals eene vergeefsche poging — de vijfde — gedaan, om met het schip zelf er door te komen; de ijsmassa's van de westelijke wateren waren aanmerkelijk verminderd en verweerd, zoodat eigenlijk slechts een gedeelte van ééne Duitse mijl breedte voorlag, maar deze steunde aan kleine, voor de Bellot-sstraat liggende rotseilanden, en wankelde, maar week niet. Tot aan het laatste oogenblik hield men de hoop op eene gunstige wending staande. »Het is heden nog niet te laat,» schrijft MAC CLINTOCK onder dagteekening van den 19^{den} September; maar drie dagen later, nadat grimmige noorden- en vervolgens zuidwestenwinden te vergeefs de ijswallen hadden geschokt, gaf men alle hoop op en bragt men het schip in het winterkwartier. Hiertoe diende eene smalle bogt regts aan de oostelijke monding, welke men Kennedy-haven noemde.

Reeds in het midden van September oefende de natuur zich op ieder stil plaatsje weder in de vorming van nieuw ijs. De manschappen maakten van den nu ingetreden ledigen tijd gebruik tot jagt-uitstapjes; want de zeeman is, zoo als MAC CLINTOCK opmerkt, een zeer ijverig jager, zoodra hij het geveer eenmaal in de hand heeft, hoewel hij ook zóó bijzonder veel niet schiet.

In het algemeen was deze streek niet zoo zeer door de dierenwereld bezocht, als men uit den staat van de plantenwereld opgemaakt zoude hebben. Een paar reeën waren in den geheelen tijd de eenige noemenswaardige jagtbuit, bovendien nu en dan een haas, een meeuw, uil, valk of ander gevogelte. Daarentegen leverde de zee toch nu en dan een vetten rob. Menigvuldiger werden de rendieren in de eerste helft van de maand October, en men schoot onderscheidene schoone dieren. Zij kwamen thans met kudde uit het noorden, en wachtten, even als onze lieden, op ferme koude, die hun bruggen voor de verdere reize zoude bouwen; want nog altijd was het zacht weder, met veel natte sneeuw!

Een ander verschijnsel uit de dierenwereld waren hermelijnen; sierlijke, flinke en drieste diertjes, die in groote hoeveelheden bij en zelfs op de schepen kwamen. Zij roofden het lokaas uit de vossenvallen bijna even zoo snel als het vernieuwd konde worden, en ter naauwer nood een geraakte zelfs daarvoor in gevangenschap. Beproefde men een van die vlugge diertjes te grijpen, dan dook het onmiddellijk in de hooge weeke sneeuw onder, en het kwam eenige ellen van daar weder te voorschijn.

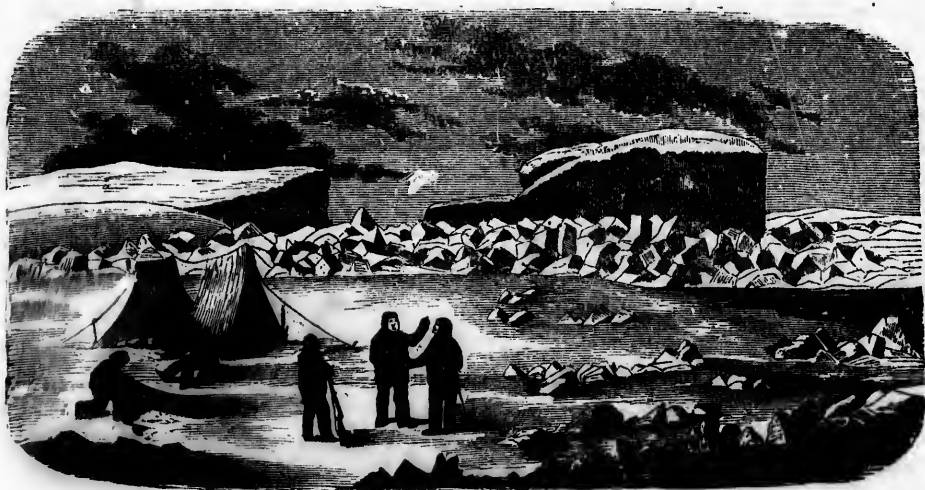
beklom
er zijde
tuiging,
erder te
erweerd,
wees er
en plaats
t van de
noorden
n. Aldaar
die spits
heen, als
Bellot-straat

rotswan-
orden van
r daarvan,
lere dwars
sledetogten

de vijfde —
an de wes-
odat eigen-
maar deze
wankelde,
op op eene
schrijft MAC
drie dagen
te vergeefs
n het schip
e oostelijke

p ieder stil
maakten van
de zeeman
hij het ge-
niet schiet.

Kaap Bunny aan de Peel-sond.

X. Mac Clintock's voorbereidende sledereizen.

Aanleg van dépôts. — Vaart op eene ijsschol. — Dood van BRAND. — Weersgesteldheid aan de Bellot-sstraat. — Sledevaart naar kaap Victoria. — Eskimo's aldaar. — Berigten betreffende FRANKLIN en de zijnen. — YOUNG's reize naar het Prins-van-Wales-land. — Reize van den scheepsgeneesheer. — Suiker in de Fury-baai.

Terwijl anders meestal om warm weder gebeden wordt, wenschten onze noordsche gasten nu naar eene duchtige vorst, opdat hun schip vast zou raken en door het lossen ruimer konde gemaakt worden, en hoofdzakelijk opdat het water en het land beter geschikt zouden zijn voor de sledetogten, die deels nog voor den herfst, deels nog voor het volgende vroege voorjaar waren ontworpen. Ieder daarvan zou eene hondenslede met eenen drijver bekomen; de eene zou MAC CLINTOCK zelve tot geleider erlangen, de andere HOBSON, de derde YOUNG. MAC CLINTOCK's afdeeling zoude naar de Grootte Vischrivier gaan, en op den heen- en terugweg het King-Williams-eiland onderzoeken; aan HOBSON viel de westkust van datzelfde eiland ten deel, en

YOUNG's afdeeling had haren werkring in westelijke rigting van de Bellotstraat, terwijl zij de zuidelijke helft van het Prins-Williams-land langs hare kusten bezoeken en bepalen zoude. Dit waren de kuststreken, die bij de vroegere opsporings-expeditiën niet waren aangedaan, en zoo had dus ook de aardrijkskundige wetenschap haar voordeel in het verschieft bij de verwezenlijking van dit plan. Om echter ook voor het hoofdoel al het mogelijke te doen, moest men er naar streven, in het oosten of westen van Boothia in verbinding te treden met de inboorlingen, die volgens de bevindingen der vroegere reizen hier verwacht konden worden.

Met de voorgenomene sledetogten konde nog in den loop van de maanden September en October eenig begin gemaakt worden. Voor de voorjaarsreizen moesten dépôts van levensmiddelen worden aangelegd, en men kwam daarmede onder groote inspanning langs de westkust van Boothia af tot ongeveer den 71sten breedtegraad, omstreeks 22 Duitsche mijlen van het schip verwijderd. Verder zuidwaarts konde men niet doordringen, dewijl de eenige mogelijke weg, het kustijs, ophield en de opene zee tot aan de rotskust reikte. Maar bij uitstrek moeijelijk waren deze herfstreizen, inzonderheid dewijl het weder altijd nog te zacht was. De reiziger heeft omstreeks dezen tijd met zeer veel wind en sneeuw te kampen; de laatste is week, hoog en dikwerf nat; de Zon is bijna altijd in nevelen gehuld; en men kan zich in hare stralen noch verwarmen noch ook droogen; en bovendien duurt het matte daglicht slechts acht uren.

Op den 6^{den} November keerde de laatste, tien man sterke expeditie na eenen togt van negentien dagen in goeden welstand terug, maar niet zonder althans één noordsch reis-avontuur gehad te hebben. Toen zij namelijk op zekeren nacht op het kustijs kampeerden, stak er een noordoostenwind op, die in vereeniging met den opkomenden vloed den ijsrand van het land deed afbreken en naar de zee drijven. Zoodra zij dit gewaar werden, pakten zij de slede, legden zij de honden vast en staarden den geheelen nacht in angstige spanning naar eene of andere gelegenheid tot redding. Op eenigen afstand van de kust braken wind en water hun ijsveld aan stukken, tot dat hun slechts een stuk van omstreeks twintig schreden in middellijn onder de voeten bleef. Dit onzekere vlot werd gelukkigerwijze in een kanaal tusschen het vastland en een eiland (Tom-eiland) gedreven en zette de gedwongen passagiers daaraan af. Tot verder geluk bedaarde thans de storm en viel er eene sterke vorst in, die hun in een enkelen nacht eene noodbrug naar het vastland bouwde. Hoewel dit nieuwe ijs onder hunne voeten geweldig

gesteldheid
Berigten
es-land. —

aten onze
vast zou
fdzakelijk
detogten,
e voorjaar
n drijver
n, de an-
de Groote
ms-eiland
deel, en

boog, kwamen zij er toch gelukkig over heen en landden omstreeks op hetzelfde punt, van waar zij vóór twee dagen waren weggeblazen.

Nadat dus de reizen voor dit jaar waren besloten, het schip voor het winterverblijf was ingerigt; de noodzakelijke magnetische observatoriën — een paar hutten van ijsblokken en sneeuw — waren opgebouwd, bevond men zich in de periode der verveling en van een gedwongen nietsdoen, waarin »niets plaats heelt wat zelfs slechts het opschrijven waard zoude zijn." Ontmoedigend was het plotselinge sterfgeval van BRAND, den eenigen man die verstand had van stoomwerktuigen, die op den 7^{den} November in zijne kajuit dood werd gevonden, terwijl hij nog den vorigen avond schijnbaar frisch en gezond was geweest. De nu invallende winter was buitengewoon streng. Niet dat de thermometer bij voortdurend op 30 tot 35 graden stond, dit zoude, zegt MAC CLINTOCK, nog zóó veel niet beteekend hebben indien de lucht daarbij slechts rustig was gebleven; maar het moeilijke waren juist de bijna altijd durende stormen, sneeuwjagten en dikke zware nevels. Veel daarvan berustte op zuiver plaatselijke oorzaken; — het was, zoo als men leerde inzien, aan de Bellot-sstraat bepaald slecht wonen. In deze landdoornijding schuiven niet slechts twee zeeën bestendig haren golfslag naar elkander toe, maar zij dient ook als trekbuis voor talrijke luchtstromingen. Ook bij de sterkste koude ging daardoor het kanaal niet toevriezen; bestendig, wanneer het woeden der winden ophield, konde men het gedruisch van de daarin op elkander stootende ijsschotsen hooren, en het gevolg van dit openblijven was, dat zich bestendig wolken van dampen uit het water verhieven en de streek in huiveringwekkende ijsnevels gehuld werd. Zoo had men zich reeds bij tijds moeten gewennen aan het gemis van de Zon, en men merkte het ter naauwer nood op, dat zij in het begin van November werkelijk geheel weg bleef. Men trachtte het schip inwendig zoo droog, warm en woonbaar als maar enigzins mogelijk was, te houden; maar bij zoo slechten stand der uitwendige aangelegenheden konde men ter naauwer nood een paar dagen in iedere week zich in de open lucht ophouden en een togdje langs de kust beproeven.

Wanneer het bij 30° koude stormt en bovendien eene jacht van ijssnaalden aan den wind nog meer scherpte geeft, blijft men gaarne te huis. Slechts de Groenlandsche honden waren in staat aan zulk weder weerstand te bieden, indien hunne huid niet al te zeer onthaard was. De jacht, die bovendien niet zeer veel opleverde, hield onder zulke omstandigheden bijna geheel op, hoewel men zich veeleer moest verwonderen, dat het dierlijke leven in

den stormachtigen, alles verstijvenden poolnacht niet algemeen verdwijnt; want wij lezen toch, dat zelfs in den hardsten winter nu en dan een of twee rendieren of hazen gezien, een paar sneeuwhoenders geschoten en een paar vossen gevangen werden. Daarentegen waren de robben en met deze de beeren bepaald weggetrokken, en het bleef nutteloos, dat de beide Groenlanders netten voor de eerstgenoemde dieren onder het ijs plaatsten.

De gezondheidstoestand bleef bij dat alles zeer gewenscht; hoewel men zeer verlangde naar versch vleesch en groenten, welligt des te meer omdat deze in het geheel niet te bekomen waren. Slechts een oude matroos werd in Februarij aangetast door eenen aanval van scheurbuik, en thans eerst kwam het uit, dat deze eenen afkeer had van de versch in tinnen bussen ingelegde

Een poolvos voor den val.

vleeschspijzen, en zoo lang hij aan boord diende, uitsluitend van gezouten vleesch en gedroogde groenten geleefd had.

Met verrassing vinden wij hier in MAC CLINTOCK'S berigt nu en dan, tusschen opmerkingen over den wind, over het weder en de verveling, en als het ware als »vertelling voor lange winteravonden,» eenige aardrijkskundige aantekeningen van de hand van PETERSEN, die, bijaldien zij op daadzaken berusten, merkwaardig genoeg zijn. Volgens hem zouden de inboorlingen in de Smith-sond met de voortzetting van de Noord-Groenlandsche kust in veel grooter uitgestrektheid bekend zijn dan KANE of zijne lieden daarop konden doordringen. Zij spreken veel van een groot eiland, Umingmack genaamd, het Muskusossen-eiland, alwaar veel vrij water en veel walrussen zijn zouden. PETERSEN sprak zelfs twee lieden, die voorgaven dat zij in dit gezegende oord geweest waren. Het moet zeker hierbij zeer vreemd schijnen,

dat KANE, voor zoo ver men uit zijn boek kan opmaken, van deze zaken niets gehoord heeft, terwijl toch juist PETERSEN bij KANE's expeditie als tolk was aangesteld. En zouden die inboorlingen minder in staat en genegen geweest zijn, om de hun bekende streken op te teekenen dan andere Eskimo's? Verder heet het uit dezelfde bron: Op de oostkust van Groenland vindt men Eskimo's tot aan 76 graden breedte; of er verder noordwaarts ook nog gevonden worden, is niet bekend. Zij zijn van de Zuid-Groenlanders honderden mijlen, door onbegaanbare ijskusten en gletschers, gescheiden.

Tegen het einde van de maand Januarij, met het wederkeeren der Zon, werd de weersgesteldheid vriendelijker en zachter, hoewel er ook nog nachten waren, dat er 30 tot 35° vorst heerschte. Men konde nu weder meer zien, meer gaan en schieten. De maand Februarij bragt reeds enkele »liefelijke, rustige, uitnemend heldere» dagen, hoewel nog zonder warmte, want het kwikzilver bevroor daarbij nog dikwijls. De toebereidselen voor de op handen zijnde sledetogten bragten nu eene groote levendigheid bij het gezelschap te weeg. De beschikbare 22 honden werden in drie troepen afgedeeld en ter dege gevoederd, dewijl men zware diensten van hen te eischen had. Reeds op den 14^{den} Februarij zouden er twee expeditiën vertrekken: eene grootere onder MAC CLINTOCK, met twee sleden en dubbele bemanning, ten einde in de nabijheid van de magnetische pool naar inboorlingen te zoeken; en eene kleinere, ten einde dépôts van levensmiddelen af te zetten ten behoeve van de latere onderzoeking der kusten van Prins-van-Walesland. Op den bepaalden dag heerschte er een storm uit het noordwesten bij 32 graden koude, waartegen niemand bestand is; op den 17^{den} was echter het weder zoo ver »gematigd," dat men konde opbreken, ofschoon de thermometer op dezen dag tusschen 28 en 33 graden Réaumur aanwees.

Kop van een rendier.

Vergezellen wij thans de grootere, door MAC CLINTOCK aangevoerde expeditie, welker duur op omstreeks twintig dagen bepaald was. De reis ging natuurlijk te voet, dewijl de hondensleden slechts levensmiddelen en reisbehoefden konden opnemen; en zoo kwam men dan ook dagelijks niet sneller vooruit, dan in de sneeuw gaande menschen doen kunnen.

In de eerste plaats ging men over het land, met gebruikmaking van het lange meer. Reeds op den tweeden dag staken er weder booze, onderscheidene dagen aanhoudende noordwestenwinden op met 48° koude volgens Fahren-

deze zaken
 itie als tolk
 genegen ge-
 e Eskimo's?
 enland vindt
 arts ook nog
 ders honder-

en der Zon,
 nog nachten
 r meer zien,
 le » liefelijke,
 te, want het
 de op handen
 gezelschap te
 edeeld en ter
 n had. Reeds
 eene grootere
 ten einde in
 naar inboor-
 einde dépôts
 hoeve van de
 ns-van-Wales-
 er een storm
 de, waartegen
 was echter het
 konde opbre-
 dag tusschen

gevoerde expe-
 De reis ging
 len en reisbe-
 ks niet sneller
 aking van het
 onderscheidene
 volgens Fahren-

heit (ongeveer $35\frac{1}{4}^{\circ}$ Réaumur), zoodat de honden op de harde sneeuw verwond en door krampen aangetast werden, en men een gedeelte der lading moest afwerpen. Zelfs de rum bevroor bij zoo grimmige koude tot een dikken brij, en eindelijk tot ijs. Onder zulke omstandigheden marcheerde men dagelijks acht tot tien uur lang voort, en wel zonder op te houden, behalve wan-

Graniet-rotsen aan de zeekust.

neer er het een of ander aan de sleden in orde te brengen was. Ging men met het begin der schemering bivouackeren, dan had men nog een paar uren werk met het opbouwen van sneeuw hutten. Van uitgezaagde blokken vaste sneeuw werden vier wanden tot manshoogte, zoo veel mogelijk met eene helling naar binnen opgericht, en dan het nog openblijvende gat met de tent

bedekt, dewijl het daarstellen van een sneeuwgewelf te veel tijd zoude vereischt hebben. Deze bouwtijd was altijd de moeilijkste van het geheele dagwerk; want de lieden waren niet alleen reeds zeer vermoeid, maar werden bovendien nog geheel verstijfd door de koude. Wanneer de hut gereed was, viel er nog een moeilijk werk te doen, namelijk de honden te voederen, en wel zóó dat ieder zijn bescheiden deel erlangde en de sterksten dier roofgierige beesten de zwakkeren niet benadeelden. Alsdan werd al het noodige aan levensmiddelen, beddegoed, als anderzins in de hut gebragt; zelfs de hondentuigen mogten niet buiten gelaten worden, want zij zouden gedurende den nacht opgevreten zijn. Ten slotte werd de ingang van de hut met sneeuw digtgemaakt, de kooklamp aangestoken, en maakte ieder het zich dan zoo gemakkelijk als maar eenigzins mogelijk was, tot dat het avondeten gereed was, na welks gebruik men zich zoodra mogelijk ter ruste begaf. Op de gemakken van deze noordsche herbergen viel niet bijzonder te roemen. Aanvankelijk, wanneer hetingangsgat gesloten was, werd het inwendige spoedig warm, zoodat de wanden der hut zich verglaasden en het dooiwater op de legersteden droppelde; werd dan de lamp uitgebluscht en een noodzakelijk luchtgat geopend, dan voelde men, in weerwil van de bedekking, die nu met ijs overtrokken werd, die koude bitter genoeg.

Op den 22sten Februarij noodzaakte een storm uit het oosten de karavaan om halt te houden, maar men had daarbij het geluk eenen beer te schieten en troostte zich alzoo met versch beervleesch; de honden hadden daarbij een sedert vele maanden ontbeerd genot, namelijk eenen overvloed van onbevoren vleesch.

Op zoodanige wijze ging de reis langs de granieten, sterk getande en met vele rotseilandjes omzoomde westkust van Boothia over het ijs heen tot halfweg naar de magnetische pool; hier kwam in de plaats van het graniet kalksteen, en men had nu eene vlakke, regtlijnige kust en daarmede eene gemakkelijker reis.

Op den 1sten Maart hield men stil ongeveer op het punt waar de magnetische noordpool gesteld wordt ¹⁾. Nog had men geen spoor van inboorlingen bemerkt, en het eigenlijke doel der reis scheen reeds half gemist, dewijl de levensmiddelen zeer verminderd en onderscheidene honden reeds onbruikbaar

¹⁾ De magnetische noordpool, gevonden in het jaar 1831 door JAMES ROSS, ligt, oostelijk van Boothia Felix, op 70° 10' breedte en 100° 40' lengte van Parijs.

geworden waren. Des te grooter was dus de verrassing en de vreugde, toen men thans plotseling vier Eskimosche mannen ontwaarde. Zij keerden van eene jagt op het ijs terug en betoonden niet de minste verbazing bij het zien van de vreemdelingen. De voorslag van deze, om met hen naar de legerplaats te gaan en daar ruilhandel te drijven, werd aangenomen; maar dewijl, reeds na verloop van een uur, de Zon onderging en het Eskimosche sneeuwdorp nog zeer ver af gelegen konde zijn, haalde men hen over, om, tegen belooning van eene naaanaald per hoofd, eene hut voor den nacht te bouwen, en kwam men alzoo binnen een uur tijds, voor eenen zeker zeer billijken prijs, in het bezit van een fraai en ruim sneeuwhuis, waarin de beide natiën zich inkwartierden.

Met alle voorzigtigheid zette men de nasporingen, die het eigenlijke doel der reis uitmaakten, voort; een zeemansknoop aan een van hunne kleedingstukken gaf hiertoe gelegenheid. Die knoop was, zoo als zij zeiden, afkomstig van eenige blanke menschen, die op een »rivier-eiland" waren omgekomen; ook het ijzer van hunne messen stamde daarvan af.

Den volgenden morgen ging de reis nog eenige uren in zuidelijke rigting verder langs de kust, en men bevond zich nu dicht bij kaap Victoria. Verder wenschte MAC CLINTOCK niet te gaan; hij liet een sneeuwhuis oprigten, legde vervolgens den Eskimo's al zijne ruil-artikelen voór — messen, vijlen, naalden, scharen, paarlen en wat dies meer zij, — noodigde hen met hunne landslieden tegen den volgenden dag bij zich en beloofde alles te zullen aankopen, wat aan de omgekome ne blanke menschen had behoord. Onmiddellijk verruilden twee van hen, in weerwil van de strenge koude, hun overkleed van rendiervellen tegen een mes.

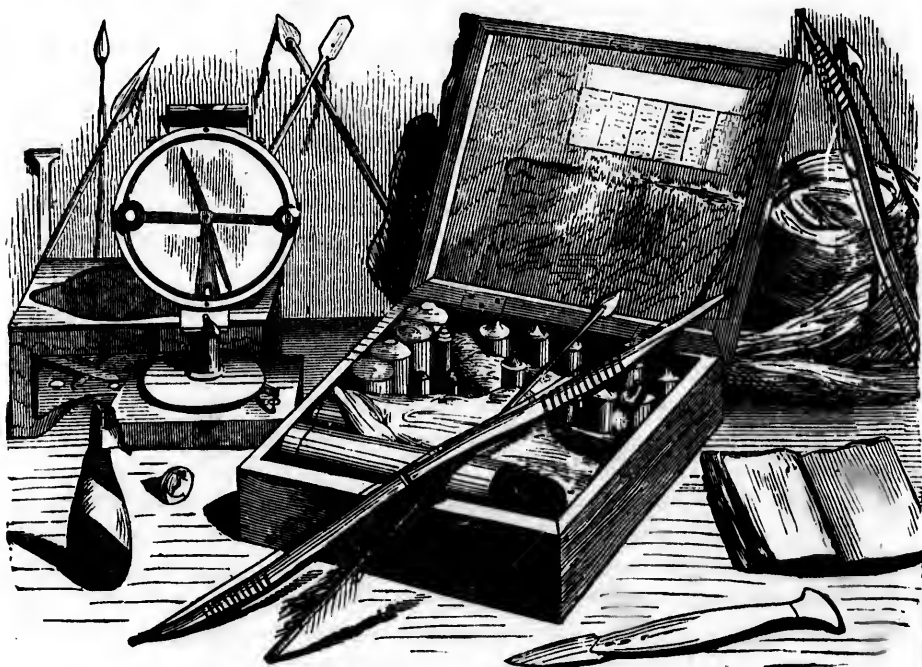
Op den volgenden morgen kwam de bevolking van het geheele dorp, 45 personen van allerlei ouderdom en geslacht, bijeen, en weldra was er een levendige ruilhandel begonnen. In de eerste plaats werden alle overblijfselen van de te gronde gegane expeditie aangekocht: zilveren lepels en vorken, eene zilveren medaille, een eind gouden ketting, knoopen en dergelijken meer; verder: gereedschappen, bogen en pijlen, die uit materialen van de verlorene schepen gemaakt waren. Ook eenige eetbare waren werden aangekocht, maar van hunne schoone honden wilden zij geen enkelen afstaan. Alle oude lieden herinnerden zich de aanwezigheid van kapitein ROSS in het jaar 1851, maar van FRANKLIN's lieden gaven zij voor niemand gezien te hebben. Slechts een hunner zeide, dat hij beenderen van hen gezien had op het eiland waar zij gestorven waren. Naar het schijnt, waren de streken aan den mond van

ES ROSS, ligt,
arijs.

Vert.

de Vischrievier in den eersten tijd na de ramp het voorwerp van ondernemingen en reizen van den kant der Eskimo's, zij gingen uit om voorwerpen op te zoeken, welke door de achterblijvers welligt waren verloren of achtergelaten. Misschien zeiden zij ook wel niet alles wat zij wisten; althans kwamen er des anderen daags weder eenigen terug, en nu verhaalde een van hen op stelligen toon, dat een driemastschip in het westen van King-Wil-

Restquēn van de Franklin-expeditie.

liam-eiland in het ijs was vergaan, maar dat hij zelf daarvan geen ooggetuige was geweest; de manschappen hadden zich gered, het schip was gezonken, en de inboorlingen hadden er niets van magtig kunnen worden. Volgens hunne opgave was al wat zij bezaten afkomstig van het eiland in de rivier (Montreal in den mond van de Vischrievier).

Door deze berigten werden de reeds door Dr. RAE ontvangene volkomen bevestigd; wat er van het andere schip was geworden, bleef een raadsel;

maar dat FRANKLIN's manschappen nimmer op Boothia waren geweest, scheen vrij zeker.

Deze Eskimo's waren allen zindelijk, goed gevoed en droegen dubbele kleederen van rendierhuiden. De mannen waren sterke flinke kerels, de vrouwen, geraffineerde diefeggen; maar beide seksen opgeruimd en vertrouwelijk. Vele vrouwen hadden een levendig, vrij bevallig voorkomen, fraaije oogen en tanden, en de jonge meisjes eenen blos van frisch rood op hare wangen, iets vreemds bij olijfkleurige menschen. Terwijl verwijfdheid een gebrek is, dat binnen de poolcirkels niet kan opkomen, zag MAC CLINTOCK toch iets, dat zijn verstand te boven ging. Eene in den handel bijzonder ijverige Eskimosche moeder trok plotseling haar geheel naakten zuigeling bij den eenen arm uit haar pelskap en hield hem voor zich heen, terwijl bij 27° koude een frissche wind waaide; zij wenschte, zoo als later bleek, ook voor dezen spruit eene naald af te bedelen, en zij verkreeg die zoo spoedig mogelijk; intusschen was er gedurende die zaak genoeg tijd verloop, dat inmiddels een jong Europeaan tot ijs had kunnen verstijven.

Zoo haastig mogelijk leerde nu het gezelschap naar het schip terug, alwaar men den 14^{den} Maart weder terugkwam; wel is waar zeer vermagerd en met vele vorstbuilen, maar overigens in allen deele gezond en met een onverzadelijken eetlust gezegend.

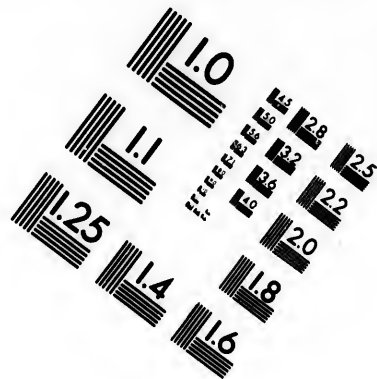
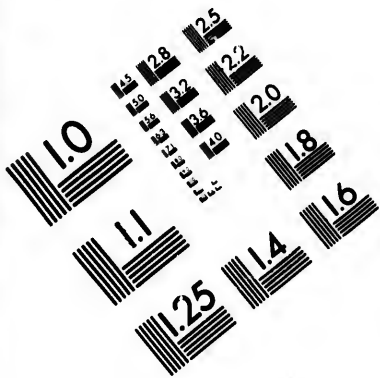
Kapitein YOUNG was reeds vroeger van zijne proviand-expeditie naar Prins-van-Wales-land teruggekeerd, en zoo was daar nu de geheele bemanning van de „Fox” weder bijeen, allen in goeden welstand en vol lust tot verdere reis-ondernemingen; want het nu beginnende fraaije weder lokte zeer naar de open lucht. Ook zouden, volgens MAC CLINTOCK's bepaling, alle wegen waartoe reeds besloten was, bereisd worden; dewijl de uitkomsten van de eerste reis toch slechts gedeeltelijk waren, en men bepaaldelijk betreffende het tweede schip nog niet het minste vernomen had. De toebereidselen voor verdere groote togten hadden uit dien hoofde met lust en ijver plaats. Zelfs de scheepsgeneesheer wil niet meer stil blijven maar de eene of andere onderneming ten uitvoer brengen. Hij bekomt eenige manschappen, om het dépôt terug te halen, dat in het vorige jaar aan de oostkust van Boothia, zuidelijk van de overwinteringsplaats, was aangelegd geworden. Men kon, in weerwil van alle nasporingen, het dépôt niet weder terug vinden, maar men ontdekte in de plaats daarvan achter eenen rotshoek een gestrand meelvat, dat wie

an onderne-
voorwerpen
n of achter-
althans kwa-
elde een van
n King-Wil-

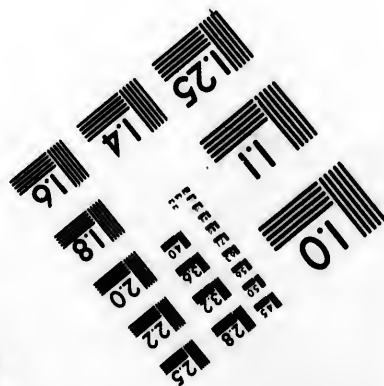
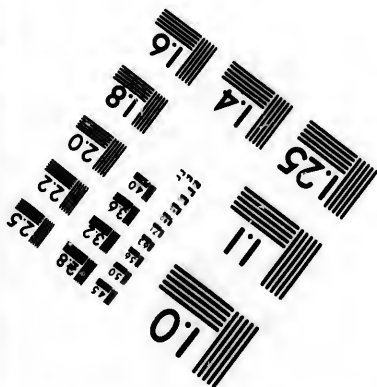
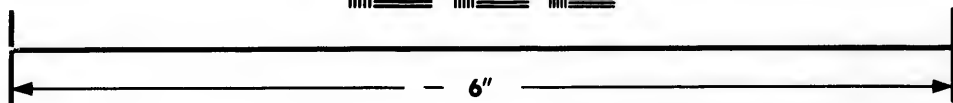
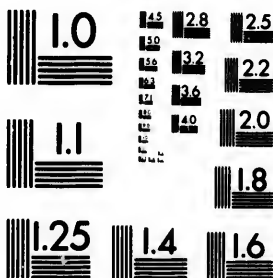

een ooggetuige
was gezonken,
orden. Volgens
d in de rivier
gene volkomen
ef een raadsel;

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.45 1.28 1.25
1.36 1.22
1.20
1.18

1.10

weet welke zeereizen voor eigen rekening gedaan heeft, tot dat het eindelijk, welligt eveneens reeds voor vele jaren, door de golven hier afgezet en tot rust gebragt werd, alwaer het tot verdere veiligheid bovendien nog vastvroom. Het opschrift op het vat was geheel onleesbaar geworden, maar de inhoud nog volkomen goed en bruikbaar. Een nog verrassender bewijs van de bewarende kracht van het noordsche klimaat bleek op eene andere zijde. Men bevond dat er drie vaten suiker ontbraken, die men aan boord meende te hebben, en men besloot te beproeven, of bij geval in de Fury-baai, een paar dagreizen naar het noorden gelegen, eene aanvulling van deze zoo noodige stof te vinden zoude zijn. Hier ging, zoo als men weet, in het jaar 1855, het schip »Fury» verloren, maar de voorraad konde toch nog aan land gebragt worden. De kleine ontdekkingreis naar suiker, waartoe men nu besloten had, geschiedde onder groote moeilijkheden, veroorzaakt door de ruwheid van het ijs in de Gresswell-bogt; bijna alle deelnemers keerden sneeuwblind terug, maar men bragt toch ongeveer achthonderd pond suiker mede. En de voorraad van de Fury-baai ligt niet in beschermden plaatsen, maar de vaten en balen staan geheel vrij in de open lucht, slechts zóó veel of weinig onder de sneeuw bedolven, als de tijd medebragt. Volgens MAC CLINTOCK ligt aldaar nog een ontzaggelijke voorraad van drooge of ingelegde groenten, meel en bouillontabletten; de laatsten gaven, toen men ze beproefde, nog eene onberispelijke soep.

eindelijk,
 ezet en tot
 nog vast-
 , maar de
 bewijs van
 ndere zijde.
 ord meende
 y-baai, een
 n deze zoo
 in het jaar
 ch nog aan
 waartoe men
 orzaakt door
 ers keerden
 derd pond
 beschermde
 ucht, slechts
 ragt. Volgens
 drooge of in-
 toen men ze

MAC CLINTOCK bij Kaap Herschel (King-Williams-land).

XI. De drie groote sledereizen van Mac Clintock, Hobson en Young.

Reis naar de westkust van Boothia Felix. — Kaap Victoria. — Een Eskimosch dorp. — Nieuwe berigten. — King-Williams-land. — Matty-eiland. — Eskimo's op King-Williams-land. — Het Montreal-eiland in de Vischrivier. — Terugtocht langs de westkust van King-Williams-land. — Het geraamte. — Cairn aan kaap Herschel. — Hobson vindt schriftelijke berigten. — Vermoedelijk lot van de Franklin-expeditie. — De gevondene boot. — Reis van HOBSON. — YOUNG's reize. — Aardrijkskundige uitkomsten. — Tehuisreis.

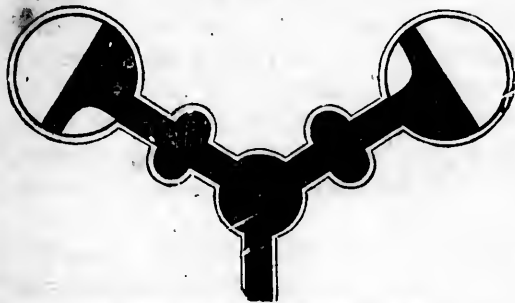
Op den 2den April rukten al de beschikbare manschappen met volledige uitrusting voor eene grootere onderzoekingsreis uit, en eerst op den 24sten Junij zette MAC CLINTOCK zich neder om zijn dagboek te vervolgen.

Het halfwilde trekkende leven in de tenten, zegt hij, doodde allen lust tot zoo tamme bezigheden, als het houden van een dagboek. Maar nu had hij althans iets degelijks daarin op te schrijven. Het doel onzer expeditie, verhaalt hij, is eindelijk bereikt; wij weten, wat er van de »Erebus" en »Terror" geworden is, en wachten nu met spanning op het oogenblik, dat het mogelijk zal zijn, uit deze treurige gewesten der Aarde te ontkomen. De manschappen der expeditie, die bestemd waren zich later in tweeën te verdeelen, bestonden uit twaalf personen, hadden vier vrachtsleden, half voor bespanning met menschen, half met honden, en voerden zeventien honden van allerlei leeftijd met zich. De te bewegen last was voor iedere afdeeling der expeditie, met inbegrip van de beide sleden, 1400 pond aan tenten, kleeding, beddengoed, gereedschappen, schietgeweer, sterrekundige en magnetische werktuigen, levensmiddelen, ruilwaren als anderzins, en bij de berekening was aangenomen, dat een man 200, een hond 100 pond zoude trekken. Langzaam en met moeite ging de marsch, de vroegere rigting inslaande, voort; want de mannen waren nog niet gewoon aan het trekken, en de sleden in weerwil van alle spaarzaamheid toch zwaar beladen. Somwijlen konden er zeilen op de sleden aangebragt worden, en men had alsdan minder werk. Terwijl de karavaan langs de westkust van Boothia Felix heen trok, nam zij van de rij af de levensmiddelen op, die in den vorigen herfst met zoo veel moeite in dépôts waren afgezet. De te vervoeren last werd daardoor steeds grooter, zoo dat men eindelijk slechts de halve vracht op eens konde vervoeren en alzoo genoodzaakt was, ieder eindweegs driemaal te passeren. Op deze tegenvallende wijze bewoog men zich zes dagen lang voort, tot dat op den 12^{den} de gemakkelijker kalksteenkust, en met haar eene gladde sneeuwbaan bereikt werd, en men begon nieuwe dépôts van levensmiddelen ten behoeve van de terugreis aan te leggen. De temperatuur bleef tot hiertoe altijd laag en daalde dikwijls tot — 27° Réaumur. Daarbij kwamen somwijlen snijdende noordenwinden, terwijl helle zonneschijn en zeer hevige sneeuwblindheid de plagen nog vermeerderden. In weerwil van gekleurde brillen leden bijna allen aan hevige oogontsteking; het gelaat, de lippen en handen werden blazig en gekloofd. Zware ziekten ten gevolge van de vorst waren het echter gelukkig niet.

Op den 20sten April stootte men op twee Eskimosche gezinnen, te zamen twaalf personen, en wel waren het lieden van die, welke men reeds in de maand Februarij bij kaap Victoria had leeren kennen. Zij waren hier om robben te vangen en hadden hun sneeuwpaais op eenigen afstand van het

land op het ijs opgerigt. MAC CLINTOCK geeft ons eenen plattegrond van deze eigenaardig geconstrueerde dubbele woning en bevond op het verdere zuidelijke verloop van zijne reis, dat deze wijze van bouwen de gewone is. De gemeenschappelijke ingang en de beide zijgangen zijn zoo wijd en hoog, dat men er even door kan, zonder juist op handen en voeten te moeten kruipen. Eene ijsplaat in het gewelf laat licht genoeg door. Eene twee voet hooge sneeuwbank, welke de helft van elke hut inneemt, is met rendierhuiden bedekt en vormt de algemeene legerplaats; eene soortgelijke kleinere bank daar tegenover vormt den kookhaard, waarop de huisvrouw hare bezigheden verrigt. Aldaar werkte zij met hare steenen traankooklamp, dito kookpot en haar vuurtuig uit dor mos, eenen vuursteen en een stuk van eene oude vijl. Het gebouw heeft, zoo als men ziet, zelfs eene soort van

Plattegrond van eene Eskimosche woning.

voorkamer, en deze ruimten dienen ter bewaring van zulke zaken, die niet in de verwarmde vertrekken komen, maar bevroren moeten blijven. Dit is overigens tegenwoordig de algemeene wijze van bouwen bij de Eskimo's op die breedten geworden; men leeft gedurende den winter in sneeuwhuizen, des zomers in tenten. De plumpe steen- en aardkelders zijn hier geene mode meer; de

Eskimo heeft iederen winter een nieuw huis, dat hij in den zomer zonder verdriet in water ziet veranderen.

Men vond in het bezit van deze lieden zoo vele dingen, vervaardigd van hout en metaal, dus oorspronkelijk vreemde bouwstoffen, dat men ze aan een scherp onderzoek onderwierp, en zoo bleek het eindelijk, dat niet één, maar twee schepen bij King-Williams-land waren vergaan. Het eene werd gezien, terwijl het in het diepe water zonk, zoodat er niets van te halen was geweest, iets wat zij zeer betreurden; het andere werd door het ijs aan de kusten geworpen, alwaar het welligt nog ligt, hoewel zeer onttakeld. Van dit schip hadden zij en de geheele bevolking dier streken bijna al hun hout, enz. bekomen. Deze berigten werden aan een jongen man ontlokt, en toen deze eenmaal gebabbeld had, bevestigden ook de anderen het door hem gezegde, terwijl zij zich bij het eerste bezoek geheel onwetend betoond had-

den. Men vernam nu verder, dat een doode — een zeer groote man met lange tanden — aan boord van het gestrande schip was gevonden, dat alle blanke mannen naar de »Groote Rivier» waren gegaan en eene boot, of booten, medegenomen hadden, en dat in den volgenden winter hunne beenderen aldaar gevonden waren.

Deze beide gezinnen bevonden zich op den terugtogt van een jagt-uitstapje en trokken, onderweg kamperende en jagende, naar een meer zuidelijk punt, waarheen hunne overige landslieden waren vooruitgegaan. Eerst na tien dagreizen, zeiden zij, zoude men weder menschen vinden. Tot afscheid deed men den kapitein nog de onaangename mededeeling, dat andere Eskimo's het spoor der reizigers in Maart waren gevolgd, eene bergplaats geopend, en den inhoud, robbenspek, ruilwaren en twee revolverpistolen, medegenomen hadden.

In het verdere vervolg der reis bereikte men op den 18^{den} April weder kaap Victoria, en hier verdeelde het gezelschap zich: HOBSON'S afdeeling ging direkt over het ijs naar kaap Felix, de noordpunt van het King-Williams-eiland, terwijl MAC CLINTOCK met zijne lieden meer zuidwaarts zijnen overgang over het bevrorene kanaal nemen en de oostkust onderzoeken wilde. Aan den eerstgenoemde was de westkust van het genoemde eiland ter onderzoeking aangewezen, dus de streek, die het eigenlijke tooneel der katastrofe was geweest.

Eerst op den derden dag bereikte MAC CLINTOCK'S afdeeling, wegens de ruwe gesteldheid van het ijs, de Parry-haven aan het Williams-eiland. Hier werd een ruim voorzien dépôt achtergelaten en vervolgens op den 2^{den} Mei met lichtere bagaadje langs de kust in zuidelijke rigting verder gevaren. Digte nevels en sneeuwjagten lieten weinig of niets onderkennen. Op den 4^{den} Mei wendde men zich links naar het Matty-eiland, in de hoop aldaar inboorlingen te zullen aantreffen. Maar men vond slechts een naar allen schijn kortelings verlaten sneeuwdorp, en een paar dagen later op een eilandje eveneens weder een dergelijk; volgens de voorhandene sporen waren de inboorlingen in oost-noordoostelijke rigting afgetrokken, waarschijnlijk dus naar eene plaats, welke Naitschilih wordt genoemd en een zeer gezocht zomerverblijf schijnt te zijn, daar ook de lieden van Boothia Felix allen daarheen wilden. Overal bij de hutten vond men houtspaanders, welke waarschijnlijk van de vergane schepen afkomstig waren.

Nadat ook de laatste der oostelijk van King-Williams-land gelegene eilanden waren omgevaren en men niets gevonden had, ging de reis langs de kust van het hoofdland verder, en wel marscheerde men, wegens de be-

stendig dreigende sneeuwblindheid, thans slechts bij nacht. Op den 7^{den} Mei tegen middernacht was men zoo gelukkig een bewoond sneeuwdorp te vinden, tien tot twaalf hutten met dertig tot veertig inwoners. Die menschen betoonden volstrekt geene vrees, waren vriendelijk en voorkomend, hoewel zij in schijn nog nooit blanke menschen gezien hadden. Voor weinige naalden gaven zij alles ten beste, en men ruilde van hen, uit de nalatenschap van FRANKLIN en zijne officieren, zes stuks zilver, lepels, vorken, enz., welke afkomst boven allen twijfel verheven werd door de daarop gegraveerde wapens of naamcijfers; verder metalen knopen, pijlen en bogen van Engelsch hout, enz. Natuurlijk werd ook bij deze gelegenheid de geheele vraagkunst in het werk gesteld; intusschen ondervond de tolk veel moeilijkheid in het verstaan van hunnen tongval, en bovendien waren deze lieden in hunne vrolijke stemming meer genegen, om zelve honderderlei vragen te doen, dan om antwoorden te geven. De uitkomst van het onderzoek was in hoofdzaak het volgende: Het gestrande schip ligt aan de westkust van Williams-land, en voor de reis derwaarts had men vijf dagen noodig; er was slechts nog weinig van over, want hunne landslieden hadden alles wat zij maar grijpen en vatten konden, weggesleept. Masten waren er niet (het scheen, dat zij deze door van anderen aangebragt vuur hadden laten omvallen). Vele boeken waren er aan boord geweest, maar door het ruwe weder reeds lang vernietigd. Als laatste bezoekers van het schip (in den winter van 1857 tot 1858) werden eene oude vrouw en een knaap aangewezen, en de oude gaf zich zichtbaar moeite, om alles wat zij van de zaak wist ten beste te geven; maar het was slechts het vroeger gehoorde: Van de blanke mannen, die van de schepen naar de Groote Vischrivier gingen, zijn velen onderweg omgevallen; eenigen zijn begraven, anderen niet; wij zelve hebben niets daarvan gezien, maar wij vonden in den volgenden winter hun gebeente. Voorts zeiden zij, dat men drie dagreizen verder aan de zuidkust van King-Williams-land weder Eskimo's zoude aantreffen, zoo ook op het Montreal-eiland in de Vischrivier, en welligt nog enkelen bij het wrak van het schip.

Na eenige uren toevens trok het gezelschap af, en eenige Eskimo's liepen nog uren ver mede. Men vond in de bewoners van deze volkplanting een schooner slag van menschen dan de Eskimo's van Noord-Groenland of van de Ponds-baai. Zij waren goed gekleed en hadden levensmiddelen in overvloed. Zij droegen, met uitzondering van een paar lange lokken, het haar kort, en de meisjes hadden, even als die op Boothia Felix, op de wangen en de kin getatoueerde lijnen.

Een paar dagen later werd op de zuid-oostelijke punt van King-Williamsland eene enkele sneeuwwhut aangetroffen, die naar gelang van de omstandigheden aldaar voor een riddergoed konde doorgaan, zoo groot was het aantal der hier liggende palen en andere hout-artikelen, zoo geweldig groot de opgestapelde voorraad van walrussen- en rendieren-vleesch, robbenspek en vellen van verschillenden aard. Maar de bewoners, die aanvankelijk niet voor den dag wilden komen, zagen er zoo verschrikt en bevreesd uit, dat men er eindelijk van af moest zien om hen gerust te stellen, en zonder nadere berigten aftrok. De reis ging nu dwars over het dicht gevroren kanaal naar den mond van de Groote Vischrivier. Middelerwijl was het weder, voor de maand Mei, al zeer onaangenaam geworden: strenge koude vergezeld van een ontzettenden sneeuwval, en nu en dan stormen maakten het hoogst moeilijk om vooruit te komen, en noodzaakten de reizigers meermalen, een geheelen dag onder hunne tent stil te liggen. Men wendde zich vooreerst naar het in den mond der rivier zelve liggende Montreal-eiland, waarvan men bijzonder veel verwachting had, en bragt eenige dagen door met het zoo naauwkeurig mogelijk te onderzoeken, zonder — een paar overblijfselen van tin, ijzer en koper daargelaten — iets opmerkenswaardigs te ontdekken. Even troosteloos als thans, zegt MAC CLINTOCK, moet het eiland ook voor de arme lieden geweest zijn, daar zij het eveneens in den winter zagen. Alle diepten en veilig liggende plaatsen, dus ook alle sporen, die daar te vinden zijn konden, lagen onder hooge sneeuw bedolven; daarentegen waren alle uitstekende punten volkomen schoon geveegd, en men had dus eenen steenhoop, eene grafplaats en dergelijken zonder veel moeite moeten vinden; maar, gelijk gezegd is, werd er niet het minste gevonden, hoewel men houweel en spade overal in beweging bragt, waar eenige steenen slechts eenigermate den schijn gaven, dat ze door 's menschen hand waren zamengevoegd. Even zoo bitter zag men zich in de verwachting teleurgesteld, dat men hier inboorlingen zoude vinden; zij ontbraken, hoewel de steenkringen, welke de plaatsen aanwijzen, waar zij hunne zomertenten plegen op te slaan, menigvuldig genoeg voorhanden waren.

Op den 19^{den} Mei werd de terugreis aangenomen, en wel langs een nieuwen weg, dewijl men nog andere streken te onderzoeken had. In de eerste plaats trok men om de landpunt van den westelijken rivieroever en de daar achter liggende bogt heen, en daar men ook hier noch sporen van FRANKLIN en de zijnen, noch ook Eskimo's vond, zoo keerde men op den 24sten weder naar King-Williams-eiland terug en werd nu vervolgens,

-Williams-
omstandig-
het aantal
groot de
enspek en
kelijk niet
sd uit, dat
en zonder
oren kanaal
weder, voor
gezeld van
oogst moei-
en, een ge-
reerst naar
arvan men
met het zoo
ijfselen van
ontdekken.
ok voor de
zagen. Alle
r te vinden
en alle uit-
steenhoop,
maar, ge-
houweel en
eenigermate
oegd. Even
en hier in-
s, welke de
an, menig-

langs een
had. In de
vieroever en
noch sporen
rde men op
vervolgens,

links voortgaande, de zuidwestkust zorgvuldig onderzocht. Dit was de eigenlijke weg, dien de ongelukkigen hadden moeten inslaan. Thans kon intuschen de algemeene en hooge sneeuw vele sporen verbergen, waarbij er niets te doen was, dan met des te meer zorg op de door de winden kaal geveegde plaatsen te letten. Ook deed men reeds den volgenden dag eene treurige vondst: een menschelijk geraamte, door den tijd gebleekt, dat ter

MAC CLINTOCK vindt het geraamte van een der reisgenooten van FRANKLIN.

halverwege in den kiezelachtigen bodem stak. Bij een nauwkeurig onderzoek van de nog voorhandene overblijfselen der kleederen bleek het, dat de man waarschijnlijk oppasser geweest is bij een der officieren van de verlorene expeditie. Een kleeborstel, een zakkam en een aantekeningsboekje werden nog bij hem gevonden, maar het laatste was zóó hard bevroren, dat men het thans niet nader konde onderzoeken ¹⁾. Het geraamte lag zonder

¹⁾ Ook bij een later onderzoek kon uit dit zakboekje niets van eenig belang ontcijferd worden.

twijfel nog juist zóó als de versmachtende man nedergezonken was, met het hoofd naar de Groote Vischrivier gekeerd, met het aangezicht naar beneden, eene treurige illustratie tot het door de Eskimo's gezegde: »Zij zonken neder, terwijl zij hunnen weg gingen!» Hoe troosteloos moet de toestand van die arme lieden geweest zijn, wanneer zij niet eens tijd of kracht genoeg meer hadden, om hunnen nederzinkenden kameraad zelfs slechts op den rug te leggen!

Wanneer het overigens, na de eerste berigten betreffende deze katastrofe, bijna den schijn konde hebben, dat de inboorlingen, zonder de minste poging tot redding van die ongelukkigen aan te wenden, er bij hebben staan kijken, is, volgens MAC CLINTOCK's berigt, althans zulk een misverstand niet mogelijk. De zaak heeft zich veeleer aldus toegedragen, dat geen enkel inboorling gevonden konde worden, die van de blanke mannen nog levenden gezien had; de daadzaak was, dat zij in den volgenden winter lijken of beenderen vonden, en daaruit konden zij met regt besluiten: Zij zonken om en stierven, zoo als zij hunnen weg gingen, dat wil zeggen, zij zijn op den marsch blijven liggen. Ook aan deze kust vond men slechts verlatene sneeuwhuizen, en er was nu ook niet veel uitzigt meer, dat men nog inboorlingen zoude aantreffen, dewijl de rendieren weder teruggekomen waren, en de jagt daarop de Eskimo's landwaarts in voert. Eene verdere teleurstelling ondervond men op Kaap Herschel, eene zeer ver uitstekende landpunt met eenen 150 voet hoogen heuvel, die eene reeds oude cairn (steenpyramide) droeg en zoo gelegen is, dat reizigers er dicht voorbij langs moeten en bijna zedelijk gedwongen zijn, berigten van zich neder te leggen. Maar men vond ongelukkig den steenhoop half afgebroken en duidelijk door inboorlingen doorsnuffeld, en noch betreffende vroegere reizigers, noch ook betreffende HOBSON en diens lotgevallen aan de westkust van het eiland werd het minste berigt gevonden. En nu bepaalde de hoop zich eigenlijk enkel nog op deze westkust, en wanneer deze geene uitkomsten opleverde, kon de geheele onderneming ligtelijk zonder goede gevolgen blijven, en wat men thans had ingewonnen bleef toch steeds gering. Maar er waren reeds groote ophelderingen bekomen, en daarvan ontving MAC CLINTOCK thans berigt, toen hij, ongeveer drie Duitsche mijlen aan gene zijde van kaap Herschel, een nieuwen steenkegel vond, dien HOBSON's afdeeling opgerigt en waarin men tijdingen voor MAC CLINTOCK nedergelegd had. De groote onherbergzaamheid van deze westkust is waarschijnlijk de oorzaak, dat zij door inboorlingen niet veel bezocht werd, en alzoo diende de omstandigheid welke het lijden der schip-

breukelingen slechts vermeerderde, althans dáártoe om de nalatenschap der ongelukkigen meer in veiligheid te stellen.

De luitenant HOBSON had dit uiterste punt slechts zes dagen vroeger bereikt; hij had aan de westkust noch inboorlingen gevonden, noch ook van het gestrande schip eenig spoor kunnen ontdekken; maar hij vond hooger op, bij kaap Victoria, het zoo angstig gezochte: een van de verongelukten zelve afkomstig schriftelijk dokument. Dit eenvoudige blad papier — een gedrukt formulier voor nautische onderzoekingen — onthulde in weinige, op de ledige plaatsen geschrevene regels eene vreeselijke lijdensgeschiedenis. Het waren twee invullingen op verschillende tijden op het papier gedaan. De oudste vermeldde niets dan goeds en luidt vertaald als volgt:

28 Mei 1847. H. M. schepen »Erebus'' en »Terror'' overwinterden in het ijs op 70° 65' noorder breedte en 98° 23' wester lengte.

Wij overwinterden van 1846 tot 1847 op het Beechey-eiland, nadat wij het Wellington-kanaal tot den 77sten breedtegraad opgevaren en langs de westzijde van het Cornwallis-eiland teruggekeerd waren. Sir JOHN FRANKLIN commandeerde de expeditie. Alles wel. Eene afdeeling van twee officieren en zes man verliet de schepen op Maandag den 27sten Mei 1847.

GM. GORE, luitenant.

C. T. DES VOEUX, stuurman.

De merkwaardige schrijffout daargelaten, welke het winterkwartier op het Beechey-eiland in het jaar 1846 tot 1847 stelt, terwijl het een jaar vroeger plaats had, geeft dit korte bericht de tijding van gelukkige gevolgen tot in Mei 1847. Franklin's expeditie had dus in eens de Lancaster-sond en het Wellington-kanaal gepasseerd, was vervolgens, wegens onbekende redenen, omgekeerd en door een nog onbevaren kanaal naar het Beechey-eiland teruggegaan. Dit beteekent véél in eenen zoo korten zomer. Het volgende jaar wendden zij den steven zuidwaarts en drongen tot in de nabijheid van het noordeinde van King-Williams-land door, alwaar de winter in het jaar 1846 tot 1847 hun verder vooruitkomen verhinderde. Deze winter moet, volgens het bericht, goed afgelopen zijn, daar alles wel aan boord was en in de lente eene kleine onderzoekings-expeditie konde afgezonderd worden. Ongelukkig bevatte het papier echter nog meer berigten, en van geheel anderen aard. Om de randen heen was door eene andere hand later het volgende bijgevoegd:

25 April 1848. H. M. schepen »Erebus'' en »Terror'' zijn op den 22sten April vijf uren (leagues) ten noordnoordwesten van hier verlaten geworden, alwaar zij sedert den 12^{den} September 1846 in het ijs vastliggen. Officiëren en manschappen, 105 koppen in het geheel, onder het bevel van kapitein CROZIER, landden hier op 69° 37' 42" noorder breedte en 98° 41' wester lengte. Sir JOHN FRANKLIN overleed den 11^{den} Junij 1847, en het gezamenlijke verlies van de expeditie aan dooden bedraagt tot op heden 9 officieren en 15 man.

F. R. M. CROZIER, kapitein en oudste officier.

J. FITZJAMES, kapitein van de Erebus.

Morgen den 26sten breken wij op naar de Backs- (Visch-) rivier.

Verder bevat het blad het berigt, dat het oorspronkelijk op eene plaats eene mijl verder noordwaarts nedergelegd en later naar de tegenwoordige vindplaats overgebracht was.

In de korte tijdruimte van een jaar was dus de toestand der arme verlatenen ontzettend veranderd. Het frissche »Alles wel'' van den luitenant GORE had een treurigen nagalm ontvangen; hij zelf was reeds niet meer onder de levenden, toen het laatste berigt werd ingevuld. Tot op ongeveer 22 Duitsche mijlen was de expeditie naar de bekende wateren, welke de noordkust van Amerika omspoelen, doorgedrongen, nadat zij in de beide zomers meer dan 125 Duitsche mijlen van vroeger onbekende zeeën doorgevaren hadden. Hoe zeker mogten zij er op rekenen, deze zoo korte tusschenruimte te zullen overschrijden, zoodra de zomer van 1847 de klusters van het ijs zoude verbroken hebben! Maar het was anders besloten: slechts weinige weken na het nederschrijven van het eerste berigt was de geliefde aanvoerder van de expeditie overleden, en het volgende jaar zag kapitein CROZIER op King-Williams-land te midden van 105 versmachtende menschen op het punt de laatste wanhopige poging tot redding te wagen, namelijk eenen terugtogt naar de Vischrivier en daar langs opwaarts naar de gebieden van de Hudsons-baai-maatschappij; want men behoeft zich slechts te herinneren, dat de beide schepen niet langer dan tot het midden van het jaar 1848 geproviandeerd waren, om aanstonds te zien, dat er geene andere keuze overbleef, dan of werkeloos den dood op de schepen af te wachten, of wel een harden wanhopigen strijd om het leven te strijden. En wel wetende waar het bij deze soort van strijd op aankomt, hadden zij zich vóór het begin van den marsch ontdaan van alle zaken, die zij niet onvoorwaar-

n op den
r verlaten
t ijs vast-
eel, onder
" noorder
den 11^{den}
n dooden

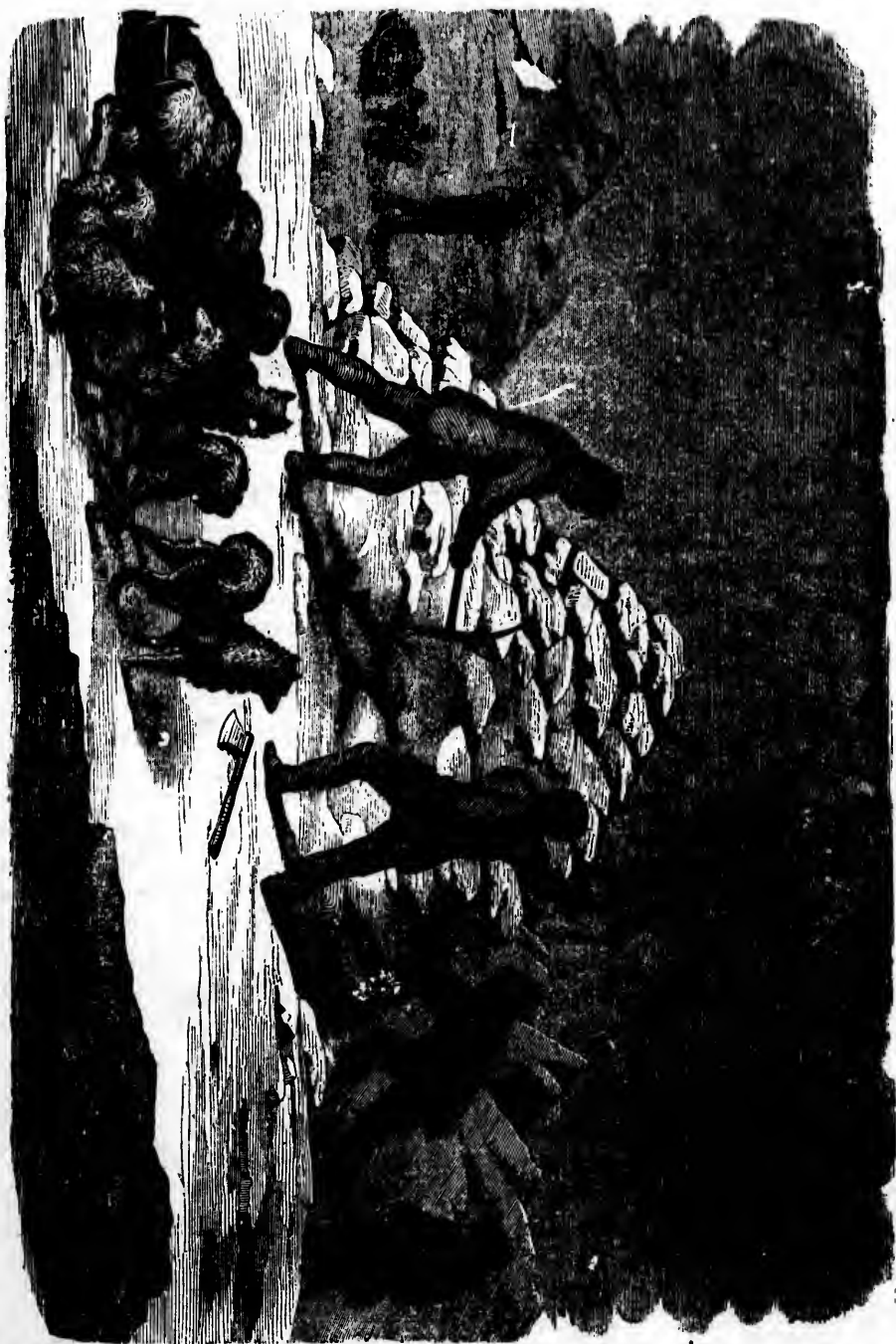
officier.

ivier.

eene plaats
enwoordige

arme verla-
enant GORE
r onder de
22 Deutsche
rdkust van
s meer dan
adden. Hoë
te te zullen
t ijs zoude
nige weken
voerder van
ER op King-
het punt de
en terugtogt
van de Hud-
eren, dat de
1848 gepro-
keuze over-
iten, óf wel
wel wetende
ich vóór het
onvoorwaar-

De Luitenant HOSKOT vindt schriftelijke berichten betreffende de Franklin-expeditie.

de
ve
aa
de
em
da
da

w
zi
de
te
be
cr
ov

w
te
w
ui
ev
ge
ve
h
va
h
za
lij
ve
ha
la
sc
m
ke
de
va
da

delijk noodig hadden; want HOBSON vond bij den steenhoop, die de berigten verborg, eene menigte weggeworpen kleedingstukken en huisraad van allerlei aard in het rond liggen. Maar van het wrak aan de kust had HOBSON's afdeeling niets kunnen ontdekken; intusschen hadden zij bestendig stormachtig en beneveld weder gehad, en zóó was het wel mogelijk, dat men ongemerkt daar voorbij gekomen was; des te scherper moest men dus op den terugtogt daarnaar uitzien.

Zoo trok dan MAC CLINTOCK met zijne lieden vol verwachting langs de westkust van King-Williams-land opwaarts, terwijl HOBSON's afdeeling, die zich aldaar langer dan eene maand had opgehouden en de beslissende ontdekkingen reeds vóór MAC CLINTOCK's aankomst gedaan had, zich op den terugweg naar het schip bevond. Op die wijze werd het terrein drie maal bezocht: twee maal bij HOBSON's uit- en terugtogt, en ten slotte door MAC CLINTOCK's afdeeling, zoodat het niet te vreezen is, dat er iets van belang over het hoofd gezien is geworden.

Bezwaarlijk zal men ergens eene zoo troosteloze woestenis vinden als deze westkust; zij was als het ware voor treurtooneelen geschapen. De noordwestenwinden blazen hier zeer sterk en vormen bijna bestendig diepe nevelen, waar merg en been van rillen. De kust is uiterst vlak en bijna doorgaands uit naakten plaatvormigen kalksteen gevormd; de aanstootende zee-arm schijnt even zoo ondiep en was geheel bezet met ijs, gedeeltelijk van zeer zwaar gehalte. In zulke vlakke, uit meer ijs dan water bestaande streken der zee, vertoeven robben en andere zeedieren niet gaarne, en dus zijn het land en het water hier zeer arm aan dierlijk leven. Ter nauwer nood werd het spoor van één enkelen beer of vos gezien. De kenteekens, dat inboorlingen hier hunne tenten hadden opgeslagen, werden van kaap Herschel af steeds zeldzamer en verloren zich eindelijk geheel. De geheele kuststreek van de westelijke punt des eilands tot aan de noordspits schijnt voor de Eskimo's een vervloekt land te zijn, een terrein waar ook volstrekt niets te halen is. Hoe hadden zij kunnen vermoeden dat juist hier dingen hoopsgewijze verstrooid lagen, die in hunne oogen wel de rijkdommen van Oost en West moesten schijnen! Het is niet te zeggen, om welke reden zij dit niet wisten of vermoedden, daar zij toch het zuiden en zuidwesten van het eiland zoo nauwkeurig mogelijk hadden afgeloopen; welligt is het met die zaak aldus gesteld: de ligging der schepen, toen zij verlaten werden, was van de noordpunt van het eiland af tamelijk westwaarts ver in zee; de expeditie had drie dagen noodig, om in zuidoostelijke rigting het door den mensch niet be-

woonde land te bereiken op het punt, dat thans met kaap Victoria is aangewezen, en volgde nu, in zeker langzame marschen, de kust naar het zuiden, en zoo vervolgens. In eenen later niet te bepalen tijd kwam de zee open, de schepen werden door den ijsgang zuidwaarts voortgevoerd, en vervolgens het eene zijwaarts op de vlakke kust geschoven. Waar dit geschiedde is onbekend, daar ieder spoor van het wrak, waarschijnlijk door een nieuwen ijsgang in den vorigen zomer, verdwenen was; maar naar alle omstandigheden moet men aannemen, dat deze landing óf op de westpunt óf nog verder zuidwaarts plaats had. Zagen nu de inboorlingen een voorttrekkend gezelschap uit die streek naar de Vischrivier trekken, terwijl zij later een wrak aan de kust ontdekten, dan lag immers het vermoeden, dat de vreemdelingen met het schip aangekomen en hier geland waren, zóó voor de hand, dat het hun niet inviel, de zaak anders te combineren.

Nadat MAC CLINTOCK's gezelschap om het westelijke voorland van het eiland heengegaan en regts in de bogt daar naast gegaan was, stootte men den 30sten Mei op de eerste voorwerpen, welke, door geen menschelijk oog gezien, zoo vele jaren hier doorgebracht hadden, en thans als stomme, en toch zoo veel zeggende getuigen de geschiedenis van een diep lijden verhaalden. Het was eene groote boot van 28 voet lengte, oogenschijnlijk met groote zorg voor de vaart op de Vischrivier uitgerust. De boot was op eene sterke slede geplaatst, en de treklijnen voor de bespanning met menschen waren nog voorhanden. Onder den menigvuldigen inhoud van de boot, welke slechts een fentdak had gehad, wekten inzonderheid de overblijfselen van twee menschelijke geraamten op eene treurige wijze de belangstelling. Het eene daarvan was nog in kleederen en pelzen gehuld; sterke dieren, naar alle waarschijnlijkheid wolven, hadden overigens zóó veel verwoesting aangerigt, dat het onmogelijk was te bepalen, wie de lijdens geweest waren. Men vond verder tegen de boot twee geweren met dubbelen loop staan, aan elk nog een loop geladen en de haan gespannen; voorts een aantal horologiën, al het zilverwerk, dat het eigendom der officieren geweest was, eene verbazende hoeveelheid kleedingstukken van allerlei aard, schoenen, toiletbenodigdheden, werktuigen, kruid en lood, gebedenboeken, en bovendien zoo vele en velerlei, gedeeltelijk zeer goed te ontberen zaken, dat het verwonderlijk scheen hoe de reizigers zich zóó hadden kunnen belasten. Nog raadselachtiger was de omstandigheid, dat de bootslede rugwaarts gerigt stond, men was dus omgekeerd en had getracht het schip weder te bereiken. Dit wijst op tusschengebeurtenissen, die niet meer op te helderen zijn,

ria is aan-
t naar het
ram de zee
rd, en ver-
geschiedde
en nieuwen
omstandig-
unt óf nog
orttrekkend
ij later een
t de vreem-
or de hand,

n het eiland
te men den
lijk oog ge-
me, en toch
verhaalden.
met groote
as op eene
et menschen
boot, welke
lijfselen van
stelling. Het
dieren, naar
voesting aan-
weest waren.
p staan, aan
antal horolo-
st was, eene
oenen, toilet-
en bovendien
dat het ver-
belasten. Nog
waarts gericht
eder te berei-
helderen zijn,

Het vinden van een boot der Franklin-expeditie op King-Williams-eiland.

daar
ken
den,
melij
meer
Aang
bere
slech
lieve
deel
weg
kun
keun
de
gede
voor
liede
mog
mer
zóó
op
liete
dach
aan
cho
niet
oor
ma
en
exp
Du
de
gev
voe
tisc
All

daar onder de gekkele have geen woord schrift, zelfs geen naam te ontdekken was. Bij de beschouwing der zaak moet niet uit het oog verloren worden, dat de reizigers, toen zij den noodlottigen terugtocht aannamen, ligchamelijk en geestelijk reeds half weggeteerd moesten zijn, daar zij zich veel meer hadden toevertrouwd, dan voor hunne zwakke krachten mogelijk was. Aangenomen dus, dat het grootste gedeelte der ongelukkigen de Grooté Rivier bereikt heeft, en — daar op het Montreal-eiland volgens de eerste berigten slechts vier lijken gevonden werden — bij de verdere reize de rivier op van lieverlede bezweken is, hebben wij hier in de slede het teeken van een gedeeltelijken terugkeer, en nu moet men aannemen, dat deze lieden, die reeds wegens hunne zwaar beladen slede, niet wel onder de twintig man sterk kunnen geweest zijn, aan het verder voortkomen wanhoopten en er de voorkeur aan gaven, op het schip eene betere kans af te wachten; dan wel of de terugreis eene andere beteekenis had. MAC CLINTOCK vermoedt, dat een gedeelte van de manschappen teruggezonden is geworden, om meer mondvoorraad te halen; dat deze expeditie de slede onder de hoede van twee lieden had laten staan en zonder deze verder gegaan is, zonder dat het hun mogelijk werd terug te keeren. Hiertegen verheft zich de bedenking, dat men, om eenen last te halen, niet met eene beladene slede uitgaat, en zóó zoude het toch waarschijnlijker zijn, dat de terugkeerenden hun verblijf op nieuw op de schepen wilden nemen en de slede met twee zieken hier lieten, om eerst eenige versterking te nemen en te brengen. In allen gevalle dacht men de boot en haren inhoud slechts korten tijd alleen te laten; want aan levensmiddelen vond men, behalve tabak en thee, slechts veertig pond chocolade: dingen die in het noorden tot een langdurig levensonderhoud niet geschikt zijn. Daarentegen was gebrek aan brandstoffen niet onder de oorzaken van de ramp: een onmiddellijk in de nabijheid liggende oude, maar gezonde stam drijf hout, zou deze in overvloed hebben opgeleverd.

Na de even belangrijke als treurige overblijfselen naauwkeurig onderzocht en hetgeen men wenschte mede te nemen uitgezocht te hebben, stelde de expeditie zich weder in beweging en bereikte na eenen kustmarsch van twaalf Duitse mijlen op den 2^{den} Junij de Victoria-kaap, alwaar de mannen van de Franklin-expeditie geland waren en in eenen steenkegel de door HOBSON gevondene berigten nedergelegd hadden. Een aantal van de meest verschillende voorwerpen van verbruik, hoopen kleedingstukken, ijzeren gereedschap, nautische werktuigen, ais anderzins lagen verstrooid om den steenkegel heen. Alles werd zoo naauwkenrig mogelijk onderzocht, maar geschrevene berigten,

het kostbaarste van alles in de bestaande omstandigheden, konden niet meer gevonden worden.

Hier eindigen MAC CLINTOCK's eigene onderzoekingen; kapitein HOBSON had echter reeds vroeger ook de streek tusschen kaap Victory en de noordpunt van kaap Felix onderzocht, en twee andere steenkegels, benevens vele overblijfselen, maar zonder belangrijke schriftelijke overblijfselen, gevonden. Daar men van alle vindplaatsen het meest belangrijke had medegenomen, was er eindelijk eene aanzienlijke verzameling van dergelijke overblijfselen bijeengekomen om te vervoeren.

Overtuigd dat nu al het in de bestaande omstandigheden mogelijke gedaan was om het lot der verlorenen op te helderen, begaf MAC CLINTOCK zich thans met de zijnen bepaald op den terugweg, niet zonder zich een eigenaardig spel van het toeval te herinneren. Toen namelijk kapitein ROSS in het jaar 1830 de Victory-kaap ontdekte, gaf hij aan de beide verder zuidwaarts zichtbare kape de namen van kaap Franklin en kaap Lady Franklin, en juist in het gezicht van deze beide punten vonden achttien jaren later FRANKLIN's beide schepen hunnen ondergang.

De noordpunt afsnijdende en dwars over het land gaande, kwam MAC CLINTOCK op den 5^{den} Junij bij de Parry-haven en zijn aldaar aangelegd dépôt weder aan, nadat hij 34 dagen op eene moeitevolle rondreis afwezig was geweest. Van hier trok men, ten einde gemakkelijk over het ijs van de Ross-sstraat te kunnen trekken, zuidwestwaarts tusschen kleine eilanden naar kaap Sabine. Men was daarmede in eene veel betere streek gekomen, die, in strenge tegenstelling met de westkust, eenigen plantengroei had aan te wijzen, en waar men een rendier, vossen, sneeuwhoenders, eenden en roode ganzen zag. In het algemeen was echter het King-Williams-eiland niet »het land vol rendieren en muskus-ossen''; het was veeleer hoogst onvruchtbaar, met ontelbare poelen en watergaten als bezaaid. Een verlaten Eskimo-dorp bij kaap Sabine gaf nog aanleiding tot het juiste vermoeden, dat zich in de grootste hut eene vrij aanzienlijke hoeveelheid robbenspek verborgen zoude bevinden, hetgeen men zich toeëigende als brandstof, die voor de terugreis zeer welkom was. Nadat de overgang naar kaap Victoria op Boothia Felix bewerkstelligd was, in welker nabijheid men het verlaten sneeuwdorp der Eskimosche kennissen uit de maand Maart terugzag, bevond men zich weldra weder op de vlakke kalksteenkust, en dus op den regelregten weg naar huis. Men had geen tijd om zich bij de magnetische pool op te houden, daar sterk dooiweder nu alle dagen konde invallen; ook was van den door ROSS

ontdekten steenkegel niets meer te ontdekken; de Eskimo's slechten dergelijke teekens veelal. Intusschen werden bij ieder nachtkwartier, zoo goed en zoo kwaad als het ging, waarnemingen gedaan met het inclinatorium ¹⁾. Uit verschillende achtergelatene aantekeningen zag men, dat HOBSON met zijne lieden de grootere afdeeling steeds ongeveer zes dagen vooruit was. Het laatste bericht vermeldde, dat de geleider ziek in de slede lag en dat men zich zoo veel mogelijk haastte om hem in handen van den geneesheer over te leveren. Ook MAC CLINTOCK had redenen om zich te haasten; want nadat men op den 13^{den} Junij de kalksteenkust verloren had en in het bereik van de hooge graniet-oevers gekomen was, vond men reeds veel dooiwater op het ijs, en de wateruitstortingen van onderen af moesten nu al spoedig beginnen. Slechts met de grootste moeite en inspanning, meestal tot aan de knieën in het water en door de slijkerige sneeuw wadende, kwam het gezelschap eindelijk nog aan de Bellot-sstraat en in de bogt, welke naar het lange meer voert, alwaar zij met eenen slagregen, die tien uren aanhield, ontvangen werden. Ook dit bleek thans een onmogelijke weg te zijn, en zoo zag men zich ten slotte, met achterlating van de sleden en honden, toch nog genoodzaakt tot eene landreise van meer dan vier Duitse mijlen, over ongebaande bergen en met sneeuw gevulde kloven, maar gesterkt door het gezigt op het rustig in zijne bogt liggende scheepje, dat men op den morgen van den 19^{den} Junij weder betrad.

Aan boord vond men alles tamelijk wel; slechts één man, de proviandmeester, was zoo zeer door de scheurbuik aangetast geworden, dat hij het eenige dagen geleden had afgelegd; het was dezelfde persoon die de ingemaakte spijzen versmaadde, hetgeen wij vroeger reeds hebben medegedeeld. Ook HOBSON was van zijn 74-daagsche expeditie naar King-Williams-land in zeer lijdenden toestand teruggekeerd; zijne ziekte was eveneens scheurbuik, hoewel hem gedurende de geheele reis de meest voedzame van alle spijzen, pemmikaan van de beste soort, ten dienste gestaan en een nu en dan geschoten vogel afwisseling gegeven had. Hij moest op den terugweg in de slede vervoerd worden en was bij de aankomst in het schip niet meer in

---

¹⁾ Door inclinatorium of inclinatie-kompas verstaat men een werktuig, dat dient tot het meten van de magnetische inclinatie. Zie eene beschrijving daarvan onder anderen in GANOT'S *Leerboek der proefondervindelijke en toegepaste natuurkunde* p. 630 (Gouda, VAN GOOR 1859). Vert.

staat alleen te staan. Onder goede verzorging herstelde HOBSON wel is waar spoedig, maar bleef toch nog een geruimen tijd lam.

De tijding van de gelukkige bereiking van het doel der reis en het zich daaraan vastknoopende denkbeeld van de terugreis verfrischte aller geest. Slechts kapitein YOUNG en zijne lieden ontbraken nog. Deze had sedert de eerste dagen van April zijne onderzoekingen in het westen met groote inspanning en bij de moeilijkste weersgesteldheden voortgezet. Thans, nu het snel voortgaande zomerweder met zijne veelvuldige regens en warme winden de sneeuw en het ijs geweldig opruimde, begon men voor de nog uitblijvenden bevreesd te worden, want zij moesten over een bevroren zee-arm heen, eene zeer gevaarlijke zaak bij het hevige dooiweder. MAC CLINTOCK besloot dus, met vier man de verwachte personen naar de westzijde te ontmoet te gaan, en hier zag men hen twee dagen later gelukkig aankomen, maar buitengewoon uitgeput door inspanning en ziekte.

De verriëtingen van YOUNG, die natuurlijk in het hem aangewezen distrikt geene sporen van de Franklin-expeditie konde vinden, leverden slechts aardrijkskundige uitkomsten. In 78 reisdagen omvoer hij en nam hij de grootste (zuidelijke) helft van het Prins-van-Wales-eiland op, benevens een even groot gedeelte van het daar tegenover liggende gedeelte van Noord-Sommerset. MAC CLINTOCK berekent de door YOUNG opgenomene kusten op 95 Duitsche mijlen; de door MAC CLINTOCK zelve en door HOBSON op de expeditie naar het zuiden gedane bepalingen beliepen 105 mijlen.

De door YOUNG bezochte kusten waren meestal bijzonder vlak en allen onder hooge sneeuw bedolven. Onder zulke omstandigheden zoude men dikwijls geen onderscheid hebben kunnen maken tusschen water en land, indien rijen vastgevroren ijsblokken gewoonlijk de grenslijnen niet hadden aangewezen. Aan de zuidpunt van het land aangekomen zijnde, vond hij eenen tot hiertoe nog niet bekenden zee-arm, die tusschen het Victoria- en Prins-van-Wales-land ligt en noordwestelijk in de groote Melville- of Parry-sond verloopt. YOUNG volgde de kust van het Prins-van-Wales-land tot aan de vroegere door OSBORN van de tegenovergestelde zijde af bereikte punten, en stelde daarmede vast, dat het genoemde land een eiland is. Dit kanaal schijnt nimmer vrij van ijs te worden en vormt oogenschijnlijk den afvoerweg voor het ijs van de Melville-sond. Zijne ijslaag was veel te ruw, dan dat een overtocht naar het Victoria-land had kunnen ondernomen worden. Ten einde met de levensmiddelen langer toe te komen, zond YOUNG na verloop van eenigen tijd eene slede, de tent, benevens vier man naar het schip terug en reisde

nog veertig dagen door, met één enkel man en eene hondenslede, steeds langs treurige, woeste, vlakke, geheel levenlooze kusten, bij het slechtste weder, terwijl hij gedurende den nacht geen ander dak had, dan eene in der haast opgebouwde sneeuwhut.

Met de terugkomst van kapitein YOUNG waren de ondernemingen gesloten, en de lieden van de »Fox» hadden nu den tijd om op eigene verzorging en versterking bedacht te zijn; want allen hadden vrij wat vermoeijenissen door te staan gehad en waren meer of min verzwakt. De levensmiddelen en ververschingen benevens de buit, dien men nu en dan op de jagt behaalde, werden nu niet meer gespaard. Aan versch robbenvleesch gaf men verreweg de voorkeur boven alle andere eetwaren, vooral ook boven het rendier, dat gedurende dezen tijd slechts een armzalig gebraad levert. Een artikel was steeds voorhanden en naar willekeur te krijgen: gepekeld walvischhuid, als middel tegen de scheurbuik aanprezen, maar bijna naar niets smakende.

De werkzaamheden en hetgeen er verder nog voor de afreize te doen viel, hadden natuurlijk met veel lust en ijver plaats, en reeds in het midden van de maand Julij had het schip zee kunnen kiezen. MAC CLINTOCK zelf had zich op de kennis van het stoomwerktuig toegelegd, en de proeven waren boven verwachting gunstig uitgevallen, zoodat men het zeer aangename vooruitzicht had, dat men ook voor het overige van de reis de zoo nuttige stoomkracht niet zou behoeven te ontberen. De maanden Junij en Julij hadden meer warmte en goed weder aangebragt dan gewoonlijk, het opbreken van het ijs ging snel voort, en het oog konde zich op sommige plaatsen weder in een open water verheugen. Maar er was nog altijd geen open waterweg en geene gelegenheid om uit de haven te komen; want het ontbrak aan wind, om de doode ijsmassa's in beweging te brengen. Zoo verstreek, terwijl men van de heuvels af, de toestanden der zee bestendig en met angst bewaakte, de eene dag na den anderen; reeds was de eerste week van de maand Augustus voorbij, het ongeduld veranderde in eene koortsachtige spanning, en reeds trok de gedachte, dat men andermaal gedwongen zoude zijn om te overwinteren, als een donkere schaduw over de gemoederen. En om nog eenen winter in het ijs door te brengen, dat uitzigt was verre van vrolijk; naar den toestand van den voorraad zoude dan ieder man slechts $\frac{3}{4}$ pond vleesch daags — versch of gezouten — kunnen ontvangen; vele dingen, onder anderen het zoo onontbeerlijke citroensap, liepen thans reeds ten einde, en bij ondervinding wist men, dat er op de jagt niet bijzonder veel buit te halen viel. De streek was bepaald arm aan wild; juist in den

besten tijd liet zich bijna volstrekt niets meer zien, behalve eenden, die zóó schuw waren, dat men er niet bij konde komen. De geheele opbrengst gedurende het verblijf te dezer plaatse, dat nu toch reeds elf maanden had geduurd, was gering te noemen, vooral als men de omstandigheid in aanmerking neemt, dat het gezelschap onderscheidene goede schutters telde en de beide Groenlanders met onvermoeiden ijver al hunne jagers- en visschers-kunstgrepen in praktijk bragten. Er werd namelijk niet meer geveld dan twee beeren, acht rendieren, negen hazen, negentien vossen, twee-en-twintig sneeuwwhoenders, acht-en-negentig stuks ander gevogelte en achttien robben.

Gelukkigerwijze kwam het niet zóó ver, dat men aan zoo slechte kansen het hoofd behoefde te bieden; de zoo vurig gehoopte zuidwestenwinden, welke alleen verlossing konden brengen, staken eindelijk op. Het ijs werd door deze genoeg van het land afgedrukt, dat het schip op den 9^{den} Augustus uit de Bellot-sstraat stoomen en de terugreis konde aannemen. Intusschen lag men den volgenden morgen weder vast tegenover de Fury-kaap, daar sterke oostenwinden hier het pakijs tegen de kust wierpen. De vierdaagsche gevangenschap werd echter daardoor vergoed, dat men, behalve eenige robben, ook een witten walvisch onder schot kreeg, welks vleesch nog beter mondde dan het robbenvleesch, en met huid en haar, om zoo te zeggen, werd opgeschranst. Door nieuwe westenwinden weder vlot geraakt zijnde, ging de »Fox» onder stoom en zeilen verder en voer de Lancaster-sond door, waarin men bijna geen ijs meer aantrof. Even vrij van ijs was de groote Baffinsbaai en hare kusten, zoodat ook voor de Ponds-baai geene walvischjagers werden aangetroffen, want hun wild gaat met het ijs voort. Daarentegen hadden nu onze schepen het voordeel, dat zij een direkten koers dwars over het groote bekken in de rigting naar Disko konden inslaan, en deze overvaart had in allen deele naar wensch plaats, daar wel is waar enkele ijsbergen gezien werden, maar men overigens geen ijs meer vond. Op den 27sten Augustus bij nacht stoomde de »Fox» langzaam de kleine haven van Lively of Godhavn weder binnen, en weldra hadden de stoute reizigers nu datgene in handen waar zij het meest naar verlangden, namelijk brieven uit het vaderland. Na eenige rustdagen, die door overheerlijk weder en de hartelijke gastvriendschap der Denen werden vervrolijkt, stuurde men op den 1sten September weder naar het vaderland, en onder de meest gunstige winden ging de vaart zóó goed, dat reeds op den 20sten de vaderlandsche kust weder bereikt werd. Welke deelneming niet alleen het Britsche volk, maar de geheele beschaafde wereld betoonden, in de medegebragte berigten,

en met de moedige, standvastige mannen, die zoo veel hadden doorgestaan, ligt nog versch in het geheugen ¹⁾).

Met MAC CLINTOCK's vaart zijn de vele expeditiën ter opsporing van JOHN FRANKLIN voor goed afgelopen. Althans heeft men eene algemeene uitkomst en zekerheid verkregen, waar men vroeger slechts vermoedens en onzekere berichten had. Ook volgens de vaste overtuiging van MAC CLINTOCK en de zijnen heeft alles plaats gehad, wat nog mogelijk was, en al is er ook, zegt hij, hier of daar het een of ander onder de sneeuw blijven liggen, is er toch niets van groot belang over het hoofd gezien.

Het harde lot van een groot aantal degelijke mannen en de zuiver menschelijke deelneming daarin heeft het oorspronkelijke doel van de poolvaarten, het opsporen van eene doorvaart naar de Zuidzee, bijna uit het oog doen verliezen. Intusschen kan men thans zeggen, dat ook dit vraagstuk is opgelost, hoewel slechts in negatieven zin. Men heeft eene menigte eilanden ontdekt, door welke een schip op zoo menigvuldige wijzen zou kunnen heen varen, als eene kat door een kegelspel, indien het ijs er maar niet was. En wat het noordsche ijs zeggen wil, is uit honderden berichten voldoende gebleken. Hooren wij intusschen ten slotte nog de meening van MAC CLINTOCK aangaande dit onderwerp. Deze gelooft nog altijd aan eene werkelijk bevaarbare noordwestelijke doorvaart. Hij betreurt het, dat een betrekkelijk onbeduidende ijswal voor de Bellot-sstraat hem in den eersten zomer verhinderd heeft, in de westelijk van daar liggende wateren binnen te loopen; was dit het geval niet geweest dan zoude hij eene poging gewaagd hebben om onmiddellijk naar den mond van de Vischrivier door te varen, en bijaldien dit, zoo als wel waarschijnlijk is, gelukt ware, had hij ook even zoo goed langs de zuidkust van King-Williams-land naar kaap Herschel kunnen gaan. Van de Bellot-sstraat af langs de kust van Boothia Felix vond men naast oud pakijs ook eenjarig ijs, dus een stellig teeken, dat hier in den zomer de zee open is, en verder zuidwaarts schenen nog minder moeilijkheden te bestaan, terwijl ook de Eskimo's bepaald verzekerden, dat de zee hier ieder jaar vrij van ijs wordt. De hoofdzaak is dus, dat men langs het

---

¹⁾ Bij zijne terugkomst in Engeland werd MAC CLINTOCK de gevierde man van den dag, en door de Koningin in den ridderstand verheven. Lady FRANKLIN bood hem de „Fox” ten geschenk aan, dat hij echter onder dankbetuiging van de hand wees. MAC CLINTOCK heeft de uitkomsten zijner reis medegedeeld in het werk: *The voyage of the Fox in the Arctic Seas.* Vert.

King-Williams-eiland oostwaarts voorbijvaart en, zich dan westwaarts wendende, de kust van het vastland volgt. Op de westzijde is er echter, op den weg, dien JOHN FRANKLIN had ingeslagen en waarbij deze verongelukte, geene kans om door te dringen; hier schuiven zich, zoo als men nu bij ondervinding weet, van het noorden en noordwesten af ontzettende massa's zwaar oceanisch ijs onder, en eene doorvaart zoude dus slechts op die wijze denkbaar zijn, dat een schipper het groote waagstuk ondernam, om zich door deze massa's mede te laten voortschuiven, wanneer zij eenmaal aan het drijven komen. JOHN FRANKLIN had hier geene keuze; hij kende den meer gunstigen waterweg oostwaarts van King-Williams-land niet, op zijne kaarten was veeleer dit eiland nog als een gedeelte van het vastland voorgesteld.

Is een schip, meent MAC CLINTOCK verder, eerst bij kaap Herschel aangekomen, dan ligt niet zeer ver meer in het westen de Cambridge-bogt, waarheen zeker in vroegere jaren een Engelsch schip om het westen van de Behrings-sstraat af gekomen is, aldaar winterkwartier heeft gehouden en vervolgens langs denzelfden weg teruggekeerd is. Maar juist dit korte eind moet het ergste zijn, dewijl hier de groote ijsgang-trechter, de Victoria-sstraat, gevoed door het Mac Clintock's- en Franklin-kanaal, onmiddellijk op de nabijzijnde kust van het vastland uitmondt. Ook de hindernis aan de Bellot-sstraat zoude voortdurend kunnen zijn, dewijl immers de bouten, welke deze poort gesloten houden, uit een aantal rotseilandjes bestaan, en MAC CLINTOCK zelfs in den tweeden zomer, kort voor de afreize van daar, zegt, dat dit gedeelte ijs er weder eveneens uitzag als in het vorige jaar.

FRANKLIN's vrienden geven hem de eer van de eerste ontdekking eener noordwestelijke doorvaart, iets wat echter niet letterlijk kan worden opgevat, zoo lang er nog geene doorvaart gelukt is. Stelt men intusschen in de plaats van doorvaart of passage »waterverbinding» dan verkrijgt die aanspraak eenige beteekenis. Zoodra eenmaal de twee waterwegen in het noorden de Lancaster-sond, Barrow-sstraat en Melville-bogt, en meer zuidwaarts een bevaarbare kustweg langs den noordrand van het Amerikaansche vastland bekend waren, was het slechts nog te doen om een verbindingslid tusschen de beide lijnen te vinden. FRANKLIN, die den zuidelijken weg kende en zelf mede had helpen onderzoeken, voer met geen ander doel uit, dan om deze verbinding daar te stellen. Hij voer in eene destijds slechts als bogt (de Peel-sond) bekende opening van het land binnen en vervolgde in een gunstigen zomer deze onmiddellijk naar het zuiden voerende, thans zoo wederspannige straat een groot eind weegs, tusschen geheel en al onbe-

kende kusten door; want zijne reisroute vormt op de destijds geldende kaarten eene lijn op een geheel wit veld. Dat hij, eenmaal bij King-Williams-land aangekomen zijnde, weten moest, waar hij zich bevond en hoe dicht het Amerikaanse kustwater bij hem lag, spreekt bij eenen zeeman van zelf; ook heeft hij mogelijkerwijze door slede-expeditiën nog nader laten onderzoeken hoe het daarmede gesteld was. Ongelukkig was het voor hem niet weggelegd het doel te bereiken, en het overschot zijner getrouwen betrad het Amerikaanse vastland doodziek.

De door MAC CLINTOCK's expeditie medegebragte reliquiën zijn door de Admiraliteit in de United Service Institution nedergelegd en vormen hier een indrukwekkend gedenkteeken aan de moedige schaar, die in de dienst van pligt en wetenschap streed en viel, maar onvergetelijk zal blijven, zoo lang in des menschen hart het gevoel voor groote daden en rampen blijft leven.

ontdekking
letterlijk kan
elt men intus-
ing" dan ver-
ee waterwegen
begt, en meer
et Amerikaan-
m een verbin-
len zuidelijken
een ander doel
destijds slechts
n en vervolgde
perende, thans
el en al onbe-

XII. Een blik om de noordpool.

EEN OVERZIGT VAN DE AARDRIJKSKUNDIG-NATUURHISTORISCHE
UITKOMSTEN DER NOORDPOOL-EXPEDITIËN.

De heerschappij van het onbewerkte ijs. — IJsreuzen. — Het Rotsgebergte (Rocky Mountains). — De Aleutische eilanden en hunne vulkanen. — Zee-Alpen. — Rivieren. — De Fraser-rivier. — De noordelijke eilanden. — De geognostische bouw van Groenland. — Geologische formatiën. — Spitsbergen. — Zeestroomingen. — Drijfhout. — Binnenlandsch ijs van Groenland. — Warme bronnen. — Grondijs.

De geest der natuur treedt wel is waar den mensch allerwege reusachtig groot te gemoet, maar het gewaad, waarin hij zich vertoont is zeer verschillend!

De bewoner van grootere steden gewent zich ligtelijk, om uitsluitend den

mensch in aanmerking te nemen, en het overige bijna geheel als menschenwerk te beschouwen.

Maar geheel anders vertoont de wereld zich, ver van het bedwelmende gedruisch des maatschappelijken levens, verwijderd van het rumoer der steden en der beschaafde wereld.

In het oorspronkelijke woud van de keerkringsgewesten verdwijnt de mensch in zijne kleinheid tegenover den oppermagtigen plantengroei.

In de woestijnen der Aarde heerschen daarentegen bijna uitsluitend de krachten van de onbewerkte natuur. De plantenwereld zendt tot deze slechts weinige verlorene posten, de dierenwereld verbreekt de eenzaamheid slechts voorbijgaande, als eene vlugtige verschijning. Zulk eene verhouding heeft plaats in de eigenlijke groote zandwoestijnen van den heeten aardgordel, in de door de Zon verbrande steppen, verder in de eindeloze waterwoestijn van den Oceaan, en bovenal in de ijzige gebieden, welke door de poolcirkels worden omsloten.

In de Poollanden heerschen de elementen, toemeloos, onbeperkt, in teugellooze vrijheid; hier treedt het eigenaardige leven en werken van het onbewerkte den sterveling oppermagtig en vreemdsoortig te gemoet. De razende storm, de schuimende zee, de zich vormende en veranderende rots, en de ijsvelden en bergen barende gletschers, — dit zijn de handelende personen in dat gebied. De poolplanten vormen slechts het smalle boordsel aan het gewaad der steenen helden, het meest noemenswaard treedt nog hier en daar de dierenwereld op, als kind van Neptunus in den zoom des Oceaans zich beschermende, — de mensch is een vreemdeling aldaar, een niets beteekende gast.

Die geesten der lucht en des waters, die daemonen van het ijs en die gnomen der gesieenten tellen hun leven niet naar de korte jaren, naar welke het bestaan van de planten, het dier en den mensch is afgemeten. Het sneeuwkléed legt zich over de uitgestrekte vlakten en bergen heen en verheft zich bij den groet van de morgenzon weder, alsof het ooglid der Aarde zich slechts voor een oogenblik had laten vallen en vochtig van tranen zich weder geopend had. Millioenen jaren vormen dagen in het bestaan van het onbewerkte, voor welks gezamenlijken duur den duizelenden mensch de maatstaf ontbreekt. Gelijk gestalte, ruimte-uitgebreidheid en tijdrekening hier volkomen verschillen, zoo hebben ook de verhoudingen der temperatuur, de vetten der zwaarte, der onderlinge aantrekking, van het magnetisme voor het onbewerkte eene verschillende waarde, geheel afwijkende van die,

RISCHE

gebergte (Rocky
— Rivieren. —
— Drijfhout. —

allerwege reus-
— zich vertoont
uitsluitend den

welke wij aan die verhoudingen met opzigt tot ons eigen bestaan moeten stellen.

Zoekt de mensch aan de pool eene blijvende plaats voor zich, zoekt hij verschijnselen, welke zijn gemoed liefelijk aandoen, hem niet slechts bevrediging van de allernoodzakelijkste behoeften bieden, maar hem ook een behoorlijk bestaan met een meer edel genot opleveren, — hij zal ze daar nimmer vinden! Zelfs een graf weigert het poolland dikwijls genoeg. De harde rotsgrond en de tot ijs verstijfde bodem openen zich niet, om den levenszatte op te nemen, — onder opgestapelde steenblokken of onder de eeuwig durende sneeuw moet de mensch de treurige overblijfselen van den verscheiden maker verbergen, wanneer hij ze niet openlijk aan den storm der elementen en aan den tand der roofdieren wil ten prijs geven! De houtgravure aan het begin van dit hoofdstuk. vertoont ons het graf van een Hollandsch matroos op het eiland Jan Mayen. Zijne kameraden hadden den overledene met de doodkist op den rotsgrond moeten laten staan, en zoo vonden vele jaren later aankomende zeelieden het geraamte in de verweerde doodkist, zonder het aan de aarde te kunnen overgeven.

Maar begeert de onderzoeker eenen blik in de reusachtige werkplaats van het aardleven, in de overweldigend groote huishouding van onze planeet, dan vindt hij aan de polen van het in gevleugelden spoed omwentelende gesternte geschikte punten.

In het bij den Uitgever dezes verschenen werk, getiteld Kane de Noordpoolvaarder, hebben de lezers aan de hand van den onverschrokken KANE, reeds de vaart naar het koude noorden gewaagd. In dat boek is reeds een overzicht gegeven van de meest gewigtige toestanden van de natuur in de poolstreken. Wij zullen nu een en ander bijvoegen, waarvan daar minder uitvoerig melding gemaakt werd, en strekken onzen blik zuidwaarts uit tot aan die breedten, waarin de door JOHN FRANKLIN en door zijne navolgers uitgevoerde expeditiën ook op het vastland van Amerika zich bewogen.

Het voorname geraamte van het noordelijke Amerika vormen de laatste uitloopers van het Rotsgebergte (Rocky-Mountains). Deze bergen hebben in het brongebied van de Athabaska-rivier onder 53° noorder breedte nog eene hoogte van 16,000 voet, maar omstreeks bij den 60sten graad breedte dalen zij snel en bereiken langs de groote Mackenzie-rivier op zijn meest nog

maar eene hoogte van 3000 voet. In weerwil van deze voor die hooge noordelijke breedte nog altijd aanzienlijke hoogte, hebben de laatstgenoemde bergen geen kleed van altijd durende sneeuw. De laatste uitloopers van het Rotsgebergte zijn als Richardson-, Buckland-, British-, Romanzoff- en Franklin-bergen van elkander onderscheiden, en van enkelen hunner toppen, inzonderheid in het Romanzoff-gebergte, is de hoogte op 4800 voet hoogte

Jaspers-house. Volkplanting aan het Rotsgebergte.

bepaald geworden. Aan het eigenlijke bergland ligt naar het noorden en noordwesten een heuvelachtig voorland, en daarop volgt als buitenste zoom eene uitgestrekte vlakte van 15 tot 20 Duitsche mijlen breedte, met grootendeels moerassigen, versch aangespoelden bodem. In de uiterste noordwestkust van het Eskimo-land snijden zeearmen diep in. De meer naar binnen gelegen landschappen daarentegen vormen aldaar zelfs tot op eenen afstand van on-

geveer twaalf mijlen van de kust eene vlakke moerassige vlakke, afgebroken door talrijke kleine meren en plassen zoet water. De bodem is veenachtig, volkomen vrij van rotsen en steenen; slechts de stroombedden bevatten op sommige plaatsen eenige kiezelstenen.

Opvallend is het, dat men aan de kust van het noordwestelijke land der Eskimo's beenderen van fossiele olifanten en andere dieren nog zóó goed bewaard vond, dat de Eskimo's de stoottanden daarvan nog tot allerlei technische doeleinden weten te gebruiken. In de plassen van het binnenland en aan het strand der zee wordt ook barnsteen aangetroffen. Aan delfstoflijke eigenaardigheden bezit dit gebied graphiet (potlood) en eenige steensoorten, die tot slijpstenen, lanspunten, vuurslagen of tot sieraden in de doorboorde onderlippen te gebruiken zijn.

Het Rotsgebergte wordt hoofdzakelijk door graniet gevormd, waaraan zich zijwaarts sedimentaire (bezonken) gesteenten aansluiten. Op de meeste plaatsen rijzen de hoogere gedeelten van dit gebergte zoo steil op en zijn zoo woest gescheurd, dat slechts op zeer weinige plaatsen een overgang daarover mogelijk is. Gewoonlijk volgt men bij voorkeur de kloven, waarin de rivieren zich eenen weg gebaad hebben.

De vlakten, welke op eene hoogte van meer dan tweeduizend voet aan den oostelijken voet van het Rotsgebergte liggen, zijn rijkelijk bezaaid met erratische (zwerf-) blokken van allerlei grootte. De laatsten schijnen af te stammen van den granietgordel, die van het Bovenmeer noordwestelijk naar de IJsee verloopt. Bovendien vindt men ook stukken magnesia-kalksteen, alsmede lederkleurige kwartsrotsen van de silurische vorming, welke eveneens aan de geheele westzijde van dien gordel voor den dag komen.

Bij de Battle-rivier liggen op eene hoogte van vierduizend voet boven den spiegel der zee ontzaggelijke granietblokken, enkelen van welligt vijfduizend centenaars zwaarte, op de zandsteenlagen van de hoogvlakten en stellen der geologie een raadsel, dat hoogst moeilijk op te lossen is. Dat graniet zet zich naar alle waarschijnlijkheid in het uiterste noordwesten beneden den spiegel der zee voort en verbindt Amerika met Azië. Reeds bij een vlugtigen blik op de kaart blijkt de in het oog vallende overeenstemming in de uitwendige begrenzing der beide werelddelen aan de kanten van de Behringsstraat. Azië en Amerika naderen hier zoo dicht tot elkander, dat de zeeman van het midden der doorvaart af op gelijke wijze gelijktijdig de kusten van beide vastlanden zijnen gezigteinder ziet begrenzen, als de reiziger, van de kam der Cordilleren van Middel-Amerika af, gelijktijdig den Grooten en

den Atlantischen Oceaan in het gezigt heeft. Van de Norton-sond in het westelijke Eskimo-land (65° noorder breedte) tot aan kaap Barrow onder 71° 28' noorder breedte wijst het dieplood ter nauwer nood meer dan 30 vademen (180 voet) diepte; eerst aan gene zijde van de genoemde punten vindt men aanzienlijker diepten. Een overvloed van schelpdieren, zeesterren en kreeften, alsmede van teeder gebouwde, graauw gekleurde wieren bedekt den bodem van dat vlakke deel der zee, en de ondiepte van het water vermeerderd nog het aantal van de overige gevaren, die den zeeman in de IJszee bedreigen. Bij sterken wind worden hier de golven kort en bedekken zich met massa's schuim.

De Aleutische eilanden vormen, bijna in de rigting van de parallelcirkels, eene brug tusschen Amerika en Kamtschatka, die meerendeels van vulkanischen oorsprong schijnt te zijn. Onder de steile, met sneeuw bedekte bergen van deze eilanden zijn onderscheidene kegels nog werkzame vulkanen. Op Unimak bevinden zich twee of drie werkzame vulkanen, van welke de Schischaldins (8700 voet) de hoogste is, en op Unalaskha doet de Makuschin (5500 voet hoog) zich van tijd tot tijd kennen door aardbevingen en uitbarstingen. Men kan aldaar op gemiddeld drie aardbevingen in het jaar rekenen.

Op den 8sten Mei 1726 steeg in de nabijheid van het eiland Unimak het eiland Joann Bogoszlów ¹⁾ uit de baren der zee op en werd tot aan het jaar 1823 voortdurend hooger en grooter van omvang. Op den 10^{den} Maart 1825 opende zich de bergrug, die de noordzijde van het eiland Unimak inneemt, met een gedruisch als dat des donders, dat zelfs op Unalaskha gehoord werd, en op meer dan vijf plaatsen braken gelijktijdig vlammen en zóó groote massa's zwarte asch uit, dat de geheele omstreek in de diepste duisternis gehuld en de asch tot aan het schier-eiland Aljaska gedreven werd. De ijs- en sneeuwmassa's van het gebergte smolten en stortten zich, als een twee tot drie uren breede stroom, ten oosten van het eiland in de zee, welke tot laat in den herfst dien ten gevolge troebel gekleurd bleef. Nog tegenwoordig stijgt uit het geheele gebergte van dat eiland voortdurend rook op. Een tweede aanmerkelijke aschregen volgde op den 11^{den} October 1826, van het midden des eilands uitgaande, en was zóó sterk, dat de bewoners gedwongen waren des daags fakkels aan te steken. Met weinig tusschenpoo-

¹⁾ Agaschagokh of Sanctus Johannes Theologus. Zie von HUMBOLDT'S Kosmos IV, p. 395.

zen duurde deze voort tot den 28sten December, hield toen eenige dagen op, maar begon nog gedurende de maand Januarij van het jaar 1827 met vernieuwde woede.

Ook het schier-eiland Aljäska vertoont eene dergelijke vulkanische geaardheid van zijne bergketens. De Pawlowskaja Ssopka doet zich kennen door eene sterke rookzuil. De vulkaan Ilämänschen bereikt meer dan 12,000 voet hoogte. Dezelfde bergketen vergezelt, onder den naam van de Noord-Amerikaansche Zee-Alpen, den westelijken oever van het vastland van Noord-Amerika tot naar Californië toe en bezit vooral naar den zeekant wild gescheurde rotsmassa's. De Elias-berg (16,800 voet), en de Fraai-weder-berg (bijna 14,000 voet) zijn de hoogste toppen van deze bergketen.

In het vroeger vermelde bergland van de noordelijkste Rotsbergen hebben onderscheidene groote rivieren haren oorsprong: de Peel-rivier in het oosten, de Stekelvarken-rivier (Porcupine-river) in het zuidoosten, en nog vier of vijf andere. Eene daarvan wendt zich naar de noordkust, de anderen storten haar water uit in de Behrings-zee.

De rivieren van het westelijke Eskimo-land trekken in de meest verschillende rigtingen door het land heen. Niet zelden gebeurt het, dat twee daarvan in hetzelfde landmeer haar gemeenschappelijken oorsprong hebben en dan een natuurlijk kanaal daarstellen, waarop men in booten van baai tot baai kan varen, zonder door de gevaren der zee bedreigd te worden.

Onmiddellijk aan den oostelijken voet van het Rotsgebergte sluit zich die uitgestrekte lage vlakte aan, welke tot aan de kusten van de Atlantische zee doorloopt. De geweldig groote Mackenzie-stroom, de Kopermijn-rivier en de Groote Visch-rivier loopen daar door naar het noorden; het Beeren-meer, het Slaven-meer, het Athabaska- en Deer-meer, alsmede nog talrijke kleine waterverzamelingen, meestal door aanzienlijke water-armen onderling verbonden, breken de vlakte af tusschen het gebergte en de groote Hudsons-baai, in welker zuidelijk gedeelte de groote Kanadasche meren de watervlakte vermeerderen. Hoogst waarschijnlijk overtreft de oppervlakte der wateren hier die van het vastland in uitgestrektheid. Onder de talrijke rivieren van de westkust heeft in de latere tijden inzonderheid de Fraser-rivier de algemeene aandacht tot zich getrokken, dewijl men in haren omtrek uitgebreide en zeer rijke goudlagen vond. Het laatste gaf aanleiding, dat men haar zelve nader ging onderzoeken. Aan haren mond in den boezem van Georgia verdeelt zij zich in onderscheidene armen en zet talrijke zandbanken aan de kust af, maar is tot op eene uitgestrektheid van vier mijlen zelfs voor groo-

tere schepen bevaarbaar. Op dien afstand heeft men de haven voor Nieuw-Westminster, de te stichten hoofdstad van de ontstaande volkplanting aangelegd. Kleinere stoombooten, door sterke werktuigen in staat gesteld om aan de op vele plaatsen hevige strooming van de rivier het hoofd te bieden, kunnen zelfs een twintigtal mijlen van de kust landwaarts in tot aan het fort Yale doordringen, en alzoo het verkeer met de hier werkende goudgravers gaande houden.

De vlakten der prairiën eindigen reeds aan de Saskatschewan-rivier en zetten zich slechts nog in smalle strepen als laatste uitloopers tusschen de stroomen eenige graden verder naar het noorden voort.

De naar het noorden stroomende rivieren hebben het verweerde granietgesteente van de gebergten naar de vlakke streken overgebracht, en aldaar kiezel en puin daarmee afgezet, terwijl de eigenaardige plantenwereld van het gebied door onafgebroken voortgaande turfvorming aan de ophooping van den bodem werkt.

Van de monden der Mackenzie-rivier af begint in het oosten en noord-oosten in de IJszee die archipel, welke het tooneel vormt van den ondergang van FRANKLIN en de zijnen, alsmede van de meeste expeditiën, die werden uitgezonden om hem op te sporen. De vragen, of enkelen van die landen, eilanden of schier-eilanden zijn, of deze of gene bogt der zee eene doorvaart of slechts eenen boezem vormt of wel doodloopt, zijn bij eenige punten eerst door MAC CLINTOCK's reizen opgehelderd geworden, bij anderen tegenwoordig nog niet ontraadseld. Banks-land en Prins-Alberts-land (de laatste drie een zamenhangend eiland vormende) zijn de westelijke grensmuur, welke poorten: de Dease-straat, Prins-van-Wales-straat en Banks-straat, zelden eene doorvaart vergunnen, maar gedurende de meeste jaren met ijs verstoëft zijn. Aan gene zijde van de Banks-straat zijn het Melville-eiland, en als noordwestelijkste posten de Prins-Patrick-eilanden en Parry-eilanden de meest gewigtige. Zuidelijk van het Melville-eiland en het eiland Bathurst opent zich de Melville-sond, die in het oosten door Prins-van-Wales-land, Boothia Felix en King-Williams-land begrensd wordt. Tusschen de laatsten leiden de Barrow-straat, Franklin-straat, Brentford-straat oostwaarts naar de golf van Boothia-Felix en de Lancaster-sond. De Simpson-straat scheidt King-Williams-land van het vastland, de Wellington-straat in het noorden scheidt Bathurst-eiland en Cornwallis-eiland van het Noord-Devon-eiland, aan welks zuidwestelijkste punt het door de grafplaatsen van drie lotgenooten van FRANKLIN bekend geworden kleine Beechey-eiland gelegen is. Noemen wij nog in het zui-

den van de Barrow-sstraat Noord-Sommerset-eiland, dan hebben wij in vlugtige omtrekken het duistere gebied omschreven, waar de treurige gebeurtenissen plaats hadden, die zich aan den gevierden naam van JOHN FRANKLIN binden.

Graniet-rotsen, die, zoo als wij reeds vermeld hebben, den grondslag van het Rotsgebergte daarstellen en die ook het voornaamste gedeelte van Groenland vormen, zijn ook het geraamte van de genoemde eilanden in het hooge noorden der Aarde. Zij staan met steile spitsen en met uitgestrekte bergvlakten aan de noordzijde van de Ponds-baai (oostelijk aan het Cockburn-eiland) en vormen de geheele oostkust van het Noord-Devon-eiland. Hier komen zij overeen met de tegenover liggende Groenlandsche kust met hare grootsche vormingen aan kaap York en kaap Dudley Digges. Graniet-rotsen vormen de zijden van de Franklin-sstraat en treden zoowel aan de oostkust van Prins-van-Wales-land als ook aan de westzijde van Noord-Sommerset-eiland op.

Het uitgebreidste aandeel aan den bouw van de noordsche eilanden-zee heeft eene kalksteen-soort, welke tot de oorspronkelijke Silurische formatie behoort. Deze vormt de noordzijde van Cockburn-eiland en het grootste gedeelte van Noord-Devon-eiland, geheel Cornwallis-eiland, alsmede die gebieden van Noord-Sommerset, Boothia-Felix en Prins-van-Wales-eiland, welke het graniet vrij laat; King-Williams-eiland, Prins-Albert-eiland en de zuidpunt van Banks-land worden eveneens door dezen kalksteen bedekt. De geheele noordelijkste gordel der eilanden zoo ver deze tot hiertoe bekend geworden is, vertoont zandsteen- en kalksteen-lagen van de steenkolenformatie met enkele kolenvlotten zelve. Deze gordel strekt zich uit over het noordelijke gedeelte van Banks-land, over Melvilles-land, Prins-Patricks-eiland en de meeste daartusschen liggende kleinere eilanden, over Bathurs-eiland en het tegenover liggende Grinnell-land. Lagen steenkolen heeft men gevonden aan de Genade-bogt (aan de noordkust van Banks-land), aan de Skene-baai en de Lyddon-golf in het zuiden van het Melville-eiland, op het Byonn-Martin-eiland tusschen het Melville- en Bathurst-eiland, en aan de zuidwestzijde van Bathurst-eiland. Reeds sedert FRANKLIN'S tweede reize waren brandende kolenlagen aan de noordkust van Amerika tusschen de monden van de Mackenzie- en Kopermijn-rivier bekend. De expeditie van kapitein PALLISER vond in het jaar 1857 aan de Muizen-rivier steenkolenlagen, die aan de oppervlakte voor den dag kwamen en in vier strooken van 9, 10, 8 en 6" dikte zichtbaar werden. Aan den zuidelijken arm van de Saskatsche-

wan-rivier, die zich haar bed 160 voet diep in het land heeft ingesneden, ontmoette men andermaal bij het fort Edm on t on steenkolenlagen van 4 tot 6' dikte hoewel dan ook, voor zoo ver men ze konde onderzoeken, als brandstof van geringere waarde. Bij het Rocky-Mountain-House, verder stroomopwaarts, waar de Saskatschewan-rivier nog eene breedte van 450 voet bezit, is eveneens veel steenkool voorhanden. Dr. HECTOR ontdekte aan de Red-Deer-rivier (eene zijrivier van de zuidelijke Saskatschewan) steenkolenlagen van twintig voet dikte, die volle twaalf voet zuivere steenkool in-

Oorspronkelijke gebergten en laagsgewijze gebergten aan de kust van Groenland.

hielden. Op eene plaats stond die laag in den brand en gloeide, over eene lengte van 900 voet, langs eenen wand voort, daar door het bestendige afglijden van boven losse massa's steeds nieuwe deelen van steenkolenlagen aan de lucht werden blootgesteld. Rondom is de lucht met den brandreuk vervuld, en de Indianen verhalen dat deze steenkolenlaag reeds zóó lang brandt, als zij zich kunnen herinneren.

Versteeningen, die op de lias-formatie wijzen, kent men in het uiterste noorden slechts aan drie zeer afgezonderde punten: van het eiland Intrepid

tusschen Prins-Patrick- en Melville-eiland, van de Arnott-baai in het noordwesten van Bathurst-eiland, en van het kleine, geheel in het noorden gelegene Exmouth-eiland (noordelijk van Grinnell-land).

In Groenland treedt, zoo als wij reeds hebben medegedeeld, het graniet zoowel in betrekking tot zijne verheffing boven den spiegel des Oceaans, als ook in betrekking tot de oppervlakte van het gebied, dat het bedekt, in de grootste massa op. Het gaat op vele plaatsen in glimmerschiefer en hoornblendeschiefer over en vertoont in deze lagen menigvuldige delfstof-

De drie Broeder-torens. Graniet-rotsen aan de kust van het noordelijke Groenland.

fen, zoo als bij ongevormde steenlagen gewoonlijk het geval is. Zoo bevatten inzonderheid de hoornblende-lagen bijna algemeen granaten, en op sommige plaatsen asbest, straalsteen, zwavelkies, magneetijzer, tourmalijn, en wat dies al meer zij.

Naast het graniet hebben de trappgesteenten in Groenland het gewichtigste aandeel aan den bouw des lands. Het zijn vaste gesteenten van heerschend graauwe of bruinachtig zwarte kleuren, waarvan de grootste massa uit labradorsteen met bijgemengd augiet en magneetijzerdeelen bestaat.

Zoodra het labrador zich in kristallen vertoont, verkrijgen deze trapp-rotsen een porphyrechtig voorkomen. In Noord-Groenland verheffen de uit graniet en trappgesteenten bestaande kustgebergten zich tot vierduizend voet hoogte en zijn in Zuid-groenland niet minder groot. Steil ingesneden kloven, zoo als het dal Kookassik op Sermesok, geven den geognost hoogst belangrijke doorsneden der gebergten van onderscheidene duizenden voeten diepte, in welke eene laagsgewijze afzetting van deze zoogenaamde oorspronkelijke gesteenten duidelijk wijst op de voortgaande vervorming daarvan. Lichtere partijen aldaar bestaan heerschend uit veldspath, meer donkere daarentegen uit hoornblende en mica. Andere bergketens, zoo als het zoogenaamde Verweerde Veld bij Friedrichshaab en eene laag op Nennarsoit, vertoonen het voorkomen van syeniet, weder andere gelijken naar groensteen. In het binnenste van de Igalliko- en Tunnudliorbik-fiorden ligt een oude roode zandsteen, waarin nog geene bewerktuigde overblijfselen gevonden zijn geworden.

De trapp-formatie vertoont in Groenland velerlei belangrijke verschijnselen. Gewoonlijk treden hare gesteenten op als onzaggelijke bergmassa's met vlakke oppervlakte en steil afhellende ruggen; dikwerf ligt zij boven den vermelden zandsteen, en op sommige plaatsen ook over lagen, welke steenkolen en graphiet bevatten. Het trapp verkrijgt daardoor een uiterlijk voorkomen, alsof het in den vurig vloeibaren toestand uit het binnenste der Aarde is opgestuwd en zich over de reeds gevormde zandsteen- en steenkolenlagen verspreid heeft. Bij Pröven vindt men ook eene enkele plaats waar het trapp doorgebroken is, die, een kratervormig dal daarstelt, welks vorm in het oog vallend aan den Monte di Somma ¹⁾ herinnert. Vermoedelijk vonden die trapp-uitbarstingen plaats in eenen tijd, toen het geheele Groenland nog niet uit de zee was opgerezzen, en de steile berggruggen vormden zich waarschijnlijk eerst ten gevolge van latere uitbarstingen. Voor de Eskimo's in Groenland was onder alle delfstoffen, in den tijd vóór dat zij met Europeanen in aanraking kwamen, de zoogenaamde potsteen de meest gewigtige. Ter vervaardiging hunner traanlampen en ketels om vleesch in te koken, bedienen zij zich van onderscheidene soorten van serpentijn en talk-lei. IJzer is in enkele gedegen stukken, waaronder een ter zwaarte van 21 pond, gevonden en als meteor-ijzer onderkend. IJzerertsen en koperkies komen slechts enkel,

¹⁾ De Monte di Somma vormt den buitenrand van den Vesuvius, en is het overblijfsel van den ouden, in den voortijd gevormden krater. Zie: Album der natuur. 1858. p. 272.

verstrooid en niet in aanzienlijke hoeveelheid voor; eenige stukken zilvererts, die men in de nabijheid der bouwvallen van eene oude woning ontdekte, gaven aanleiding tot vruchteloze pogingen om daarnaar te graven.

De vermelde steenkolenlagen bevatten talrijke overblijfselen van duidelijke stukken hout en varenkruiden; in den zandsteen vond men ook sporen van bladeren van loofboomen. De eersten bleken af te stammen van naaldboomen (*Pinites Rinkianus*).

Van het grootte aantal geologische formatiën, welke de wetenschap in andere landen tusschen de steenkolen-formatie en de vormingen van het alluvium onderscheiden heeft, zijn in Groenland tot heden nog geene aange-toond. Jongere vormingen van leem en zand vindt men daarentegen menig-vuldig. Daarin nam men een vrij groot aantal schaaldieren waar, alsmede af-druksels van visschen. Onderscheidene daarvan zijn als tegenwoordig nog levende aan de kusten van Newfoundland en IJsland bekend, andere schij-nen tot uitgestorven soorten te behooren. Ook het eiland Spitsbergen, waar-over de in den zomer van 1858 door J. LAMONT, QUENNERSTEDT, FORELL en NORDENSKIÖLD gedane reizen nadere berigten hebben medegedeeld, vertoont eene verwante gesteldheid. De eerstgenoemde reiziger stevende met zijn jagt naar de Stour-fiord en voer haar op. De eerste zeven tot acht mijlen van de fiord waren bedekt door de steile hellingen van drie ontzaggelijke gletschers, het water had zeer geringe diepte, hoogstens tot 16 vadem, uit dien hoofde kunnen zich hier geene ijsbergen van grooten omvang vormen. Het strand is vlak en slijkerig, op de breedste plaatsen $\frac{3}{4}$ mijl breed. Op eene diepte van 12 tot 18 duim ligt echter reeds het grondijs, wanneer de bodem aan zijne oppervlakte niet reeds eene ijslaag door de gletschers verkregen heeft.

Aan de slijkerige wateraderen welke het strand omslingeren, groeijen steenbreek- en korstmos-soorten, afwisselende met moskussens. Zij vormen de weiden voor de rendieren.

Op enkele plaatsen steken trapprotsen uit. Verder landwaarts in verheft zich eene steile helling, door het afdroppelende zeewater in slijk veranderd. Deze omgordt schieferotsen, die loodregt oprijzen en waar boven nog even zoo steile granietspitsen uitsteken.

In het bovenste gedeelte van de Stour-fiord ontmoet men groote hoeveelheden drijfhout, meestal bestaande uit dunne, verweerde dennenstammen. Tusschen deze vindt men ook stukken van vergane schepen, beenderen van walvisschen en zoo al meer. Onderscheidene mijlen het land in, en ten minste 30' boven den hoogsten stand van den vloed worden drijfhout en walvischbeenderen aan-

getroff
zend-e
robben

Aan
met a
ningen
matie
dikwerf
bereike
bevatter

Voor
dieren i
in de m

Het
gen bez
zijne gr
waarmed
der kee
ring van
men heb
de Ocea
bezit, w
Zoodra
noorden
tot dat z

De wa
welke te
eveneens
gelijkhe
naar het
lerwege
warmere
hunne te
. Die di
vorming
worden.
halve de

getroffen. Hetzelfde weet men van de hoogere deelen, de zoogenaamde »Duizend-eilanden.» Verder is het eene algemeene waarneming van de walvisch- en robbenvangers, dat de zee rondom Spitsbergen van jaar tot jaar ondieper wordt.

Aan de westkust van Spitsbergen treden drie bergformatiën op: graniet met aderen van oorspronkelijken kalk, regt overeind staande; aan versteeningen rijke kalklagen, kiezelschiefer en zandsteen, tot de Permische formatie behoorende; en horizontale lagen van een grijzen lossen zandsteen, dikwerf met zwart thonschiefer afwisselende, en daarbij tot 2000 voet dikte bereikende. De laatste schijnen tot eene zeer jonge formatie te behooren. Zij bevatten bruinkool, fossiel hout en duidelijke afdrukselen van loof.

Voor de juiste waardering van die overblijfselen van boomstammen en dieren is het van gewigt op de zeestroomen te wijzen, die tegenwoordig nog in de noordelijke IJszee worden waargenomen.

Het is bekend, dat het water bij 4 graden Celsius het geringste vermogen bezit om gassen op te nemen, en dat het bij dezen temperatuurgraad zijne grootste soortelijke zwaarte heeft. Even zoo bekend is de moeilijkheid, die warmte zich van boven naar onderen voortplant. Zelfs in de zeeën der keerkringsgewesten wijst de thermometer eene snelle warmtevermindering van het zeewater aan, zoodra hij in diepere lagen wordt gedompeld, en men heeft gegronde redenen tot het vermoeden, dat op aanmerkelijke diepte de Oceaan allerwege die boven genoemde lagere temperatuur gelijkmatig bezit, waarbij zijn water den aanzienlijksten graad van digtheid aanneemt. Zoodra de wateren van den Golfstroom in den Atlantischen Oceaan het noorden naderen en zich in gelijken graad afkoelen, zinken zij in de diepte, tot dat zij de temperatuur van vier graden hebben bereikt.

De wateren der IJszee wisselen af tusschen 4° warmte en 1 $\frac{1}{2}$ ° koude, bij welke temperatuur het zeewater eerst vast wordt, en rusten van hunne zijde eveneens vermoedelijk op eene waterlaag van 4 graden. Hierdoor is de mogelijkheid gegeven, dat in de diepte bepaalde zeestroomingen van het zuiden naar het noorden plaats hebben, terwijl de stroomingen der oppervlakte allerwege van het noorden naar het zuiden, van de koudere breedten naar de warmere, snellen en de wateren op dezelfde wijze nederzakken, naar mate hunne temperatuur van — 1 $\frac{1}{2}$ ° tot + 4 graden toeneemt.

Die diepere zeestroomen schijnen een gewigtig aandeel te hebben aan de vorming der vlotgesteenten, die aan de kusten van de Poolzee gevonden worden. De hier werkende factoren zijn dus van zeer talrijken aard. Behalve de diepere zeestroomingen dragen de hoogere stroomingen op dezelfde

wijze het hare er toe bij, en zij verkrijgen van haren kant allerlei stromen door de aanzienlijke rivieren, die zoowel in Amerika als ook in Siberië zich in de Noordelijke IJsee uitstorten.

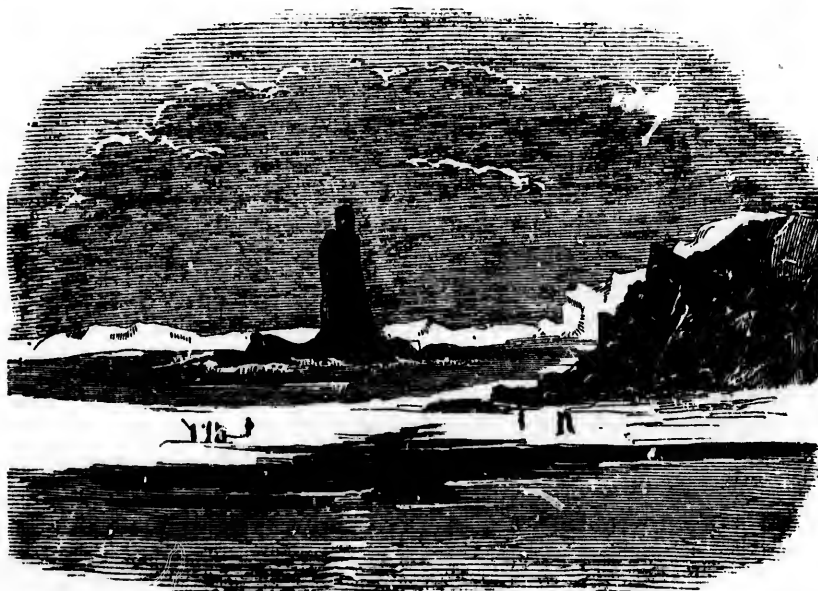
Aan den op zachter, meer zuidelijke breedten gelegen bovenloop van die poolrivieren groeijen weelderige wouden. Bij het begin van den zomer smelt de sneeuw en de ijslaag in het zuidelijke brongebied het eerst, terwijl de onderste deelen van haren loop nog onder eene vaste ijslaag liggen. De ijs-gang wordt derhalve vergezeld door de ontzaggelijkste verwoestingen, door ijssdammen en overstromingen, en de rivierbedden veelvuldig veranderd. Jaarlijks zakken met bosch begroeide oevergedeelten ten gevolge van den drang der ijsschollen door. De voortgerukte, veelvuldig verminkte stammen komen voor een gedeelte tot in de Poolzee en worden hier een speelbal van de groote stroomingen, welke deze aan hare oppervlakte beheerschen.

Een zeer aanzienlijke en regelmatige bovenste zeestroom komt van de noordkust van Siberië, raakt Nova-Zembla, Spitsbergen, vervolgens de kust van IJsland en gaat langs de moeilijk toegankelijke oostzijde van Groenland af. De noordelijke uitloopers van den Golfstroom ontmoetende, wordt hij gedeeltelijk om Kaap Farvel in de straat Davis afgebogen, voor het grootste gedeelte verliest hij zich in de groote Hudsonsbaai, welke misschien ook wel een gevolg is van dezen voortdurenden aanslag der strooming. Door deze strooming komt jaarlijks het drijfijz van Spitsbergen naar Groenland en loopt, als eene kustzoom van eenige mijlen breedte, langs de westzijde van dit land in de rigting van het zuiden naar het noorden op, heeft alzoo eene tegenovergestelde rigting als die ijsblokken en ijsvelden, welke in Groenland zelf haren oorsprong hebben. Dit drijfijz kan in ieder willekeurig jaargetijde aankomen, maar vertoont zich vooral in de maand Februarij, dus op eenen tijd dat in Groenland aan geen ontdooijen van de eigene ijsvelden te denken is. Bij zijnen weg over de Davis-sstraat naar de Hudsonsbai verstroot het zich en levert aan de laatste onafgebroken nieuwen toevoer van watermassa's, welker temperatuur niet veel meer dan 0° bedraagt. Dezelfde zeestroom, die het drijfijz van Spitsbergen brengt, werpt ook onafgebroken houtstammen naar de Groenlandsche westkust. Deze hebben gedeeltelijk hunnen oorsprong in de binnenlanden van Siberië, gedeeltelijk aan de oostkust van Amerika. Meerendeels zijn het overblijfselen van naaldboomen, maar vrij dikwijls komen daar onder ook loofboomstammen voor; de meesten daarvan bezitten nog groote einden hunner wortels. Dat veel van dat drijf hout van Amerikaanschen oorsprong is, blijkt daaruit, dat men daartusschen brokstukken van Indiaan-

U
vr
en
eil
wo
ee
vo
3

sche bastbooten, daaraan naaiwerk van haren, zoo als de Indianen plegen te vervaardigen, roerstukken van de in Labrador gebruikelijke vormen, en dergelij! a meer heeft aangetroffen. Worden nu dergelijke duidelijke bewijzen van het vervoer van bewerkte overblijfselen door de zeestroomen reeds aan de oppervlakte aangetroffen, dan kunnen deze voorzeker in de diepere waterlagen, die zich onophoudelijk van het zuiden naar het noorden bewegen, in nog veel aanzienlijker mate worden aangetroffen.

Het drijfhout wordt aan de zuidkust van Groenland in aanzienlijke hoeveelheid afgezet. Men vindt het des te minder naar gelang men digter bij

De Dulvels-Dulm, eene afzonderlijk staande rots en landpaal aan de westkust van Groenland.

Upernivik komt. Aan de straat Waigat en bij het eiland Disko vindt men vrij groote hoeveelheden daarvan, in den achtergrond van de Baffins-baai daarentegen is het tegenwoordig ter nauwer nood bekend. Hoe talrijker vlakke eilanden de kust aan de aanstroomende rivieren biedt, des te rijkelijker wordt ook het hout gevonden. In het distrikt Julianehaab dreef onder anderen een stuk van dertig ellen lengte aan, dat toereikende bouwstof opleverde voor twee Groenlandsche vrouwenbooten, een ander stuk bij Lichtenfels gaf 3 tot 4 vademen brandhout. Stukken van 12 tot 16 ellen lengte zijn niet

zeldzaam, dergelijke van 5 tot 6 ellen zeer gewoon. Men schat, naar eene matige berekening, het bedrag van het aangespoelde hout aan de Groenlandsche kusten op 200 vademen, en daaronder omstreeks eene scheepsloading van zulk eene grootte als tot den bouw der kleine Groenlandsche huizen noodzakelijk is.

Brengt men nu de buitengewoon groote tijdruimte in rekening, die de geologie bij de verklaring van hare vragen steeds noodig heeft, dan kunnen noch de in Groenland en op de noordelijke eilanden van de IJszee voorkomende steenkolenlagen bevreemden, noch ook het gelijktijdig optreden van overblijfselen van bewerktuigde wezens, die tegenwoordig hier niet levend worden aangetroffen, en ook waarschijnlijk nergens op eene of dezelfde plaats bijeen geleefd hebben. De verder te vermelden groote gletschers van de westkust van Groenland schuiven aan haren bodem boomstammen uit het binnenste des lands naar de kust. Velen daarvan zijn zoo goed bewaard, dat zij duidelijk als naaldboomen te onderkennen zijn en gedeeltelijk wortelstokken bezitten. Hieruit heeft men het besluit willen trekken, dat de boomen hier in het noorden van Groenland eenmaal aanzienlijke wouden gevormd hebben, dat het land dus vroeger eene geheel afwijkende gesteldheid had en eene verschillende physiognomie vertoond heeft. Door de in vurigen vloed zich bevindende trappgesteenten wilde men den ondergang van die wouden laten bewerkstelligen, zonder in aanmerking te nemen, dat het dan bezwaarlijk mogelijk zoude zijn, dat dit hout zijn duidelijken bouw, ja, in vele gevallen zelfs nog eene bruine houtkleur konde behouden, maar verbrand zou moeten zijn. Ons komt het 't waarschijnlijkst voor, dat Groenland zich even zoo van lieverlede uit de vloed des Oceaans heeft opgeheven, als zulk eene rijzing aan de kusten van Noorwegen en andere landen is waargenomen ¹⁾. Bij eene minder aanzienlijke opheffing boven de oppervlakte der zee, bij eene welligt eenigzins veranderde rigting der van het zuiden komende warme zeestroomen, eene andere rigting der vermelde koude ijsstrooming van Spitsbergen, welligt gelijktijdig afwijkende gesteldheid der zuidenwinden konde in vóorgeschiedkundige tijden de jaarlijksche temperatuur mogelijkwijze eene gelijke gesteldheid hebben, als de onder gelijken breedtegraad gelegene gedeelten van Noorwegen en der Amerikaansche westkust; maar nooit zal het land een tropisch of subtropisch klimaat gehad hebben, dat

¹⁾ De Vertaler verwijst den Nederlandschen lezer naar STARING'S VOORMAALS EN THANS p. 107 (Haarlem, KRUSEMAN 1858).

een gedijen van boomvorm en aanzienlijke gemengde wouden met olifanten daarin ten gevolge had. Die boomstammen van het gletscherijs zijn waarschijnlijk aangespoeld, en zoo ook de stukken barnsteen, die in de nabijheid daarvan gevonden worden. Dat ook naar de noordkust van Siberië een gelijk vervoer plaats heeft, blijkt uit talrijke voorbeelden. Men heeft eenen uitlooper van den Golfstroom tot aan die kusten duidelijk gevolgd, aan de Noordkaap van het Skandinavische schiereiland veelvuldig zaden van gewassen gevonden, die aan de kusten van Amerika te huis behooren, even zoo aan de kust van Siberië het geraamte van eenen muskusos, die in het noordelijke gedeelte van Amerika zijn vaderland heeft.

Van Groenland zelf is slechts een betrekkelijk smalle kustzoom toegankelijk en eenigzins bekend. Het geheele ontzaggelijk groote gebied der binnenlanden wordt door eenen gletscher bedekt, die op de Aarde haars gelijke niet heeft. Op onderscheidene plaatsen reikt deze tot aan de kust, op anderen loopt ze tot 20, hoogstens 30 mijlen daarvan af. Het van ijs vrije land bevat dus slechts de eilanden en schiereiland van de west- en zuidkust van Groenland, die veelvuldig door fiorden ingesneden is. Begeeft men zich in de laatsten landwaarts in, dan ontmoet men in de meesten daarvan kleinere of grootere stroomen zoet water, welke zich uit de binnenlanden in de zee uitstorten en die geheel de eigenaardig troebele, melkachtige kleur bezitten, welke aan de gletscher-rivieren eigen is. Deze ontleent haren oorsprong hoofdzakelijk aan het langzame vooruitrukken der ijsmassa's zelve, waardoor, gelijk onder eene reusachtige vijl, de rotsen afgewreven en afgeschaafd worden. De hierbij afgescheidene, op zich zelve kleine deeltjes leveren aan de zee onafgebroken bouwstoffen tot den opbouw van nieuwe steenlagen op haren bodem. Maar komt men ver genoeg in het binnenste van de fiord, dan vindt men den weg versperd door eenen steil oprijzenden gletscher, onder welker grootsche vormen de stroom uitreedt. Meestal is door de, onderscheidene honderden voeten hooge ijsmassa's aan alle verdere togten eene onoverkomelijke grens gesteld. Maar vindt de koene onderzoeker toch middelen en wegen, om langs de rotswanden van het dal op het plateau te komen, dan ziet hij naar de binnenlanden, zoo ver zijn oog reikt, niets dan eene in gletschers verkeerde ijswoestijn, meer of minder gelijk aan de bevroren golven van eene stormachtige zee. Boven deze verheffen zich afzonderlijke kale rotshoofden, die door hunne donkere kleur scherp bij den lichten achtergrond afsteken. Zij steken bij wijze van eilanden uit den oceaan van ijs uit en verstrooijen brokken over den omtrek, geheel op dezelfde wijze als de rotsen

van de Hooge Alpen de gufferlijnen en moraines op de gletschers van hunne omgeving voortbrengen ¹⁾).

In Zuid-Groenland is de sneeuwval betrekkelijk niet zeer aanzienlijk. Al de sneeuw, die in het binnenste van het grootte gebied valt, wordt gedurende den zomerdag in gletscherijs veranderd. Even als een meer binnen eenen dalketel, dat onafgebroken aanzienlijken toevoer ontvangt, zonder afvoerkanalen te bezitten, zwelt de ijsmassa van het binnenland voortdurend aan, tot dat zij de randen van de omringende berghoogte bereikt. Op de diepste plaatsen zakken de ijstongen, gelijk bevroren en te midden van hunnen loop verstijfde stroomen, af en barsten daarbij veelvuldig, al naar gelang zij zich schikken naar de vernauwingen en verwijdingen, het rijzen en dalen van het dal.

Dwars door het binnenste des lands te reizen, ja, zelfs eenigzins aanzienlijke einden. Een gletscher vooruit te komen, is eene onmogelijkheid, omdat ontelbare spleten van de meest verschillende doormeters en van ontzaggelijke diepten deels hare muilen voor den reiziger openen, deels los bedekt nog veel gevaarlijker worden. Even zoo ontbreekt het reeds in de bekende deelen van het vastland niet aan meren, welke de stroomen voeden en waarin het gletscherwater zich verzamelt. Volgens de berigten van de inboorlingen zoude het geheele binnenland met meren van de meest verschillende grootten bedekt zijn. Op deze landmeren bereikt het ijs zelden meer dan drie ellen dikte, en in de meeste Groenlandsche volkplantingen verkrijgt men gedurende den winter het drinkwater uit een van deze in de nabijheid gelegene meren. Uit het verschijnen van de rendieren en uit hunne verhuizingen wil men vermoeden, dat er in het binnenland welligt ook gunstiger gelegene plaatsen zijn, op welke zich weideplaatsen te midden van de gletschers bevinden. Aan de phantasie blijft bij een geheel met ijs bedekt land, dat in uitgestrektheid Duitschland ongeveer het dubbele overtreft, zeker eene vrije speelruimte gelaten. Haar is volle vrijheid vergund, om die kruiden-oasen ook met Eskimosche gezinnen te bevolken, welker geheele wereld rondom door eenen ondoordringbaren ijswal begrensd is, en welker onderhoud zich uitsluitend tot de wilde rendieren bepaalt.

Dáár waar de uitloopers van den grooten gletscher de zee zelve bereiken, schuiven zij zich niet zelden ver daarin voort. De baren der zee knagen en

¹⁾ Over de gletschers en de hier gebruikte kunsttermen verwijst de Vertaler naar het Album der natuur 1856 p. 154.

w
d
b
g
v
n
s

fior
sch
ven
bre
Kar
25
die

woelen onafgebroken aan de uittredende massa's, en inzonderheid werkt de dagelijks aanzwellende vloed der zee als een uiterst krachtige hefboom. De brokken ijs breken niet zoo zeer ten gevolge van hun gewigt, als wel ten gevolge van de daarop uitgeoefende drukking van onderen af. Bij gebreke van een beter rundveeras heeft men deze afgebrokene hrokken ijs met den naam van »kalveren" gedoopt en noemt men het losraken van de ijsmassa's zelve het »kalven" der gletschers. In Zuid-Groenland zijn slechts twee

Gletscher van het Northumberland-eiland.

fjorden, die vrij aanzienlijke massa's gletscherijs in zee zenden; in het Deensche Noord-Groenland zijn er drie of vijf, die zich door hun geweldig »kalven" onderscheiden. Dit zijn de ijsstroomen van Jacobshavn (69° 10' noorder breedte), van Tossukatek (69° 50' noorder breedte), die van de grootere Kariak (70° 25' noorder breedte), die van de grootere Kangerdtursoak (71° 25' noorder breedte), welke zich beide in de Omenaks-fjord uitstorten, en die van Upernivik onder 73° noorder breedte, welke zich achter het eiland

n hunne

nzienlijk.
wordt ge-
r binnen
onder af-
ortdurend
kt. Op de
n hunnen
gelang zij
en dalen

s aanzien-
heid, om-
van ont-
deels los
eds in de
en voeden
en van de
st verschil-
elden meer
n verkrijgt
e nabijheid
ne verhu-
k gunstiger
n de glet-
dekt land,
zeker eene
ie kruiden-
vereld rond-
onderhoud

e bereiken,
knagen en

Vertaler naar

Aukgadtartok in het Uperniviks-distrikt uitstort. Ieder van deze vijf ijsstroomen voert jaarlijks, naar raming meer dan 1000 millioen kubiek ellen ijs in de zee. De door KANE geziene Humboldt-gletscher ¹⁾ in het hooge noorden is eveneens zulk een ijsstroom, die een afvoerkanaal van het landijs vormt. Een zoodanige, met ontzettend gekraak afbrekende ijskolossus brengt nu en dan de zee over eenen omtrek van meer dan vier mijlen in beweging. Daar velen daarvan meer dan 200 voet hoog boven de baren der zee uitsteken en het drijvende ijs steeds voor vier vijfde gedeelten van zijne dikte in het water gedompeld is, blijkt het dat die meeste ijsgevaarten eene dikte van 1000 voet bezitten. De dikte van het landijs in de binnenlanden wordt gemiddeld op ten minste 2000 voet geschat.

De sneeuwbanken van den winter nemen aan hare bovenste lagen de geringe temperatuurgraden aan, welke de bitter koude luchtzee in dat jaargetijde bezit, zij dalen tot 30 en 40 graden beneden het nulpunt. En hoe dieper de lagen zijn, des te geringer wordt de koude in haar binnenste, zoo dat zij bij hooge lagen in de nabijheid des aardbodems niet veel onder 0° be draagt. Hetzelfde geldt ook van het gletscherijs. Daardoor is het mogelijk, dat talrijke gletscherstroomen beneden hunne ijslaag zelve midden in den winter voortvloeijen en de zee bereiken, welker toevriezen aan hunne monden zij vertragen. Op het eiland Disko stort, om een voorbeeld te noemen, een aanzienlijke stroom zich door het zoogenaamde winddal uit de binnenlanden naar de zee. Hij dringt zich door eene ontzaggelijke klove, die slechts weinige ellen breed is, maar daarentegen meer dan een paar honderd voet diepte bereikt. In den winter, wanneer het hard gevrozen heeft, kan men op den bodem der klove zelve den stroom opwaarts gaan, terwijl de wanden, overal meestal steil en duister, op sommige plaatsen zoo dicht tot elkander naderen, dat van boven afgestorte rotsgevaarten zich in het midden vastklemmen en nu over den afgrond zweven. De watermassa's, welke van de zijden af den stroom voeden, zijn verstijfd en in de wonderlijkste vormen tot staan gebracht. Ijskegels van honderd voet lengte hangen langs de wanden af, en waar het water over hellingen afvloeit, zijn deze met ijskorsten van zoodanige dikte bekleed, dat zij veel hebben van watervallen, die plotseling in hunnen loop door een tooverwoord in kristal zijn veranderd geworden.

Bij grootere springbronnen vloeit het water midden in den winter onder

¹⁾ Zie dienaangaande Kane, de Noordpoolvaarder (Leiden, SYTHOFF 1861) p. 259 en de aldaar geplaatste tintplaat.

de sm
melen
naal,
boven
nog e
maar
van G
warmt
bronne
in rijl
den va
met ge
(4½° R
fiord v
geberg
het sn
met ha
het ges
Dergelij
Amerik
waarts
aanleid
warmte
zij doo
tegen
aan vu
visch d
De
noorder
— 7½°
sius. Da
voortdu
vond m
drie du
zeven d
tien du
voortdu

de sneeuw- en ijslaag onafgebroken voort. Men hoort het in de diepte murmelen; graaft men de hooge sneeuw af, dan stoot men op een gewelfd kanaal, waarin ter zijde van het water mos en andere planten groeijen, ja, bovendien kleine levende slakken en insekten leven. Ook gras vertoont zich nog en heeft lange, lichtgele uitloopers gevormd, nadat de verwarmende, maar tevens verduisterende laag zich daarover heen welfde. Ja, vele bronnen van Groenland zijn beroemd geworden, zelfs wegens haar betrekkelijk hoogen warmtegraad, dien zij ook in den winter bezitten. Zoo ontspringen er drie bronnen in de Tessiursak-bogt op het Sakkardlek-eiland, waarvan de grootste, in rijkdom aan water gelijk aan de bron van Karlsbad, uit eene spleet van den vasten granietwand opborrelt. De overigen komen uit veenachtige bodems met gelijke hoeveelheden water voor den dag en vertoonen bijna 6° Celsius ($4\frac{1}{2}^{\circ}$ Réaumur) warmte. Als de warmste bron is de Unartok-bron in de Diskofiord van Noord-Groenland bekend. Zij ontspringt aan den voet van een trappgebergte, dat meer dan 2000 voet hoog oprijst en vertoont, in weerswil dat het sneeuwwater van onderscheidene kleinere bronnen in de nabijheid zich met haar vereenigt nog eene warmte van $12\frac{1}{2}^{\circ}$ Celsius. In het binnenste van het gesteente is dus naar alle waarschijnlijkheid de temperatuur nog hooger. Dergelijke verschijnselen levert ook de westzijde van het vaste land van Amerika, waarlangs de Zee-Alpen loopen. Omstreeks vijf mijlen noordwaarts van Nieuw-Archangel waren eenige heete bronnen bij voorraad de aanleiding tot eene badplaats in dat konde gebied. De hoofdbron heeft een warmte van $+ 67\frac{1}{2}^{\circ}$ en bevat zwavel. Gedurende de zomermaanden wordt zij door bedienden van de Russische maatschappij bezocht, die hier hulp tegen rheumatische kwalen en huidziekten zoeken. Eenige bronnen van dat aan vulkanen rijke gebied hebben eene zoo hooge temperatuur, dat men visch daarin kan gaar koken.

De gemiddelde jaarlijksche temperatuur van Jakobshavn onder $69^{\circ} 13'$ noorder breedte bedraagt — 6° Celsius, die van Omenak onder $70^{\circ} 41'$ is — $7\frac{5}{8}^{\circ}$ Celsius, en die van Upernivik onder $72^{\circ} 48'$ daalt tot — $10\frac{3}{4}^{\circ}$ Celsius. Daaruit blijkt, dat zelfs in den zomer de bodem tot eene zekere diepte voortdurend bevroren is. Op een laag gelegen turfeiland bij Egedesminde vond men bij het graven in het midden van de maand October de bovenste drie duim van de turfslagen door de herfstkoude bevroren, de daarop volgende zeven duim diepte was nog door de voorafgegane zomerwarmte ontdooid, bij tien duim diepte beneden de oppervlakte stuitte men echter reeds op het voortdurende ijs. Geheel dezelfde uitkomsten heeft men verkregen, zoodra

men in zand- of leemlagen of in steenkolenlagen opgravingen deed, slechts met dit verschil dat eenige afwijkingen wat betreft de diepte plaats hadden, welke door het verschillende geleidingsvermogen van de bodemlaag werden te weeg gebragt.

Op het vastland van Amerika reikt de bevroren bodem veel verder naar het zuiden, dan men zoude besluiten uit de gewassen, die de oppervlakte draagt. RICHARDSON vond te Yorks-factory aan de Hudsons-baai bij 57° noorder breedte de bevroren bodemlaag nog 17½ voet dik, en langs de kust heeft men de bevroren bodemlaag tot 56° waargenomen. In de binnenlanden daarentegen, inzonderheid aan den loop van de Groote Mackenzie-rivier, ontdooit de bodem bij Fort Simpson (62° noorder breedte) in den zomer bijna elf voet diep, en onder deze ontdooide laag blijft het ijs slechts tot eene laag van 6 voet dikte. Alle voortdurend ijs vormt dus eene schaal van verschillende digtheid, welke de vaste bodemlagen binnen den poolgordel omspant. Meren, rivieren en bronnen breken daar door heen en werken in den omtrek veranderend en matigend daar op.

Reeds ADALBERT VON CHAMISSO vestigde bij zijn verblijf in de Kotzebue-sond (Noord-west-Amerika) de aandacht daarop, dat hier het ijs als rotssoort moet beschouwd worden en met lagen van andere gesteenten afwisselt. Tot zijne verrassing vindt hier de reiziger, in den zomer, op de oppervlakte van ijsbergen, kruiden en struiken in eene weelderigheid, waaraan men slechts in warmere klimaten gewend is. Van de Elephant-tot aan de Eschscholt-point ligt eene reeks klippen van 70 tot 90 voet hoogte, welke uit drie verschillende lagen zamengesteld zijn. Zoo ver de klippen boven den grond staan, zijn zij van onderen uit eene dikke laag ijs gevormd, welker dikte tusschen 20 en 50 voet afwisselt. Op dit ijsvlot rust eene laag leem, tusschen 2 tot 20 voet in sterkte afwisselende. In deze leemlaag vindt men talrijke overblijfselen van fossile olifanten, paarden, herten en muskusossen. Boven op ligt eene turflaag, ontstaan door de talrijke gewassen, welke zij aan hare oppervlakte nog draagt. In de maanden Julij, Augustus en September smelt jaarlijks een gedeelte van het ijs af, de bovenste lagen verliezen daardoor haren steun en breken af. In het nederstorten verbrijzelen en bedekken zij den omtrek der klippen met eenen chaos van ijsschollen, planten, beenderen, turf en kleibrokken. »Men kan» zegt SEEMANN, die met de »Herald» deze plaats bezocht, »zich ter naauwer nood een wonderlijker tafereel voorstellen. Hier ziet men struiken die nog met mos bedekt zijn, ginds schollen aarde met wilgenstruiken; elders leemklompen met Kruiskruiden (Senecio) en

Veel
mam
als g
in o
zette
tot 1
men
lijk,
onde

slechts
nadden,
werden

der naar
ervlakte
noorder
heeft men
daaren-
ontdooit
bijna elf
ene laag
verschil-
omspant.
den om-

Kotzebue-
rotssoort
esselt. Tot
lakte van
en slechts
schscholt-
drie ver-
nd staan,
tusschen
men 2 tot
rijke over-
Boven op
aan hare
nber smelt
daardoor
bedekken
ten, been-
e »Herald»
ereel voor-
ls schollen
(Senecio) en

Veelknoopige gewassen (Polygonaceae), ginds nog overblijfselen van eenen mammoth, haarbundels en eene bruine stof, die eenen stank uitwasemt, zoo als gewoonlijk aan grafplaatsen eigen is, en naar alle waarschijnlijkheid eene in ontbinding verkeerende dierlijke stof is. De voet struikelt dikwerf over ontzettende overblijfselen van beenderen, eenige tanden van olifanten zijn wel tot 12 voet lang en wegen meer dan 240 pond." Eene gelijke vorming vindt men ook aan de oevers van de Buckland-rivier, en het is wel waarschijnlijk, dat een groot deel van het geheele noordwesten van Amerika eenen ondergrond van ijs heeft.

XIII. Het plantenkleed van de Noordlanden.

Klimaat. — Winden. — Nevels. — Luchtspiegelingen. — Ijsblink. — Wouden van Noord-Kanada. — Boomgrens. — Boschbranden. — Plantengroei der westkust. — Nuttige en gekweekte planten. — Plantengroei van Groenland. — Tundra. — Poolkruiden.

Het klimaat der poolstreken van Amerika heeft vele eigenaardigheden. De isothermen (de lijnen door welke men alle plaatsen met elkander verbindt, die eene gelijke gemiddelde jaarlijksche warmte bezitten) loopen niet in gelijke rigting met de breedtecirkels. In het westen van Amerika reiken zij het verst naar het noorden omhoog, hoe verder naar het oosten, des te meer dalen zij; daarentegen brengt de Mackenzie-rivier eene aanzienlijke verschuiving daarvan naar het noorden te weeg. Met andere woorden is hiermede aangegeven: Het klimaat is in het westelijk poolgedeelte van Amerika veel zachter dan in het oostelijke, en schijnt eveneens zachter in het dal van de Mackenzie. Tot het waarnemen van dit feit zoude men zelfs niet eens lang achtereen voortgezette kunstmatige waarnemingen en veel omvattende tabellen noodig hebben; uit eenen blik op de grens, waar de boomen ophouden, op den grooteren rijkdom van

het dierlijke leven, zou dezelfde wet reeds kunnen worden opgemaakt. In het vervolg zullen wij nog verder op deze verschijnselen terugkomen. Vergelijkt men de noordwestelijke gebieden van Amerika met de onder gelijken breedtegraad gelegene landen van Europa, dan blijkt het dat de eerste vrij wat kouder zijn. De gemiddelde jaarlijksche warmte aan de Noordkaap, de uiterste punt van het Skandinavische Schiereiland, onder 71° noorder breedte bedraagt 0° , op Boothia Felix in het noorden van Amerika onder 70° noorder breedte daalt zij tot -12° , in de Mercy-baai aan het Behrings-eiland onder 74° tot -14° , op het Melville-eiland onder 75° tot -13° , en in de Smith-sond onder $78\frac{1}{2}^{\circ}$ tot -12° . Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat de gemiddelde jaarlijksche warmte in denzelfden graad lager wordt, hoe verder de gebieden in Amerika naar het oosten zijn gelegen.

Een niet onbelangrijk aandeel aan de eigenaardigheden van het klimaat hebben de vermelde groote verzamelingen van water in de binnenlanden, namelijk de uitgestrekte meren. Kanada verkrijgt door zijnen rijkdom aan meren half en half een eilandenklimaat met gematigd koude winters en koeler zomers, terwijl aan de streken ten oosten en ten westen van het gebied der meren in haar klimaat een sterk uitkomend vastlands-karakter met warme zomers en koude winters eigen is. De groote Hudsons-baai daarentegen werkt geheel anders op hare omgeving. Zoo als wij reeds hebben vermeld, vinden in haar de meeste ijsschollen, die van Spitsbergen af komen en voorbij Kaap Vaarwel heen drijven, haar laatste verblijf. Door het smelten van deze worden de wateren van de Baai even zoo voortdurend afgekoeld, als de omringende kusten. Van belang is voorts ook de wijze waarop de Hudsons-baai met den Oceaan in verbinding staat. Opende zij zich door een wijd kanaal naar het zuiden, dan konde zij voortdurend hare verkoelde wateren met warmere verwisselen en dan eene verzachtende werking op haren omtrek uitoefenen; maar zoo staat haar slechts een noordelijke uitweg open. Zoodra de bovenste lagen van hare wateren tot den hoogsten graad van digtheid zijn afgekoeld, zakken zij op den bodem en kunnen hier langen tijd met onveranderde temperatuur blijven vertoeven, dewijl de noordelijke deelen der zee hun geene warmere wateren ter snellere wisseling kunnen aanbieden. Daaruit zijn de strenge winters van de Hudsons-baai-landen, de dikte van het grondijs, waarvan wij reeds melding maakten, en het terugwijken van de boomgrens in verhouding tot het Mackenzie-gebied en tot het westelijke Amerika te verklaren. De zomerwarmte is hier niet voldoende om de verkoelende werkingen van de vermelde invloeden te beheerschen. DOVE noemt uit dien hoofde de lan-

landen.

Wouden van
kust. — Nut-
Poolkruiden.

eigenaardig-
laatsen met
te bezitten)
n van Ame-
er naar het
e-rivier eene
Met andere.
elijk poolge-
nt eveneens
van dit feit
atige waar-
nen blik op
ijkdom van

den der Hudsons-baai het gebied der koude lente, terwijl hij aantoont, dat de warmteplaats van Noord-Amerika in de lente juist op het Rotsgebergte valt. De noordelijke hellingen van de bergketen, welke wij onder den 62sten graad noorder breedte vermeldden, hebben dezelfde Julij-warmte als het zuidelijke Noorwegen.

Van gewigt voor het klimaat van het noordoostelijke Amerika is ook de Archipel in het uiterste noorden van het vastland. Gelijk de groote diep gelegene deelen der Aarde in de heete luchtstreek middelpunten der hitte worden, zoo worden die met ijs omgorde eilanden middelpunten van koude. De noordoostenwind, die over deze voortwaait, zendt zijn ijzigen adem doodend over het geheele gebied tusschen de Baffins- en Hudsons-baai en den mond van de Mackenzie-rivier. Kaap Bathurst, in welker middagcirkel deze digt op een gedrongen eilandenzee eindigt, is eene ware weerscheiding voor deze gebieden. In het eerste daarvan bevindt zich de groote golf, welke door de wateren van de Mackenzie-rivier vrij van ijs worden gehouden; in het oosten daarentegen worden de ijsmassa's, waardoor de eilanden zich onderling tot een groot geheel verbinden, slechts in enkele zomers gedeeltelijk gebroken.

Wij hebben vroeger reeds de opmerking gemaakt, dat eene onafgebroken wisseling tusschen de warme wateren van den zuidelij' oceaen en tusschen de koude vlooden van de IJsee plaats heeft, en dat (voor de sterke stroomingen worden te weeg gebracht, van welke het klimaat der Poollanden gedeeltelijk afhankelijk is. In nog meer in het oog vallende wijze doen hierbij de luchtstroomingen haren invloed kennen. De in de streken aan de evennachtslijn en over den uitgestrekten Atlantiscnen Oceaen verwarmde lucht verheft zich, daartoe genoodzaakt door hare soortelijke zwaarte, en vloeit naar de polen toe af; terwijl zij door eenen beneden, van die koude gebieden komenden stroom wordt vervangen. Al naar gelang nu eens de warme, dan eens de koude wind de overhand heeft, verandert in die landen onmiddellijk de weersgesteldheid. In Groenland brengt de noordstorm vinnige koude, de zuidoostenwind daarentegen herinnert in zijne werkingen bijzonder aan den Sirocco en den Föhnwind ¹⁾. Wel is waar kan men in de Poollanden geenen

¹⁾ Sirocco noemt men den zuidenwind in Italië, die eene bijzonder drukkende en afmattende natuur heeft. In aard en werking heeft de Föhn, een zuidenwind in Zwitserland, daarmede veel overeenkomst. Zie dienaangaande: MATTHES, Beschouwingen over de lucht en den dampkring (2de deel der nieuwe uitgave van UILKENS' Volmaaktheden des Scheppers; Leeuwarden, 1856) p. 275, 276.

zoo helderen blik in de verhouding van de beide voornaamste luchtstroomen verwachten, als men volgens de theorie zoude vermoeden, inzonderheid dewijl hier, door de verscheidenheden van land en water, zoo talrijke plaatselijke winden geboren worden. De ruimte der Poollanden, die in Januarij eene gemiddelde temperatuur van -35° Celsius bezit, omsluit de gebieden van Boothia Felix naar het Lena-dal (70 tot 60° noorder breedte), de lijn welke de plaatsen verbindt, die in de maand Julij eene gemiddelde warmte van $+2^{\circ}$ bezitten, omsluit eene langwerpige uitgestrektheid, welke de eerste ongeveer kruist. De koudste ruimte van -40° Celsius in de maand Januarij ligt bij Jakuzk tusschen 60 en 70° noorder breedte, tegenover Boothia Felix.

Onder de breedte van Egedesminde (79° noorder breedte) duurt de middernacht veertig dagen, van den 1sten December tot den 11^{den} Januarij, en daarentegen bij Upernivik 79 dagen, van den 12^{den} November tot den 30sten Januarij. Reeds vóór dat de zonneschijf weder boven den gezigteinder oprijst, vertoont zich eenige dagen vroeger tegen den middag eene prachtige kleur van den hemel in het noorden, of ook in het zuiden. Een heerlijk rood licht vormt een grooten boog over het lagere, niet verlichte gedeelte van den hemel en de beschaduwde Aarde. Rijst de Zon eindelijk boven den gezigteinder op en verlicht zij met haar helder schijnsel het met sneeuw bedekte landschap, dan duurt het geruimen tijd, zelfs onderscheidene weken, voor dat men iets bemerkt van de verwarmende eigenschap harer stralen. Steekt daarentegen de zuidoostenwind op, dan rijst de temperatuur binnen weinige uren niet zelden een twintigtal graden. De barometer wijst gewoonlijk bij het naderen van den zuidoostenwind den laagsten stand, $27''$, ja, wanneer de wind orkaansgewijze optreedt, slechts $26'' 10''$, of daar beneden. De hemel is dan zwak met wolken bedekt, inzonderheid met blaauwachtige, lange, ovale wolken van een eigenaardig voorkomen en buitengewone hoogte. In het dal is inmiddels alles nog rustig. Maar weldra ziet men den wind de sneeuw van de bergtoppen jagen en hoort men hem in de hoogte bruisen, tot dat hij met geweldige stooten ook in de dalen nedervalt. Met ongelijke sterkte houdt hij twee, drie of meer dagen aan en wordt, zelfs midden in Januarij of Februarij, door kort voorbijgaande regens vergezeld. Deze laatsten niet in aanmerking genomen, onderscheidt hij zich door buitengewone droogte, en de thermometer wijst nu en dan tot $+5^{\circ}$ Celsius. De sneeuw verdampt en wordt opgeslorpt, zonder dat er een druppel loopend water wordt waargenomen.

De overige winden, die de kusten van Groenland treffen, zijn meestal

antoont,
gebergte
n 62^{den}
het zui-

s ook de
diep ge-
litte wor-
n koude.
en adem
ai en den
irkel deze
ding voor
welke door
en; in het
onderling
gebroken.
afgebroken
n tusschen
erke stroo-
landen ge-
oen hierbij
n de even-
rmde lucht
, en vloeit
de gebieden
varme, dan
n onmiddel-
nige koude,
der aan den
nden geen

drukkende en
wind in Zwit-
chouwingen
ILKENS' Vol-

van verkoelenden aard. De zuiver zuidelijke hebben zich over de koude vlakten van Newfoundland, Labrador, de westelijke over de Hudsons-baai en het vastland van Amerika, de noordelijke en oostelijke over het ijs in aanzienlijken graad afgekoeld. Dewijl de zee, die de kusten omspoelt, aan hare oppervlakte niet veel meer dan 0° Celsius heeft en zelden over groote uitgestrektheid geheel vrij van ijs is, zoo koelen de hier aankomende warmere luchtstroomen zich af en scheiden hun watergehalte als nevels uit. Eene gelijke nevelvorming heeft ook plaats, wanneer de koude winden de over den zeespiegel zwevende waterdampen afkoelen en tot uitscheiding daarvan noodzaken. Midden in den zomer kan dan de zeeman zien, dat het touwwerk van zijn vaartuig zich met eene dikke ijskorst bedekt. Juist deze menigvuldige nevels verminderen den zomer van het zuidelijke Groenland in zeer aanzienlijke mate, zoo dat, bij voorbeeld, de maanden Junij, Julij en Augustus in het jaar 1854 eene gemiddelde temperatuur van niet geheel -10° Celsius hadden, de hoogste stand des thermometers, die voorkwam, was $+20^{\circ}$, maar somwijlen daalde de temperatuur ook in dit jaargetijde beneden 0° . Rijkelijk de helft der zomerdagen heerschten regen en sneeuw. Het Zuid-Groenlandsche klimaat is minder door strenge winters, dan wel door zijne koele, vrij gelijkvormig verloopende zomers onzangenaam en de laatsten zijn ook de oorzaak, dat kultuurplanten hier zeer slecht voortkomen. Onweders zijn binnen de Poolcirkels een hoogst zeldzaam verschijnsel. Te Lichtenfels beleefde men er een, op den 15^{den} Julij 1858, hetgeen als eene bijzondere gebeurtenis werd aangeteekend. Het kwam uit het zuidwesten en nam zijnen loop naar het noordwesten. Dit was, sedert 34 jaren, het tweede onweder, dat men zich konde herinneren.

Ook de Behrings-zee is berucht wegens hare digte nevels. Bij zuidelijken wind wordt hier eveneens de koude lucht van het noorden in aanraking gebracht met de warme van het zuiden en een dikke nevel gevormd. Maar al te dikwijls neemt de wind dan toe tot storm; de golven zijn, wegens de vermelde ondiepte van het water ten noorden van de Behrings-sstraat, kort en met schuim bedekt. Daarbij komt, dat het kompas hier den zeeman zeer slecht tot geleider dient, dewijl de magneetnaald, bij de zeer steile helling (inclinatie), welke de noordpunt naar beneden aanneemt, zich slechts traag beweegt. Waarnemingen van de sterren worden door de nevels onmogelijk gemaakt en de drijvende ijsbergen vergrooten nog de gevaren, waarmede de zeelieden van alle kanten bedreigd worden. Even zoo snel verandert echter ook het tooneel. Plotseling draait de wind en waait uit het noorden. De

nevel verdwijnt, de hemel is zonder wolken, en binnen weinige uren is het water even rustig, als het te voren stormachtig was. Walvisschen kruisen den loop van het schip, walrussen drijven op ijsschollen, geheele vlugten eiderganzen, meeuwen, duikers en andere zeevogels vertoonen zich in die streken, en vischotters spelen in het heldere water. Aan de Behrings-zee ontbrakt de temperende werking van een grooten zeestroom, zoo als de Golfstroom in den Atlantischen Oceaan uitoeft, en het tongsgewijze schiereiland Aljäska, dat zich langs de noordwestkust van Amerika naar Azië schuift, vormt in zekeren zin eene grensmuur tusschen de zachtere en koudere gebieden. Aan de zuidzijde daarvan vindt men nog heerlijke wouden, vol vogels van meer zuidelijke streken, — aan de noordelijke hellingen van hare 5 tot 6000 voet hooge bergen daarentegen begint de heerschappij van den winter. Zij liggen kaal en eenzaam, — eene schuilplaats voor robbenachtige zeedieren.

Op Unalashka heerschen van April tot in het midden van Julij bijna onafgebroken nevels. Dan volgen tot in het begin van October de enkele lichte weken, waarna echter aanstonds weder herfstnevelen en winterstormen intreden. De hevige stormen verwoesten allen plantengroei, slechts lage wilgenstruiken houden zich in de vochtige gronden staande, naast grassen en kruiden. Eenigen van de laatsten worden door de menigte, waarin zij optreden, aan de bergruggen op sommige plaatsen een sieraad van het landschap, zoo, bij voorbeeld, een Alpenroosje (*Rhododendron kamtschadalicum*) en eene wolfsboon (*Lupinus nutkeanus*).

In weerwil van de zuidelijke ligging, welke de Aleutische eilanden hebben, rijst in den zomer de warmte zelden boven $+ 19^{\circ}$, maar daalt ook in den winter zelden beneden $- 19^{\circ}$. In het westelijke Eskimo-land laten zich, gelijk in vele poollanden, eigenlijk slechts twee ongelijke jaargetijden onderscheiden: een lange winter en een korter zomer. De middernacht van den zomer komt overeen met onze maand November, de middag met Junij. Bij den onafgebroken zonnenschijn van den langen dag rijst de temperatuur tot eene hoogte, die men hier ter nauwer nood zoude vermoeden. De thermometer rijst tot 16° Celsius. De groei der kruiden begint, zoodra de sneeuw smelt, en gaat dan bij den onafgebroken zonnenschijn snel voort, hoewel er ten tijde van den lageren zonnestand, die met onzen nacht overeenkomt, verschijnselen in de plantenwereld waar te nemen zijn, welke aan den slaap en de nachtrust herinneren. Eenigen sluiten de bloemen, anderen vouwen de bladeren of laten ze zakken.

Aan de Groenlandsche westkust worden de zoogenaamde land- en zeewinden

inzonderheid aan de diep insnijdende fiorden in hooge mate merkbaar. In den zomer verwarmen de beschermde rotsdalen zich vrij sterk, het verschil in temperatuur tusschen deze en de ijskoude zee buiten de fiorden wordt aanzienlijk, en er heeft eene hevige toestrooming van de koude lucht naar het binnenste der smalle zeeboezems plaats. Met behulp van deze zeewinden komt de schipper in de zeilboot ligt en snel diep in het binnenste der fiorden, maar even zoo moeilijk wordt het hem ook, om weder daaruit te komen. Bij het intreden van koudere temperatuur wordt de verhouding omgekeerd. De boven de opene zee zich bevindende lucht heeft dan weinig minder warmte dan 0° , boven het vastland, maar inzonderheid boven de groote ijsmassa in de binnenlanden koelt zij zich aanmerkelijk af en breekt, somwijlen in plotselinge stooten, in andere fiorden als hevige aanhoudende plaatselijke winden uit naar de zee, het ijs uit de fiord voor zich heen vegende.

Op de zoo zeer verschillende verwarming en de daardoor te weeg gebragte verschillende digtheid van de lucht berusten ook de velerlei optische gezigtsbegoochelingen, die in de Poolzee, en inzonderheid aan hare kusten zoo veel voorkomen. De kust vertoont zich van uit de verte aanmerkelijk verhoogd, en aan de kanten onder steile hoeken naar boven getrokken deelen daarvan schijnen aan hunnen bodem losgemaakt en in de lucht te zweven. Sommige eilanden, die een rondachtigen omtrek naar boven bezitten, spiegelen zich naar beneden met denzelfden vorm af en gelijken naar vrij zwevende bollen. Ijsblokken verlengen zich onnatuurlijk naar boven, en iedere punt daaraan zet zich meervoudig in deze rigting uit; zoo verkrijgen zij het aanzien van architectonische bouwwerken, als door de hand eens tovenaars uit kristal opgetrokken. Het water vormt een andermaal meervoudig over elkander rustende, terrasvormige lagen, die door duidelijke zuilsgewijze splijting, verrassend naar basaltische, hoog opstekende klippen gelijken. Door den verrekijker meent de schipper in het ijs aan den gezigteinder vastland met vlakten en bergketens te zien; palen, die naast de woningen van de Eskimo's de toestellen tot het droogen der visschen dragen, worden schijnbaar een woud van masten, en op het eigenlijke land vertoonen zich bedrieglijk blinkende meren, geheel als die waterspiegelingen ¹⁾ in de woestijnen van de heete luchtstreek. De wandelaar gaat droogvoets daar door heen, terwijl zij voor hem schijnen te vlugten, voor den verwijderden reisgenoot

¹⁾ Fata Morgana.

schijnt hij daarentegen in den vloed verzonken, of slechts nog met het hoofd boven den spiegel te zijn. Ter afwisseling strekt de wandelende gestalte zich dun en spookachtig tot reuzengrootte uit, met het hoofd in de lucht, de voeten schijnbaar in het water. Het lastige van de opdoeming wordt nog zeer vermeerderd door de snelle wisseling. Op andere tijden is de lucht weder zoo helder en doorzigtig, dat de verst verwijderde voorwerpen aan den gezigteinder zichtbaar worden. Daarbij bezit zij somwijlen zulk eene zuiverheid, dat men menschelijke stemmen wel op eene halve Duitsche mijl afstands kan hooren.

Bij de schildering der reis van KANE hebben wij reeds herhaaldelijk melding gemaakt van het noorderlicht. Wij gewagen hier nog van de zoogenaamde ijsblink, een luchtverschijnsel, dat voor de zeelieden in de noordelijke wateren van het grootste belang is. Dit verschijnsel berust op de

Luchtspiegeling.

verschillende wijzen, waarop water en ijs het opvallende licht breken en zich in de zich daar boven bevindende dampen van de luchtzee afspiegelen. Boven het opene water vertoont de hemel zich donker blaauw, boven het vaste ijs verkrijgt hij eene glinsterend witachtige tint. Bestaat het ijs uit zamengeschovene afzonderlijke massa's schollen, dan gaat de Fleur in die zelfde mate in het geelachtige en donkere over, als de wateraderen en kloven heerschend worden. Alzoo kan de zeeman aan dit duidelijke spiegelbeeld naauwkeurig onderkennen, wat er op onderscheidene mijlen afstands achter zijnen gezigteinder aanwezig is, of digte ijsbanken hem het voortzeilen verbieden, dan wel of donkere waterwegen hem de mogelijkheid verschaffen om verder voort te dringen.

Hoe weinig de plantenwereld betrekkelijk afhangt van de door de Aarde zelve voortgebrachte warmte, hoe zeer zij daarentegen afhankelijk is van Zon en lucht, alsmede van het nederslag uit den dampkring, kan men in geen

land zoo naauwkeurig waarnemen, als in het noorden van Amerika. In weerwil dat weinige voeten beneden den bodem eene dikke laag van nimmer ontdooijend ijs rust, dat aan alle plantenleven eene grens stelt, groeijen op geringen afstand daarboven niet alleen mossen, korstmossen en eenige armzalige poolkruiden, maar zelfs groote wouden met vrij hooge en dikke stammen. Hoe dieper de bodemlaag is, waarin de warmte der zomerzon indringt en voor weinige maanden eene smelting te weeg brengt, des te krachtiger

Aan het St. George-meer.

is de boomgroei ontwikkeld. De wortels dringen in den bodem, tot dat zij op het eeuwige ijs komen, en groeijen hier dan evenwijdig daarmede verder voort. Zij verhouden zich eveneens, als of zij met eene laag vaste rotsen in aanraking waren gekomen.

De verandering, welke de plantenwereld door het klimaat ondergaat, zal ons aanschouwelijk worden, wanneer wij in onze verbeelding eene wandeling ondernemen van Kanada naar de kusten der IJszee;

Op den granietbodem, dien de wateren van het Bovenmeer aan den noordelijken oever bespoelen, vinden wij het schoonste naaldboomenbosch, bestaande uit witte dennen (*Abies alba*), balsemdennen (*Abies balsamea*), weymouths-pijnboomen (*Pinus strobus*) en Amerikaansche lorkenboomen (*Larix americana*). Daar tusschen mengt zich de papierberk (*Betula papyracea*), en digt aan den oever breiden berg-ahorn (*Acer montanum*) en witte kornoeljestruiken (*Cornus alba*) hun vriendelijk loof uit over de blinkende wateren. Als onderhout heerschen drie tot vier voet hooge taxisboomen (*Taxus canadensis*). Aan den zuidelijken oever groeijen nog beuken, en op de Zandsteen-eilanden midden in de zee begroet ons met vriendelijk licht groen een loofwoud uit populieren en ahornen met digt struikgewas van fraai bloeiende spiraea's, meidoornen, wilde pruimen en appels. De oever van het bovengedeelte der Saskatschewan-rivier zijn bedekt met digte wouden, in welke de bijl van den Blanke hare verwoestingen nog niet heeft begonnen. Eerst bij fort Carlton licht de vlakte op, de oevers verheffen zich tot 150 en 200 voet hoogte, en het landschap wordt golfsgewijze heuvelachtig. Het verkrijgt een parksgewijs voorkomen. Op de digte wouden volgen landstreken, waarin eene liefelijke vermenging tusschen woud en prairie optreedt, en hieraan sluiten zich tot aan den voet van het Rotsgebergte witte grassteppen, de weideplaatsen der bisonkudden.

Aan den Athabaska-pas, onder 53° noorder breedte, zijn de ruggen van het Rotsgebergte met digte dennenwouden bedekt. De bodem bezit slechts eene dunne laag teelaarde op een rotsachtigen ondergrond, maar op deze breiden zich de boomwortels tot eene buitengewone lengte uit. De stammen zijn daarbij slank en dun opgeschoten, en staan zeer digt naast elkander. De hevige wind, die gedurende den meesten tijd van het jaar hier waait, buigt ze heen en weder gelijk de halmen van een graanveld, en de dikke wortel- vlechten deelen in deze wankelende beweging, zoo dat het reisgezelschap, dat hier overnacht, als in eene wieg heen en weder wordt geschommeld.

De sneeuwval is in de Rotsgebergten in de nabijheid van den Athabaska-pas zeer aanzienlijk. Reisgezelschappen, welke door den laatsten heentrekken, vellen des avonds gewoonlijk een aantal boomstammen en vormen daaruit dan eene onderlaag, op welke het mogelijk wordt, gedurende de koude nachten een vuur te stoken. PAUL KANE verhaalt, dat hij bij zulke gelegenheden wel eens 9 tot 10 voet hooge sneeuw vond, en daarnaast stompen van boomen zag, die door vroegere reisgezelschappen afgehouden waren en die nog 10 tot 15 voet boven de sneeuw uitstaken. Oude »Voyageurs» verhalen

in weer-
nimmer
eijen op
ge arm-
ke stam-
indringt
rachtiger

dat zij op
ede verder
rotsen in
ergaat, zal
wandeling

dan bij dergelijke gelegenheden aan de »nog groenen» allerlei betreffende reuzen, die zoo hoog waren, dat zij de stammen op die hoogte boven de knie hebben afgebroken.

Beneden den uit boomstammen gevormden vuurhaard smelt de sneeuw gewoonlijk tot eene diepe spleet weg, en dan gebeurt het wel eens, dat een onbedachtzame slaper tot algemeene vrolijkheid naar beneden rolt.

Hoe verder noordwaarts van de Saskatschewan (54°) wij dringen, des te meer vindt men de witte dennenboomen heerschen. Berken, wilgen, elzen, populieren en balsempopulieren treden meer en meer op den achtergrond. Op sommige plaatsen verbreken lorkenboomen de eentonigheid, en onder de struiken merken wij aanverwanten op van de vogelkers (*Prunus padus*) en den oleaster (*Elaeagnus argentea*). Aan de Slavenrivier (60°) zijn de vochtige laagten bedekt met een woud uit balsempopulieren en espen (*Populus tremuloides*), alsmede van zwarte dennen (*Abies nigra*), en waar zandbodems voorkomen, van Banks-pijnboomen (*Pinus Banksiana*). Aan den rivieroever voeren, behalve de beide populiersoorten, wilgenstruiken den boventoon.

In het oog vallend is de frischheid en betrekkelijke weelderigheid, welke bij de bosschen in het dal van de Mackenzie-rivier tot in de nabijheid van den mond dezes strooms wordt opgemerkt. Witte dennen van een vier- tot vijftal voeten in omtrek zijn daar niet zeldzaam. Boomen, die in de doorsnede van hunnen stam 2 à 300 jaarringen vertoonden, hadden meer dan 60 voet lengte, en enkelen bereiken zelfs de dubbele hoogte. Ook deze rivier vergezellen aan beide zijden vooreerst wilgenstruiken, die zeer taai van leven zijn, afwisselende met enkele Amelanchiën, Shepherdia-struiken, enz. De pool- en Mackenzie-zoetklaver (*Hedysarum boreale* en Mackenzie; de laatste werd door MACKENZIE als »zoethout» aangewezen) breken met schoone bloemtrossen de eentonigheid af, op kalkbodems kruipen zilverwortel (*Dryas Drummondii*) en mansharnas (*Androsace*) met liefelijke bloemen, en in de bescherming des wouds vertoonen zich zelfs nog vrouwenschoen (*Cypripedium*) en calypso-soorten. Aan de oevers van de Delta-eilanden van de Mackenzie-rivier verheffen zich nog witte dennen en balsempopulieren. De zuidelijke arm van de Mackenzie-rivier ontving naar de menigte van deze boomen den naam van Rivière aux Liards. Onder den 68sten graad noorder breedte zijn de witte dennen nog 40 tot 50 voet hoog, onder 68½° vormen papier-berken, balsempopulieren en elzen (*Alnus viridis*) struiken van 20 voet hoogte, waarin zich 12 voet hooge wilgen (*Salix speciosa*),

roode aalbessen, witte rozen (*Rosa blanda*), roode boschbessen, kalmia's en velerlei klein struikgewas (*Lupinus perennis*, *Nardosmia palmata*, *Rubus chamaemorus*) mengen. Eerst onder 68° 55' noorder breedte verdwijnen de boomen, en slechts weinige armzalige dennen en struiken van papierberken begeven zich over deze, door den Genius van het noorden getrokkenene ijzige grens.

Slechts weinigen van deze in het wild groeiende planten zijn door den mensch als voedsel te gebruiken. De waterhaver of wilde rijst (*Hydropyrum esculentum*), die intusschen noordwaarts slechts tot aan het Winnipeg-meer wordt aangetroffen, wordt door de Indianen als voedingsmiddel op hoogen prijs gesteld. De vroeger genoemde pool-zoetklaver en eene soort van smalbladige watereppe (*Sium lineare*), een in het water groeiend scherm-dragend gewas, bezitten als voedsel te gebruiken wortels, die intusschen met de noodige voorzigtigheid moeten ingezameld worden, ten einde verwisseling met de vergiftige wortels van de Mackenzie-zoetklaver en de waterscheerling te voorkomen. De wortels van de watereppe worden door de Kanadiërs, naar haren vorm, rattenstaarten genoemd. Bij gebrek aan iets beters stellen de reizigers ook uit de jonge bladeren en uitloopers van de smalbladige basterdwederik (*Epilobium angustifolium*) eene groente daar. Als eene zwakke herinnering aan de ooftsoorten van meer bevoorregte streken dienen de vruchten van de meer vermeldde kersen en appelen. De eersten, van de Virginische kers (*Prunus virginiana*) afstammende, inzonderheid menigvuldig aan de Saskatschewan-rivier, maar ook tot aan het Slaven-meer voorkomende, zijn wel is waar in verschen toestand niet te eten, maar leveren gedroogd en vervolgens fijngestooten een gezocht toevoegsel bij het pemmikaan. Nog aangeneramer zijn tot hetzelfde einde de appeltjes, ter grootte van eene erwt, van de *Aronia ovalis*, een struik, die op de zandvlakten om de Saskatschewan-rivier zeer veel voorkomt. Men zegt, dat een pudding daarvan weinig voor pruimenpudding behoeft onder te doen. Eenige andere planten, bij voorbeeld de beerenwortel (*Actaea alba*, *Racine d'ours*), de wortels van een alpenbalsemstruik (*Azalea nudicaulis*, de konijnenwortel der Indianen), de wilde rosmarijn (*Ledum palustre*) en *Heuchera Richardsonii* zijn als geneesmiddelen in gebruik.

Van hoe buitengewoon groot belang de papier-berk is voor de reizigers in de Noord-Amerikaansche gewesten, hebben wij reeds bij FRANKLIN's reis vermeld. Na haar zou aan den witten den de tweede rang toekomen. Daargelaten, dat het digte hout als timmerhout zeer goed te gebruiken is, worden ook

zijne slanke, taaije wortels, door de Indianen Watopih genoemd, bij de daarstelling der berkenbast-booten onontbeerlijk, ten einde de stukken bast daarmede aaneen te naaijen. Het rijkelijk uitzweetende hars wordt gebruikt, om de vaartuigen waterdicht te maken. Booten, die slechts voor korte afstanden moeten dienen, maakt men ook wel van de basten der witte dennen. Voor de Eskimo's van het vastland is de witte den de eenige boom dien zij in levenden toestand kennen. Uit zijn hout maken zij hunne boogen voor de jagt. De vermelde Banks-den, door de Kanadasche reizigers gewoonlijk cypres genoemd, scheidt wel is waar weinig hars uit, maar bezit een voor timmermanswerk zeer geschikt en taai hout; daarbij heeft hij met zijne lange, wijd uitgespreide, buigzame takken, die in den regel weelderig met opengesprongen pijnappels van verschillenden ouderdom bezet zijn, een aangenaam uiterlijk. De kleinvruchtige den (*Pinus microcarpa*), die bijzonder talrijk is in de moerassige streken tusschen de York-factory en het Pont-meer, wordt door de kolonisten »jeneverbes», door de Krih-Indianen »de gebukte boom», kromhout, genoemd. Den laatsten naam verdient hij inzonderheid ten noorden van 65°, alwaar hij slechts dwergachtig, ter hoogte van 6 tot 8 voet voorkomt.

Onze eigenlijke jeneverbes komt in dat gebied ook voor; de Indianen noemen hare vruchten »kraaijenbessen.» Gemeenschappelijk met haar wordt ook de gestrekte jeneverbes (*Juniperus prostrata*) gevonden, met meer dan twee ellen lange, geeselvormige takken, die op den bodem voortkruipen. Met de knoppen van den gagelstruik en met den wortel van zeker walstroo (*Galium tinctorium*) verwen de Indiaansche vrouwen de pennen van de stekelvarkens, voor dat zij die gebruiken om zich op te schikken.

Geweldige verwoestingen worden in de noordsche bosschen door boschbranden aangerigt. De Indianen hebben de ingewortelde gewoonte, om de prairiën bij de minste aanleidingen in den brand te steken. Wanneer een hunner benden van eenen togt terugkeert, of een verdwaalde jager door een rooksignaal zijne legerplaats wil doen kennen, wordt steeds het gras in den brand gestoken. Daarbij komen nog dan de branden welke de bliksem te weeg brengt. Door deze branden worden de boomsoorten vernietigd, de jonge nagroei verwoest, en slechts wilgen en populieren zijn in staat aan zulk eene mishandeling het hoofd te bieden. Deze weinig bruikbare boomsoorten worden op die wijze de alleenheerschers over uitgestrekte gebieden.

Door de verwoeste wouden wordt voorts ook de marsch der reizigers in hooge mate bemoeijelikt, en in sommige deelen van het Rotsgebergte wordt

, bij de
ken bast
gebruikt,
afstanden
nen. Voor
ien zij in
a voor de
onlijk cy-
een voor
met zijne
derig met
een aan-
, die bij-
ry en het
h-Indianen
rdient hij
ter hoogte

ianen noe-
wordt ook
meer dan
ortkruipen.
er walstroo
en van de

oor bosch-
te, om de
anneer een
er door een
gras in den
bliksem te
d, de jonge
at aan zulk
boomsoort

n.
reizigers in
ergte wordt

Woud in Kanada.

het d
rasser
diaan
vergro
die o

Gel
noord
lijke
hare
Liard
tot 5
Mount
(turni

De
de ve
Oceaa
en re
der ri
voer

De K
met d
bestan
boome
moera
Groot
derhou

De
enkele
hooger
bedekt
voedse

eens v
men z
Bij zij
haald ;
zoude

Rog

het door omgestorte boomstammen en rotsblokken, uitgestrekte poelen en moerassen bijna onmogelijk gemaakt om vooruit te komen. Slechts de sterke Indianen weet behendig tusschen de hindernissen heen te sluipen en door het vergroeide onderhout, zich niet storende aan de digte scharen van moskieten, die om hem heen gonzen.

Gelijk de boomgroei in het gebied van de Mackenzie-rivier ver naar het noorden doorgaat, vindt hetzelfde plaats, in vergelijking tot andere noordelijke landen van Amerika, met de kultuurplanten. De mais vindt bij 51° hare noordelijke grens, tarwe treft men daarentegen aan tot op 60° 5' bij fort Liard, dat aan een van de westelijke toevloeiingen der Mackenzie-rivier 4 tot 500 voet boven de oppervlakte der zee aan den voet van de Rocky-Mountains ligt. Gerst en aardappelen groeijen nog armzalig onder 65°, rapen (turnips) zelfs nog tot bij het fort Good Hope (67°).

De westkust van het noordelijke Amerika is door de hooge gebergten tegen de verkoelende invloeden van de binnenlanden beveiligd en heeft door den Oceaan een volkomen eilandenklimaat met veelvuldige nevels, koele zomers en regenrijke winters verkregen. De lagere kustbergen, en zoo ook alle oevers der rivieren en zeeboezems zijn met een weelderigen boomgroei bedekt. Hier voeren soortgelijke dennenbosschen den boventoon als in de binnenlanden. De Kanadasche pijnboom (*Pinus canadensis*) vormt gemeenschappelijk met den *Pinus Mertensiana* en andere Kegeldragende gewassen het hoofbestanddeel daarvan; de levensboom (*Thuya excelsa*) komt daarbij. Loofboomen zijn zeldzaam; slechts elzenstruiken bedekken, gemeenschappelijk met moeraspijnboomen (*Pinus palustris*), de dieper gelegen moerassige plaatsen. Grooten *Panax*-soorten, beerenklauwstruiken en boschbessen vormen het onderhout.

De Aleutische eilanden missen daarentegen allen boomgroei, slechts op enkele plaatsen vindt men er eenige struiken, en eerst op Unimak beginnen hogere boomen; daarentegen zijn de meeste lagere deelen met heerlijk gras bedekt, dat aan talrijke ingevoerde runderen, alsmede aan schapen en geiten voedsel levert. CHAMISSO verhaalt, dat de zoon van een Russisch ambtenaar eens van Unalaska naar Unimak ging en aldaar tot zijne verbazing boomen zag, die zóó dik waren dat hij een daarvan had kunnen beklimmen. Bij zijne terugkomst op Unalaska had hij dit met grooten hoogmoed verhaald; maar tevens met niet geringe vrees dat men hem voor eenen leugenaar zoude houden.

Rogge tiert in het Russische noordwesten van Amerika in het geheel niet,

gerst wordt er slechts in zeer geringe hoeveelheid gekweekt. Op den smallen kustzoom in het zuidoosten van den Elias-berg en bij Nieuw-Archangelsk verbouwt men enkele groenten en kweekt men aardappelen, kool, rapen en uijen in toereikende hoeveelheid.

Gunstiger is het gesteld in de nieuw opkomende volkplanting aan de Fraser-rivier. De bodem van hare omstreken is vruchtbaar. Aan beide oevers van den stroom zijn de heuvels gekroond met bosschen van dennen, ceders, pijnboomen en witte dennen; even zoo vindt men hier zeer veel loofhouten, inzonderheid esschen, olmen, berken en vlier, appel- en peerenboomen. Men heeft hier enkele boomen van aanzienlijke grootte en dikte aangetroffen. Zoo had een ceder 28 voet omvang, een andere 25 voet, een derde 18 voet, een witte pijnboom 22 voet. Een omgeslagen dennenboom had 320 voet lengte en was daarbij 4 voet 6 duim dik. Aan de Columbia-rivier wordt zoo veel graan verbouwd, dat het in de behoeften van de aldaar wonende bevolking niet alleen voorziet, maar dat ook eene niet onaanzienlijke hoeveelheid kan worden uitgevoerd.

Veel ongunstiger is het gesteld aan de oostkust van het vastland. In Labrador bevinden zich vier zendelingsgestichten aan de kust, die slechts eenmaal in het jaar door een Europeesch schip bezocht worden. De aardappelen vallen hier in gunstige jaren nog tamelijk goed uit. In het jaar 1857 had men eene vrij aanzienlijke hoeveelheid te Hebron onder 58° 15' noorder breedte verbouwd, waarvan velen 12 tot 20 lood wogen. Aan de Mackenzie-rivier groeit de aardappel nog beneden den 65sten graad, in Groenland daarentegen niet meer, terwijl hij in Europa nog in de landen op 70° gevonden wordt.

De Deensche ambtenaars op Noord-Groenland hebben meestal een kleinen tuin voor hun huis aangelegd, waarin zij niet zelden de vruchtbare aarde met veel moeite bijeen moeten brengen. Zij verbouwen daarin witte rapen en radijzen, die zeer goed zijn; daarentegen missen de groene kool, spinaadje, salade en kervel allen specerijachtigen en aangename smaak, hoewel zij vrij snel en weelderig opschieten. Wortelen kan men ter naauwer nood tot de grootte brengen, dat zij als zoodanig te onderkennen zijn, en aardappelen bereiken niet veel meer dan de grootte der aardappeltjes, die in onze kelders van zelve aan de uit oude knollen schietende uitspruitsels groeijen.

Eenigzins gunstiger is het gesteld in Zuid-Groenland, bij voorbeeld in Julianehaab. Tegen het einde van Mei is de bodem hier reeds bijna ter diepte van eene spade ontdooid, en men kan het in het begin van Junij wagen hem te beplanten, inzonderheid wanneer men de bedden hoog en droog aan-

legt. Aardappelen worden aldaar beschouwd als de fijnste weelde-artikelen, die slechts met de zorgvuldigste verpleging te krijgen zijn. Tot bloei komt de plant hier zelden of nooit, de grootste knol, dien men in het jaar 1855 had gewonnen, woog $7\frac{1}{2}$ lood; men verkrijgt ongeveer het drie- tot viervoud van het uitgezaaide; bovendien zijn de knollen zeer waterig. Gele rapen blijven klein, witte daarentegen vallen goed uit; de kool wordt hier beter, maar toch niet zeer best. Spinaadje en zuring worden voortreffelijk, zoo ook rhabarber en kervel. Peterselie is minder goed, erwten brengt men hoogstens in den bloei.

Op broeibedden, die door de Zon verwarmd worden, kweekt men ook aardbeijen en augurken als lekkernij.

Onder de in het wild groeiende planten wordt in Zuid-groenland de engelwortel (*Archangelica officinalis*) aan de bergbeken nog al gevonden en door de inboorlingen wegens zijne eetbare stengels gezocht.

Van de boomgewassen zijn in Zuid-Groenland de berk (*Betula fruticosa*), een hazelaar en een kruipende jeneverbes voorhanden, behalve de gewone poolwilgen. De berk gaat slechts tot 6° noorder breedte. Meestal liggen de dikkere stammen daarvan glad aan den grond, half in het mos begraven, en daaruit schieten takken van 2 tot 3 duim dikte 4 tot 5 ellen hoog in de lucht. De dikste van die liggende stammen hebben 8 duim doormeter. De grootste en hoogste struiken van Zuid-Groenland staan in het kleine dal Kingoa, beschermd door steile rotsen, en zijn zoo hoog, dat een man ongeveer 5 voet hoog langs den stam kan klimmen, terwijl de takken dan toch nog 2 tot 3 voet boven hem uit steken. Slechts weinige inboorlingen bedienen zich van het hout als brandstof; het wordt meestal voor de hier wonende Europeanen opgezameld.

In weerwil van de karigheid der Groenlandsche Flora in vergelijking met den plantengroei van zuidelijker breedten, leveren de Deensche bezittingen van dit land gedurende den zomer toch een allerlieft gezigt op de meeste vlakke deelen der klippen. De meeste spleten en verdiepingen van het gesteente zijn met een meer of min dik kussen van lage struikgewassen, mossen en halfgrassen bedekt. Naakte, geheel onvruchtbare klippen, zoo als in de omstreken van Upernivik, behooren tot de zeldzamer uitzonderingen. Naar gelang de struiken, inzonderheid de boschbessen, in verbinding met de grassoorten, of de halfgrassen in verbinding met de korstmossen, de meest heerschende planten zijn, verkrijgt de plantengroei van zulke bergen óf eene zwak groenachtige óf eene meer graauwe en bruine tint. Komt men nader

bij de hegroeide plaatsen, dan wordt men door de frischheid van het groen en door de menigte fraaije bloemen daartusschen alleraangenaamst verrast.

Aan het gebied der naaldbosschen sluiten zich uitgestrekte moerasvlakten. De poolkust ten noorden van de Kotzebue-sond wordt overdekt met eene graauwe veenvlakte, die gelijkvormig over hoogten en dalen heenloopt. In zuidelijker streken komen struiken van wilgen en graauwe elzen (*Alnus incana*) voor. Bovendien groeijen in het veen dwergberken, wilde rosmarijn, beerendruif (*Arctostaphylos alpina*) en moeras-boschbessen, maar zij verheffen zich ter naauwer nood boven de korstmossen en mossen, in welke bescherming zij groeijen. De randen der waterpoelen worden ingevat door rietgrassen en wolbiezen.

Aan de tegenover liggende kust van Azië zakt in het land der Tschuktchen de boomgrens tot 64° noorder breedte af, aan de Amerikaansche zijde van de Behringsstraat daarentegen komen witte dennen en wilgen (*Salix alba*) tot 60° voor. Boschjes daarvan worden aangetroffen aan de oevers der Buckland-rivier, die in de Kotzebue-sond uitloopt. Aan de bosschen sluit zich een gordel van struikvormige wilgen en aan gene zijde van Wainwright's Inlet strekt zich de struiklooze platte Tundravlakte uit.

De Tundra van het westelijke Eskimoland, van de Norton-sond tot aan Kaap Barrow, is een groote veenvlakte, die slechts onbeduidend door eenige lage heuvels en enkele voorgebergten eenige afwisseling ondergaat. Ofschoon de bodem uit teelaarde en rolsteenen bestaat, verhindert toch het ijs, dat slechts in den zomer weinige duimen beneden de oppervlakte ligt, aan het regen- en sneeuwwater om dieper door te dringen, en het laatste vormt poelen, moerassen en meren. Waar de bodem eenigzins helt, verzamelen de wateren zich tot sloten, aan welke oevers gewoonlijk de belangrijkste gewassen worden aangetroffen. De weeke veenbodem is met enkele struiken van wolgras bedekt, en de voet zakt diep daarin door. Waar in de nabijheid der beken en rivieroevers de bodem vrij van turf is, bloeit in den zomer als het ware een tuintje met de uitgelezenste kruiden. Het gletscher-nagelkruid straalt met groote goudgele bloemen naast de purperroode *Claytonia sarmentosa*, daar tusschen schemeren talrijke anemonen, geel bloeiende steenbreek-soorten en hemelsblaaue vergeetmijnietjes. Intusschen komen zulke uitgelezene plaatsjes slechts zelden voor, mijlen ver in het rond heerscht de drukkendste eentonigheid: zwartgraauwe veenbodems met enkele grasplantjes, moshoopjes en korstmoslagen bedekt.

SEEMANN heeft in het westelijke Eskimoland 315 plantsoorten verzameld,

wa
ben
van
D
Ond
boon
en s
heer
die
uitsl
gehe
van
telst
spits
digt
nig
reuz
De
heeft
tot 5
die g
zag
oude
der
kan
kruid
regel
heeft
bij 2
laken
reld
were
ting
dit d
poolv
kozen
kenn

waaronder 249 vaatplanten en 66 bedekt bloeiende gewassen. Evenzoo hebben PULLEN, PENNY en EDE opgaven geleverd betreffende den plantengroei van dat gebied.

De Flora der noordelijke Tundra's heeft een geheel eigenaardig karakter. Onder 243 planten met duidelijke bevruchtingswerktuigen zijn slechts twee boomachtige gewassen, 23 struikachtige, 195 kruiden, 7 tweejarige planten en slechts 12 zomergewassen. Onder de ongunstigste omstandigheden, die hier heerschen, hebben zich slechts weinig gewassen in stand kunnen houden, die binnen een jaar haren wasdom voleindigen en bij hunne voortplanting uitsluitend tot zaden zich bepalen. Het meerendeel der poolplanten vertoont geheel hetzelfde karakter, dat de Flora der Hoog-Alpen in de nabijheid van de gletschers kenmerkt. Zij ontwikkelen voortdurende onderaardsche wortelstokken, naar boven in dicht staande bundels takken verdeeld, welker spitsen in het mos- en korstmos-tapijt verborgen liggen. Hier drijven zij digte bladkussens, uit welke de dikwerf groote bloemen zich slechts weinig verheffen. Het is het dwergengeslacht der bloemenwereld, tegenover de reuzen der rots- en ijsmassa's.

De grootste blanke den, dien men in het noordwestelijke Eskimo-land heeft aangetroffen, was 40 tot 50 voet hoog, en had eenen omvang van 4 tot 5 voet, maar telde reeds 150 jaar. De hoogste wilg (*Salix speciosa*), die gezien werd, had 20 voet hoogte en eenen doormeter van 5 duim. Hij zag er zoo jeugdig uit, dat men, naar onze gewone schatting, hem eenen ouderdom van vijf of zes jaar zou hebben toegekend; maar uit eene telling der jaarringen bleek het, dat hij 80 jaar oud was. In het groot en algemeen kan men de Flora van dat gebied aldus bepalen, dat zij heerschend uit kruiden wordt gevormd, die afwisselende, enkelvoudige bladeren hebben, regelmatige witte of gele bloemen en drooge vruchten dragen. Bij 83 soorten heeft men witte bloemen waargenomen, bij 59 groenachtige, bij 43 gele, bij 25 purperen, bij 14 blaauwe, bij 7 rozenroode en bij 3 wijnroode. Scharlakenrood ontbreekt geheel. Het heerschen van het wit, dat in de dierenwereld van den poolcirkel zoo zeer in het oog valt, wordt ook in de bloemenwereld waargenomen. Behalve de warmte oefent ook de onafgebroken verlichting in den zomer eene groote werking uit op de planten. Belangrijk zijn in dit opzigt de proeven, die de meer genoemde BERTHOLD SEEMANN bij zijne poolvaart op medegenomen planten deed. Hij had hiertoe zulke soorten uitgekozen, die eene groote gevoeligheid jegens het licht verraden en dit doen kennen door uitspreiden en zamenvouwen van de gevederde bladeren. Een

boon (*Phaseolus*), die in den keerkringsgordel hare bladeren te vijf ure plagt te vouwen tot den slaap, hield ze in de poolzon tot omstreeks acht uur uitgespreid, daarop sloten zij zich, mits zij niet onmiddellijk door de zonnestralen getroffen werden. Het laatste bragt zelfs te middernacht het ontwaken van de planten te weeg.

Het talrijkst zijn op de Tundra's de familiën der mossen en zamengesteldbloemigen vertegenwoordigd; van de eersten vindt men 30, van de laatsten 26 soorten. Dan volgen de korstmossen met 21 soorten, de grassen (20), de steenbreekplanten (19), de rozengewassen (18), de kruisbloemigen (17) en de ranonkelachtige gewassen, benevens de nagelbloemigen (elk met 15 soorten). De aan soorten rijkste geslachten zijn steenbreek (*Saxifraga*) met 18 en ganserik (*Potentilla*) met 9 soorten. Wilgen, ranonkels en vrouwenhaar (*Polytrichum*) zijn ieder met 8, kartelblad (*Pedicularis*) en dekmoss (*Hypnum*) elk met 7 soorten vertegenwoordigd, en van het kruiskruid (*Senecio*) zijn er 6 voorhanden. De meesten van deze gewassen worden ook op het Rotsgebergte aangetroffen, alsmede in de overige Poollanden van Azië en Europa, niet weinigen ook op de Alpen, eenigen zelfs aan de Zuidpool. Slechts weinige soorten behooren uitsluitend aan de Noord-Amerikaansche poollanden.

Eene eigenaardigheid van de poolkruiden is hun onschuldig, volstrekt niet gevaarlijk karakter. Hier komen slechts zeer weinige, en bovendien nog niet eens zeer gevaarlijke vergiftplanten voor, en slechts twee soorten, eene roos en het gletscher-nagelkruid, zijn met doornen gewapend. Op de houtsnede aan het begin van dit hoofdstuk vindt men een aantal van de meest voorkomende poolkruiden bijeen. Figuur 1 is de zeer veel voorkomende zwarte besheide (*Empetrum nigrum*); 2 de poolalsem (*Artemisia polaris*); 3 de achtbladige zilverwortel (*Dryas octopetala*); 4 de zodenvormende steenbreek (*saxifraga caespitosa*); 5 het Alpen-vergeetmijnietje (*Myosotis alpestris*); 6 het eenbloemig wintergroen (*Pyrola uniflora*); 7 het geneeskrachtig lepelblad (*Cochlearia officinalis*).

Even als de plantenwereld van de poollanden weinig gevaren oplevert, verschaft zij ook aan de poolbewoners weinig onmiddellijk nut. Van een gebruik van het hout is ter naauwer nood sprake, wanneer men enkele wilgenstruiken van Groenland uitzondert, die een armzalig brandhout opleveren. Eenige reeds herhaaldelijk vermelde kruiden, zoo als zuring (*Rumex domesticus*) en lepelblad, alsmede zelfs de wortels van boekweitsoorten (*Polygonum*) dienen in de eenvoudige keuken der Eskimo's. Het gewigtigst schijnen nog

de b
melt.
alle
ren.
niets
voort
De
de w
kand
den,
plante
overal
digter
Hoe
rijst,
hier t
Het g
deelin
hoogte
fiord
tal blo
is de
struik
of een
plant
groene
rigens
toom.
betrekk
getroff
sneeuw
kleurde
of ziv
tricus
rubel
(Drab
korstm

de bosch- en moerasbessen, die men niet zelden eerst in het voorjaar opzamelt. De in het laatst van den zomer gegroeide laat men in de plaats van alle andere toebereiding eenvoudig bevriezen, ten einde ze te kunnen bewaren. Van het handelsverkeer levert de plantenwereld van dat geheele gebied niets noemenswaardigs op, dit zal zich steeds moeten blijven bepalen tot de voortbrengselen van het dierenrijk.

De verheffing van het land boven den spiegel der zee, waarnaar zich in de warmere streken der Aarde de verschillende plantengeslachten in over elkander liggende, dikwijls vrij scherp van elkander afgezonderte gordels scheiden, brengt in de poollanden ter naauwer nood eenig onderscheid in den plantengroei te weeg. Waar ter plaatse ook de gewassen kunnen voorkomen, overal zijn het ook ongeveer dezelfde soorten, slechts op beschermde plaatsen digter en weelderiger, op ongunstiger plaatsen kariger en meer tot oasen beperkt.

Hoewel de westkust van Groenland op onderscheidene plaatsen hoog oprijst, aan de straat Waigat onder anderen ongeveer 6000 voet bereikt, is hier toch geene scherpe bovenste grens van het plantenleven waar te nemen. Het goed voortkomen der gewassen hangt hier inniger zamen met de verdeling van het dikke gletscherijs, dat in de binnenlanden bij 2000 voet hoogte begint. Op de hoogten tusschen de straat Waigat en de Omenaksfiord vindt men bij eene verheffing van 4500 voet nog een aanzienlijk aantal bloeiende planten. Op dat onder 71° noorder breedte gelegen schiereiland is de granietbodem van het strand af tot 2000 voet hoogte bedekt met lage struiken van *Andromeda*, enz. De ledige plaatsen zijn bekleed met moszoden of een tapijt van grassen. Tusschen 2 tot 3000 voet opheffing worden de planten eenigzins spaarzamer, naakte rotsen steken meer heerschend uit. Het groene mostapijt is versierd met de fraaibloemige sneeuwranonkel, en overigens voeren, behalve de korstmossen, de grassen en rietgrassen den boven-toom. Bij 3500 voet hoogte verdwijnt de grijze wilg (*Salix glauca*), en de betrèkkelijk weinige planten worden nog enkel op beschermde plaatsen aangetroffen. Bij 4500 voet hoogte begint de zamenhangende laag van ijs en sneeuw; maar zelfs hier vormen bloemen in grooten getale eenen bont gekleurden zoom. Veel komen voor de stengellooze papaver, ganzerikken of zuiverschoon (*Potentilla Vahlia*), steenbreeksoorten (*Saxifraga tricuspidata*, *oppositifolia*, *caespitosa*), mieren of muren (*Alsine rubella*), silenen (*Silene acaulis*), hongerbloempjes of vroegelingen (*Draba arctica*), zwenkgras (*Festuca nardifolia*), eenige rietgrassen en korstmossen.

Op de noordelijke eilanden aan de noordzijde van Amerika versterft het plantenleven in de laatste armzalige sporen. Hier en daar geeft het sneeuwvriër aan den voet der klippen eene rozenroode tot purperkleurige tint.

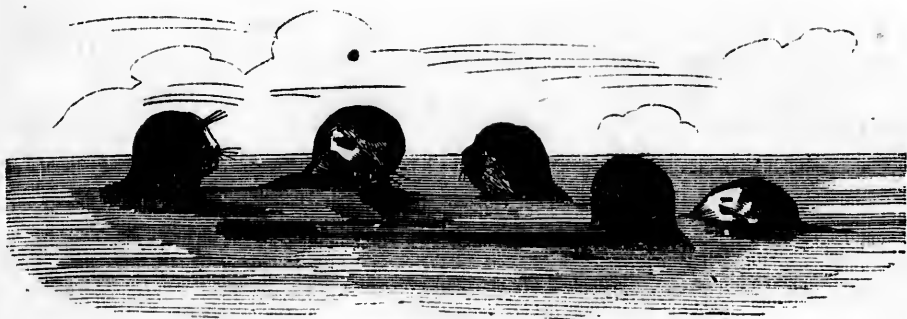
Op de ijsmassa's van het Wellington-kanaal vond men nog groote hoeveelheden van eene *Nostochacea* (geleiwier), dat door BERKELEY *Hormosiphon arcticus* werd genoemd. Wegens het slijm, dat het in zich bevat, is het als voedsel te gebruiken. Vele plaatsen van de eilanden zijn echter ontbloot van allen plantengroei; zoo, onder anderen, de kust aan de noordzijde van King-Williams-land, die zeer laag en vlak is. Zij mist bijna alle gewassen, en vertoont in de plaats daarvan kale kiezelbanken en lage eilanden als zoom. De zich daar voor bevindende Victoria-sstraat is meestal bedekt met zwaar en ondoordringbaar pakij.

Rijkdom
Kabel
Musku
maats
phibie

N

ren over
voor de
de kust
en ploeg
heeft te
biedende
vloed,
der ijsg
ste wint
de mee
overvloe
Slech
ganzen
onderho

XIV. Het dierlijk leven aan de poolwereld.

Rijkdom der zee. — Walvisch. — Vinvisch. — Witvisch. — Zeehonden. — Haaivisch. — Kabeljaauw. — Zalmforel. — Snotdolf. — Botvisschen. — Hondstong. — Mosselen. — Muskusos. — Landdieren: rendier; vos. — Pelsdieren van het vastland; pelshandelmaatschappijen. — Zeeotters. — Buffels. — Konijnen. — Zeebeer. — Zeeleeuw — Amphibiën. — Wolf. — Eskimosche hond.

Niet de Aarde is binnen de poolcirkels de alvoedster, maar de Zee. VON HUMBOLDT'S uitspraak: »Het is de vraag, of het land een groote-
ren overvloed van leven voortbrengt, of wel de oceaan,» wordt ons nergens meer voor den geest gebragt en ten gunste van de laatste beantwoord, dan aan de kusten der poolzee. De bevroren bodem en de vaste rotsklip wijzen spade en ploeg terug; hetgeen de inheemsche of gekweekte plantenwereld oplevert heeft ter nauwer nood eene hoogere beteekenis dan die van eene afwisseling biedende lekkernij. De zee daarentegen, die door de wisseling van ebbe en vloed, door de stroomingen en golfbeweging, door het kalven en trekken der ijsgevaarten, ten minste op sommige plaatsen, zelfs gedurende de strengste winters, wordt opengehouden, biedt, zoowel aan den mensch als ook aan de meesten van die dieren welke het land bewonen, een onuitputtelijken overvloed van voedsel.

Slechts het rendier en de poolhaas, alsmede de sneeuwhoenders, sneeuw-
ganzen en eenige weinige anderen vinden op het plantentapijt des lands hun onderhoud; de koning van dat gebied, de krachtige ijsbeer, alsmede zijne

begeleiders, de poolvos en zelfs de wolf, leven van hetgeen het zeestrand levend oplevert. Bij gebreke van iets beters verteren zij, gemeenschappelijk met de Eskimo's en diens honden, de schelpdieren, welke de terug wijkende vloed bloot legt.

Het bestaan der talrijke zeedieren berust slechts ten deele op de zeegewassen, grootendeels op andere dierlijke wezens. Zoodra men de gedeelten der zee nadert, waarin het grootte drijfzand zich begint te vertoonen, ziet men het water, dikwijls over eene uitgestrektheid van vele mijlen, eene vuil groene kleur aannemen. Die troebele kleur wordt veroorzaakt door mikroskopische wezens, welke door sommige onderzoekers tot de planten, door andere tot de allereenvoudigste diergeslachten worden gebracht. SCORESBY, de ervaren poolvaarder, neemt aan, dat meer dan duizend vierkante mijlen van de Noordelijke Ijszee in den letterlijken zin des woords van bewerktuigde lichamen wemelen.

Waar aan de kust van Groenland het klare zeewater eenen blik in de diepte vergunt, ontwaart men op den bodem een woud van reusachtige diersoorten, tusschen welker 12 tot 16 voet lange en $\frac{1}{2}$ voet breede bladeren dieren van allerlei soort woelen. Even zoo bekleeden koraalachtige basten overal de op den bodem liggende steenen, ja, zelfs de klei en het leem, welke men uit de diepte ophaalt. Eene onnoemelijke menigte kreeftachtige dieren spelen hier de rol van de termiten of witte mieren der heete gewesten.

Voor de Eskimo's hebben de zeezoogdieren de grootste beteekenis. Daar wij in onze vroegere reisverhalen reeds meer van nabij met een aantal daarvan zijn bekend geworden, zoo zullen wij hier slechts diegenen verder vermelden, welke wij daar in het geheel niet, of wel slechts in het voorbijgaan hebben behandeld.

Van de walvischachtige dieren zijn voor de Groenlanders inzonderheid de beluga of witvisch en de narwal van belang.

De eigenlijke walvisch, die in de oude tijden door de Eskimosche vrouwen met harpoenen gevangen werd, is tegenwoordig hoofdzakelijk een buit van de Europeanen. In nieuwere tijden is de opbrengst van deze zeejagt van jaar tot jaar minder geworden en voor de bewoners van Groenland heeft zij een wonderlijken zegen nagelaten. Door de walvischvangst-stations werden een aantal van de verstrooid wonende Groenlanders tot enkele punten verzameld, zij vervreemdden van hunne oorspronkelijke levenswijze en van de zeehondenjagt met de kajaks, werden wel is waar meer dan door het vleesch der gedoode walvissen met voedsel overladen, maar in des te

groot
aan d
De
door
de G
kust,
gemak
vleesch
De
die ge
kort r
nieuw
in de
jaarlijk
zienlijk
groot
geveer
uit de
de laat
worden
Van
36,000
jaarlijk
van de
ten van
migen
het ove
werplijn
is door
netten
voordeel
bijzonde
rijk het
land, ka
Eene
de vang
gewoonli
III.

grooter tijdruimten ook aan het gebrek prijs gegeven, en raakten dan gewoon aan de ondersteuning van de Denen en aan traagheid.

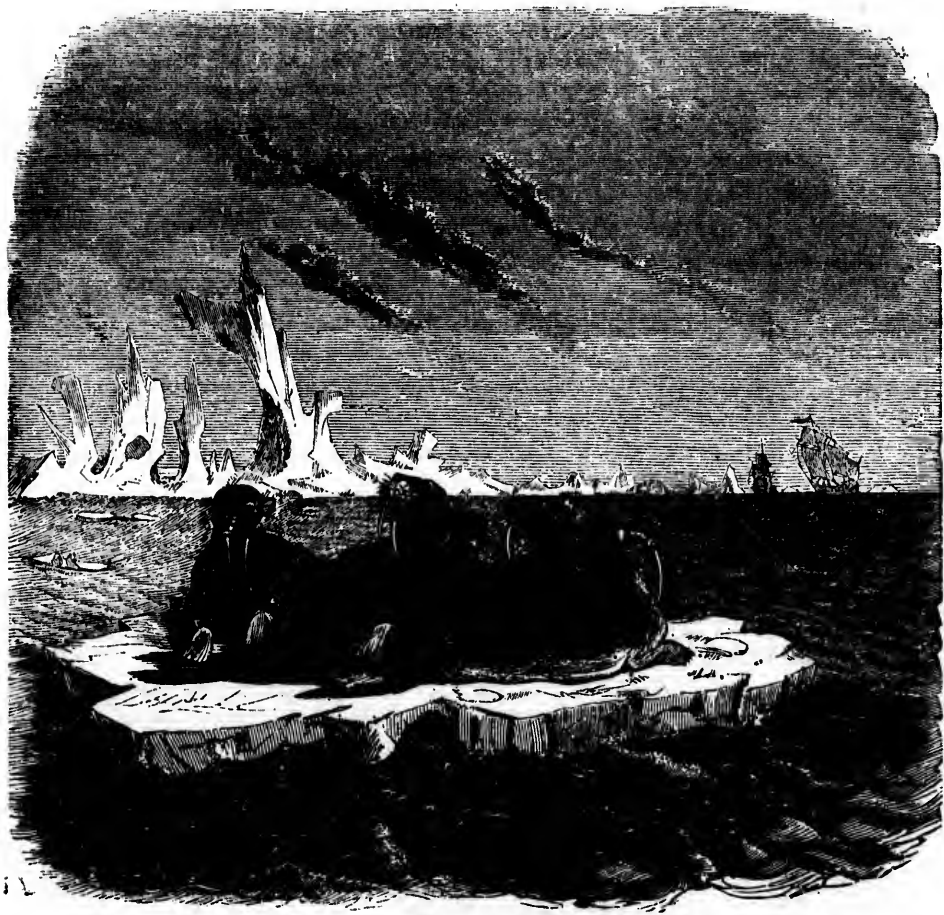
De vinvisch die in grootte van den walvisch niet veel verschilt, maar door de Europeanen wegens zijne gevaarlijkheid wordt vermeden, wordt door de Groenlanders gewond, zoodra het gelukt, hem, als hij slaapt aan de kust, te naderen. Is hij ten gevolge van het bloedverlies afgemat, dan is hij gemakkelijker te harpoeneren en levert dan op eens ongeveer 20,000 pond vleesch behalve den traan en de eetbare huid.

De zoogenaamde witvisch is een walvisch van 12 tot 16 voet lengte, die gemiddeld ongeveer 1½ ton spek oplevert. Hij nadert de kust gewoonlijk kort na het opbreken van het winterijs, en kort voor de vorming van het nieuwe. Inzonderheid wordt hij regelmatig gevangen in bepaalde fiorden en in de Disko-baai. Men zegt, dat er aan de kusten van Deensch Groenland jaarlijks meer dan 1000 witvisschen en narwals worden gevangen. Vrij aanzienlijke hoeveelheden traan verkrijgt men van het aandrijvende aas van groote walvisschen. In de fiorden van Holsteenborg vischte men in 1854 ongeveer 95 tonnen zoogenaamd riviervet, eene traanachtige zelfstandigheid, uit de zee op. In het geheel zijn in het zuiden van Groenland gedurende de laatste tien jaren gemiddeld 500 tonnen spek in den handel gebragt geworden, die niet mede gerekend, welke de Groenlanders zelve verbruiken.

Van de verschillende zeehonden-soorten komen jaarlijks ongeveer 35—36,000 huiden in den handel; bovendien kan men voor ieder individu nog jaarlijks vier huiden tot verbruik rekenen, zoodat er zeker meer dan 50,000 van deze dieren in het jaar geveld worden. Bijna ieder van de talrijke soorten van dit geslacht heeft in de huid een bijzonder voordeel. Terwijl sommigen beter geschikt zijn tot kleedingstukken, worden anderen gebruikt tot het overtrekken der kajaks en booten, nog anderen tot het maken van werplijnen en angelriemen. Behalve de vroeger geschetste wijze van vangst is door de Denen ook nog de vangst door middel van eigenaardig groote netten ingevoerd geworden, en levert op de daartoe geschikte plaatsen veel voordeel op. Tot de vangst der genoemde witvisschen gebruikt men eveneens bijzondere netten, die eene lengte hebben van 90 tot 300 voet. Hoe belangrijk het walrus is voor de Eskimo's aan de noordelijkste kust van Groenland, kan men herhaaldelijk vernemen uit KANE'S reizen.

Eene bijzondere beteekenis heeft in Deensch Groenland in nieuwere tijden de vangst van den grooten noordschen haai visch verkregen, een dier, dat gewoonlijk 8 tot 12, maar somwijlen ook wel 18 voet lang wordt. Geheel

verschillende van zijn gevreesden naamgenoot in de warmere zeeën, wordt hij voor menschen en levende dieren niet gevaarlijk, maar des te liever ver-

Walrussen op drijfjs.

zamelt hij zich bij het aas en maakt hierdoor alsmede door zijne gulzigheid en traagheid de vangst gemakkelijk.

Men verhaalt in dit opzigt, alsmede aangaande zijne onverschilligheid voor verwonding, de ongelooflijkste geschiedenissen; zeelieden berigten, dat een

haai, dien men gevangen en, na hem de lever uitgesneden te hebben, weder in het water geworpen had, toch onmiddellijk daarna weder aan het aas van den haak beet.

Zoodra men er op rekenen kan, dat het pas gevormde winterijs blijft liggen, slaat men openingen daarin, en hangt er ingewanden van zehonden en dergelijken in op tot lokaas. Somwijlen lokt men den visch ook bij nacht door fakkels en vangt hem alsdan, zoodra hij zich aan de oppervlakte ver- toont, door middel van een korten, krom gebogen ijzeren haak. Daar zijn twee mannen noodig om het zware dier op het ijs te trekken, bijaldien, het- geen ook wel voorkomt, het dier den visscher de beleefdheid niet bewijst, van zelf op het aas op de oppervlakte van het ijs af te komen. In zulke gemakkelijke gevallen slaat men den visch onmiddellijk handhaken in de oogen, ten einde hem vast te houden. Wil men niet bij voortdoring bij de bijt op den loer blijven staan, dan hangt men het lokaas aan een ijzeren haak door middel van eene 4 tot 6 voet lange ijzeren ketting in het water en maakt de laatste op het ijs vast. Intusschen loopt men hierbij gevaar, dat de gevangen haai door zijne eigene kameraden tot aan den kop wordt afgekloven.

In de Omenaks-fiord laat men groote visschershaken met aas aan lange snoeren van gewoon bindtouw op den bodem der zee af. Het trage, domme dier laat zich met behulp van zulke touwen, die niet dikker zijn dan dik zeilgaren, tot aan de oppervlakte des waters trekken. Ten einde te zien, of een haai heeft aangebeten, bevestigt men de snoeren aan lage, buigzame stangen. Men brengt jaarlijks gemiddeld ongeveer 360 tonnen haaijenvisch- lever in den handel, welke dienen ter bereiding van traan. Het vleesch wordt zelden genuttigd, maar meestal aan de honden ten buit gegeven, bij wie het echter, wanneer zij nog niet aan het gebruik daarvan gewoon zijn, dikwerf eigenaardige ziekteverschijnselen te weeg brengt. Gezonder is het nadat het herhaalde malen uitgevroren, uitgeperst of afgekookt is. In Zuid- Groenland houden de Eskimo's de kraakbeenachtige beenderen der haavis- schen voor eene bijzondere lekkernij.

In vele jaren vertoonen zich op bepaalde plaatsen van de Groenlandsche kust groote menigten van den grooten dorsch of kabeljaauw. Zoo werden er in één jaar bij Christianshaab en Egedesminde ongeveer 40,000 stuks van deze visschen gevangen en daarvan 65 tonnen lever in den handel gebracht. De gedroogde visschen worden tot wintervoorraad gebruikt en konden bij die hoeveelheid voldoende zijn voor 1200 mēnschen. Ongelukkig zijn er

wordt
er ver-

ulzigheid
heid voor
dat een

bij zoo ongewoon gunstige gelegenheden in den regel te geringe arbeidskrachten voorhanden, zoodat het meerendeel der visschen tot rotting overgaat en spijze wordt voor raven en honden, voordat men ze kan toebereiden. Men vangt den dorsch gewoonlijk in booten, ieder waarvan drie tot vier snoeren met angelhaken uitlegt en in goede tijden dagelijks wel 500 stuks kan vangen. Het gunstigst is de vangst van Augustus tot October, en wel tusschen bepaalde scheeren ¹⁾ en de landkust.

Tot de meest geliefdkoosde zomer-uitspanningen van de Deensche Noord-Groenlanders behoort de vangst van de zalmforellen. Deze visch, die gewoonlijk tamelijk vet en eenige ponden zwaar wordt, trekt op bepaalde tijden van het jaar in de Groenlandsche rivieren stroom opwaarts naar de landmeren. Bij deze gelegenheid vangt de Groenlandsche handelmaatschappij hem met netten, die men dwars in de riviermonden heeft uitgezet, of wel met fuiken verder stroom opwaarts. De Groenlanders, inzonderheid hunne aankomende knapen, steken naar hem, in de kajak zittende of op steenen staande.

Op bepaalde plaatsen van de Groenlandsche kust vertoont zich gedurende eenige weken in Junij of Julij een kleine visch, met den zalm verwant, in ontzaggelijke menigten. Men noemt hem ten onregte aldaar haring, hoewel hij slechts half zoo groot is als deze, de inboorlingen bestempelen hem met den naam van angmaksaette. In de Disko-fiord dringen scharen daarvan zich in zoo geweldige hoeveelheid zamen, dat men de visschen met de hand kan vangen. Gewoonlijk gebruiken de Groenlanders een klein net aan het einde van eenen stok tot deze vangst. In vroeger tijd, voor dat zij door de Denen bindgaren ontvingen, vervaardigden zij hunne schepnetten uit bereide pezen. Hetgeen men van de angmaksaetten niet onmiddellijk nuttigt, droogt men op klippen of op steenen horden tot later gebruik. Inzonderheid in Zuid-Groenland vervangen zij dan geruimen tijd de plaats van het brood. Men schat de hier gevangene hoeveelheid angmaksaetten op $1\frac{1}{2}$ millioen pond; 15 tot 30 visschen in verschen toestand wegen ongeveer een pond.

Kort vóór de angmaksaetten vertoont zich aan de kust de lump ²⁾, een korte, dikke en daarbij vette visch, om kuit te schieten. Even als de vorige bedekt hij steeds bepaalde plaatsen en voedt de daaraan wonende Groenlanders jaarlijks eenige weken. Het verst naar het noorden schijnt de schelvisch te komen, en de Baffins-baai wemelt er somtijds van. Hij schijnt het

¹⁾ Door scheeren worden hier bedoeld zeeklippen.

²⁾ Cyclopterus lumpus, bij ons snotdolf geheeten.

voornaamste voedsel te vormen van de zeehonden, witvisschen en aanverwante walvisschen en wordt door de Groenlanders gevangen met kleine haken, waarvan er onderscheidene aan een snoer een vier- of vijftal ellen in het water worden afgelaten.

Minder gemakkelijk is de vangst van de heiligbotten, hondstongen en andere bewoners van den slijkerigen zeebodem. Daartoe heeft men angel-

Indianen bij de vischvangst.

snoeren noodig van 350 tot 380 vademmen lengte, die men maakt van dun bindgaren, of ook wel van balein. Het laatste verraadt beter den ruk van den aanbijtenden visch. De heiligbotten worden tot honderd pond zwaar, de hondstongen daarentegen slechts tien tot twintig pond. Men maakt de aanwezigheid van deze bewoners der diepte deels op uit het oprijzen van de doode visschen aan de oppervlakte, deels uit de zeehonden, die met hunnen buit in den bek opduiken.

Wij kunnen al de vischsoorten van de noordelijke zeeën niet optellen, die, behalve de genoemde meest belangrijke, nog in kleine hoeveelheden worden gevangen, maar toch moeten wij nog gewag maken van de mosselen, die langs de geheele kust verspreid zijn en bij ebbe inzonderheid door kinderen worden opgezameld. Gedurende den zomer vormen zij het voornaamste voedingsmiddel van de honden, en bijna gedurende het geheele jaar de spijs der vossen.

Van de talrijke kreeften en krabben gebruiken de Groenlanders slechts de grootere soorten.

Naast de zeedieren zijn de zeevogels voor de poolbewoners van belang, en in de vroeger uitgegevene reisbeschrijvingen, inzonderheid in KANE'S poolvaart, hebben wij herhaaldelijk daarvan melding gemaakt. Men gebruikt van deze zoowel het vleesch en de vederen, als de eieren. Ten opzichte van de laatsten zijn de Groenlanders volstrekt niet kieskeurig, en versmaden ze zelfs niet in geval deze reeds beginselen van jonge vogels bevatten. Zij verzamelen de eieren en de donsvederen uit de nestplaatsen soms met vrij wat gevaar en plaatsen ook drijvende vallen aan de kust, waarin zij de vogels vangen. Het werpen met de vogelpijlen is eene voorname uitspanning der kinderen en volwassenen; slechts in het zuiden bestaat daarentegen het gebruik om de vogels met het geweer te schieten. Uit de huiden der eiderganzen trekt men de groote vederen, zoodat slechts het dons achterblijft, en gebruikt ze, even als die van de alken en zeekoeten, tot kleedingstukken. Twintig tot dertig huiden leveren de kleeding van een volwassen man. In het jaar 1855 werden alleen in Deensch Groenland ongeveer 30,000 eiderganzen en 69,000 alken gedood, en het van deze vogels verkregene vleesch kan ten minste op 100,000 pond geschat worden; de hier in één enkel jaar opgezamelde eieren schat men op 200,000 stuks.

Gedurende den strengeren winter trekken de zeevogels naar meer zuidelijk gelegene opene wateren, en op het land blijven alsdan slechts de sneeuwoenders, raven en eenige vinkachtige vogels achter. Wordt het zeer koud, dan verdwijnen ook deze, maar keeren weder terug zoodra de weersgesteldheid wat zachter wordt.

Onder de landdieren is het rendier het meest belangrijke, en zeer vele Groenlanders houden zich met de jagt daarop bezig. In Mei of in Junij verlaten de meeste inboorlingen hunne winterverblijven, verwisselen die met tenten en leiden gedurende den zomer eene meer of minder zwervende levenswijze. In de eerste plaats vangen zij alsdan in de nabijheid van hunne

optellen,
veelheden
de mos-
theid door
het voor-
neele jaar

lechts de

n belang,
NE's pool-
ruikt van
e van de
n ze zelfs
erzamelen
at gevaar
s vangen.

kinderen
ebruik om
nzen trekt
bruikt ze,
wintig tot
jaar 1855
en 69,000
en minste
gezamelde

r zuidelijk
de sneeuw-
zeer koud,
eersgesteld-

ce, en zeer
of in Junij
en die met
ervende le-
van hunne

Jagt op het rendier.

w
d
n
te
fo
g
G
e
d
p
d
s
E
e
le
d
n
1
d
E
li
h
1
w
p
d
d
g
n
g

z
v
2
z
c
r

woningen witvisschen en zeehonden, en droogen uit de rijke opbrengst van deze jagt den noodigen voorraad voor den winter; vervolgens trekken zij, na hunne honden op kleine eilanden geplaatst en aan zich zelve overgelaten te hebben, verder op reis. Sommigen wijden zich aan de vangst der zalmforellen, anderen zoeken de rendierdistrikten op. In vele streken worden gedurende den winter even veel rendieren geveld als gedurende den zomer. Gemiddeld levert Groenland jaarlijks 4—5000 rendierhuiden in den handel, en de inboorlingen zelve verbruiken voor zich aanzienlijke hoeveelheden daarvan. Zij maken er kleedingstukken van, spreiden ze uit op de slaapplaatsen in de huizen, alsmede op hunne sleden. Ook ter bekleding van de tenten en der winterverblijven worden ze gebruikt. Het vleesch, in smaak met dat van hert en ree overeenkomende, wordt niet zelden door de Eskimo's onmiddellijk rauw genuttigd, terwijl zij ook den inhoud van de eerste maag, uit het laatst gekauwde voedsel bestaande, als eene bijzondere lekkernij beschouwen. De pezen worden met zorg bereid, tot naaijen en binden gebruikt, en de losse op het land verspreid liggende afgeworpene hoornen verwerkt. Men rekent, dat er in Deensch Groenland jaarlijks vroeger 16,000, tegenwoordig 8—9000 rendieren geschoten worden. Van ijsbeeren, die in het noorden van Groenland een zeer belangrijk voedingsmiddel der Eskimo's moeten leveren, worden in het Deensche gedeelte van dit land jaarlijks slechts een dertigtal stuks geveld, vossen daarentegen in aanzienlijke hoeveelheden, wegens de pelzen. In Zuid-Groenland komen jaarlijks ongeveer 1200 blauwe en 600 witte vossenvachten in den handel. De sneeuwwhoenders worden inzonderheid door de Fenen gezocht en aangekocht. Op sommige plaatsen vangen de jagers ze met strikken uit pezen vervaardigd, welke midden aan een langen riem bevestigd zijn, dien men over de rustplaats der dieren heen trekt; elders schiet men ze ook met het geweer. Een jager velt gewoonlijk tien stuks daags, maar somwijlen ook wel tot twintig. De gezamenlijke opbrengst van deze jagt wordt in Zuid-Groenland op 10,000 stuks geschat.

In Noord-Groenland kan van eene invoering der huisdieren geen sprake zijn; in het zuiden heeft men het, na onderscheidene mislukte proeven, zoo ver gebracht, dat men tegenwoordig ongeveer 30 tot 40 stuks hoornvee, 22 schapen en 100 geiten gedurende den winter kan houden. In den zomer is het onderhoud dezer dieren zeer ligt; in den winter moet men echter voor een toereikenden voorraad hooi zorgen, die door Groenlanders met zeer veel moeite wordt bijeengebragt. Koeijen en geiten gewinnen overi-

gens ook aan het gebruik van gedroogden visch, inzonderheid van de vermelde kleine anmaksaetten. Het voornaamste voordeel leveren de melk en het vleesch; de wol der schapen wordt daarentegen slecht. De laatste dieren zelve geraken door het klouteren op de rotsen in eenen half wilden toestand; en daar men geene geschikte honden bezit, is het zeer moeijelijk om ze te houden.

Even als in Groenland berust ook in de noordelijke deelen van het Amerikaansche vastland het bestaan des menschen bijna uitsluitend op de dierenwereld. De Eskimosche stammen en de Indiaansche horden van dat gebied leven gedurende het grootste gedeelte des jaars van de vischvangst, gedurende het kleinste deel van de jagt op de landdieren. De laatsten hebben in hooge mate de aandacht der handeldrijvende volken getrokken, en wel hier bijna uitsluitend wegens de pelzen. Reeds zeer vroeg, toen men nog in allen ernst geloofde aan de mogelijkheid van eene noord-westelijke doorvaart, werd men opmerkzaam op de voordeelen van den pelshandel en dreef dien aan de westkust van Amerika met alle kracht. Zeeottervellen, die men in de Nutka-sond voor eene wollen deken of geringe voortbrengselen der Europesche manufaktur inkochte, kreeg men te Kanton in het jaar 1790 met 180 tot 240 gulden betaald, ja, de staarten zonder meer werden voor 10 tot 36 gulden verkocht. Bovendien vonden de pelzen der bevers, rivierotters, marters, hermelijnen als anderzins grage koopers. Jaarlijks onderhielden Engelsche schepen den tusschenhandel tusschen China en het noordwestelijke Amerika met eene korte tusschenpooze, die in 1789 te weeg werd gebragt, door dat de Spanjaarden in het laatste opflikkeren van hunne oude regten als alleenheerschers der wereld en der zee, beslag op Engelsche schepen legden en de manschappen gevangen hielden.

Reeds in het jaar 1670 hadden een aantal speculerende Engelsche kooplieden zich vereenigd, om den pelshandel in de landen om de Hudsons-baai op eene zoo uitgebreid mogelijke schaal te drijven. Zij wisten bij KAREL den Tweede uitsluitend het regt te verkrijgen om bij de Indianen der Hudsonsbaai-landen pelzen en andere waren in te koopen, en vormden zóó de nog tegenwoordig bestaande Hudsons-baai-maatschappij. Intusschen was er geen de minste reden, dat Engeland het regt had om maar zoo te gaan beschikken over landen, die reeds lang door andere volken bewoond waren; en dat zulk een privilegie werd geëerbiedigd, kwam alleen dáárdoor, dat er niemand was die het konde betwisten. Die landen, welker grenzen men gedurende langen tijd volstrekt niet konde vaststellen, omvatten eene vlakke-

ruimte van meer dan 125,000 vierkante mijlen, en zijn dus meer dan twintig maal grooter dan Groot-Brittannië. Slechts een zeer klein gedeelte van het zoogenoemde Rupertsland is bebouwd, al de overige landen hebben tot hiertoe slechts door de daaruit verkregene pelzen eenige voordeelen afge-
worpen.

De meeste pelzen, die deels naar Europa, deels naar Azië gaan, zijn van bevers, beeren, hermelijnen, vossen, losschen, marters, iltis, wezels, muskusratten, otters, waschbeeren, sabeldieren en konijnen.

De pelsdieren worden inzonderheid door de Indianen geveld, die men zoo veel mogelijk onkundig laat van de prijzen, waarvoor hunne produkten aan gene zijde van den Oceaan worden afgezet. Slechts aan de grenzen der Vereenigde Staten hebben de zoogenoemde Wilden eenigzins meer licht over dien handel ontvangen, en uit dien hoofde is men gedrongen geworden tegenover hen anders te werk te gaan, dan men met de noordelijke stammen gewoon is. De pelshandel is een ruilhandel, waarbij de Maatschappij op het einde van de vorige eeuw, toen Rusland met Engeland in oorlog was, jaarlijks 1000 procent heeft verdiend. Als ruilwaren geeft men aan de jagers geweren, kruid en lood en verdere jagtbehoefden, kleedingstukken en wollen dekens, bijlen en ander gereedschap, alsmede een tal van kleinigheden, die in Europa zeer weinig kosten, maar in de oogen der Roodhuiden eene groote waarde hebben, bij voorbeeld glazen parelen, elzen, haken, naalden, garen, als anderzins. Op ieder van de 150 stations of fortten, welke over het uitgestrekte gebied verstrooid liggen, is een »open winkel" met dergelijke zaken voorhanden en steeds met den noodigen voorraad voor een paar jaren voorzien.

Gewoonlijk ontvangen de pelsjagers geweren, jagtbehoefden, kleederen, dekens als anderzins bij wijze van voorschot en moeten daarvoor op het einde van den jagttijd hunne vellen afleveren. De bever wordt bij dezen ruilhandel gewoonlijk als munt-eenheid beschouwd. In de lente komen de jagers en vallenzetters met hunnen buit in het station, alsdan wordt er afrekening gehouden, de waarde der vellen geschat, de waarde van de op krediet in den herfst gegeven uitrusting daar afgetrokken, en vervolgens ontvangt de jager een aantal geteekende stukjes hout, waarvan ieder de waarde van een bevervel aanwijst, en waarmede hij zich in den winkel de nieuwe zaken, die hij verlangt, kan aanschaffen. Grootere artikelen worden gelijk gesteld met »éenen bever," terwijl een overeenkomstig aantal kleinere eveneens »eenen bever" uitmaken. Een rok staat gelijk met één bever, een geweer met twintig, een mes met twee, en zoo verder. Voorts bepaalt men,

hoe veel bevers gelijk staan met eenen zilvervos, en hoe veel minder kostbare pelzen met eene beverhuid overeenkomen. Zoo staan, bij voorbeeld, twee marters gelijk met éénen bever, tien muskusratten eveneens met éénen bever, vier bevers met éénen zilvervos, enz.

De mindere pelzen worden door de Maatschappij voor eenen, in verhouding tot de meer kostbare en zeldzame, eenigzins hooger prijs aangenomen. Dit geschiedt met het doel, dat de jagers de eersten niet veronachtzamen, de laatsten niet nitroeijen, maar de markt met beide soorten zullen blijven voorzien.

In het jaar 1857 schatte men de bewoners van het Hudsons-baai-gebied op 140,000 Indianen en 11,000 Blanken of gemengde rassen. Onder deze telt men ongeveer 60,000 jagers en vallenzetters. Per hoofd wordt aan Europeesche handelsartikelen jaarlijks ongeveer eene waarde van twaalf guldens voor den ruilhandel gebruikt. De Hudsons-baai-maatschappij beschouwt het als eene bijzondere verdienste, dat zij het invoeren van brandewijn als betaalmiddel streng heeft verboden.

Vroeger werd op de pelsdieren inzonderheid door Europeesche gelukzoekers gejaagd, tegenwoordig zijn er betrekkelijk nog slechts weinigen van deze daarmede bezig, en zijn de meeste pelsjagers Indianen of kleurlingen. De jagten in de uitgestrekte, zeer spaarzaam bewoonde landen zijn rijk aan avonturen en gevaren (zie de hier bijgevoegde tintplaat). De onaangename weersgesteldheid en het gebrek aan voedselplanten, zijn de beide grootste ongemakken, waaraan de jager is blootgesteld, en nu en dan komen er gevallen voor, dat jagers gedurende den winter letterlijk den hongerdood zijn gestorven.

De afgestroopte huiden worden door de jagers eenigermate bereid en vervolgens naar de handels-stations gebracht. Deze forten bestaan gewoonlijk slechts uit eenige weinige blokhuisen en een vrij groot magazijn. Zestien van de grootste forten staan onder het bestuur van hoofd-facteurs, vijf-en-twintig van de daarna meest belangrijke staan onder toezigt van hoofd-handelaars, de overigen, ongeveer 120 in getal, onder dat van mindere ambtenaren.

De hoofd-facteurs zijn leden der Maatschappij zelve en ontvangen als bezoldiging een aandeel in de winst. Aan de lagere ambtenaren wordt steeds het uitzigt geopend op het verkrijgen van betere posten. Dit zijn meestal zeer tegen het weder geharde menschen, die van de Egland- of de Orkney-eilanden komen en door naauwkeurige pligtsvervulling fortuin trachten te maken, wat hun in de meeste gevallen ook gelukt. Reeds in hunne mindere betrekkingen beginnen zij gewoonlijk van hunne bezoldiging iets op zijde te

leggen, en zoodra mogelijk worden zij tot hoogere betrekkingen bevorderd. Zij leven zeer eenvoudig en hebben in hunne omstandigheden noch gelegenheid noch lust om veel geld uit te geven. Ter naauwer nood zal men eene Maatschappij vinden die zich op betere ambtenaren kan beroemen.

Eenmaal in het jaar komen de voornaamste ambtenaren bijeen en houden dan eene soort van beraadslaging onder het voorzitterschap van lord SIMPSON, die sedert een veertigtal jaren gouverneur is van het gebied der Maatschappij. Van dezen ontvangen de opzigtters der stations algemeene lastbrieven; slechts in onbeduidende gevallen zijn zij tot hunne eigene ondervinding beperkt.

Zijn in de stations toereikende hoeveelheden pelswerk bijeengebragt, dan worden deze naar het hoofdkwartier vervoerd. Dit bevindt zich te Montreal aan de St. Laurens-rivier, en in de York-faciorij aan de Hudsons-baai. Het moeilijke vervoer van het pelswerk is opgedragen aan de Voyageurs, die bij FRANKLIN'S reizen reeds herhaaldelijk vermeld werden.

De »Voyageurs» van de Pels-maatschappij reizen gaarne in gezelschappen, zoogenaamde »brigaden, bijeen.» Eene zoodanige bestaat uit drie of meer berkenbastbooten, ieder met acht man bezet, die bij eene lengte van 28 voet, eene breedte van 4 tot 5 voet nog zóó ligt zijn, dat ze zoowel over moeilijke plaatsen van de genoemde rivier, als naar een verwijderd strandgebied kunnen gedragen worden. De vracht bindt men daarbij bijeen tot balen van 90 pond ieder, en iedere boot kan behalve de bemanning nog 25 van die balen dragen. In het land zelf heeten deze reizigers gewoonlijk Mangeurs du lard (speketers) waarschijnlijk wegens hunne sterke spijsvertering en den eetlust, dien zij, inzonderheid aan het einde van hunne groote reizen, medebrengen.

Hoe zeer men in het algemeen vooringenomen moge zijn tegen den alleenhandel, schijnt de Hudsons-baai-maatschappij toch eene schitterende uitzondering te maken. Vrijheid van handel zoude waarschijnlijk de uitroeiing der pelsdieren en te gelijker tijd het uitsterven van de Indiaansche stammen na zich slepen. Intusschen zal dit vroeg of laat toch wel plaats hebben, zóódra de Europesche volkplanters ook hier verder doordringen. Op zekere tijden liggen er schepen zeilree om de pelswaren naar Europa te brengen. Ook deze behooren aan de Maatschappij en zijn voor dat eigenaardig verkeer op eene bijzondere wijze ingerigt. Te Londen houdt de Maatschappij ieder jaar gewoonlijk eene groote veiling, waarop dan gemiddeld 700,000 stuks vellen worden verkocht. Een aanzienlijk aantal daarvan gaat naar Leipzig, de hoofdmarkt van Europa in die artikelen.

Op soortgelijke wijze als men van uit Engeland de aandacht op den pels-handel der Hudsons-baai-landen had gerigt, waren ook ondernemende kooplieden van Kanada werkzaam. Nadat zij elkander geruimen tijd hadden vervolgd en belemmerd, vereenigden zij zich in het jaar 1783 onder den naam van Noordwest-maatschappij en werden weldra gevaarlijke concurrenten van de Hudsons-baai-maatschappij. Tusschen de ambtenaren van beide partijen hadden dikwerf bloedige gevechten plaats. Ten tijde van haar grootsten bloei had de Noordwest-maatschappij 50 agenten, 70 tolken en 1120 voyagers, en hare hoofden traden in hunne jaarlijksche conferentiën op het fort William met al de pracht en praal van feudale baronnen op. De werking van deze Maatschappij op de Indianen werd inzonderheid hoogst na-deelig dáárdor, dat men brandewijn in betaling gaf. Door de wederkeerige concurrentie daalde de pelshandel in de jaren van 1808 tot 1821 zóó zeer, dat beide maatschappijen het eindelijk noodig oordeelden zich te vereenigen. In het laatste jaar versmolten beide tot de tegenwoordige Hudsons-baai-maatschappij, welker gebied zich van den Stillen Oceaan tot aan Labrador, van de IJszee tot aan de Roode Rivier uitstrekt. Sedert dezen tijd begonnen ook de uitkomsten der Maatschappij aanmerkelijk te verminderen.

Als een voorbeeld van de verhouding der onderscheidene pelswaren geven wij de opgave van hetgeen daarvan op den 30sten Augustus 1848 te Londen werd geveild. Daar waren: 21,349 bevervellen, 808 rivierottervellen, 195 zeeottervellen, 150 robbenvellen, 744 pekanvellen (Kanasche marters), 1344 vossenvellen, 2997 beerenvellen, 29,785 martervellen, 14,103 minxvellen (*Mustela vison*), 18,553 muskusrattenvellen, 1551 zwanenvellen, 1015 lossenvellen, 632 kattenvellen, 1494 wolfsvellen, 228 veelvraatvellen, 2090 waschbeervellen en 2884 reëenvellen. In den laatsten tijd zijn de inkomsten der Maatschappij aanmerkelijk verminderd, doordat bij de Europesche heeren in de plaats van beverhoeden de zijden hoeden zijn ingevoerd. Dit veroorzaakte jaarlijks eene schade van zoo wat acht tonnen gouds.

In Russisch Noord-Amerika bevindt de geheele pelshandel zich als monopolie in de handen van de Russisch-Amerikaansche Maatschappij, welker gebied zich over al de Russische eilanden van de Behrings-zee en over de Amerikaansche westkust tot 55° noorder breedte uitstrekt. Dié Maatschappij werd opgerigt in het jaar 1799 onder keizer PAUL, en in 1842 haar verloopende privilege op nieuw 20 jaren verlengd. Het bestuur daarvan, onder welks oppertoezicht de gezamenlijke jagtposten staan, heeft zijnen zetel op Sitcha in Nieuw-Archangel. De Russische Maatschappij geraakte wel is waar onder-

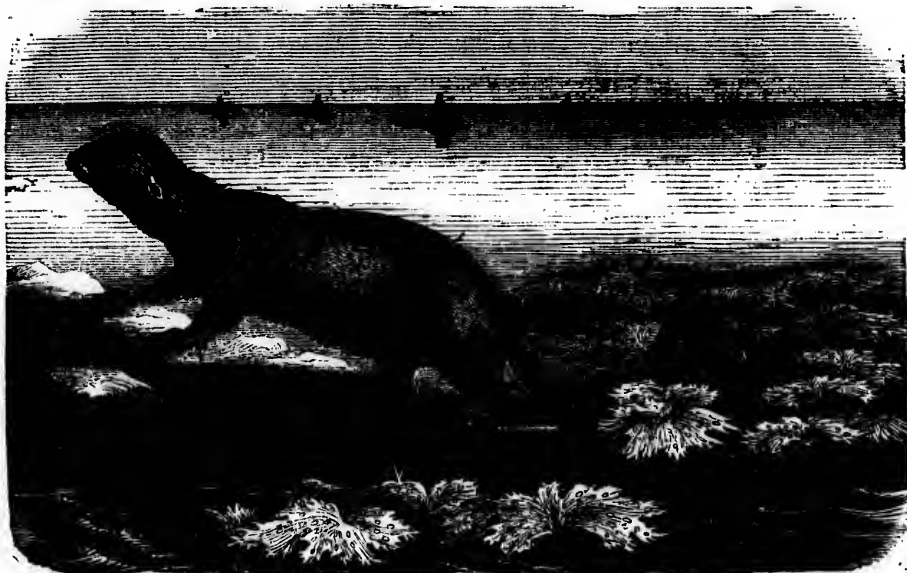
den pels-
de koop-
tijd hadden
onder den
ncurrenten
beide par-
grootsten
120 voya-
en op het
o. De wer-
hoogst na-
ederkeerige
zoo zeer,
vereenigen.
-baai-maat-
rador, van
onnen ook

aren geven
te Londen
vellen, 195
ters), 1344
minxvellen
llen, 1015
llen, 2090
inkomsten
che heeren
Dit veroor-

als mono-
schappij,
ee en over
maatschappij
aar verloo-
nder welks
op Sitcha
aar onder-

scheidene malen in strijd met de Hudsons-baai-maatschappij, maar zulks werd eindelijk toch in der minne geschikt.

De Russisch-Amerikaansche Pelsmaatschappij ontving in de tijdruimte van 1823 tot 1854 jaarlijks gemiddeld 1161 zeeottervellen, 1600 zeebeeren, 900 zwarte vossen, 8000 bevers, 1200 zwartbuikige vossen, 2200 roode vossen, 700 witte ijsvossen, 2400 donkere ijsvossen, 240 beeren, 200 lossen, 80 veelvraten; 790 moerasotters, 800 Amerikaansche sabeldieren, 240 muskus-

De zeeotter ¹⁾.

ratten, 10 wolven, en bovendien aanzienlijke hoeveelheden walrustanden, bevergeil en eenig balein. De vellen van jonge zeebeeren vinden vooral te Kanton in China grage koopers.

Het pelsdier, dat aanvankelijk de meeste aanleiding gaf tot den pelshandel aan de noordwestkust, is de zeeotter, die met den rivier- of visch-otter ²⁾

¹⁾ *Lutra marina*.

²⁾ Zie over den vischotter: Prof. H. SCHLEGEL, *De Zoogdieren van Nederland*, Haarlem bij KRUSEMAN 1862 p. 16.

Vert.

Vert.

verwant is. In hun voedsel bijna uitsluitend tot zeevisschen en andere zeedieren bepaald, houden zij zich den meesten tijd op in de zee zelve, bij voorkeur in de drijvende bundels van het zoogenaamde zeeotterkruid (*Thalassiophyllum Clathrus*), eene soort van wier, met wonderlijk doorbrokene bladeren. Tot slaappleats en legerstede kiest hij de afgelegene en moeilijk toegankelijke klippen der eilanden.

Voor de vangst van de zeeotters vereenigen zich gewoonlijk de bewoners van de Aleutische eilanden tot talrijke gezelschappen. Dertig tot honderd komen er bijeen op de verzamelplaats en stellen zich onder de bevelen van eenen aanvoerder. Met goed gevolg kan de jagt slechts bij gunstig weder worden gehouden. In eene lange lijn roeit men, naauwlettend uitziende, over de zee en sluit aanstonds eenen kring, zoodra men eenen zeeotter ziet opduiken. Zelden ontkomt hij dan aan de geoeffende schutters, wier pijlen bij iedere nieuwe ademhaling van alle kanten daarop worden afgeschoten.

Enkele stoute jagers zoeken, zelfs gedurende de hevige winterstormen, de zeeotters aan de eenzame rotskusten op, waarheen zij dan gewoonlijk vlugten. Zij overvallen ze dan en dooden ze met behulp van de knods of met de buks. Op enkele eilanden aan het gebied van Otscha vangt men ook zeeotters met netten.

In het zuiden van de Hudsons-baai-maatschappij spelen de groote bison- of buffel-kudden eene groote rol en geven jaarlijks aanleiding tot groote jagten. Door die jagten verkreeg men niet alleen de gezochte buffelpelzen, die als slaapzakken veel voordeel opleveren bij de reizen in de noordelijke streken, maar tevens ook het veel besprokene pemmikaan.

Zoo ver de wouden zich uitstrekken, gaan ook de rendieren, herten, reeën, lossen en veelvraten. Op de weiden en aan de oeverhelling van de zuidelijke stroomen zijn konijnen in aanzienlijke hoeveelheid voorhanden. Zoo zijn, bij voorbeeld, de streken aan de Athabaska- en Saskatschewan-rivier, en inzonderheid de omstreken van het fort Edmonton, rijk aan deze dieren, die men aldaar in soortgelijke vallen als bij ons de mollen vangt. Men maakt ze echter zoo groot, dat de wolven en lossen er niet bij kunnen. Door de »vojageurs» wordt het jagteigendom der Indianen in de vallen geëerbiedigd, even als daar ook, omgekeerd, de Indiaansche jagers het jagteigendom der Europeanen eerbiedigen.

Zoo leed de reiziger PAUL KANE op een zijner togten bitteren honger, en zijne reisgenooten openden daarom eene bewaarplaats »cache,» waarin hunne kameraden levensmiddelen hadden verborgen. Indianen in gelijke verlegenheid

waren hen echter reeds voorgekomen, maar hadden, nadat zij de «cache» geledigd hadden, bij wijze van betaling, eene zekere hoeveelheid pelswerk achtergelaten. Hier heerscht een verkeer tusschen Europeanen en Indianen, dat aanmerkelijk afsteekt bij de handelingen der Noord-Amerikanen in de Vereenigde Staten.

Op de noordelijke Tundra's vervangen de naar schapen gelijkende muskusossen den bison, en het rendier trekt in kudden, naar gelang van het jaargetijde, noord- en zuidwaarts. Het wordt hoofdzakelijk door de moskieten en rendierbremzen genoodzaakt, zich in den zomer naar de bergwouden en naar het noorden te begeven.

Aan de kust van de Behrings-zee en de Noordelijke IJzee ontmoet men ongeveer dezelfde dieren als aan de kusten van Groenland: robben, walrussen, zeeleeuwen en walvisschen nemen na de visschen de eerste plaats in. Op hunne aanwezigheid berust het bestaan der Eskimo's en der Indiaansche stammen van het noordelijke gebied.

In eenige streken zijn bepaalde soorten van die dieren de meest voorkomende, — die distrikten, waarin het dierenleven slechts spaarzaam is, kunnen ook niet door Eskimo's bewoond worden. In de nabijheid van de Pribilow-eilanden, St. George en St. Paul, is de lievelingsverblijfplaats van de zeebeeren en zeeleeuwen. Ontelbare dieren van deze laatste soort bedekken als een breede levende gordel het strand van St. George, en tusschen deze nestelen even zoo talrijke zwermen zeevogels (Uria).

Aan de noordkust van het schiereiland Aljaska komen jaarlijks in den zomer talrijke walrussen over, inzonderheid jongere dieren. Zij houden zich gewoonlijk op aan den benedenzoom van het strand, dat door de vloedgolven wordt bereikt. Hier worden zij door de bewoners der Aleutische eilanden overvallen en met lanzen en zware bijlen gedood. De inboorling beschouwt de walrussenjagt als de gevaarlijkste van allen, — hij neemt vooraf afscheid van de zijnen, even als de krijgsman voor het beginnen van eenen slag. Jaarlijks doodt men in Noordwest-Amerika van 2 tot 4000 walrussen en brengt hunne tanden in den handel. De huid wordt gebruikt tot het inpakken van de pelsbalen, en in China weder tot het emballeren van theekisten.

De zeebeeren velt men inzonderheid op St. Paul, en een aantal Aleutische inboorlingen van de Vossen-eilanden houden zich wegens deze jagt uitsluitend op dat eiland op. In de laatste helft der maand April naderen deze dieren gewoonlijk het strand, en als zij zich ver genoeg van den oever verwijderd en gelegerd hebben, trachten de jagers ze te overvallen, en ze den

terugtogt naar het water af te snijden. De oude dieren laat men ontkomen, daar hun vel toch geene waarde heeft; de jonge daarentegen worden met knodsen doodgeslagen. In het begin van October verlaten de dieren het land weder en trekken noordwaarts.

De zeeleeuwen (*Otaria Stelleri*) velt men inzonderheid, om met de

Een jonge zeeleeuw.

huiden de kleinere en grootere booten te overtrekken, en om uit de darmen een waterdicht overtrek over de kleederen te vervaardigen. Met de baardharen versiert de jager zijn hoofddekseel, en uit de zwemvliezen vervaardigt hij schoenzolen. De zeeleeuw gaat noordwaarts niet verder dan tot $63\frac{1}{2}^{\circ}$ en overtreft den zeebeer in sterkte. De hoofdobbrengst der jagt leveren, ook aan de kust van het noordelijke vastland van Amerika alsmede in Groenland, in de eerste

pla
va
lij
bro
he

de
mo
ach
het
dar
nu
wa
wo
har

A
sch
een
van

I
wij

en
rijk
and

den
mar

lem
teru

blij
ach
de

rav

K

de

—

)

)

plaats de zeehonden, en vervolgens de visschen. Hoe gewichtig de walvischvangst ook zijn moge voor de zeevarende natiën van Europa, voor de eigenlijke noordsche volken levert zij geene regelmatige en gelijkvormige voedingsbron, en het wordt meer als een bijzonder gelukkig toeval beschouwd, indien het gelukt, een van die zeereuzen magtig te worden.

Stoute jagers van de Aleutische eilanden grijpen den walvisch zelfs afzonderlijk aan. Zij trachten hem in hunne baidar (kajak) voorzigtig en zoo dicht mogelijk te naderen, en slingeren hem dan de harpoenen zoo diep mogelijk achter de voorvin in het ligchaam. In den loop van twee of drie dagen sterft het dier aan de bekomen wonde, en het aan den oever drijvende lijk wordt dan verdeeld. Intusschen gaan bij deze vangwijze de meesten van die dieren nutteloos verloren. Zoo werden in den zomer van 1831 bij Kadjock 118 walvisschen gewond, maar slechts 43 daarvan wedergevonden. Sedert 1833 wordt de walvischvangst ook hier door de Russen op de bekende wijze met harpoenen en lijnen gedreven.

Aan de kusten van Spitsbergen worden tegenwoordig bijna geene walvisschen meer gevangen. Slechts walrussen, zeehonden en rendieren geven nog eenigen buit, en tot dit doel vertrekken er jaarlijks gemiddeld 12 vaartuigen van Hammerfest en Tromsøe derwaarts.

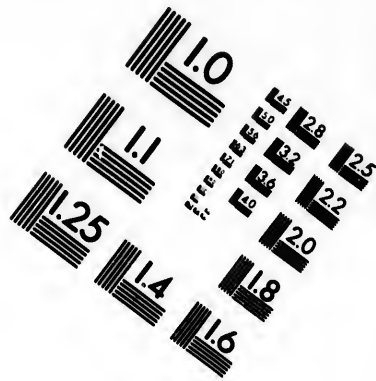
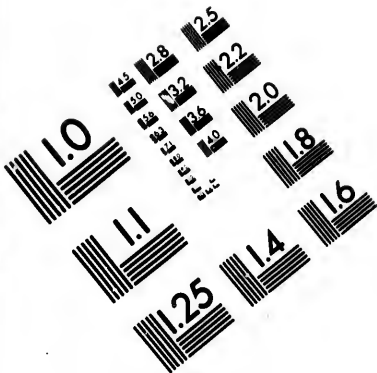
De noordwestelijke Eskimo's vellen bij de zeejagt den walvisch, en somwijlen den narwal, het walrus en vier soorten van zeehonden, den ijsbeer en eenige soorten van visschen. Aan de invaarten en in de rivieren wordt rijke buit hun deel door den snoek, den haring en den stint ¹⁾, benevens andere grootere of kleinere visschen. De jagt op het land levert het rendier, den imna (argali ²⁾), den haas, den bruinen en zwarten beer, veelvraten en marters, den wolf, los, blaauwe en zwarte vossen, bevers, muskusratten en lemmingen. Grooten rijkdom aan wild bevat het land in den zomer door de terugkeerende vogels, inzonderheid ganzen en eenden. Gedurende den winter blijft, behalve het sneeuwwhoen, ook de raaf in de onherbergzame streken achter. Het vleesch van de gezamenlijke genoemde wildsoorten wordt door de weinig kieskeurige Eskimo's zonder onderscheid genuttigd, — alleen de raven wijst hij van zijne tafel af.

Kruipende dieren wagen zich niet in de koude landen van den poolcirkel, de dierenwereld mist uit dien hoofde, even als de plantenwereld der pool-

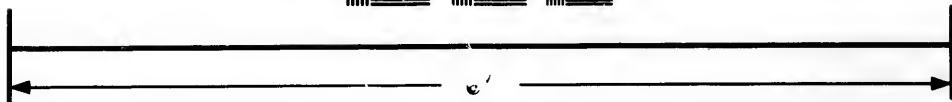
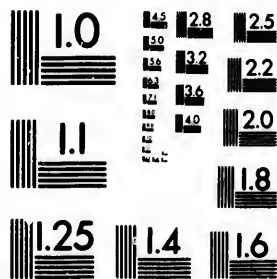
¹⁾ *Salmo eperlanus* L., spiering.

²⁾ Eene soort van schaap.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

15 28 25
16 19 22
17 20 18

10

streken, de verderfelijke vergiften; zelfs de roofdieren van die streken zijn, vergeleken met die der heete gewesten, minder boosaardig. De ijsbeer is nog een gewigtige vertegenwoordiger van deze groep, want hoe droefgeestig en vrees inboezemend het gehuil van den noordschen wolf ook zijn moge, hoe zeer het een geschikt concert vormt bij het kraken van het ijs en het geschreeuw der zeevogels, wordt de wolf onder de hand des menschen toch een nuttig dier. Hij wordt dikwijls door de Eskimo's gevangen, om de honden daarmede te kruisrassen en aan deze meer grootte en kracht te geven. De gelijkheid tusschen den wolf en den Eskimoschen hond is in hooge mate verrassend. Beide hebben het doffe melancholische gehuil, en de geheele gestalten van beide gelijken buitengewoon naar elkander. Slechts bij nadere beschouwing ziet men, dat de hond eenigzins korteren kop en kortere ooren heeft, dat zijne oogen kleiner zijn en dieper liggen, zijne klauwen kleiner en minder uitgespreid zijn, en dat zijn borstelige staart over den rug gekromd is. De kleur van den Eskimoschen hond is even zoo veranderlijk als bij de honden van ons werelddeel.

Eski
Eri
nie.
de

N
kende
zijn
te se
veelh
te br
De
dene
noord
delijk

zijn,
s nog
ig en
, hoe
et ge-
toch
hon-
geven.
mate
le ge-
nadere
ooren
kleiner
kromd
bij de

Eskimosche hut.

XV. De mensch aan de noordpool.

Eskimo's: bevolking van Groenland. — Europesche volkplantingen in Groenland. — Erik. — Helge. — Thorgils aan de oostkust. — Geschiedenis van de Deensche kolonie. — Eskimo's van het vastland. — De Indiaansche stammen van het noorden. — Bewoners van de Aleutische eilanden.

Nergens vertoont de invloed van het klimaat, van de natuurlijke gesteldheid der woonplaats op den mensch zich sterker en in meer afstekende kleuren, dan in de landen aan de noordpool. Slechts die volkenrassen zijn in het algemeen geschikt om zich naar die eigenaardige omstandigheden te schikken, welke in staat zijn, om krachtig vleeschvoedsel in groote hoeveelheid te verteren en die noodzakelijke warmte in het eigen ligchaam voort te brengen, welke uitwendig ontbreekt.

Dezelfde menschensoort, de Eskimo's, waarmede wij reeds bij onderscheidene gelegenheden in dit werk kennis hebben gemaakt, is aan de geheele noordkusten van Groenland, van het vastland van Amerika en over de noordelijke eilanden verspreid, maar allerwege naauw verbonden aan het bestaan

van eene talrijke dierenwereld. De mensch speelt hier uitsluitend de rol van een roofdier, de plantenwereld levert niet veel meer dan eene onbeduidende versnapering in enkele saladegewassen en bessen.

In al de landstreken, waarin niet gedurende het geheele jaar op eene zekere vangst te rekenen is, kunnen zelfs Eskimo's geene blijvende woonplaats vestigen. Naar gelang van de grootte van den buit, dien eene vangplaats regelmatig oplevert, wordt ook door de natuur zelve het aantal menschen bepaald, die zich aldaar kunnen vestigen. Men vindt uit dien hoofde de Eskimo's gewoonlijk slechts in kleine horden bij elkander wonende, en in de noordelijkste streken, wat wel eenigzins bevreemding wekt, juist in de nabijheid van de groote gletschers, dewijl door het kalven van de laatsten het ijs bijna altijd plaatselijk open gehouden wordt en zekere soorten van zeehonden naar deze luchtgaten heen trekken. Hoe veel Eskimo's aan de Smith-sond, hoe veel er aan de oostzijde van Groenland en in de binnenlanden daarvan wonen, indien er in het algemeen aldaar aanwezig zijn, is onbekend, hoogst waarschijnlijk is dit slechts een gering getal. De beste berigten heeft men betreffende de Eskimo's in Deensch Groenland, dat in twee provinciën: in Noord-Groenland en Zuid-Groenland wordt verdeeld. Het eerste bevat de distrikten in den omtrek van de Disko-bogt, het laatste de streken naar kaap Vaarwel.

In het jaar 1850 telde Noord-Groenland ongeveer 3400 bewoners, onder welke omstreeks 400 Denen. De bevolking was over vijf breedtegraden (van 68° tot 73° noorder breedte) ongeveer aldus verdeeld, dat op den zuidelijksten graad van 68° tot 69° rijkelijk over de 1000 menschen woonden, tusschen 69° tot 70° ongeveer weder 1000 personen, tusschen 70° tot 71° omstreeks 800, tusschen 71° tot 72° daarentegen geen sterveling en tusschen 72° tot 73° ongeveer 400. Op zes plaatsen woonden destijds meer dan 100 personen bijeen, maar overigens komen daar gewoonlijk slechts een veertigtal zielen op eene woonplaats.

De bevolking van geheel Deensch Zuid-Groenland bedroeg in het jaar 1855 iets meer dan 6000 inboorlingen en 120 Europeanen, dus in het geheele land niet meer dan het aantal zielen van een onzer landstadjes. Dit aantal was verdeeld over eene kuststreek van 140 mijlen lengte, en op sommige plaatsen 6 tot 8 mijlen breedte. Op een punt liggen 15 mijlen, op een ander 10 mijlen tusschen de beide naastbijzijnde bewoonde plaatsen, in de gunstigste gevallen zijn zij ten minste toch nog 6 tot 8 mijlen van elkander verwijderd.

De
verde
de 2
25—

De
stalte
wijls
zijn
plaats
in de
gezom
vlees
lucht
tot v
houd
veela
De g
zijn
slecht
gela
tot e

De
ouden
met
word
Reed
ren l
word
koffij
ding,
de v
gelate
beene
ter z
dan
In
van l

De geheele bevolking van Zuid-Groenland is in ongeveer 130 woonplaatsen verdeeld, de grootste daarvan heeft iets meer dan 300 inwoners, 3 tusschen de 2—300, 11 tusschen 1—200, 193 tusschen 50—100, 36 tusschen 25—50, en 60 beneden de 25.

De meeste Eskimo's op Groenland zijn goed gevoede en zwaarlijvige gestalten, bij wie men zelden sporen van honger opmerkt, die onder hen dikwijls genoeg zijn scherp zwaard doet gevoelen. De aangezigten der kinderen zijn zóó vet, dat de oogen daarin bijna verdwijnen en de neus verdiept in plaats van verheven schijnt. In den ouderdom van 5 tot 6 jaren hebben zij in den regel een frisch rood op de wangen en zijn ware toonbeelden van gezondheid en welvaren. Behalve de zeer voedzame kost, die bijna enkel uit vleesch, vet en visch bestaat, draagt het voortdurende verblijf in de vrije lucht gedurende den zomer, ja, zelfs gedurende den winter, zeer veel bij tot versterking en verfrissing van het ligchaam. Echter brengt het onophoudelijke zien over glinsterende ijsvlakten en verblindende sneeuwvelden, veelal bij snijdenden wind, bij hen dikwerf ontsteking der oogen te weeg. De gelaatsvorming herinnert sterk aan die van het Mongoolsche ras. De haren zijn gitzwart, de mannen laten ze meestal slap over de schouders hangen, slechts somwijlen snijden zij de haren van het voorhoofd af, ten einde het gelaat vrij te houden; de vrouwen zijn er trotsch op, dat zij al hare haren tot eenen bundel knoopten.

De veranderde levenswijze van beide geslachten doet zich bij hooger en ouderdom weldra opmerkelijk kennen. Terwijl de mannen in den kajak en met de hondensleden veel in de open lucht rondzwerven en daardoor sterker worden, zitten de vrouwen bijna altijd in de bekrompen winterverblijven. Reeds na het twintigste jaar verliezen zij de frischheid der jeugd, op hooger leeftijd geven zij gewoonlijk niet veel meer om haar uiterlijk voorkomen, worden zeer lui en onzindelijk, drinken in het Deensche gebied onmatig koffij, en worden op die wijze weldra afschuwelijk leelijk. De kromme houding, waarin zij gewoonlijk zitten, maakt haren gang slepend en waggelend; de vroegere vetheid heeft slechts nog in het gelaat ontelbare rimpels achtergelaten, en ziet men ze zoo uit den nauwen huisgang komen, met hoepelbeenen en gekromd, half kaalhoofdig en met de weinige overgebleven haren ter zijde afstaande, van boven tot onderen met lampenzwart en vuil bedekt, dan denkt men onwillekeurig aan daemonen of heksen.

In het begin van de tiende eeuw was, door de onverschrokken zeevaarders van Noorwegen, IJsland ontdekt geworden, en werd weldra daarna het toe-

vlugtoord voor al die onrustige zielen, aan wie het vaderland geene rustige verblijfplaats meer opleverde. Bij gebreke van kompas en dergelijke nautische werktuigen trachtten de koene schippers zich op andere wijzen te helpen. De Noorman FLOCK nam, bij voorbeeld, drie raven mede, die hij in volle zee liet uitvliegen en naar welker vlugt hij zich rigtte. De hoofdman THORWALD moest met zijnen zoon ERIK wegens een beganen moord Jäddern in Noorwegen, den zetel zijner vaderen, verlaten, en vestigde zich in het noor-

Eskimosche meisjes bij hare huiselijke bezigheid.

den van IJsland met der woon. Deze ERIK, die later den bijnaam van „de Roode” ontving, geraakte weldra na den dood van zijnen vader in bloedigen strijd met zijne bureu, werd vogelvrij verklaard en zocht zijn heil in den vreemde. Reeds in 970 had de Noorman GUNBIÖRN door eenen storm in het westen schipbreuk geleden, en toen ver afgelegene scheeren en de omtrekken van een groot land ontdekt; derwaarts besloot ERIK te vertrekken en bereikte in 982 aan gene zijde van het voorgebergte Huarf (kaap Vaarwel) de kust van Groenland. Digt in het noorden van de kolonie Julianehaab

mee
sloe
ERIK
mat
daar
leng
om
land
tuu
bod
land
E
strij
over
volg
land
tijd
IJs
nog
voer
van
ma
der
lijk
niet
te
daa
hel
U
zoo
van
ren
teg
hoe
zels
een
der

meent men de plaats te onderkennen, waar hij zijne vaste woonplaats op sloeg. Nog heden ten dage ziet men aan de Eriks-fiord de overblijfselen van ERIK's huis »Brattelid" dat is »vertrouwen op de helling." Een steile, gelijkmatige rotswand van 5 tot 6 ellen hoogte is als achtermuur gebruikt (van daar de naam) en de overige muren van steenen zijn van 2 tot 3 ellen lengte, breedte en dikte opgetrokken. Ten einde zijne vrienden over te halen om van IJsland tot hem over te komen, noemde hij het nieuwe land »Groenland"; de uit die tijden nog voorhandene aantekeningen betreffende de natuurlijke gesteldheid van dit gebied bewijzen duidelijk, dat het klimaat, de bodem en plantengroei, het drijfijs en de uitgestrektheid van het binnenlandsche ijs destijds juist zóó waren als tegenwoordig.

ERIK keerde wel is waar naar IJsland terug, maar moest na een bloedigen strijd andermaal de wijk nemen voor zijne vijanden en in Groenland zijne overige levensdagen slijten. Een aantal vrienden vergezeld hem, anderen volgden hem later. De verhalen van de avonturen en gevaren, die de Groenlandvaarders destijds moesten doorstaan, behoeven voor die van den lateren tijd volstrekt niet onder te doen. Bij de donkere zijden, welke de natuur der IJszee en de gesteldheid van het onherbergzame land opleverden, kwamen nog de duistere begrippen van den heidenschen tijd, die door het pas ingevoerde Christendom slechts ten deele waren overwonnen. Toen HELGE, een van die gelukzoekers, eene vaart deed naar Groenland, moest hij met zijne makkers, die nog meestal heidenen waren, door tegenwinden, storm en onweders geweldig veel uitstaan, zoo veel zelfs, dat de zeelieden, voor den smadelijken dood in het water bevreesd, onderling reeds beraadslaagden of het maar niet raadzamer zoude zijn, om met elkander te vechten, ten einde met eere te sterven en zeker te zijn van de heerlijkheden des anderen levens. HELGE daarentegen raadt, dat men een christelijk gebed zal doen, — en zie, aanstonds heldert de hemel op, en vóór hen ligt het »land der gletschers," Groenland.

Uit dien tijd is ook het eerste berigt afkomstig van eene vaart, langs de zoo moeilijk toegankelijke oostkust van Groenland. THORGILS, een vriend van ERIK, ging scheep van IJsland met zijne vrouw, knechten en vele goederen, om hem te volgen. Nadat hij den geheelen zomer van het jaar 998 door tegenwinden op den Oceaan had moeten rondwalen, strandde hij in October hoog ten noorden aan de kust van Oost-Groenland. Zijn schip werd verbrijzeld en slechts de boot gered. Van scheepsplanken en steenen bouwde hij eene groote winterhut, waarin zijne vrouw, THOREY genaamd, gedurende den winter moeder werd van eenen zoon. Bij de gewone kwellingen van den

poc'winter komt nog de moeilijkheid om het kleine kind te voeden. De heidensche knechten voeren op kersttijd hunne spelen ter eere van de goden op, maar worden daarbij door razernij bevalen en sterven grootendeels. De overigen worden door de vrees voor spoken gekweld, tot dat zij de lijken der gestorvenen verbranden. In den loop van den volgenden zomer blijft de zee door ijs gesloten, maar slaagt men er toch in, zoo veel levensmiddelen te verzamelen, dat men den tweeden winter eveneens doorkomt. Ook in het volgende voorjaar wijkt het ijs niet. THOREY wordt ziek en zeer beangst door bange voorgevoelens. Zij spoort THORGILS aan, om toch eene poging aan te wenden ten einde uit het verschrikkelijke land te ontkomen; met drie knechten beklimt hij eenen berg om te gaan zien, of het ijs losgaat, terwijl de overige huisknechten met den hofmeester zouden gaan visschen. Bij zijne terugkomst vindt hij den laatsten met de trouweloze bedienden ontvlugt in de boot, zijn goed geroofd en zijne vrouw vermoord. In zijne vertwijfeling om het kleine kind te redden, snijdt hij zich zelve de borststepels af en laat den knaap zijn eigen bloed zuigen, tot dat het laatste — zoo luidt de sage — van lieverlede in melk verandert. Hierdoor bemoedigd, bouwen de verlatenen eene boot op de Eskimosche wijze, provianderen zich met het vleesch van een aangespoeld dierenlijk, bij welke gelegenheid zij ook Eskimo's, Skrälingers, die ze voor spookachtige monsters houden, ontmoeten, en beginnen nu den moeilijken togt langs de kust naar het zuiden. Onder weg vinden zij ook de ontvlugte knechten terug en straffen de trouweloze moordenaars. Op het einde van het derde jaar eindelijk komen zij in de nabijheid van kaap Vaarwel bij eene volkplanting van Noormannen, en ten slotte op ERIK's woonplaats.

In het jaar 1034 werd Groenland toegedeeld aan het aartsbisdom van ADALBERT VAN BREMEN; en in 1112 zoude reeds een bisschop ERIK het van IJsland af bezocht hebben. In het jaar 1123 eindelijk koos men zich een eigen bisschop, den priester ARNOLD; achttien bisschoppen worden als zijne opvolgers in deze betrekking genoemd, van welke echter velen zeker nooit in Groenland kwamen.

In het midden van de dertiende eeuw verloor Groenland, even als ook IJsland, zijne zelfstandigheid en werd onderworpen aan de Noordsche koningen. Het verkeer werd minder, Engelsche vrijbuiters rigtten in de vijftiende eeuw in de volkplantingen groote verwoestingen aan, en eindelijk was het land bijna algemeen ontvolkt, waren de oude volkplanters spoorloos verdwenen; deels schenen zij uitgestorven, ten deele met de Eskimo's vermengd en hadden dan ook hunne levenswijze aangenomen.

Omstreeks het jaar 1524 opperde de kanselier ERIK WALKENDORF het plan, om weder verbindtenissen met Groenland aan te knoopen, maar hij werd in de uitvoering daarvan verhinderd. Eerst in 1579 vertrok, onder de regering van FREDERIK den Tweede, eene expeditie derwaarts, waarvan ALLDAY de aanvoerder was. Maar deze kon, ten gevolge van de geweldige ijsmassa's, het land niet naderen. Het eerste bezoek, dat de Denen in 1605 werkelijk bragten, eindigde met menschenroof en bloedvergieten. Nieuwe expeditiën werden uitgelokt door de sage, dat op Groenland rijke zilverertsen te vinden waren, maar bleven zonder goede gevolgen. - Onder de leiding van den kanselier FRIIS vormde zich in het jaar 1636 in Denemarken eindelijk de zoogenaamde Groenlandsche Compagnie, die zich de walvischvangst en den handel met Groenland ten doel stelde. Maar dewijl de moeilijke vaart derwaarts vele teleurstellingen veroorzaakte en daarbij weinig winst opleverde, hield het verkeer andermaal op, tot dat eindelijk HANS EGEDE het zich tot levenstaak stelde, om Groenland tot het Christendom te brengen, en in 1721 voor de eerste maal derwaarts vertrok. Ongelukkig bragten de Europeanen onder de Eskimo's ook de pokken, en deze rigtten ontzettende verwoestingen aan, zóó hevig, dat men het aantal dooden in het jaar 1733 op 2—3000 schat. In den geheelen omtrek van Godthaab zouden slechts acht personen in leven gebleven zijn.

De handel met Groenland werd door de Deensche regering aanvankelijk aan een bijzonder persoon, later, in het jaar 1750, aan eene maatschappij overgelaten, tot dat in 1774 de regering zelve hem ging drijven. Men beoorderde aanvankelijk inzonderheid de walvischvangst, die tegenwoordig in het gebied van de Davis-sstraat slechts weinig meer oplevert. Uit het verkeer van de Europeanen met de Groenlanders zijn voor de laatsten zoowel verderfelijke als voordeelige gevolgen voortgevloeid. Behalve de reeds vermelde pestachtige epidemiën, die onderscheidene malen door Deensche schepen naar Groenland werden overgebracht, en onder de zwakke bevolking in hevige plagen woedden, zijn de Groenlanders ook genoodzaakt geworden tot eenige veranderingen in hunne tot hiertoe gevolgde levenswijze, welke verderfelijke invloed zich heeft geopenbaard. De walvischvangst lokte eene menigte verstrooid wonende gezinnen naar eenige weinige punten, waar de opbrengst van de overige jagt hun geen behoorlijk levensonderhoud verschaft. Werden een walvisch gevangen, dan leefden allen van het vleesch en de ingewanden gedurende eenigen tijd in overvloed; maar leverde de jagt niet meer op, dan werd het gebrek des te grooter, terwijl de Denen uit hunne maga-

zijn slechts op ontoereikende wijze daarin konden voorzien. Zelfs de afgezonderd wonende gezinnen gewenden zich hartstogtelijk aan het gebruik van koffij en tabak, ja verruilden dikwerf het spek en het vleesch, dat zij voor hunnen wintervoorraad zoo hoog noodig hebben, voor de genoemde artikelen. Aan den anderen kant doen inzonderheid de op Groenland wonende Boheemsch-Moravische broeders alle mogelijke moeite, om de gewoonten der Eskimo's te verbeteren en hen inzonderheid meer aan zindelijkheid te gewennen. Op Groenland is een seminarium opgerigt, welks leerlingen Eskimo's zijn, die zich bij de inboorlingen in den kost bevinden. Inzonderheid betoonen deze zich zeer geschikt voor alle zaken, die eene zekere handigheid vereischen. Zelfs de letterkunde is in die ijsgebieden doorgedrongen.

Te Godthaab is in het jaar 1859 eene kleine boekdrukkerij benevens eene steendrukkerij opgerigt geworden, en reeds een boek onder den titel *Kaladlit Okalluktualiait* in het licht gegeven, dat eene verzameling van volks-sagen in de Groenlandsche en Deensche taal bevat. Daarbij bevinden zich ook een dozijn illustratiën, door eenen Groenlander zelve geteekend en in hout gesneden, en bovendien nog acht liederen met noten.

Even als in Groenland is het ook bij al de Eskimo's op de noordsche eilanden en aan de noordkust van het vastland gesteld, slechts met dit verschil dat hier de invloed van andere natiën meer beperkt is. Betreffende het aantal Eskimo's op het oostelijke gedeelte van de noordkust ontbreken bepaalde opgaven; zeer uitgestrekte landstreken schijnen geheel en al zonder bewoners te zijn.

Het gezamenlijke aantal Eskimo's in het noordwestelijke gedeelte van Amerika bedraagt stellig meer dan 2000 tot 2500 zielen. Op kaap Barrow woonden in het einde van het jaar 1853 309 menschen, maar in het volgende jaar slechts 286. Op kaap Smyth waren 40 hutten met 214 bewoners. Met de naburige Indianen leefden zij in vijandschap; slechts met éene afdeeling daarvan, waarschijnlijk tot den stam der Kutschin behoorende, drijven zij op Herschel-eiland handel.

Een Eskimosch dorp in het noordwesten (in het Russische gebied) heeft nog al eenige overeenkomst met een Groenlandsch dorp. Het vertoont niets van al hetgeen men gewoonlijk in een dorp vermoedt, noch straten, noch bruggen, noch een kerkhof, noch ook vriendelijke huizen, die tusschen het donkere groen van het geboomte schemeren. Zoodra de zomer begint, verlaat ook de Eskimo zijn onderaardsch winterverblijf, gelijkende naar een onderaardsch mollenverblijf, dat hij door zijne lamp en door de eigene lichaams-

warmte verhitte. Het druipt vol sneeuwwater en wordt een gat vol slijk, waarin het ontdoojende bloed, alsmede de overige voorraad, die zich daar in en er om heen ophoopte, een onverdragelijken stank verspreiden. Beenderen en stukken huid, gebroken sleden en ander afval liggen in het rond, sappige kruiden, welke bij voorkeur op een stikstofrijken bodem groeijen, woekeren weelderig over de voetstappen der bewoners, terwijl de laatsten naar de kust zijn getrokken en aldaar onder eene ligte tent een jagersleven leiden.

In het westelijke Eskimo-land waren tot in het jaar 1850 eenige rapen, welke de bevelhebber van een Russischen handelspost in de nabijheid van het fort St. Michael gezaaid had, de eenige gekweekte planten.

In het midden van den zomer zeilen van Azië uit jaarlijks een vier- of vijfstal booten over de Behrings-sstraat over de Diomed-eilanden naar kaap Prince of Wales, drijven aldaar met de inboorlingen in de nabijheid van de Norton-sond en Port Clarence eenen ruilhandel, waarbij het genoeg van den dans en smulpartijen de eentonigheid des levens afwisselen. De Aziaten brengen ketels, messen, tabak, glazen parelen en tin voor pijpen mede als betaalmiddel voor pelzen. De lieden van Nunatak, dat zijn de bewoners van het binnenland, verspreiden de van de Russen ontvangene voorwerpen door binnenhandel langs de geheele noordkust. De Eskimo's van kaap Barrow gaan gedurende den zomer op booten en sleden tot aan de Harrison-baai en ontmoeten te Colville de oostelijke stammen. Hier herhalen zich verscheidene dagen achtereen de drinkgelagen, waarop beide partijen zich bij voorbaat een geheel jaar gespist hebben.

In het zuiden sluiten op het vastland Indidaansche stammen allereuwe zich aan bij de Eskimo's. Aan de Beneden-Mackenzie zijn de Kutschin-Indianen (Louchaux) de naaste burenen van de Eskimo's, en tevens hunne verbitterde vijanden. Meer zuidwaarts wonen talrijke stammen, die onder den gemeenschappelijken naam van Tinnes bijeengevoegd worden. De Hondsrribben- en Hazen-Indianen zijn de meest bekende. De Roodmeter-, Bever-, Stijfboog- en Schaap-Indianen behooren eveneens tot de Tinnes. De vlakten van de Saskatschewan-rivier tot aan de moerassen der Hudsons-baai worden bewoond door de Krihs of Knistinoux, en aan deze sluiten zich de Tschippewaeërs of Sauteurs.

Aan de westzijde van het Rotsgebergte wonen andere Indiaansche stammen, waaronder de Plathoofd-Indianen (Tschinucks) aan de Columbia-rivier de merkwaardigste zijn. Noordelijker van deze hebben de Babines

of Diklippen hunnen zetel, terwijl tusschen de Columbia-rivier en de noordgrens van de Vereenigde Staten de Chualpay's wonen.

De volksstam, die de reeds herhaaldelijk vermelde Aleutische eilanden bewoont, herinnert op in het oog vallende wijze aan de Japansche Ainos. Het is een van nature vrolijk, goedaardig volkje, dat bijna uitsluitend

Bewoners van de Aleutische eilanden.

van de vischvangst leeft. Ongelukkig is het door de heerschappij der Russen in drukkende omstandigheden van lijfeigenschap geraakt, die er den levenslust en de kracht hebben verbroken.

Ieder inboorling van de Aleutische eilanden tusschen de 18 en 50 jaren is verplicht de Russische Pels-maatschappij gedurende drie achtereenvolgende jaren te dienen, en daardoor wordt hij bijna altijd de schuldenaar van zijnen

meester, die hem gewend heeft aan een tal van tot hiertoe ongekende behoeften, en de schuldenlast groeit, door de woekerwinst der schuldeischers, gelijk eene lawine, ten sterkste aan, zoo dat hij weldra geheel buiten staat is zich daarvan te ontdoen.

Ten deele hebben wij, bij gelegenheid van FRANKLIN's eerste reizen, de genoemde volken reeds besproken, maar wij hopen die later nog wat uitvoeriger te behandelen in een volgend werk.

De belangstelling van Europa, en in het algemeen van de beschaafde volken wordt in den nieuweren tijd door het zamenkomen van onderscheidene omstandigheden juist op die noordelijke en westelijke deelen van de Nieuwe Wereld gevestigd.

Het is bekend, dat het privilegie van de Hudsons-baai-Maatschappij ten einde loopt, en de vraag naar het verdere lot van die uitgestrekte gebieden wordt dus hoogst belangrijk. Gelijktijdig rigten de gevondene goudschatten den stroom van ondernemende landverhuizers naar de Fraser-rivier en hare omstreken, en de reeds opgekomen koloniën van Californië zullen weder, door haren op nieuw geopenden handel, aan Japan als naasten buur de hand reiken. Het verkeer met het verre westen neemt van dag tot dag toe, en de pogingen om eenen doortogt in het Noorden te vinden zijn eigenlijk nog niet opgegeven, maar slechts van het water naar het land en naar eenigzins lagere breedten verplaatst geworden.

Herhaalde malen zijn in de laatste tijden expeditiën uitgezonden geworden, ten einde den doortogt over het Rotsgebergte nader te onderzoeken. Deze zullen het hoofdonderwerp uitmaken van ons volgend werk.

Aan de tafereelen van het hooge noorden schakelen zich dan bonte, menigvuldig afwisselende landschappen vol leven: de bloemrijke prairie met kudden bisons en karavanen, — het frissche weelderige woud met de legerplaatsen der Roode jagers, — de hooggebergten met hunnen rijkdom aan metalen. Met de strijden en moeilijkheden der eerste volkplanters beginnende, gaan wij de ontwikkeling van het volkenleven dier landen na tot aan het levendige verkeer van den tegenwoordigen tijd, en het strekt ons tot een bijzonder genoeg, om midden in de eigenaardige volkenmengingen, die zich aan de kust van de Stille Zee vertoonen, de draden te volgen, welke ons verbinden met de stamgenooten in het verre westen.

en de
eilan-
pansche
sluitend

Russen
evens-

jaren
gende
zijn

VERKLARING DER KAART BIJ MAC CLINTOCK'S REIZEN.

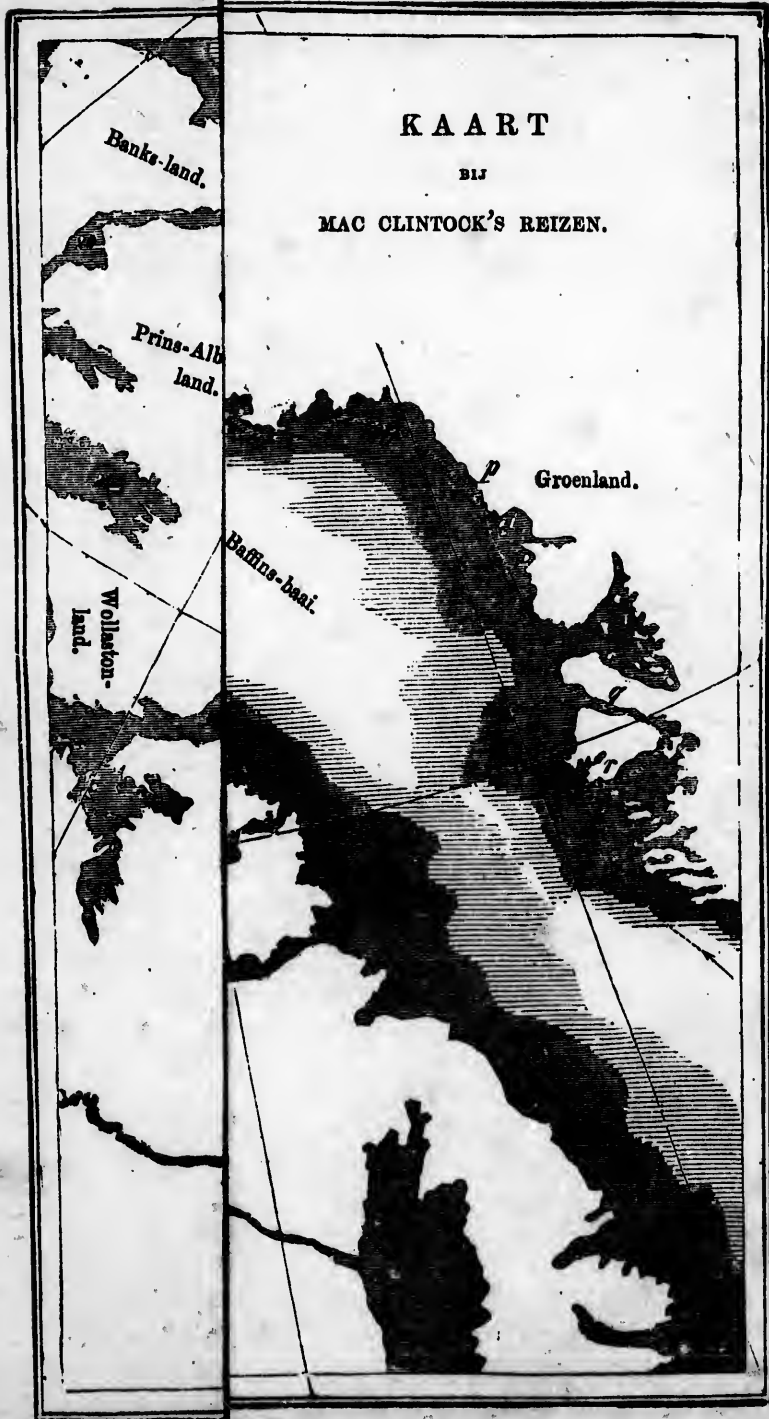
---

1. Davis-sstraat.
  2. Fox-Kanaal.
  3. Fury- en Hekla-sstraat.
  4. Golf van Boothia.
  5. Eklipse-sond.
  6. Prins-Regents-invaart.
  7. Lancaster-sond.
  8. Barrow-sstraat.
  9. Peel-sond.
  10. Cornwallis-eiland.
  11. Wellington-kanaal.
  12. Jones-sond.
  13. Noord-Lincoln.
  14. 15. Grinnell-land.
  16. Parry-eiland.
  17. Bathurst-eiland.
  18. Melville-eiland.
  19. Banks-sstraat.
  20. Prins-van-Wales-sstraat.
  21. Prins-Albert-sond.
  22. Dease-sstraat.
  23. Victoria-sstraat.
  24. Franklin-sstraat.
  25. Simpson-sstraat.
  26. King-Williams-land.
  27. Grootte-Vischrivier.
  28. Howe's Welcome.
  29. Southampton-eiland.
    - a. Weg door FRANKLIN genomen; FRANKLIN het laatst gezien door walvischvaarders 26 Julij 1845.
    - b. Laatste bericht van FRANKLIN.
    - c. De Erebus en Terror verlaten, in de maand April 1848.
    - d. Erebus en Terror in het tjs 1848.
    - e. Gevondene sporen en overblijfselen van de Franklin-expeditie door MAC CLINTOCK.
    - f. Magnetische noordpool.
    - g. MAC CLINTOCK 6 Julij 1858.
    - h. " " 24 Julij 1858.
    - i. " " 6 Aug. 1858.
    - k. " " 17 Aug. 1858.
    - l. " " 18 Aug. 1859.
    - m. " " 19 Aug. 1859.
    - n. " " 21 Aug. 1859.
    - o. Melville-baai.
    - p. Upernivik.
    - q. Straat Waigat.
    - r. Eiland Disko.
-

K A A R T

B I J

MAC CLINTOCK'S REIZEN.

FRANKLIN
thvaarders

de maand

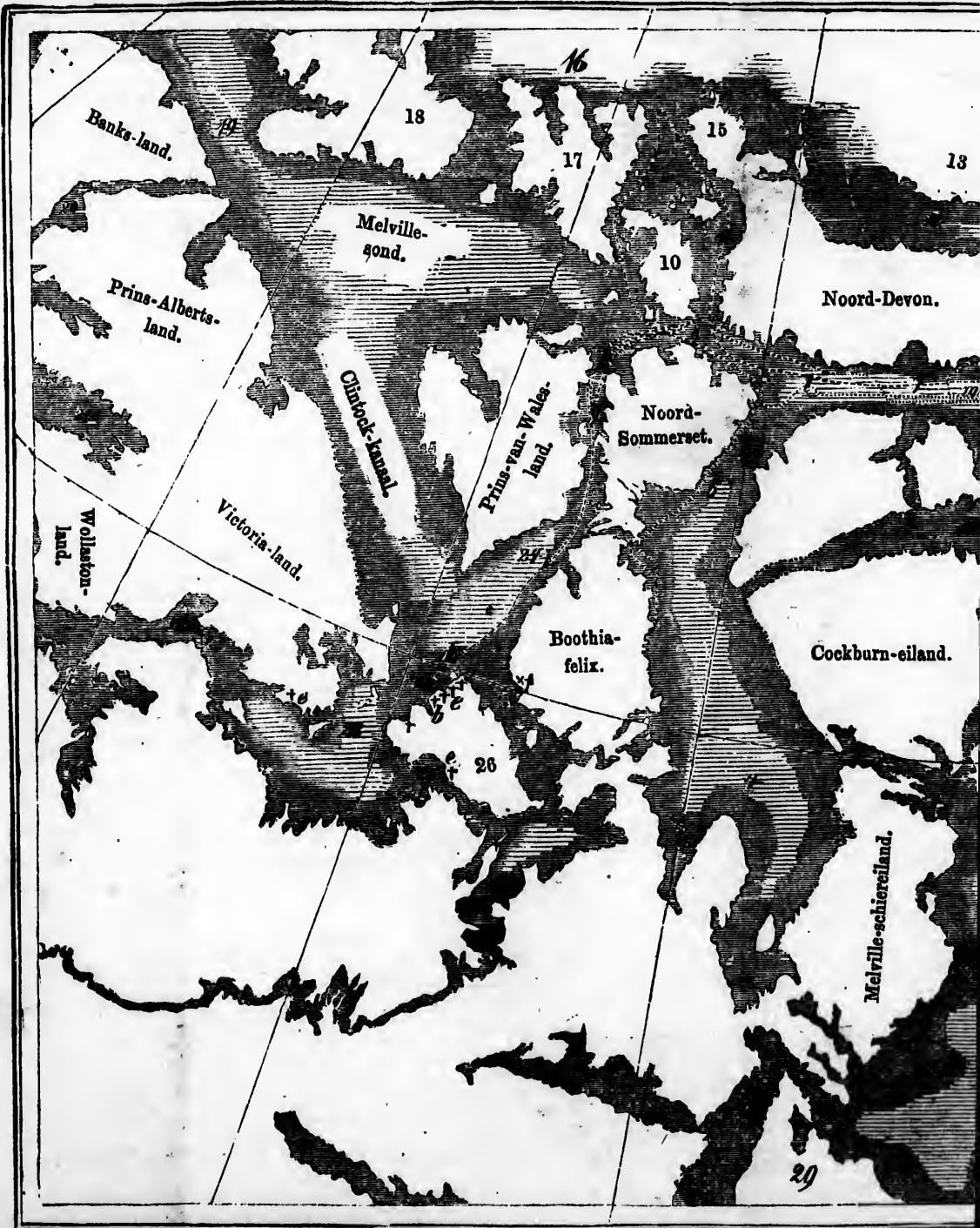
8.
n van de
CLINTOCK.

120

110

100

90

90

80

70

60

K A A R T

BLI

MAC CLINTOCK'S REIZEN.

